

1974-01-01.

Inga och jag startade från Lund 1250, ankom till stugan 1327. Fint väder, klart, my. svag vind, lätt frost, fin sikt, svagt frostdispå håll men flera km my. bra sikt.

På utvägen sågs c 175-200 sädgäss betande mellan S Sandby och området V om Krankesjön, ungefär i området nedanför det hus som vi först funderade på att hyra. Även sågs c 11 + 30 sädgäss högt överflygande mot norr häröver, och 1 mörk ormvråk iakttogs likaledes här.

Därefter: grundlig titt från fågeltornet över Krankesjön, som hade vak långt ute. Vi träffade en del bekanta, bl a Bo W Svensson med fru och späd son. Därefter färd via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - Harlösa (flera uppehåll!) - Harlösa. Sedan till Lund, ankomst dit c 1545. Arter:

- 1 häger: minst 5 Krankesjön i vasskant och flygande. 1 ad sedd
- 2 kanadagås: c 20 i Vombsjön bland sångsvanar
- 3 sädgås: Krankesjö-området överflygande flera ggr, t ex 20 mot V, 50 + flera mot Ö, 8 mot V, etc. På Vombs ängar flygande flockar sedda på avstånd. Vid Vombsjön c 30 + 40 sedda flygande åt olika håll samt några enstaka ex, däribland 1 med skadade yttre handpennor i höger vinge. Summa excl dem som sågs på utvägen säkert 200 ex, troligen flera.
- 4 knölsvan: Krankesjön c 35 ad och c 10-15 juv, därtill c 15 obest svan, se nedan.
- 5 sångsvan: Vombsjön NV hörn i öppet vatten och på isen c 75 ad och minst 25 juv tillsammans med kanadagässen.
 - (- mindre sångsvan: en ung pojke i fågeltornet Kr rapporterade 1 mindre sångsvan, men den sågs ej av oss)
 - (- obest svan: c 15 ex ad låg på långt håll vilande i V Krankesjön, trol. knölsvan??)
- 6 gräsand: Kr. c 500 på isen vid vaken. Vombsjön c 200 på isen c 700-800 meter ut från Kävlingeåns avflöde. Vidare c 600-800 andra ex långt bort på isen i öster; de blev uppskrämda av havsörnar, se nedan. Se även nr 10
- 7 vigg: Kr högst 15 sedda inalles, och i Vombsjön 4 sedda, de flög över sjön
- 8 knipa: Kr trol. minst 20 ex, och vid Vombsjön bara 1 ♀ flygande
- 9 storskrak Kr säkert 50 ex varav många ♂ ad. I vak i Vombsjön c 22-25 ex, också bland dem många ♂ ad
- 10 salskrak: Kr minst 8 ♂ ad och minst 6 men / troligen 10-12 andra ex.
 - OBS: summa ändar i Krankesjön c 600 ex; avanar icke medräknade.
- 11 sparvhök: 1 ex kom från Norregård ut över ängarna mot Vombsjöns SV hörn
- 12 ormvråk: förutom den nämnda på utvägen sågs bara 1 vid Tvedöra och 2 nära Revingeby intill varandra på fältet
- 13 fjällvråk: 1 stort ex Vombs ängar
- 14 kungsörn: 1 juv i torrträd på Vombs ängar nedåt Rabyn
- 15 havsörn: 2 ad på Vombsjöns is. Ett tredje ex, troligen juv, flög på långt håll. Örnarna körde upp den stora gräsandflocken som var på c 600 - 800 ex
- 16 tornfalk: 2 ex vid Vombsjöns V sida nära varandra
- 17 fasan: allmän Harlösa etc. OBS att ingen sothöna sågs!
- 18 fiskmå: enstaka vid Krankesjön
- 19 gråtrut flera ad Krankesjön och 1 ad Vombsjön
- 20 havstrut 1 ad Krankesjön
 - obestämda måsar: över 15 över V Krankesjön, troligen var det gråtrut
- 21 mindre hackspett 2 ex vid tornet vid Kr; fällde i vassen en gång!!!
- 22 spillkråka skrek från Silvåkraskogen
- 23 gårdsmyg hörd i vassen i Krankesjön
- 24 snöskata: några ex sågs flyga över Vombs ängar
- 25 koltrast sedd i Harlösa samhälle
- 26 bofink: flock på minst 10-15 ex sedd nära nedfarten till Stensoffa-stationen
- 27 gråsparv sedd i Vombs by
- 28 kråka sedd rätt allmänt
- 29 kaja sedd
- 30 skata sedd.

S L U T

2

1974-01-13, söndag.

Jag gjorde en vandring vid nya reningsverket vid Höjeå. En sträcka på några hundra meter av ån har nygrävts och rätats i samband härmed. I den rätade ån låg 100 gräsänder och c 11 brunänder varav 7 ♂♂. Bland de övriga var en trasig ♀. Vidare c 15 viggas. I en damm låg en sothöna. 1 häger vid ån vid järnvägsbron; detta är ej vanligt. 1 ormvråk sedd.

1974-01-19, lördag.

Exkursion: start från Lund 1320, ankomst stugan 1350. Avresa stugan 1515, för via Vombs ängar - Heljesjön - Vombsjöns V sida - Harlösa - Revinge, ankom Lund 1625. På utresan mullet men rätt bra sikt, mycket måttlig vind. Vid ankomsten till stugan hade vinden ökat my. starkt, var NV, säkert 10-12-14 m/sek. Sikt hygglig men nästan omöjligt att använda tuben. Hade dock nytta av den. Efter obsar från tornet drack vi kaffe i stugan. Inbrott hade skett i stugan, ytterdörrens lås var uppbrutet, men tack och lov hade ingen skadegörelse skett f ö. Vi träffade en herre som bodde i närheten och också haft inbrott. Även, dessbättre, en polis från tekniska avd. hos polisen i Lund; vi talade med honom och visade vad som hänt. -

~~Det~~ Det hade regnat mycket. Vatten överallt, Vombsjön hade stigit många dm, och det var stora översvämningar nedströms sjön. Alla sjöar helt isfria.

I nedanstående förteckning användas följande förkortningar:

Kr = Krankesjön, dock ej dess västra halva, ty fågellivet där kunde ej överskådas.

H = Heljesjön vid Vombs by

Vä = Vombs ängar

Vs = Vombsjön

Vö = Vombs översvämningar nedströms åns utlopp vid "Fiskar Bergströms".

Fågel:

häger: Kr minst 10 sedda, därtill enstaka över Silvåkra vid kanalen etc kanadagås c 20 ex i flock på Vö tillsammans med sångsvanar

sädgås: ej en enda sedd i området, men vid Hardeberga på hemvägen sågs på avstånd en flock på c 18 ex, det var Anser-gäss men de kunde ej bestämmas kritiskt

knölsvan: i Kr 3 ad + 3 ad + 22 ad; dessa var nästan säkert enbart knölsvan. På håll längre västerut i sjön sågs 4 + 1 + 1 + 2 + 1 + 1 = 10 svanar ad, dessa kunde ej bestämmas till arten. En ensam ungsvan sedd ~~i~~ i Kr, kunde ej heller bestämmas närmare.

sångsvan: Vö c 15 ad nära intill kanadagässen. Det var mörkt, och uselt ljus, och eventuellt befintliga ungsvanar på översvämningarna kunde ej ses el. bestämmas.

I Vs NV hörn (=Hjälmaröd) låg minst 36 ad och 12 juv sångsvanar vid stranden.

obestämd svan: se knölsvan

gräsand: i Kr säkert 300 sedda, invid vassar ~~och~~ och i vikar etc, de låg spridda.

I H sågs inte ett enda ex. I Vs 30 ex i flock ute på sjöns SV del, och i dess NV del låg nog minst 250 ex, spridda, ej noga granskade, kanske var antalet mycket större.

storskrak: Kr säkert 25 sedda, de låg spridda, därav var täml. mycket ♂♂ ad. Enstaka ex sågs också flygande. Även vid Revinge på hemvägen en flock 13 ex flygande västerut. Vid Vs några få flygande, 3-4 ex. Ej i H.

salskrak: 2 ♂♂ och 2 andra ex flygande över Kr. Vid H ♂♀ flygande; det var den enda fågelart vi såg vid H så när som på en ormvråk!

ormvråk: 1 ex ♀ flygande vid Silvåkra vid ankomsten, 1 ex flygande över sandtaget mellan stugan och Silvåkra by, 1 ex sittande vid Silvåkrakärret, 1 ex flygande vid Heljesjön, 1 ex sittande vid Vs V strand, 1 ex sittande nära Harlösa. Summa alltså 6 ex sedda.

tornfalk: 1 ex sittande vid Vs V sida, 1 ex ryttlande vid Hjälmaröd

havsörn: 1 ad flygande västerut över Kr S sida när vi kom ut. Senare 1 ad, troligen samma ex, kretsande över oss vid stugan. Den skrämde upp en hel del gräsänder.

fasan sedd på avstånd.

(OBS: ej en sothöna sedd i Kr västra halva. Ej en vadare sedd)

gråtrut sedd nästan hela tiden: över Kr några ex ad, det var minst 5 och högst 8 ex.

Vid Vombsjön ~~enstaka~~ enstaka ad och 5 - 8 juv.

kråka: rätt många sedda Vä

kaja sedd

skata sedd

råka sedd.

→ En stor flock kråkfågel sågs väster om Tvedöra på utresan. ~~Det~~ Det var många

Fort.

1974-01-19 forts.

3

hundra exemplar i denna flock, och där ingick både kråka, råka och kaja i stort antal, men inbördes proportioner ovissa.

Över Lund sågs skrattnås och fisknås, rätt många ex.

Det var en kul exkursion. Mycket roligt att se sjöarna öppna och den rika tillgången på våtmarker etc. Men turen gjordes hastigt, och i blåsten och busvädret sågs ej en enda småfågel, vilket nog bör noteras, låt vara att uppmärksamheten mest riktades mot andra arter.

1974-02-09, lördag.

4

Start från Lund 1140, köpte mat i S Sandby. På Sandby mosse på avstånd c 350 gäss
Ankomst stugan 1250. Väder: nästan lugnt, grått; dimma som lättar avsevärt, sikten
är nu 3 km. Vattnet i sjön nästan helt öppet. Fåglar mycket spridda, dock syntes
vissa "flotttiljer" sothöns och vigg och svanar. Massor av änder m m låg i V och
NV delarna av sjön, kunde ej studeras närmare p g av avstånd och begränsad sikt.
Men på nära och/eller måttligt håll noterades:

kråka 1

grönsiska 20

snöskata 45

häger 1 + 1 + 1 + 5 och senare några
exemplar till

salskrak 1 ♂ ad + 2 ♂♂ ad + 8 ex varav
4 ex var ♂♂ ad och 1 ex i övergångs-
dräkt enligt enkel skiss här:

Jag har aldrig förut
sett en salskrak i
sådan dräkt. Vidare
sågs en flock på 7
ex varav c 4 ♂♂ (ad)
och 3 ♀♀. Summa allt-
så 18 ex.

se här
nedan

storskrak högst 10 spridda ex

knölsvan 80 ad och några få juv!!

sångsvan c 5 ad, de låg delvis dolda,
och ytterl. några ex kan ha funnits.

gräsand: mycket få, under 30 sedda

sothöns: på närhåll 25 ex, men långt ute
låg över 100 ex, kanske mycket mer,
skattningsvis 300.

vigg: totalantal svårt att ange, men den
var nog mycket allmän, kanske c 200 ex.

knipa 10

blåmes några

gärdsmyg hörd

gulspurv hörd

spillkråka hörd

ormvråk 1 sedd + ännu 1

tornfalk 1

fjällvråk 1

kungsörn 1.

På Vombs ängar sågs:

gäss 160 + 15

kråka 50

råka 30

kaja 100

stare 5!

Heljesjön hyste många trevligheter:

häger 9 ex

salskrak ♂♀

storskrak c 6-8 ex inalles, mest ♂♂

sångsvan 2 ad

knipa 1 ♂ ad

gräsand summa 12 + 4 ex.

Heljesjön forts:

gravand flock på 11 ex!!!

vigg c 8 - 10 ex

sothöna 1 ex.

Vombsjöns V sida:

vigg 33

gräsand summa c 400-500 ex på bestämbar

distans, därtill tydligen ännu fler

på jätteavstånd i öster ute i sjön

tornfalk 2 ex

blåhök 1 ♀

jorduggla 2 ex jättefint, det ena ex

flög länge nära kärrhöken

sädgås 4 ex

ormvråk 1 ex

I Vombsjöns NV hörn sågs:

sångsvan 74 ad och 34 juv!

knipa ♂♀

obestämda gäss 70 ex på håll, art oklar

men det var inte kanadagäss

steglits 28 ex

snöskata 2

fiskmåsar drygt 10 ex varav enstaka juv.

Vi fortsatte mot Harlösa och Revinge

och såg därvid:

tornfalk 1

ormvråk 1 + 1

skrattnåsar sedd av Inga

kaja

kråka (bl.a.) 1 ex märkt av Jon Loman

med märke i brunt, rött och gult

(men i så små färgfält att jag inte

ens med kikare eller tub brukar kunna

identifiera individen tillräckligt

noga).

Huvud av salskrak ♂
i övergång från ung-
dräkt till vuxen dräkt.
(reservation för ev.
onormalt förlopp)

1974-02-12, tisdag.

På e m omkring kl 1530 flög en flock på 7 knölsvanar över Klostergården mot NO, De flög lågt, bara c 50 m. Alla ex i flocken var ej snövita, men exakt fördelning på ad och juv svår att se trots att jag fick fåglarna på 200 - 300 m avstånd.

1974-02-16, lördag.

Ut c 1130, uträttade ärenden i Lund och köpte mat i S Sandby, for sedan via Harlösa - Vombsjöns V sida - Heljesjön - Vombs ängar till stugan vid Krankesjön. Mycket stora översvämningar V om Vombsjön, och mycket högre vatten i Vombsjön än förut.

Fågel:

På översvämningarna c 110 sångsvanar varav c 35 - 40 juv
c 30 knölsvanar, / nästan bara ad
c 80 sädgäss
minst 15 spridda gravänder
c 70 - 80 gräsänder, siffra mycket osäker
1 havstrut ad
2-3-4 skratmåsar ad
15 fiskmåsar ad jämte enstaka juv

På plöjd mark intill översvämningarna c 500 sädgäss
2 bläsgäss
10 starar
20 vipor

I Vombsjön 30 viggas
200 gräsänder
20 storsknakar

Vid vägen längs Vombsjöns V sida:
2 tornfalkar ryttlande intill varandra
några få kråkor
20 sädgäss, som kom från S.

OBS att sikten inte var bra på avstånd överstigande c 1,5 kilometer.

Vid Heljesjön: 1 ormvråk och en flock på 12 salskrakar varav ~~1000~~ 2 var ~~♂♂~~ ad och ett par av de övriga var ~~♂♂~~ juv. (Säkert avgjorde jag detta på grund av storleken och inte på grund av m l m ~~1000~~ tydlig övergångsdräkt. Jämför obsen 1974-02-09, alltså för en vecka sedan. Det var hittills, enda gången jag sett sådan dräkt, om den nu ens är normal till tid och/eller utseende. GR vid renskrivningen 1982-01-18).

På Vombs ängar: nog högst 150 nya gäss, vidare 1 fjällvråk. Dessutom var kråka och kaja allmänna där.

Krankesjön från vår stuga: 46 blåmesar i flock i alarna (Särdeles stor flock!!)
gärdsmyg
1 mindre hackspett
1 ormvråk som flög ut över sjön men vände
c 140 knölsvanar varav troligen högst 30 juv
c 450 andra fåglar, mest spridda eller fördelade i relativt glesa flockar om varandra, sålunda: högst 200 gräsänder, 50 viggas, 13 salskrakar varav 5 ~~♂♂~~ ad, 15 storskrakar, 25 brunänder, högst 100 sothöns. Vidare 2 grågäss, som bildade ett fast par, de simmade i vasskanten! Trevlig observation.
Slutligen 6 - 8 hägrar.

Vid gården öster om Harlösa, där vi gjorde vår första titt ut över översvämningarna:
pilfink 40 ex,
gråsparv 30 ex och
talgoxe 2 ex.

S L U T

1974-02-21, och 1974-02-22.

7

Jag kom med hjälp av buss och taxi till Bellinga lagård kl c 1200. Tyvärr tät dimma, men inte regn om ock fuktig luft. Usel sikt. Jag gick ner genom skog och betesmark förbi Knickarp, väster om Krageholmssjön ner till utsiktspunkten vid sjöns S ände och vidare via Krageholms slott till Sövestad, ankom dit c 1645. Taxi till Ystad, for ner till hamnen eftersom det ännu ej var mörkt. Det var dimma och tjockt väder trots rätt frisk vind. Grov sjö. Jag hade beställt rum på Hotel Conti-~~nental~~ mental du Sud i förvägen. Sov gott på natten efter en starköl och en räksmörgås. Nästa dag vaknade jag först c 0800, beslöt att ta det lugnt och att gå upp mot Sövestad. Start från Ystad 1005. Eftersom dimman låg lika tät tänkte jag snarast ta taxi från Sövestad till Sjöbo och hinna en buss som skulle gå därifrån 1235 och nå till Lund 1327. Men så blev det inte. Jag kom till Sövestad 1140, det lättade en aning och jag gick ner till Krageholm och in i slottsparken. Det var drypande vått överallt och vattensamlingar också överallt i parken, vatten rann över gräs och gamla övergivna gångar. Här gick småfisk upp mot strömmen, fast det var så grunt att ryggar kom över vattnet. Jag tog prov till museet. Väldigt kul! Fågel se nedan.

Därefter gick jag vidare förbi den vanliga utsiktspunkten vid Krageholmssjöns S ände, fortsatte till Skårby, köpte öl, fick kaffe av en trevlig affärsinnehavare, fick veta att Linjebuss hade trafik härförbi. Kl 1420 kom en sådan buss, jag tog den, ankom till Sjöbo 1500, fortsatte med annan buss 1528, ankom Staffanstorps 1620, for därifrån 1637, ankom till Lund 1655, gick ner till bostaden på Sunnanväg 18 L, ankom dit 1705.

Det var dimma fram till c 1440, då det lättade starkt. Sikten var dessförinnan bara 100 - 300 m, nu blev den 800 - 2000 m, och senare 3 - 5 km. Inga gäss dock sedda.

Fågel 21 februari:

art namn	Ellestasjön	Krageholmssjön	Ystad	Övrigt, och kommentarer
häger	1			
gräsand	c 25 sedda	500		
vigg	10	25	5	
brunand	1			
knipa	över 10	c 25	2	många dö, och frieri sågs
alfågel			1 ♂ ad	
storskrak	10	15		
salskrak	2 varav 1 ♂ ad	20		siffran för Krageholmssjön =exakt 20 varav 6 dö ad
ormvråk		1		
glada	1			
tornfalk				2 tornfalkar på utvägen mellan Lund och Sjöbo
fasan		1 ♂		
havstrut			minst 6 ad	
gråtrut			60 ad + juv	
skrattnäs			250	allra mest ad, varav nog c 20-30 ex var svarthuvade!
större hackspett		1		
nötskrika	1			
kråka	sedd			
kungsfågel				1 sedd vid Bellinga
koltrast	flera ex			
entita	flera ex	sedd		
blåmes		sedd		
talgoxe	många ex	täml.många ex		
stjärtmes	1 + 10			
nötväcka	sedd och hörd	sedd och hörd		vid Krageholm flera ex
trädkrypare		hörd		
gråsparv			sedd	
domherre	hörd			
bergfink				1 sedd vid Knickarp
steglits		flock 25 ex		
gulspurv		hörd		

För kommentarer se även nästa sida.

(8)

1974-02-21, och 1974-02-22 forts.

FÖR vandringsväg, väder etc se föregående sida, likaså för fågelobsar 21 febr.
Här artlista för 22 febr. Obsarna gjordes vid Krageholmssjön eller i dess närhet,
såvida ej annat säges.

gräsand c 50 ex sågs i sjön

vigg 10

knipa 10

storskrak 15

salskrak 9 varav 4 ♂♂ ad

tornfalk 1 ex sett i Ystad, därutöver intet

fasan sedd

sånglärka många ex + hörd sjunga + flock 55 + 15 till, kanske flera

skata några sedda

kråka ~~flora~~ sedd

kaja flock c 50

blåmes flera sedda

talgoxe över 100 ex sedda

nötväcka flera ex

gråsparv hundratals ex bland ekonomibyggnaderna på Krageholm } nog 300 ex sedda
pilfink som föregående } inalles

bofink 2 sedda

gulsparv mycket ofta hörd

gärdsmyg 1 ex sjöng i slottsparken.

Kommentar till båda dagarna: det är självklart att den dåliga sikten i hög grad försämrade utbytet, och siffrorna exempelvis för andfågel kan inte anföras som bevis på fattigdomen på fågel i sjöarna. OBS också den mycket klena förekomsten av rovfågel, eller rättare sagt, de fåtaliga obsarna av rovfågel. Anmärkningsvärt därtill bl a att ingen bofink sågs 21 febr. och att sånglärka också bara kom tillsynes 22 febr. men då i betydande antal.

1974-02-23, lördag.

9

Inga och jag startade från Lund 1205, for mot S Sandby. Där såg vi 1 ormvråk och vid ReVinge 1 tornfalk och 1 sparvhök, samt vid Harlösa ännu ~~en~~ 1 tornfalk. Mycket lärkor men inga vipor.

Vombs översvämningar: det var dygt, jordiga översvämmade åkrar, grunt vatten. Här 11 gravänder. Och på grönt fält i kanten 22 sångsvanar varav 16 juv (mycket!).

Vombsjöns NV hörn: 1 havstrut och 10-12 ~~sothöns~~ sothöns, dessa bråkade om revir. Långt ute på sjön en jätteflock på minst 600 storskrakar, därtill andra änder som ej kunde bestämmas säkert, men högst sannolikt ingick gräsand, vigg och kanske även knipa. På närmare håll 9 gravänder.

På ängarna utanför dungen vid Norregård fanns ungefär 800 sädgäss, och 75 bläsgäss i en fin flock. Enstaka ormvråkar varav 1 parningsflög. 2 tornfalkar och 1 fiskmå ad

Heljesjön: 3 kretsande ormvråkar, de skrek. Högst 6 sothöns, vidare 1 storskrak och 2 vigg.

Vombs ängar (området runt vanliga vägen): inga gäss, inga rovfåglar, men flock på c 200 starar samt mycket kråkfågel: kaja, kråka, råka, summa inalles 200 ex, siffra my. approx. Därtill 12 + 3 rådjur. Här brukar alltid vara rådjur, men dagens siffra är nog ~~ungefär~~ ungefär maximum av vad jag sett.

Krankesjön, obsar från tornet. Vädret fint, det lättar hela tiden, blir sol. I sjön: rördrom hördes lågmält ett par ggr, häger 4-5 sedda, knölsvan c 125-130 ad och 27 juv; obestämd svan längst bort i V c 15 ex, troligen var det också knölsvan. Vigg något 100-tal ex, knipa några, storskrak få, gräsand mycket få, sothöns c 250. Dessutom hördes sångsvan en gång. - Några kråkor sågs också.

Efter kaffe och smörgås i stugan gick jag åter upp i tornet. En del andra personer här nu. På långt håll låg ett par båtar och gummiflottor med fiskare, men sådana brukar orsaka föga oro bland fåglarna. Icke desto mindre var änderna mycket oroliga, flög ofta högt upp och runt, men jag tror inte att många lämnade sjön. Jag fick nu en bättre överblick över fågellivet: Svan ingen ändring tills vidare, se nedan. Gräsand my. få, högst 20 sedda. Knipa en del, nog 35-50 sedda. Vigg my. allmän, säkert 300 ex inalles. Storskrak: mycket få, högst 10. Salskrak: flera enstaka ex och par rundflygande, därtill en del liggande. Jag såg samtidigt 9 ex varav 4 ♂ ad nära, men totala antalet i sjön var säkert högre. Omöjligt att se vad som fanns längst i väster. Brunand säkert 25-30 sedda, mest ♂, men ♀♀ förbises ju lättare på håll. Häger: enstaka ex flera ggr, därtill 7 ex flygande samtidigt. Sothöns nog 200 sedda, kanske fanns mycket fler i V delen av sjön. Gravand 2 ex i sjön intill varandra. Skata sågs. Ormvråk: antalet ökat. En gång såg jag över Silvåkraskogen 1 + 2 + 1 ex och samtidigt 5 ex högt kretsande uppåt Harlösa. Senare ytterl. ex sedda, totalt sågs nog 12-15 ex men ej fler. 1 sparvhök flög förbi på nära håll. Trots letande sågs ingen örn. Däremot 1 varfågel på nära håll i träd vid kanalmynningen.

Inga gick en runda och såg därvid en talgoxflock, blåmes, 2 stjärtmesar. Av blåmes sågs också enstaka ex vid tornet.

Vi gick runda till sandtaget. Solen värmdes skönt. Sånglärkor allmänna. Några små gåsfloccar på avstånd, flygande.

Omkring kl 1605 kom Staffan och Astrid.

Kl 1615 kom exakt 15 knölsvanar från VSV, de flög i oordnad flock över sjön på 100 - 150 m höjd, fortsatte mot ONO - NO. När de ännu var inom synhåll och hörhåll, kom 8 andra svanar till från V på längre håll. Samtidigt hördes sångsvan, och troligen var dessa 8 ex sångsvanar. De fortsatte också mot ONO-NO.

Staffan gick upp i tornet och såg 8 knölsvanar lyfta från sjön och flyga bort mot NO. - Vi pratade ett slag, körde sedan hem från stugan med start c 1630, for via Silvåkra - Stensoffa, såg intet märkligt men stora flockar av kråka och kaja sågs på ett par ställen.

Hem till Lund 1700. Mycket skönt.

1974-02-24, söndag.

10

H sol.

Vi hämtade Mamma kl 1300 och for sedan ut en runda. Härligt väder, vårligt, ~~mycket~~ ljusst, hög luft, delvis ~~ben~~ Många plusgrader. Vi for via S Sandby - Revinge kyrka - Harlösa - Hjälmarsöd - Svansjö - Hembygdsgården - Övedskloster - Björka - Ilstorps by - Ilstorpsgården - Sövde by, försökte få en fika här på värdshuset men det var stängt, fortsatte därför till Snogeholm och tog kafferast där c 1445-1525. Sedan hem via Bellinga lagård - Knickarp - Blentarp - Veberöd. Ankom Lund 1629 och avlämnade Mamma vid Österbo. Underbart väder.

Vi gjorde kort stopp V om Hjälmarsöd för att titta ut över översvämningarna, gjorde därefter stopp Ö om Svansjö, där vägen går in i skogen. Jättefint. Sedan stopp vid Ilstorp och vid Sövde. Fikade på Snogeholm enligt ovan, tittade därvid ut över sjön. Stopp även Bellinga lagård, jättefint!

Kristallklar sikt på hemvägen. TV-tornet i Hörby syntes skarpt och klart, och luften var "lätt" och hög. Uppehållen var i regel korta. Nedanstående lista upptar endast viktigare arter:

häger c 17-19 ex på fält mellan Björkadammen och Vombsjön

grågås 2 ex i Snogeholmssjöns S del

sädgås: flockar sågs på långt håll neråt Vombs Norregård, där sågs 100-tals ex men obsarna var kortvariga och verkliga antalet kan ha varit my. större. Vidare sågs 20 ex flyga över Vombsjön. Och vid Kumlatofta sågs 200-300 ex, men verkliga antalet kan ha varit my. högre.

sångsvan: några ex på Vombs översväm.

gräsand: några i Vombsjön, men nog 150-200 i Snogeholmssjöns S del. Ett fåtal sedda

även i Sövdesjön, men denna lokal ej noga granskad

knipa: några få i Vombsjön

storskrak: i Vombsjön låg troligen en jätteflock långt ute; jämför obsarna igår.

I Snogeholmssjön c 50-75 sedda, mest på håll, och i Sövdesjön sågs några få ex i viken vid Sövde kyrka

(vigg: ovisst om den iakttogs)

sparvhök 1 kretsande vid Hjälmarsöd

ormvråk flera ex sedda, bl a 3 över Vombsjön. Därefter några få till, men ej noga räknade

havsörn: 2 ex adad över skogen norr om Vombsjön, alldeles vid hembygdsgården.

Fantastiska att se i solen. Stjärtnarna var vita och korta, "som bräm" (se skiss som baserar sig på en högst enkel teckning i originalet). Vidare kom här 1 havsörn juv in från S, den var större än båda de gamla. Den ena gamla fågeln slog efter den över Svansjö gård.

kungsörn: 1 juv flög norrut över vår nyss-nämnda obs-plats vid Vombsjön. När vi en stund senare kom till Bellinga och stannade för en rundspaning, kretsade 4 kungsörnar i det härliga eftermiddagsljuset. De var ej i sällskap. 1 juv flög lågt, 2 ex ~~flög~~ flög högt och 1 ex på jättehöjd. Ålder

ej klar (men en aning ovisst om detta gäller alla de 3 sistnämnda eller bara den allra sista. Sannolikt dock alla 3). Fantastisk syn. Den lågflygande juv kom rakt över.

tornfalk: summa 5 ex sedda på sträckan Lund - Hjälmarsöd

vipa: 1 ex över Snogeholmssjön.

havstrut: 1 ad och 1 med över Vombsjön vid Hjälmarsöd.

obestämda måsar, troligen gråtrut, sågs där på långt håll

ringduva: nära Bellinga c 10 + 1 ensam + flera ex därtill

turkduva 1 ex sågs i ~~Snogeholm~~ Veberöd

sånglärka sedd flerstädes, var allmän, sågs även i flockar

varfågel: 1 ex med byte i klorna flög förbi vid Vombsjöns N sida!! Vidare sågs 1 ex vid Snogeholm, 1 ex nära Bellinga lagård och 1 ex vid Knickarp. Mycket ovanligt att se 4 ex på en dagstur.

skata flera ex

kaja flera flockar

råka stor flock Hunneberga

kråka allmän mångenstädes.

- - - - -

F O R T S

1974-02-24 forts.

(11)

Efter att ha avlämnat Mamma i Lund for vi genast ut till stugan vid Krankesjön; ankomst dit 1655. Det var kristallklar luft, sol, och absolut lugnt. Jag såg:

häger några ex
sädgås: 1 + 15 + några ex, alla flygande
knölsvan som igår
gräsand
vigg
knipa
salskrak
brunand
sothöns.

Efter kort paus gjorde jag noggrannare obsar och noterade:

i
häger
rördrom hörd
sädgås
knölsvan
gräsand
vigg
brunand
knipa
storskrak
salskrak
sothöns
gårdsmyg 2 ex
blåmes
trädkryp
stare 1 ex över Krankesjön!!
kaja 300
råka
kråka allmän.

Av knölsvan sågs 130 liggande på sjön, därtill flock på 11 flygande förbi mot ONO ungefär. En flock på 8 obestämda svanar flög också förbi mot ONO-NØ.

Av gäss sågs bara litet, jämför dock härnedan.

OBSERVERA: (a) ingen skrattnås sågs vid sjön eller eljes på färden
(b) på utvägen från Lund nu på e m sågs en flock på c 300 sädgäss NV om Tvedöra; de betade på mark ~~1000~~ ungefär där man rätt ofta ser gåsflockar.

S L U T

1974-03-02, lördag.

Ut till stugan c 1320, upp i tornet. Väder: kallt, rätt hård vind omkring 0-050; sol, men oskarpa moln. Fågel:

havsörn 1 ad

blåhök 1 ♀ eller juv, mörk

mindre hackspett 1 ex flög över sjön

häger minst 14 ex, mest ad eller

bara ad

gräsand 300

kricka 1

brunand c 30

gravand 1

sädgås 4 + 5

knölsvan c 130 - 140

vigg nog ~~3000~~ c 300 ex

knipa c 50 ex men detta är en grov skattning

salskrak minst 25 varav c 10 ♂ ad

storskrak 4

sothöna skattat 300 - 400 ex eller fler blåmes sedd

domherre sedd av Inga

talgoxe " " "

kråka flera ex

gråtrut 4 - 5 ex över sjön; det var icke enbart ad.

Havsörnen skrämde upp massor av änder, men svanarna reagerade inte ens när örnen flög lågt över dem. Örnen tog en tämligen stor fisk, som dock torde ha varit död eller orörlig när den fångades.

Inventeringen var ej fullständig, detta på grund av vinden.

Inga och jag drack kaffe i stugan.

Vi fortsatte kl 1430, såg då 2 ormråkar kretsa över Krankesjöns Ö del. Vi for upp till Harlösa och vidare ~~norr~~ norr om Vombsjön men stannade inte för att studera djurlivet på översvämningarna eller på Vombsjön. Efter Övedskloster sågs 3 ormråkar i krets, lågt flygande. Vi fortsatte via Sjöbo till Spjälla, såg på vägen 1 tornfalk. Därefter vid Tågra stopp: såg 1 sparvhök och 1 ormråk men ingen örn. Ungefär 150 gäss kom upp från SV, de fällde bortom Sövdeborgs f d järnvägsstation, norr om järnvägen.

Nästa stopp gjordes vid ~~Snogeholm~~ Bellevue, d v s vid utsiktspunkten och P-platsen vid NO delen av Snogeholmssjön. Här sågs ingenting; vi forts. därför via Assmåsa till Ellestasjön, for in på den enskilda vägen som går norrifrån ner till Ellestads gård men stannade före gården på den plats där man får god sikt över sjön (fast det nu på e m var motljus ner mot sjöns NV vik). Vi tittade runt och såg först intet. Men så fann Inga en lågt kretsande havsörn juv i sydost. Den kretsade länge, kom närmare, skrämde upp 50 - 60 grågäss och 50 gräsänder och 3 salskrakar och några storskrakar, och säkerligen en hel del fågel därtill, ty sikten var inte fri och allt hann jag inte notera. Örnen fällde i stor ek på ö. Mycket grant. Ett par grågåspar flög nära förbi.

Vi vände här, for norrut mot Snogeholm. 1 glada nära, kretsande över skogen. Vid Snogeholms slott snabbtitt över sjön. På närmaste ön c 23 hägrar fritt synliga, och i vattnet i kanten av ön låg c 10 storskrakar och c 30 gräsänder. OBS att vi endast gjorde snabbtitt, ej tillnärmelsevis någon ordentlig inventering.

Vi fortsatte till kvarnruinen S om Sövdesjön. Sjön hyste 1 gravand, många storskrakar som delvis låg i par, vidare 4 gräsänder. Sothöns hördes men sågs ej. Mycket långt i norr uppåt Sövde kyrka låg stora andflockar som uppenbart innehöll bl a storskrak; men avståndet var mycket långt, och allt däruppe var inte skrak. Säkert fanns där 200 - 300 ex vattenfågel.

1 varfågel i trädtopp. Kråkor, kajor och råkor allmänna, skata sedd flera ggr. Blåmes flock på c 25 ex!

Vi fortsatte ner till vägen Knickarp - Blentarp. På långt håll i söder neråt den markerade branta kullen såge en hel del gäss, c 100 sågs nog, men det kan ha funnits mycket flera. Inga gäss gick väster om Sövdesjön. Vi tittade ut över sjön ~~även~~ även från Navröd: intet nytt, sothöns hördes ånyo, och nyssnämnda (obestända) änder sågs. På stolpe satt 1 fjällvråk långt borta. Vi fortsatte. 1 sparvhök nära, 1 ormråk på håll. Fasan ♀. 4 rådjur.

Vi återvände till Lund. Nära Råby 1 ormråk mot norr, flög lågt, fällde. Också rätt mycket kråkfågel på några ställen. Gråtrut nära Dalby etc.

För tillägg och kommentarer se nästa sida.

FORTS

Tillägg och kommentarer:

- a) ett par km NV om Sjöbo, nära Nordqvists villa, Stenänga, flög en stor flock sånglärkor på kort avstånd framför bilen. Det var c 30 - 35 ex.
- b) vid Ellestasjön flög 4 steglitsor förbi, och på samma plats hördes gulspurv.
- c) en tornfalk sågs även på utresan nära Kungsmarken. Summan rovfågel blev därför sålunda:
ormvråk c 10, fjällvråk 1, tornfalk 2, blåhök 1, glada 1, sparvhök 2 samt havsörn 2 varav 1 ad och 1 juv.
- d) gäss/ sågs idag i mycket måttliga mängder, och flera lokaler som brukar vara bra hyste idag nästan intet. Dock skall sägas, att varken Vombs ängar eller Klingavälsåns dalgång blev undersökta.

1974-03-10, söndag.

14

Biltur: Inga, Lisen, Henrik och jag. Ankom till stugan vid Krankesjön 1135.

Väder: mycket fint, sol och klart, men stark östlig vind. Några få plusgrader.

Jag gick upp i tornet och noterade följande:

knölsvan 145 ex, några av dem låg parvis, kanske summa 10 par

sädgås orolig; flockar flög över, fällde i sjön, flög bort igen etc. I regel kom de från Ö och flög mot Ö igen. Nog c 200 ex sedda inalles

gräsand: högst 20 sedda

vigg: flera tiotal på närhåll, men hundratals låg långt borta utanför Almen; denna siffra dock my. approx.

brunand c 35 -- 40 ex sedda, ♂♂ var i stor majoritet

knipa summa 15 -- 20 ex

~~knipa~~ salskrak: på måttligt håll c 3 ♂♂ och 5 andra; och långt bort i väster låg minst ~~4~~ 4 ♂♂ och 5--6 andra. Summa sedda alltså minst 7 ♂♂ och 10--11 andra.

storskrak mycket få: ♂♂ flög över, och på håll sågs 5--6 ex till

sothöns: flera tiotal på närmaste vatten, och långt uppe i norr låg en flock på c 250 ex, de var tätt samlade, och flocken var mycket lätt att förbise.

skäggdopping ett flygande ex

häger 1

ormvråk 1 + 1 över sjön, och 2 över Silvåkraskogen varav ett dansande

fjällvråk 1 ex kom från SO och passerade

över sjön ungefär som skissen visar:

mindre hackspett 1 ex vid huset (stugan).

blåmes några sedda

sånglärka 2 ex flög norrut

kråka några i vassen vid buskarna.

skata 1 ex flög över sjön

~~gråtrut~~ gråtrut 1 ad och minst 4 juv/med.

Ånyo noterat att mycket vigg sågs i västra delen av sjön.

Kl 1315 uppskrämdes mycket fågel, troligen av båt. Jag såg 3 hägrar och ~~100~~ säkert 100 gräsänder (jämför siffran ovan!).

Efter kaffe i stugan for vi iväg c 1325, ner över Vombs ängar. Här stod minst 100 gäss söder om "oljevägen" i dåligt ljus och inte nära. Norr om vägen stod över 200 gäss, ~~100~~ också på avstånd. Alla som kunde bestämmas var sädgäss. Även svartfågel sågs. - Nära Vombs Södergård 3 flygande gravänder!

Vi for norrut utefter sjöns V strand. Stora fräsande ~~100~~ vågor. I sjön på rätt nära håll låg c 30 vigg, mest ♂♂. Väster om sjön 2 tornfalkar ryttlande "som vanligt", samt en blåhök ♂ ad lågt. Vid sjöns NV hörn, Hjälmaröd: några få sothöns och dito gräsänder. Folk i närheten (hade förmodligen skrämt fåglarna). Vidare 1 tornfalk med ojämn stjärt samt 1 ormvråk.

Vi fortsatte österut via Svansjö gård, stannade i skogsbrynet där Färs Härads hembygdsgård ligger och gick en sväng i skogen. Grant, men intet av fågel utom talgoxe (!). Sjön: intet. ~~100~~ Himlen: intet. Vi fortsatte sedan via Öved ner till Vombsjöns SO hörn; på vägen dit sågs svartfågel samt på en plöjnad c 15 rastande hägrar. På annan plöjnad gick 750 gäss, alla var sädgäss, sågs utmärkt. 1 glada kretsade ~~100~~ långt uppe i norr, och 1 + 1 ormvråkar sågs.

Därefter färd via Björka till Sjöbo; här köpte vi bensin, fortsatte så till Tågra. Såg inga rovfåglar men på håll c 30 gäss. Råkor var ~~1~~ allmänna, även kråka och kaja sågs, antal ej angivet. Vi for ner till nya vägen (= den mycket breda breda vägen från Spjälla mot sydost). Här gick c 450 gäss, allt (som kunde bestämmas) var sädgäss. De lyfte i småflockar och flög upp mot Tågra. Kom ofta mycket bra förbi. Svartfågel.

Vi for tillbaka via Ilstorps gård - Ilstorps kyrka - Kumlatofta bro, stannade här. Västerut från bron sågs bara c 30 gäss, men österut säkert 500 gäss på håll, troligen fanns fler. Alla bestämbara var sädgäss. Ormvråk c 3 ex inalles, sparvhök 1 ex jagat av kråka.

For därefter via Everlöv, där ~~100~~ ormvråk och svartfågel sågs, och sedan via Hasslemölla - tillbaka österut men svängde upp till Heljesjön vid Vombs by. Här:

FORTS

1974--03--10 forts.

Här, alltså i Heljesjön, sågs:

skäggdopping 1 ex
gräsand c 10
vigg c 20
knipa ♂♀
storskrak minst 60
salskrak minst 13
sothöns c 3 ex samt
gravand minst 15 ex !!

Därtill vid sjön 1 ormvråk. Jättefint utbyte!

Vi korsade nu Ånys Vombs ängar, såg några starar, dock bara c 4 + 4 ex, såg gäss, såg mycket kajor som oftast höll ihop parvis. Vid Silvåkra 1 ormvråk, även 1 häger och litet gäss flygande, men ingen örn trots mycket letande.

Därefter hemfärd via S Sandby. På vägen 1 ormvråk men intet annat. I Lund avlämnade vi Lisen och Henrik c kl 1725. Grundlig och fin rundtur, mycket bra med gäss men bara sädgäss sedda; och ingen örn blev det. Alla ormvråkar inte antecknade, säkert skall 3 - 4 ex tilläggas.

- Tillägg:
- a) på utvägen från Lund, före ankomsten till Revinge, sågs 100-tals råkor och c 20 kajor
 - b) nära Björka en flock skogsduvor på minst c 8 ex, och ~~skogsduvor~~
 - c) nära Vombsjöns SO hörn en ensam skogsduva
 - d) nära Hasslemölla 2 ringduvor på nära håll, och
 - e) vid Heljesjön en ensam ringduva
 - f) vid Heljesjön även 1 fiskmåls ad
 - g) vid Krankesjön sågs 1 gråtrut juv som jagade storskrak
 - h) vid Vombsjöns östra strand sågs över 200 gräsänder, kanske fanns flera; och vidare sågs där högst c 10 gravänder och enstaka storskrakar.

S L U T

1974-03-20.

Observationer från tornet och vid stugan på kvällen. ~~.....~~

Jag började med att från tornet räkna salskrakarna i sjön och fick följande resultat:

en flock med 3	♂♂ ad och 4 andra ex
" " " 1	♂♂ ad " 4 " "
" " " 1	♂♂ ad " 5 " "
" " " 1	♂♂ ad " 1 " "

summa alltså 6 ♂♂ ad och 14 andra ex.

Vidare sågs:

storskrak ♂♀

vigg c 40

knipa ♂♀

knölsvan minst 108 ad, se nedan

skrattnås 2500

brunand några

sothöns några

skäggdopping 2 ex i parningsbeteende

sädgäss: c 50 ex kom till sjön från S, delvis i par. Jag såg 2 ex simma nära varandra, de doppade näbbarna i vattnet, betedde sig alltså på liknande sätt som änder gör ~~som~~ förspel till parningen. (Tillägg vid renskrivningen 1982-03-01: veterligen har jag aldrig annars sett sädgäss bete sig såhär. Uppgiften i originalanteckningarna är helt klar, men kan det tänkas att denna obs gäller grågäss?? Inte hela flocken, men detta paret?? GR)

stare: anlande från kl 1740, eller måhända tidigare. Totalantalet skattat till 50000 (femtiotusen!). Inga närmare anteckningar

kråka 1

obestämd trut hörd.

rördrom: från kl 1800 tutade en rördrom med halv ljudstyrka, och många uppehåll.

gårdsmyg 1 hörd i vassen

taltrast 1 sjöng

koltrast 1 sedd

kråka 1.

~~.....~~

Klockan 1815 kom 50 gäss från öster, det var mest bläsgäss. Sedan (kom) spridda flockar, delvis stora, summa 300 ex, endast sädgäss hörd. (Jfr ovan! GR)

Fasan hörd.

Nu sågs 2 par skäggdopping.

4 storskrakar i ~~.....~~ flock, därav 1 ♂ ad.

Väder: milt, stilla, men regn och regndis och därför ovanligt mörkt. Redan kl 1735, när jag kom upp i tornet, var det mycket svårt att se svanar, både vita och grå, på sjöns yta på större avstånd än 750 - 1000 meter. Det gick om man ~~.....~~ ansträngde sig, men jag är säker på att jag missade många svanar. - På närhåll bättre: det skall ju faktiskt inte alls vara mörkt kl 1745 den 20 mars!

Mycket fin kvällsstund. Vi reste hem från stugan 1850, kom till bostaden i Lund c 1920. Regnet nu svagt. Men mulet och mörkt.

17

Väder: härligt, klart, molnfritt, utmärkt sikt; men hård ostanvind hela tiden. Varmt i lå men kallt i vinden.

Se även kommentarer
efter artlistan!

talgoxe q sedd

FORTS

stare c fåtaligt sedd, d flock på ungefär 100 ex, f sedd, g flock på över 150 ex, dessutom sedd på andra ställen i måttligt antal
 skata sedd e f g
 kaja sedd b c d e f g
 råka sedd d, dessutom sedd på hemvägen vid Ilstorp och på andra ställen
 kråka sedd b c d e f g h, dessutom sedd flerstädes längs vägen.

Kommentarer; och tillägg:

rördrom: 2 ex lyfte ur vassen alldeles utanför stugan och flög norrut; strax där-
 efter sågs ett tredje ex av Torsten och ett par andra personer!

häger: båda ex flög lågt längs det stora diket

sädgås sågs fåtaligt. I flocken på 70 ex sågs dessutom c 5 bläsgäss ad. Därtill
 flera flockar flygande på avstånd, mest från Krankesjön, summa kanske
 150 ex eller ev. fler. Flock på c 30-40 gick vid Silvåkrakärret.

När vi passerat Blentarp flög c 5 + 3 + 20 gäss mot V. Därutöver bara
 2 ex på avstånd vid Sövdesjön. Många bra lokaler, t ex Ilstorp, under-
 söktes men var tomma på gäss. Dock naturligtvis många bra lokaler som
 inte blev undersökta

bläsgås: se föregående

änder allmänt: antalet sedda i Krankesjön är approximativt, noggranna räkningar
 gjordes inte. Totalantal säkerligen större

ejder: en guding flög över Vombsjön och fortsatte mot väster!

knipa: flocken på 9 ex lokal a bestod av 1 ♂ ad och 8 ♀♀, kanske dock någon
 fjolårshanne bland dessa(?)

salskrak: flocken i Heljesjön bestod av c 3 ♂♂ ad och 5 andra ex

storskrak: i Heljesjön låg ♂♀ + flock bestående av 1 ♂ ad och 9 andra ex som var
 ♀♀ eller (delvis) ej utfärgade ♂♂. Summa 12 ex alltså.

ormvråk: observera det ringa antalet. Aktivitet i luften var bra före kl c 1400,
 därefter mycket liten

kungsörn: mycket förvånande att 2 juv kretsade på olika håll nära "kungsörns-
 kullen". De var förföljda av kråkfågel. Sågs på långt håll. (Tillägg
 vid renskrivningen 1983-12-02: nu finner jag inte iakttagelsen för-
 vånande, men kanske ansåg jag 1974 att datum var sent på säsongen).

brun kärrhök: dagens enda ex som sågs vid Krankesjön var rätt jämnbrunt, inte
 mörk som ungfågel, inte heller extra blek, hade intet grått anflog men
 inte heller något skarpt ljust på vingarnas framkant. (Kanske ettårig
 fågel? GR 1983-12-02)

tornfalk: idag inga ex sedda vid Vombsjöns V sida

sothöna: antalet i Krankesjön är minimum: noggrann räkning kunde ej göras p g
 av den hårda vinden

storspov: endast sedd på Vombs ängar, enstaka ex sedda där, och enstaka ~~ex~~
 ex spelade också

snöskata: några ex i starflock vid gården som ligger c 1,5 km söder om Sövde-
 sjöns sydspets.

S L U T

1974-03-31, söndag.

19

SkOF-exkursion till Börringesjön, Havgårdssjön och Fjällfotasjön. Start från Lund 0805, från Malmö 0842, åter till Malmö 1430, till Lund 1450. Väder: sol före 0900, sedan mullet, småregn men ej dålig sikt. Rätt frisk Ö vind, kyligt och rött, vilket var mot prognosen. Antal deltagare 55 personer. Förkortningar härnadan: NBörr = Norra Börringesjön = Klosterviken. SBörr = stora Börringesjön. Vi vistades på Ö sidan incl. Skyttanäbben. Havg = Havgårdssjön. Fjfsj = Fjällfotasjön. Arter:

art	NBörr	SBörr	Havg	Fjfsj	för övrigt
skäggdopping häger	minst 2 2	c 6+2+2+2 minst 40 ex uppskrämda av örn	2 minst 12	- -	
grågås	1 flygande	-	-	-	4 sedda före ank. t. Fjfsj
obest.gås	-	-	2	2 flyg. Grå?	
knölsvan	-	-	2	2	
gräsand	c 20	my.få, c 6-8	c 10	-	
vigg	över 20	2	2 + kanske 4 till	-	
<u>ejder</u>	-	flock 30 ex högt mot Ö!!	-	-	
knipa	♂♀	-	♂♀	♀ eller fjol- års ♂	
storskrak	♂♀	♂♀ liggande + c 20 flyg, var- av bara få ♂♂	c 15	mer än 10 på långt håll; flera ♂♂ ad.	
<u>salskrak</u>	-	1 flygande, ♀ eller fjol- års ♂	-	-	
glada	1 långt bort	1 + 1	1 + 1	-	
sparvhök	1 mot N	-	-	-	
ormvråk	1 + 1	2-3, kanske 4	2	-	Bökeberg 4 ex, delvis parnings- flykt
i <u>kungsörn</u>	-	minst 1, men trol. 2 juv	1 juv	-	se kommentar
brun kärrhök	♂ ad	-	-	-	
tornfalk	-	-	-	-	1 nära Svedala och 1 Åkarp, båda hemvägen.
fasan	enstaka sedda	på färden, och nära Åkarp flera			
sothöna	inalles 30	-	flock 50 + några ex till	-	
vipa	några Börr. station	sedd över fälten	några sedda	-	flerstädes sedd bl a flock c 40 nära Skaber- sjö på utvägen
rödbena	-	-	2 högt mot N!	-	
enkelbeckasin	summa c 10 -15 rundflyg.	-	2 sedda	2 över Bökeberg, en av dem lät höra sig	
skrattmås	20 rast och några överflyg.	enstaka över- flyg.	sedd över- flygande	ofta överflyg, enst. el. några tillsammans	se kommentar
fiskmås	några ad överflygande	några ad överflygande	sedd	sedd	se kommentar
gråtrut	-	enstaka överfl.	sedd	-	enstaka andra ex också sedda

Fort.

art	NBörr	SBörr	Havg	Fjfsj	för övrigt
ringduva	sedd	många	många	flera ex	allmän, ofta sedd
turkduva	-	-	-	-	sedd i Malmö och Lund
större hackspett	-	-	1	-	
sånglärka	hörd	ofta på fälten	hörd	hörd på avst.	ofta på färder
ängsfiolärka	-	hörd	flera ex sedda & hörda	-	hörd och sedd
sådesärla	hörd	1 + 1 överflyg.	1 + 1	1	se kommentar
järnsparv	sjöng	-	-	-	
kungsfågel	-	-	flera sedda och hörda	-	
rödhake	-	-	1 ex sågs	-	
koltrast	-	1	1 + 1	-	
taltrast	-	3 överflyg.	1 trol. sedd	-	hörd ej sjung
snöskata	-	-	-	-	flock 10-15 på fält; ev. fler
stjärtmes	-	-	-	sedd av flera deltagare	ej sedd av mig
blåmes	-	-	sedd av några deltagare	-	ej sedd av mig
talgoxe	-	sedd	sedd	sedd	sedd Bökeberg
nötväcka	-	-	-	-	hörd Bökeberg
gulspurv	-	-	sedd	-	sedd och hörd i Bökeberg.
sävspurv	flera sedda & hörda, delvis överflygande	-	hörd	hörd	
bofink	sedd	sedd	sedd	sedd	se kommentar
grönfink	-	hörd	sedd och hörd	-	sedd fr bussen
hämpling	-	-	-	hörd	se kommentar
gråspurv	-	sedd vid S Börringe gård. som föreg.	-	-	
pilfink	-	-	-	-	
stare	överflygande	flockar, men ej över 50 ex	sedd	-	se kommentar
nötskrika	-	-	sedd av några	-	ej sedd av mig
skata	-	-	-	-	sedd flerstädes
kaja	sedd på håll	flockar sedda på håll	-	-	sedd flerstädes
råka	-	-	-	-	sedd mellan Malmö o. Svedala
kråka	sedd	flera sedda	flera sedda	några sedda	ofta sedd på färden

För kommentarer se nästa sida

Kommentarer till enskilda arter:

kungsörn: det är bergsäkert att jag såg två kungsörnar, ty jag har skrivit: "1 juv typisk (och) 1 juv med mycket vitt på stj(ärten) men nästan intet vitt på stj(ärten)". OBS felskriften. Rimligen har jag avsett att skriva "nästan intet vitt på vingarna". Hur därmed än må vara, är det uppenbart att 2 ex sågs, och det är möjligt men inte säkert att jag såg 2 "normalt" tecknade juv, d v s i allt 3 ex.

skrattnås: förutom de angivna obsarna sågs den ofta överflygande under dagen, mest mot NNO eller NO. Och alla ex utom ett var svarthuvade.

fiskmås: förutom de angivna obsarna sågs den flera gånger även på andra ställen, men inte så ofta som jag såg skrattnås.

sädesärla: ytterligare minst ett ex sågs. Observera att alla exemplaren sågs enstaka, men dagssumman blev åtminstone 6 eller 7 ex.

bofink: arten inte bara sågs ofta utan hördes också ofta. Den sjöng här och där. Och vi såg sträckande flockar ofta före klockan 1230 men inte senare. Dessa sträckflockar var dock märkvärdigt små, 3 - 10 ex, aldrig flera.

hämpling: sedd mellan Malmö och Svedala.

stare: sågs även i Bökeberg och kanske på andra ställen, men i små flockar, och totala antalet sedda ex på hela turen låg under 200 ex.

OBSERVERA också det påfallande ringa antalet sedda individer av knölsvan och knipa och för den delen även av flera andra andfåglar (gräsand, vigg etc). Också rätt anmärkningsvärt att ingen enda sädgås sågs.

S L U T

1974-04-02, tisdag.

Vistades vid Krankesjön, stugan och tornet ett par timmar på kvällen. Ankomst c 1725, snabbmiddag c 1810-1825, avresa 1935. Väder mulet men lättande, månen syntes allt tydligare bakom det grå molntäcket. Måttlig vind omkring ost; åtskilliga plusgrader. Fågelliv mycket rikt, särskilt på individer. Andell och en kamrat till honom kom ner, de var i tornet 1735 - 1935. Arter:

skäggdopping: från tornet kunde inalles minst 20 ex räknas. I praktiken omöjligt, även med tub, att se dem på längre håll än 1000 - 1500 m
rördrom tutade i vassen rätt nära. Stötarna kom 3-5 i svit, men med många minuters uppehåll (skattat 5 - 15 minuter) mellan varje sådan svit.

häger: 1 ex flög högt mot S

sädgås: små flockar och strö-ex kom till sjön redan omkring kl 1830-1850; sedan kom allt flera, och kl 1915-1935 kom de i talrika flockar, ofta 40-50-75 ex nästan samtidigt. Kl 1935, när vi for hem, var det nästan märkt. Då hade minst 1500 gäss kommit till sjön. Gässen kom alltid från Ö - SÖ.

bläsgås: flera ropade livligt i flockar som kom c kl 1915-1918. Nog ett par tiotal ex. Men inga andra hörda, ej heller sedda.

spetsbergsgås: 1 mycket ljusmantlad och fint ex kom främst i en flock c kl 1915. knölsvan räknades. Jag fick c 108 synliga ex varav jämnt 100 % ex var ad.

gräsand mycket fåtalig, kanske 4 - 5 par sedda. I mörkningen kom dock ~~flera~~ (dessutom) flera par flygande österut, som de brukar göra. Det ringa antalet kan vara skenbart: de kan ligga gömda, eller börjat häcka, etc.

kricka: bara ett par, ♂♀, sågs av mig. Men Inga såg troligen en flock på något tiotal ex dessutom.

stjärtand: ett par, ♂♀, sågs fint.

vigg: många tiotal sedda, de låg spridda i småflockar etc, men de flesta långt ute. Totala antalet kan ha varit avsevärt större

brunand: några få ♂♂ sågs flyga, kanske 5 ex inalles

knipa: 1 ♂ och 2 ♀♀ sågs flyga på långt håll över sjön.

salskrak: rätt nära tornet, på närmsta klarvatten, låg 4 ex varav 1 ♂ adad

ormvråk: 1 ex sågs över sjöns ~~SO~~ SO hörn 2 ggr, ena gången alldeles intill (en flock på) c 20000 starar

sparvhök: 1 ex flög norrut över sjön just när vi kom

duvhök: 1 ex kom ut från Silvårskogen, ryttlade över vassen mycket lågt, fällde på buske, fortsatte över vassen flera 100 m alldeles lågt. En hel del ~~skrämda~~ skrattnåsar blev skrämda och höll sig över höken. Inga såg höken fälla på en låg gren 50 m från stugan; där satt den sedan i flera minuter.

fasan sedd och hörd, särskilt hörd när de flög upp på nattkvist

sothöna allmän i sjön. På närhåll några tiotal, men långt ute sågs säkert 200 ex.

Och obs att det var omöjligt att se på större håll än c 1500 m.

rödbena: 2 ex flög österut ~~flera~~ rätt högt

enkelbeckasin: 1 ex sågs

skrattnås: nog 2500 - 2800 ex, men detta är hittills bara en skattad siffra.

fiskmås: 1 + 1 ad + 1 juv/med + 3 ad; alltså summa 6 ex sedda

ringduva sedd

gårdsmyg hörd en gång. Den varnade.

rödvingetrast ej sedd av mig, men Andell såg en flock på c 20 ex flyga förbi när jag var nere ~~flera~~ och åt.

dubbeltrast: flock på 23 ex flög mot NNO rätt högt; rätt sällsynt observation!

sävspurv hörd men bara kortvarigt, och den sjöng ej.

grönfink: flock på c 7 ex flög över mot NO

stare: småflockar på 10 till högst 100 ex i farten redan från omkring kl 1800. Men ett par jätteflockar kom från NO och N omkring kl 1835; den ena flocken innehöll nog c 10000 (tiotusen) ex, den andra var 2 kilometer lång och tät och mot slutet jättetjock och innehöll säkert 30000 (trettiotusen) ex eller mer. Rundflygningar skedde, sedan fällde de delvis nära vår stuga. Fällde (efter att ~~flera~~ ha varit uppe på nytt) i vassen ~~och~~ väster om kanalmynningen, delvis redan c 1850, delvis 1902-1903. Första omgången 25000 men detta grov skattning, andra omgången resten, vilket innebar ett antal på 30000 - 40000. Flockarna såg ~~flera~~ ut som tjocka svarta väggar. Enorma massor!!

kaja: några få ex flög norrut

kråka: några ex sågs sittande och flygande, bl a flög 2 förbi tornet kl 1928 när det var ganska ordentligt mörkt.

Tillägg: på utvägen från Lund såg vi även vipa flerstädes.

S L U T

Vi ankom till tornet kl 1800. Mycket fint väder, mycket varmare än förut, lugnt, nästan molnfritt, men luft disig; ~~men~~ sikten dock OK på avstånd upp till c 3-4-5 km. Stannade i tornet till c 1940 och var sedan i stugan. Hans Källander och Lottie, Johnny Karlsson och den unge Balint Wagner var med oss. Görgen Göransson var närvarande en kort stund, han hade fångat 5 gäddor och skänkte oss en. Han for snart igen.

Snabbartlista med ~~h~~ korta kommentarer:

- U 1 skäggdopping rätt allmän i sjön, ingen räkning men nog minst ett par tiotal sedda.
- V X 2 rördrom tutade i vassen nedanför tornet. Bara 1 ex hört. Tutandena kom 2-3-4 ggr i följd, och man hörde strax dessförinnan hur fågeln "klarade strupen". Men det gick långa stunder mellan varje serie av tutanden, skattningsvis 10-15 minuter
- V 3 sädgås kom i småflockar till sjön, nästan alltid från Ö eller SÖ, redan från ~~kl 1815~~ kl 1815 (tiden togs på denna första flock). Men länge kom de glest. Dock, mot mörkningen blev det annat av, och massor kom till sjön särskilt kl 1910-1935 och ännu något senare när det var nästan mörkt. Klockan 1940 hade minst 2000, troligen nära 2500, gäss kommit och fällt i sjön. De syntes bra med kikare mot vattnet.
- U 4 bläsgås hördes idag mycket mer än föreg kväll. De kom inblandade bland sädgässen resp i egna flockar (men nära sädgäss förstås), de mesta kom c 1905 - 1915. Hördes fint, kom ofta rakt över, men varje enskild fågel kunde inte bestämmas visuellt. Vi trodde samfällt att minst ett hundratal ex kommit inalles när de sista ~~gäss~~ gäsflockarna räknats in
- U V 5 knölsvan räknades inte ikväll, jag tror inte att antalet ändrats mycket sedan igår; kanske hade antalet minskat något(??).
- 6 sångsvan flock 41 ex sträckte över i finfin rad, högt och grant, mot NO, klockan 1809. Höjd skattat c 500 m
- U 7 gräsand mycket fler än igår, många par etc, många tiotal sedda inalles. När det blivit mycket djup skymning, d v s omkr kl 1925 och senare, flög gräsänder och krickor mot öster från sjön, dock i ringa tal
- U 8 kricka sedd i my måttl antal, några par, någon småflock på 6, etc, (samt se föreg)
- U 9 bläsand: kl 1745, innan vi kom ut, hade Johnny sett en stor flock på c 200 bläs ligga i sjön på klarvattnet i NO delen, de hade lyft och svängt omkring men ~~stigit~~ stigit högre och slutligen flugit bort mot NO, klart sträck säkert. - En god stund senare såg jag en flock på c 60 bläsänder varav många ~~ad~~ ad ligga på vattnet, och Johnny meddelade att flocken låg precis där föreg flock legat. Var säkert en ny flock. Ytterligare bläsänder långt ute, antal ovisst, se nedan
- U 10 skedand bara 2 ~~ad~~ sedda av mig; Hans såg nog någon till
- U 11 årta ej sedd av mig, men Inga och Hans och kanske någon till såg 1 ex
- U 12 vigg tydligen allmän, men bortsett från ett par tre ex på nära håll låg de nästan alla mycket långt borta. Totalsiffra osäker, jfr nedan
- U 13 brunand ett par stora flockar med mycket hög procent ~~ad~~, kanske inalles 60-80 ex, sågs av mig långt ute
- U 14 knipa bara 3 ex sedda av mig (1 ~~ad~~ ad, 2 andra), men se nedan efter salskrake
- U 15 salskrake först sågs 1 ~~ad~~ ad och 2 andra, senare sågs 2 eller ev 3 ex varav ingen ~~ad~~ ad.
- Obest änder: massor av fågel låg mycket långt uppe i N utanför vassen och ännu längre bort i V, som ofta är fallet. Vi kunde se att vigg ~~ad~~ var väl företrädd, och därtill fanns gräsand, brunand och troligen en hel del bläsand, ~~men~~ allt utöver vad som sagts härovan. Det kan ha varit många 100 änder till, kanske så mycket som 1000 trodde Hans. Detta sagt med full vetskap om att en hel del av simfåglarna var sothöns
- V 16 ejder ungefär kl 1845 kom en flock på 170 ex över mot NO, de flög långt i N och på kanske 400 m höjd, Johnny trodde 500 m höjd. I tuben syntes ~~ad~~ och ~~ad~~ utmärkt, men även utan tub sågs på flockformationen och tyngden att det var ejder. - En ensam guding flög samtidigt åt NO mycket närmare och lägre, men stigande; det är möjligt att detta ex legat i sjön och sett flocken passera och då stigit upp för att avsluta. Det lyckades den nog med i så fall, fast det måste tagit sin lilla stund, ty nog var den 1,5 km bakom de andra ejdrarna, minst. Och mycket lägre förstås.
- V 17 brun/ kärrhök jag såg 1 ~~ad~~ ad mycket ljus och fin på vingarna, ^{och} 1 jämnbrun fågel utan ljust på vingens små övre täckare. Alla såg dessa fåglar, och Inga såg dem hålla nära ihopa över ett begränsat område i SO-hörnet. Därtill sågs av några personer ett tredje ex långt borta i NV delen av sjön.

3.4.1974 fars.

24

- 24
- U
- 18 fasan hördes många ggr, även my nära. Även Ving-surret hördes flera ggr. Inga säger att någon fasantupp brukar natta i tallarna på vår stugtomt, alltså bara ett par meter från stugan
 - 19 sothöna mycket allmän. Ingen räkning gjord, men jag såg att den förekom i ~~hundra~~ hundratal, antagligen flera hundratal. Se ovan: obestämda vattenfåglar. Så snart som möjligt bör jag göra en noggrann räkning i den mån detta går
 - 20 rörhöna sedd av Hans 1 ex
 - 21 rall hördes skrika, dock bara 2 ggr på ~~kvällen~~ kvällen
 - 22 vipa hörd sent på kvällen i mörkret
 - 23 morkulla 1 ex drog förbi mot S, "pispande", helt nära tornet. Lustigt. Också var det lustigt att inte en enda beckasin sågs eller hördes.
 - 24 skrattmå: massor. Mig förefaller det som om kolonin är mycket välbesatt, jag skattar antalet ex i kolonin till 2000 - 2500. (Därtill har jag hört att en liten koloni på c 100 - 200 par skall finnas utanför Almen, ~~men~~ men den kan inte studeras från tornet). Mycket skrattmå kom till sjön på kvällen från olika håll, mest tror jag från SV. Det är naturligtvis möjligt att en del av skrattmåarna är genomflyttare. Faktiskt sågs en del skrattmå, dock alls inga massor, bryta upp på kvällen i mörkningen och flyga mot Ö / ungefär.
 - 24 fiskmå enstaka ad sedda, först bara ett par ex, men när ejderflocken passerade såg jag att rätt mycket mås flög österut däruppe i Norr, på mycket lägre höjd (50 - 100 m, högst), och bland dessa måsar var överraskande mycket fiskmå ad. Fast även litet skrattmå.
 - 25 ringduva sedd flera ggr, även flockar på 30 - 50 ex på håll över Silvåkraskogen på kvällen när det skymde
 - 26 sädesärta sågs ett par ggr från tornet, först 1 ex, senare 2 i sällskap
 - 27 rödhake knäppte på kvällen ett par ggr
 - 28 koltrast sågs och hördes flera ggr på kvällen
 - 29 snöskata 4 ex flög över mot NO, lät höra sig "schäck schäck"
 - 30 talgoxe sedd
 - 31 blåmes sedd
 - 32 sävsparv hördes flera ggr utifrån sjön, men bara locklåten, ingen ihållande sång
 - 33 stare: redan tidigt, kl 1810-1825, var många starflockar i rörelse, men de var små, mellan 10 och 100 ex. Flög ofta en sväng över sjöns Ö eller SÖ del och försvann sedan mot SO. Klockan 1830-1840 kom många flockar på ungefär samma sätt, men dessa flockar mycket större, 200 - 2000 ex. Sedan fann Inga att en oerhörd flock fällt på gräset mellan tornet och Silvåkra by, nära kanalen. När de ~~flög~~ satt, såg det ut som en svart matta, när de flög blev det som ett stort svart täcke som veks upp. Jag vet inte om hela styrkan samlades här. Denna flock var jättestor, men knappast över 35000 - 40000. Den förhöll sig rätt passiv, delade sig dock ett par ggr. Inte på långt när så livligt och långvarigt rundflygande som föreg kväll, inte heller fällde stararna i träden vid vår stuga. Däremot samlades de över vassen i SO, väster om kanalens utflöde i sjön liksom igår, och här flög en ofantlig flock runt (kanske 50000 men inte mer; det är möjligt att en mängd starar redan fällt i vassen och buskarna då). Rätt snart försvann ~~stora~~ stora flocken där också, senare kom småflockar och fällde där. En liten flock såg jag komma nedanför tornet när det var nästan mörkt, omkr kl 1925, men den flocken innehöll högst 30 ex.
 - 34 kaja några ex flög norrut över sjön på kvällen
 - 35 kråka sedd.

Efter obsarnas slut gick vi in i stugan och kalasade på kaffe och smörgåsar och kakor, som Inga ställt i ordning. Satt kvar till kl 2050.

Besökte Vombs Ängar med Johnny Karlsson och herr Grönlund; den sistnämnde är på något sätt engagerad i frågan angående restaureringen av Ängarna.

Vid vägen över Ängarna: norr om vägen 1000 gäss varav säkert 50 spridda bläs--gäss; söder om vägen 200 -- 300 gäss varav c 50 bläsgäss. En storspov. -- Vid södra änden på dämningsområdet (nr 1 på kartan) 2 skogsduvor som fällde på jordigt fält. 4 enkelbeckasiner lyfte från vattenområdet, 3 strandskator flög runt, 1 sädesärla sedd, 3 vipor. Gäss fanns här men blev uppskrämda av herr Grönlund. Utanför undersökningsområdet spov och rödbena.

1 ormvrak kretsar högt, lärkor sjöng, ringduva överflygande, kråka likaså, några starar dito. 1 fiskmås högt mot NO, 1 gråtrut ad lågt mot V.

Kl 1645 och senare: gässen, som går i massor strax S om Vombvägen och nära Klingavälsån, bryter upp i småflockar och flyger mot S. Mycket bläsgäss på ett område, säkert 100 -- 150 ex inalles. -- Långt i N ryttlar 1 tornfalk. ~~2 hägrar~~ 2 hägrar flyger över. 1 räv passerar rakt över. 1 Ängspiålrka. -- OBS: området är idag ej vattnat. Vi går runt ruta 1. Utanför området ses drygt 170 bläsgäss och ungefär 1200 sädgäss, men de lyfte och flög delvis över området. Nu ses 4 strandskator. En storspov spelar. 1 hare. -- Militärmanöver (pågår men) stör ej gässen. Skrattnåsar flyger över. Bläsgäss räknas på nytt, jag får 270 ex. I träden längs Klingavälsån ses sävsparv. Gräsandpar inne i området.

Kl 1810 färd därifrån via Vombdamarna: här 2 par gravand, paren låg i olika dammar. Vidare i en av dessa dammar 15 viggas.

Kl 1830 ankomst stugan/tornet vid Krankesjön. Nu hade vi separerat från herr Grönlund. Vid stugan var Inga; Även Göran Högstedt och hans holländska kollega m fl personer kom dit. (Jag tror att holländaren hette Kees Booy. I varje fall fanns här vid denna tid ofta en holländare med detta namn; vi träffade honom många ggr, han var kunnig och verkade vara trevlig. GR vid renskrivningen 1983--12--07). Även Balint Wagner kom. - Fågel: jag noterade bland annat

c 105 vita knölsvanar och minst 20 mörka ungsvanar knölsvan!)

9 ■ salskrakar varav 2 ♂ ad och 7 andra, summa alltså 9 ex

1 ejder ♀ flygande!

gäss: kom i ringa antal länge; Ännu kl ~~1815~~ 1915 var endast ett par hundra ex komma. Sedan kom de i mängder, Även bläsgäss tämligen mycket. Dock kom troligen ej över 1500 gäss inalles till sjön.

skrattnåsar: som vanligt. OBS att andra personer rapporterade att massor av skrattnåsar fällde på kvällen i Vombsjön. En del skrattnåsar flög faktiskt österut från Krankesjön på kvällen.

fiskmåsar: en del dito; ett par flockar på resp c 10 och 8 ex kom också över mot öster mycket högt

rördrom tutade

brun kärrhöök ♂ ad sedd ~~1~~ jämte Ännu ett ex

stare kom ikväll sent och ej mycket rundflygande, ej heller fällde de på Ängen mellan tornet och Silvåkra by. Troligen kom högst 30000 (trettiotusen) ex i kväll. Genomflyttning pågår nog nu, och omsättning kanske avsevärd.

Tillägg: på utresan med Johnny sågs 2 ljungpipare rundflygande över fälten öster om S Sandby.

S L U T

1974-04-14, påskdagen.

Jag kom hem från Rumänien på morgonen, landade på Sturup kl 0818 svensk tid. Skildes från Carl Johan Rappe. efter att ha tackat honom mycket för denna oerhört roliga färd, och tog sedan taxi till Lund. Det kostade 53 kronor incl. dricks, men det är på sön- och helgdagar enda möjligheten om man inte vill vänta till kl 1420 (!!). - Strålände väder, sol, jätTEGRANT, härlig sikt. Vi flög

förresten sista biten in väster om Ystad, såg alla sjöarna från Krageholmssjön upp till Krankesjön, såg fågeltornet och svanarna i Krankesjön.

När jag kom till bostaden i Lund var Inga redan uppe och hade ätit frukost. Vi for ut till stugan vid Krankesjön, ankomst dit c 1010, och stannade där till 1420. Från tornet:

knölsvan: i närmsta klarvatten låg c 40 ad och 4 m l m bruna ex. På vassbankar närmast därutanför minst 20 ad, tätt liggande, i realiteten säkert c 25 - 28 ex; och långt ute i sjön summa 47 ad och 22 m l m tydliga juv = summa summarum minst 107 ad och 26 juv.

sädgås ett ensamt ex flög över

brun kärrhök flera ex, 8 ad och en ♀ som hade välutvecklat gulvitt på arm-täckarna samt en helmörk ♀ utan sådant gulvitt. Flera personer, däribland Inga, anger att sjön hyset 3 8, varav 2 mycket grant utfärgade, och 2 eller 3 ♀♀. Dansande 8 sedda flera ggr

ormvråk enstaka ex sedda, även på långt håll. Normalfärgade, dessutom ett på undersidan incl. vingarna (-s undersida) tämligen ljust ex.

snatterand: 8 ♀ fällde i närmsta klarvatten just när jag kommit upp i tornet.

Låg kvar i flera timmar och demonstrerades för mycket folk.

årta 3 - 4 par sedda

kricka flock på c 35 ex samt några smärre flockar och (några) par gräsand mycket få sedda, kanske 2 - 3 par

skedand 3 8 och minst 1 ♀ sedda

brunand flera flockar flygande och vilande, 8 övervägde, nog minst 30-40 ex inalles

vigg allmännaste and; ej i stora samlade flockar men i mycket talrika småflockar och ett par m l m välsamlade större flockar. Allt inräknat, även vad som låg långt bort i väster i sjön, säkert 200 ex, troligen fler.

knipa flock på 5 ex fällde långt bort i väster

entita bor i al vid tornet

blåmes

talgoxe

kråka

råka

kaja

rödbena spelade ett par ggr och sågs i närheten 3 - 4 ggr

vipa enstaka, ett ex på kärret med kort vegetation vid kanalens mynning

rördrom tutade flera ggr

skäggdopping allmän i sjön

skrattnås: kolonin var nog på c 2000 ex, men jag gjorde ingen räkning idag

sothöns rätt allmän men ej räknad idag

rörhöna: ett ex sprang på dyn vid kanalmyningen

ringduva sedd

mindre hackspett sedd; dåligt sedd av mig men Hjalmar Dahm såg den bra

rödvingetrast sedd och hörd, även flock hörd på avstånd

sånglärka

sävsparv sedd och hörd

bofink sedd och hörd

steglits flög över

pilfink fanns vid tornet, sågs på nära håll.

- - - -

Familjen Dahm kom, och vi bjöd dem på kaffe. - Fru Asta Järver, som förr i världen var engagerad vid Ornitologiska Föreningens eftersitsar i Stockholm, kom också på besök. Hon bor numera i Eslöv. En av hennes söner var också med. Ulla Holmbergs dotter Eva hälsade också på oss. Därtill kom många danskar och svenskar som jag inte kände närmare.

SLUT

1974-04-15, måndag.

Obsar vid Krankesjön från stugan och från fågeltornet. Jag gick också till Silvåkraskogens östra kant och tillbaka. Obsar började kl 1340. På utresan från Lund gjorde vi också en sbabb sväng via Harlösa - Hjälmarsöd - Vombsjöns V sida - Vombs by - Vombs ängar - ner till stugan. Besökte ej Heljesjön. Aprilväder: mycket klar luft, flera regnbyar delvis med blåst, men delvis sol på f m och middagen; och mycket god sikt. - Artlista:

skäggdopping allmän i sjön; räkning ej gjord noga, men säkert sågs 30-35 ex, ofta parvis. Däremot mycket få i Hjälmarsödshörnet (= Vombsjöns NV hörn): inne i hörnet innanför sandreveln sågs ingen dopping men utanför reveln låg 2-3 par.

häger: Inga såg 1 ex

rördrom: 1 ex tutade i SO hörnet väster om kanalmynnningen, dock föga flitigt

gräsand: några få Hjälmarsöd, några få par i Krankesjön

kricka: flockar sågs; i Kr SO summa c 45 ex, på Kr för övrigt kanske 15-18 ex sedda.

årta: Inga såg 1 ex i kärret väster om Vombsjöns SV hörn (vid "Furets hörna" för att använda lokalangivelsen i mina gamla dagböcker från 30-talet). Vidare såg jag 1 ♂ och ett par ♂♀ i Kr SO.

snatterand: ♂♀ uppskrämdes / av en fiskarbåt i Kr SO tillsammans med nyssnämnda krickflock. Inga och jag såg dem flyga. En stund senare såg jag paret ligga / på klarvattnet i Kr nära stora svanflocken i vasskanten.

bläsand: några ex, skattat c 8 - 10, vid Hjälmarsöd. Härav var flera ♂♂ ad

stjärtand: ♂♀ vid Hjälmarsöd

skedand likaledes ♂♀ vid Hjälmarsöd, samt ♂ i Kr SO

(OBS: alla sju simänderna, vilket sällan händer på samma dag. GR)

vigg: studerades noga i Krankesjön. Huvudintryck: rätt allmän men betydligt fåtaligare än igår, summa sedda kanske 100 ex

brunand: i Kr ungefär som igår, nog 50 ex sedda, mest ♂♂

gravand: flera par Hjälmarsöd

sädgås: vid Vombsjöns V sida 10 + 50 ex. På Vombs ängar N om "oljevägen" c 400 ex, och på avstånd flera därtill, kanske 50 - 100

bläsgås: Vombs ängar ej mer än 6 - 8 ad sedda bland sädgässen

knölsvan: jag gjorde noggrann räkning i Krankesjön och fick: på närmaste området (= närmsta klarvatten GR) 66 ad och 6 juv. Av dessa 6 juv var troligen 2 födda år 1972 och de övriga födda år 1973. På hela sjön utom närmaste klarvatten låg c 40 ad och 22 juv. Summa alltså c 100 ad och 28 juv, varvid som juv anförts alla med tydligt brunt i dräkten.

Exemplaret med bred gul halsring hade nummer 063 A. Det gick att läsa klart idag: 063 A

063 A

063 A

sångsvan: 1 ad låg idag i närmaste klarvattnet bland alla knölsvanarna. Ropade några ggr när vi kommit. Jag såg fågel från tornet.

ormvråk: 1 + 1 ex sedda, det ena på långt håll

glada: 1 ex sågs från tornet över Silvåkraskogen - Silvåkra allé på middagen.

brun kärrhök: 1 ♂ ad jagade vid Vombsjön V, väster om vägen. Och vid Kr sågs flera ex ideligen, nog såg jag 4 - 5 olika ex. Även parningsflykt sedd.

blåhök: 1 ♀ Kr SO mycket nära, sågs flera ggr flyga över vassarna.

fiskgjuse: 2 ex kom samtidigt över sjön på middagen, men ej i sällskap. På e m sågs senare 2 ex fiska i NV delen av sjön, och jag såg 1 ex ta byte här.

tornfalk: 1 ex Vombsjöns V sida, och 1 ex flög förbi nära vår stuga vid Kr.

fasan sedd och hörd flera ggr

sothöns: Kr på ytan noggrann räkning gjord under gynnsamma förhållanden. Detta gav 450 ex, men det är omöjligt, även i fint ljus, att räkna vad som ligger i motsatta (=västra) änden av sjön.

Vipa: flerstädes, dansande och balande. Ett vip-par fanns i Kr SO ute på sumpen, den lilla yta i kanten av vassen där vegetationen är låg.

enkelbeckasin: vid Kr 2 + 1 ex på middagen; ~~senare~~ senare hördes den spela över Silvåkra allé och där i närheten

storspov: Vombsjön V och på Vombs ängar några ex sedda och hörda. Spel hört även från vår stuga.

FORTS

rödbena 1 ex från tornet vid middagstiden

skogssnäppa 1 + 1 ex på min eftermiddagspromenad, söder om järnvägen. Det var två olika ex

havstrut 1 juv Kr

gråtrut 1 juv Vombsjön V, 1 dito Kr, vidare 1 ad vid Hjälmaröd och minst 1 + 1 ad vid Krankesjön

fiskmåås 1 ad Vombsjöns V sida ~~Ø~~, och 1 ad Kr

skrattnåås: vid Kr märkvärdigt få hela dagen, och tysta var de. Knappt över 200 ex sedda vid sjön på middagen, och de var ~~mycket~~ mycket diskreta. Först efter kl 1700 syntes antalet öka, men ännu kl 1800 var antalet högst 250 - 300.

Se även härnedan, efter artlistans slut.

ringduva sedd

sånglärka s och h Vombs ängar. Flock 7 ex på fält vid järnvägen mot Silvåkra kråka sedd flerstädes. Ofta sedd över vassarna i Kr

kaja sedd flera ggr vid Silvåkra etc

blåmes flera ex sedda

gårdsmyg hörd i Kr SO hörn

taltrast: flera ex hörda Kr SO hörn

rödvingetrast: stor flock hela tiden i björkarna nära vår stuga och på fältet därutanför. Det var minst 120 ex, kanske 150. Delvis sjungande.

koltrast 1 + 1 sedda Kr SO

rödhake sedd och hörd sjunga vid stugan

järnsparv sjöng livligt vid Kr SO

ängsbiplärka: 1 ex sågs på promenaden

sädesärla 1 ex vid stugan på e m

stare: småflock Vombsjön SV, och vid stugan sågs flockar på 8 resp 25 ex

hämpling: 2 ex flög förbi tornet; senare 4 ex vid järnvägen mot Silvåkra

bofink: några ex sedda

sävparv: ~~88~~ sedda; och arten hördes locka några ggr. Ej nämnvärt sjungande i vassen

pilfink: flock på 25 - 28 ex i buskar nära vår stuga

talgoxe hörd

entita hörd.

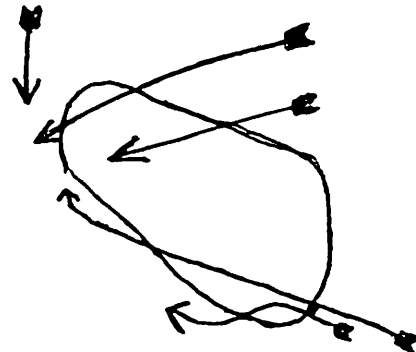
Ovanstående artlista uppgjord omkring kl 1800. Därefter var jag i tornet kl 1815 - 1900 och antecknade:

~~Skattnåås~~ kl 1815 - 1830 ytterst litet skrattnåås strömmade in, de kom från V och SV och S; det var högst 10 ex/minut, och ännu kl 1830 var antalet skrattnååsar i kolonin knappt över 300 - 350. Men ~~sedan~~ sedan blev det annat av. Kl 1830 - 1850 kom massor av skrattnåås, spridda eller i flockar på upp till 20 ex; även ett par täta flockar på c 30 - 45 ex. Antalet steg säkert med 50 ex/minut, senare med 100 ex/min. De konvergerade mot Krankesjön från V-SV, även i viss grad från S, men ytterst få kom från Ö. De flesta stannade i sjön men en del, det var 100-tals inalles, fortsatte mot O - ONO. Kl 1850-1855 var minst 2000 ex i kolonin, och ingen annan ansamling skedde i sjön. De ~~blev~~ blev oroliga, flög upp, och minst 400-500 ex flög mot Ö, troligen till Vombsjön. Tillströmningen till Krankesjön fortsatte. När vi reste hem sågs en tät flock alldeles vid vägen på gräsbetesmark vid Revinge, där var minst 200, kanske 250. Inga sade att det var ju bekant att daggmaskar kom till ytan efter regn, och idag har det varit flera regnbyar. Säkert hade kolonin i Kr 2000 fåglar när vi reste kl 1910. -

Stare: ansamling till sjön men ej till SO-hörnet utan till Krankemossen i V änden. Många flockar flög dit, rel. små, 20 - 250 - 400 ex, men täta, snabba, i rak flykt. Flockar-

na, som började upptr. c 1830 och höll på tills vi for, slöt sig inte samman lika lätt som för ng veckor sedan utan kom med full fart enl. skissen här. Kunde ej följas i detalj p g av avståndet. Några flr fällde i björkarna nära stugan, max 1000 ex inalles, de fortsatte sedan mot väster efter diverse krokar. Vissa flockar kom rakt över (d v s över tornet) direkt mot V eller rättare NV utan att ~~ansluta~~ ansluta.

FORTS

1974-04-15 forts.

Jag anser att jag ikväll sett högst 4000 starar. Jag vet ej i vad mån de fällde direkt.

Rödvingetrast: kl 1840 lyfte den ovan omtalade flocken undan för undan och flög lågt mot N.

Fiskmås: 1 ad flög österut.

Kl 1900-1905 otrolig kvällssol från smal, horisontell spricka i molnen. Mycket varmt rött ljus, vassen blev brandröd, svanarna röda och vita.

Kl 1910 startade vi hemfärden, ankomst Lund 1940.

S L U T

1974-04-19, fredag.

For till Varberg, avresa med tåg 0707, ankomst dit 0930. Reutervall m fl mötte vid stationen. Vi besökte fågelområdet (=Getterön med omgivningar. GR vid renskr.), som är mycket bra. Säkert skulle det varit förlorat utan Reutervalls kraftfulla agerande. Nu dock flera faror: igenväxning, smuts från soptippen (som visserligen snart skall flyttas), även hot om utbyggt flygfält över en del av det fridlysta området etc. Samtal om detta med Reutervall, jägmästare Bengtsson på länsstyrelsen, etc. Betydande utredning kräves innan man börjar muddra, gräva kanaler etc. - Fågel: massor med gråtrut, säkert 500 - 1000 ex, vidare 10 havstrutar, 400 -- 500 skratmåsar, gravänder, flera flockar bläsand mycket fint sedda, några knölsvanar, stenskvätta, 1 korp i luften, anfallen av måsar; strandskata, några par ejder, 4 småskrakar, litet vipa. Sadesärila, sävsparv ♂, ängspiålrka.

Återfärd från Varberg 1224, ankomst Lund 1500.

På resan upp via Hässleholm - Veinge: massor av trast uppskrämda hela vägen, det var rödvinge-flockar och snöskateflockar och även taltrast men ~~men~~ oviss hur mycket). Inalles på denna sträcka 1000-tals. I Halland likadant; där sågs massor av snöskata.

På nerresan, som gick via Åstorp, också massor av trast hela vägen, tusentals ex sedda.

Jag jobbade hemma 1530-1710. Då kom Inga. Vi for snarast ut till stugan vid Kranesjön. Fin eftermiddag, men något blåsig; det lugnade dock betydligt c kl 1845 - 1900, så att vid mitt andra besök i tornet var vinden rätt svag. Jag var nämligen i tornet dels c 1745-1815, dels ~~1~~ 1910-1940. Efter mitt första besök i tornet åt vi middag i stugan, sedan gick vi 500 - 600 m mot väster på järnvägsbanken och tillbaka, sedan gjorde jag mitt andra ~~1~~ besök i tornet. Fågel:

svan räknades, det var bara knölsvan: i närmsta klarvatten incl. rastande på vassbankar etc 57 ad och 7 juv. Bland ad sågs exemplaret med gult halsband, fast siffran ej kunde avläsas. Men det var uppenbart densamma som sist. (Rimligen rätt, men ~~men~~ knappast bevisbart, antar ~~1~~ jag. GR vid renskrivningen). - Ute på hela övriga sjön från NO - N - S utanför vassarna med skratmåskolonin låg c 20 ad och 2 juv, alltså en mycket stark förändring gentemot läget vid sista besöket. Felkällor finns, men säkert var förändringen reell.

grågås: 1 ex fällde i sjön på nära håll när vi åt

gräsand: mycket få, några par sedda, högst 10 ex inalles

kricka: några par och en flock på 8 ex

skedand ♂♂

rördrom hörd i SO-hörnet, dock ~~men~~ föga intensivt; dessutom svagt hörd långt borta i väster också.

brun kärrhök 2 - 3 ex sedda: ♂ adad, ♀ ad, något ex därutöver

~~men~~ tornfalk: 1 ex över fälten mellan stugan och Silvåkra by, dels sittande, dels ~~men~~ ryttlande.

fiskgjuse: 2 ex nära varandra över Kr S omkring kl 1850

gråtrut 2 ad mot SV

skratmåsa: kolonin idag stor och väl bemannad, fåglarna låg på kvällen på vattnet, jag räknade då minst 2300 ex.

rall hörd flera ggr på kvällen, bl a hördes ~~men~~ 2 ex samtidigt sothöna sedd men ej räknad idag.

vigg bara summa 25-30 ~~men~~ ex sedda, parvis och i småflockar

brunand summa 30 sedda, mest ♂♂

rödbena: 3 ex kom sent, kl 1923, flygande lågt över vattnet ut till skratmåsar. Var ~~men~~ tysta.

stare: några hundra ex i småflockar samlades till ~~men~~ SO hörnet men studerades ej noga.

rödvingetrast: stor flock på c 75-100 ex i alarna vid SO hörnet

sävsparv hörd, ej många

kaja : några mot N över sjön

kråka: några få över sjön

entita

sadesärila

ängspiålrka

Kl 1950 flög 2 gäss över sjön, trol. sädgäss.

vipa: flera sedda, bl a de som bevakar revir på sumpen vid kanalmynningen

skäggdopping: mycket få sedda ikväll

kanin: ~~men~~ flera ex på ängen.

1974--04--20, lördag.

31

Obsade vid stugan och tornet med omgivningar kl 1220 - 1950. Fint väder, ofta sol, utmärkt sikt; ett par regnbyar men föga regn över oss. Oerhört grann dubbel-- regnbåge på kvällen. Fågel:

skäggdopping: från tornet sågs c 8 -- 10 par. Rättare sagt: så många kunde räknas, men som vanligt var det omöjligt att se ordentligt vad som fanns längst i V.

rördrom: 3 exemplar tutar tydligen: jag hörde en i SO hörnet, en vid sydsidan men längre mot väster; och dessutom rapporterade Gudmund Smith och hans son att de hört ett ex i Krankemossen. - Det var ingen hög intensitet på tutandet.

häger: 1 ex sett flygande på långt håll.

sädgås: kl 1500 ungefär kom 2 ex norrut, tydligen ♂♀. Senare ett rundflygande ex.

Vidare kom kl 1535 över 100 gäss från V och fällde ~~XX~~ långt västerut i sjön.

Kl 1600 bröt de upp och flög mot V eller VSV. Nästan säkert var det sädgäss.

knölsvan: i närmsta klarvatten ~~låg~~ låg 60 ad och 8 juv; bland ad den som är märkt med halsring 063 A. Den plockade flera ggr på halsringen och försökte få bort det. - Ute på klarvattnet låg i fin sikt summa 36 ad och 13 juv. Jämför med gårdagen!

gravand ♂♀ sedda flygande på kvällen

gräsand fåtalig; några ♂♂ jagade ♀, etc; summa 10 - 15 ex sedda

kricka: några par sedda, summa 10 ex

årta: 2 par sedda ♂♂♀♀

skedand: ♂ sedd

brunand: några ♂♂ sedda

vigg knappt över 20 ex sedda, ~~men~~ nästan alla låg långt ute.

glada: kl 1250 kom 1 ex mot N my. högt; senare sedd flera ggr över Silvåkraskogen, en gång 2 ex kretsande i sällskap. Även 1 ex över Krankesjön

ormvråk: dels 2 ex kretsande på långt håll; dels 1 ex med stor vattensork, den flög med sitt byte från Silvåkraskogen till Silvåkraskogen

brun kärrhök: flera ex, ♀ med ljusa armtäckare sedd, ♂ ad sedd, ♂ adad också sedd, den sistnämnda så ljus att stjärten i gott ljus verkade vit. Vid noggrann granskning dock möjligt att se att den var blekgrå utemot spetsen, men inåt basen var den vit eller vitgrå. Övre stjärttäckare ljusgrå. Jag har aldrig sett en sådan färgfördelning på brun kärrhök förut (åtminstone inte så utpräglad. GR vid renskr.) - Rygg rätt mörkt brun, vingar utåt vitgrå - silvergrå. - Ofta jagade bruna kärrhökare över skrattnåskolonin.

tornfalk: 1 ex förbiflygande

fasan ofta sedd och hörd

vattenrall hörd på närhåll kl 1945

sothöna: approx. ett par hundra ex sedda

ljungpipare: flockar sågos på mycket långt håll i väster, nog 100-150 ex inalles. Bestämde med tub OK.

vipa mångenstädes, men vid Kr bara paret vid kanalen samt några ex på ängen vid Silvåkraskogen

brushane: kl 1250 2 ex uppskrämda från sjön bland skrattnåsarna. Kl 1500 sågs 3 ex, det var ♂♂♀; och kl 1730 sågs 4 ex, som troligen var 3 ♂♂ och 1 ♀. Mina första för i år.

rödbena: 1 ex Kr SO, sågs och hördes spela flera ggr

storspov: 1 ex nära vid Kr sydsida, den spelade också

enkelbeckasin: 1 ex sågs ett par ggr; och kl c 1830 lyfte flock på 4 ex ur Krankesjön på nära håll

skrattnås: mycket stor mängd i kolonin, trol. c 2300 - 2500 ex. En hel del högkretsande förekom på e m när bymolnet stod i öster. Också kom en hel del skrattnås till sjön på kvällen. Totalsiffra kanske över 2500.

fiskmåsar 1 ad sedd kretsade högt uppe

gråtrut 1 ad sedd lågt över sjön.

skogsduva: 1 ex flög över sjön

ringduva: några sedda

mindre hackspett 1 ex alldeles nära, fällde i al vid tornet!

sånglärka några

ängspiplärka flera

trädpiplärka 1 ex sågs!

ådeslära: flera ex sedda och hörda

järnsparv sjöng vid kanalmynningen

stenskvätta 1 ex vid sandtaget

koltrast sedd

rödvingetrast: flock i träden, även sjungande och pladderande

talgoxe flera sedda

entita: boplatz som förut i al vid tornet

sävsparr: några sedda + hörda, men ej många

bofink ♂♂♀ sedda

grönfink sedd + hörd

hämpling: flera sedda och hörda

steglits flög förbi

pilfink 1 ex flög förbi vid Kr sydsida;

dessutom hörd vid sandtaget

stare fåtalig, småflockar sedda

skata några sedda, incl. ex som fångats av Göran Högstedt och Jon Loman

kaja några sedda

kråka några sedda ute över vassen.

S L U T

Söndag 21 april 1974.

Vi hade kommit överens om att möta Johnny Karlsson på Vombs ängar kl 0900. Så skedde också. Inga beslöt att gå med på rundan på den del av ängarna som nu skall vattnas och därmed (hoppas man, åtminstone säger Malmö stads representanter att de hoppas så) restaurera fågellivet på ängarna. Johnny hade sin fru med sig.

Vädret var fint. Leif Nilsson med en finsk ornitolog i sällskap kom strax efter oss men följde inte med på ängarna.

Johnny och jag och våra fruar gick ut över ängarna (vi har tillstånd att gå där och att medföra "icke namngivna medarbetare", en ~~fru~~ för var och en av oss). Vi gick över det område söder om vägen, som skall vattnas. Det var nu icke vattnat på många dagar och var därför mycket torrt; endast där det järnhaltiga vattnet från Vombs ~~vatten~~ reningsverk faller ut finns ett litet område med vatten; men det området är inte fridlyst, fast något besked därom ej finns på några skyltar.

Fågellivet på denna del av ängarna var mycket fattigt, åtminstone ifråga om häckfågel. Johnny skrev ~~mycket noggrant~~ noggrant protokoll, men inte jag. I anteckningarna nedan anges dock med förkortningen VÄV (=Vombs ängars bevattnade del), om arten ifråga fanns i området resp flög över där.

Efter en grundlig vandring över denna ängsbit ända upp till dämnet i Klingavälsån gick vi tillbaka till ~~bilarna~~ bilarna och körde via militärvägen som går ungefär parallellt med ~~Klingavälsån~~ Klingavälsån och väster om denna (stopp för gäss på ängarnas nord del nära Klingavälsån och S om ekdungen) till vår stuga. Ankomst dit c 1120. Här kaffe och smörgås och en stunds samtal, sedan for Johnny och hans fru hem till Revin.

Inga och jag vistades sedan i stugan eller dess närhet - jag även stundvis i fågeltornet - till klockan var c 1530. Det var härligt väder, mycket klar sikt och goda obs-betingelser, dock ibland rätt frisk vind. Mycket folk i tornet, både bekant och andra. Jag obsade inte ~~oavbrutet~~ oavbrutet utan satt delvis inne och läste Ulfur Arnasons avhandling, som jag skall opponera på som andre opponenter 7 maj.

Artlista:

- 1 skäggdopping många par i Kr, ej räknad idag
 - 2 svarthalsad dopping ett nära sammanhållande par i Kr SO i närmaste klarvatten utanför tornet, sågs där flera gånger med timmars mellanrum. Många besökare såg dem, de låg stilla på klarvattnet, ofta nära knölsvanar och sohöns.
 - 3 rördrom 1 ex flög förbi utanför vårt ~~hus~~ hus, bara 150 m ut, när vi satt där med Johnny och hans fru. - Senare på dagen hörd några ggr från SO hörnet men inte sedd på nytt. - Leif Nilsson och hans ~~finske~~ finske kollega hade varit i tornet omkring kl 0830 och då sett en rördrom flyga förbi.
 - 4 häger 1 ex flög förbi över Vombs ängar
 - 5 sädgås Vombs ängar ~~c 450~~ c 450 på VÄV (som idag, vilket redan sagts ovan, var torrlängre norrut på ängarna, N om vägen, fanns åtminstone 130 sädgäss och 1 bläsgås på relativt nära håll och ytterligare minst 100 - 150 (osäker siffra) på långt håll i N. Vi såg dem senare, men då hade flockarna varit skrämde eller av andra skäl flyttat om sig m 1 m. Dock säkert att minst 650 - 700 sädgäss fanns på ängarna idag
 - 6 bläsgäss bara 1 ex sett, först av Inga när vi kom (norr om vägen), mycket senare av mig och andra, då hade den och de övr gässen flyttat sig ännu längre norrut till nära ekdungen. - Dessutom hördes bläsgäss ~~en~~ en eller ett par ggr från andra flockar. Men my fåtalig.
 - 7 grågås 3 ex kom fr S tills m över 100 sädgäss och fällde hos andra sädgäsflockar på Vombs ängar S om vägen (VÄV)
- ~~Knölsvan~~
- 8 knölsvan över Vombs ängar flög 2 ad mot öster kl c 1045. I Krankesjön i närmaste klarvattnet c 52 ad 7 juv, och på långt håll på sjön i övrigt ~~varav~~ nästan exakt 50 ex totalt varav huvudmassan i en flock långt i V. Jfr gårdagen, antalet juv i yttre flocken var ungefär 12 men ej noggrant ~~räknat~~ räknat idag. Läge dock ss igår, tydligen
 - 9 gräsand fåtalig. I Klingavälsån strax nedströms dämnet skrämde 2 ~~ad~~ upp, inte av oss utan av andra personer som gick V om det fridlysta området. - I Kr endast några få ex sedda
 - 10 snatterand: paret, som sågs förra veckandan men ej igår, låg nu åter i närmaste klarvatten, i vasskanten såsom förut. Sågs bra, och jag visade många

besökare var de låg.

- 11 bläsand: ♂ ad och ♀ låg också i närmaste klarvatten i Kr, rätt nära snatterändern
- 12 årtå: ♂♀ sedda i Kr, rätt nära håll.
- 13 skedand: några ex sedda i Kr, c 3 par inalles.
- 14 vigg sågs i par och några småflockar, summa kanske 20 - 25 ex, men jag gjorde intet försök att räkna den över hela sjön
- 15 brunand sedd i kanske 10 - 15 ex, säkerligen inte flera. Inget försök gjordes att räkna fåglarna
- 16 fiskgjuse sågs omkr kl 1230 av INga, senare av mig och Inga flera ggr, en gång kretsande rakt över fågeltornet. Idag ej mer än ett ex åt gången
- 17 glada sedd av Inga på oerhört nära håll: hon hade lagt sig i solen ett stycke bortom kanalmynningen och tittat uppåt och sett på bl a kretsande ormvråkar och en gjuse och hade fått in en glada som tydligen uppmärksammat henne och ~~flugit~~ flugit rakt fram till henne för att se om hon var matnyttig. Men när hon rört sig hade gladan förskräckt flugit därifrån, den hade då varit bara 6 - 7 meter från henne! ! !
- ~~18~~ 18 ormvråk 1 ex sett över Vombs ängar och senare sedd på avstånd
- 19 blå kärrhök en ganska ljusbrun fågel, högst antagligt ♀ ad, flög rätt högt över tornet mot N - NNV ungefär kl 1430
- 20 brun kärrhök ofta sedd, både den extremljusa hannen och ~~ett par~~ ett par tre andra. I regel lågt, men den extremljuse hannen med en ~~vanligt~~ felande handpenna i vänster vinge sågs även kretsa my högt.
- 21 tornfalk 1 ex ryttl Vombs ängar, först på avstånd, sedan inne på VÄV.
- 22 fasan hörd Kr Ö sida, från vårt hus
- 23 sothöna allmän på Kr, skattningsvis 200 ex sedda, men ej räknat den någa idag
- 24 vipa några på Vombs ängar, tveksamt om någon bodde på VÄV. Åtskilliga på kringliggande fält, och vid Kr etc som ~~vanligt~~ vanligt.
- 25 brushane 1 ex sett av mig över Kr. Inga såg 1 ♂ med svart ~~krage~~ krage vid Kanalmynn.
- 26 storspov några få spelande Vombs ängar, 1 ex inne på VÄV.
- 27 enkelbeckasin 1 + 4 + 1 = 6 ex skrämdes upp vid vattensamlingen (det järnhaltiga vattnet) på VÄV. Därutöver ej sedd
- 28 strandskata 2 ex darsammastädes, dessutom 2 ex på fält väster om dämmet i Klingavälsån, men det kan ha varit samma 2 ex.
- 29 skrattnås kolonin välbesatt, nog som igår eller kanske något färre, c 2000 ex skattade jag antalet till. Överflygande enst ex Vombs ängar, VÄV etc.
- 30 ringduva 2 ex VÄV, lyftande. Enstaka andra också sedda
- 31 skogsduva 2 ex förbiflygande VÄV, men ej på området, bara över detsamma.
- 32 sånglärka flera ex på VÄV, ganska allmän där faktiskt. Även i övrigt sedd och hör mångenstädes, men ej närmare studerad.
- 33 ängspioplärka 3 - 4 ex VÄV. Vid Kr något ex förbiflyg.
- 34 sädesärla : över Vombs ängar flög påfallande många ex ~~oftast~~ oftast i småflockar på c 3 - 8 ex mot Norr. Säkerligen sträckflykt. Jfr bofink nedan
- 35 snöskata: PÅ Vombs ängar, delvis på VÄV, uppskrämdes en egendomlig blandflock av stare (säkert 200), snöskata (150 kanske) och rödvingetrast (100 kanske, my. approx). De flög runt men gav sig småningom bort. Senare sågs ~~ett par~~ och hördes snöskata ett par ggr till, i smörre flockar
- 36 rödvingetrast: se föreg. Även enstaka ex eller småflockar på andra ställen
- 37 koltrast 1 ♂ vid vårt hus
- ~~38~~ 38 entita: paret som bor i alen nära huset sågs idag. Fåglarna var tydligt oroad av de många besökarna vid tornet
- 39 talgoxe hörd vid tornet
- 40 sävsparv ♂ sjöng i VÄV alldeles nedströms dämmet i Klingavälsån, bland höga viden vid ån.

- 41 bofink: inte närmare studerad idag, men vid tornet flög åtskilliga småflockar förbi mot N. Största flocken var på c 35 ex och sågs så sent som omkring kl 1445. Det var också dagens sista flock (d v s sista sedda). Det är tydligt att sträck pågick, fast på grund av bristande obsar kan jag inte säga mycket om dess styrka. Även andra småfåglar sågs ~~sträcka~~ sträcka, delvis obest, delvis sädesärla (se dito) och troligen andra arter (ängspipl?, hämpling?)
- 42 steglits 1 ex flög rakt över tornet kl c 1440
- 43 hämpling sedd och hörd flera ggr, Vombs ängar, överflygande över VÄV samt 1 ♂ därstädes, sittande vid vattnet från vattenverket, den damm där de 6 beckasinerna och de 2 strandskatorna flög upp. Trol sträck också, se
- 44 stare flock på Vombs ängar, se ovan under snöskata. Därtill någon annan flock. ovan.
- 45 kråka enstaka över Krankesjön ofta sedda, m l m ofredade av skrattnåsarna.

25 april 1974.

35

Krankesjön: från fågeltornet, i närmaste klarvatten, låg 53 ad och 14 juv knölsvanar. Skrattnåsarerna var på kvällen påfallande talrika; jag räknade dem approximativt, när stora mängder ~~svanar~~ låg på vattnet, i huvudsak väl synliga, samtidigt som avsevärda flockar flög tätt över kolonien och därmed över de på vattnet liggande exemplaren. Jag fick 3000 ex. Det förefaller troligt att antalet gamla fåglar i kolonien inte är högre än så. Möjligheten finns, att en del av de fåglar som låg här och blev räknade, senare på kvällen flyger bort och lägger sig för natten t ex i Vombsjön (sådana iakttagelser, m l m klara, har jag gjort). Hur stor denna felkälla är, vet jag dock inte. Skall räkna kolonien många gånger i år och jämföra siffrorna med dem som Hjalmar Dahm får, ute i kolonien. Han och en pojke vid namn Balint Wagner skall studera denna koloni i sommar.

26 april 1974.

Krankesjön: från fågeltornet, i närmaste klarvatten, låg 39 ad och 5 juv knölsvanar. Därutänför sågs, i hela sjön utom närmaste ~~klarvatten~~ klarvatten, c 29 ad och 9 juv.; de låg dels i en m l m tydlig ansamling, dels spridda. Man måste anse som säkert, att ett visst antal svanar (särskilt av dem som ligger spridda) är dolda vid de flesta vanliga räkningar, eftersom de ligger bakom en vass eller inne i någon vik. Även flockar kan naturligtvis vid vissa tillfällen, t ex vid stark vind, lägga sig så att de blir m l m osynliga från tornet.

Skrattnås denna kväll i massor, antal ungefär som igår.

En kråka kom från S (Silvåkraskogen) och tog ägg i skrattnåskolonin, sydligaste vassruggen som ingår i kolonin, och tog ägg 4 ggr på kort stund. Nåsarerna upp och yrde omkring; men ingen samlad aktion; vi såg ett par ggr att en nås förföljde den bortflygande kråkan särskilt ivrigt.

Vidare ikväll först 2 ladusvalor långt ute över sjön, my. lågt; senare 1 ex nära tornet och stugan.

Jag var inte ~~framme~~ vid stugan eller tornet lördagen 27 april.

28

29 april 1974.

Krankesjön: från fågeltornet, i närmaste klarvatten 26 ad och 6 juv knölsvanar. I hela övriga sjön låg 60 synliga knölsvanar, varav 40 i rätt välsamlad flock långt bort i V, de övriga 20 mycket spridda. Det blåste mycket hårt från Ö, och att säkert räkna ungfåglarna på håll var nästan omöjligt; å andra sidan var det sol och hygglig sikt trots rykande sand från lätta jordar.

För övrigt i resp. vid ~~sjön~~ sjön: 1 rördrom lyfte långt borta vid S sidan, flög fritt, kom rakt mot tornet men svängde sedan norrut och flög i blåsten, delvis på 30-50 m höjd, upp till nordsidan; jag tappade den innan den fällde, men folk i tornet ~~svanar~~ samtidigt sade mig att den fällt ungefär framför Lottagården på N sidan. 1 ladusvala och 1 hussvala sedda över sjön. Kråka (eller pluralis?) tog ägg i skrattnåskolonin. Järnsparv sjöng nedanför stugan, vilket jag sett och hört även förut i våren. 1 fiskmå och 1 gråtrut sedda, gråtruten var ad., fiskmåsenas ålder ej klar. 1 gravand ♂ med stor knöl flög förbi, 1 ormråk ~~vid~~ Silvåkra allé. Skrattnås c 2000, men intet bevis för att alla var där. 1 skedand ♂ sedd, årtä sedd flera ggr i par eller i flock på 4 ex varav 3 ♂♂, summa kanske 10 ex. Vigg i närmaste klarvatten 5 ♂♂ 2 ♀♀, brunand i samma område ng ♂♂ och ♀♀; på grund av blåsten inte möjligt att granska fågel av den storleken på stora avstånd. Kricka flock rätt nära på 25-28 ex, kanske fler ialles. Sothöns ej räknad, men 100-tals sågs, varav enstaka eller ng tillsammans på närmaste klarvatten, rätt stora samlade flockar eller "flottiljer" längre ute. Sädgå 4 ex kom och fällde långt ute i sjön men lyfte efter en stund och kom rakt över huset mot Ö.

Härtill dagboken från Vombs ängar fredag 26 april med Johnny, se hans protokoll. ~~Obs~~ OBS särskilt ringtrasten ♂ ad ad fritt ute på ängarna, mycket sällsynt obs i denna trakt.

? Datum ↗

1974-04-26, ~~Västergötland~~. Dessa observationer är gjorda av Inga.

Kom ut till stugan vid 12-tiden. Lövsångare sjöng i stora videbusken. Järnsparven sjöng nedanför "tanternas". Viporna tjoade över blötområdet vid kanalen. Ungefär kl 1315 kom en duvhök ♀ i snabb jaktflykt lågt över vassen mot NNE. Enligt Arne Schmitz, som besökte tornet, återkom duvhöken mot S med byte kl 1345.

Den "gamle brune" kärrhök ♂ jagade kl 1410. Rödbena och storspov spelade.

1974-04-30.

Inga och jag körde ut till stugan vid Krankesjön på e m, ankomst ditut omkring kl 1715. Väder:mulet, tämligen frisk vind omkring 0. Några få regnstänk. Jag var uppe i tornet ett par omgångar före mörkningen. På närmsta klarvatten låg c 30 ad och 5 juv knölsvanar; i hela resten av sjön summa 50 knölsvanar därtill. Det var ej möjligt att i denna vind avgöra antalet ad resp juv på håll. Förresten syns svanar, både unga och gamla, påfallande dåligt i djupt mulet väder mot en krusad eller orolig vattenyta, det har jag observerat många ggr.

För övrigt:

ladusvalor sedda

steglits flög förbi

hämpling " "

järnsparv sjöng

brun kärrhök sedd flera ggr

starar kom, eller flög runt, ofta parvis. När de flög i svärmar var dessa nästan alltid glesa och "röriga". En hel del stare sågs, och visst blev det ett massuppträdande, när hela huvudstyrkan, som fällt i vassen, en gång blev skrämmd och for upp. Men jag såg praktiskt taget ingenting av starflockar som kommer, täta och välsamlade, från olika håll och konvergerar mot nattkvarteret. Snarare var det fråga om oordnade kringflygningar av glesa och vanligen små förband.

snöskata: en flock flög förbi tornet

rall hörd

gluttsnäppa: 1 ex hört på avstånd.

- - - - -

Inga gick ensam en sväng neråt Silvåkra slott och tillbaka. Därvid såg och hörde hon dvärgbeckasin mycket bra - en sällsynt observation!

1 maj 1974.

(38)

Vi bodde i stugan på natten, för första gången detta år. Det var varmt och skönt nu, sedan vi lagt in elektriska värme-element.

Jag vaknade en gång mycket tidigt på morgonen; det hade dock blivit rätt ljust. Då tyckte jag mig höra dubbeltrast sjunga fulltonigt på rätt nära håll, men saken får tillsvidare inte anses klar.

Senare på morgonen, omkr. kl 0845, gick jag upp i tornet. Det var mulet och fris ostlig vind, men torrväder förblev det hela dagen så när som på ett par ~~mm~~ droppar p morgonen (och några stänk på kvällen).

På morgonen från tornet: på närmaste klarvatten 12 ad och 1 juv knölsvanar. Därtill inne i vassen nära detta klarvatten 2 svanar ad på bon. På hela övriga sjön ~~summa~~ summa 59 ad och 19 juv knölsvanar, varav de flesta, nämligen ungefär ~~40~~ 40 ad och 15 juv, låg långt ute på vattnet i delvis illa avgränsad flock. De övriga låg enstaka eller parvis på olika håll i sjön. Verkliga antalet måste vara något större, det är klart att inte alla ex. är synliga bakom vassar etc. Åtminstone måste detta gälla som regel. För övrigt: brun kärrhök ~~flera~~ ideligen, sothöns, skäggdopping, skedand ~~flera~~ flera ~~öföf~~, årtä enstaka par, gräsand några ~~öf~~, gravand ett par, brunand bl a flock 7 ~~öf~~ 1 ~~öf~~, vigg ofta sedd, brushane flock 4 ~~öf~~ 1 ~~öf~~ kom över sjön österut, 1 storspov också österut över sjön, enstaka ladusvalor, säkert 4-5 hussvalor, 1 backsvala (årets första för mig). Trädpiplärka hörd. Lövsångare hörd, sävsparv, hämpling, bofink, järnsparv sj, kråka tar ägg i skrattnåskolonin, denna är stor, jag skulle skatta den till minst 1200 par, men detta ännu bara en grov skattning.

På middagen ny granskning från tornet: närmaste klarvatten 16 ad och 2 juv ~~knölsvanar~~ knölsvanar, på bon i närheten dessutom 3 ad. På övr sjön ej räknat. Kricka 25 + ~~4~~ 4 ex, fisktärna först 1 ex sittande på påle i sjön, därefter 4 andra flygande långt uppe över N sjön. (Inga hade vid en biltur på f m sett flock 5 fisktärnor komma flygande österut ungefär över Tvedöra; rimligen dessa ex). Vidare kaja, råka, koltrast, mindre hackspett, talgoxe, blåmes, entita, vip-paret på blötmarken kvar, etc.

Vid ett tillfälle omkr kl 1330 kom flock c 100 sädgäss hastigt flygande österifrån och fällde långt bort i västra sjön.

4

På e m minst 5 backsvalor och 10 hussvalor sedda, och ~~ladusvalor~~ ladusvalor.

Lisen och Henrik kom cyklande från Lund. ~~Många~~ Många andra bekanta kom till tornet. Vi satt delvis inne i stugan och pratade: Sune Arlebo med fru och tvillingflickor, Yngve och Eva Melander med dotter + kompis, etc etc.

Jag gjorde inventering till fots av provytan på Vombs ängar: se vidfogad renskrif för själva ytan. Därtill på vandringen dit (kl 1720 - 1750) och hem (kl 1905 - 1935) följande: diverse spovar etc, kråka flög från bo i högt träd vid rivna gården nära landsvägsbron över Klingvall~~ö~~sån. 2 ormvråkar tätt intill varandra lyfte ur tallplanteringen som jag gick igenom på återvägen; den ena hade på högra vingens översida en tegelröd fyrkant. Vänster vinge ej sedd ovan. Andra vråken inga synliga märken. Båda normalfärgade. Dessutom en gång på håll en kråka slående efter en rätt ljus ormvråk.

Kvällen efter återkomsten till stugan. Jag upp i tornet igen. På närmaste klarvatten 37 ad 30 juv knölsvanar, obs detta betyder säkert inte att nya svanar kommit till sjön utan att en stor del av dem som förut legat långt ute nu begivit sig hit in kanske som följd av störning. Många av de som juv betecknade hade endast måttligt eller föga brunt i dräkten, osynligt på längre håll. (Jag har här betecknat som juv all sådan som överhuvudtaget hade synligt brunt i dräkten). Därtill på bon 3 ad. På hela övriga sjön c 20 ex, ålder ej fastställbar i det dåliga ljuset. 1 morkulla flög förbi knispade! Nyctalus flög.

Kvällen blev lugn och relativt varm men mulen och rätt mörk. Några regnstänk.

Lisen och Henrik cyklade tillbaka till Lund när jag inventerade Vombs ängar.

2 maj 1974. På morgonen kl c 0630-0650 ~~studier~~ studier från tornet. Mulet men lugnt och fint. I närmaste klarvatten 19 ad 4 juv knölsvan, därtill på bon 4 ad. På hela sjön f ö c 39 ad och c 19 juv knölsvan, de flesta m l m samlade i glest el halvtätt förban långt ute. Jfr ovan om dräkten! F ö såg jag det vanliga, gjorde ej räkning. Brun kärrhök jättefint, liksom många ggr igår. Vid sandtaget flera backsvalor (så var det ej ~~igår kväll!~~ igår kväll!).

x) anteckningarna från denna dag, 1 maj 1974, fortsätter på följande ridor.

1974-05-01, forts.

39

På morgonen hördes troligen dubbeltrast sjunga. Det var mulet och frisk ostlig vind, men torrväder hela dagen så när som på ett par droppar på morgonen.

På närmaste klarvatten på morgonen 12 ad och 1 juv knölsvanar samt därtill 2 ad som låg på bon. På övriga sjön summa 59 ad och 19 juv, varav de flesta - närmare bestämt c 40 ad och 15 ~~juv~~ juv - bildade en m l m tydlig flock. Övriga svanar låg enstaka eller parvis. Brun kärrhök, sothöns, skäggdopping; skedand flera ~~ööö~~, årta enstaka par, gräsand några ~~öö~~, gravand ett par, brunand bl a flock på 7 ~~öö~~ och 1 ~~öö~~. ~~Vigg~~ Vigg ofta sedd. Brushane 4 ~~öö~~ och 1 ~~öö~~. ~~storspov~~ 1 storspov över sjön. Enstaka ladusvalor, säkert 4 - 5 hussvalor, 1 backsvala. Trädpiplärka hörd, lövsångare hörd, sävspurv, hämpling, bofink, järnsparv,. Kråka tar ägg. Skratt-måskoloni nog 1200 par, men detta en grov skattning.

På middagen ny spaning från tornet. På närmaste klarvatten nu 16 ad och 2 juv knölsvanar, dessutom 3 ad på bon. På övriga sjön gjorde jag ingen ny räkning. Kricka flock 25 ex + några därtill. Fisktärna 1 sittande och 4 flygande.

Inga rapporterade att hon såg fisktärnor vid Tvedöra i morse!

Vidare såg jag kaja, råka, koltrast, mindre hackspett, talgoxe, blåmes, entita. Vip-paret var kvar.

Omkring kl 1330 kom plötsligt 100 sädgäss till Krankesjön från öster.

På e m sågs 10 hussvalor, 5 backsvalar och 4 ladusvalor.

- - - -

Jag inventerade Vombs ängar, se särskilt protokoll. Detta skedde kl 1750-1905, men jag obsade redan från 1723 och höll på till 1935 på angränsande marker. På dessa, d v s utanför prov- och kontrollytorna, sågs: 1 kråka jagar 1 ormvråk. Kråkbo vid rivna gården. 2 ormvråkar i tallplantering nära f d Silvåkra kvarn, de var normalfärgade och höll mycket nära tillsammans; den ena hade på högra vingens översida en stor tegelröd fyrkant (märkt av Sylvén? GR vid renskrivningen).

På kvällen ytterligare obsar från tornet.: Då låg på närmaste klarvatten 37 ad och 30 juv knölsvanar, på bon 3 ad liksom örut. På hela övriga sjön c 20 ex! OBS omfördelningen. - Vidare sågs 1 morkulla flyga förbi, den "knispade". Även såg jag Nyctalus, den stora fladdermusen.

1974-05-01 forts.

Jag inventerade provytan på Vombs ängar kl 1750-1905. Sista över-
silningen avslutad. Ängar torra så när som på ett par små vattensam-
lingar. Stora mitt-diket förde mycket vatten; andra diken m 1 m torra.
Väder: mulet, lugnt, mildt; några regnstänk men ingen mätbar neder-
börd.

Originalen från inventeringen, alltså kartan med varje fågel in-
prickad ungefär på rätt plats, lämnades som vanligt till Johnny
Karlsson, som leder projektet. Härnadan bara uppgifter om vad som
sågs på ängarna, dels som rastande och eventuellt uppflygande när
jag kom i närheten, dels som överflygande.

(A) Fågel på ängarna, = på provytan.

gravand hanne och hona, kanske bara överflygande
enkelbeckasin 1 + 3 + 2, alla uppskrämda, säkert alla olika
storspov 1 + 1 + 1

vipa 3 + 1

skrattnäs, snarast bara överflygande: 1 ex

sånglärka 3 + 1 + 4 + 2 + 3 + 1 + 2 = summa 16, delvis sjungande;
ringa dubbelräkning tänkbar, men inte trolig

ängspioplärka 2 + 1 + 1 + 1 + 4 + 1 + 1 = summa 11, högst sanno-
likt ingen dubbelräkning

kråka 1 ex, snarast överflygande

stare 3 ex i sällskap

hämpling hörd, flög bara förbi

sävsparv 1

(B) Överflygande fågel (se även A)

gräsand: 2 hannar mot V

stenfalk 1 ex mot N

häger 1 + 1 mot Ö

småspov: flock på 19 ex överflygande mot Ö eller ONO. Ovanligt
stor flock. Ses överhuvudtaget sällan i inlandet

nötskrika: 1 ex mot Ö. Öväntad observation!

bofink: ett ensamt ex ungefär mot Ö

(C) Däggdjur

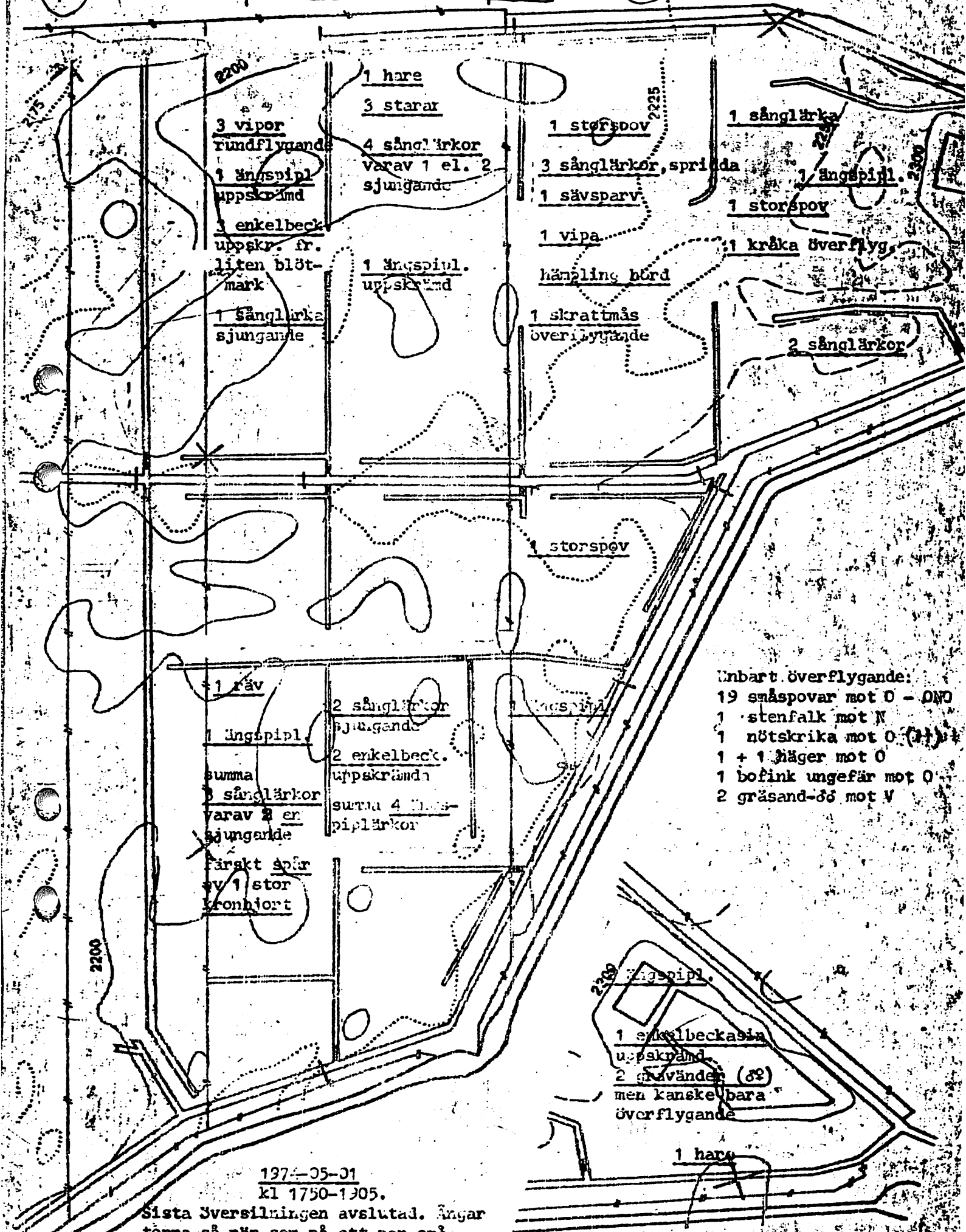
räv 1 sedd

hare 1 + 1 sedda

kronhjort: färskt spår av ett stort exemplar sågs

Art- och individantal av de fåglar, som m 1 m tydligt var knutna
till provytan såsom häckfåglar, visar med största tydlighet hur fattig
ytan är. Detsamma är fallet med hela det fridlysta området; ja, jag
skulle snarast tro att vår provyta tillhör de "bästa bitarna".

x) OBS: originalkartan hade renskrivits
och kopierats av mig. Medföljer
här som sid. 41.

Sista Översilningen avslutad. Ångar
torra så när som på ett par små
vattensaml. Stora mitt-diket förde mycket vatten, andra diken (m 1 m) torra.
Mulet, lugnt, mildt, några regnstänk men ingen mätbar nederbörd.

1974-05-04, lördag.

Med start kl 0850 rundvandring i Lomma tillsammans med centerpartiets spetsar (i Lomma, alltså). Johnny Karlsson var med mig. Rundturen skedde delvis per bil. Vi besökte många av de trevliga och mindre trevliga dammarna i Lomma. Per Andell var med också, han visste mycket om varje damm. Jag behandlar här inte varje damm separat men ger en artlista (se nedan).

Vi fick veta att äganderättsförhållandena (vid dammarna etc) var mycket svåra och diskutabla. Tegelbrukschefen lät i klartext förstå att inga dammar finns i området; det är betesmark alltså! Vidare framgick det tydligt att han ej har någon förståelse för naturvård. Vattenståndet måste hållas lågt, sade han; "en lantbrukare kunde inte odla tre tunnland" (rimligen menades att detta var en för liten yta för att det skulle löna sig). Tegelbrukschefens var i realiteten mycket hotfull i sitt språk ehuru i halvdolda ordalag.

Bland framförda åsikter från de närvarande fick vi bl a höra följande. En handikappad person ville bli av med campingplatsen och göra den till fågelreservat istället. Den (blivande) nya lundavägens infart i Lomma "kommer att nagga ett par dammar i kanten".

Habo gård är fritidsområde, sade den handikappade. Ingen är obehörig att gå dit. Per Andell frågade tegeldisponenten hur stor den obrukbara delen (av dammarna med omgivning) är. Svaret hörde jag inte. PA frågade också hur högt dammarnas yta ligger i relation till havsytan. Disponenten svarade: minst 5 meter. Jag tvivlar på att detta är ett korrekt svar.

De bästa dammarna är tegelbrukets, sade disponenten. Han använde själv ordet "damm" ideligen trots att han strax dessförinnan argumenterat att dammar inte existerade; allt var ju betesmark enligt honom.

Skånska Cement (gammalt pålitligt vandalföretag) hade grävt upp dammarna väster om vägen, sades det. Föreståndaren för handikapphemmet yrade flitigt om den nya västkustvägen (möjligen i god avsikt, men han var oerhört okunnig om miljöfrågor).

Artlista från Lomma idag:

skäggdopping på ett par ställen
gråhakedopping summa över 22 ex sedda
(smådopping hörd men ej av mig)
knölsvan flera par sedda, revirstrider
också sedda
gravand flera par
gräsand flera sedda, bl a en ♂ med
rödbruna sidor och mycket vitt fram-
till. Det var ett stort ex.
kricka några par
årta 1 eller 2 par
skedand flera ex
vigg allmän
brunand tämligen allmän
tornfalk 1 ex
fasan hörd
rörhöna några sedda
sothöna sedd med små ungar!! OBS!
strandskata 1 ex sågs och hördes
vipa sedd
mindre strandpipare 1 ex spelade vid
bästa dammen
brushane summa 20 - 30 sedda, approx.
(svartsmäppa hörd av Andell)
rödbena 1 ex
grönbena 3 - 4 ex
drillsnäppa 1 sedd
skrattnås häckade
fiskmås något par observerat
gråtrut överflygande

turkduva 1 ex observerat
ringduva allmän
ladusvala
hussvala
backsv ala
sånglärka
trädpiplärka hörd
sädesärla
järnsparv sedd, och hördes sjunga
sävsångare 2 ex sjungande
svarthätta 1 sjungande
lövsångare flera ex sjungande
stenskvätta 2 sedda
koltrast
blåmes
talgoxe
sävspurv
bofink
hämpling
gråspurv
stare
kråka
råka
kaja
skata.

Bra artlista! Den omfattar vad vi såg vid
1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1
damm = ialles (cirka) 10 dammar. Men
disponent Andersson talade om för oss att
det är betesmarker, inte dammar.

FORTS.

1974-05-04 forts.

Efter besöket i Lomma, som var intressant ur flera synpunkter, återvände Johnny Karlsson och jag till Lund. Och efter jobbet för Inga och jag ut till Krankesjön. Från kl 1720 obsade jag från tornet. Väder: svag vind, mulen. torrt, kyligt.

Fågel:

ladusvala minst 10 } över sjöns SO
hussvala 1 } hörn; därtill
backsväla 4 } my. fler svalor
ute över sjön.

skrattnås fulltalig

kråka sedd

kaja sedd

knölsvan: på närmsta klarvatten sågs

11 eller 12 ad och 2 eller möjligen

3 juv, för övrigt sågs dels 35 ad

och 13 juv i gles flock, dels

12 ad och 2 juv som låg spridda på
sjön!!

vigg över 350 ex i NO delen!

bläsand nog över 100 ex

stjärtand några sedda

skedand ♂♀ sedda

kricka sedd

brunand nog ~~över~~ över 150 ex sedda

sothöna allmän, ett par hundra ex

sedda, dock kanske något under 200.

skäggdopping sedd

grönfink hörd

stare sedd

gråtrut 1 ad

fiskmåss sedd

gräsand ♂♀ OBS!

ängspiplärka hörd

lövsångare hörd

pilfink hörd.

Detta i "första omgången".

Jag obsade i ett par omgångar till och såg därvid även:

vigg minst ~~150~~ 150 ex utöver de ovan-
nämnda

knipa 40

skäggdopping många

sothöns

g fisktärna 8 + 1 ex

skedand 14 ex, mest ♂♂

stjärtand ♂♀

vipa ♂♀

brun kärrhök ♂ ad

råka 1.

Ytterligare obsar:

järnsparv sjöng

koltrast sedd

rödvingetrast 1 hördes sjunga

blåmes sedd

gröngöling hörd

duvhök 1 ex flög förbi lågt över vassen

OBS att ingen rördrom sågs eller hördes

På kvällen samlades c 3000 - 4000 ~~stjärnor~~ stjärnor. Siffror approximativa, men innan alla samlats såg jag en tät flock på 1300 ex. Stjärnorna kom ofta i småflockar på 2 - 5 - 8 ex, ofta även ensamma ex; ibland dock i flockar på 20 - 50 ex. (OBS: jämför dessa flockstorlekar vid olika ~~tidpunkter~~ tidpunkter på året!)

Det var en kall kväll. Långt ute över sjön, på helt låg höjd, samlades c 250 svalor tätt, som de brukar göra på sensommaren. Troligen var det nästan enbart ladusvalor. - Fasan hörd.

SLUT

1974-05-05, söndag.

(44)

Bodde i stugan på natten. Morgonen var mycket kall, bara +2° C. Senare steg temp. till 6 eller 7 plusgrader, men redan kl 1520 var den nere i 3 1/2 grader C! Hård NO vind, sanden rök stundvis, eljest god sikt, mulet; torrväder utom kl 1445-1500 då några droppar regn föll tillika med några snöflingor!

Jag var i tornet c 0900-0930. På närmsta klarvatten låg 2 ad och 4 juv knölsvanar och i sjön för övrigt c 45 ad och minst 15 juv. Vidare: bläsand 2 ♂♂ ad och ♂♀, stjärtand ♂♀, årtä 2 par, kricka några ex; skedand flera flockar, ~~de~~ de var på 11 och c 5 och c 7 ex. Flocken på 11 ex innehöll 6 ♂♂. Gräsand några ex; och vigg, brunand och brun kärrhök sågs.

Hussvala flera ggr sågs flera ex. Kråka: vid ett tillfälle 3 ex samtidigt i skrattmåskolonin.

Fiskmåås 1, havstrut 1 med eller vix ad i mycket trevlig dräkt: rygg svart, vingar grovmönstrade, stjärtspets svart, undersida vit, näbb ej färgad som hos ad. Gravand ♂♀ sedda. Lärkfalk: 1 ex kom 15 meter över tornet.

Kontrolllytan på Vombs ängar undersöktes, se särskild renskrift.

Forts.

1974-05-05, söndag, forts.

Kontrolllytan på Vombs ängar undersöktes också denna dag, med början kl 1355 och slut omkring kl 1500. Eftersom jag hade glömt att medföra den vanliga kartskissen, ger jag här endast en kort sammanfattning av obsarna, som var föga märkliga. De är ju förresten sällan märkliga numera under häckningstiden på Vombs ängar.

Jag fann idag:

sånglärka $1 + 1 + 1 + 2 + 2 + 2 + 1 + 1 =$ summa ungefär 11 ex;
(ungefär anges eftersom något ex kan ha skrämts upp eller setts mer än en gång). 2 olika ex sjäng kortvarigt när de lyfte

ängspiplärka $1 + 2 + 1 + 5 + 1 + 1 + 3 + 3 + 8 + 3 + 1 +$ slutligen
1 som lyfte från bo. Summa alltså c 30 ex.

vipa 2 ex

storspov först 1 ex, därefter 2 andra av vilka det ena spelade.

Därtill $1 + 1 + 1$ harar! Allt detta på kontrolllytan. Vidare sågs överflygande 1 fiskgjuse som med stor fisk flög österut, 2 ringduvor, $11 + 1$ starar, 3 skrattmåsar och 1 kråka.

På ytan fann jag dessutom 2 knäckta och urätna fasanägg. Rimligen gjort av kråka. Jag fann ett kråkbo på Öbacken (vid Klingavälsån, utanför kontrolllytan). Vid ån sågs spår ~~av~~ av rådjur, och utanför ytan sågs 5 rådjur.

Det var torrväder till kl 1450, då ett glest regn började falla.

1974-05-09, torsdag.

Var ute vid stugan c 1730 - 1945. I sjön syntes:
knölsvan c 58 ex, men belysningen var dålig och åldern på de enskilda fåglarna
var inte lätt att avklara. Nästan inga svanar låg i närmsta klarvatten.

skrattnås: kolonin fulltalig

fisktärna c 10 ex

brun kärrhök c 3 ex sedda

kråka

drillsnäppa: 2 ex satt på den gamla halvt sönderfallna roddbåten som ligger
i kärrvegetationen utanför kanalmynningen

lövsångare sjöng

entita häckar

blåmes

talgoxe

pilfink

??dubbeltrast sjöng, men jag blev ej övertygad om bestämningen

stare: ett par tre tusen samlades, men alla hade inte kommit när vi reste hem

rördrom tutade relativt ofta i SO hörnet; den har inte hörts där på tämligen
lång/ tid nu.

järnsparv sjöng vid huset

sävsparv några ex. -

OBS att sävsångare varken sågs eller hördes.

Iakttagelser vid Krankesjön, från Silvåkratornet eller dess närhet om ej annorlunda säges. Fågel, endast mera anmärkningsvärda arter:

brun kärrhök ♂ adad med liten ojämnhet i inre handpennorna på vänster vinge sedd.

Även annan ♂ ad sedd. ♀ ad, mycket blekbrun med gulblek hätta och mycket ljusgulbruna små vingtäckare på armens översida, också sedd. Denna ♀ hade dessutom stjärten blekt brun, inåt basen vitbrun, ett skolexempel på "farligt" utseende som predestinerar till många felbestämningar.

glada 1 ex kretsande över sjön. Inga var i Silvåkraskogen och såg 1 glada smita iväg från boet.

tornfalk sedd nära stugan

skäggdopping allmän i Krankesjön

häger 2 ex sedda på kvällen, därtill hörd i mörkret

(rördrom ej hörd)

gräsand några få ex

årta sedd

kricka flock på 4 ex och därtill någon liten flock

stjärtand ♂♀ sedda ~~någa~~ nära, de lyfte när måsar gick till väders för kärrhöken

skedand / några sedda

vigg få ex

brunand några tiotal

grågås: ett överflygande par, ♂♀, sågs på kvällen. ♂ mycket större, den hade en del ojämnheter i vänster vinge

gravand ♂♀ sedda, därtill ett ensamt ex

knölsvan: noggrann räkning gav 49 ad och 15 juv; säkert låg ytterligare ett par ex på vattnet. Därtill de ruvande fåglarna, som nu är ~~ej~~ osynliga. -- På närmsta klarvatten inga svanar.

rovfågel se ovan

fasan ♂ hörd

sqthöns: ett par hundra ex sedda i sjön, antalet dock mycket approx. Vad som ligger långt bort i väster kan ej ses

vipa som vanligt, bl a de på "gungflyet"

rödbena 1 ex spelade vid kanalmynningen i sjöns SO XXXX hörn

grönben 1 ex överflygande

mindre strandpipare spelade i sandtaget, sågs och hördes av Inga men idag ej av mig.

skrattnås massor

gråtrut 2 ad över sjön, delvis vid skrattnåskolonin. Förföljdes lamt av skrattnås.

fisktärna 1 ex sågs

ringduva sedd

gök hörd, den första för i år för mig

mindre hackspett flög förbi

ladusvala tämligen allmän

hussvala " "

backsvala " "

jag såg nog 100--tals ex av vardera arten. - Backsvala har börjat bygga i jordhögarna vid sandtaget, däremot ej i sandbranten. Jag tog fotos.

sånglärka

kråka ofta sedd

kaja flera sedda

skata sedd

entita

blåmes

talgoxe

steglits flög över

grönfink ♂♀ sedda

pilfink: par sågs

sädesärta

trädpiplärka ofta hörd

koltrast

näktergal sjöng flerstä-

des, bl a nära huset

sävsångare sjöng i vassen

utamför huset

lövsångare allmän

svarthätta: 1 ex hört

av Inga

ärtsångare 1 ex sett och

hört i trädgården

järnsparv sjöng

svartvit flugsnappare

hörd

hämpling sedd och hörd

bofink " " "

sävsparv " " "

stare: på kvällen samla-

des många tusen ex nära

huset, fällde i björ-

karna etc men stack

sedan, redan omkring

kl 2005, mot V och/eller

NV i flera flockar. Den största flocken var på säkert 5000 ex. Summa summarum skattat över 7000 ex. De fällde i Krankesjöns NV del ungefär nedanför kvarnen (=Ellakvarn). Vi såg dem fälla därborta.

S L U T

1974--05--12, söndag.

Denna dag inventerade jag Vombs ängar; se särskilda papper!

På kvällen var jag i tornet i sällskap med Johnny (Karlsson) ~~#####~~ och (Jan) Elmelid. Vi såg (bland annat):

svarttärna minst 4 ex långt ute de var mycket långt bort, höll sig över det område
dvärgmåsar minst 18 ex långt ute som jag brukar kalla "vattenrevet", det är ett
långsmalt område långt ute i sjön, där vågorna
bryter starkare än för övrigt i sjön, när det
häger sedd flera ggr. blåser friskt. Se skiss med text härnadan.
gråtrut 2 ad Kr-sjön även idag.

knipa 5 ex långt ute, parningsspel sågs, troligen var det 3 ♂♂ och 2 ♀♀.

stare: ~~#####~~ (ungefär) 10000 (tiotusen) ex hade på kvällen samlats i en flock;
klockan 2010 flög den runt, splittrades, ovisst om den fällde i sjöns SO del
eller annorstädes.

- - - - -

På hemvägen från Vombs ängar såg jag tornfalk vid Silvåkrakärret.

Ytterligare uppgifter från Krankesjön vid stugan/tornet denna dag 12 maj:

brun kärrhök: annan ♀ ad sedd, d v s ej samma ex som sågs igår

knölsvan: som igår. Inga ex på närmsta klarvatten.

brunand

vigg

skäggdopping

näktergal sjöng

sävsångare sjöng

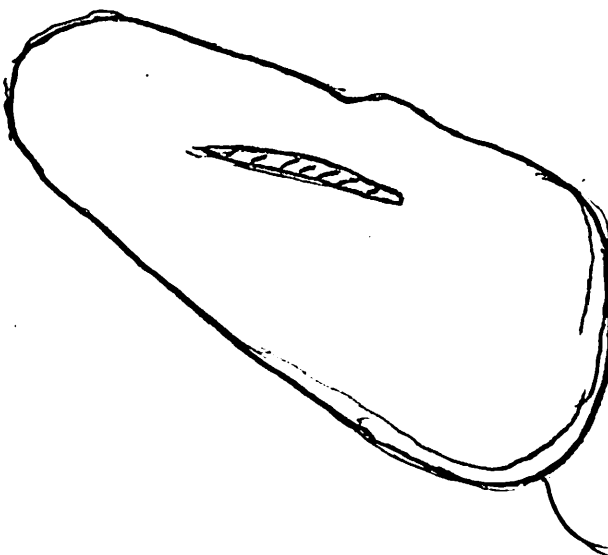
gök hörd

flock på över 20 brushanar sågs på eftermiddagen; de trivs nog på dyn i sjöns
sydöstra hörn.

nötskrika: 2 ex flög mot NO på morgonen.

- - - - -

Det ovan omtalade "vattenrevet" i Krankesjön ses alltid tydligt när det blåser.
Det är vanskligt att ange dess läge, eftersom det ju ses "perspektiviskt" från
tornet, men det ser ut att löpa ungefär parallellt med sjöns norra strand, kanske
m 1 m som på nedanstående skiss:

(49)
1974--05--12 forts.

Jag inventerade provytan och kontrollytan på Vombs Ängar. Använde som vanligt kartor över båda områdena, där fåglarnas art och antal inskrevs direkt på rätta platser. Därefter brukade jag alltid renskriva resultaten, d v s fylla i nya kartor med maskinskrift. Kopior togs, och ett ex. av renskriften lämnades alltid till Johnny Karlsson. Men för denna dag har jag varken originalen eller kopior bevarade. Tyvärr!

(49)
Gck

Fel! Inventeringskartorna för både provytan och kontrollytan funna 1984--10--08. De sitter, med kommentarer, i tillägget efter år 1982.

Gustaf Delebeck
1984-10-09

1974-05-13, måndag.

Obsade från tornet kl ~~0650~~ 0650-0805. Per Andell med kamrat kom också till tornet. Väder fint men frisk vind omkring ost, och kyligt. Fågel: (tydligen i urval!):

knölsvan c 42 ad och 13 juv. Inga svanar i närmsta klarvatten

svarttärna 1 ex

småtärna 1 + 1 ex. OBS: stor raritet i inlandet!!

smådopping 1 ex

mindre strandpipare 2 ex spelade vid kanalmynningen

rödbena 1 ex därstädes

stjärtand ♂ sedd

gräsand enstaka ♂♂

brunand flockar, summa över 30 ex sedda

vigg småflockar, summa c 15 ex sedda

brun kärrhök

gök 1 ex

strandskata 1 ex

gravand 1 ex

fiskmås 1 ex vix ad

sothöna summa omkring 150 ex sedda inom bestämningshåll

ladusvala

hussvala

backsvala

sävsångare

stare matar (vid boet)

kaja matar (vid boet).

Senare obsar från tornet:

dvärgmås några ex på långt håll, sedda c kl 1000 tillsammans med Elmelid
tornsvala 3 ex sedda neråt Almen

knölsvan 53 ad och 13 juv

brun kärrhök "äldsta" (fågeln).

Väder: vinden tilltar, den är hård ostlig, men himlen är klar och det är strålande sol. Klockan 1220 är det +11° C i skuggan, alltså kyligt.

Vidare antecknat denna dag, utan tidsangivelse men säkert efter kl 1220:

grönben

gluttsnäppa 2 ex

mycket backsvalor

mindre strandpipare: 2 spelande ex ofta sedda

fasan

knölsvan: c 59 ad och 9 juv sedda, därtill sågs 3 ex av oviss ålder. I dessa siffror är de ruvande fåglarna inte inräknade.

1974-05-14, tisdag.

1 tornsvala sedd över Klostergården, Lund.

1974-05-20, måndag.

På förmiddagen tittade jag ut över Krankesjön från tornet. Det var fint ljus och alldeles lugnt väder. Flocken av knölsvan var rätt väl samlad och ganska tät. Den låg utanför yttre vassen och omfattade 39 ad och 19 juv, varvid med "juv" menas alla som inte hade helvit fjäderdräkt. Alla "juv" ~~lock~~ ej lika bruna i fjäderdräkten; vissa ex mycket ljusare än andra. Som "ad" har anförts alla helvita ex, närmare bestämt alla sådana som vid fältstudier ter sig helvita även i mycket gott ljus. Förutom denna flock syntes 15 andra knölsvanar, de låg spridda eller - i två eller tre fall - parvis. Alla dessa 15 var ad.

På kvällen denna dag 8 dvärgmåsar sedda.

1974-05-21, tisdag.

På morgonen 4 dvärgmåsar sedda över sjön, därav 2 ad och 2 juv, de båda sistnämnda hade alltså den färg som påminner avsevärt om tretåig mås juv. Vidare såg jag en stenknäck flyga mot N eller NO över tornet.

1974-05-23, torsdag.

Inga och jag ledde SkOF--exkursion vid Krageholmssjön och Ellestasjön. Därefter en del ~~obsar~~ obsar vid Krankesjön, vanliga platsen; *och obsar längs vägen.*

Ankomst Krageholmssjön 0645, ~~0645~~. Start från sjöns S spets, gick uppåt längs V sidan, delvis på vägen, delvis längs stranden och i skogen, sedan vidare norrut, förbi Ebbarps gård ner till Ellestasjön, följde sedan denna västerut och kom genom det öppna landskapet med spridda lövträd nära Bellinga slott. Nådde Bellinga lagård, där bussen mötte enligt överenskommelse. Klockan var då 1315.

Fågel, enligt anteckningarna under vandringen: ~~0645~~ (förkortningar: a = allmän, h = hörd, s = sedd, sj = hörd sjunga): (även däggdjur etc nämnda)
stare a, näktergal, entita, blåmes, talgoxe, trädpipl sj, koltrast, trädkrypare, nötväcka, gök, småspov 1 ex mot SO, ladusvala, skäggdopping, sothöna, sånglärka, tornsvala, svarthätta sj, trädgårdssångare sj, ringduva, svartvit flugsnapp, gulspurv, härmsångare, nötskrika, rådjur 1 ♀, . Väder: svagt regn, men lugnt och fint och mycket skönt. - Sävspurv ♂, drillsnäppa 1, gräsand 3 ♂♂, hussvala, backsvala, ladusvala, fasan ♂, lövsångare, sädesärla, järnsparv sj, svarttärna 2 flygande norrut, grå flugsnapp, grågås ♂♀, skrattnås mycket få ex i sjön. 1 något osäker gråtrut, 2 skogsduvor. 3 gökar i sällskap, ~~0645~~ sädesärla, grågås 2 par ♂♀ ♂♀, grönfink ♂♀, bofink, gulspurv, grå flugsnapp, trädgårdssångare, svarthätta, rödbena 1 sedd för en kort stund sedan. *svar-* Glada 1 ad, kråka, glada 2 ex till, taltrast, trädpiplärka, bofink, grönfink(? s är-läslig GR), hämplingar, grönfink, rörsångare sj, häger, bofink, över 50 tornsvalor, över 50 ladusvalor, hussvala, backsvala; summa svalor här 300 -- 500 ex. Törnsångare, törnskata ♂ ad; hackspett hörd, den trummar; .

Nu matpaus. Därvid svarthätta, härmsångare, näktergal, kråka, järnsparv sj, 1 större hackspett trummande, ~~0645~~ gråtrut.

Krageholmssjöns N del. Gärdsmyg sj, rödhake sj, lövsångare s och sj; grönsångare hörd men den bara lockade, ~~0645~~ sjöng ej. Fasan, gök, 3 tranor. ~~0645~~ 1 börringevråk, 2 steglitsor, ännu 1 glada, .

Det klarnar från kl c 1030. Gök, 6 grågäss, 1 vigg, fisktärna 2 ex, svarttärna några ex, kaja 2, skäggdopping, sothöna, sothöna på nytt, häger. 2 kretsande ormvråkar varav den ena är av "halv börringetyp". 1 bivråk, 1 fiskgjuse, 1 obestämd kärrhök, skrattnås, häger, svarttärna; c 6 + 5 + 3 + 2 grågäss + ännu 1 dylik, alla dessa grågäss flygande, därtill 4 simmande grågäss ad med c 8 juv (beteckningen "juv" innebär säkerligen årsungar, inte ettåringar! GR). - Ännu 1 glada adad.

Gråtrut ad, ~~0645~~ grönsångare, nötväcka, svartvit flugsnapp, skrattnås, trädpiplärka, 2 drillsnäppor, vipa, fiskmås 1 ad; steglits sj i flera exemplar, glada 1 + 3 + 1, törnskata ♂, grönsångare, tornsvala, ladusvala, rörsångare, törnsångare, svarttärnor, 1 gråtrut med (d v s ej utfärgad). Fler glador. Vita vråken (intet mera antecknat, men det var en ormvråk. Eftersom närmare beskrivning ej ges, är exemplaret inte infört i listan över onormalt färgade ex. Detta brukar inte annars heller ske med s k börringevråkar, men det kunde ha varit berättigat i de *dessa* fall eftersom fågeln var så oerhört vit. GR vid renskrivningen 1984-06-26).

Tornsvalor, hussvala, backsvala, stjärtmes, tornfalk, ljus ormvråk, trädpiplärka, större hackspett ♂, taltrast med mat i näbben.

Härmed är originalanteckningarna slut. Som synes är lokalangivelserna vanliga bristfälliga, men ytterligare upplysningar därom ges i artlistan på nästa sida. Den omfattar endast de arter som sågs på exkursionen vid de omnämnda sjöarna.

Övriga obsar under dagen renskrivas efter artlistan.

F O R T S

Artlista från SkOF-exkursionen vid Krageholmssjön och Ellestasjön.

Förkortningar: Krh = Krageholmssjön

Ell = Ellestasjön

Bell = nära Bellinga slott

- 1 skäggdopping båda sjöarna
- 2 häger my ofta sedd
- 3 grågås 2 + 6 Krh, minst 50 ex Ell
- 4 knölsvan 2 ad Ell
- 5 gräsand få ♂♂ Krh, 1 eller 2 Ell (få!)
- 6 vigg 1 ♂ Ell
- 7 fiskgjuse 1 Ell
- 8 bivråk 1 + 1 Ell
- 9 glada minst 10-12 ex, sågs ideligen
- 10 ormråk högst 7 ex varav 1 ljus och 1 extremljus, nästan vit
- 11 tornfalk 1 Bell
- 12 fasan några ggr
- 13 trana 3 ex Ell nära Ebbarp
- 14 sothöna sparsam i båda sjöarna
- 15 vipa några få sedda
- 16 rödbena 1 Krh
- 17 drillsnäppa 2 Krh och 2 Ell
- 18 småspov 1 Krh mycket fint
- 19 skrattnås mycket sparsam, troligen ej häckande i Krh i år
- 20 fiskmås 1 ad sedd
- 21 gråtrut enstaka ad och med sedda
- 22 fisktärna minst 3-4 ex Ell
- 23 svarttärna 2 Krh och nog 10 - 15 ex sedda i Ell
- 24 ringduva ofta sedd
- 25 skogsduva 2 Krh
- 26 gök mycket allmän
- 27 tornsvala 100-tals Krh, och ofta sedd över Ell
- 28 större hackspett dels hörd, dels en ♂ sedd
- 29 sånglärka ofta sedd och hörd
- 30 ladusvala allmän
- 31 hussvala tämligen allmän
- 32 backsvala allmän
- 33 trädpiplärka ofta konstaterad
- 34 sädesärta några sedda
- 35 törnskata flera ♂♂ och en ♀ sedda
- 36 gärdsmyg sjöng vid Krh norra sida
- 37 järnsparv sj flerstädes
- 38 rörsångare 1 sjöng Krh, 2 Ell
- 39 härmsångare flera ex hörda
- 40 trädgårdssångare några h
- 41 svarthätta mycket ofta hörd
- 42 törnsångare 1 sedd och hörd, därtill ännu 1 ex hört och kanske sett
- 43 lövsångare tämligen ofta sedd och hörd
- 44 grönsångare flera ex hörda
- 45 svartvit flugsnapp också flera ex h

- 46 grå flugsnapp 2 eller 3 ex sedda
- 47 rödhake 1 sedd och 2 andra hörda
- 48 näktergal allmänt sjungande
- 49 koltrast flera ex
- 50 taltrast 1 ex flög med mat vid Bell
- 51 talgoxe flera ex
- 52 blåmes några ex
- 53 entita flera ex sedda (delvis) med mat
- 54 stjärtnes sedd Bell
- 55 trädkryp 1 eller 2 ex
- 56 nötväcka tämligen allmän
- 57 gulspurv allmän (OBS!)
- 58 sävsparv några ♂♂ sedda
- 59 bofink allmän
- 60 steglits flera ex på betesmarken vid Bell och på andra platser
- 61 grönfink flera par sedda
- 62 hämpling några par
- 63 stare allmän, men ännu inga utflugna ungar sedda
- 64 nötskrika 1 ex vid Krh västra sida
- 65 kaja 2 ex Ell SV del
- 66 råka sedd vid Krh
- 67 kråka enstaka ex sedda några gånger.

Detta ger på själva vandringen 67 arter, bergsäkert bestämda. Totala artlistan omfattar dock egentligen 68 arter eftersom en obestämd kärrhök sågs (se ~~55~~ föreg. sida. Ej medtagen i artlistan härovan).

F O R T S

En exkursionsrapport finns publicerad i Anser 13, 1974, häfte 3, sidan 192.

1974-05-23 forts.

(54)

På färden, men ej vid Krageholmssjön eller Ellestasjön, sågs dessutom följande:
storspov vid Sövde
skata flerstädes
turkduva i Lund
pilfink i Lund
rapphöna 2 ex sedda av Inga, exakt plats ej noterad.

Inga och jag följde med tillbaka till Lund. Vi drack thé hos Lisen och Henrik ungefär kl 1530 - 1645. Därefter for vi ut till Krankesjön, ankomst till stugan c 1715. Här sågs (före kl 2030) följande:

~~svanar~~

dvärgmåsar minst 19 ex varav c 15 ad
(OBS denna fördelning!)

brunand många ex
skedand några ex
sävsångare hördes sj
rall hörd flera ggr
rörhöna också hörd flera ggr
pilfink sedd
mindre strandpipare spelade
brun kärrhök 8 ad
årta 5 ex

knölsvan dels en kull med 6 ungar som
var minst 7 dagar gamla, dels en
flock på c 50 ex, dels slutligen
drygt 10 spridda ex på andra stäl-
len i sjön

gräsand
sävparv
näktergal

stare matade vid bona men hade ej
utflugna ungar. Senare på kvällen
samlades starar till Krankesjöns
SO hörn, men inga närmare anteck-
ningar gjordes

tornsvala
ladusvala
backsvala
skrattnås i tusental
fisktärna
sådesärta matade.

Vi såg också en enorm massföre-
komst av chironomider; till 99 procent
var det en medelstor art, till c en
procent en mycket storvuxen art.

- - - - -

Kl 1940-2000 gick Inga och jag
till platsen där trastsångaren har
~~har~~ sjungit sista veckan eller kan-
ske längre tid. Det är i vassen utanför
den sommarvilla som heter Saltkråkan.
Men där hördes ikväll endast en rör-
sångare. En pilfink flög ett par ggr
rakt ut över sjön men återkom efter
ett par minuter.

Kl 2035 kom 9 knölsvanar från Ö och
fällde i Krankesjön hos stora flocken.
När de 9 var på väg ner, "satt de på
huk" i luften; jag har sett detta bete-
ende förut hos knölsvanar men sällan så
utpräglat.

Kl 2047 flög 7 knölsvanar ~~från Ö~~
mot Ö, rakt över oss och över Hans och
Lotti Källander, som just kommit.
(Fast det inte står angivet, är det så
gott som säkert att dessa 7 svanar hade
lyft från Krankesjön. GR).

Strax därefter sågs över sjön 2 star-
flockar, mycket täta, den ena på c 4000
ex, den andra på c 800. Detta är minimi-
siffror.

Hans och Lotti Källander steg inte in
till oss utan gick upp i tornet och avsåg
sedan gå upp och lyssna efter trast-
sångaren. Jag vet inte om de lyckades.
Själv är jag inte övertygad om att upp-
gifterna om trastsångare denna vår i
Krankesjön är riktiga; åtminstone har
jag hört vissa uppgifter som verkat långt
ifrån säkra.

S L U T 1974-05-23

1974--05--24, fredag.

Jag sov väldigt tungt på natten. Frukost 0700--0720. Sedan for Inga till Lund kl 0730. Jag upp i tornet, var där 0740 - c 0830. Väder mulet men molntäcket lätt och delvis klarnande; rätt svalt, c 11° C. Litet vind. Godsikt.

På sjön sågs knölsvan c 60 ex varav summa 50 i gles flock utanför Almen. Antalet juv (däri) ej räknat. Därtill spridda ex som vanligt. Kullen från igår låg utanför kanalmynningen i SO hörnet, alltså nära håll. 2 ungar på moderns rygg, 4 eller möjligen 5 i vattnet bredvid henne. Ungarna stora som sothöns; en sothöna fanns intill för jämförelse. Mindre strandpipare flög nära förbi tornet. Vipa. Gravand först 1 ex, sedan ~~2~~ i vattnet, därtill en flock på 11 ex som flög förbi i enkelrad med kurs mot S eller SSO, högt, funna av en slump. Skrattnåsar delvis oroliga, massor låg i vattnet långt västerut (Dvärgmåsar icke sedd, ej heller svarttärna). 2 stjärtmesar i buskarna utanför tomten, ~~2~~ snart borta. 1 nötskrika i strandskogen, flög mot ~~NNO~~ NNO ungefär. Vigg 5 ++ 2 ++ 1 ~~♂~~, brunand över 10 ex sedda, mest ~~♂♂~~, gräsand enstaka ~~♂♂~~, skedand några ex ~~♂♂~~, sothöns allmänna; skäggdopping också allmän, men de båda sistnämnda arterna ej räknade, det blir för stor felprocent. Tornsvala allmän, ofta 10 - 50 ex sedda. Ladusvala, hussvala, backsvala, sävsparv, gök, kråka, vipa; stare, scm letar mat, pilfink dito på tomten; sädesärla dito, den matar ungar i bo på huset. Lövsångare hörd, törnsångare sjöng en gång, näktergal sjunger flitigt; svartvit flugsnapp sjunger, och en gång såg jag 2 ~~♂♂~~ jaga varandra vilt just vid tomten. 1 häger sedd.

Kaja flyger norrut utan mat, söderut med mat. Entita sedd, den häckar här. Koltrast ~~♂~~ sedda. Järnsparv sågs i morse på tomten av Inga.

Senare: 2 nötskrikor; 1 fiskgjuse med fisk, den flög från sjöns V del snarast norrut. Jag letade länge efter dvärgmåsar utan resultat. Ormvråk 2 ex kretsande högt uppe, 1 ex hade sork i klorna. Lärkfalk sedd utmärkt kl 1300 - 1400, den tog stor insekt i flykten efter stark stigning i forcerat tempo.

Stor AEshna (Aeschna, AEschna) sedd. Jättelika massor av chironomider, och hela bilden av måsarna förändrad: minst 1500 - 2500 ex flög lågt över sjön, speciellt dess västra del, och/eller låg på sjön, tog tydligen, tog tydligen chironomider (som just kläcktes eller steg upp till ytan?? GR vid renskrivningen 1984-06--28). --

Jag letade förgäves efter dvärgmåsar. Fiskmåsar 1 juv sedd, gråtrut 1 ad sedd.

2 blekmantlade silltrutar låg på sjön kl 1000, sågs länge, låg stilla på spegelblankt vatten. 1 ex (flög) bort, (det) andra kvar. Snart flög nummer 2; ett par ggr förföljd lamt av en skrattnåsar, mycket lågt, (truten) fällde på nytt, båda ånyo i sällskap. När de låg såg manteln mellangrå ut, när de flög kontrasterade det svarta i vingspetsen mycket klart mot den grå, skiffergrå, mellangrå, men ej svartgrå, manteln. Båda var ad. Absolut den blekmantlade rasen graellsii, ej intermedius. Jag ~~svartvit flugsnapp~~ är väl förtrogen med båda.

Näktergal sj, svartvit flugsnapp, koltrast s, sädesärla matar, stare matar, entita matar.

Hans Källander med Lotti kom. Hjalmar Mattsson kom också.

Svanen (=knölsvan! GR) har sju ungar; detta sågs utmärkt utanför kanalmynningen. Rördrom tutade, bara 2 stötar, och rätt ~~svagt~~ svagt, en gång på f m.

Jag räknade svanar i bra ljus. På morgonen i solsken 50 ad + 9 juv + 2 ex av obestämd ålder; av dessa var c 35 ad och 9 juv och de 2 av obestämd ålder m l m nära varandra (d v s så att de någotlunda otvunget kunde sägas utgöra en flock. GR) På middagen i ännu bättre belysning: det ~~svaga~~ stora sällskapet bestod nu av c 39 ad och 16 juv. Dessutom sågs i sjön c 12 ad, och därtill (den ovan nämnda ~~kullen~~ kullen bestående av) 1 ad och 7 dunungar. Det är viktigt att räkna svanarna i rätt ~~ljus~~ ljus, vilket inte betyder starkt direkt solljus, ty då ser även vissa blekbruna ~~ungar~~ juv vita ut på avstånd.

Vidare sedda idag före kl 14: mindre hackspett 1 ex, mindre strandpipare flera ggr, kricka 2 ex, ärtsångare 1 ex, järnsparv etc.

Kl 14 ungefär mörknade det i väster, åska hördes på håll. Det mulnade helt och blev, efter ett par häftiga vindilar, kav lugnt; och svagt till måttligt regn fram till c kl 1550. Många millimeter nederbörd blev det inte, men det var oerhört uppfriskande, och det rann och plaskade ur stuprännorna. Temperaturen sjönk flera grader, från minst + 15° C till + 11° C.

F O R T S

1974-05-24 forts.

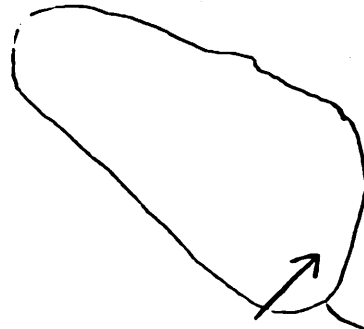
Kl 1600 kom Staffan Ulfstrand. Han och jag skulle tala in ett radioprogram om Krankesjön tillsammans med Per Ragnarson från Sveriges Radio i Malmö. Enligt hans önskan skulle inspelningen ske uppe i fågeltornet. Regin var perfekt. Regnet slutade, det lättade när Ragnarson kom med en vid pass 10-årig son i sällskap. Efter prat i stugan gick vi upp i tornet. Härlig stilla kväll, först skugga, sedan sol.

Skrattmåsar som under regnet först flugit lågt över sjön tillsammans med massor av svalor och tornsvalor, flög senare i regnet undan för undan bort från sjön, ofta mot SO och S, troligen för att fånga mask på ~~fågel~~ fälten.

Vi hade mycket trevligt i tornet. 2 nötskrikor kom förbi, brun kärrhök sågs, häger sågs etc. Massor av svan, sothöns, dopping, mycket mås igen - allt som allt ett mycket rikt intryck, massor av djur. ~~En~~ Stor chironomidsvärmning av flera arter, bl a en stor art, men många medelstora och i mycket större mängd.

En härfågel kom flygande rakt utanför tornet, höjd 50 - 60 m. Se skiss:
Otroligt! Ny art för Staffan i Sverige.

Inspelningen klar kl 1745. Staffan och Ragnarson reste, Inga kom. Mat. Där-
efter c kl 1900 - 2000 täml. lång kvälls-
vandring till trastsångarplatsen; där
sjöng dock bara en sävsångare och en rör-
sångare. Vi fortsatte förbi sommarhusen,
såg fasaner, större hackspett 1 ex, starar
etc; sedan gick vi förbi sandtaget. Här
var en backsvalekoloni i låg sandkulle i vanlig brösthöjd; vi räknade minst 80
bohål här. Vi gick tillbaka till stugan och förbi denna - där satt härfågeln på
ängen vid kanalens utlopp!!! Ny art för Inga i Sverige också. Vidare: 2 kråkor
argsinta i trädtopp - plötsligt skrän, och ut kom en stor duvhök 2 meter över oss
och med kråkorna i raseri efter, de slog som besatta! En stund senare slog 2 kråkor
efter en ormvråk på ängen. Flera bruna kärrhökar sedda, ~~2~~ plus ännu ett ex.

Enorm chironomidsvärmning på kvällen.

Starar kom i småflockar, ofta på 5 - 30 ex men ett par ggr 50 - 100 ex/flock,
en gång 200 ex i en flock. De kom från SO - S - V, kanske även från NV, och fällde
i träden vid sjöns SO hörn. Näktergalar sjöng. Törnsångare, taltrast sj, järnsparv ~~sj~~
sj. Kaniner, harar. Knölsvan med 7 ungar (återsedd). Gök etc etc. Alldeles ovanligt
rik exkursion och trevlig afton, luften ren och balsamdoftande.

Brun kärrhök ♀ redan med tydliga ruggnings-
luckor i vingarna, symmetriskt placerade ~~2~~
(ungefär) enligt skiss här:

Även sedda idag vid olika tillfällen:

rödbena vid kanalmynningen, även spelande.
trädkrypare på kvällsvandringen.

silltrut ad med mörk mantel, 1 ex sågs

från tornet tillsammans med Staffan
och Ragnarson, när programmet spelades
in.

skedand flock 5 ♂♂ m fl sedda.

törnskata 1 ♂ på kvällsvandringen.

pilfink ofta på tomten.

fiskmå 1 ex, ej ad.

gråtrut 1 icke utfärgat ex samt 1 ex
som var ad eller vix ad.

vipa 1 ex högt mot V-VSV, därtill andra
ex sedda.

storspov 1 ex ~~flög~~ flög mot NO över sjön.

Jättefin dag!

S L U T

1974-05-25, lördag.

(57)

Åska och regnskurar, mycket välkomna, i flera omgångar. Jag tittade på fågel i flera omgångar också och hade rätt god bevakning. Delvis sol och bra väder. Delvis också god belysning. Endast viktigare ~~av~~ arter antecknade:

rördrom tutade flera ggr på dagen, all-
tid dock i mitt tycke mycket svagt.
Jag hörde oftast den hesa inand-
ningen för första "basunstöten".
I regel 3 eller 4 stötar per serie.
Kanske hördes 1 ex närmare och ett
annat ex fjärrare, men oklart.
häger sedd i enstaka ex
grågås: 16 ex i snedrad flög mot Ö
vid middagstiden
svan: ~~ingen~~ ingen synbar ändring. ~~ingen~~
Honan med 7 pulli vid kanalutloppet.
OBS att bara honan syns med ungarna.
F ö c 50-53 ~~ingen~~ ex i stora flocken,
och c 13-14 övriga ex inom synhåll.
gräsand: knappt mer än 5 + 3 ♂♂
sedda plus enstaka därtill
skedand 2 + 2 ♂♂ sedda
bivråk 1 ex kretsade på middagen
ormvråk sedd ett par ggr
sparvhök 1 ex flög mot S över sjön
på förmiddagen
brun kärrhök ideligen sedd
lärkfalk på e m och kvällen sedd i ett
ex vid SO hörnet; tog insekter
fasan hörd
rapphöns sedd av Inga men ej av mig
rall hörd efter regnet
liten sumphöna hörd på kvällen från
tornet samt med Inga vid kanalmyn-
ningen. Lätet. Lätet hördes många

minuter, "keck keck keck keck keck
keckkeckkeckkeckkeckkeckkeck keck keck
keck", först långsamt, så fortare, så
långsammare igen. Bakgrund skrattnås
och näktergal, men sumphönan hördes
bra.

mindre strandpipare spelade vid huset,
båda fåglarna följdes åt, flög lågt;
lätet var ett snabbt "kyrkyrkyrkyr-
kyrkyrkyrkyr.....", ganska lätt
att härma.

rödbena vid SO hörnet, hörd
drillsnäppa ~~ingen~~ (på kvällen. likaså,)
(ingen dvärgmåås trots mycket letande!!)
fisktärna mycket få ex
skrattnås nog 4000 ex
fiskmåås 1 ad + 1 ad + 1 juv (=fjolårs!)
gök allmän
gröngöling ofta hörd idag
ladusvala
hussvala
backsvala
järnsparv flitigt sjungande
sävsångare
rörsångare
kärrsångare 1 ex sjöng väster om kanalen
~~ingen~~ svartvit flugsnapp: ♂♂ sågs
törnsångare flera ex sedda och hörda
buskskvätta 1 ex
stenskvätta 1 ♂
stjärtmes 2
pilfink
koltrast: 2 ♂♂ som följs åt: detta har
jag sett länge.
skata sedd, liksom även igår
entita matar
talgoxe matar
kaja matar
stare matar. Ansamling av starar på
kvällen studerades ej idag.

S L U T

1974-05-27, måndag.

På kvällen var vi vid stugan vid Krankesjön. Träffade Hjalmar Dahm, som räknat skrattnåskolonin och funnit att den består av 2620 par (tvåtusensexhundratjugo par), med reservation för ett par procents fel. -

Jag såg rördrom flyga över vassen.

För övrigt bara följande, avgjort slarviga anteckningar.

Troligen var det denna kväll som mycket tornsvalor - flera hundra exemplar - flög över sjön. OBS vädret, se nedan. Backsvala också. Häger 1, brun kärrhök som vanligt. Svanar ej noga räknade. Vanliga arter sedda men ej ~~räknade~~ antecknade.

Lärkfalk ad fällde på telefontråd öster om stugan. Här flög massor av svalor, det var ladusvalor och mycket hussvalor men nästan inga backsvalor. Svalorna flög i lå av björkarna.

Det var en mycket kall kväll med hård V vind. Svalorna försvann förstås när falken kom.

(Här har jag gjort ett tillägg ~~GR~~, daterat 1975-08-11. Det lyder så: "Verkar en aning misstänkt! GRck"). Kommentar vid renskrivningen 1984-06-28: min tvekan i efterhand beror på att jag nog aldrig sett en lärkfalk sätta sig på telefontråd. Men ingen som helst reservation finns ifråga om bestämningen. Den borde vara helt riktig. Fast det är aldrig roligt att acceptera en bestämning egen, om man en gång har tvivlat på den.

1974-05-28, tisdag.

Jag var uppe i tornet på morgonen. Såg rördrommen ~~GR~~ flyga till en punkt nära sjöns södra sida, ett par hundra meter väster om kanalmynningen. Såg också spillkråka flyga förbi. Kärrhök etc som vanligt. Kanske såg jag mycket tornsvalor denna dag. Därutöver intet antecknat.

1974-05-30, torsdag.

Zoologiska Föreningen hade sin grisfest på Stensoffa. Jag gick med folket från Stensoffastationen ner till Almen (rättare: f d Almen!) och åter. Vi gick i små bukter och i sakta fart. Hela vandringen tog 1 timme och 45 minuter. Väder: uppklärande efter dåligt väder, avtagande vind, kvällssol, och utmärkt klar sikt. Fortfarande kyligt.

Vi såg häger, brun kärrhök ♂ med vitgult (fält på framvingarna), dito ♀ utan sådant fält, etc., vidare knölsvan, mycket tornsvala lågt och nära, rörsångare, sävsångare men bara få ex, näktergal, rödhake, sävsparv, talgoxe, ladusvala, hussvala, backsvala, stare, kråka etc etc. Det var ingen stor kör av fågel.

Vi åt gris (läs: helstekt gris! GR vid renskrivningen 1984-06-28), och vi tog snaps och öl i god ~~GR~~ stämning. Patrick Meurling spelade. Jag åkte hem tidigt, c 2140, fick enligt överenskommelse lift ~~GR~~ till Lund med Hadar Emanuelsson.

S L U T

1974--06--05, onsdag.

Inga och jag kom till stugan kl 1800. Fin, solig försommarkväll, rätt kylig men varmare än förut. Vinden V, den avtog starkt på kvällen efter att ha varit frisk på dagen. Uruselt motljus över Krankesjön som alltid på kvällarna. Jag räknade dock minst 35 vuxna svanar i sjön, därav 1 ex med 3 pulli och ett par med c 4 pulli. De övriga rätt spridda; inga stora flockar men ett par m l m tydliga sällskap på c 8 och c 10 ex sågs, de var dock otydligt avgränsade. De låg"utanför vassarna" som vanligt. Antalet juv kunde ej avgöras.

Från solnedgången en stund framåt är ljuset bra igen, och särskilt om vattenytan är stilla kan man ofta se y svanar m m bra. Men det blev inte mycket sådana studier, eftersom Göran Högstedt, Hans Källander och Kees Booy kom. Trevligt samtal, kaffe och kakor m m. Däremot såg vi en flock på 12 knölsvanar som kom ungefär kl 2045 från VNV, lågt och fint; de föreföll ett slag att vilja gå ner på sjön men samlade ihop sig och fortsatte i enkelrad vidare mot Ö eller OSO. Jag tyckte att flera ex i flocken såg m l m klart brunvita ut. Rätt kul obs.

För övrigt: stare samlades i tusental till sjöns SO hörn, men de studerades ej närmare. Rördrom hörd, 3 årtor sedda, även konstaterades sothöns, skrattnåskoloni, där fåglarna nu kläcker enligt uppgift; brun kärrhök, flera rörsångare, 1 ++ 1 sävsångare men inte flera än dessa 2. Härmsångare, skata, häger, ~~svartvit~~ svartvit flugsnapp ♂ på tomten. Starar matar ungar i fågeltornet. Starkullen i holk (på tomten) har flugit ut. Lärkfalk sedd över vassen på kvällen.

På kvällen omkring kl 2000 flög 2 svarttärnor rätt högt mot OSO över sjön, de steg (ytterligare) och fortsatte med rak kurs bortåt Vomb, d v s i riktning ungefär mot OSO--SO.

1974--06--06.

Denna morgon var jag i tornet kl 0655--0710. Fint ljus. Jag räknade 51 svanar ad varav en ensam med c 3 pulli och ett par med 4 -- 5 pulli. Inga rapporterade att kullen med 7 pulli finns kvar, men jag såg den ej idag. -- Det var svårt att säga hur många svanar som var juv. Dels har de kanske ändrat utseende mer eller mindre på sista månaderna (??), dels kan de ha avlösts av andra vilket dock verkar föga troligt, dels låg de mycket långt ute; bl a sågs en flock på c 9 ex långt uppe i NV i sjön, där de aldrig brukat ses.

På kvällen kl c 1740 återkom vi till stugan. Efter middagen gick jag upp i tornet. Väder: sol, men det drog just upp ett tungt mörkt molnsystem från V och blev därför skugga och mycket bättre ljus för svanräkning. Jag fick summa 53 vuxna svanar, inclusive en ad som förde 3 pulli och ett par som hade 4 eller 5 pulli (kanske ej exakt); men pulli alltså ej inräknade i siffran 53. Vidare sågs 1 brun kärrhök, 1 rördrom flygande. 1 gråtrut skrek flera ggr upprört, den följdes ivrigt av 1 skrattnås. Truten var nästan helt utfärgad men hade spår av ungdräkt på övre vingtäckarna. F ö skäggdopping med en unge, tämligen mycket sothöns på klarvattnet, gräsand litet ♂♂, vigg några ex. brunand flock 8 ♂♂ och 1 ♀, skedand 1 ♂, skrattnås massor. 2 steglitsor flög över platsen där viporna håller till. Starar samlades. Rörsångare sjöng. Inga letade efter trastsångaren men för-gäves,. - Litet tornsvala, backsvala, etc.

Det blev snabbt mulet - klart - mulet på nytt, och kl c 2110 blev det regn. Tillägg: i morse 1 glada över Krankesjöns N strand väster om kanalavflödet. Då var kl c 0740, och det var fint solsken men rätt frisk vind omkring SV-S.

1974--06--07, fredag.

Jag var i tornet 0655-0715. Svag vind, bra ljus, men himmel delvis täckt av "oroliga" moln, ljus och mörka och m l m cumulusartade; och dagens väder föreföll att bli ostadigt.

Knölsvanar: 1 ad + c 3 - 4 pulli

2 ad + c 4 "

2 ad + c 3 - 4 "

samt därutöver några ensamma ad, det var ungefär 3 - 4 ex, i olika delar av sjön; och så resten = 22 fåglar varav antagligen minst 6 ex med m l m brunt i dräkten; i rege, var detta bruna inslag mycket ringa, åtminstone föreföll det så vid fältstudier. Svårt att avgöra.

Gräsänder: några ♂♂, skedand flock 9 ♂♂, vigg några få, brunand c 10 ex varav mest ♂♂. Kricka 5 ex flygande, de fällde, troligen var alla ♂♂. Gravand 1 sedd. Sothöns allmänna, skäggdopping flera, skrattnås massvis, gråtrut 1 vix ad, fiskmås 1 ex ej ad.

Vi for till Lund, via Revinge som vanligt, kl 0725 - 0750. Vid Revinge 1 tornfalk och på håll 1 glada. Mycket råkor på ett gräsfält vid vägen.

Kvällen denna dag: ankomst stugan c 1845 efter diverse ärenden. Vädret hade varit ostadigt med flera regnskurar, även på kvällen en del skurar. Vind mojnade. Jag var i tornet c 1900 - 1920. Fint och klart, utmärkt sikt, skugga men delvis klar himmel. Fisktärnor flera, skrattnås massor, kaja, 1 spillkråka förbiflygande på låg höjd, 1 rördrom flög ungefär söderut på nära håll. Ett slag var det rätt mörkt och småregnigt, då svärmade minst 1400 tornsvalor (ettusenfyrahundra tornsvalor) mycket lågt över sjön; antagligen var antalet större. Dessutom sågs ett par tre hundra ex högre upp över sjön.

Backsvala, ladusvala, brunkärrhök på håll 1 ex, gråtrut 2 ad; starar samlades till SÖ hörnet ungefär från kl 1915 och sedan ~~fortsatte~~ fortsatte de att komma i mer än en timme. Antal ej undersökt, men många flockar ~~med~~ på 10 - 50 ex/flock, undantagsvis 100 ex/flock, kom från N och Ö; och en flock på över 700 ex kom från NV.

Svanar: nästan exakt som i morse. Alla de "lösa" svanarna låg i glest förband utanför Almen. Juv kunde ej ses i detta ljus.

Flock på 11 skedand-♂♂ och 7 gräsänder (det framgår ej om detta var en eller två flockar!). Gravand ♂♀.

Tornsvalorna snart borta, men efter en stund, närmare bestämt c kl 2010, var de åter talrika men försvann snart på nytt. Spov spelade, och mindre strandpipare flög förbi

Temperatur kl 2040 endast + 8° C. Solen går ner just nu. Det är jätteklaart sikt. Dipterer, säkerligen chironomider, svärmar lågt. Stilla. Fint.

Kl 2045 gick jag upp i tornet igen. Lugnt och fint men mycket kyligt. Jag tittade ut och räknade svanarna grundligt: det blev 53 vuxna ex!! En flock på c 11 ex låg långt uppe i NV vid stranden, och ytterligare en flock på c 8 - 10 ex låg långt borta mot västra änden av sjön; denna senare flock var "m l m samlad". Dessa (flockar) hade säkert inte varit synliga förut. Detta visar hur lätt man gör fel. Av de 53 var det endast ~~2~~ 2 ex, alltså ett par, som hade pulli. Övriga svanar med ungar syntes ej nu eller var åtminstone osäkra.

Vidare: tornsvala allmän; backsvala flera hundra ex, troligen 300-400, långt ute, de visade plötslig skräckreaktion och steg högt upp i tät ~~svärm~~ svärm, men ingen rovfågel kunde upptäckas. Rördrom tutade långt bort i V, antagligen vid sjöns S strand. 14 gräsänder flög mot Ö - OSO. Bofink, svartvit flugsnapp, kråka, kaja, gök, sävsparv, rörsångare, brunand (också konstaterade), och massor av skrattnås kom till sjön från olika håll.

Kl 2054 kom 200 + 250 starar lågt från N, och strax därefter dök c 300 - 400 nya starar upp; alla fällde hos de andra i stora träden och buskarna ~~utanför~~ i SÖ hörnet utanför kanalmynningen. Näktergal sjöng. Järnsparv sågs, och den hördes sjunga också.

1974-06-08, lördag.

Obsar från tornet 0655-0725. Granskade svanarna noggrant och fann: ett par med 2 pulli, ett par med 3 pulli, ett par som troligen var utan ungar samt ett par som absolut var utan ungar. Dessutom huvudansamlingen av gamla fåglar, den bestod av 34 exemplar. Inom denna samling kunde man se att fåglarna låg två och två i fem eller sex fall. Därtill fann jag ännu ett tydligt par som sannolikt var utan ungar, vidare en ensam ad med 7 stora pulli samt slutligen två flockar av ad på resp. 12 ~~ex~~ och 6 ex. Alltså summa $2 + 2 + 2 + 2 + 34 + 2 + 1 + 12 + 6 = 63$ ad och 12 årsungar synliga. Kort därefter räknade jag antalet synliga ad på nytt och fick 57 ex.

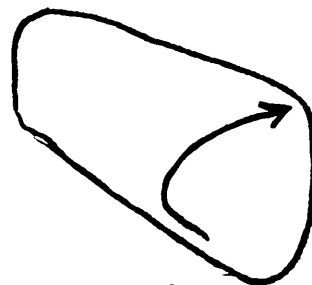
Vidare sågs aftonfalk ♂ ad, snatterand ♂♀, brun kärrhök ♂ ad; och ~~sothöns~~ sothöns sågs också, varjämte rördrom hördes och rall skrek.

Det var kyligt. Kl 1100 bara 11° C. Först kl 1330 blev det 14° C. Omväxlande himmel, ett par regnskuror på nära håll och en eller två skurar över oss.

Det var en synnerligen intressant dag. Aftonfalken, ♂ ad, sågs 4 gånger före kl 1445. Den sågs av mig, Inga, Johnny Karlsson och av Håkan Lindskog, en mycket dugande ung ornitolog från Skurup. Tornsvala flera hundra ex. Glada ad sågs jättefint, den hade ruggningsluckor i vingarna. Brun kärrhök den "ljusa" ♀, den "vackra" ♂ och den "vackraste" ♂, den sistnämnda har en ~~snedvuxen~~ snedvuxen handpenna i vänster vinge. Steglits, hussvala, backsvala, 1 gråtrut.

Rördrommen hördes på morgonen (se ovan), och kl 1545 sågs den också, flög då enligt skiss:

Aftonfalken ♂ ad var oerhört svår att bestämma på håll i motljus, när den gjorde branta stigningar efter insekter på 50 - 150 m höjd. (Alltså: svår att skilja från lärkfalk under dessa omständigheter. Tillägg vid renskrivn. 1982-02-26. GR).

Sådesärta matar utflugen unge på dasstaket. Bofink. Svartvit flugsnapp hela tiden. Skrattnås. Sothöns. 6 kråkor i flock. Skedänder i ett par tre småflockar. Gräsand, vigg, brunand, skäggdopping. 1 havstrut som hade svart rygg men vingarnas översidor ej utfärgade, ålder alltså "med" eller kanske snarare "vix ad". 1 gråtrut ~~vix ad~~ vix ad. Tornsvalor flera hundra även på e.m. Trädgårdssångare. Härmsångare, dess läte "deteroid" eller ibland "tj-oid" hördes ofta.

Kl 1810 gick jag upp i tornet igen: 1 skräntärna ad kretsade högt uppe i jättefin belysning, den stiger allt högre, ~~den~~ därunder kommer från N en fiskgjuse, anfallen av 2 storspövar! 1 brun kärrhök ♂ uppe. Skräntärnan går på stor höjd, den flyger troligen mot N. 1 nötskrika. Mindre hackspett flera ggr. Talgoxe.

Sothöns på klarvattnet räknas: långt i väster utanför (f d) Almen ses c 160 + 30 + 20 = c 210 ex. På närmare håll, ~~den~~ norr om vassen, ligger c 105 ex. Därtill (finns sothöns) mycket långt bort i NV i okänt antal. Bara en enda årsunge sedd, stor men ej vuxen. Gök och trädgårdssångare.

Ännu

På e m räknade jag svanarna noggrant ~~den~~ en gång och såg då följande par med ungar: a) ♂ med 7 stora ungar utanför kanalmynningen

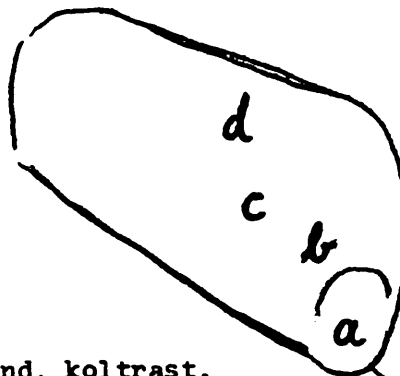
- b) ♂ med 5 ungar
- c) ♂ med 3 "
- d) ♂ med 6 "

Bokstäverna a b c d på bifogade skiss visar ungefär var de låg.

Nu sågs även följande: mindre hackspett flög förbi flera ggr, lövsångare sågs och hördes, trädgårdssångare, gök, pilfink juv

vid huset, gravand ett par ggr, skedand, gräsand, koltrast.

Stare samlades från 1855 till 2000 och senare, kom i flockar på mellan 5 och 400 ex, i enstaka fall kom också ensamma ex. Fisktärnor sedda, och ringduvor sedda flera ggr.

F O R T S

1974-06-08 forts.

Vi gick en runda kl 2020 - 2140 till området S om Silvåkrakärret. Bra utbyte:

gräsand
ormvråk 1
fasan ofta hörd
vipa 1
storspov täml. många + spel
+ varningslåten etc
enkelbeckasin 1
skrattmåsk minst 50 ex över kärret och
gräshoppsångarens terräng
gök ofta hörd och sedd; Även ♀ hörd
kattuggla: unge hörd i Silvåkra by
tornsvala
sånglärka
gulärla hörd
gräshoppsångare: minst 2 ex började
sjunga omkring kl 2105
sävsångare 1 } dessa i samma
rörsångare minst 2 } biotop som gräs-
kärrsångare minst 2 } hoppen;
kärrensångaren därtill flerstädes
vid gårdar i Silvåkra by etc.

törnsångare 1 hörd
buskskvätta hörd i "gräshopp-kärret"
näktergal flera sjungande
koltrast sjöng
hämling sjöng
stare
kråka flera ex
räv 1 ex nära

- - - - -

Även sedda idag:

skata
råka 5 ex
blåmes flera ggr
talgoxe.

Summan sedda arter blir c 63-64.

1974-06-09, söndag.

Upp i tornet 0700, stannade till 0745. Det hade regnat litet på natten. Nu, 0700, mest mulet, "orolig" molnhimmel, alldeles lugnt, mycket god sikt, temp 10° C, alltså kyligt. Fågel:

knölsvan summa 50 ad sågs. Siffran är minimum, eftersom en del stod tätt och m 1 m halvdolt på en vassholme, där de ofta står. Kullarna med 5, 3 och 6 ungar sågs. 7-kullen sågs senare; där är ungarna nu stora som storskrakar eller smärre gäss. Antal svanar i ungdräkt: några få sedda, men räkning ej gjord eftersom flera ex var m 1 m dolda.

snatterand: ♂♀ låg på samma sätt som igår, sågs mycket fint. Honan är mycket lik gräsand när hon ligger på vattnet

årta 1

skedand: flockar på 6 - 15 ♂♂

gräsand: några ♂♂. Nu har ruggningen börjat så att det syns på långt håll, men flyga kan de ännu.

brunand: c 10 ♂♂ och 2 ♀♀ sedda, därtill fanns dock ytterligare ex vigg 4 ♂♂

gravand 4 flygande ex och 2 liggande

sothöns: på många ställen flockar eller förband på vattnet, summa sedda ex högst 300 i den del jag kunde överskåda. Alla dylika flockar innehöll bara ad, men därtill sågs några kullar med ungar som var halvstora

skäggdopping: ett par tiotal vuxna ex sågs, högst. Av dessa var flera par med ungar. skrattmåsk massor, livliga och i stort antal även över V delen av sjön. Säkert sågs 1000 ex, men knappt mer än 100 sågs ligga på vattnet.

havstrut: exemplaret från igår med svart rygg var kvar. Vingarna är däremot ej i ren dräkt, de är ovan till gråspräckliga eller gråbrunspräckliga, mycket fint kontrasterande mot ryggen. Fågeln anfördes flera ggr av ~~enstaka~~ enstaka exemplar av skrattmåsk

brun kärrhök ♀ sedd

rördrom hörd en gång

häger 1 + 1 sedda

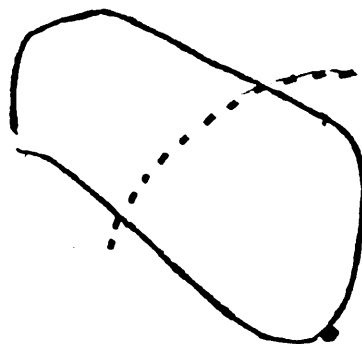
tornsvala flera hundra ex, glest fördelade

F O R T S

1974-06-09 forts.

På klarvattnet, inom överskådligt avstånd, vilket approximativt anges på skissen härinvid, räknade jag c 600 fåglar eller något därunder, varvid skall märkas att ~~7000~~ ~~7000~~ ungar ej är medräknade:

sothöns i flockar.....	c 300	ad
sothöns i par exkl. ungar	c 25	ad
skäggdoppingar i par		
exkl. ungar	c 25	ad
knölsvanar.....	50	ad
skrattnås över	100	ad
summa ånder högst.....	50	
obestämda fåglar långt ute	50	
summa fåglar		600

Kl 0945 kom aftonfalken ♂ över vassen, flög mot Silvåkraskogen mycket lågt, anförlls av en skrattnås, men kom nära många skrattnåsar som ej reagerade.

Jag satt inne och läste korrektur på Beriths översättning av djurlexikonet till c 1415, gick dock upp i tornet en gång på middagen omkring kl 1200. Då låg snatterandparet åter på samma ställe som i morse, en stjärtand ♂ låg ensam där i närheten, en gräsand ♀ med stor kull ungar sågs också därtill. Jag bedömde att ungarna var c 12 dagar gamla. Säkert 800 - 1000 skrattnåsar hade nu fällt på Kranke-sjön, rätt likformigt fördelade.

Kl 1450-1645 inventering av rutorna på Vombs ängar. På hemvägen därifrån, då jag gick till fots, sågs stenskvätta vid sandtaget.

(Protokollen från inventeringen på Vombs ängar ej funna, varken bland original-anteckningar eller renskrifter. GR 1982-02-26).

→ Delvis fel, se nästa sida!

Forts.

1974--06--09.

64

Jag inventerade provytan på Vombs ängar med början kl 1450. Originalanteckningarna infördes som vanligt på en kartsniss över området, där fåglarnas art och individantal inskrives på rätt plats på kartan. Därtill brukar jag göra upp en lista över sådana fåglar som bara flyger över ytan. Troligen har originalet i vanlig ordning renskrivits och lämnats till Johnny Karlsson. Men någonting kopia av renskriften har jag inte kvar, och här följer därför en förteckning över sedda arter.

På ytan, sittande eller stående eller uppskrämda:

gräsand ♂ + - ♂ + flock bestående av
19 ♂♂ och 3 ♀♀, denna flock
flög stor runda
kricka: Flock på 3 ♂♂ lyfte
årta: ♂♀ lyfte i sällskap med kricka:
vipa: 2 + 4 rundflygande + 3 varnande +
summa 5 varnande + 1
brushane: flock på 3 ♂♂ och 1 ♀ lyfte
på närhall, rundflygande.
rödbena: 1 + 1 varnande + 2 mycket oroliga ex
skogssnäppa: 2 + 1, dessa lyfte vid
vattensamlingen längst nere i S.
Därefter lyfte ytterl. 2 på annat
ställe på ängarna samt 1 vid ån.
Ovanligt hög siffra!
storspov bara hörd, ej sedd
enkelbeckasin: 3 lyftande i sällskap
men snart åter fällande(!), därtill
1 + 1 + 2 + 1 + 1, alla dessa
lyftande, vidare 2 spelande, och
slutl. hörd tickande från marken.
Också ovanligt hög siffra.
skrattnås 2 eller 3 vid vattensamlingen
längst i S
skogsduva: flock på 3 lyfte
ringduva: flock 5
sånglärka: 1 + 1 + 2 + 2 + 2 + 1 + 1 +
1 + 2 + 2 + 1 + 1 + 2 + 2 antecknade,
de flesta lyftande, enstaka sjungande över området
ängsbiplärka: 1 + 1 + 2 uppskrämda,
därtill 1 sjungande
gulärka: 2 + 2 + en ♂ + 1
kärrsångare 1 sjungande vid ån
snöskata 1 ex i träd vid ån
buskskvätta 1
hämling 2 + 2 sedda, åtminstone de 2
sistnämnda var ♂♀
sävspurv 1 sjungande + ♂♀ + 2
stare: flock på c 100 ex.

Överflygande:

häger 1
gravand 2
skogssnäppa 1
ringduva 12
tornsvala ett par ex
bofink 1 ex
hämling 2
stare flockar, bl a sågs en flock på
c 100 ex varav en del juv
råka 5
kråka sedd

I utkanten, precis i gränsen, mest vid
Klingavälsån, sågs resp. hördes:

sånglärka
lövsångare sjöng
kråka.

Övriga anteckningar: Södra hörnet av
provytan var betat av kreatur. - Det
var "mycket blött" på delar av ytan
rätt nära Klingavälsåns fåra, och även
en begränsad yta rätt nära provytans
nordgräns var "översvämmad". Mycket
vatten rann i centraldikedet.

Kommentar: den relativt rika förekomsten
av vadare, både ifråga om arter och
individer, sammanhänger säkert med att
ytan idag var ovanligt våt, låt vara
att detta bara gällde delar av ytan.

OBSERVERA: originalet till texten på denna sida återfanns 1983 och renskrevs
september 1984. - Av texten föregående sida framgår tydligt, att
jag denna dag inventerade även den s k kontrollytan på Vombs ängar.
Originalanteckningarna därifrån har jag emellertid aldrig återfunnit.

GRck 1984-09-13

Observationer från fågeltornet vid Krankesjön (Silvåkratornet) och angränsande marker måndag 1974--06--10 och tisdag 1974--06--11, dessutom obsar på Vombs ängar samma tisdag kl c 0830 - 1115. Sällskap med Johnny Karlsson från Lund och med Torsten Larsson från Naturvårdsverket, dessutom diverse naturvårdare från länsstyrelsen i M län, alla dessa dock endast på Vombs ängar.

Artlistan troligen inte fullständig, men allt det viktigaste noterat.

Tisdag morgon kl c 0730 - 0800 hade jag i tornet sällskap med en ung pojke vid namn Markroth; jag hade troligen aldrig sett honom förut men fick veta att han är bror till Lisens goda vän Helene Markroth. - Artlista:

skäggdopping sedd men ej räknad

rördrom hörd. Sedd av andra men ej av mig dessa dagar

häger: ett par ex sedda

grågås: 1 ex flög från sjön mot S på morgonen 11 juni

knölsvan: morgonen 11 juni sågs samtidigt 51 vuxna ex, incl dem som förde ungkullar. Av c 40 ex som låg m l m tillsammans och ej hade avkomma kunde jag se minst 9 som hade mer eller mindre brunaktigt i dräkten; oftast var denna inblandning av brunaktig färg bara ringa. Siffror härovan är minimi - siffror. Några ex av de 40 sågs inte bra

sångsvan: jag granskade alla svanarna morgonen 11 juni noga och fann då till min glädje att 4 ex, som låg långt bort i väster var sångsvan. Det syntes utmärkt i tuben. Pojken Markroth såg det också. Alla 4 ex låg tätt intill varandra, med raka halsar. Efter en stund lyfte de och flög ungefär mot ~~väster~~ väster, kanske till Fredrikslundsvattnet där de väl häckar; åtminstone bodde de där förra året.

grävand: ett par på nära håll i sjön, även enstaka andra ex sedda kricka ej sedd i Krankesjön, men ur vattnet längst i söder på Vombs ängar lyfte en flock på 5 krickor och ~~en~~ 1 årta. Alla krickorna var ~~8~~ årta 1 ex, se föregående art.

gräsand: Krankesjön en hel del flygande eller liggande småflockar, aldrig mer än c 20 ex/flock. ~~8~~ i stark majoritet, de kan flyga ännu

snatterand: i närmsta klarvatten, långt in mot kanalmynningen, låg ~~8~~ av snatterand + minst 1 ~~8~~ av samma art + troligen 1 - 2 ex till, men de sistnämnda är ej bergsäkra. På håll är snatterand ~~8~~ och gräsand ~~8~~ ofta svåra, när de ligger, men inte när de flyger.

bläsand: till min glädje 3 ~~8~~ ad, utmärkt vackra, morgonen 11 juni i sjöns SO del

skedand: flera flockar sedda, 6 - 10 ex, bara ~~8~~ eller högst 1 ~~8~~. Detta i Krankesjön. - I lilla vattnet på S spetsen av Vombs ängar (d v s S spetsen av det fridlysta området) finns ~~en~~ en liten damm, där järnhaltigt vatten kommer ut ur en rörledning. I denna damm låg förutom kricka och årta (se ovan) även 2 gräsänder och 1 skedand ~~8~~.

vigg flera ex Krankesjön

brunand Kr. flock på c 12 ~~8~~ och 2 ~~8~~, därtill flera andra ex eller småflockar fiskgjuse sedd 10 juni och 11 juni på morgonen mycket fint men ej nära, den fiskade i V eller NV delen av sjön

ormvråk sedd

glada: 1 ex över Vombs Södergård 11 juni c kl 0930

brun kärrhök sedd. Jag tyckte jag såg den mindre ofta än tidigare på våren, men den näst grannaste ~~8~~ (den som inte har en sned handpenna) samt 1 ~~8~~ sågs bra.

tornfalk: 1 ex ryttlade över betesmarken mellan tornet och Silvåkra by på kvällen 10 juni. Höll på länge, gick slutligen ner och tog rätt stort byte, flög med det c 75 m och fällde på betesmarken. En vipa som stod i närheten gjorde då ett kraftigt anfall mot falken, men bara 1 - 2 ggr. Falken flög 100 m, fällde helt synligt med bytet men blev ej angripen mera. Bytet var relativt stort och mörkt. Kanske en stor vipunge? (Förefaller mig intesannolikt. GR vid renskrivningen 1984-07-03).

FORTS

duvhök: när Johnny och jag passerade skogen vid Stensoffa på väg mot Lund 11 juni c kl 1125 flög en duvhök ut ur skogen och fortsatte fritt över trädlös mark.

Vi såg den fint. Johnny ansåg observationen märklig, inte därför att det var en duvhök utan på grund av ~~att~~ att höken visade sig så öppet.

fasan sedd, och hörd upprepade ggr

rörhöna: 2 ex intill varandra simmande på närmsta klarvatten på kvällen 10 juni. sothöna mycket allmän, även många med ungar. Räkning ej gjord, men endast en liten ~~minoritet~~ minoritet av de på vattnet synliga exemplaren är ungar eller ungfåglar.

Strandskata: 11 juni på f m flög 2 ex förbi vid S spetsen av Vombs ängar. Och i närheten sågs 1 ex på nyslagen ängsmark tillsammans med c 9 storspovar

vipa: flera flockar har setts flyga västerut över Krankesjön på sista dagarna, även före 10 juni. I regel högst 15 -- 20 ex/flock. På Vombs ängar 11 juni några varnande ex. men dessutom även många rastande ex (som inte varnade! GR) på nyslagen ängsmark. Här sågs 30 - 40 ex.

skogssnäppa sedd och hörd på Vombs ängar

rödbena som föregående, även sedd från tornet 10 juni på e m.

svartsnäppa 1 ex från tornet 10 juni på kvällen. Jag anser arten alldeles säker, den var svart och hade vit rygg i form av en kil. (Säkert helt OK. GR vid renskrivningen 1984-07-04).

storspov: på Vombs ängar dels ett antal ex som spelade och ännu var bofasta, dels rastare på den nyslagna ängen. En del, det var c 8 - 10 ex, lyfte därifrån med det "sökande" lätet och flög västerut, jag tror de bröt upp till sträckflykt.

skrattnås massvis i Krankesjön. De är nu fördelade över hela sjön även långt bort i V. Därtill naturligtvis på åkrar etc.

fiskmås: 1 ex sågs 10 juni, eller kanske var det 9 juni på kvällen

havstrut: exemplaret med svart rygg men icke utfärgade ving-översidor sågs 2 dagar i svit. Den första obsen redan antecknad

fisktärna fåtalig i Krankesjön, kanske 3 par men oftast bara ett par. (Detta är vad som ses från tornet. Även under bästa förhållanden omöjligt att se och bestämma fisktärnor därifrån, om de flyger över andra änden av sjön. Antalet häckande par kan därför vara mer än tre. En annan sak är att fågeln / numera är fåtalig i sjön. GR vid renskrivningen 1984-07-04).

ringduva allmän

gök allmän

tornsvala allmän. Vissa dagar, t ex 11 juni på morgonen men även dessförinnan, sågs många hundra ex över Krankesjön.

liten hackspett sedd utanför stugan flera ggr, förbiflygande

spillkråka: sedd av Inga, förbiflygande

ladusvala sedd

hussvala sedd

backsvala sedd. Är allmän; kolonin i jordhögen vid sandtaget är ännu ostörd.

Någon bekant, troligen Göran Högstedt, har räknat omkring 80 bebodda bohål där.

ängspiplärka sedd Vombs ängar 11 juni

sånglärka " " " 11 "

gulärka " " " 11 " , flera ex eller par

sädesärka sedd vid stugan etc

järnsparv " " " , ofta på närhåll. Ofta även sedd + hörd sjungande.

sävsångare fåtalig, men sjunger utanför tornet

rörsångare mycket allmänare än föregående

kärrsångare: på kvällen 10 juni sjöng 3 ex längs järnvägsbanken på en sträcka av c 250 m. Delvis mycket väljungande. Inga har hört den flera kvällar. - Kvällen 10 juni var klar men mycket kylig, bara c 8-9 grader C omkring kl 2030 - 2100.

härmsångare lockar ofta vid stugan

trädgårdssångare sjunger ibland vid stugan

svarthätta sjunger också " " "

törnsångare hörd sjunga där flera ggr

lövsångare sedd och hörd

1974--06--10 och --06--11, forts.

(67)

svartvit flugsnapp 3♀ på tomten, därtill 1 ♂ som vi ideligen ser och som ~~antagligen~~ antagligen är oparad

näktergal sjunger utanför stugan åt båda hållen. Säkert flera 3♂. 1 ex kommer på morgnarna ofta till vår gräsmatta och plockar. Den förflyttar sig med mycket starka och kraftfulla hopp.

buskskvätta: flera ex Vombs ängar 11 juni

taltrast: 1 ex flög förbi tornet 10 juni

koltrast ofta sedd. De två hannar, som följs åt, sedda både på morgonen och kvällen 10 juni. På morgonen c kl 0715 flög de lågt förbi, den ena c 3 - 4 m efter den andre. På kvällen flög de högre, långt bort. Jag tror på ett "perverst" par, eller möjligen kan det vara 2 hannar som samarbetar vid ett bo. Men detta är bara spekulationer.

talgoxe sedd

blåmes sedd

entita hörd

sävsparv allmän

bofink sedd dagligen, även ♀ på tomten

steglits: 2 ex flög över tornet 10 juni

hämpling sedd och hörd, både nära stugan, på betesmarken och på Vombs ängar.

pilfink: ungarna är ute nu.

(OBS: gråsparv häckar inte vid stugan eller grannstugorna)

stare: stor ansamling i SO-hörnet i träden ute i sumpen på kvällarna. Inflygningen dit börjar omkring kl 1840 - 1845 och fortsätter till omkring kl 2100! (Alltså påfallande lång tid! GR). Mycket lång tid. Flera tusen ex sitter där, men troligen ej över 5000 eller 6000.

kråka ofta sedd över Krankesjön etc etc

råka sedd

kaja: 1 ex flitigt förbiflygande. - Unga, flygga kajor sedda i Silvåkra allé 11 juni på f m. De hade ännu gult i mungipan.

skata ofta sedd vid stugan.

S L U T

1974-06-21, fredag.

(68)

Jag kom till Lund c 1245 efter besöket i Lappland och Norrbotten. Jag köpte mat, åt på Grifo Grill och tog taxi hem med allt bagaget. Var hemma ett par timmar. Då kom Inga per bil från Västergötland. Vi hade en del att ordna hemma, men båda ville vi ut till stugan. Vi for ditut, ankomst c 1715.

Denna kväll: 42 knölsvanar sedda incl. alla vuxna - även de som hade kullar - men excl. alla årets ungar. Vidare såg jag brun kärrhök, 1000-tals skrattnågar, sothöns, skäggdopping, gräsand få ex, skedand några ex, fisktärna 2 ex, sävsparv, rörsångare. Av stare sågs många flockar komma på kvällen; de räknades ej, men först fällde de i de stora träden ute i sumpen utanför kanalens utlopp i SO hörnet. Och mycket sent lyfte de därifrån för att flyga ut i vassen ett par tre hundra meter västerut och fälla. Jag såg inte när de började förflytta sig dit, men det pågick 2130-2140, hade tydligen börjat tidigare och fortsatte efter 2140. -

Vidare sågs vipa, storspov, backsvala, ladusvala, tornsvala. Kärrsångare både (resp. hördes) sågs och hördes, och gråtrut hördes.

1974-06-22, lördag.

Väder: fint och stilla, först m l m lätt himmel. Därefter, omkr 1330, mörknade det, det blåste upp och blev åska på avstånd, och en del regn kom, som dock slutade före 1500. Lisen och Henrik och Inga och jag åt middag 1530; sedan körde Inga i ungdomarna till Lund men återkom 1820. Det hade nu blivit absolut spegelblank sjö, temp 16,5 grader C kl 1825. Mest molnigt och delvis mörka moln, men ljus i V.

Jag var i tornet i flera omgångar. Artlista:

skäggdopping: antal synliga ex från tornet på bestämbar håll skattades till 60-70.

Jag "tog ett ~~prov~~ prov" på åldern och fann att på en viss sträcka kunde jag räkna 26 ad och 16 juv skäggdoppingar, därtill några osäkra ex långt borta, trol. juv. häger: 2 ex sedda Krankesjön på ~~1~~ morgonen

rördrom: hörd en gång morgonen. Sedd fälla utanför vår stuga en gång vid middags-tiden. Ruggade i handpennorna.

knölsvan: totala antalet utvuxna som idag sågs samtidigt var c 38. Därav ♂ med 6 stora pulli i SO hörnet, det paret har förut haft 7 pulli. Vidare sågs 1 ad med 6 mycket mindre pulli nära Ö stranden och ♂ med minst 4 pulli nära nedanför tornet. Dessutom c 6-8 ad m l m spridda, samt slutligen resten bestående av c 25 ad i m l m klar flock långt ute. Bland dessa 25 ~~ex~~ ex fanns dock åtminstone något ex som var brunaktigt.

gräsand: minst 20 sedda samtidigt vid ett tillfälle. Enstaka ex eller småflockar ofta uppe och flög. Bara få ♀♀ sedda

bläsand: åtskilliga ♂♂ ad sedda på håll på sjön på morgonen

kricka: minst 10 ex, troligen enbart ♂♂, sedda; först simmande, sedan flygande

skedand: ett par rätt bra flockar, antal nog c 10 + 20, mest ♂♂ men några ♀♀

brunand: enstaka ♂♂ ad + flock 6-8 ♂♂ eller kanske flera; därtill ♀ med 4 små pulli + annan ♀ också med 4 små pulli + en tredje ♀ med 3 små pulli.

(OBS: vigg inte sedd, ej heller årta eller snatterand etc)

ormvråk sedd ett par ggr

brun kärrhök sedd ofta, dels 2 olika ♂♂ ad dansande på stort avstånd, dels 1 ♀ som ruggade avsevärt i handpennorna, hon var också mycket ljus på huvudets översida, vingarnas framkanter och på framryggen. Sågs flera ggr på nära håll. Detta ex satt en stund på kvällen i Salix-topp c 2,5 - 3 m över vattenytan. Satt länge fritt synlig.

fasan sedd och hörd

rörhäna hörd flera ggr

sothöna mycket allmän på vattnet, c 500 ex synliga på bestämbar håll, vilket otvivelaktigt innebär att ytterl. 200-300 ex ligger inom samma område. Åldersfördelningen var egendomlig; jag såg liknande strax innan jag for bort härifrån den 11 juni. På några platser låg 1 eller 2 ad tillsammans med 1 eller 2 årsungar, ännu ej fullvuxna om ock nu i regel ganska stora. Men mer än 6-7 sådana familjer såg jag inte på bestämbar håll. Däremot låg det massor av ad på klarvattnet. På NK (= närmsta klarvatten) låg:

- 39 ad tillsammans med 2 skäggdoppingar ad
- 2 ad och 2 juv
- 5 ad
- en ensam ad.

OBS: med juv menas här överallt årsungar, av vilka en del knappt är helt fullvuxna; dessa borde snarare kallas ~~fullvuxna~~. "pull/juv."

~~1111~~ FORTS

På avstånd sågs bl a flock på 37 ad och 4 juv samt flera "flotttiljer" på ~~flotttiljer~~ några tiotal sothöns utan årsungar, ofta med några skäggdoppingar inblandade. Egendomlig fördelning i ålder, detta / kräver fortsatt uppmärksamhet. vipa: några ex flög söderut över sjön

rödbena 1 ex sett

svartsnäppa: 5 ad, kolsvarta, anträffades långt ute på sjön, / nära sothöns. Ett par ex gick på vegetationen, ett par tre ex simmade. Anträffades med tubens hjälp. hade aldrig varit möjliga att se annars. - Senare sågs dessa 5 ex flyga runt, fälla på nytt, och senare igen sågs de flyga tillsammans med c ~~8~~ 8 brushanar. Ännu senare sågs 2 svartsnäppor flyga högt mot S-SSV, deras lockläte hördes svagt; den ene av dessa fåglar hade benen bakåtlagda, den andra hade dem framåtlagda i (6från) tarsleden; det såg mycket egendomligt ut, men jag har sett det förr, i Falsterbo. - Senare på e m hördes svartsnäppa.

brushane: mycket ofta över Krankesjön idag, först 5 ex lågt, varav 4 ~~♂♂~~ med kragarna kvar; sedan sågs 2 ex högt, sedan sågs bl a 8 ex ihop med svartsnäppor (som ovan angavs), och sedan sågs 12 rundflygande och över 20 rundflygande; av dessa 20 var c 15 ~~♂♂~~ med kragar i många färger, och c 5 ♀♀. Därutöver flera andra flockar på 5-12 ex samt någon gång bara 2 ex; dessa flockar delvis rundflygande och fällande på dybankar vid skrattnåsar etc. Intressant!

skrattnås: massor, säkert 2000 - 2500 uppe efter brun kärrhök en gång. Kören delvis livlig på f m, senare mycket tystare. Jag såg för första gången i år hur årsungar var ute och simmade på vattnet i kanten av de vassruggar där bona legat (resp. ligger). Flera ggr sågs detta; ungarna var knappt flygga, men när andra fåglar flög över flaxade de kort med vingarna. Intressant dräkt.

Jag såg också hur smärre flockar av gamla skrattnåsar fällde, rätt tätt samlade, på klarvattnet nära kolonierna. Inte stora sasamlingar, bara 10 - 25 ex i regel. Årsungar ej med däri. Inga årsungar har ännu varit uppe och flugit (såvitt jag sett). - En del skrattnåsar mycket högt kretsande idag när det var lugnt och fint väder.

gråtrut 1 ex sett och hört

fisktärna ofta sedd och hörd men knappast mer än 2 ex eller ev. något flera skogsduva: 2 ex flög först norrut över sjön, sedan söderut över sjön, på e m ringduva hörd

gök hörd ett par ggr, kortvarigt

tornsvala: när det blivit åska och mörkt kom en flock på minst 45 ex, glest och högt; de var snart borta

liten hackspett sedd flyga förbi huset flera ggr idag. Bor uppenbart i närheten backsvala allmän över sjön; kolonin vid sandtaget provianterar tydligen till stor del över sjön (OBS: andra svalor ej med säkerhet / sedda)

trädpiplärka sjöng nära huset en gång idag

järnsparv sjöng flera ggr, nära

sådesärsla ad och juv (sistnämnda = flygg årsunge förstås) sedda vid huset. De gamla tycks påbörja ny häckning på samma plats under taket där de födde upp första kullen

rörsångare hörd

härmsångare ofta hörd, lock och sång

trädgårdssångare sjöng

svarthätta sjöng

lövsångare sjöng

svartvit flugsnapp häckar på tomten, har ungar i ena holken

koltrast: de 2 ~~♂♂~~ som följs åt och som setts länge, sågs även idag!

entita sedd flera ggr

blåmes: bl a 1 ad + 1 juv sedda nära, samt en flock på minst 6 ex på kvällen, otvivelaktigt en kull

talgoxe sedd flera ggr

sävparv ofta sedd och hörd

bofink sedd och hörd sjunga på tomten

hämpling 1 ex överflygande

pilfink: flera expå eller vid tomten

stare: ett par som häckar i fågeltornet matade ungar, eller unge, idag. Mycket sent! Jfr övriga kullar!

kråka ofta sedd över sjön, i regel starkt ruggande.

kaja flera sedda

näktergal: lockade & hördes sjunga & så ideligen plocka föda på tomten. Rör sig my. spänstigt med långa kraftfulla hopp sävsångare sjöng på kvällen

sånglärka dito. STORSPOV hörd ng ggr idag Vattenrall: my. ovanlig obs c kl 2040;

1 ex flög upp & fällde i vassen utanför stugan; sågs sitta där c 75 cm nedom vasstopparna & satt väl synlig. Den röd näbben, huvudet, den gråblå framkroppen etc sågs bra, hela kroppen sågs också. Ibland slog ~~den~~ den med vingarna för att hålla balansen. Satt länge, flera minuter. Inga såg när den flög bort.

STARE: uppbrott 0440-0450 i morse, de ~~flög~~ flög iväg i spridda, stora förband. gles: Hade börjat uppbrottet 0440 och hade inte slutat 0450. SLUT

1974-06-23, söndag.

70

Jag var i tornet 0715-0805, c 1025-1120 och c 1140-1200, vid sistnämnda tillfälle för att fotografera panoramabilder i svartvitt över sjön. Det var mulet, grått, lugnt, svalt, men torrväder och ganska god sikt. - Fågelliv:

på morgonen stor oro på skrattmåsar, de for i massor omkring och skrek, även utan att vara störda, och många hundra ex lade sig på vattnet nära vassruggarna där de häckar. Bara ad; icke en enda årsunge sedd. - Senare på dagen delvis högkretsand ibland på jättehöjd, ofta 100-200-300 ex samtidigt.

sothöns: som igår nog 500-650 ex synliga, varav i regel flottiljer med bara ad, och därtill enstaka familjer. På NK (=närmsta klarvattnet) låg en flock på 42 ad jämte 2 skäggdoppingar.

skäggdopping: stickprov visade samma bild som igår: på en viss sträcka 17 ad och 11 årsungar. Inalles syntes nog 60-75 ex.

knölsvan: förutom de 4 kullarna i Ö - vardera med 2 ad, ehuru ej synliga hela tiden - syntes en gles flock på 33 ex på klarvattnet ute på sjön samt långt bort i V minst 2 par utan synliga ungar och ~~2-3~~ 2-3 strö-ex. Summa vuxna som finns i i sjön är minst 47-48 ex varav nu endast mycket få såg brunaktiga ut.

ÄNDER: gräsand 10-20

kricka 4

brunand nog 25

bläsand 1 ♂ ad

årta 1 nästan säker

därtill obestämnda änder: rätt många uppskrämdes av båt i V änden på sjön. Säkert 30-40 ex, och man undrar hur mycket som verkligen ligger i sjön, osynligt inne i vassar och gömda klarvatten

gravand ♂♀ sedda i sjöns sydöstra hörn, de flög bort mot Ö c kl 1200

häger: 2 ex i SÖ hörnet; först bara 1, men c kl 1100 kom 1 till, fällde brant.

brun kärrhök: 1 ♂ ad + 1 mörk ♀ med otydligt ljus hjässa, vilket bara syntes om man såg efter mycket noga. Samma ♀ hade alls intet ljust synligt på vingarnas framkant.

ormvråk: vid olika tillfällen 2 ex i NNV över Revinge, 2 över Silvåkraskogen och 2 högt över Silvåkra by.

vipa några småflockar mot V

(OBS: ej en enda brushane sedd idag!)

fisktärna några få sedda, eller: mycket få sedda, tycks det stå

gråtrut 1 ad kretsade bland skrattmåsar

mindre hackspett sedd + hörd

tornsvala: några glest spridda på morgonen

ringduva: 2 flög norrut över sjön; därtill hörd

skogsduva: 2 sådana flög också mot norr eller NNO över sjön; senare 1 sedd

flygande över Silvåkra by.

backsvala ofta över sjön

sädesärta ofta sedd och hörd; tycks bygga

nytt bo på huset

lövsångare sjöng

härmsångare "

trädgårdssångare sjöng

rörsångare sjöng; även sedd

svartvit flugsnappare ideligen sedd, ♂♀.

Har ungar i holken

järnsparv sjöng

koltrast ~~2-3~~ ♂♂♀ sedda förbiflygande (OBS!)

näktergal ofta sedd och hörd; sjöng kort.

blåmes

talgoxe

sävsparv allmän

bofink ♂♀

grönfink ♂

stare enstaka sedda från tornet. 1 ex matar ungar (unge?) fortfarande!

kråka: ideligen över sjön, ställde till oro bland 2000-2500 skrattmåsar men fällde ändå (bland dem). Ibland sågs 2-3 ex samtidigt i sjön

skata 1 sedd

Senare på dagen: Ulla och Jan och Mamma och Moster Ruth kom på besök, c kl 1300. Vi drack kaffe och kakor tillsammans; de reste åter c kl 1530.

Fågel på e m:

rördrom flög en gång förbi mot N

Jag var på nytt i tornet 1630-1655 och såg då rördrommen flyga förbi mot S en gång. Den ruggade i höger vinges handpennor, men eftersom det bara sågs i ena vingen är det väl mycket troligare att den har fått en skada där.

Fiskgjusen fiskade på avstånd; den anfölls lamt av 1-2 skrattmåsar.

1 skrattmås slog också tidigare idag ~~2-3~~ flera ggr efter en knölsvan ad, som låg alldeles ensam på närmsta klarvatten.

brushane: 3 ex, det var ♂♂♀, sedda flygande.

steglits: 2 ex i träden närmast tornet gök gol på kvällen vid huset

F O R T S

1974-06-23 forts.

71

starrar kom från kl 1850, ev. tidigare. Kl 1945 skrämde de upp av en ruggande brun kärrhök. Antalet starrar säkert 2500 - 3000 ex, kanske flera.

På kvällen kom Elmelid, medförande yngre broder samt en flicka. Han hade kul saker att berätta: hade varit i Lappland och sett dvärgsparv, fjällpipare, fjällabb, myrsnäppa etc etc.

Jag stod i tornet en stund tillsammans med Elmelid och hans sällskap. Föga nytt. En del gräsänder flög över, 1 gravand likaså. På långt håll i SV drog en flock på 28 gravänder mot V på måttlig höjd. Rätt sällsynt observation.

Tillägg: (a) igår kväll sågs en flock kajor på 49 ex.

(b) observera att sävsångare varken sågs eller hördes idag och igår. Den måste ha minskat mycket avsevärt!

1974-06-24, måndag.

Vi steg upp tidigt. Jag var i tornet 0515-0545. Härlig, stilla och solig morgon. Underligt nog lyfte några hundra starrar ur vassen och träden kl 0527 och flög i spridd och gles formering bort, mest mot NO - O. Kl 0537 ytterl. c 100 - 150 starrar på samma sätt, och kl 0542 ytterligare 50 likaså. (Man hade naturligtvis förväntat uppbrottet mycket tidigare på morgonen. Men huvudmassan kan ju ha lyft då, och de flockar som lyfte såhär sent kan eventuellt ha flyttat från nordligare trakter och därför åtminstone kortsiktigt ändrat sin dygnsrytm. Men detta är förstaspekulationer. GR). -

Fiskgjuse sedd nära. Bland änderna 2 viggas 88. Flock 11 skedänder flygande, det såg ut att vara starkt ruggande 88. Brunand allmän. Knölsvan: "flocken" var på 30 ex., och därtill finns minst 5-6 par och några få enstaka ex = summa c 42 - 45 vuxna ex, som vanligt. - Fiskgjusen skrämde skrattmåsar (vilket är anmärkningsvärt). 1 gråtrut ad låg på vattnet långt ute. Inga måsar juv sedda.

På kvällen obsar från tornet igen. Jag såg 1 strandskata som flög förbi över SO hörnet. 1 större hackspett flög förbi nära. 1 fiskgjuse sedd.

Mycket stare kom på kvällen c 1900-2100. Räkning kl 1940-1950 gav minst 1120 starrar anländande. De kom mest i småflockar på 5 - 40 ex/flock, men en flock var på c 400 ex och en annan på drygt 100 ex.

Tider på kvällen: jag for med buss från Lund 1740, ankom Silvåkra by 1820. Det hade regnat mycket. Ett par besökare i tornet sade att det fallit 34 mm regn i Revinge. Troligen ungefär lika mycket här vid stugan. - Åska gick över Lund kl 1630 - 1700, men det blev bara litet regn.

1974-06-25, tisdag.

Jag hade ryggsäck på morgonen men följde med in till Lund. Morgonobsar: 1 fiskgjuse över sjön. 1 större hackspett nära. 6 hägrar i flock flög mot S-SO på morgonen kl 0700. 1 brun kärrhök 8 ad flög österut över torrmarken öster om Kranke-sjön kl 0735. Bara 20 vita svanar sågs. Flock 13 skedänder, det var uppenbart hannar i ruggning, de såg mycket ruggande ut, men de flög bra.

På inresan till Lund sågs 1 tornfalk vid Revinge. Och på kortgräsigt fält strax V om Revinge gick c 15 storspövar och tämligen tät flock på 8-10 strandskator! Därtill vipflock på c 20 ex.

Kvällen härlig. Det blåste något när vi kom ut c 1815, tillräckligt för att hindra chironomidsvärming, men ej stark vind. Det lugnade dock, och från ungefär 1945 blev det stor chironomidsvärming, millioners millioner, i låga svärmar, men över vassen delvis så tätt att svärmarna "stötte samman" och bildade grå "ridåer". Sågs utmärkt i kikare i motljuset. Fågel på kvällen:

1 brun kärrhök 8 ad jagade, skrämde upp c 5000-6000 starrar men fick intet. Sävsångare, rörsångare och härmsångare sjöng. Gök gol. Svartvit flugsnappare hanne matade, hans ungar är inte utflugna än. 1 silltrut ad flög över mot Ö, fin och spetsvingad, vingarna med små ruggningsluckor enligt skiss:
OBSERVERA: alls ingen ofta sedd art här!

Staffan Ulfstrand kom cyklande till tornet på kvällen; vi pratade ett slag. Ett par ggr omkring kl 1900-1915 var det stor oro på måsarna, och en gång flög t.o.m. flera andflockar upp, men orsaken sågs ej. - På kvällen oerhörd chironomidsvärming (se ovan).

Kl 2125 kom en spetsvingad falk lågt förbi över vassen, kl 2131 kom den tillbaka;

72

1974-06-25 forts.

jag såg den bra och tror att det var lärkfalk. Flygbilden syntes tämligen bra, men inga färger. Skedandflock på 17 ex kom i jättefart förbi ett par ggr c kl 2100; jag tror att även dessa var ruggande hannar, men de ruggade mest kropps fjädrarna, ty bara 1 - 2 ex hade små ruggningsluckor i handpennorna.

1974-06-26, onsdag.

På morgonen 1 havstrut över sjön; den hade svart rygg men vingarnas översida var ej utfärgad (d v s ej rent svart). - En del av backsvalekolonin var skadad eller förstörd av gårdagens hårda regn. Jag misstänkte detta redan igår, eftersom jag såg påfallande många backsvalar flygande tillsammans över ängarna om stugan öster.

Morgonen idag grå och kylig/rätt. 1 fiskgjuse sedd på morgonen.

Kvällen: vid stugan från 1725. Nu åter fint och varmt, och vinden avtog. 1 skräntärna ad över sjön, den följdes i kikare 1 km sträcka. Skrattnåsar ovanligt tysta, kanske 200 - 300 sågs, delvis liggande på vattnet, delvis stående på de små dybankar som finns i sjön. Inga årsunga skrattnåsar sedda. Knölsvanar: kullen på 8 med 6 stora ungar sedd, därtill c 32 vuxna, men ljuset var dåligt ~~som~~ det alltid är på klara kvällar. Starar ej studerade närmare, men minst 5000 - 6000 skrämades upp kl 2015 av okänd anledning.

Otrolig chironomidsvärmning på kvällen c 2030 till efter solnedgången. I motljuset såg det ut som en vit rök, lågt över vassen, 2 - 3 meter upp, men över väldiga ytor av ~~v~~ vass och strand. Millioners millioner. Inga fåglar sågs tillgoda-göra sig denna näring. Jag gick upp i tornet för att undersöka detta. Först intet utom nåsar etc, som struntade i myggen. Sedan kom c 14 backsvalar ~~och~~ 5 tornsvalar ut över sjön, men de flög högt, c 50 meter, och tog inte heller någonting av de lågt svärmande chironomiderna.

Rörsångare: sjöng, näktergal sedd och hörd; taltrast sjöng flitigt: männe ny kull? Koltrast sågs och hördes sjunga. Härlig lugn kväll. Kl 2110 susade några tornsvalar västerut över sjön, lågt. Gräsänder: c 5 + 5 + några till sågs flygande.

Tillägg till dagen, 26.6:

- (a) idag på morgonen vaknade jag 0345 vid att mycket stare flög över; det var tydligen morgonuppbrott, men inte nödvändigtvis det första. Jag klev upp, och 0352 såg jag ett par tusen starar bryta upp.
- (b) på kvällen sågs minst 8000 - 10000 starar. Ännu 2130 kom en liten flock.
- (c) på kvällen 2225 var det starkt liv på skrattnåsarna,
- (d) och likaledes kl 2225 var temp = 13° C, och det var mycket klart och lugnt.

1974-06-27, torsdag.

Jag hade ryggskott och stannade därför i stugan. Kort titt från tornet c 0830 gav 38 vuxna svanar, alla vita eller praktiskt taget vita. Sothöns som förut; på NK c 42 ad i flock, ingen juv. Likadant på håll: flock c 75 ad, och på annat ställe troligen c 30 ad och 6 juv. Skäggdopping, gräsand, brunand etc. Svankullen med 6 stora ungar. Skrattnås rätt mycket liv, bara ad i luften. 1 + 1 brun kärrhök, troligen 99 båda, den ena med byte över ~~v~~ måskolonin, lyfte därifrån. 1 brun kärrhök 8 ad kretsade över Silvåkra by.

Middagen: 1 rördrom flög förbi ↓, ruggade ej i vingspetsarna. 1 skräntärna ad nära på e m, röd genomlysande näbb; tog byte i NK. 1 fiskgjuse med stort byte sågs på morgonen från ~~från~~ frukostbordet. Näktergal, svartvit flugsnapp matande ungar, sävsparv, rörsångare, härmsångare, koltrast sj; taltrast sj starkt vilket ej skett på länge här. - Kvällen: my. stare samlades, men jag studerade dem ej närmare. Mycket stark chironomidsvärmning från c 1940-1950, lågt över vassen. Svärmningen blev alldeles oerhörd, och i den klara luften och i snett motljus - vilket är mycket bra ljus för detta ändamål - sågs svärmningen som en vit rök, tät och ofta sammanhängande över vassarna men tydligen ej över vattnet. Svärmarna stod kvar långt efter solnedgången, som rökar, ofta som låga dimbankar, flera hundra m, upp till 500 m långa och med skarpt avsatt ovan-yta. - Göran Högstedt och Kees Booy kom på kvällen och var hos oss på kaffe c kl 2040-2210. Tämligen mycket änder flög (då) i små-flockar mot SO, ~~men det var mest gräsand med en totalsiffra~~ det var mest gräsand med en totalsiffra på 50-100 ex, vidare 10 skedänder, 6 brunänder och några osäkra krickor. Vidare sågs 1 gravand, och 1 morkulla drog förbi. Mycket skrattnås kom ännu kl 2200; det var rätt starkt liv på skrattnåsarna i kolonin.

S L U T

1974-06-28, fredag.

73

Vi bodde i stugan som vanligt. På morgonen kl 0620 väcktes vi av Britt-Marie Petersson och Gunilla Lindquist, som överraskade med fågelinspelningar och frukost på verandan! Mycket mysig morgon. Jag var OK i ryggen men gick ej upp i tornet på morgonen. Såg från stugan och dess närmaste omgivningar: fiskgjuse, brun kärrhök; 10 hägrar samtidigt, de flesta flög över V delen av sjön. Skrattnåsar förstås, men inga ungfåglar sågs, dock eftersöktes de ej heller nämnvärt. Härlig morgon. Flickorna for iväg ungefär samtidigt med oss in till Lund.

Från Lund blev det bilfärd till Kullen för att hämta huvudet av den kronhjortshind, som man måst slakta (skjuta) eftersom den inte kunde föda sin kalv ordentligt. Jag åkte ditupp med Christina Sjöblom, och efter diverse rundfärder träffade vi Arne Jönsson, fick hjorthuvudet och återvände till Lund.

På uppvägen for vi via Vegeholm - Utvälinge vid Skälderviken. I dess inre del låg mycket icke-häckande knölsvan. Nervägen togs via Helsingborg. Svan sågs även S om Landskrona (där de brukar ligga i stort antal). - På många ställen gick kråkor på autostradan och plockade utan att flyga undan för bilar, som passerade med 100 - 120 km/tim och på ett avstånd av 2-3 meter, ibland ännu kortare. Bara en rovfågel sedd, nämligen 1 ormvråk nära Jonstorp. Vi kom tillbaka till Zootis kl 1715.

En timme senare, kl 1815, startade Inga och jag från Lund och kom till stugan kl 1845. Det var klar luft, en del cumuli men därovan grå slöjor som var tätast i S - SO. Uppåt NV var de glesa eller frånvarande. Detsamma sågs förresten även på färden till Kullen och åter.

På Kullen var det högsommarvarmt i solen. Vid stugan blev det däremot på kvällen mycket kallt: kl 1915 var det 15° C, kl 2030 var det 13° C, kl 2115 var det 11,5° C. Högt molntäcke som dock lämnade klar rand i V-NV från horisonten till c 8 - 10 grader upp. Cumuli i fjärran i V - NV, delvis vid horisonten eller knappt uppstickande ovanför densamma. Makalöst grann/ solnedgång. 2 skräntärnor flög länge över NK; först bara 1, senare kom ännu 1. Brun kärrhök.

Storar samlades utan att jag studejade dem närmare. Kl 2040 blev de oerhört oroliga, lyfte, fällde med dån i träden runt huset, säkert 15000 (femtontusen), lyfte, fällde på nytt, etc., slutligen fällde de i aldungen vid P-platsen. Dit kom också en ström av starar som samlats på nattplatsen men inte lämnat den förut (=förrän nu). De bildade en smal men tät och väldigt lång flock, säkert innehållande minst 5000 ex. Först kl 2055 flög huvudmassan ut till vanliga platsen igen. Orsak till skrämseln ej klar. Kl 2115 fortsatt oro på stararna.

Storlagen chironomidsvärmning även denna kväll; stilla och mycket klar luft: man såg svärmarna i solens sista motljus även på andra sidan sjön och över vassen överallt hitom. Många tiotal millioner. OBS att de svärmade trots kylan!

Kl 2112 - 2115 sågs en gles och livlig flock av högst 150 - 200 svalor långt ute över sjön, avstånd stort, artbestämning omöjlig. Tornsvalor få ex sedda. Nåsar sågs: skrattnås, samt 1 gråtrut ad. 2 fisktärnor. 1 hussvala fällde på vårt stugtak, mycket egendomligt.

Änder som vanligt: gräsand, skedand, brunand. Rörsångare sjöng, härmsångare likaså. Mycket fin kväll, my. klar sikt, men my. kyligt, särskilt egendomligt eftersom det inte var klar himmel.

Något utnyttjande i stor skala av de svärmande chironomiderna som näringskälla sågs ej. Nåsar flög omkring i stort antal, och jag tror att de tog flygande insekter, men detta endast i ringa omfattning, (och ovisst om de tog chironomider).

Tillägg: idag: på utvägen på e m sågs vid Revingeby en flock på över 250 vipor, c 10 strandskator, en del kajor och starar. Det var en äng med kort gräs, uppenbart ~~avsett~~ avsedd att bli tomtmark.

S L U T

1974-06-29, lördag.

74

Morgonen mulen men torr, alldeles lugn, kylig: kl 0810 var det +11° C. Jag var i tornet c 0845-0915; därvid sågs:

skäggdopping många

pulli

knölsvan summa 36 vuxna och 12 ungar, sålunda: 2 ad + 6 stora ungar på nära håll; 1 ad med 6 medelstora ungar (pulli) långt bort i N; 2 ad utan pulli, dessa 2 låg på den plats där paret med en unge fanns; vidare en flock på c 21 ad ute på sjön, m l m tydligt sammanhållande; samt slutligen minst 10 ad spridda på olika platser på sjön.

gräsand c 20

bläsand flock på minst 16 ex, och på annan plats 8. (Se även nedan)

kricka några ex

skedand över 25 ex (se nedan)

brunand 8 flygande samt därtill minst 20 ex på håll

brun kärrhök 2 ad, 1 ad, etc

sothöns: nog c 900 ex på vattnet inom bestämningshåll. Studerades ej i detalj, men säkert var 90 procent ad.

skogssnäppa: 1 ex flög förbi nära

vipa 1 ex flög över

skrattnäs: massor. 3 juv, praktiskt taget fullvuxna, simmade som simsnäppor på klarvattnet. (se nedan)

havstrut 1 med (d v s ej juv men ej heller utfärgad ad) över sjön; troligen samma ex som förut

fisktärna 2 + 1

skräntärna: 2 ad som igår kväll. Mycket fint

tornsvala några ex

gök hörd ett par ggr på morgonen

rörsångare sjöng

koltrast sedd

stare: några ex flög förbi.

Därefter, efter besöket i tornet:

lärkfalk: 1 ex flög förbi nära

fiskgjuse: 1 ex med stor hög fisk flög förbi, skrämde upp en del skrattnäs, dock bara kortvarigt; gjusen flög ner mot Silvåkraskogen

knipa: 2 ex, icke 8 ad, befanns ligga i närmsta klarvatten. Dök flitigt. Sothöns låg i närheten.

skedand: stor rörelse ett par ggr, bl a var en flock på 26 ex uppe och flög; dessutom sågs flera andra ex

bläsand: också stor rörelse. En flock på minst 14 ex sågs, därav var minst 7 ex med stora vita vingfält, alltså 8 ad, men dessa var m l m i ruggning. Övriga ex i flocken kunde jag inte könsbestämma säkert, men 8 med stora vita vingfält var det inte.

När vi åt frukost c 0930-1000 sågs från verandan följande fåglar utanför fönstren, på en yta av 20 x 25 m:

- (a) sädesärla 2 ad provianterar
- (b) järnsparv 1 ex m mat i näbben
- (c) sävsångare 2 ex hitom vassen. OBS: ovanligt att sävsångare kommer hitupp. OBS också: vassen ingår ej i angiven yta.
- (d) lövsångare: 1 ex matar utflugen juv
- (e) svartvit flugsnapp 1 ad provianterar flitigt, hans ungar har flugit ut idag. De hörs och syns, och 1 ex, ännu helt stubbstjärtat, flyger förbi och faller i al där den får mat.

- (f) koltrast 1 ad rotar i marken men ser oss och ger sig av
- (g) näktergal matar utflugen unge i buske
- (h) bofink 2 provianterar, delvis alldeles nära sädesärlan
- (i) pilfink 1 ex provianterar på gräsmattan.

Summa fåglar på angiven yta under denna halvtimme alltså 9 arter och minst 13 exemplar.

Senare sågs på samma yta 1 ungstare fälla och 2 rörsångare, även sjungande. (Det är ej så sällsynt att rörsångare kommer upp i buskarna i trädgården)

1974-06-29 forts.

75

Det var en trevlig morgon. Även förmiddagen blev händelserik. Kl 1050 såg jag en ung skrattnås av årets skörd, den var uppe och flög, och den flög mycket bra, flera hundra meter. Den första årsunge jag sett flyga i år.

Kl 1120-1215 ny undersökning från tornet. Härnedan nämns endast anmärkningsvärda obsar och för dagen nya arter:

skäggdopping var allmän. Ingen noggrann räkning gjord men många/ tiotal sedda, ~~synliga~~ troligen 100 ex synliga sammanlagt. God andel ungar. Skall undersökas mer häger: först 1 ex långt bort, sedan 3 i flock på närhåll. Ungfågelströvtåg? knölsvan: kullarna med 6 stora pulli och 6 medelstora pulli och 5 medelstora knappt pulli sedda. Ett antal vuxna ex säkert dolda av vassen: mer än 4-5, men mindre än 10, säkerligen.

vigg: 3 ♂ sågs tidigare, skall tilläggas. De låg på vattnet. - Nu 1 ♂ sedd.

änder f ö i mycket som förut, men kniporna var borta

fiskgjuse över sjön, flög länge fram och tillbaka. Flockar av 5 - 15 sothöns flydde när den flög nära över (dem), men stora sothöns-flockar på 100 ex eller mera / reagerade ej. ~~Äntligen~~ Äntligen gjorde gjusen en dykning till vattenytan, den störtade inte i vattnet men tog i alla fall en fisk och flög till Silvåkraskogen

ormvråk: enstaka sedda kretsande

brun kärrhök: ♀ ad kom till måskolonin, skrämde upp 200 - 300 skrattnåsar ad men ingen juv; anfölls lamt, fällde, satt länge, kom upp med tämligen stort byte och flög till vassen i NO hörnet, se skiss:

Där gick den ner. Måne bo finns där?

♂ ad kretsade högt uppe över samma plats.

fasan hörd

rörhöna 1 ♂ plockade på dybank

sothöna sågs i massor. I närmsta klarvatten fanns

(a) 1 ad med 1 pull/juv

(b) 42 ad

(c) c 7 ad

(d) 2 ad med 2 pull/juv. OBS denna fördelning. -

Längre ute sågs på en viss sträcka c 47 ad och 7 juv, och den stora flocken på långt håll tycktes innehålla nästan bara ad. På några ställen naturligtvis (också) 1 eller 2 ad med 1-2-3 ungar. Sammanlagt alltså en jättestor majoritet för ad

strandskata: 1 ex flög över sjön

brushane: flock 6 ex, mest ♂♂, alla ad

storspov 1 ad

rödbena troligen hörd

skrattnås: en gång, före gjusens ankomst, flög 1 juv uppe bland ad, den flög mycket bra, flög flera hundra meter. Den var trubbvingad och lätt att förväxla med dvärgmås, om man inte noga undersökte färgen t ex på ryggen, bröstet etc. -

Enstaka juv på klarvattnet ute i vasskanterna övade sig i vingarnas bruk.

Omkring kl 1140 gick ungefär 100 skrattnåsar ad i krets upp på stor höjd.

Det var molnigt, i N delvis mörka moln, men alldeles lugnt och rätt ljust, och temp kl 1215 var = 17° C.

✓ skräntärna: 2 ad som förut

fisktärna: helt få ad, också som förut

backsvala flög ofta över, 1-5 tillsammans, totalt kanske 20-25 ex

rörsångare sjöng

näktergal varnade

sävsparv ♂♀ sedda

blåmes: 1 ad och många utflugna juv. Den adulta fågeln såg väldigt "sliten" ut.

grönfink flög över

kråka ofta sedd över sjön

skata sedd vid stugan. Näktergal varnade för skatan.

Tillägg: gravand ♂♀ sedda i sjön

OBSAR fortsatte, se följande ~~sida~~ *sida*.

F O R T S

Jag fortsatte observationerna. Här en lista på de arter som sågs efter kl 1215:

skäggdopping
häger 1 - 2
knölsvan
gravand: 12 i flock, fällde
gräsand ofta
kricka flera
snatterand ♂ kl 1220, sågs
jättefint. Se nedan.
bläsand ♂
skedand täml. allmän
brunand
knipa 2 ex varav 1 ♀ och
1 ♂ trol. ♂ sommardräkt
fiskgjuse med byte, den
flög mot S
brun kärrhök flera ex,
se nedan
sothöna
vipa ~~flera~~
storspov 1 + 2
morkulla 1 på kvällen

gråtrut 1 ad
havstrut 1 vix ad
skrattnås
fisktärna
ringduva 1 + 1
skogsduva 1 + 6 ex flög
norrut över sjön
gök 1 flygande
kattuggla 1 kvällen
tornsvala 50-75 ex
sånglärka flera
backsvala
sädesärta
sävsångare
rörsångare
kärrsångare 1 ex
sjöng på kvällen
härmsångare ofta hörd
lövsångare sjöng
svartvit flugsnappare
stenskvätta med
flygga ungar

buskskvätta 1 + 1
rödstjärt hörd
näktergal sedd & hörd
koltrast: de 2 ♂♂ som
följer varandra sågs
även idag!
entita 1 ex observerat
blåmes några sedda
talgoxe ett par ex
sävspurv flera ggr sedd
bofink
grönfink ♂ ad
stare: stor ansamling
skata ånyo sedd
råka: några ex sågs
flyga norrut över
sjön
kråka: några ex sedda

Kommentarer: precis när jag kl 1215 klättrade ner från tornet blev det oro på änderna, och 2 snatteränder lyfte; troligen lyfte de från närmsta klarvatten (där de i så fall legat osynliga), kanske hade de lyft på håll, men de kom i finfint ljus förbi på närhåll. Det var ♂, ♀ hade mindre klart vitt i vingspegeln: det ljusa fältet var tydligt men snarare gråvitt än vitt, och jag tyckte också det var mindre skarpt avgränsat. - De 2 kniporna kvar, dock ej ända till kvällen; det var uppenbart ♂♀ men ♂ hade ej praktdräkt, ej vit fläck på huvudets sida. - Brun kärrhök: ♂ ad och ♀ ad flög länge på låg höjd över vassen, ♀ lägst, med hängande ben, ♂ 1 - 2 meter över och bakom henne, också med hängande ben. ♀ gjorde upprepade "slag" uppåt efter ♂, som undvek men strax kom igen på samma sätt. Till sist skildes de; då hade de hållit på i minst ett par minuter, kanske längre, ty beteendet var igång när jag fann dem. - Stenskvätta, buskskvätta och sånglärka sågs vid sandtaget. - - -

Omkring kl 1530 kom P-H Enckell med fru och son. De fick kaffe och stannade till c 1700. Mycket trevliga. Jag gillar P-H ~~mycket~~ i hög grad.

Kl 1920 kom SOF:s stadgekommitté, bestående av Johnny Karlsson och ~~Sture Hägerroth~~ Sture Hägerroth och 3 trevliga unga män vars namn jag inte känner. ~~Kommitténs~~ Kommitténs ledamöter var först uppe i tornet tillsammans med mig. Sedan kom de in till oss. Inga bjöd på öl och smörgåsar och kaffe, och vi hade en jättetrevlig pratstund till kl 2320. Vi gick också ut och fick höra en kärrsångare sjunga en kort trude-lutt. Även kattuggla sågs då flyga förbi. Mycket fin kväll, men kylig. Även denna kväll var det finfin chironomidsvärmning.

Tidigare på dagen såg jag c 50 - 75 tornsvalor över sjöns S sida. De är medtagna i artlistan härovan. Kanske var de på insektjakt. På samma ställe sågs ett par timmar senare en ~~ansamling~~ ansamling av flygande skrattnåsar.

Tillägg: rördrom sedd eller hörd vid sjön idag; jag hade inte arten själv men fick rapport om saken. Inga närmare kommentarer, därför oklart vem som var min sagesman, men det kan ha varit P-H eller Johnny.

1) från fågeltornet och stugan vid Krankesjön.

Jag var uppe i tornet 0745-0845. Mycket fin morgon, alldeles stilla. Eftersom jag fick allt mer kännning av mitt ryggskott gick jag inte upp i tornet mera men obsade inalles åtskilliga timmar från tomten runt huset, både förmiddag, eftermiddag och kväll. Artlista:

1974-06-30.

- 1 skäggdopping allmän i sjön. Många par eller ensamma ad med 1-2 (i ett fall nästan säkert 3) ungar sågs, men också talrika ad utan ungar. Om man slumpvis tittade ut mot sjön $\nearrow$ och granskade doppingarna i ett visst område, fann man ofta c 20 ad och c 5-6 ungar, eller liknande proportioner. Men försiktighet nödvändig innan man generaliserar, ty fåglar med ungar ligger kanske mera diskret i vasskanter eller rentav inne i vassar etc. Detta dock ej bevisat. Fortsatta undersökningar krävas.
- 2 rördrom: 1 ex sågs flyga lågt över vassen på f m, anfallen av några skrattmåsar. Ej sedd f ö idag.
- 3 häger: 1 fin ad stod i en vasskant på morgonen. Senare enstaka ex sedda; säkert fanns mer än ett ex, kanske 3 eller så.
- 4 ~~grågås~~ grågås: 3 ex flög mot SO över sjön på e m, försvann neråt Silvåkra.
- 5 knölsvan: totala antalet sedda vuxna ex = 35. Exemplar med ungvorrar är inräknade häri. Alla dessa 35 är vita eller praktiskt taget vita. I motsats mot läget för några månader sedan kan man alltså inte ens i bästa ljus se skillnad på vita och ~~bruna~~ bruna/brunvita ex. Årets ungar är inte inräknade i siffran 35 förstås. Den tidiga kullen med 6 ungar (som började med 7) är kvar på vanliga området; en annan kull på 6 ungar, mycket mindre, ligger ~~långt~~ långt i Norr, ~~ofta~~ ofta på öppet vatten långt utanför vassarna.
- 6 gräsand sedd i my måttligt antal
- 7 bläsand: flocken på c 15 ex, varav många $\delta\delta$ ad men också minst 5-6 ex, utan vit fyrkant på vingen, är kvar. Paret (δ ad Och η) som ligger på "snatterand-platsen" också kvar idag.
- 8 kricka: några sedda
- årta: 1 ex flög förbi, nästan säkert; ljus på översidan, men obsen blev hastig och bör kanske meddelas med reservation
- 9 skedand: sedd från tornet i måttligt antal, dock betydligt fler än gräsänderna; kanske 20 ex inalles, som låg och vilade på vattnet. Senare på dagen när änderna visade stor ~~pro~~ (det skedde egentligen bara en gång som jag såg) flög en flock på drygt 35 skedänder nära förbi, genast följd av c 15 till. Summa minst ~~50~~ 50 ex alltså. Många $\delta\delta$ i ruggning, och åtskilliga $\eta\eta$ däribland en eller två som var så bleka att jag tvekar om det inte borde kallas missfärgning.
- 10 vigg 1 δ flög över sjön på morgonen
- 11 brunand: ett par tiotal sedda, dels enst, dels ett par $\delta\eta$, dels ett par smärre flockar
- 12 fiskgjuse: sedd flera ggr, ofta mycket fint. Fiskade och tycktes ta byte med lätthet. Visserligen kunde jag inte se hur lång tid det tog, räknat från den tidpunkt då gjusen började fiska på allvar, men jag såg den minst ett par ggr flyga bort med ~~byte~~ byte, kort efter det att den anlönt.
- 13 duvhök: 1 ex flög förbi på kvällen. Ett par småpojkar uppe i tornet (de var från Örebro) såg den bättre än Inga och jag, och de förklarade bestämt att det var en ung η . Kråkor skränade upprört över platsen där den försvann, det var vid träden i sydosthörnet utanför kanalmynningen.
- 14 brun kärrhök sedd ofta, som vanligt. Flera ex, också som vanligt. Det är tydligt (och har länge varit tydligt) att ett par häckar i SO-hörnet väster om kanalens inflöde, ett annat par häckar i NO i den relativt tunna vassen där (men på en sträcka där det nog är mycket litet folk, och svårt att komma ut). Dessutom, eftersom det ofta ses kretsande kärrhökar över väständan av sjön och uppåt Revinge, ej minst uppåt kvarnen etc, så tror jag att ett par bor $\nearrow$ i Krankemossen också eller i vassarna i väster. Jag vet inte om det möjligen finns ett par i Silvåkrakärret därtill. Jag fann häckning eller häckningsförsök i Heljesjön för ett par år sedan, men där sportfiskas numera så flitigt så jag tvivlar på att kullen kan klara sig.
- 15 ormråk: sedd några ggr över Silvåkraskogen etc.

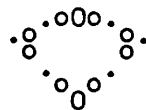
- 16 lärkfalk: sedd mycket bra idag, och många ggr. Alltid bara 1 ex dock. Jagade över sjön på morgonen och sedan på f m och e m. Sågs också kretsas långt borta över Silvåkraskogen. På f m for den runt rätt högt uppe (100 - 200 m över sjön, rörde sig mycket livligt, svängde tvärt, kastade sig ner, steg brant etc etc; det såg ut som om den jagade insekter. Flera ggr på e m kretsande eller jagande utanför stugan, över sjön. Jag såg färgteckningen mycket bra, ville naturligtvis checka alltid arten och inte på grund av slarv förbise eventuellt befintliga aftonfalkar. Men sådana fanns inte. Det var en lärkfalk ad, med nålspetsiga vingar.
- 17 fasan hörd några ggr
- 18 rörhöna sedd simmande ute vid vassruggarna i sjön
- 19 sothöna mycket allmän men någon räkning gjordes ej idag. av totala antalet sedda Däremot ett par "partiella räkningar". På närmaste klarvattnet låg dels en flock på 76 ex (i realiteten något flera, eftersom fåglarna dök ideligen). Alla dessa var ad. Därintill, på något avstånd dock, låg ytterligare 6 glest spridda ad. I vasskanten låg 1 ad + 4 mycket små pulli med brokiga huvuden. På annat ställe i samma klarvatten låg 1 ad 1 juv/pull, stor. Undersökning av flockarna ute på m 1 m långt håll på klarvattnet utanför vassen gav m 1 m liknande resultat: de stora rätt täta flockarna bestod nästan enbart av ad, kanske av 100 ex 97 ad och 3 pull/juv (ungefärligt). Därtill, i regel för sig själva, låg på några ställen 1 eller 2 ad med ungar, ~~vassvass~~ vanligen 1-2 sådana per ad resp. per par. Felkällor finns, jfr skäggdopping. Men nettoresultatet av vad man ser och kan räkna, det blir en förkrossande övervikt för ad. Skall bli spännande att se fortsättning -en. Jfr också fjolårssiffrorna.
- 20 vipa: paret, som sedan i våras hållit till på den lilla sumpiga ytan vid kanalens utlopp, tycks vara kvar ännu. Ytan var öppen och trevlig, om ock naturligtvis ovanligt sumpig, ~~vassvass~~ i våras, men nu är den beväxt med hög örtvegetation. Hur som helst är vipor kvar där, och när ~~kråkor~~ kråkor kom dit och började skräna i samband med duvhökens passage (se ovan), så blev en kråka eftertryckligt anfallen av en vipa. - F ö sedd i ringa antal, flög över sjön mot V; en liten flock på morgonen på 6 ex flög ~~nor~~ norrut.
- 21 brushane ensamma ex eller 2 tillsammans flera ggr sedda flygande över sjön
- 22 storspov 7 ex flög mot V kl 0850. Senare på dagen hörd ett par ggr
- 23 skrattnås sedd som vanligt. Åtminstone vissa perioder ganska ~~stilla~~ stilla i kolonin. Inte en enda årsung fågel sedd flyga idag. Men när kärrhök eller kråka kommer, blir det förstås ett liv på fåglarna. Inte ens då lyfter dock hela kolonin; högst 200-300-400 ~~gamla~~ gamla fåglar kommer på vingarna, och anfallen är lama och ineffektiva. Även förbiflygande gjuse och bortflygande gjuse med byte blev anfallna men endast av några få ex resp. ett enda ex. - På kvällen flög c 150 - 200 ex om varnadra över vattnet utanför sydsidan, lågt hela tiden, åtminstone sällan över 15-20 m och oftast bara 2-3-4 m eller lägre. Säkert tog de svärmande ~~in~~ insekter (se nedan). OBS att inte flera skrattnåsar deltog häri.
- 24 fiskmås: ~~ett~~ 1 enda fågel, fjolårsunge att döma av dräkten, sågs över sjön på e
- 25 gråtrut: 1 ad sedd idag
- 26 fisktärna: några ex sedda och hörda. Ses nu mycket lätt från tornet. 1 ex sågs ta byte långt i S och sedan flyga snabbt och målmedvetet mot en plats i kanten på en vassrugge, men här fällde den inte utan flög runt flera varv för att sedan avlägsna sig ungefär mot NV; här fanns dock andra fisktärnor, och det är ju t ex tänkbart att en ev. unge (osynlig för mig, om den nu alls fanns) just fått mat och inte ville ha mer.
- 27 skräntärna 1 ad på morgonen mycket fint. Ej sedd senare. Men de två små pojkarna från Örebro, som fick diverse råd av oss, körde på e m till Vombsjön och berättade vid återkomsten att de sett 2 skräntärnor där. Säkert korrekt, ty de var mycket kvicka och korrekta med bestämmingarna som jag såg.
- 28 ringduva sedd ng ggr
- 29 skogsduva 1 ex flög norrut över sjön vid middagstiden
- 30 gök gol på morgonen och sågs ~~senare~~ senare vid huset av Inga
- 31 tornsvala sedd flera ggr på dagen men alltid i ringa antal, 1-2- högst c 5 ex.
- 32 mindre hackspett: hördes från tornet, och ett tu tre flög 2 ex förbi bara ett par m från mig, och in i björkarna på granntomten. ~~Inte~~ Ivriga läten hördes, jag hann inte se om det var kurtis mellan 2 gamla fåglar eller om ev någon juv var med.
- 33 backsvala nästan hela dagen synlig över tornet, över sjön etc, men alltid i ringa eller måttligt antal, knappast någonsin mer än 10-12 samtidigt.
OBS: inte en enda hus- eller ladusvala sedd från tornet eller tomten! ! !

1974-06-30
forts.tillägg:
trana,
se sist.

- 1974-06-30 forts.
- 34 sädesärla ideligen sedd på vår gårdsplan; ♂ och ♀ matar en flygg unge. Även andra sädesärlor finns i närheten
- 35 rörsångare hördes sjunga rätt ofta på dagen, och sågs också i vassen utanför huse
- 36 härmsångare (gulsångare) hördes mycket ofta locka ("deteroid") runt huset, och sjöng rätt mycket också. Vistas gärna i de höga björkarna på granntomten ~~men~~ men underligt nog också mycket ute i alarna precis i sjökanten. Härifrån sjunger den också ideligen, och faktiskt påminner just detta ex en hel del om kärrsångare ifråga om sången.
- 37 törnsångare sjöng ett par ggr vid huset idag. Har ej hörts på länge.
- 38 svarthätta sjöng en gång " " ". Inte heller hört på sista tiden.
- 39 lövsångare ofta hört sjunga. Även sedd ofta för den delen.
- 40 svartvit flugsnappare: paret som bor på tomten har nu fått ut ungarna. De hördes dock inte mycket idag, tydligen har de avlägsnat sig åtminstone c 100 m från boplatsen. Både ♂ och ♀ sågs ideligen idag.
- 41 näktergal också sedd ideligen, en ad plockar mat mycket flitigt och matar 1 (eller kanske 2) utflugna juv. På morgonen kl ~~0730~~ 0730 kom den gamle ut på vår gräsmatta bara 2 meter från huset, satt där och på en stor sten alldeles fritt. Tog mat, antagligen små diptera (chironomider rimligen) som satt överallt på gräs, tallens bark etc.
- 42 koltrast: de 2 sammanhållande hannarna sågs flera ggr (och i lördags, 29 juni, fick Johnny också se dem. Han är särskilt intresserad eftersom har arbetar med koltrast). ~~De 2 hannar flyger förbi först mot N, sedan mot S, de följer precis samma kurs, 5 - 20 m efter varandra. -~~ Dessutom finns andra koltrastar i omedelbar närhet. Och just idag såg jag en nyutflugnen unge, den flög rätt bra och obehindrat men hade ännu kort stjärt.
- 43 blåmes: flera utflugna ungar och minst 1 ad sedda på tomten och i omgivande träd.
- 44 talgoxe: också flera sedda, både ad och juv
- 45 entita: minst 1 ex på tomten, antagligen flera. (Inga angav nästa dag att hon med säkerhet sett 3 entitor ~~på tomten 30 juni.~~)
- 46 sävsparv allmän i vassen; fällde ibland också i alarna vid kanten, även högt upp i toppen på en av dem.
- 47 bofink: ♂♀ sedda på tomten och i dess omedelbara närhet. ♂ sjöng ibland.
- 48 stare: ansamlingen på kvällen var ansevärd. Någon totalräkning gjordes inte, men jag räknade dem under följande tidsavsnitt:
1945-1955: summa c 1150 ex kom; nästan alla från N. Från öster kom nästan inga.
2015-2025: " c 620 ex kom, " " " N. " " " mycket få.

Som bekant samlas de under lång tid vid denna tid på året. Inflygningen till nattkvarteret börjar redan omkring kl 1845 och håller på till omkring kl 2100, enstaka exemplar eller småflockar ännu senare. Vid ett par tillfällen, när jag inte gjorde räkning, kom stora flockar från öster. Totalt torde c 10000 - 15000 ha anlänt, men detta är en grov skattning.

- 49 skata: 1 ex ses ofta i trädgården och omgivande träd etc. Näktergalen börjar alltid ~~vara~~ varna när skatan uppenbarar sig. Antagligen ett operat ex.
- 50 kaja sedd och hört ett par ggr i ringa antal
- 51 kråka sedd över sjön etc, rätt ofta; och ~~ut i sjön finns no~~ kråkor nära nog hela dagen. Men de ses mest enstaka eller ibland 2 i sällskap.

- 2) inventering av kontroll-ytan på Vombs ängar, samt obsar på vägen ditut och åter: se särskilt protokoll, nästa sida.

Tillägg till avsnitt (1), obsar från fågeltornet och stugan:

- 52 trana. Vid middagstiden, när de två örebropojkarna stod vid tornet och jag talade med dem, kom plötsligt 2 tranor norrifrån, rätt högt och snabbt glidande. Började kretsa ungefär över tornet, försvann sedan, troligen mot S eller SO-O.

TRANA:

Forts.

1974--06--30, söndag, *forte*.

(80)

Inventering av kontrollytan på Vombs ängar, med början kl 1630. Slut ej angett, men det hela brukade ta 30 -- 45 minuter. Originalen består av den vanliga kartskissen med fåglar antecknade där de sågs, jämte några få andra anteckningar. Johnny Karlsson har som vanligt fått en renskrift, d v s kartskissen med alla anteckningar renskrivna. Härnedan bara en redogörelse för vad som sågs, utan kartskiss.

Ytans västra tredjedel var torr, men gräset ej slaget. Där gick ingen boskap.

" mellersta " " nyslagen

" östra " hade slagits "för några veckor sedan".

På ytans västra tredjedel sågs 1 buskskvätta, 1 + 1 (gamla) sånglärkor samt 1 sånglärka juv lyfte, och i närheten sjöng ännu en sånglärka.

På mellersta tredjedelen sågs 1 sjungande sånglärka, vidare 2 + 2 rastande sånglärkor, 1 sävsparvhanne som satt och sjöng, 2 kråkor, och 1 gulärta.

På östra tredjedelen summa 1 sånglärka, 1 gulärta och på annat ställe 1 gulärta ♂ ad. I stora diket i östra kanten, men inte inne på kontrollytan, sågs 1 buskskvätta juv, 1 gulärta ♂, 1 sävsparv ♂ samt på annat ställe 1 buskskvätta ♂ ad i sällskap med en buskskvätta juv.

Överflygande, över kontrollytan, sågs 3 tornsvalor, 1 ringduva, 1 gulärta och några starrar.

Strax utanför ytan sågs 1 vipa anfalla de 2 ovannämnda kråkorna, som lyfte och flög bort. Vidare sågs där 2 strandskator samt överflygande hämpling.

Inventeringen ~~gjordes~~ gjordes av Inga och mig i sällskap.

Väder: fint sommarväder. Det var en skön promenad, men jag besvärades ~~av~~ av ryggsrott.

Tillägg vid renskrivningen 1984-07-05: observera den oerhört fattiga faunan på detta område, jämfört med gamla dagar. Men så går det när Malmöhus län och traktens jordbrukare gemensamt idkar naturvård.

1974-07-02.

81

Krankesjön, stugan och tornet. - Jag hade ordentligt ryggskott och stannade där ute hela dagen. Var uppe i tornet 2 ggr kortvarigt, men eljes ej utanför tomt. ~~Väder~~ Väder: mest klart, men hård NV vind hela dagen, och ej över c 18° C i skuggan. På grund av vinden gjorde jag bara granskning av svanarna från tornet. Viktigare saker:

rördrom: 1 ex flög ungefär mot S över sjön kl c 0900; den var hel i vingspetsarna och därför ej samma ex som jag såg för någon vecka sedan
knölsvan: på morgonen sågs 42 vuxna svanar, alla inräknade utom årets ungar; och av sådana sågs bara kullen med 6 stora ungar. På e m var motsvarande siffra för vuxna fåglar = 39. På kvällen kl 1850 lyfte 2 ex ur sjön och flög österut

gräsand

kricka

skedand: bl a en flock på c 35 ex

bläsand: ♂ ad + ♀ i klarvattnet vid stora trädet, liksom dagarna innan

fiskgjuse sedd på morgonen över sjön, och på e m kom 1 ex på långt håll, jag fick in den i kikaren av en slump. Den gjorde en störtdykning snett nedåt och från en höjd som skattades till 10-12 m; och den fick en stor fisk. Arbetade sig långsamt upp, blev ej ofredad av skrattmåsar i närheten, försvann i krets, troligen mot N eller Ö men ej mot S. Jag såg alltihop i kikare, även nedstötrningsögonblicket och fångsten.

brun kärrhök ofta sedd, den ljusa ♀ ad tog tämligen stort byte i måskolonin på morgonen och flög därifrån till sjöns NO hörn, se skiss här.

Högst 100-150 skrattmåsar uppe; och några ex, dock högst 5-6 stycken, följde den, men alla slog ej på en gång. Även en fisktärna slog. Senare sågs ♂ ad av brun kärrhök samt flera ex i motljus. Se även skrattmåsar.

lärkfalk: 1 ex kom rakt över huset när vi åt middag kl. c 1820.

tornfalk sedd flera ggr ryttlande över ängen. Vid ett tillfälle sågs 2 ex samtidigt här.

vipa sedd.

fiskmåsar: 1 ad eller vix ad sedd.

skrattmåsar: från tornet sågs ej en enda ungfågel. Senare sågs en nyss flygg ungfågel vara uppe och flyga. Rätt stilla i kolonin; jag räknade från tornet och då var högst 40-60 ex i flykt över kolonin, och kanske 200 sågs ligga på vattnet i vasskanter eller på öppna stråk. Men naturligtvis låg en del ex osynliga bakom vassar etc. Dessa siffror är inte höga, tycker jag; och kören av läten var också måttlig eller rättare svag, ibland mycket svag eller omärklig. - En gång på e m en tät flock på 50-70 ex upp: inte heller stora siffror! Dock, detta kan kanske bero på vinden.

När vi åt, blev det faktiskt ett verkligt storuppbrott en gång. Vi såg efter orsaken och fann 2 bruna kärrhökar intill varandra i motljuset, lågt flygande. Nog var det c 500 måsar uppe för dem ett slag, dock kanske knappt så mycket. Skall bli mycket kul att se utvecklingen, t ex antalet flygfärdiga ungar, de gamlas beteende och aktivitet etc. Jag talade om den saken med Balint Wagner, som kom förbi idag med ett par kamrater.

havstrut: 1 ex med svart rygg men ej rent svarta vingöversidor sågs, det var uppenbart samma ex som setts flera ggr förut.

skranttärna: 1 ad sågs på närhåll på e m efter långt letande.

fisktärna ofta sedd. En gång flög 2 ex i brant sicksackflykt nedåt ungefär enligt skiss härinvid:

Ena fågeln hade fisk i näbbet. (Spelflykt! GR)
gök sedd och hörd, gol på morgonen; 1 ex satt länge på telefontråd över ängen bakom huset.

tornsvala: antalet något större än vanligt, arten sågs ideligen, men aldrig mer än 15 eller högst 20 samtidigt. Glest fördelad.

backsvala ofta sedd, men i ringa antal. Vore kul att se närmare på häckningen.

hussvala: 1 ex högt över huset en gång idag. Det är första gången på länge som jag ser andra svalor än backsvalor här.

F O R T S

1974-07-02 forts.

82

näktergal sedd, och den varnade ofta
lövsångare sjöng 1-2 ggr

koltrast

sädesärta: ♂ + en flygg juv sedda

bofink sjöng

stare: OBS att den vid ansamlingen igår och ikväll - och även tidigare - kommer mest från norr och i flockar på 10 - 200 ex, ibland ensamma eller ~~2 - 5 - 9 tillsammans~~; ~~mycket~~ mycket sällan i större flockar än på 200 ex. Vanligaste flockstorleken ligger mellan 40 och 120 ex. Idag började stararna komma i småflockar redan omkring kl 1835, enstaka ex ännu tidigare. Måne ~~samband~~ samband med vinden?

kråka: några ex sedda

skata: 2 ex på tomten eller i dess närhet. Näktergalen varnar flitigt för skatorna.

1974-07-03.

Upp i tornet 0745. Såg:

skräntärna 1 ad på morgonen. Den hade i båda vingarna ett litet "hack", det bör ha varit vid platsen för fjärde handpennan utifrån eller ungefär så. "Hacket" satt symmetriskt i båda vingarna.

På närmsta klarvatten sågs av knölsvan ♂ med 6 stora pulli, vidare 54 + 4 sothöns, alla ad, samt enstaka skäggdoppingar. Längre ute i norr sågs 117 sothöns; de låg långt ut men alla var ad, tycktes det: jag kunde granska 104 ex noga och de var ad samtliga. En ny granskning av samma flock visade att resultatet var OK, men i utkanten på flocken sågs 2 + 4 juv/pull. Mycket långt ute låg ett långsträckt band av sothöns i kanten av det djupa. Här räknade jag i huvudmassan 120 ad och 5 juv/pull, och i flockens utkant c 8 ad och 22 juv/pull. OBS ~~att~~ att alla dessa 120 + 5 + c 8 + 22 ex bildade en flock. OBS vidare uttrycket "i kanten av det djupa": det innebär att flocken låg över relativt djupt vatten men nära den rygg långt ute i sjön, där det uppenbart är grunt och där vågorna därför bryter särskilt tydligt vid hård vind.

OBS: fördelningen ~~ad contra icke-ad~~ ad contra icke-ad är anmärkningsvärd.

Jag granskade också noga skäggdoppingarna på nära eller rimligt håll och fann följande fördelning i familjer resp. smågrupper:

Alltså här inalles 18 ad och 13 pull. Därtill sågs (längre bort) flera skäggdoppingar, och jag fann att proportionerna mellan ad och pull var liknande där.

Vidare sågs 1 häger ad.

Ytterligare sothöns granskades. Jag såg en flock på 29 ad, men i dess utkant låg dessutom 2 ad med 2 juv samt 2 juv därtill. På ett par ställen låg dessutom enstaka sothöns ad med pull/juv i sällskap.

Tänkvärda siffror beträffande föryngring och andra ekologiska frågor!

Havstruten, den mäktiga men ej fullt utfärgade fågeln, sågs över sjön. Flera fisktärnor också sedda. i)

Skrattmå: (NO delen av kolonin nästan inte en fågel sedd! Rakt ut mot kolonins mellersta och sydvästra del fann jag att av lättobserverade fåglar på vattnet var 28 ad och 11 vuxna ungfåglar eller i varje fall så vuxna att de kunde betecknas som pull/juv. En del fåglar ad stod halvdolda i vasskanter etc., men dessa räknades ej eftersom eventuella pull/juv är mycket svårare att se mot den bakgrunden. En nyss flygg ung skratmå uppe och flyger, f ö ses bara några få flygande ex, högst c 10. De flyger omkring och skriker, men diskret!

1 rörhöna simmar förbi

3 snatteränder simmar också förbi, på vanliga platsen vid dubbelbusken

Summa 35 vuxna knölsvanar ses, därav är 2 med den stora 6-kullen, och 1 med den lilla 6-kullen i norr. Dessutom ser jag 2 ~~små~~ tämligen små pulli som inte har några ad i omedelbar närhet.

F O R T S

1974-07-03 forts.

(83)

Antalet synliga fåglar på vattnet ~~var c 650~~ var c 650 på alla avstånd från korta till rätt långa. På mycket långt håll i V och NV i sjön låg dessutom en del fågel som var m l m obestämbar; antalet sådana ex var skattningsvis 200, mycket approximativt. Av de 650 är

c 35 knölsvanar ad

c 15 knölsvanar årsungar

minst 50 skäggdoppingar

c 25 änder varav mest gräsand, men jag ser 1 kricka och 1 brunand

minst 450 sothöns

c 50 skrattnåsar

c 25 obestämda eller osäkra; det är änder och doppingar m m, långt bort mest

summa c 650

Vidare :

1 häger flyger över. Den förut omtalade står kvar. Tornsvalor ses, summa c 20 - 30 glest fördelade över sjön. Några backsvalar; flitigt sjungande törnsångare, skratttärnan återsågs, näktergal varnar, pilfink kvittrar, grönfink ♂ ad, gluttsnäppa 2 ex flyger över sjön, och rörsångare sjunger.

Väder: nästan stilla eller stilla. Det är halvklart men i realiteten övervägande cumulusimmel, rätt täta moln, bara delvis sol.

Fiskgjuse fiskar och tar rätt stort byte. Gök gal; senare kom 1 ex över sjön. Trädgårdssångare sedd från tornet. Enstaka kråkor sedda, bl a 1 ex sittande i buske i vassen. - Härifrån anteckningar med tidsuppgifter:

0840 21 skrattnåsar inalles, de flyger över kolonin. ~~Detta~~ Detta är ett mycket litet antal. 1 häger juv faller på liten dybank i utkanten nörre av närmsta klarvatten, vid "smådoppingplatsen". 7 skrattnåsar slår efter den. 2 brushanar lyfter från den plats där hägern fällde.

0848 rördrommen flyger söderut över sjön, den har en liten ojämnheter i höger vingspets. 1 skedand ♂ sedd, den ruggar starkt i kroppsfjädrarna. Några vipor flyger över. Annan vipa hörs i öster över ängen. 2 storspovar flyger mot SV långt borta. Några starar, ensamma eller 3-4 ex tillsammans, flyger förbi, och en starflock på 11 ex flyger norrut. - Det blir grått och regnhotande. Regn har ~~förutspått~~ förutspått i rapporten. Men fortfarande mycket fint väder, skugga, my. svag vind, god sikt. -

1 brun kärrhök ♀ ~~sedd~~ långt bort i väster, lågt över sjön.

0855 21 skrattnåsar ad flygande över kolonin; 1 nyflygg juv far livligt runt ett ~~slag~~ slag. Hägern juv är kvar. Därutanför ses 2 ad sothöns med 2 juv/pull. Trädpiplärkans höstläte hörs 2 ggr (det dämpade psee eller psii, med tjockt i - ljud, Närkes - i för att tala med Rosenberg. Typiskt under flyttningen, men själv har jag bara mycket sällan hört det vid andra årstider. GR vid renskrivningen 1982-03-12). Grönfink flyger i parningsflykt. Bläsandparet, ♂♀, ses på vanliga platsen vid dubbelbusken. Fasan hörd, sädesärla sedd, sävsparv ♂♀ sedda

0905 jag ner från tornet

0917 3 snatteränder, varav en klar ♂, kommer flygande från O-SO, höjd c 75 m, och faller elegant i sjöns SO hörn, troligen ~~sedd~~ bredvid de 3 som jag såg där nyss; men det är också tänkbart att just de sistnämnda tre är uppe och rör på sig.

0950 sävsångare sedd på närhåll i vasskanten, rörsångare likaså. Bofink sedd. Den ovannämnda havstruten flyger, faller på närmsta klarvatten. 2 skrattnåsar ad slår efter den

0956 1 svartkråka flyger över vassen, söker fälla men anfallas av skrattnås och fortsätter. Mycket fin obs. Fågeln var inte i ruggning (indikerar juv, väl?). Intet grått sågs. Fågeln upptäcktes i god tid, jag trodde i första ögonblicket att det var korp

1006 5 + 6 + 4 + 9 storspovar ses långt bort i väster, de flyger med kurs ungefär mot VSV. OBS: vädret tättnar, det är helgrått och lugnt, regn kan väntas. Sådant väder är sträckväder för storspov enligt finska författare, om jag minns rätt. - Koltrast sjunger kortvarigt. Har ~~setts~~ setts tidigare idag.

c 1025 brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad lågt över vassen, ♂ slår efter ♀. Det är paret som bor i sjöns SO hörn.

F O R T S

1974-07-03 forts.

(Det förefaller klart att obsarna inte är oavbrutna)

1055 1 fiskmåås ad kommer rakt över, nära håll.

- ormvråk sedd kretsas över Silvåkraskogen på my. långt håll.

1150 mycket svagt regn börjar.

1245 regnet ökar, dock bara tillfälligt. Det är my. kyligt, bara 14° C.

1 fiskgjuse my. nära, anfallen av en skrattnås. Gjusen orsakar viss oro:

1 bläsand ♀ flyger upp, gravand ♂♂ likaså, en del skrattnåsar också oroliga.

- - - -

(1700) På e m delvis lätt regn, delvis uppehåll, men kyligt, lugnt, och allt sämre sikt. Klockan 1700 ~~sågs~~ sågs inte västra änden av Krankesjön, och temp. var knappt 14° C.

- - - -

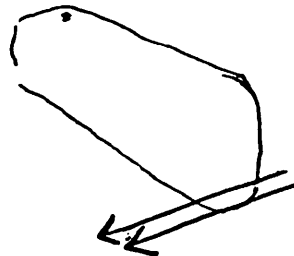
1530- Görän Högstedt kom;, vi pratade ett slag. Bara enstaka änder sågs, och vi
-1615 samtalade om den underliga stillheten i skrattnåskolonin. Jag anser ~~att~~ att
det måste inträffat massdöd på ungarna. Inga gamla skrattnåsar kommer ju och matar!

~~Näktergal~~ Näktergal juv, koltrast ♂ ad + nyutflugnen juv, lövsångare, talgoxe, trädgårdssångare, svartvit flugsnappare och rörsångare (ses resp. hörs).

1630 1 snatterand ♂ flög förbi, mycket fint och nära. Brun kärrhök ♂ ad sedd. Sövsångare sjunger (OBS hur sparsam den är!). Skräntärna ad sedd, men det är helt uppenbart samma ex som förut.

1830 Tätt regndia, men regnet är mycket svagt hela tiden, och efter 1830 är det nästan slut.

1835 9 gråtrutar ad ropar, passerar rakt över på c 75 m höjd, se skiss:

1900 Görgen Göransson med fru Anneli och dotter Pernilla kom på kaffe. Trevliga. Det var kyligt och mest mulet, men solen tittade fram svagt ett ögonblick. Regnet,

c 2030 som varit svagt, upphörde. Vi gick omkring kl 2030 en kort promenad på järnvägsbanken. 1 ormvråk lyfte från björkarna vid kanalmynningen och blev frenetiskt anfallen av 2 vipor. 2 gråtrutar ad flög över mot V. Därutöver intet nytt. Skrattnåskolonin var naturligtvis inte helt tom och ~~mycket~~ tyst, men mer än 100 ex var inte uppe och flög samtidigt, och bland dessa fåglar fanns bara en årsunge. Ingen nämnvärd tillströmning av fåglar sågs sent på kvällen. Brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad sedda från verandafönstret.

Tillägg: ringduva sedd idag, och vid middagstiden sågs en flock på 6 skogsduvor flyga norrut.

S L U T

1974-07-04.

85

Kall morgon, mulen, men uppklärnande efter regn. Det regnade ännu kl 0530. Det var hård vind omkring NV. Temp kl c 0720 var 13° C, men kl 0820 var det bara 12,5 grader C. Kallfrontpassage? - Det klarnar och blåser rent - kanske, men ännu har det inte gått därhän.

Kl 0610 - 0645 och 0740 - 0800 studier av skrattnåskolonin. Trots allt var det fler ad än jag trott. Först bara c 100 - 150 synliga, senare (omkring 0640) flög c 400 - 500 ex över vassen, varav summa en årsunge. Kl 0750 flög över kolonin c 250 - 300 ex, och på större eller mindre avstånd från kolonin syntes kanske i vasskanterna satt säkert 300 - 400, på vattnet i närheten låg minst 200 - 300,

100 ex. Summan blir approximativt 1000 ad. Granskning av liten dybank visade c 50 ad och 2 juv, f 8 sågs bland 100-tals simmande ad bara 1 eller 2 juv. Intressant. 1 brun kärrhök ♀ med rött vingmärke på höger vinge framtill ses kretsas, den skrämmer bl a upp en flock på c 25 krickor vari troligen en årta befann sig. Gräsänder fåtaligt sedda. Skedänder, ♂♂♀♀, sågs i flock på c 20 ex samt troligen en annan flock på c 12-14 ex. Bläsand 3 ex varav 1 ♀, 1 ♂ ad och 1 ♂ juv, varmed jag här avser en ettårig fågel. Den hade de "vita" vingfalten synliga men de var gråvita och oskarpt avsatta, däremot var de alldeles rätt placerade.

Tornsvalor 15-20 glest över sjön. Backsvalor flyger i lå av björkarna som vanligt vid blåst; det är c 35 ex. Tornfalk på tråden också i lå. Kråkor sedda, även över sjön. Skata sedd. Sadesärila ♂ ad matar utflugen unge. Sävsångare i buske i trädgården, där igår rörsångare sågs. 1 silltrut ad kretsar högt över sjön, glider i stora ringar mot Ö i vinden. Några enstaka brushanar flyger över sjön. 1 häger ad sittande. Ringduva sedd. 1 ensam vigg lyfte på morgonen från närmsta klarvatten.

Kl 0920 gick jag ånyo upp i tornet ett kort slag. Räkade knölsvanar. Fick summa 33 vuxna fåglar, alla dessa såg vita ut. Kullen på 2 ad och 6 stora pulli sedd; de 2 ad inräknade i siffran 33.

Väder: det blåser nu småspik, NV, och temp är 14° C.

Härefter obsade jag från fönstret, där jag satt och skrev. 1 fiskgjuse med fisk kretsar, ligger mycket brant i vinden, stiger, är på närhåll, försvinner. Några fisktärnor ofta sedda. Brun kärrhök ♂ ad nära, stjärten är silvergrå, tydligt lju-sare vid basen, vilket är en tankvärd fältkaraktär eftersom den kan fresta till att bestämma sådana individer till blåhök. - Tornsvalor ses då och då över sjön, de flyger glest, maximiantal är c 30, men ofta ser man 0 - 5 ex bara. Fiskmå: kl 1150 kom 1 + 4 ad mot VSV rakt över huset. Skedand sedd flyga i flockar, maximiantal 20 - 25 ex/flock, starkt ruggande på kroppen. Gräsand några flygande ex sedda. Brunand 2 flygande ♀♀. -

Järnsparv sjöng, lövsångare sjöng, näktergal varnade, skata sedd på tomten, my. nära. Kråka ad flera sedda. Tornfalken ofta bakom huset, där backsvalorna flyger i lå av de höga träden.

Kl 1200, då högst 100 - 150 skrattnåsar sågs flyga över kolonin och sjön, steg en ungfågel upp över närmsta klarvatten, kretsade bra, vann höjd och reste på 20 - 30 m höjd mot SO i medvinden. Det är torrväder och my. klar sikt men hård vind och mycket kyligt, bara 14,7 grader C. 8 storspovar mot V.

Det blir sol och vänligare väder, granna moln; skuggtemp stiger till 16,0 grader C kl 1300 och 17,0 grader C kl 1330. Backsvalorna, som flugit i lå av björkarna - som de brukar göra när det är kallt - försvinner. Kl 1310 är bara 3 ex kvar, och sedan syns noll till 6 ex. - En gång simmade en knölsvan ad in i närmaste klarvatten, den anfalls då länge av 3 skrattnåsar ad. De vek huden bara ett par decimeter över dess huvud. (OBS antalet anfallande nåsar i relation till hela antalet tillgängliga nåsar! GR).

Kl 1430: en ruggande glada kretsar fint över sjöns S vassar, glider ut över sjön c 1 km västerut, flyger flera hundra meter över vattnet men anfallas upprepade gånger av en skrattnås ad och vänder in mot Silvåkraskogen, förföljd av måsen, som slutligen ger upp!

Kl 1435: det mulnar mycket plötsligt, blir kort men häftig regnby, temp. sjunker till 14,5 grader C. Minst 25 tornsvalor ses plötsligt. En roddbåt skrämmer upp ånder, därav nog 15 krickor, 1 årta, 20 gräsänder, 10 skedänder och över 30 obestämda ånder. Därtill 1 gravand ad. Kullen med 6 svanungar drar sig in i vassen, ungarna först. Det blir mörkt och jämngrått, regnet fortsätter efter kort paus. Det klarnar (sedan) mycket snabbt, blir sol och nästan stilla. Jag upp i tornet.

Ser sothöns på vattnet i flottiljer: (a) på närmsta klarvatten 82 ad, (b) långt ute c 120 ad och 2 juv, och (c) andra flottiljer med bara ad. Men på avstånd från dessa flockar låg familjer eller smågrupper, t ex 2 ad med 2 juv, 4 ad med 5 juv, etc., dock naturligtvis inte så många att relationen mellan ad och juv försköts

1974-07-04 forts.

86

och

starkt härigenom. Nog såg jag väl 5-6 sådana smågrupper, ~~men~~ flera fanns säkert. Å andra sidan visar ju detta att föryngring (=häckning) skett i sjön; men varifrån kommer dessa massor av icke-häckare? - Några småflockar brushane: 5 + 4 ex sedda, och däri fanns både ♂♂ och ♀♀.

Skrattmåsar: några hundra ses; och när brun kärrhök kommer, blir det nog c 500 ex i luften, och många fler närvarande. Såg på ett ställe 12 ad och 3 juv/pull, på ett annat ställe 12 ad och 2 juv/pull. Flygande skrattnåsar bestod praktiskt taget bara av ad, men på ett ställe flög exakt 10 juv intill varandra och fällde nära varandra på vattnet. Tydligt att jag måste revidera min åsikt om återväxten och om antalet närvarande adulta.

2 vipor slog efter fasantupp på betesmarken, kraftigt, och många ggr. Några smärre andflockar lyfte, bl a flock på 5 bläsänder. Litet gräsand sågs också.

Väder: det blåste upp på nytt efter det vackra mellanspelet. Kl 1750 mörknar det i V-NV-NNV. Stark åska på avstånd. Fantastisk belysning på sjön: svanar mot blåsvart vatten, och flygande måsar mot mörkblygrå moln. Nu räknar jag 42 svanar ad, de flesta har samlat sig i rad på vattnet i V. Föräldrarna till kullen på 6 är inräknade. Övriga föräldrar med ungar ej sedda med säkerhet nu. Några tydligt barnlösa par sågs däremot. - Åskan kommer närmare, mycket stark. 1 ringduva flyger i parningsflykt, (anmärkningsvärt i detta väderleksläge, tycker jag). 1 skräntärna ad, alldeles jämn i vingarna och (därför) ej samma ex som sist; den ses över närmsta klarvatten. 1 brun kärrhök passerar.

Kl 1805, när åskan är som mest hotande - en mycket mäktig syn -, hörs hussvalor, och över mig kommer högst 10 sådana och minst 200 tornsvalor; de sistnämnda till stor del (c 75 %) så högt att de endast med svårighet ses med blotta ögat. De flyger mot SV, mot vinden och mot molnbanken; vindriktningen är dock nu ungefär NV - N (varav följer att tornsvalorna flyger ungefär i sidovind. GR). Strax därpå blir ljuset sådant att svanarna bokstavligen släcks ut, vattnet blir oregelbundet ljusgrått av vindilar, och svanarna får samma färg när solen försvinner. Det blir kort men häftig regnby, som pågår c kl 1815-1822. Starar samlas redan från kl 1810. 1 fiskmåsar ad sedd.

Kl 1824: stilla, molnigt men lättande, åskan ej hörd på 4-5 minuter. Järnsparv sjunger nära. Kl 1825 är temp 10,0 grader C!! Svartvit flugsnapp sedd, bofink sjunger. Gök hård gala tidigare idag. Starar går på gräset på tomten, det är 3 ad och 14 juv. Det har blivit helt stiltje, och trots källden flyger en hel del diptera: chironomider, tipulider m fl. Solen fram! Några mycket lågflygande tornsvalor över vassen. - Talgoxe utflugen kull, ad matar. Blåmes 2 ad sedda. Näktergal hörd. Säv-sparvar sedda och hörda. Utflugen lövsångarkull, 4 ex följdes åt mycket nära. 2 brushanar.

Kl 1900 Det blir fullkomligt vindstilla! Kvällssolen skiner härligt - men kort. Jättesvärmning av diptera, däribland en mycket storväxt form. Svärmarna (ser ut) som silver i luften, och djur i stor täthet finns upp till c 10 meters höjd, vilket är betydligt högre än vanligt. Några tiotal tornsvalor lågt, de flesta kom långt ute över sjön; de tog väl diptera antar jag.

Kl 2000 nytt mulnande. 9 storspövar mot VSV. Åska och regn, häftigt men rätt kortvarigt.

Johnny Karlsson kom. Samtal. Efter busvädret uppsättning av brevlåda uppe vid allmänna vägen i Silvåkra by.

En del ändrar i rörelse i skymningen: krickor 2 - 10 ex några gånger; ett fåtal gräsänder; och en flock på 35 skedänder och en på 8-10 skedänder, dessa dock kanske en delflock av de 35. Mycket stilla i skrattnåskolonin.

Väder: det blev snart klart, mycket klar luft, stilla, kallt, temp kl 2150 var bara 7° C!

Kl 2140 kom 2 morkullor i sällskap över stugan, "pisande".

Tillägg: (a) koltrast sedd idag.

(b) skäggdopping sedd men ej studerad.

S L U T

1974-07-05, fredag.

Obsar vid Krankesjön. På morgonen endast kortvarigt. Jag såg då 1 skrântärna på nära håll. Det var stort liv på skrattnåsar, nog var över 500 gamla fåglar uppe. Brun kärrhök ♂ sedd. Mer ej antecknat.

På kvällen en del tornsvalor över sjön, ibland c 30 - 35 ex rätt tätt tillsammans långt ute, men totalantal ej över 50 ex. Starar samlades, men förloppet studerades ej närmare.

Jag var på jobbet i Lund idag trots mycket stel rygg. Observationerna vid Krankesjön (de ovanstående) skedde dels c 0645 - 0730, dels c 1810 - 2100, men med avbrott under båda perioderna. Änder, häger, sothöns etc sågs som vanligt men studerades ej närmare. Gök gol på kvällen.

1974-07-06, lördag.

Jag var stel i ryggen men bättre än igår. Gick upp sent, obsade c 1000 - 1045 och, noggrannare, 1045 - 1145.

Det hade regnat rätt mycket på natten, och det regnade även på morgonen; sedan lättade det men var fortfarande mulet och fuktigt. Temp kl 1200: 14,5 grader C. Sikt rätt klar. Nästan stiltje. Ute i sjön tycktes det vara en viss oro på änder. Skrattnåsar rätt livliga. Tornsvalor lågt över sjön.

Under tiden c 1000 - 1145 sågs följande:

skrattnås: livliga, flera hundra ad flög över kolonin. På vattnet låg på en yta 43 ad och 22 årsungar, på annan yta 60 ad och 10 årsungar. Första gången i år då årsungar ses i någorlunda stort antal.

gråtrut: 1 fjolårsfågel sedd, försvann snart

fisktärna: flera sedda, dagligen. Bara ad

skrântärna: jag hörde av en grupp på 4 danskar att de såg den på morgonen. Själv såg jag ~~ingen~~ 2 ex kl 1130. Det ena hade svag ruggningslucka i båda vingarna enligt skiss: Det andra hade hela vingar. Båda ex var ad (som väntat, förstås).

knölsvan: en kull med 6 stora pulli sågs på nära håll, en annan kull med 5 eller 6 mindre pulli låg långt ute, och en tredje kull med 2 tämligen små pulli låg nära sjöns N strand. - Inalles sågs 39 - 40 ad.

bläsand: rundflygande flock på 6 ex varav ingen ♂ ad. Därtill ♂♀ sedda nära starplatsen; denna ♂ ruggar nu.

skedand några få

gräsand några få, dock över 10 ex, sedda

kricka några sedda

knipa: 5 precis likstora ex, säkert var det ♂♂. Alla hade samma dräkt utan vit ansiktsfläck. De kom från V omkring kl 1100, fällde utanför Almen, flög österut igen kl c 1140. (Anmärkning vid renskrivningen 1984-07-05: lapsus vid angivande av ankomstriktningen?? Ordet "igen" tyder på det. GR)

brushane: först 5 ex mot SV, varav 2 ♂♂. Därefter kom 10 ex lågt, också mot SV, av dessa av 5 ♂♂ och 5 ♀♀.

storspov: minst 12 ex flög mot SV och/eller VSV långt borta

enkelbeckasin: 1 ex rundflygande

häger: 1 ad och 1 juv står i vasskant, 1 juv flyger över

tornsvala: en del ex glest och lågt över vassen. Antal c 20 - 30.

backsva: några sedda

hussvala: 1 + 1 sedda nära tornet. OBS hur sällan de setts här i år

talgoxe: jag såg utflugen kull bli matad

rörsångare sedd och hörd

sävsparv " " "

hämpling flög över

grönfink: 2 ex flög över i sällskap. Ena ex bar grässtrå i näbben

1974-07-06 forts.

(88)

kråka sedd, bl a 1 ex med vita märken på vingarna
ungefär enligt skiss. Den var långt borta. Den
attackerades milt av en kråka utan märken.

skata: 3 ex i trädgården på morgonen

näktergal hörd

brun kärrhök ♂ ad sedd kretsande

skäggdopping som vanligt, många ad med m l m vuxna ungar

sothöns: på närmsta klarvatten c 60 ad och ingen juv.

Läget troligen som förut, ej närmare undersökt idag.

bofink sjöng, sågs också

järnsparv sjöng

ringduva flög förbi.

Hela dagen blev mycket mulen, och det regnade i många omgångar, delvis hårt. Mycket kyligt var det. Jag hade ont i ryggen och såg därför på fågel bara några korta omgångar. Inga for till Lund och köpte mat och hämtade Henrik och Lisen.

På eftermiddagen, i hårt busväder, sågs 4 skräntärnor ad över sjön, delvis över närmsta klarvatten. 1 ex lätt ruggande (som ovan!). De flög länge omkring, störtök etc. Vid ett tillfälle anfölls ett ex av skrattnås ad; skräntärnan gav sig då bort ett par hundra meter. Vid ett annat tillfälle blev en skräntärna anfallen av en ung skrattnås, just flygg. Den anföll ett par tre ggr. Rätt intressant.

Kl 1815 kom första starflocken. Många tusen ex kom från N till nattplatsen. Flockstorlek 20 - 200 ex/flock, oftast 100 - 150, någon gång över 200. Bara några få flockar kom från Ö. Totalantal oklart, jag skulle tro högst 10000 (tio-tusen), kanske betydligt färre.

Kl 1900 sågs 2 lärkfalkar plötsligt på avstånd över sjön, nära varandra. Jag lyfte kikaren och fick in dem precis när ett ex slog en småfågel, inte i störtflykt utan med mycket snabbt och elegant sidokast i ungefär horisontell flykt. Andra falken var bara ~~några meter~~ några meter bort (ungefär). Bytet var nästan säkert en tornsvala, möjligen en backsvala. Dessa arter flög över sjön, men allra mest, eller ~~praktiskt taget~~ praktiskt taget enbart, var det tornsvalor. - Mycket intressant observation.

När det lättade ett par ggr flög ett antal skrattnåsar iväg från sjön.

Av 10 flygande skrattnåsar på rimligt håll var 3 juv, just flygga.

Brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad sedda nära. Tornsvalor visade aktivitet i regnet och det dåliga vädret. Kl 2035 kom exempelvis c 40 ex över stranden nära huset i snabb kretsflykt på 50 - 100 m höjd, strax borta. En starflock på 50 - 60 ex kom ännu så sent som kl 2105. 1 morkulla passerade på kvällen. Änder visade viss aktivitet i skymningen. Bl a ~~blå~~ sågs en flock på troligen 25 skedänder. Mulen, mörk, regnig och kylig kväll. Temp kl 2140 var 11° C.

1974-07-07, söndag,.

Kortvariga obsar 0340 - 0420, därav dock 0340 - 0400 föga noggranna. Därefter obsade jag från ungefär 0900. Jag hade ryggskott och var därför ej uppe i tornet. Obsar visserligen flitiga men osammanhängande. Lisen och Henrik var ute hos oss i stugan. Vi alla for hem till Lund med bil c kl 1630. - Fågel:

häger sedd i enstaka ex

rördrom sedd flyga 2 ggr förbi på vanlig kurs

bläsand några sedda

vigg: flock 12 ex tidigt på morgonen

grågås: 1 ex i närmsta klarvatten

skedand etc sedd men ej närmare studerade

fiskgjuse sedd flygande med stor fisk, mycket nära

brun kärrhök ♂ ad sedd, (även andra ex tydliga).

rödbena 1 ex över sjön

skrattnås: när de blir skrämda, går fortfarande praktiskt taget bara ad till vaders. Av 500 flygande kanske 2 - 3 årsungar. Närmare obsar gjordes ej, men tydligen är tillgången på årsungar någorlunda god, och ej så dålig som jag trodde häromdagen.

FORTS

1974-07-07 forts.

89

fiskmåss sedd i enstaka ex

gråtrut 1 juv och någon ad sedd

fisktärna: flera ex sedda, ses dagligen

skräntärna: 2 ad, den ena med liten men tydlig lucka eller oregelbundenhet i varje vinge, säkert samma ex som förut.

gök: 1 ex satt på telefontråd bakom stugan. Satt länge. Invid den, på ett avstånd av bara c 4 - 8 decimeter, satt en trädpiplärka. Denna var mycket exalterad, försökte närma sig göken men kom aldrig närmare än ett par decimeter, verkade då förskräckt över sin egen djärvhet och ryggade tillbaka. Göken gjorde intet aggressivt beteende, var tvärtom ointresserad, satt delvis med huvudet bortvänt, delvis med huvudet tillvänt men rörde sig annars ej. Efter lång stund flyttade sig pipräkan ett par meter bort på tråden, satt där, fortfarande mycket exalterad och mycket intresserad av göken men flög så bort. Vi fick ett starkt intryck av att det måste varit ena fosterföräldern, men bevisa det kan vi inte.

tornsvala ett par tiotal sedda

backsvala få

lövsångare sjöng

järnsparv sedd, och hördes även sjunga

stare: jag var uppe tidigt och tittade på uppbrottet. Det gick till så:

kl 0409 kom kanske 5000 ex och kl 0411 kanske 15000. Siffrorna är approximativa. Jag var ej i tornet, och säkerligen såg jag därför ej alla starar, exempelvis de som flög söderut, om nu några gjorde det.

trädpiplärka: se gök härovan

kråka

skata

sävspurv.

Det blev fint väder denna söndag, men vi måste hem. Ryggskottet generade mig mycket. Anteckningarna denna dag ofullständiga, men det viktigaste finns med.

1974-07-08, måndag.

Jag var ej på jobbet. Låg mest i min säng men fick tag på dr Björkelund (per telefon) på middagen och kom till honom kl 2115. Fick motmedel mot ryggskottet. Sjukskrevs 8 - 12 juli.

1974-07-09, tisdag.

Följde med ut till stugan på e m. Fint väder men molnigare mot kvällen. Såg:

brun kärrhök 8 ad

skräntärna 1 ex ad med mycket ringa lucka i vingarna

skrattmåss ad i farten

tornsvala c 25 - 30 ex över sjön på håll

stare samlades i många tusental, bröt upp från nattplatsen c kl 1930 och flög norrut, återkom dock dit. Antalet ex var då kanske 5000, kanske högst. Kl 2010 blev det stort nytt uppbrott av stare, c 4000 + 2500 ex, minst; de rörde sig i långa "ormar" över sjön. flocken på 4000 fällde åtminstone delvis i alarna strax norr om vår stuga, vid stranden.

Backsvalor sedda,

rörångare sjöng på kvällen,

koltrast också.

Rätt stark chironomid-svärming på kvällen, i lugnt väder.

S L U T på 1974-07-09

1974--07--10, onsdag.

Obsar vid stugan vid Krankesjön. Jag hade ryggskott och höll mig därför inne nästan hela dagen. Väder: mycket kallt, på morgonen och f m delvis regn, mulet och grått och dålig sikt. På e m hård blåst omkring NV, bättre sikt, torrväder men mulet och fortsatt kallt, högst ++ 15° C. Omkring kl 1600--1700 lättade molntäcket, sikten blev god, och det blev litet sol. Trots denna bättring var det tråkigt och kyligt även på kvällen. Fågel:

knölsvan 40 ad. På ~~mid~~ dagen var 6 ad uppe och flög, de fällde åter i sjöns NV del.

På kvällen kl 2050 lyfte 6 ad uppe i N och flög bort ungefär österut, kanske till Vombsjön, kanske vek de mera mot NO.

snatterand 2 ex sedda

gräsand 15 -- 20

kricka 18

skedand c 12

bläsand c 6 sedda

sothöns på närmsta klarvatten bara ad såsom förut. Läget även f ö var (ungefär) som förut, men närmare obsar gjordes ej i blåsten

fisktärna några sedda

skräntärna på morgonen 1 ad över närmsta klarvatten;

den hade små luckor i vingarna enligt skiss här:

På e m 2 ad på nära håll, de hade alldeles hela och fina vingar. Summa idag alltså 3 ad!

havstrut 1 ad och 1 vix ad, "nästan säkert 2 olika ex, vingarnas översida ej lika" (Diskutabelt yttrande som det står, månne det ~~menar~~ innebär att där fanns 2 ex som båda var vix ad? GR vid renskrivningen 1984--07--10).

gråtrut minst 1 ad sedd

skrattnås många hundra ad sedda, och fler kom, bl a sent på kvällen. Av 100 upp--skrämda ex som flög var ibland ingen, ibland 2 -- 4 årsungar. Osäkert hur mycket ungfåglar som finns. Ännu har de säkert inte lämnat sjön i nämnvärd omfattning.

fiskgjuse sedd 2 ggr: ena gången med stort byte i hård blåst

brun kärrhök mycket ofta sedd, ♂ ad (kan innebära att mer än ett ex sågs av vardera könet)

tornfalk: 1 eller 2 ruggande ex sedda nära huset

häger ~~1~~ 1 + 1 ad sedda, därtill 1 + 1 flygande ex av oklar ålder

större hackspett 1 ex sågs, senare troligen 2 ex sedda

gök hörd på morgonen

koltrast ♂ ad sedd

backsvala flög i lå av de höga björkarna. På morgonen c 25-30 ex; på middagen när ~~vä~~ vädret blivit torrare och vinden ännu ej ökat mycket var antalet mycket lägre, men på e m i hård vind ånyo c 30.

tornsvala en del i farten, dock bara högst några tiotal

kråka: 1 ex med vita tecken och minst 2 med röda tecken, färg lackröd; därtill minst 2 omärkta ex. De andra är märkta av Jon Loman, som arbetar med ~~kråka~~ kråka härute.

Tillägg: OBS att jag såg fiskgjusen bli anfallen av en skrattnås, som höll på rätt länge. Flera skrattnåsar gick inte till angrepp fast det fanns fullt av dem i närheten. Liknande hände med skräntärnan ett par ggr.

stare: ansamling skedde på kvällen mot ~~SO-hörnet~~ SO-hörnet, d v s mot samma område som vanligt. Men stararna betedde sig f ö inte som vanligt; de fällde ej i största trädet. Antalet anländande exemplar troligen betydligt lägre än förut. Oklart var de satte sig för natten. Bör följas upp i fortsättningen, .

- - - - -

Anders och Eva Enemar kom kl 1800, åt middag hos oss och stannade till kl 2315. Mycket trevligt.

SLUT 1974-07-10
RENSKRIVET 1984-07-10

1974-07-11.

(91)

Var i tornet c 0820 - 0900. Såg:

knölsvan: i första omgången räknades 35 svanar ad, senare 39 ad. Därtill måste minst 2 ad funnits, nämligen föräldrarna till den stora 6-kullen
skrattnås: jag räknade ett slumpvis uttaget av sådana som låg på vattnet och fick 51 ad och 63 juv. Trevligt. Se även nedan.

skräntärna 2 ad, de anfördes av skrattnåsar

brun kärrhök 8 ad och 9 ad sedda

tornsvala

korsnäbb 1 ex nära, flög

koltrast: de 2 88 som alltid följer

varandra ad)

sothöns: över 88 ex/närmsta klarvatten

ormvråk 1 starkt ruggande

i stjärten, såg ut så:

bläsand 11 rastande, där-

av(minst) 4 88 ad

havstrut 1 ad eller vix ad

häger 1 + 1 + 1

fisktärna

brushane: 3 88. Den som sågs bäst hade

jättefin roströd krage och svart buk.

Alla 3 ex hade krage

obestämd vidare: 1 mycket liten till-

sammans med brushanarna

sävspurv

skedand 1

gräsand drygt 10

kricka 10

tornfalk 8 ad

backsvala minst 10

bivrak: 1 ruggande ex

enligt skiss och

1 icke ruggande ex

nära varandra; med

dem även 1 brun kärr-

hök 9 som ruggade i

stjärten.

storspov: 1 ex mot V.

skrattnås: uppskrämda

av kärrhök fällde de på vattnet, jag

räknade dem på ett avsnitt och fick 25

ad och 51 juv.

fiskmås: minst 3 + 1 ad överflygande

sothöns: utöver de nämnda fann jag ett

sällskap på 3 ad och 1 juv!

skäggdopping ej närmare studerad; jag såg

stora ungar, dock ej fullvuxna, ligga

på vattnet utan ad i närheten.

svartvit flugsnapp i trädgården 8 ad, och

9 ad, och en juv.

lövsångare många

blåmes flera ex

Väder: kyligt, kl 0950 var det + 15,5 grader C. Men torrväder, delvis sol, delvis drivande, rätt låga moln. Frisk vind från V - SV.

Tillägg om fågel: trädpiplärka sedd i 3 ex på morgonen, därav minst en flygg juv, den sågs på nära håll och fällde i största alen utanför staketet.

Sothöns låg i stora flottiljer långt ute, men tyvärr var vinden för stark för närmare studier.

Kommentarer:

skräntärnorna blev anfallna av enstaka skrattnåsar. Ena tärnan reagerade ej synbart, men den andra så mycket starkare, den stannade upp i flykten, vände sig med vidöppen näbb mot den anfallande måsen; detta upprepades ett par tre gånger.

Kl 1050 sågs 3 skräntärnor ad på närhåll, 2 av dem var perfekta i vingarna, den tredje hade en mycket smal lucka enligt skiss:

Luckan ser snarast ut som en smal "linje", och det krävs noggranna obsar för att se den.

Vidare sågs 1 fiskgjuse i NV och en annan i Ö.

Rörsångare sj, näktergal varnar, några starar

ses på närhåll, tornfalk sedd. Det mulnar,

sikten blir sakta sämre; vinden avtar.

Kl 1100 större hackspett juv i tallen närmast huset. Jättefint. - Nu ses alla 3 skräntärnorna tillsammans över närmsta klarvatten. 2 ex utan fisk i näbben jagar varandra. Det har de inte gjort förut, men nu blir det intensiv jakt, snabb flykt, heta läten. Samtidigt kommer tredje skräntärnan västerifrån med fisk i näbben. Den behåller fisken tämligen länge. Den blir också jagad ett slag.

Omkring kl 1130 börjar det regna, ett stilla regn. Temp är + 14,5 grader C!!

Ånyo i tornet kl 1255 - 1330. Mulet, lugnt, mot slutet svagt täml. regn igen. 1 bivrak flyger över. 4 gräsänder lyfter, flyger ~~en~~ en runda. 8 bläsänder mot Ö, därav är 6 88 ad. Minst 5 andra bläsänder i sjön. ~~en~~ 1 brunand 8 rundflygande. 15 - 20 tornsvalor och 10 - 15 backsvalor sedda. 2 svartsnäppor ad lyfte och flög mot VSV. 1 skräntärna sedd, 3 - 4 fisktärnor också. 40 knölsvanar ad synliga.

FORTS

1974-07-11 forts.

Jag gjorde snabbräkning av de fåglar som syntes på vattnet. Resultat c 1200 ex, varav:

knölsvan	40	
skäggdopping	30	skattat värde
summa änder	30	
sothöns	600	
skrattmås	200	
obestämda ex } långt borta }	300	låg i V - NV.
summa	1200	

Därtill sågs:

gråtrut 1 ad
skogsduva 1 + 2, de flög
ringduva några, de flög också
järnsparv 1 sedd, sjöng. ~~skattat~~
hämpling 4 överflygande.

Senare på dagen: regn igen! Kyligt och helmulet, men vind svag.
fiskgjuse slog efter fisk, missade brun kärrhök & adad över ängen, skrämde upp stor starflock; kärrhöken flög rakt över Silvåkra by och kyrka.

bofink sedd
vipa uppskrämd
sädesärla
tornsvala c 20 ex över sjön
backsvala enstaka
skräntärna: de 3 är kvar; 2 jagade varandra elegant, en fiskade på närhåll. skedand 4.

På kvällen 2 lärkfalkar över sjön. Aktiviteten på tornsvalor ökade då: säkert sågs 75 ex över sjön i sällskap med backsvalor, antalet sådana svårt att ange men skattat 30 - 40 ex.

Göran Högstedt och Kees Booy kom när Inga och jag hade ätit middag; de satt sedan kvar och pratade till kl 2250. Inga dukade fram kaffe och kakor.

1974-07-12, fredag.

På morgonen kl 0600 sol och fint. Jag såg 1 fiskgjuse och 1 skräntärna. Sedan blev det mulnande och regnskurar och det blåste upp. Dock glimtar av sol. Jag var i tornet från 0840 och antecknade:

glada 1 kretsande
brun kärrhök & ad och andra ex sedda
fiskgjuse sedd på nytt
havstrut 1 vix ad, samma som förut
knölsvan: kullen på 6 stora ungar låg
x) i "bortre smala armen". Inalles
sågs 35 vita svanar incl. ~~3~~ föräldrar till ungkullarna
skrattmåsar oroliga, flög delvis högt uppe. Balint Wagner hade varit ute i kolonin och meddelade: rätt mycket ungfågel på vingarna.
snatterand 2
bläsand 2
gräsand några
vigg 4 flygande ex sedda
stärre hackspett sedd nära gök gol kl 0720; även sedd fisktärna
skäggdopping incl. pulli sedda; ungarna låg ofta utan ad i närheten

sothöna sedd som vanligt men ej noga studerad. Detsamma gäller f ö även skäggdoppingen
tornsvala en del över sjön
backsvala några ex
strandskata 1 ex hördes flera ggr
rall skrek
skräntärna 1 ex sågs långt bort i V
skrattmåsar nu ofta med ruggningslucka enl. skiss:
Kl 0850 kom en skräntärna ad från öster rakt över tornet.
svankull på 1 ad och 5 medelstora ungar sågs långt uppe i sjöns NO del.
ringduva sedd
grönfink hörd
lövsångare sjöng en gång
Väder: det blåser upp från S - SSV.

~~mmmmmm~~

x) Den smala armen, här kallad "bortre smala armen", kom så småningom att kallas "tarmen" i dessa anteckningar. Det är en långsmal strimma av klarvatten som begränsas av vass på båda sidor. Ligger i SO delen ~~vassstrimman~~ ett par tre hundra meter väster om kanalens mynning. Går från sjön inåt ungefär mot SO (mycket osäkert, svårt att avgöra i perspektivet från tornet), vidgar sig i den blinda änden som skiljs från stranden bara av rätt smal vass. I denna blinda ände finns ett bestånd av vit näckros.

FORTS

1974-07--12, forts.

Jag ner från tornet c 0905. Därefter mulnade det och blev kortvarigt störtregn, sedan mera "vanligt regn", och sedan tvärt uppklärnande, granna färger, solsken. Men temp sjönk från 15 till 11 grader! Fiskgjusen ryttlade och slog i vattnet i hårt regn alldeles nära men fick ingenting.

Det blev snabbt fint väder. Sävspurv ♂ ad och ♀ eller kanske en juv på nära håll, det surrande lätet "dzjym" hördes. Trädgårdssångare sedd, lövsångare flera ex sedda, sädesärsla.

4 skräntärnor ad i sällskap över närmsta klarvatten. Mycket grant, de var där många minuter. 1 skrattnås ad fällde i busktopp i yttersta busken ute i vassen. Den satt c 1,5 -- 2 meter över vattnet, satt kvar minst en minut. Därute i vassen står 2 buskar, en tjock och en tunnare och något lägre. Flock på c 40 pilfinkar ses plötsligt i björk bakom huset, flög till tallarna och andra träd på tomten, snart borta. Jag såg att många ex var juv. Intressant.

Omkr kl 1110 var jag kort stund i tornet. Några obestämda småvadare kom och ~~flög~~ fällde ute på "dyspetsen" men syntes tyvärr ej när de fällt. I vattnet, på den lilla yta som syns närmast stora trädet nära kanalmynningen sågs 4 gräsänder, 3 bläsänder, 1 snatterand och, mycket oväntat, en knipa med mörkt huvud utan fläck; kön osäkert. Inte precis plats där man skulle trott på knipa. Snatteranden simmade sakta fram mot en bläsand, som då - när avståndet var c en halv eller en meter - lade huvudet lågt, framåtriktat och öppnade näbben. Inget läte kunde höras, men den betedde sig "som om den väste". Snatteranden vände. - 1 häger ad.

Skräntärnan hörns plötsligt, och 1 ad ses nära. Ett par fisktärnor intill men de slår inte efter skräntärnan.

Jag räknar svanarna, får 37 ad synliga, och 22 av dem låg på eller nära den "linje" genom sjön som syns när det blåser. Söder om den linjen går det aldrig nämnvärda vågor. Dety vore bra att veta orsakerna; rimligen är det mycket grunt längs "linjen", något mindre grunt söder om den och relativt djupt norr om den. En mycket stor mängd sothöns låg ~~och~~ också längs denna linje, säkert 200 - 250 ex av en totalsumma på c 500 - 600 sedda.

c 1125 jag ner från tornet. Svagt regn har börjat

c 1140-1150 åskby med regn. Jag talar med Balint Wagner, som varit ute i luftbåt i skrattnåskolonin. Han såg en del döda ungar men ej mer än vanligt. - 3 strand-skator ad kom rakt över med kurs mot V. 1 gråtrut ad sågs också flyga mot V för en stund sedan.

1205 kom en mycket häftig vindby, träden vek sig. Men den gick över på 5 minuter.

1230 kom 2 fiskmåsar ad mot V över stugan

- - - - -

Därefter kort promenad till kanalen och ängen. Törnsångare m mat i näbben, sävsångare dito dito. Starka vip-skrik: jag ser 1 kråka på telefonstolpe, den anfaller mycket våldsamt av 2 - 3 vipor, strax kommer flera. Kråkan flyttar sig från telefonstolpen till träden alldeles nära stolpen (se skiss här, plats 1 resp. plats 2), så att den fick litet skydd. Nu är det 9 - 10 vipor som gör våldssamma anfall, men kråkan flyger ner till marken c 50 - 100 m från stolpen och sätter sig där. Viporna anfaller allt värre, men kråkan lyfter med en halv vuxen vipunge. Vipornas anfall blir nu hysteriska; kråkan faller eller snarare kastas ner på marken, sitter där, lyfter utan byte; detta kan bero på att den nu såg mig. - Viporna var naturligtvis högst upprörda men blev snart lugna. Flera av dem, kanske alla, var ruggande ad. Ytterligare 2 - 3 kråkor kom till platsen.

Tidigare idag har jag sett flock tät på 18 vipor flyga ungefär mot S.

Kl 1450 åska mullrar sedan en stund, det blir regn och helt mulet och mörkt. 6 storspovar kommer lågt och nära förbi, kurs mot SV eller SSV. 1 skräntärna ånyo sedd. Koltrast s h. Fiskgjuse flög bort, bar troligen byte.

1 skräntärna ryttlar över närmsta klarvatten, som de ofta gör; störtar i vattnet och tar byte, en starkt silverglänsande fisk vars längd är uppskattningsvis 12 cm, form se skiss:

FORTS

1974-07-12 forts.

(94)
Skräntärnan kommer upp, skakar sig, tar höjd några få meter, får bytet rätt (placerat i näbben) - och sväljer det snabbt! Fortsätter jakten, slår snart igen men missar.

1715 fin eftermiddagssol och klar sikt, men mörka bymoln och nimbusmoln i V. 2 praktfulla skräntärnor ad med jämna vingar, troligen nya ex (d v s sådana som ej setts tidigare här). De fiskar på närhåll, ett ex tar byte i stjärtspolen, fisken hänger som skissen visar:

Fågeln stiger sakta och varsamt, gör slutligen en mycket snabb knyck, fisken hamnar perfekt i längsriktningen i näbben, stjärten pekar nästan säkert utåt; därefter sväljs fisken genast. Mycket snyggt.

Ormvråk kretsar över Silvåkraskogen. Backsvalorna, som på sista tiden säkert fått uppleva mycket störningar och antagligen åtskillig förstörelse på häckplatsen i sandtaget, är uppe och flyger, tydligt skrämnda. Jag räknar c 130 ex, mer än jag trott, och kanske likväl ej alla från den kolonin var närvarande.

1735 den fina solen släcks, molnbanken har nått ditupp. Litet diptera, säkerligen chironomider, och andra insekter svärmar över vassen. Tornsvalor flyger mycket lågt däröver och över vattnet, och på långt håll även högre. Säkert är det 75 - 100 ex lågflygande över sjön. De far omkring i full fart.

1750 det blixtrar starkt i NV, men långt bort. Åskmuller hörs ej.

1755 vinden ökar, det börjar regna; det har blivit helt mulet. Temp är 14° C. Tornsvalor svärmar i regnet. Det blir mörkt och blåsigt, och hårt regn. Mitt i regnet kommer de två sammanhållande koltrasthannarna.

Avstånd 7 - 8 m. Den första svänger skarpt, den andra följer precis efter! Se skiss:

Bland annat flög båda fåglarna genom en trädkrona utanför fönstret i stugan.

1825 i ösregnet över sjön ses 1 svala, 1 tornsvala och 1 skrattnås flyga.

1830 det ljusnar litet, men ösregnet fortsätter. Omkring 10 tornsvalor och några skrattnåsar flyger över sjön lågt.

1840 regnet blir mycket svagt. Temp är nu + 11° C! För dj-t.

1843 2 knipor flyger mot SO över sjön; de är nära att fälla i närmsta klarvatten men fortsätter, torde dock ha svängt och vänt mot NV, ~~framman~~ ungefär sålunda:

En del svalor ses

över sjön. Regnet slutar, och det ljusnar starkt.

1848 nytt ösregn. Fiskgjusen fiskar, tar stort byte, flyger över huset, anfalles länge av en skrattnås. Tämigen många tornsvalor ses. 1 skräntärna sedd.

1852 regnet slutar tvärt. Några helt små starflockar ses vid SO-hörnet. Det är molnigt men ljust och fint i sektorn VNV - N. Lugnt väder! Svärmning av diptera igång ögonblickligen.

1900- mot västerhimlen, långt bort, ses minst 18 stora flockar stare flyga med kurs

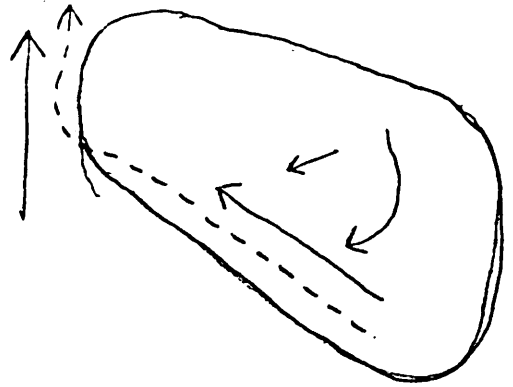
1901 ungefär norrut (svårt eller omöjligt att ange riktningen noggrant). Det är flera tusen ex tillsammans. Jag har sett det (läs: liknande beteende) flera gånger på sista veckan utan att notera det, men inte i så stor skala ~~framman~~ förut. - Stararna befinner sig fälla i Krankesjöns NV del, exakt plats vet jag inte men ungefär nedanför kvarnen (=Ellakvarn) eller därbortom. Omöjligt att se exakt var de fäller; avståndet är för långt.

FORTS

1974-07-12 forts.

95

Senare kom vid flera tillfällen starflockar ungefär enligt pilarna på denna skiss:
Den streckade pilen anger en flock på minst 3000 ex. Gamla nattkvarteret alltså övergivet.
Orsak helt oklar. -

Johnny Karlsson kom. Jag gick upp i tornet till honom. Tornsvalor och backsvalor över sjön. Regnet slut; det blir klart och / my. vackert, men bara +11° C. Utmärkt sikt, granna kvällsmoln. Rätt mycket rörelse på änder: skedand, gräsand, några krickor, 2 + 9 brunänder faller. Flock på c 40 änder ses långt bort, det är kanske skedand. Annan flock på c 30 änder stiger i halvcirkel, flyger mot SO; däri är mest vigg men även andra arter, kanske gräsand och annat. Aktivitet på änder rätt stor. Alla flockar ej nämnda här, men totala antalet individer som sågs nu i kväll var högst 100. Havstruten kvar på vänliga platsen, Johnny såg den också. Fisktärna, skrattnås, tornsvala, backsvala. Chironomidsvärming fortsatte starkt trots kylan.

Steglits flög över tornet. Större hackspett hörd. Sädesärla sedd. Brun kärrhök ♂ av nordost-paret sedda, jag visade Johnny var de bor. ♀ torde ha övertagit ett litet byte i luften från ♂. Tornfalk ryttlade vid sandtaget. Näktergal h, talgoxe s h, entita h, järnsparv sj.

Rörsångare har ofta sjungit idag, sävsångare hörd sjunga men troligen bara ett ex. Rall hörd på kvällen. Hägrar också sedda på kvällen, både flygande och stående / vid vattnet i vasskanten. Litet skrattnås i rörelse över sjön.

Kl 2119 kom över 100 skrattnåsar till koloninfrån S och/eller SO. Skrattnåsarna har jag inte studerat särskilt idag eftersom Balint Wagner varit ute i / kolonin och eventuell skrämsel (till följd därav) ju inte behöver ha lika stor effekt på årsungarna som på de gamla (alltså: räkning av gamla och unga kan ge felaktig bild av andelen ungfågel).
Svärming av diptera, chironomider m m, fortsatte i varje fall till efter kl 2100

2121 långt bort i V - NV ses flera hundra måsar, det är absolut skrattnås. De nalkas ej, tvärtemot vad jag trott; istället försvinner de mot V.

Tillägg: (a) idag har jag flera ggr sett ringduva, och vid ett tillfälle idag flög c 1 + 5 skogsduvor förbi med kurs ungefär mot N-NNO

(b) igår 11 juli såg jag sädesärlor springa på gula näckrosens blad utanför kanalmynningen i sjöns SO hörn.

1974-07-13.

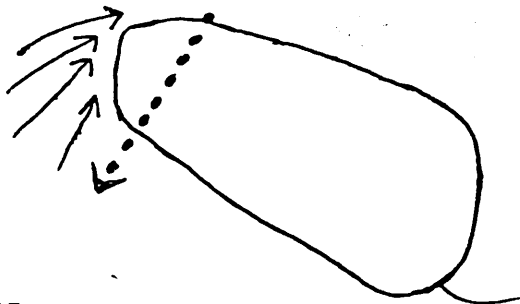
Tittade på fågellivet vid stugan och tornet 0630 - 0700 och sedan c 0915 - 1015, dock ej helt oavbrutet. Rätt bra väder. På morgonen sågs fiskgjuse 3 ex samtidigt över sjön. 1 ex tog mycket stort byte i närmsta klarvatten vid första försöket; troligen var det en sutare, den var hög i kroppen och grönbrun till färgen. Gjusen hade all möda att komma uppåt, den steg my. sakta med öppen näbb. Skräntärna 2 ad på nära håll. Sånglärka h, trädgårdssångare h, järnsparv h. Havstrut sedd, "det vanliga exemplaret".

Andra obs-omgången också från tornet. Svanar kunde ej studeras p g av omöjligt m ljus. Föga märkligheter (, men) 1 enkelbeckasin, 2 fiskgjusar varav en med byte på håll, och 1 skräntärna.

Var i Lund 1130 - 1630 och skrev brev och renskrev uppsats till ANSER. Där-efter ut till stugan igen efter att ha träffat Lisen. Jag upp i tornet. Såg nu 36 vuxna svanar, däribland kull ♂ med en unge. 6-kullen sågs däremot ej. Flock 50 änder på håll. Massor med sothöns. Mycket stilla i skrattnåskolonin, men fågel fanns där, det syntes när kärrhök kom över. Uppflygande flockar av skrattnås hade idag 30 - 50 % årsungar, vilket ej varit fallet förut.

FORTS

Kl 2000 upp i tornet igen. Görän (Högstedt) kom. Han hade sett 6 knölsvanar flyga ungefär mot NO, alldeles nyss. Efter c 10 minuter kom 6 knölsvanar tillbaka och fällde i Krankesjön; 2 av dem var brunvita, men denna färg var endast med svårighet synlig, och stor försiktighet kräves (alltså innan man kategoriskt säger att en svan är rent vit). GR vid renskrivningen 1984-07-12). - En oerhörd vipflock sågs uppåt VNV, säkert 500 - 700 ex, men räkning omöjlig, jätteavstånd. Starflockar samlas tillsjöns NV hörn som igår; ~~ett par~~ ett par småflockar ses flyga med oregelbunden kurs över sjön, men annars tycks de flesta flockar, åtminstone de flesta som syns från tornet, flyga enligt bifogade skiss: heldragna linjer:

Storspöv hörs, och senare ses 7 ex flyga enligt prickad pil på samma skiss: 2 enkelbeckasiner flyger mot SO.

2 skräntärnor ses, en ~~av~~ av dem flyger uppåt i stor lov i grann kraftfull flykt och sätter sedan kurs mot Vombsjön kl c 2005.

1 fiskgjuse fiskar länge, gör flera försök utan framgång, och det tror jag berodde på att den anfölls starkt av flera fisktärnor och enstaka skrattmåsar. Särskilt en gång såg jag en skrattmåsa anfalla precis när gjusen störtade mot vattnet, bara 2 - 3 meter innan den nådde vattnet. - Rörsångare lät höra ovanligt livlig sång på kvällen; enligt Inga var de även för övrigt aktiva, var uppe och flög etc. Backsvala kom i "stöt" över tornet och vattnet, flera tiotal ex. Ladusvala hörd en gång, ej mer. 1 gråtrut ad över sjön. Tämligen stor dipter-svärming på kvällen i lugnt väder.

1974-07-14, söndag.

På morgonen mulet och dålig sikt, och omkring kl 0700 var det starkt regn ett slag. Kl c 0800 såg jag en skräntärna, f 8 inga obsar före kl 0900.

Vid frukosten: mycket lövsångare aktiva i trädgården, 1 blåmes/ sedd, svartvit flugsnapp & sedd. Sävspurv hörd och sedd. 7 knölsvanar landade ute i sjön, en av dem var brunvit till färgen.

Omkring kl 1040 lättade det hastigt, blev delvis sol, bättre väder, varmt: + 19° C, och fuktigt. Härligt med litet värme,. Jag upp i tornet och var där en ~~god~~ god stund. Studerade svan: räknade 35 ad incl den förälder som för 5 medelstora ungar uppe i N. En stund senare räknades 37 ad, då sågs även 8 med den stora 6-kullen. Av svanarna var 5 i flock på ett ställe, c 15 på annat ställe, f 8 var de spridda, enstaka 5 - 6 stycken, resten parvis. Men exakt kan detta inte anges eftersom ofta bara ena partnern av ett par är synlig, den andra dold i vass eller bakom vass; dessutom är flockarnas och parens avgränsning ibland oskarp.

skedand: över 20 ex flygande och fällande, några var 88-färgade ehuru i ruggning. gräsand: flera småflockar kom från Ö

kricka minst 10 sedda flygande

obestämda änder: 30 - 40 ex flygande långt bort i V delen av sjön, därav en snövit eller gulvit, rimligen gräsand. Alla dessa fällde i vass och försvann.

brushane: 1 ♂ och något ex därtill, fällande

rödbena: 1 ex flög över sjön

fisktärna några sedda

skräntärna: först sågs 1, sedan 2, sedan 5, sedan 6 ad!! Danska gäster i tornet var närvarande och såg dem också. Vid ett tillfälle steg 2 ex mycket högt mot himlen, de kan mycket väl ha rest vidare. - Kl 1120 sågs inga ex alls, men kl 1135 sågs ånyo 1 ad.

skrattmåsa: en del kvar på vattnet vid kolonin, men inga massor. Kanske 300 ex sedda, högst. Hög procent var juv. Inte många ex uppskrämda av kärrhökarna.

gråtrut 1 ad på håll över sjön

häger 1 ad + något ex därtill

brun kärrhök: båda ♀♀ sågs ofta, det är en mörk och en ljus.

1974-07-14 forts.

97

fiskgjuse: 3 ex samtidigt, 1 ex tog stor fisk, kom nära; de andra sågs också bra, alla 3 var ett slag i samma synfält.

kråka: minst 6 - 7 ex över vassen.. Vid ett tillfälle var alla i flock. 1 ex hade djupröda eller orangeröda vingmärken, 2 eller 3 hade vita eller gulvita märken. Dessa märkta ex är "Loman-kråkor".

backsvala en ~~stora~~ hel del över sjön

tornsvala helt få

koltrast

entita 1

ringduva

sothöns massvis. Ej närmare granskade, men flocken på 75 - 90 ad på närmsta klarvatten var kvar som vanligt.

dvärgmåsar: kl 1205 kom 4 dvärgmåsar ad utanför huset, över vattnet, de var i jättefin ren dräkt, flög söderut men drev med vinden mot V. Mycket kul obs. Jag iakttog dem noga och såg att alla hade utmärkt fin, utfärgad dräkt.

- - - - -

Kl 1232 såg jag en gjuse flyga på nära håll med byte. Den placerade om klorna så att fisken, som först hängde enligt figur 1 härnadan, kom att hänga vågrätt enligt figur 2:

2

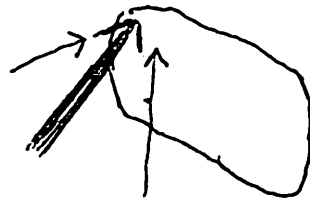
6 vipor kastar i vinden, flyger mot SO.

Det är mulet och tämligen blåsig, men temp är +19° C.

S L U T 1974-07-14

1974-07-17, onsdag.

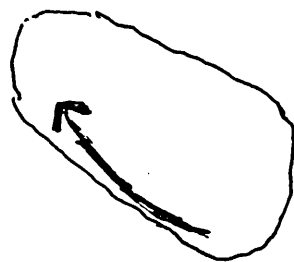
Tornet kl 1920. Härlig stilla kväll, god sikt. Motsol, men bra observationsmöjligheter. Stark svärmning av chironomider (eller möjligen någon dipter som liknade chironomider); de svärmande insekterna var delvis tämligen stora. - Jag räknade minst 36 svanar (=knölsvanar) ad, incl. ♂♀ som har de 6 stora ungarna; även en annan ad med ungar är inräknad. F ö parvis, minst 4 tydliga par sågs, och enstaka och en större, gles samling på 14 ex plus annan samling på 5 ex. - Mycket fågel på klarvattnet: på det närmsta c 102 sothöns ad samt en ad med 2 pulli, kanske fanns enstaka ex därtill (som låg ensamma? eller som hade ungar? GR vid renskrivningen 1984-05-22). På stora sjön låg nog c 1000 - 1100 fåglar, mest sothöns, men jag såg även 6 + 10 + 3 gräsänder + ytterl. litet gräsänder. vidare 5 bläsänder varav 2 ♂♂ ad, etc. Detaljer omöjliga att klara ut. Säkert är däremot att inga skrattnåsar sågs! Några fisktärnor på håll. Rörsångare sj, några enstaka backsvalor ses. Vipa hörs från vanliga betesmarken (= hitom Silvåkra allé). Gröngöling hörd. En flock stare, skattad till 900 - 1000 ex, flyger till nya nattplatsen, se tjock pil på skissen. Många flockar ses på långt håll (antydde med tunna pilar). OBS: absolut frånvaro av ladusvalor, hussvalor etc.

Kl 1941 går solen i tjock molnbank. Då ses minst 25 backsvalor. Långt bort i V ses c 8 - 9 skrattnåsar flygande, alla tycks vara ad. Större hackspett hörd. 17 + 5 + enstaka gräsänder lyfter, vidare 1 kricka och 2 skedänder och några gräsänder samt en flock på 30 krickor och 1 årtä. Alla änder flyger bort mot O - OSO. Drillsnäppa hörd flera ggr. Ett 10-tal tornsvalor kommer, en del svalor ses på långt håll, högst 50, trol. back.

Kl 1957 minst 80 backsvalor över tornet, de kvittrar, flyger lågt, flyger mot Ö, sedan kommer ytterligare 25 ex

Kl 1958 minst 1400 stolar kommer enligt skiss: 1 ormråk ses över sjön, 1 brun kärrhök på håll. Hämpling flyger över, sädesärla h, fasan h, ytterligare c 15-20 spridda backsvalor flyger mot SO-OSO. Fisktärnor s och h

Kl 2004 minst 20 backsvalor till. 1 större hackspett flyger mot SV. 1 + 1 + 1 hägrar står på lur. Skäggdoppingar ses men räknas ej; även hörs unga skäggdoppingar: "bibibibibi...."

Kl 2010 ~~2000~~ 2 gråtrutar mot VSV. Några skrattnåsar kommer från Ö. 2 skogssnäppor lockar ivrigt. - Stor våg av backsvalor passerar glest, det är 100 - 200 ex. Kråkor hörs. 17-18 skrattnåsar flyger söderut från sjön. Skogssnäppa h igen. Backsvalor ses, flera tiotal. Minst 10 skedänder liggande i sjön. Stora flockar backsvala över sjön, över 200 ex.

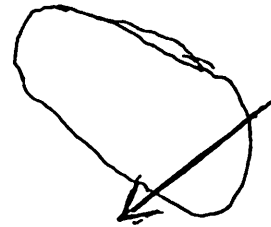
Kl 2020 jag går ner från tornet

Kl 2035 flera hundra backsvalor och enstaka ladu ses över sjön.

Kl 2100 näktergal hörd. - Tillägg: ringduva sedd ikväll.

1974-07-18, torsdag.

0545 svarthätta h. 0605 upp i tornet. Fin och solig morgon, men frisk V bris. Jag räknar 34 knölsvanar ad, ~~inkl~~ incl. alla vuxna ex. Häger enstaka ad, gräsand några, kricka ~~några~~ några, bläsand 2; sothöns allmänna, på närmsta klarvatten ligger c 90 ad och 3 årsungar!! Längre ute ej räknat. Skäggdopping 1 ad ~~och~~ och 2 pulli på närmsta klarvatten. 2 fisktärnor ad. 11 skrattnåsar ad flög tyst förbi mot V-VSV, eljest knappt en mås i sjön!! - Däremot ses 100-tals backsvalor och flera tiotal tornsvalor över sjön. 3 viggas flygande. 1 enkelbeckasin mot SV. Brun kärrhök 1 ♂ ad och 1 ♀ ad, därtill ses 1 eller 2 juv som flyger uppe i norr; bör dock bekräftas! 0627 14 skrattnåsar kommer tyst ungefär mot SV enligt skiss: Det är 12 ad och 2 juv. Kråka s h, en av dem har vitt vingmärke (påsett av människa. rimligen av Jon Loman). Kaja h. 2 enkelbeckasiner flyger mot N. 6 kråkor lågt över sjön, en av dem har röda märken, 3 har vita/gråvita märken. Ytterligare c 4 spridda skrattnåsar ses, och jag ser 10 vipor flyga mot S eller SSV.

1974-07-19, fredag.

Efter jobbets slut fick jag skjuts ut till stugan med Göran Högstedt. Ankomst dit c 1720. På utvägen sågs några fiskmåsar ad nära Revinge. Göran satt hos oss ett slag. Det var en klar och fin kväll men tyvärr hade vinden ökat starkt och var nu hård. Fågel:

på sista vägbiten (den enskilda vägen ner till stugan/tornet) hade ny makadam påförts. Här satt minst 200 - 250 backsvalar tätt samlade. Göran sade att det måste vara årsungar:

skräntärna: över sjön på håll 5 ex. Vid flera tillfällen kom 1 - 3 ex nära. Alla som kunde bestämmas till åldern var ad. Skräntärnorna störtadök så att skummet yrde högt upp i vinden; detta sågs många ggr även på my. långt håll borta i V delen av sjön.

stare: nattar nu inte längre i sjöns SO hörn. Ikväll sågs bara 2 stora flockar kl 2025; de manövrerade i blåsten bortåt Almen, ~~en~~ verkade starkt oroade och fällde i vassen vid sydstranden något hitom Almen i en elegant störtningsmanöver. Totalantal c 1000 - 1200 ex, de två flockarna smälte samman till en just innan de fällde. Jag såg ingen rovfågel eller annan orsak till skrämsel.

Solen gick ner oerhört klart. Omkring kl 2100 kom Johnny Karlsson enligt överenskommelse för att tala om min uppsats i ANSER. När vi satt och pratade om detta, kom en morkulla förbi.

Inga gick ut och plockade svamp och fann stolt fjällskivling och snöbolls-champignon! Och bjöd på varm svampsmörgås!

- Tillägg:
- (a) i onsdags kväll 17 juli skall storspov tilläggas, den hördes sent på kvällen.
 - (b) Inga såg skräntärnor dagligen 15 - 18 juli; därav 3 ex torsdag 18 juli.
 - (c) ikväll 19 juli rätt stor aktivitet på änder i skymningen. Det var gräsand, kricka, skedand, de flög i småflockar på 5 - 15 ex/flock mot SO många gånger.

S L U T

1974-07-20, lördag.

Jag tittade ut 0745. Såg 2 lärkfalkar rätt nära över sjön, de jagade backsvala men missade. Mycket grant. 1 skräntärna ad sedd nära.

0820 upp i tornet, kvar till 0905. Bra väder, halvklart, vind my. svagare än igår men något för stark för att räkna fågel. Två unga män från Falköping var i tornet. - Fågel:

knölsvan: 31 ad räknades, därav några spridda + flock på c 16 utanför Almen, därtill 1 ad med 6 stora ungar och 1 ad med 5 medelstora ungar långt uppe i N nära vassen. Totalantal ad måste varit minst 35-38 i sjön, detta tror jag efter vad jag sett tidigare av svan på platser där de nu var osynliga.
havstrut 1 vix ad
skrattnås 1 ad och 1 juv, båda troligen på passage!
fiskmå 1 ad och 1 juv
fisktärna minst 3 ad
skräntärna 1 ad
ringduva: 2 ex fällde i vasskant i sjön, något som jag aldrig sett förut
lärkfalk: 1 ex jagade backsvala 2 ggr men missade
brun kärrhök 1 ex på långt håll, dessutom 1 eller 2 ?? ad. Ingen ungfågel sedd!

sothöna c 25 - 27 ad nära, därtill 2 ad med 1 vuxen unge. Långt ute stor flottilj som dock ej studerades närmare gräsand mycket få ex; och ingen annan and-art sedd!
häger minst 3 spridda, stående i vasskant i solen
skäggdopping sedd
tornfalk 1 ex ryttlande långt bortemot Almen
backsvala över sjön, spridd, måttligt antal sävsångare 1 ex sjöng flitigt inom gott hörhåll från tornet
rörsångare hörd
koltrast sedd
hämling flög över
stare sedd

När jag kommit ner från tornet såg jag fiskgjuse gång på gång, delvis my. nära. 1 ex slog i vattnet vid svanflocken. Ingen reaktion. 1 gjuse med stort byte, troligen sutare, flög mot NO på nära håll.

Jag gick mot V på järnvägsspåret för att plocka Hypericum. Start 1015, återkomst c 1145. Fint väder, sol, rätt svag vind, utmärkt sikt. Fågel på denna vandring:

bivråk: 1 ex flög mot NV nära stugan. Var undertill gråvit-ljusgrå. Stjärten var i stark ruggning, båda vingarna ruggade litet men tydligt i spetsen, se skiss: Mycket trevligt.

ormvråk 2 ex flitigt ropande, kretsade över Silvåkra allé/fruktträdgården därintill.

Ej spår av ruggning. Relativt orädda.

Nästan säkert var båda fåglarna juv.

tornfalk 1 ♂ ad med blå stjärt flög över betesmarken och blev våldsamt attackerad av en vipa (fler sådana syntes ~~ej~~ ej)

fasan ♂ sedd

vipa se tornfalk

gök: 1 ex flög förbi snabbt, såg falk-lik ut

backsvala sedd över sjön och stugan

hussvala ett par ex nära f d Silvåkra station. OBS att arten ses nästan aldrig vid vår stuga (bör lyda: ses endast sällan..... GR vid renskrivningen 1984-07-12).

trädpiplärka sedd i den dåligt växande granplanteringen (på mager sand, jag tror där har varit ett sandtag i gångna tider. GR vid renskr.)

trädgårdssångare varnade häftigt när jag gick förbi på järnvägen. Bara 1 ex.

gulsparv 1 ex hördes sjunga ett par ggr på avstånd, när jag plockade Hypericum

hämling sedd och hörd

grönfink hörd

stare flera hundra ex på ängsmarken (d v s ängen norr om Silvåkra allé) vid betande boskap. Även flockar flygande mot V - VNV över Krankesjöns S sida och skogen.

kråka: i torra granen vid oxelträdraden satt 6-7 ex, varav 1 med röda vingmärken ~~och därframför vitt~~ och därframför vitt, 1 med blå vingmärken och 2 med vita sådana, dessutom 2 - 3 omärkta samt eventuellt något ex vars märken jag ej kunde se.

FORTS

1974-07-20 forts.

(101)

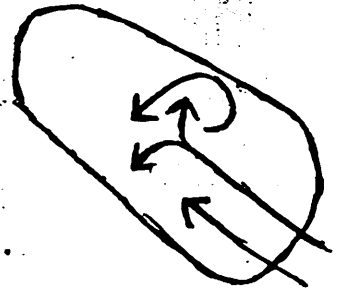
Det var en mycket skön vandring. Jag rensade Hypericum-blomstren, satt då och tittade ut över sjön. Det blev molnigt ett par timmar men sedan åter sol och grant/, tyvärr i kombination med ordentligt ökande vind från V - VNV igen. Klockan var nu c 1430.

Skräntärna: dittills bara 1 ad sedd; nu sågs bergsäkert 3 ex och ~~minst~~ nästan säkert 4 ex. 2 bergsäkra ad, de övr. osäker ålder. Ofta var de långt ute över sjön, men 2 ad kom nära ett par ggr.

Fisktärna: minst 6 - 8 ad över sjön

Fiskmå: 1 ad mot V

Vipa: först 20, sedan c 110 + troligen 60 därtill, alla ut över sjön där de "tvekade" och svängde; de smälte samman till ovanligt stor flock, men jag såg aldrig så mycket som 170 ex på en gång. Fåglarna kom ungefär från O eller OSO, se skiss:

Jag upp i tornet ett slag för granskning av svanarna. De hade ändrat läge. Kullen på 2 ad och 6 stora ungar sågs. Vidare en kull på 6 medelstora ungar (inte 5!!) med en ad; denna kull i N som vanligt. (Stulit en unge från annan kull?? GR).

5 ad sågs ligga enstaka men kan ha haft partner osynliga i vassen. 2 tillsynes barnlösa par = 4 ad sågs också. Gles och oskarpt avgränsad flock på 5 ad sågs, och slutligen såg jag en relativt tät och välavgränsad flock på 25 ad en bit utanför Almen. Detta ger summa c 42 ad synliga.

Gräsand: inalles sågs c 20 liggande i sjöns SO del

Kricka c 8 - 10 sedda

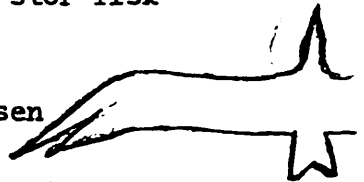
Sothöns: i närmsta klarvatten c 30 ad

Backsvala

Tornsvala

Fiskgjuse slog snett ner i vattnet och kom upp med stor fisk
Häger enstaka sedda, säkert 3 - 4 inalles.

På e m kl 1740 sågs 4 skräntärnor ad över närmsta klarvatten; en av dem har lucka i vänster vinge, spetsen såg snarast kluven ut, men fågeln flög bra. Se skiss: Kl 1752 var där 5 skräntärnor ad incl. ex med fel på ena vingen. Därtill 2 fisktärnor ad, 1 fiskmå ad och 1 skratmå ad som ruggade i vingarna alldeles symmetriskt, se skiss:

Omkring kl 2000 gav sig minst 3 skräntärnor iväg mot SV, stigande. Men om en kort stund var där i alla fall 5 ex kvar på närhåll. Därför tveksamt om några verkligen farit bort. - I blåsten och motljuset sågs en stor vit vattenkaskad när de störtdök. Detta sågs även när de fiskade långt bort i V - NV, minst 2 - 2,5 km från min obsplats.

Vinden, som var my. frisk till hård, avtog starkt från kl c 1900, och kl 2030 och senare var det alldeles stilla. Det blev en enorm diptersvärmning. Stora "rökar" stod tätt över vassen över hela sjön, så stora att de sågs även över de västra vassarna som grå fläckar. Svärmarna var täta och mycket ofta stora, med visshet många tusen ex/svärm, många kanske 10000 ex/svärm, men många mindre svärmar också förstås. Och det fanns bokstavligen tusentals ~~stora~~ stora svärmar. - En del backsvalor, det var hundratal, och glesa tornsvalor - ett par tiotal sådana sedda - svärmade över sjön.

Inga och jag gick en rundtur via Saltkråkan - heden - tillbaka till stugan, tid c kl 2010-2055. Tornsvala tät svärm över Silvåkra by och kyrka; säkert var det 60-75 ex varav c 30 slöt ihop i tätt sällskap och for runt som de gör på sommarkvällarna. Även över land väldiga diptersvärmar, och eftersom vinden stillnade stod de högt upp, många mycket täta och stora. - Sånglärka s h, 1 gråtrut ad mot V-VSV, Några få gräsänder flög mot Vombsjön. - Kl 2125 passerade 1 morkulla förbi huset. Stor fladdermus (Nyctalus) sedd i 1 ex, och en liten art fladdermus också 1 ex. - Rörsångare sjöng på kvällen utanför stugan och även utanför villan Saltkråkan. - Skogsduva sedd en gång idag, ett ex flög då norrut över sjön.

SLUT 1974-07-20

1974--07--21, söndag.

Det blåste upp redan på efternatten. Jag tittade ut från fönstret 0600-0630. Fin sol, delvis moln, men my. hård NV vind. Över sjön först minst 100 tornsvalor, glest, for omkring snabbt, var borta efter några minuter, men senare sågs en hel del på nytt. Backsvala kl 0600 inga alls, men senare, från c 0610, kom en del ut över sjön, rundflygande. Fisktärna minst 8 samtidigt, alla ad som jag såg. Ett par ex steg högt i ~~1/2~~ blåsten. Skräntärna först 1 ad, sedan 3 ad, ibland nära, ibland långt borta. Skogsduva 1, häger 1 + 1. Sothöns etc ej studerat. Brun kärrhök 1 ♂ ad och 1 eller 2 ♀♀, men ingen juv. Skrattnås: (relativt) många ex, över 20, kom förbi ungefär mot S längs sjöns Ö strand, lågt. 1 fiskmås årsgammal, 1 dito ad.

Senare, c 0820, tittade jag ut på nytt. Såg 1 skräntärna, och 1 lärkfalk susade förbi med jättefart. 1 ormvråk uppåt Silvåkra.

Andell och Öhrström kom till mig med ett pungmes--bo från Krankesjöns ~~hörn~~ V sida; boet övergivet, insamlat idag 21 juli 1974.

Det blåste jättehårt. Några kråkor över sjön, 2 ex hade vita "Loman-märken".

I tornet c 1000 - 1010. Räkade summa summarum 39 vita svanar, allt inräknat. Ungar kunde ej ses, vattnet var grått och ojämnt. Närmsta kullen dock sedd OK. Fiskgjuse fiskar, missar; i dess omedelbara närhet 1 ~~1/2~~ skräntärna som också fiskar men missar. Sedan sågs 3 skräntärnor ad varav exemplaret från igår med jack i vänster vinge. Troligen ännu 1 skräntärna närvarande.

Efter frukost for Inga och jag till Vombs ängar. Jag hade lovat Johnny att inventera kontrolllytan. Så skedde också. Ytan giftbesprutad, precis som man kan vänta med svenska naturreservat. Inga gick med här. Se särskilt protokoll. Denna inventering skedde 1050 - 1130. Fågelliv mycket fattigt, som väntat.

Efter detta for vi till den lilla sjön i Vombs fure, norr om den väg som heter Södra Vombvägen. Trevlig lokal: sothöns 4 ad och 6 juv, gräsand c 3 + 4 ex, kricka på c 15 ex lyfte, knipa 1 ♀ låg här. Svartmes i skogen runtom. Vi gick runt sjön. Den matades av mycket smutsigt vatten, tydligen från reningsverket. Över den unga tallskogen runtom vattnet kom 1 sparvhök, trevligt, ses sällan (på högsommaren GR). Vi for hem via Vombsjöns V strand. Här 1 skäggdopping ad, 5 viggas i sommar-dräkt eller möjligen juv??, 2 fisktärnor, ett par skrattnåsar, eljes intet. Fortsatte via Harlösa ner till stugan.

Vid Krankesjön 1 skräntärna ad nära och 2 längre bort i V. De fiskar nog mest i sjöns V del idag i denna hårda NV vind. Vidare sågs några skrattnåsar, 2 fiskmåsar ad, 1 havstrut ad eller vix ad, 1 gråtrut ad,.

Just när vi kom fram hade skräntärnan ad tagit en förvånande stor fisk, nog 15 - 18 cm lång, se skiss: Fisken grovt byggd. Tärnan flög på c 7 - 8 m höjd och tappade fisken men störtade kvickt efter den och tog den elegant i näbben, fortfarande säkert 2 - 3 m över vattnet, steg sedan upp (i en elegant båge, så:) till 6 - 8 m höjd och svalde fisken varvid den seglade ett kort slag och förlorade något i höjd.

Inga och jag körde in till Lund på e m. Jag stannade där, Inga återvände till stugan. Hon såg på kvällen 2 lärkfalkar över sjön. Hon räknade också antalet backsvalor på (telefon-)trädarna vid närmsta grustaget och fick c 280 ex.

FORTS

Inventeringen av kontrollytan skedde som vanligt med hjälp av en kartskiss, där de observerade fåglarna skrevs in på den plats där de sågs. Kartskissen i original sitter i min serie av pärmar med originalanteckningar. Renritad kartskiss överlämnad till Johnny Karlsson. Här bara en förteckning över vad som sågs på kontrollytan, från väster mot öster, samt några notiser.

Fågel på ytan: (och andra djur):

rundflygande ladusvala (-svalor?) i blåsten

1 ängspiplärka med mat

1 buskskvätta

1 sånglärka

2 sånglärkor

ännu 1 + 1 sånglärkor

3 överflygande backsvalar

1 hare

boskap 50 ex går på V halvan av ytan

1 + 1 ängspiplärkor

1 sånglärka

1 sjungande ängspiplärka

100 starar, skrämde av överflygande tornfalk

ännu 1 sånglärka

boskap går här också

en del starar går bland boskapen

i östra kanten, vid diket, sågs gulärla ♂♀;

♂ hade mat i näbben. Dessa bör ev. inräknas

i fågellivet på kontrollytan.

Dessutom sågs överflygande:

7 ad och 1 juv skratmåsar

2 hämplingar

2 rödbenor

1 kråka

4 gräsänder

storspov hörd.

Väder: halvklart, relativt varmt, men
mycket hård V eller NV vind.

Tillägg: Inga antecknade dessutom:

överflygande tornsvalor 1 + 1

buskskvätta ej endast ♂ ad utan även ♀ och ungfågel (eller ungfåglar)

ett 20-tal överflygande ladusvalor.

1 lärkfalk visade sig kl 1140 när vi just avslutat inventeringen; den
jagar ladusvalor över ytans västligaste del.

I samband med redovisningen för Johnny renskrev jag mina observationer rörande
giftbesprutningen på ytan. Kopia av den bilagan följer här; se nästa sida .

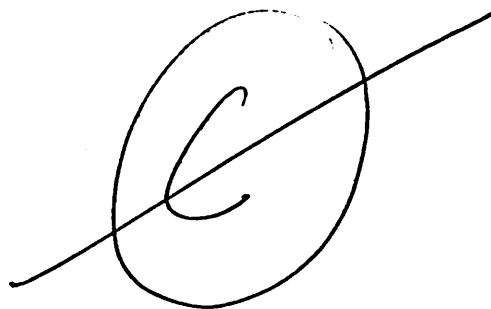
FORTS

1974-07-21 *forts.*

104

Bilaga till protokoll över inventering av kontrollytan på Vombs ängar 21 juli 1974

Kontrollytans västra del (på kartskissen omgiven av en röd linje) hade nyss utsatts för besprutning när den inventerades 21 juli. Spåren av det fordon från vilket besprutningen ägt rum syntes ännu mycket tydligt i vegetationen. Besprutningen hade redan förorsakat att det rika beståndet av brännässla hade börjat svartna; och en mängd compositéer hade börjat vissna eller sjunka samman: rölleka, maskros, Matricaria, tisteln *Cirsium lanceolatum* m.fl. Besprutningen hade tydligen varit intensivast i västra halvan av det markerade området. Exakt östgräns för det behandlade området ej undersökt, men det gick i varje fall inte östligare än längs markerad linje.

1974-07-22, måndag.

Inga såg vid Krankesjön på morgonen och f m 2 skräntärnor fiska i närmsta klarvatten. Även gjuse som tog fisk etc etc. Talgox-kull med 2 ad och 9 juv, tjtande, nyutflugna.

På e m kom Inga till Lund för att ordna ärenden i samband med Lisens och Henriks färd till Gotland. De skall starta onsdag morgon. Sedan blev jag hämtad på Zootis, och vi for till Tvedöra och provade skjortor som sömmerskan, fru Nyström, syr åt mig. Allt OK där. Sedan fortsatte Inga och jag till Krankesjön. Fin kväll, det var svag vind och relativt varmt.

Kl c 1830 sågs först 1, sedan 2 skräntärnor, och kl c 1940 såg vi 3 ex, alla var ad, nära håll. Flera fisktärnor, brun kärrhök ♂ ad och sannolikt en ♀ ad. Näktergal juv sedd bra. Rörsångare sj. 8 hägrar samtidigt flygande. I det fina vådret svärmade chironomider bra, men det var bara en bråkdel av vad det var häromkvällen.

Kl c 2000 - 2115 fortsatte obsarna. Fint väder, temp +15,5 grader C kl 2115. Klart, utom molnbank långt uppåt V - NV, som dock upplöstes undan för undan ungefär från kl 2100. Vind svag. Stor, kanske jättestor chironomidsvärmning. Jag vet inte hur mycket det var över sjön, men över trädkronorna på landbacken nära tornet väldiga, täta, vimlande svärmar med många tusen ex per svärm, skattat 5000 - 25000 per svärm. Som slöja över björktopparna. - Fågel:

skäggdopping: ad + pulli sedda och hörda men ej närmare studerade

häger: relativt många, misnt 5-6 sedda, de flesta var juv

knölsvan: kl 2005 räknade jag 26 ad; kl 2050 räknade jag 30 ad. Däri inräknat 1 ad som höll ihop med 6 stora pulli, och 1 ad med 6 mindre pulli (OBS: 6 i båda kullarna!), vidare 5-6-7 spridda ex och något par samt i väster flock på c 20 ex. Två båtar kan ha orsakat att en del ad dragit sig undan i vassar etc.

gräsand: en del småflockar flög. Inga såg summa 55 ex i småflockar flyga från Krankesjön mot Vombsjön

kricka: flockar på ~~minst~~ c 12 + 5 + 3 sedda flygande mot Vombsjön.

OBS: inga dykänder sedda, ej heller andra simänder, dock låg en flock på c 35 obestämbara änder långt uppe i NV.

ormvråk: 1 ex med ovanligt stort byte flög uppe i norr

lärkfalk: 2 ex över sjön c kl 2010, de jagade svalor som jag då trodde var back-svalor. Jag tror fortfarande att det var back-svalor. Detta var innan ladusvalorna visat sig (se nedan). Falkarna jagade flera ggr, delvis var för sig, delvis i samarbete, men fick intet. När svalorna återigen blev talrika en stund senare, sågs inga falkar.

fasan hörd

sothöns ej studerade

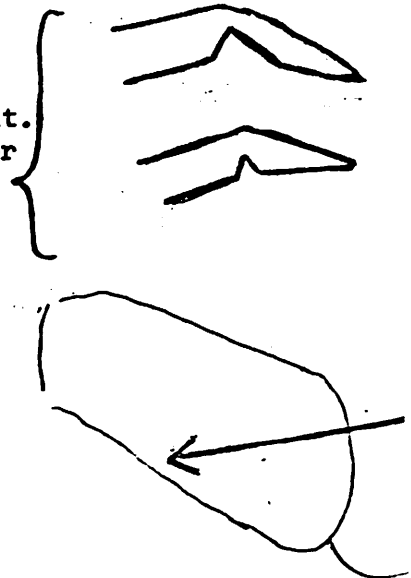
enkelbeckasin: 2 ex flög lågt över sjön, fällde i vasskant.
skrattnås: c 10 ex sedda, mest ad med fina ruggningsluckor enligt skisser:

fiskmås: 1 eller 2 ad samt 1 årsgammalt ex

fisk/silvertärna: välamlad flock på 13 ex, alla ad med långa stjärtar, flög över sjön ungefär enligt skiss: Höjd 40 - 70 m, tid c kl 2035. Första av mig sedda klara sträckflocken denna säsong, därför av intresse trots att jag inte kunde avgöra arten.

skräntärna: 3 ad sedda. Ofta långt bort i V. Fiskade flitigt, störtdök elegant och orsakade höga vattenkaskader. 1 ex tog stort byte kl 2032. 1 ex flög nära förbi kl 2050, steg då och hade nog slutat fisket för dagen. Trevligt.

tornsvala: en del ex, skattat 20 - 25 ex som mest, sågs över sjön på kvällen, glest; snart borta.

FORTS

1974-07-22 forts.

backsvala: talrik vid kolonin när vi kom förbi där, säkert sågs 150 ex.- Senare, över sjön, mycket backsvala, säkert ett par hundra ex sedda och m l m säkert bestämda, men (se följande art direkt)

till min stora överraskning kom först 2 - 3 ladusvalor och om en liten stund massor av ladusvalor, nog 200 - 300 sedda. Dessa var blandade med backsvalar, men stor kör hördes av ladusvalor, och kikaren røjde att där fanns verkligt gott om långstjärtade ladusvalor. Helt nytt för säsongen. Men obs att både ladu- och hussvalor ju häckar i närheten. (Massuppträdandet av ladusvalor kan alltså orsakas av traktens häckfåglar, behöver ej vara fåglar från avlägsnare områden och är det sannolikt inte heller så här tidigt på säsongen. OBS också hur litet man ser av hussvalor över sjön, fast arten häckar m l m allmänt i trakten. GR vid renskrivningen 1984-07-13).

rörsångare: 2 eller 3 ex sjöng

stare: ett par flockar över sjön, men inga starar faller nu i SO-hörnet. På långt håll bortåt Almen sågs ett par stora starflockar.

Intressant kväll.

Kl 2140 - 2150 var jag ute igen. Härlig, stilla kväll, ljuvlig temperatur.

Jag hörde:

gräsand flera

grönben 1

vipa 1 eller 2. De är fortfarande kvar på ängen mellan huset och byn. Sent!

(Eftersom det uppenbart gäller häckfåglar!)

skrattnås: några hördes på avstånd

sävsångare: 1 ex sjöng några högljudda strofer.

Tillägg: vid färden från Lund till stugan sågs 1 sparvhök ^(söderut) flyga tvärs över vägen nära Lilla Abusa. Klockan var då c 1715.

S L U T 1974-07-22

1974-07-23, tisdag.

I tornet från 0500. Alldeles lugnt, lätt dis, sikt 3 km, härligt, +13° C. Ett par rörsångare sjunger, lövsångare ses i många ex, 1 ex sjunger. Järnsparv ses på tomten, skata hörs. Några spridda kajor + 1 ex + 1 ex till flyger mot SO. 5 stenknäckar flyger rakt över med kurs ungefär SSV, lättet hade något främmande klang, kanske kom det från juv? Dräkt detaljer ej sedda, men vitt på vingarna sågs. 1 sävsångare börjar sjunga intensivt från 0515. Fasan hörd.

På närmsta klarvatten ses 66 sothöns ad, därtill 1 ad och 2 stora pull av skäggdopping. Ett par tre tiotal gräsänder ses på vattnet, några gräsänder flyger. 4 brunänder flyger rakt över tornet, lågt, kurs SO eller $\nearrow$ OSO, troligen var det hannar. De två 6-kullarna svan sedda med var sin ad, därtill sågs 34 andra knölsvanar ad varav c 8 - 9 låg spridda, resten låg i gles flock på klarvattnet utanför Almen eller snarast något hitom den. Ett par tornsvalor. Backsvala c 25 rundflygande men var ~~snart~~ snart borta. 3 hämplingar faller nära. Häger hörd, därtill 1 ad sedd. Ett par fisktärnor ad jagar. Den bruna kärrhöken, den nordöstra ♀, är uppe c 0525, den jagar.

Ej extra mycket fågel på vattnet, knappt över 450-500 incl. de 66 sothönsen som ligger på närmsta klarvatten. Koltrast flyger förbi. Ett par smärre starflockar likaså.

0532: nu är det minst 80 $\times$ sothöns ad på närmsta klarvatten.

Fåglarna på klarvattnet ute på sjön består i stort sett av en blandning av sothöns, skäggdopping och gräsand. Sothönsen ej i stora rena flottiljer, ~~men~~.

Kråka hörd. 1 häger ad sedd. 1 skäggdopping ad dyker upp med stor fisk, 2 stora ungar simmar fram, den ena får maten. 1 vipa skriker från ~~betesmarken~~ betesmarken. 3 vipor flyger mot SV eller SSV tämligen högt. Ett 30-tal backsvalor jagar alldeles lågt över vass och vatten, är snart borta, men snart tillbaka igen, nu 45 ex. 2 spovar flyger mot SV, skär över sjöns SO hörn över närmsta klarvattnet, de är helt tysta, och jag blev ej klar över huruvida det var stor- eller småspov men tippar småspov p g av storlek och hastiga vingslag. Näktergal varnar med det djupa vackra lättet. Mycket kaniner.

OBS: en myx-kanin på tomten igår, slogs ihjäl av Inga.

En del små diptera flyger. Ett bubbel-läte hört på nära håll, troligen var det smådopping. Talgoxe nära. Brun kärrhök ~~snart~~ ♂ ad flyger norrut nära tornet.

0550 ner från tornet.

1974-07-26, fredag.

Avfärd från Zootis 1605, hade kort ärende om staden, sedan till Tvedöra för att prova skjortor, som Sonya Nyström syr åt mig. Allt OK. Vi fick våfflor och kaffe hos familjen Nyström, för sedan till stugan vid Krankesjön. Fin, solig e m, ovanligt klar luft, men frisk till hård vind omkring VNV, och relativt kyligt som vanligt.

Fågel från ankomsten c 1815 till 2015: (förkortningen (S) betyder sedd men ej närmare studerad):

skäggdopping (S)

häger 1 s

knölsvan s, se nedan

gräsand: en del småflockar flygande

skedand: flock c 15 ex, flygande

kricka: ett par ex s

fiskgjuse: 1 ex flög långt ute över sjön, sågs slutligen - efter långt rundflygande - göra en stor störtdykning, och, psi, den kom upp sakta med en mycket stor fisk, hög i formen enligt skiss härnedan. Gjusen flög i krokig kurs över vattnet men vann höjd mycket långsamt, drog in över Silvåkraskogen.

brun kärrhök ♂ ad samt 1 juv sedda, därtill enstaka andra ex på långt håll.

tornfalk 1 ex på tråden på betesmarken
fasan hörd

sothöna allmän, men my. få ex på närmsta klarvatten. Sothönsen ute på sjön (S).

havstrut: 1 ex flög över sjön

fiskmå: 3 - 4 ex sedda

obestämda måsar: c 15 ex långt ute, det var fisk- och/eller skratmåsar

fisktärna: flera ex flygande över sjön; jag såg bara gamla fåglar

skräntärna: vid ankomsten 2 ad, snart därefter 3 ad, och klockan 1940 såg jag 4 ad samtidigt; de var ofta nära, men ibland långt bort i V. De störtade i vattnet så att en stor kaskad glimmade till på 2 km avstånd i motljuset.

ringduva sedd

gök 1 ex sett

tornsvala: c klockan 1915-1945, när det svärmade diptera och kanske även andra insekter, flög en del tornsvalor över sjön, kanske 20-30-40 ex. Men även senare sågs arten: se nedan.

gröngöling hörd på nära håll

ladusvala sedd över betesmarken i flera ex men ej närmare studerad. Kanske allmän

backsvala ej sedd vid ankomsten men blev senare allmän ~~#####~~ över ~~betesmarken~~ och sjön; se nedan

törnskata 1 ♂ ad vid kanalmynningen

härmsångare: 2 ex varnade därstädes, antagligen för törnskatan, eller lockade med det typiska "teroid".

stare: ej sedd i sjöns SO hörn. Men ett par flockar flög över sjön mot väster, och långt i V-NV flög ~~#####~~ flockar som stupade ner mot sjöns ~~#####~~ NV hörn.

skata sedd nära stugan.

- - - - -

Kl 2015 gick jag upp i tornet och antecknade följande: av knölsvan (a) en ad med 6 stora juv, (b) en ad med 5 juv, samt (c) ytterligare 26 ad, fördelade på c 6 + c 16 + resten liggande mer spridda el. enstaka. Alltså summa 28 ad sedda. - Vidare nu 2 skräntärnor ad, 1 häger ad; en del gräsand, det var c 30 ex. Några små flygande andflockar, några få fisktärnor; sothöns, skäggdopping, backsvalar samt långt ute över sjön obestämda svalor, summa c 200. ~~#####~~ Tornsvala glest, summa c 20-30 ex, men svalor och tornsvalor ökade i antal över sjön. Näktergalens djupa (varnings-) ton hörd. Kylig kväll, men mycket klar. Vind förut frisk, nu svag. Inga starar i sjöns SO hörn. 1 + 1 krickor sedda. På håll låg tämligen mycket fågel på vattnet, det var änder och sothöns. 1 eller 2 rörsångare sjöng med måttlig intensitet. 2 hämplingar flög ungefär söderut. 3 skratmåsar flög mot VNV över tornet kl 2032. Antalet svalor nu antagligen 300-400, men de är långt borta (över sjön). Jag går nu ner från tornet. 1 skräntärna fiskar ännu.

Skiss av den stora fisk som gjusen fångade

109
23 juli. Gjusen fiskade. 2 skräntärnor sedda. 2 lärkfalkar söder om Vombsjön, i "Furet" vid sjöns SV hörn, öster om vägen. Tydlig häckning här.

24 juli. Gjusen sedd. 2 skräntärnor sedda.

25 juli. 1 gjuse över sjön. 2 skräntärnor. -

Vid Blommeröd (nordost om Vombsjön) 1 gjuse på nära håll. På samma plats utflugna ungar av björktrast. 2 ormvråkar skrikande nära pkt 44,65 på vägen mot Övedskloster.

26 juli. Vaknade av ormvråkskrik: 3 ex, varav en starkt ruggande fågel och två som var hela i vingarna, syntes över ängen utanför stugan. 3 skräntärnor och 1 gjuse fiskade i sjön på f.m. 1 ung brun kärrhök jagade över vassen utanför fönstret. Mycket änder i rörelse alla dagarna.

Om ej annat angivits, har iakttagelserna gjorts vid stugan vid Kranke-sjön.

1974-07-27, lördag.

110

Obsar vid Krankesjön. Se kommentarer efter artlistan. - Fågel:

skäggdopping: bl a sågs 1 ad med 2 rätt små ungar, mindre än smådoppingar
häger: nog 3-4-5 ex i sjön, bl a en jättefin ad

knölsvan: på morgonen kl 0915 räknades 30 ad. Kl 1215 räknades 42 ad varav 1 som förde 5 halvstora ungar.
"Säkert ingen reell förändring däremellan" (måste betyda att jag inte tror att några nya ex kommit till sjön efter första räkningen, med andra ord att många ad var osynliga då den gjordes. GR 1984-07-13)

gräsand sedd ofta men i ringa antal, några tiotal (inalles)

kricka flock 20 ex + några därtill
skedand flock 27 ex + enstaka därtill
dykänder: troligen sågs en flock på 20 vingar och en annan flock på c 5-6 brunänder, men ej klart

fiskgjuse sedd ideligen, ibland 3 ex samtidigt. Inalles såg jag den ta byte resp. flyga bort med byte 5 ggr. OBS att 1 ex sågs flyga över Kävlingeån vid landsvägsbron S om Harlösa, just där det nu pågår grävningar i ån. Naturvården av ån, initierad av Ramel på Övedskloster, fortsattes nu av den store naturälskaren landshövding Netzen.

bivräk 1 ex nära huset

ormvråk 1 + 1 ex på avstånd över sandbacken och byn

brun kärrhök ideligen sedd: 1 ♂ adad som sågs jaga även över sandheden. 1 ♀ ad, 1 tyvärr dock ej bergsäker juv, vidare flera ex långt borta i V sjön, bland dessa troligen juv men även andra.

tornfalk 1 + 1 på telefontrådar nära lärkfalk 1 ex på f m, och på kvällen kl 1845 likaså 1 ex över sjön

sothöns: närmsta klarvatten c 80 ad, därtill många andra sedda (på andra platser i sjön) men ej undersökta i blåsten

vipa fortfarande ett ex på ängen, en ad.

brushane: enstaka ex sedda över sjön

rödspov 1 ex flög mot V rätt högt över Silvåkra by kl 1110.

obestämda vadare: flera ggr enstaka ex och flockar över sjön. Troligen ingick här drillsnäppa, skogssnäppa och rödbena, ~~men~~ (säkerligen) även andra arter. Intet säkert!

enkelbeckasin: 1 ex över sjön
skrattnås: ett par ad samt 1 + 1 juv sedda, de var på passage

fisknås: säkert 2 + några + c 10 + ytterligare några passerande över sjön idag, allra mest ad.

gråtrut: 1 ad och senare 2 juv, som jag tror var ettåringar, därefter ännu 1 ad över sjön. På passage.

havstrut: den vanliga fågeln, som är vix ad, sedd flera ggr

fisktärna: flera ad och 1 juv nära; artbestämning dock ej kritisk

fisk/silvertärna: flock på 17 ex flög mot V eller VSV över sjön kl 0920

skräntärna: på morgonen kl 0700 ingen sedd, kl 0930 sågs 2 ad men därefter sågs ingen förrän kl 1300 då 2 ad syntes. Därefter på länge ingen observerad, men kl 1830 och senare iakttogs ånyo 1 ad. (OBS hur svårt det är att veta hur många olika ex som setts sådana här dagar)

ringduva sedd

tornsvala ofta sedd, ibland i glesa förband, men totalt sällan över 10-15 ex samtidigt

gröngöling: 1 passerade förbi på kvällen
backsvala allmän även över sjön, men trol. bara högst 100 ex kvar vid närmsta kolonin.

järnsparv 1 my. nära på tomten på morg.
rörsångare 1 ex sjöng f m

lövsångare 1 sedd

buskskvätta ♂ ad och ♀ med mat sedda på ängen hitom sandtaget

stenskvätta 1 sedd nära sandtaget

näktergal hörd på morgonen

sävparv sedd några ggr

hämpling flög över

stare: flock på kvällen kl 1900 flög mot N långt borta i väster, vilket är som vanligt på sista tiden

skata 2 - 3 - 4 ex nära huset

kråka: bl a 7 ex över sjöns vassar, varav 1 blå, 1 röd, 2 vita, vidare 2 omräkta som båda var ad, 1 oklar (märkta ex = "Loman-kråkor" som vanligt). Därtill andra, omärkta, på närmare håll, på ängen etc.

1974--07--27 forts.

På kvällen ungefär från kl 1915--1930 svärmade en ephemerid i stort antal över vassen. Dessutom svärmade litet diptera. Svärmningen skedde trots blåst; se nedan.

Kl 1945--2030 gick Inga och jag en runda via Saltkråkan -- uppför backen -- ut på stora heden -- tillbaka via sandtaget. Mycket klar luft, halvt molntäckt, solen gick ner klart. Kylligt; och vinden, som varit frisk, avtog avsevärt, men det var inte lugnt. Fågel: några flockar gräsand flög mot Vombsjön, summa c 50 ex i 3--4 flockar + ett par enstaka ex. Tornfalk, sånglärka och en gök sedda på heden. Tornsvalor var ett slag omkring kl 2035--2040 rätt allmänna över sjön, säkert 100 ex sedda; mycket möjligt att det var betydligt flera, men de var långt ute.

Jag jobbade idag mycket med excerpering ur mina dagböcker och med korrekturläsning, men jag satt på verandan hela tiden och tittade ofta ut över sjön. Därtill många smärre vandringar, ett par besök i tornet, och omkring kl 1100 en kort färd till Harlösa; då såg jag grävningarna i Kävlingeån.

I stort sett blev detta en dag med noggranna fågelstudier.

Sent på kvällen i mörkningen såg Inga en rördröm flyga förbi över vassen på nära håll. Den flög söderut.

1974--07--28, söndag.

Obsade från tornet 0530-0605, därefter kortvarigt c 0800--0815. Efter 0915 obsade jag mycket flitigt, ehuru ej oavbrutet. Arter sedda före kl 1300: (K betyder att kommentarer ges efter artlistan)

skäggdopping sedd men ej studerad
häger: jag såg minst 1 ad och 1 juv,
i realiteten säkert mer än 1 ex av
vardera gruppen, därtill enstaka
andra ex

knölsvan: 32 ad sedda på morgonen, därav
1 ad med ungar långt ute

gravand: 9 flyg mot SO kl 1145

gräsand: många flygande K

kricka: K

ärta 1 ♂ flygande

skedand: 5 + några, alla flygande

brunand: 3 flygande på morgonen, ♂♂

knipa: 4 " " " " , det var

1 ♂ och 3 ♀♀, ♂ var i sommardräkt
eller ettårig, ej klart

fiskgjuse mycket ofta sedd K

ormvråk bl a 1 ex i ovanlig dräkt. K

brun kärrhök ♂ adad och 2 ♀♀ ad sedda,
men ingen juv sedd före kl 1300

fasan ♂ K

sothöna allmän men ej studerad

kärrensäppa: flock på 9 ex reste mot V

eller VNV kl 0545; däri var åtmin-
stone ett par ad

drillsnäppa: 1 + 1 sedda, därtill hörda
och rundflygande

enkelbeckasin 1 sedd

storspov 1 nära, ämnade fälla på ängen
obestämda vadare: enstaka ex sedda flera

ggr; grönbena? och/el. skogssnäppa?

gråtrut 1 ad överflygande

fiskmås 1 ad "

skrattnås 1 ad "

tärna, säkerligen fisktärna: flera ex

skräntärna: K

tornsvala: K

?mindre hackspett kanske hörd

backsvala ofta K

sädesärta sedd på morgonen

lövsångare sjöng " "

rörsångare hördes kortvarigt

svartvit flugsnapp 1 ex på tomten,
var färgad som ♀

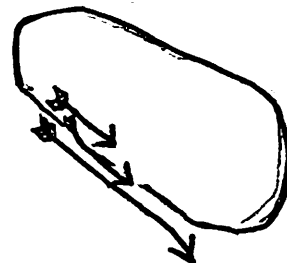
näktergal: 1 en juv på tomten

koltrast 1 + 1 sedda

blåmes: ett par ex sedda

hämpling överflygande

stare: flockar
kom på morgonen
enligt skiss här:
Ej nära, (total-
antal oklart, men)
100-tals ex sågs.

skata: K

kråka: ute i

sjön sågs Jon Lomans kull: 2 ad omärkta
samt 1 "blå" juv, 1 "röd" juv, 1 eller
2 "vita" juv samt ännu 1 ex, summa 7 ex.

råka: några överflygande på morgonen

kaja: 1 + 2 + 2 " " "

KOMMENTARER:

gräsand + kricka + även skedand: viss
aktivitet kl c 1145-1230, småflockar
flög från sjöns vassar eller från dess
NO del söderut. Totalt c 5 + 4 + 20
krickor, summa c 50-60 gräsänder samt
5 + ytterligare några skedänder.

De 4 kniporna flög över sjön, först
ihop med 4 krickor, sedan för sig
själva. Kom nära.

1974-07-- forts.

KOMMENTARER FORTS:

fiskgjuse: på morgonen 1 ex som tog stor fisk, men tappade den; gjusen fortsatte sin flykt, men fortsatt beteende därefter såg jag ej. Därefter sedd flera ggr på morgonen och f m.

ormvråk: minst 3 ex sedda varav minst 2 ruggande, alla 3 flög skrikande över Ivans backe på morgonen. Dessutom på morgonen 1 ex flygande över sjön, starkt ruggande i vingpennorna och på vingarnas och kroppens översida, var sällsamt vitfläckig, men detta var "säkert ett ruggningsfenomen".

fasan ♂ under tornet på morgonen. Den hade ej sett mig. Den ~~gick/ gick~~ plockade i gräset. En skata kom ideligen fram bara 2 - 5 decimeter från fasanen och fällde. Fasanen sprang mot den, skatan flyttade sig 1 - 3 meter bort men var strax tillbaka. Höll på länge. Det såg mycket lustigt ut. - När jag gick ner från tornet, dröjde det mycket länge innan fasanen såg mig; då sprang den bara undan 5 - 6 meter!

skräntärna: på tidiga morgonpasset ingen sedd. Därefter sågs 1 ad c kl 0800, 3 ad c kl 1000, ingen c kl 1100, 1 ad överflygande mot Ö kl c 1115, 1 ad c kl 1145. Efter kl 1300 sågs ingen kl 1315 trots letande, men kl 1345 sågs 1 ad i solskenet.

tornsvala: några över sjön. När det blev åska på avstånd c kl 1150 och regn kl 1155 - 1205 och mörka moln i SV, letade jag efter tornsvalor, men först c kl 1210 kom ett par tiotal över sjön.

backsvala ofta sedd, även över sjön, men mest på långt håll

skata: se fasan. Här fanns 3 - 4 skator.

Väder: mulet. Kl 0530 svag vind, sedan blev det ökande SV, före åskan (se tornsvala ovan) var vinden frisk till hård, sedan blev det stilla, därefter på nytt ökande. Solglimtar ett par ggr före åskan. Kl 1300 - 1335 nytt regn, först svagt, men från 1310 starkt, delvis mycket sstarkt. Temp kl 1100 = +16° C, temp kl 1320 bara = +14° C. Efter kl 1335 snabbt uppljarnande; det blev sol.

Antal synliga fåglar på vattnet på morgonen c 750, och på middagen c kl 1300 också c 700 - 750, dock med reservation för vad som låg långt bort i sjöns V ände. Därav var:

svan ad på morgonen 32

" " " middagen 36

" juv 5

skäggdopping 25 skattat

änder bara c 20 synliga, dessa var gräsänder;

resten var sothöns i stora flottiljer på 500 - 600 ex.

På långt håll en del obestämbara simfåglar, men mest var det (tydligen) sothöns.

Jag var också uppe i tornet omkring kl 1250 - 1307. Obsar inbakade härovan, men ett viktigt tillägg skall göras: över norra häckningsvassen (= häckplatsen för det norra kärrhöksparet:GR) sågs en brun kärrhök juv i blåsten.

Annat tillägg: på morgonen och middagen ideligen locktoner "deteroid" och liknande av härmsångare, uppenbart flera ex. De hördes på nära håll från träden neråt kanalmyningen. Lätet blev ibland närmast såhär:

kekekekekekeke^{id} kekekekekekekekekeke^{id} keke....." snabbt, ganska mycket erinrande om pilfink, men då och då en hög ton som markerat härovan.

Starkt regn ett par gånger till. Jäkla sommarväder! Jag såg fiskgjuse flyga över sjön hela tiden då det regnade hårt, vilket visserligen inte var mer än 5-10 minuter. Även backsvala, skata, några måsar etc flög i ösregnet.

Kl 1550 efter regnet ånyo solsken. Jag ut, såg fiskgjuse, brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad samt 4 skräntärnor ad; 3 av dem nära, de steg allt högre och tycktes gå mot SV, den fjärde sågs på långt håll över sjön. Utmärkt ljus.

Inga var i ~~Lund~~ Lund ett slag för att ringa till Köpenhamn, där hennes mamma är på besök hos Karl Georg. Inga kom tillbaka till stugan c kl 1415.

FORTS

1974-07- forts.

Kl 1600-1830 for vi över Vombs ängar - Vombs by - "Södra Vombvägen" genom Furet - Övedsklosters vägskäl - Sjöbo - Anklam, där vi letade efter hallon på ett stort hygge. Resultat uruselt. Via Eriksdal for vi då till branten av Oran mellan Tågra gård och Tannhuset, närmare bestämt den öppna branta delen. Här bättre (med hallon). Vi fick 1,5 liter, kvalitet bra till sylt men ej extra fin. Väder: mörkt, blåsigt och my. svalt. På hemvägen, som togs via Tågra - Ilstorpsgården - Ilstorps kyrka - stora vägen ~~Övedsklosters vägskäl~~ - Vombvägen - Vombs ängar, var det regnhotande och delvis regn. Inga fåglar att tala om utom gulspärvar med utflugna ungar på hallonplatsen. Även såg jag dubbeltrast 1 ex på hygge i Vombs Fure.

Kl 1840, då det åter var torrväder, sågs rätt mycket tornsvalor över Krankesjön, nog var det 50 - 100 ex, men de flesta var långt borta. Solen skiner bakom regnmoln i upplösning.

Kl 1840 - 1910 åt vi middag. Därvid kom flera starflockar, delvis tämligen stora, enl. skiss: Det ser åtminstone ut ~~att de håller ungefär den angivna kursen.~~ som om de håller ungefär den angivna kursen. Flockarna är med möda synliga för blotta ögat från vårt hus.

Vinden stillnar av, men mycket få diptera flyger, såvitt jag kan se. Tornsvalor över sjön ~~hela tiden~~ hela tiden, men glest och i regel långt borta. Antal skattat 75 - 100. De var kvar ännu kl 1950 och eventuellt senare. Litet gräsänder flyger mot Vombsjön.

Kl 1930 - 2010 i tornet. Rätt intressant. 5 + 12 krickor och inalles säkert 10 flockar gräsand på summa 90 ex samt 11 skedänder flög mot Vombsjön. OBS att änder börjat röra på sig redan c kl 1830 när vi kom hem från rundturen. Änder fortsatte att resa iväg i riktning mot Vombsjön även efter kl 2010.

Häger 2 - 3 sedda, flygande och stående. Svan ~~2~~, vilket är = knölsvan, sågs sålunda:

- (a) räkning av vita svanar gav summa 47 ex, vilket är mycket högt. Det framgick senare, att verkliga antalet måste vara några ex högre, se nedan. - Av de 47 var det/ bara ett ex som hade ungvall, den som ligger på klarvattnet i norr. För övrigt var fördelningen av svanarna approximativt som på denna skiss:

- (b) ur den storvuxna kullen på 6 ungar sågs 4 ex simma på närmsta klarvatten utan att eskorteras av någon ad. Dessa 4 ungar simmade flera hundra meter mot SV (ungefär). Av de övriga i denna familj sågs intet. 2 ad svanar låg på olika håll, den ena c 200 m bort och den andra mindre än 200 m bort (från ungarna, GR), men inga av de felande syskonen kunde upptäckas där eller annorstädes.

Summa 10 + 20 tätt samlade + 17 glesa ex enligt prickarna = 47 ex

skäggdopping: rätt många, säkert inalles ~~30~~ 30 ex sedda, inclusive juv.

sothöns: massor liksom på morgonen

änder: se ovan; därtill syntes fler änder på öppet vatten nu än i morse.

skräntärna: mycket noggrann letning gav 5 ad som länge vistades över sjön. De var ibland fördelade 3 + 1 + 1, ibland 4 + 1, ibland 2 + 1 + 1 men den femte tillfälligt osynlig, etc etc. Lätet hördes flera ggr. De störtdök också flera ggr och fick byte ett par ggr.

fisktärna: några ex över sjön

fisk/silverdärna: en flock på 12 ex kom alldeles lågt mot V eller VNV; det var helt uppenbart en förbiflyttande flock. Strax dessförinnan kom 4 ex på samma sätt, säkert också flyttare (fast jag inte blev övertygad härom förrän jag såg flocken på 12 ex. GR).

FORTS

lärkfalk 2 ex över sjön, tämligen långt borta
skogssnäppa hördes kl 2010
brun kärrhök ♀ ad sedd
vipa hörs fortfarande från betesmarken, vilket är sent (eftersom det otvivelaktigt gäller en häckfågel). Betesmarken = området mellan järnvägsbanken och Silvåkra allé, i öster ända till kanalen. Här går ~~lofas~~ kreatur på bete. GR vid renskrivningen 1984-07-16).
skrattmåsa 2 sedda
tornsvåla se ovan
backsvåla en del över sjön, flera tiotal sedda
ladusvåla 3 ex kom västerut över tornet, ut över sjön, kvittrande.
sådesärila: 1 ex fällde på buske i sjön
rörsångare sjöng litet
järnspurv hörd
näktergal hörd
bofink ♂ på tomten
blåmes sedd.

1974-07-29, måndag. (några

Jag obsade vid stugan kortare perioder mellan 0615 och 0730. Väder: mullet, delvis regn, svag vind, +14° C. Vid inresan till Lund 0730-0755 delvis ösregn! Sikt först måttlig på morgonen, därefter bättre. Arter:
svan, gräsand, sothöns, häger 1 + 1, ormråk 1 över betesmarken, fiskgjuse 1 över sjön, vipa hörd från betesmarken, drillsnäppa hörd; fisktärna några få sedda men observationer kortvariga (och därför kanske bestämmningen snarare gjord efter "rimlighet" än p g av kritisk granskning. GR). Skräntärna 1 ad kom 0720 över närmsta klarvatten. Näktergal hörd, och en gång hörde jag en sångstrof på 3 - 4 sekunders längd: "tjii tjii kovick kovick zetetetetetetett"! Säkert mycket ovanligt att höra en sådan klar - om ock kortvarig - sångstrof så sent på säsongen. Måne det var ungfågeln, som brukat ses här, som sjöng så?? Inga såg 1 näktergal juv här även idag (men detta är naturligtvis intet bevis för att det var det exemplaret som sjöng). - Härmsångare hördes ideligen:
"tsero^{id} tsetsetsetsetsetsetsero^{id} tsetsetse....."

Efter arbetet i Lund kom vi ut till stugan 1740. Soligt, men många "Öroliga" moln, frisk V vind, kyligt, utmärkt sikt. Kl c 1845-1920 drog ett våldsamt regn upp, vinden blev hård, solen delvis framme under mycket mörka moln och bakom ösande regn. Det gav mycket märkliga belysningseffekter. Temp sjönk från c 14° C till 12° C, trots att solen nu kom fram och belyste termometern. Det må redan här nämnas att temp kl 2045 var 11,3 grader C. -

Efter regnet blev det snabbt fint igen, härlig sikt, sol, 90 procent klar himmel. Riktigt "aprilväder", och my. kyligt! Jag studerade fågellivet nästan hela kvällen. Kl 2015 - 2035 var jag i tornet. Arter:

skäggdopping flera sedda

häger 2 - 3 - 4 sedda

knölsvan: från tornet räknade jag bara 24 ex ad; en av dessa låg y långt uppe i norr på klarvattnet med 5 eller 6 ungar. Den brukar ligga där. Ingen annan ad med ungar sedd. De flesta låg långt i V som vanligt. Måne reell minskning, eller har många ex bara tagit skydd i vassarna för regn och/eller för folk i båt?

gräsand mera aktiv. Säkert såg jag 100 ex flyga bort mot Vombsjön. Detta skedde i småflockar och med stora avbrott (=uppehåll i tid) mellan varje flock. Jag såg kl 2035 hur en sådan flock på 12 - 15 ex lyfte och for bort.

kricka: inalles sågs väl 20 - 25 ex

skedand: flockar på 15 + 10 + 5 + några till

fiskgjuse sågs över sjön när det blåste som värst före regnet. Slog en gång men missade. Slog igen - och fick stor fisk, drog med svårighet iväg med den mot S. brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad sedda, därtill minst 1 ex långt bort i V.

FORTS

lärkfalk från tornet kl 2030 sågs 1 ex göra långvarig jakt på svala, säkert backsvala; den förföljde samma ex länge och slog säkert 10--12 ggr. Det såg my. allvarligt ut för svalan flera ggr, men till slut kom falken, efter ett misslyckat slag, relativt lågt ner och långt bort från svalan; då gav falken upp. Mycket våldsamma slag. Se även backsvala.

sothöna allmän, men ej studerad
drillsnäppa hörd

obestämd vadare: 1 ex flög över mot V.

Var kanske en av de större piparna.

skrattnås: 1 ad och ytterligare ngt ex sågs. Ett ex skrånade också kort.

fiskmås: flock på c 10 passerade (riktning ej angiven, men säkerligen mot V).

gråtrut: 2 ad + 3 andra ex, som troligen också var ad allihopa, flög mot VNV eller V c kl 2030.

fisktärna: några få över sjön.

fisk/silvertärna: flock på 8 ad kom över tornet kl 2025 på nära håll.

Kurs VNV. De sträckte direkt vidare, lågt över sjön, i samlad trupp. De måste ha sträckt tvärsigenom ovädret, eller kanske de rastade vid Vombsjön då.

skröntärna: 2 ex hela kvällen. Praktfulla ad. De sågs ideligen. Flög före regnet, i regnet ~~mycket~~ såvitt man kunde se, och efter regnet. Ibland nära varandra, ibland 1 km från varandra. Kl 2028 flög 1 ex mot O--OSO nära tornet, praktfullt. Sitter nog bortåt Vombsjön på natten.

tornsvala: ansamling över sjön före regnet, säkert 150 ex synliga då, men inte flera. Nu mycket hård vind; inga insekter sågs flyga. Syntes (d v s tornsvalorna! GR) i regnet men inte när det var som värst, ty då var sikten usel. Syntes efter regnet, ökade då i antal över sjön, där de flög my. livligt omkring, från vattnets nivå upp till 75 - 100 m höjd. Antal så småningom 400 - 500 eller ev. fler. Svag svärmning av ephemerid över vassen. Måne mer insekter över öppna sjön? (Tornsvalorna) drog sig mer och mer bortåt V, tror jag. Men kl 2040 kom en del lågt över tornet, dock bara 10-15 ex. Jämför backsvala!

backsvala: en del flög i lä före regnet och/eller satt på telefontrådar över betesmarken. - Över sjön sågs länge mycket få backsvalor bland tornsvalorna; däremot fanns många backsvalor över sjöns östra strand, även nära vår stuga etc. Men efter regnet drog de sig ut över sjön. Ett ringa antal tornsvalor blandade sig med dem. Jag såg först 200 - 300 ex, men ett tu tre blev det stor oro och våldsamt tättnande flockar. Då blev det 1300 - 1500 ex i tät flock. Den täta flockbildningen var en skräm-selreaktion för lärkfalken (se denna). Svalorna steg högt i väldigt moln. Jag kan inte lova att allt var backsvala, men det är nästan säkert, ty allt jag såg var backsvala, Kanske hörde jag ladusvala en gång. Mycket grant.

ladusvala: ej säkert konstaterad. Se backsvala.

rörsångare sjöng svagt ett par gånger efter regnet

koltrast flög förbi

näktergal varnade med sitt djupa läte
sävspurv hörd

stare: ett par tre flockar på långt håll i V - NV, de störtade ner mot vanliga platsen (=nattplatsen. GR). Dessutom kom en flock på 15 starar förbi stugan, just när ovädret började.

skata: 1 ex sågs i trädgården
hämling hörd.

- - - - -

På kvällen kl 2108 flög en liten fladdermus utanför huset. Temp var då 11,3 grader C. Nu jättekylar sikt; vind svag men ej vindstilla. Nästan klart.

Krickflock på 4 ex flög förbi.

Pilfinkarna på Anderssons tomt ej sedda på länge.

S L U T 1974-07-29

1974-07-30.

(116)

Obsade 0550-0600 men såg då endast 1 lärkfalk flyga över sjön. Obsade sedan från tornet 0610-0630 i morgonsol och utmärkt ljus. Det var måttlig vind omkring V, och kyligt: 12,5 grader C. Jag räknade svanar och fick:

1 ad + de stora ungarna i tät vegetation; 4 ungar var synliga

1 ad + 6 ungar uppe i norr, nära stranden

2 ad nära föregående i norr, nära stranden

2 + 2 + 1 = 5 ad utanför södra sidans vassar

4 ad spridda, vilande på eller invid vassruggar

26 ad i gles flock i västra delen av sjön ungefär som vanligt. Enstaka av dessa låg på litet avstånd från de övriga. Summan ad blir alltså = 39 ex.

Vidare var sothöna mycket allmän på klarvattnet. På närmsta klarvatten sågs c 85 ex, men när de blev skrämda, simmade ytterligare 20 ex fram; de hade legat dolda av vasskanten närmast bryggan.

Gräsand: enstaka sedda, därtill kom en flock på 23 ex från öster till sjön

Vigg: flock på exakt 10 ex sågs både simmande och flygande

Kricka: c 10 sedda

Skäggdopping: många spridda, incl. 1 ad med 2 halvstora pulli på nära håll

Brun kärrhök ♀ ad sedd

Ormvråk 4 ex i flock över "Ivans backe", ropande, 1 ex starkt ruggande, de

3 övriga icke ruggande.

steglits hörd

sädesärta 2 på tomten

backsva ett fåtal sedda

tornsva några sedda

drillsnäppa hörd

häger minst 3 sedda, varav 2 ad och 1 juv

fisktärna: ett par tre ex över sjön.

- - - - -

Senare, ungefär 0645-0715, med avbrott, sågs:

havstrut 1 ad över sjön; och en stund därefter sågs 1 dito ad, kanske samma

som nyss, i sällskap med 1 havstrut juv

skräntärna 2 ad, den ena delvis nära

gräsänderna visade en del oro.

Brun kärrhök ♀ ad sedd (igen).

- - - - -

När vi reste till Lund, sågs tornfalk jämte 2 ormvråkar vid sandtaget; och norr om Krankesjön, nära landsvägsbron över Ålabäck, satt en brun kärrhök juv på landsvägen. Den lyfte för bilen, c 200 m norr om Krankesjön, men på mycket nära håll. Mycket grann var den.

S L U T

31 juli 1974. Eftersom jag gärna ville se Krageholmsjön och Ellestasjön med omgivningar i juli månad - även om det måste bli en snabb och ofullständig inventering -, avtalade jag med Christina att fara dit denna dag. Det gick fint. Start från Lund 0803 i mycket vackert väder: sol och måttlig vind och ganska rikligt med cumuli men också en del höga moln. Det såg ut att kunna mulna framåt dagen.

Vi körde utan uppehåll Lund-Dalby-Veberöd-Ilstorps kyrka-Ilstorps gård-Snogeholm-in på vägen mot Assmåsa-in på "Ellestadvägen" (den har en vägskylt med detta namn). Vi stannade i skogsbrynet före gården där man har god sikt över Ellestasjön, särskilt dess NV vik. Gick en runda här ner till sjön och sedan på den lustiga, starkt övervuxna "spången" inne i kärrmarken och tillbaka över ängen upp till bilen. Härligt väder. Fågel:

inalles c 20 svarttärnor över viken och det öppna vattnet, många sågs på ~~viken~~ nära håll. Däribland flera ~~ad~~ som redan ruggade starkt i ansiktet och på kroppen. Åtminstone ett par juv såg jag också. Fåglarna flög spridda (och även långt ute över sjön; jag tror avgjort att totalantalet i sjön var betydligt över 20; se ock nedan); men när en fiskgjuse kom ut över NV viken, steg många upp och började slå efter den. Ingen annan tärna sågs här.

Fiskmåsa: några ad flög förbi mot V ungefär

Skrattmåsa: ett par ex ad och juv dito

Glada: 2 ruggande ex kretsade på långt håll delvis tillsammans med 2 obestämbara vråkar

Fiskgjuse: se ovan, svarttärna

Obest vråk: 2 sedda kretsande neråt "Bellinga lagård", andra på jättehåll mot S och SO

Obest falk: 1 ex kretsade mycket långt borta. Högst sannolikt en lärkfalk, men blev aldrig klart

Grågås: på rel nära håll i sjön 2 ad och en uppenbar ungfågel; längre ute framför den branta stranden vid Bellinga, i kanten av näckrosfält, låg flock c 20 ex; och på stengrundet ute i sjön stod minst 40 ex varjämte 18-20 andra låg i vattnet nära stengrundet! Summan blir alltså c 80 ex, en mycket rolig siffra att få. Antalet ungfåglar kunde ej avgöras

~~OBS~~ OBS: inte en enda andfågel synlig förutom gässen.

skäggdopping 1 + 1 + 1 på vattnet

sothöna ett par ex synliga på håll på vattnet, dessutom hörd

ringduva sedd och hörd

rörsångare hörd

näktergal hörd

sävspurv flera ex sedda och hörda, sågs flyga över etc

steglits 1 ex flög förbi nära, senare ~~ännu~~ ännu 1 ex nära, lyftande vid stranden från höga örter

~~koltrast~~ koltrast hörd.

Vi for via Assmåsa-Eneborg-~~Västra Eneborg~~ Karl Nilssons bostad ner till Krageholmsjöns SO vik, där fiskekojan ligger. Mycket yppig vegetation längs lilla vägen, stor blommande rosenbuskar, och högvuxna örter. Gick ut på bryggan, tittade grundligt men inte särskilt länge över viken. Fågel här:

skäggdopping 1 ensam juv, kom simmande nära, mot oss

vigg 1 ex osäkert om juv eller ej

gräsand 1 ♀

grågås: precis när vi stannade bilen vid ~~Västra Eneborg~~ lilla vägens slut kom flock på c 40 grågäss flygande mot NV över sjön, rätt nära men höjd nog c 200 m.

Kacklade rätt livligt. Mycket roligt.

fiskmåsa flera ad, flög ungefär mot V i gles flock. Totalantal nog c 15 ex

skrattmåsa enstaka ex, beteende som föreg.

tornsvala ett par ex överflygande, och på avstånd över sjön en ivrigt kring-svärmande flock på minst ett par tiotal

rörsångare sedd

koltrast hörd

ladusvala flera ex (säkerligen juv) hade fällt på vägen (allmänna vägen) N om jägarbostaden

sävspurv hörd och sedd

hämpling flera ex på lilla vägen och i rosenbuskarna längs densamma (brukar alltid ses här).

näktergal hörd vid bryggan.

Vi fortsatte förbi Krageholms slott till den vanliga utsiktspunkten vid vägen, där denna ~~touchar~~ touchar Krageholmssjöns sydligaste punkt. Stopp här och titt över sjön c 20 minuter. Fågel:

skäggdopping enstaka på vattnet + en tydlig flock på c 12 ex långt ute
häger 1 + 2 ex, satt på grov gren på bok, uthängande lågt över vattnet (1 ex ad)
resp på fiskepålar (2 ex)

vigg 2 + ng ex

bivråk 1 kretsande ex, ruggande i mellersta stjärtpennorna minst 10+5

fiskmås flera ex, jag såg bara ad, flygande över sjön mot V, inalles ~~mycket~~
ex, därtill minst lika många obestämda måsar på långt håll

fisk/silvertärna 2 ex ute över vattnet

kärnsnäppa: till min överraskning kom flock på c 25 ex (eller något flera) med full fart västerut över sjön, alldeles lågt längs vattnet men när de nalkades västra stranden steg de uppåt allt medan de höll rak kurs framåt, nådde över bokknoporna och försvann mot V. Rätt långt ute men det var uppenbart kärnsnäppa.

taltrast + flygfärdiga ungar i skogen; tjattrade oerhört (jag har hört samma varnings- eller skräckläte förut)

nötväcka hörd.

upp längs

Vi körde sedan ~~vägen väster om sjön~~ vägen väster om sjön. Stannade på den plats där vägen kommer mycket nära sjön. Tittade ut över vattnet:

skäggdopping spridda ex, inalles rätt många på sjön om man tittade ~~mycket~~ noggrant på håll, ~~mycket~~. Däribland, rätt nära, 2 ad som matade 2 ganska små ungar, storlek ungefär som smådopping. Även m l m tydlig flock på avstånd på ~~5~~ 5 - 8 ex. Summa sedda skäggdoppingar säkert c 30.

obestämd vråk krets på långt håll

gräsand 2 + 1 ex flög lågt över sjön

fisk/silvertärna 3 ad över sjön, ej i flock

vigg spridda ex utanför vassen längs norra stranden samt på ett par ställen
flockar av samma art, summa c 30 ex sedda

näktergal hörd

koltrast ♂ sedd.

Därefter forts. till platsen där vägen går över en sänka vid sjöns NV del. Vi gick ner till den lustigt vuxna boken vars grenar hänger långt ut över vassen och ger ~~relativt~~ relativt bra sikt över sjön även på sommaren. Brukar vara bra att se på gräsänder och andra fåglar i vattnet. Idag dock inte en gräsand synlig utan bara skäggdopping ad + en halv vuxen pull, några få viggar, inget annat. I skogen 2 entitor sedda och hörda, nötväcka sedd och hörd, trädkrypare hörd. 1 bivråk lyfte för bilen och flög bort längs vägen framför oss, sågs rakt bakifrån och var första gången obestämbar; hållet var visserligen kort men obsen mycket kortvarig och positionen hopplös. Men den lyfte en gång till och när den då svängde av från vägen in i skogen syntes - kortvarigt men nära och fint - det breda mörka bandet i stjärten spets, inåt följt av ett mycket brett ljust område. Obs hur oerhört sällan denna karaktär ses i fält under de förhållanden då jag brukar se bivråk.

Vi fortsatte genom skogen norrut och via Ebbarps gård till fiskebryggan och sjöboden vid Ellestasjöns SÖ del, samma plats som jag brukar besöka. Vid Ebbarps gård ~~mycket~~ gråsparvar. Vid Ellestasjön rast, åt ett par smörgåsar och drack Äppel-MER. Fågel: skäggdopping enstaka sedda, häger 1 ex flög över sjön, grågäss stod kvar på stengrundet men alla föreföll nu sova med huvudet under vingen, totalantal högst 60; bivråk 1 ex steg upp över skogen, gled sedan mot V och gjorde kortvarig parbingsflykt med vingarna snabbt fladdrande samtidigt som de hålls mycket brant uppåt, ~~mycket~~ nästan sammanstötande. Ormvråk 2 ex kretsade nära därav 1 ex mycket ljust till extremt ljust, ej helt ljust undertill men stora fält på övre vingsäckarna var ljusa. 1 + 1 glador, båda ruggande, gled utefter sjöstranden i NO resp NV. 1 fiskgjuse kom ut rakt över oss från S eller SO. Svarttärna minst 10 ex spridda över sjön, ej i sällskap, flera på bra håll och tydligt visande att de var i ruggning. Flock 8 fisk/silvertärnor drog västerut över sjön i rak kurs, rätt långt ute, alldeles lågt. Jag tror alla var ad. Skrattmås 1 ex över sjön. Ladusvala c 10 ex, troligen alla juv, jagade över vassen nära bryggan. Blåmes sedd i vassen. Kråka sedd och hörd.

For tillbaka via Ebbarp-Vitesten. Vid sistnämnda plats skata och flera sånglärko sedda; nära jägare Karl Nilssons hus starflock och tornsvaleflock och på vägen flock gråsparvar.

forts

1974-07-31
forts.

Därmed slut på inventeringen. Vi for tillbaka via Eneborg - Assmåsa - Sjöbo - stora Malmövägen - vek in på vägen 'Vomb 4', vred västerut i Vombs by och for tvärs över Ängarna - Silvåkra by - stugan vid Krankesjön, där Christina släppte av mig kl 1233. Hon fortsatte genast till Lund. Jag stannade i stugan, gick igenom dagboksanteckningar för nästa bidrag till ANSER och tittade en del på fågel.

1974-07-31 forts. OBS: när vi passerade Silvåkrakärret kretsade på låg höjd ~~fyra~~ fyra kärrhökar in- till varandra. Jag tyckte mig se att ingen var i ruggning. Stopp och back: bara 2 var kvar, båda var årsunga bruna kärrhökar, flög lågt över vassen, rätt nära, försvann ~~snart~~ snart. Dessutom på Vombs ängar 1 tornfalk ~~ad~~ ruggande, alldeles nära.

Väder på exk hittills: morgonen solig och fin, en hel del cumuli samt höga slöjor men solsken. Vind måttlig omkring V. Senare tätade det och blev skugga av höga moln (åtm. mest), men därunder kvarstod en del cumuli, oftast rikligt. Det blev ej regn. Från kl c 1230 åter sakta lättande men fortfarande mest molntäckt, nu av m l m sammanhängande cumuli. Sol några minuter vid ett par tillfällen.

Jag var vid stugan hela e m och kvällen. Vädret bättrade sig ~~mycket~~ mycket tydligt, det blev en fin eftermiddag och mycket fin och lugn kväll. Se nedan.

Forts.

季 (120)

- 季 (120)

季 (120)

季 (120)

季 (120)

季 (120)

季 (120)

季 (120)

- 季 (120)

- 季 (120)

- 季 (120)

- 季 (120)

- 季 (120)

季 (120)

- 季 (120)

季 (120)

季 (120)

Bofink h. Flockar av krickor och gräsänder sedda flygande, 20-30 ex av vardera. Ungefär 28 + 3 sträckande fisk/silvertärnor; och en herre, som var från Höör och hette Zell eller Zäll, stod i tornet och rapporterade flera flockar tärnor på passage. Storspov hörd flera ggr kl 1800. -

- - - -

Det blev en lugn kväll, torrt, halvklart av höga moln. Våldig diptersvärming i stora, mycket höga (6 - 8 meter) "rökar", mycket individrika, ofta många tusen i varje sådan "rök". Syntes i motljuset på kilometerhåll och längre. - 8 vingar rundflygande. Grönbenas hh, även spel en gång!! Kl 1852 kom flock på 19 tärnor mot V, höjd 20 m, ~~mm~~ art fisk/silver som vanligt. Flera andflockar på olika håll, de flög också uppenbarligen ungefär mot V; alla på m l m långt avstånd.

Jag räknade fågel på vattnet; summa 1250 ex fick jag, fördelade sålunda:

(knöl-) svan	50	
skäggdopping	100	högst
dykänder	50	högst, säkerl. mest vigg
gräsand	150	
kricka	50	
sothöns	600	minst
obestämbara	250	långt bort i väster, men troligen ungefär samma proportioner and/dopping/sothöns som i övrigt.

OBS att totalsumman är vad jag räknade; siffrorna för de enskilda arterna utgör skattningar, dock rätt noggranna. OBS: i siffran för svan är 6-8 årsungar inkl. Vidare: bläsand h, rörsångare sj. Några måsar passera, troligen fiskmåsar. Nu inga skräntärnor sedda. Häger h.

1 ruggande duvhök flög förbi mot NO-NNO ett par hundra m utanför tornet. Svärmingen av diptera står nu som en sammanhängande slöja över sjön, men ej över större delen av den fria vattenytan. Oerhörd täthet, och ovanlig höjd. - Några back-svalor, 1 tornsvala, 3 sädesärlor. Gräsänder bryter upp, flyger mot O-OSO-SO. 1 brushane över sjön, flyger mot O. Kl 1905 och senare reser säkert 50 gräsänder bort, samt 9 krickor. Brun kärrhök ♂ ad uppe.

Största mängden fågel i västra halvan. Ur flock på över 100 gräsänder och en del krickor på närmsta klarvatten reser flockar på 10 - 18 gräsänder. - Motorbåt kommer ut på sjön från S sidan, går mot Almen, jag ser att flera hundra fåglar ger sig in i vassen. 8 + 4 + 2 småvadare ses, de 8 flyger mot V, är troligen kärrsnäppor. Långt borta ses andflockar flyga mot väster, ev. är de uppskrämda av motorbåten. 25 + 100 starar ses flyga. Underbar kväll.

1 ladusvala ad kommer ut över sjön. 1 grönbenas ses flyga, fäller. Flock tornsvalor över Silvåknaskogen. Motorbåten nu utanför Almen. Där det nyss legat 500 fåglar på klarvattnet är nu inga kvar. Svanarna har simmat undan, sothönsen gömt sig i vassarna. Motorbåten orsakar stor oro i västra delen av sjön. En röd SAAB med nummer EPF kör som en buse ner till tornet.

26 skedänder flyger mot Vombsjön. Säkert 100 andra änders uppskrämda. Plötsligt ses 2 skräntärnor därborta. Omkring 20-30 obestämbara måsar passerar långt borta.

1928 ner från tornet (Tillägg vid renskrivningen 1983-12-12: tydligen gick jag upp i tornet senast 1852, ehuru detta inte antecknats i originalet. Men det framgår av fågelräkningen, som bara kan ske från tornet. GRck).

(1928) diptersvärming fortsätter. Mycket svalor över sjön, även lågt; kanske fångar de diptererna. Plötslig våg av svalor in över mig, det är flera hundra ladusvalor, stor kör av läten. Möjligen backsvalor långt ute. Antagligen var ladusvalorna skrämda av falk. Strandskata hörd.

1950 1 drillsnäppa vid pöl / nära huset. - Underbar sommarkväll, alldeles stilla, inte ett löv rörde sig.

2003 näktergal slår "batzi batzi kekekekekekekeke" !!

2008 liten fladdermus-art flyger över busktopparna. Ovanligt ljus för att se fladdermöss. Dipterernas svärmar står fortfarande kvar. Svalor över sjön ett slag, men snart borta, de steg högt, utnyttjade i varje fall inte de täta diptermassorna. Gräsänder flyger i småflockar mot Vombsjön. Även i väster ses andflockar som flyger bort från sjön, alltså ungefär västerut. Vissa andflockar lyfter långt bort i V och flyger österut, alltså i riktning mot mig där jag står ~~mm~~ m l m, och fortsätter mot Vombsjön. En del svalor kvar, flyghöjd 50 - ~~mm~~ 150 meter. Tornsvalor också.

2105 Inga hörde gluttsnäppa

2120 jag ute och lyssnar. Hör svartsnäppa och strandskata, och viporna på betesmarken är kvar och skriker flitigt.

SLUT

Morgonen lugn, sval, småregnig och så tätt disig att man bara svagt såg Kranke--sjöns västra delar. Även på kortare håll var sikten dålig. Jag var ej i tornet på morgonen men noterade följande fåglar:

1 skräntärna ad flög över närmsta klarvatten, näktergal hördes, lövsångare sjöng en gång, och en del backsvalar flög omkring.

Eftermiddagen: upplarnande väder efter mycket regn. Jag var i tornet 1725--1812 och noterade då:

2 fiskgjusar samtidigt, den ena flög mot S med stor fisk lågt över skogen. Brun kärrhök ♂ ad med byte som bestod av mus av något slag med lång svans; kärrhök ♀ sitter på vass, ser ♂, lyfter, ♂ kastar bytet, ♀ tar det, flyger i krokig kurs bort till vassen ungefär på angiven plats i sjöns NO del. Där kastar sig ♀ ner. Ormvråk sedd långt/ bort. Näktergal varnar. Hämsling hh flera ggr, sädesärla s h, rör--sångare sj ofta.

Knölsvan ♂ med 6 stora ungar samt en ad med 6 ungar ses i sjöns NV del, vidare 2 ad i sjöns N' del utanför vassen, samt på andra ställen 1 ad + 4 spridda ad + gles flock på 24 ad = summa 34 ad inclusive sådana som har ungar.

skräntärna 1 ad rundflygande; därefter kl 1800

sågs 2 ad rundflygande. Drillsnäppa h, 1 skogssnäppa flög nära förbi. Flock på 15 fisk/silvertärnor långt ute, flög västerut. Flock 7 nästan säkta kustpipare ad kom mot SV över sjön. Vidare 1 bläsand, 25 gräsänder, c 10 krickor några skedänder. Sothöns ej räknade idag. Skäggdopping allmän. En del back--svalor. Minst 1 + 1 hägrar sedda på olika håll. Jon Lomans kråkfamilj sedd, den innehåller 1 omärkt fågel, 1 röd, 1 vit, 1 blå eller grön, och 2 osäkra. Flock på c 5 myrspovar och c 12 spovar, nästan säkert enbart småspov, kom mot SV kl 1811.

Kl 1825, när vi åt middag, kom flock på c 22 stora pipare mot S, det var troligen ljungpipare, och på avstånd kom ytterligare 17 vidare, obestämda, av mindre storlek 1 skogsduva flög mot NO. Ringduva s. 1 vipa över sjön. Ett par tre skrattmåsar juv kom. På avstånd flera obestämda måsar. Litet backsvalar.

Kl 1830 ses 4 skräntärnor, alla ad. Samtidigt ses c 30 tornsvalar långt ute över sjön. Det är en fin kväll, temp 15,5 grader C, lugnt, nästan mulet.

Kl 1840--1900 kort vandring till kanalen etc. 1 ruggande ormvråk ad samt 2 juv skrikande, den ena av dessa är mycket läckert och fint tecknad i ljust och mörkt ovanpå, finspräcklig; dess undersida är rätt ljus (men inte mycket ljus). Andra ungfågeln normaltecknad. Flock på 15 -- 18 stora obestämda vidare, kanske pipare, flyger mot SV. 1 gluttsnäppa från söder, faller i SÖ delen av sjön nära tornet. Obestämda måsar på avstånd. 2 skrattmåsar mot S, det är en ad och en troligen ett--årig fågel; båda ex ruggar i vingarna. -- Vipa på fältet med kossor: dels 1 juv som ropar ivrigt, dels en flock på 5 ex varav minst ett par mycket unga fåglar, alla dessa 5 tysta, dels en ensam fågel, också tyst. Tornsvala, enstaka ladusvalor, backsvala. Bland kossorna c 250 starar. 1 näktergal sedd. 2 härmsångare varnar "deteroid" när jag går förbi.

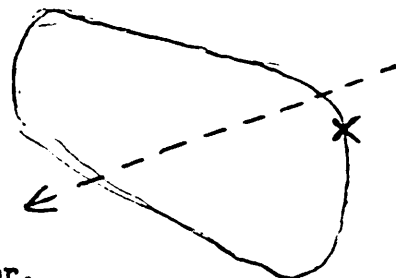
Det blev en sval, fin, nästan lugn kväll. Nästan mulet -- till 95 eller 97 procent kanske -- men (luckor i molntäcket i väster rosafärgade). Koltrast ♂ flyger med mat i näbben.

1915 jag upp i tornet. Svalor, säkerligen mest backsvalar, och tornsvalar ökar avsevärt i antal över sjön, de svärmar relativt likformigt fördelade, glest och lågt. Många hundra inalles. Ingen insektsvärmning synlig nu. Men kl 1840 såg jag liten svärm vid närmaste buske, annars intet. En enkelbeckasin sedd.

Svankullen bestående av ♂ med de 6 nu vuxna ungarna ses kl 1915 från tornet minst 500 m längre västerut än hittills, ungefär 250 m utanför Silvåkra slotts båtbygga på sjöns S sida.

1925 ensam kärrsnäppa ad lockar, flyger västerut rakt över tornet

1929 45 myrspovar flyger ungefär mot VSV över sjön, se streckad pil på skissen överst på denna sida. Magnifikt.

forts.

- 1935 3 kärrsnäppor ad med full fart ungefär västerut nära tornet, sänkte sig över sjön (till vattnets nivå)
- 1939 4 spovar, som kanske är småspovar, och 33 myrspovar passerar på samma sätt som de 45 myrspovarna nyss. Mycket grant.
- 1942 6 kärrsnäppor ad passerar på närhåll, ungefär västerut som de föregående. Molntäcket spricker upp. Drillsnäppa hörs. En del ladu- och backsvalor kommer in utifrån sjön, lågt. 1 knölsvan ad "displayar" starkt när kullen på 2 ad och 6 stora ungar ligger nära i vasskanten. Dock ej kollision. En del ändar har på sista stunden flugit (bort från sjön) mot Vombsjön; summa ungefär 25-30 gräsänder, 15 skedänder och högst 10 krickor. Fortfarande syns en hel del ändar, det är gräsand, på närmsta klarvatten. Mycket svalor och tornsvalor flyger påfallande glest och likformigt fördelade över sjön, nästan alla på 25 - 100 m höjd, undantagsvis till ~~1000~~ 150 m höjd. Summa svalor och tornsvalor 500 - 1000 ex
- 1950 svalornas antal nu säkert 1000 - 1500 ex. Flock c 3000 starar långt bort i NV, försvinner strax. Det var en långsmal flock. 1 skräntärna ad ses. Back- och ladusvalor lockar.
- 1953 flock på 17 fisk/silvertärnor ungefär mot V över sjön, se skiss: Brun kärrhök δ ad flyger norrut. Ingen insektsvärmning ses. 6 - 7 skrattnåsar ad kretsar. 7 kärrsnäppor ad flyger västerut, nära. Annan brun kärrhök δ ad flyger norrut; har krävan full. -
- Väder: mycket lätt fukt-dis i luften, men sikten är OK, minst 6-7-8 km. 1 obestämd vadare, spov eller myrspov, flyger mot SV
- 1959 ormvråk hörs. 1 skräntärna syns. Nu är antalet svalor c 2000. Flock på 15 fisk/silvertärnor passerar västerut, såsom de föregående
- 2001 flock på 60 fisk/silvertärnor flyger ~~1000~~ västerut över sjön, lågt. Flocken är smal men rätt tät. En gång gör den en vild och skarp sväng enligt skiss: Men den återtar genast kursen västerut, flyger längs vattnet. Även 1 skrattnås ad och några obestämda måsar flyger västerut. Några fiskmåsar flyger österut
- 2003 jag ner från tornet
- 2010 kärrsnäppa hörd flera ggr. - Oerhört små myggor svärmar sparsamt, deras kroppslängd 1-2 mm. Strax borta. 4 obestämda vadare i rasande fart mot V, kanske kärrsnäppa. Flera näktergalar varnar
- 2025 8 grågäss flyger mot SO från sjön ungefär enligt skiss här:
- 1 tornfalk ryttlar över ängen. Kärrsnäppa hörd. Flera buskskvättor hörs också. En stor chironomid svärmar, men jag ser bara en svärm på 50-75 ex! Små andflockar, det är gräsand och kricka, fortsätter att lyfta och flyga bort mot O - SO.
- 2040 nu mörknar det snabbt, och flera flockar gräsand reser mot O - SO, säkert
- 2050 75 - 80 ex sedda trots ofullständig passning.
- 2115 ut för att lyssna: jag hör drillsnäppa. strandskata, häger, sothöna, skäggdopping
- 2145 ut på nytt. Jag hör troligen en orolig storspov på håll. Vipa på ängs- marken hörd. Stilla, fint, temp 14,2 grader C. Fullmåne bakom sakta drevande små moln och lätta ~~moln~~ slöjor. I väster mulet.

1974-08-02.

På morgonen kl 0600 tät dimma, sikt c 100 meter. Likadant till framåt kl 0650, då dimman lättade. Jag i tornet 0715-0730, sikt då 5 km, och lugnt och fint väder. Relativt varmt. Fågellistan härnedan innehåller bara de arter som studerades (och som blev) sedda från tornet eller på tomten eller (i) dess närhet.

häger: ett par tre ex

knölsvan: stora kullen på 2 ad 6 juv kvar på nya platsen (se gårdagen!). Totalt sågs 36 ad, räknat från nyss-nämnda kull: 2 + 2 + 27 + 2 vid norra vassen + 1 + 2 på nordöstra delen av sjön. Samlingen på 27 ex var oftast tämligen gles men kunde ej anses vara uppdelad i flera flockar.

gräsand } ej mycket, men mer synliga
skedand } än tidigare
kricka }

fiskgjuse 1

tornfalk 1 på tråden på betesmarken

fasan: några sedda och hörda

kärrensäppa: kl 0710 hörd flera ggr, och kl 0717 kom 5 ex mot SV

fisktärna några spridda över sjön

fisk/silvertärna: flock på 12 ex drog västerut på låg höjd

backsvala sedd i måttligt antal; dock flera tiotal vid kolonin vid sandtaget

sädesärta på tomten på morgonen 2 ex rörsångare sjöng tämligen flitigt i sjön, säkert 2-3 ex

lövsångare sedd på verandan

koltrast ♂ ad / tog stor mask på gräsmattan

talgoxe hel kull i trädgården; många juv sågs

sävspurv hörd

pilfink: flera ex, åtminstone delvis matt färgade juv, sågs på tomten och på granntomten (=Anderssons tomt).

skata sedd på granntomten

nötskrika 1 ex flög förbi på nära håll, kurs ungefär mot SSV

TILLÄGG: rall hördes vid sjöns ostsida.

Vi for in till Lund, start 0735. Kom ut till stugan igen 1745. Härlig kväll, svag vind, stundvis lugnt. Termometern visade precis 16,0 grader C klockan 1850. Jag tror att den termometern visar för lågt.

Jag gjorde flitiga men inte oavbrutna fågelstudier från tomten och vid sjön, gick kort sväng, plockade blommor. Viktigare fågelarter:

skrântärna 7 ad över sjön, skrek hest, var först spridda, sedan alla nära, sedan spridda igen.

fiskgjuse 3 ex. - 1 ex flög med fisk mot S, ett annat ex fiskade men fick ej byte; det tredje ex kretsade med stor hög fisk enligt skiss; flög sedan mot SO.

mindre hackspett ropade från björkarna näktergal lockar och khattrar härmsångare hörs: "deteroid" på nära håll obeständ vadare: några ex flyger mot V; dessutom 2 nästan säkra brushanar rundflygande.

måsar: många tiotal måsar ses över sjön, det är åtminstone mest skrattnås; även passerar en del mås mot V - VSV.

stare: omkring kl 1925 ses stora starflockar långt bort över V änden på sjön. Individantal sammanlagt c 3000 - 5000 ex.

1935: jag upp i tornet. Fin kväll, nästan spegelblankt. Dipter-svärmning är igång, den är omfattande men relativt gles, inga "rökar", tvärtom måste man leta i kikare. Djuren flög från vassen (= från vassens nivå) tämligen högt (=upp till tämligen stor höjd).

3000 starar flög enl. skiss:

alltså längs sjöns S strand. Även andra flockar sågs, de flög också m l m västerut.

Skogssnäppa lockar my.

långe. Andflockar flyger mot Ö, andra andflockar mot V; andra - och det gäller relativt mycket änder - ligger på vattnet. Bl a ses 75 gräsänder på närmsta klarvatten. Rätt många, men glesa, förband av måsar reser mot V. Det är fisk- och skrattnås. Ringduva kuttrar. Svalor över sjön, det är blandat back- och ladusvalor, totalantal 700 - 1000. Tornsvala litet. Knölsvan: totalt 34 ad. Massor av fågel på vattnet, det är totalt över 1500 ex, särskilt ligger de i sjöns V halva.

3 skrântärnor, spridda. 9 småvadare far mot V, sannolikt kärrensäppa men ej klart.

Kl 1950: nu ses över 1000 svalor, de flyger delvis lågt. Huvudmassan av fågel på vattnet är som vanligt sothöns, men änder syns mycket mer än förut; det är gräsand, (men alla ex säkert ej kritiskt bestämda). 19 fisk/silvertärnor mot V.

Fort.

- kärrensäppa hörd. Rörsångare sjunger. Vipa kvar på betesmarken. Ett par sädesärlor i sjön, de har fällt i vassen.
- 1954 fiskgjuse med litet byte flyger mot SO.
- 1956 mycket stor våg av svalor "sköljer" lågt förbi tornet mot Ö; säkert 300 ex varav 90 procent är ladusvalor. Ovanligt gynnsamt tillfälle att granska dem. Säkert 30 måsar mot V, det är skrattmåsar ad och eventuellt annat i flocken.
- 2000 Berith (Persson) och Christian (Cavallin) kommer. Berith upp i tornet. Nu minst 2500 svalor. Andflockar flyger mot Ö Mycket mås reser mot V, det är fisk- och skrattmås, men proportioner ovissa eftersom de flesta kom högt och sågs snett bakifrån--underifrån; även någon gråtrut var med. Inalles 100-tals måsar. 3 skranttärnor ses över sjön nu, men bara 1 av dem på nära håll.
- 2015 enorm mängd svalor uppe, svärmande tätt tätt, antal 5000 eller mer; det är back och ladu men proportioner ovissa. Orsak till oron: 2 lärkfalkar som jagar svalor magnifikt några ggr men missar. Andflockar fortsätter, måsar likaså. 4 flitigt lockande skogs-snäppor lågt över vattnet. Häger: ett par ex sedda och hörda. 23 skedänder mycket snabbt rundflygande. Ett par obestämda vadare överflygande långt borta. Tornsvalor sparsamma ikväll, aldrig mer än högst 20 sedda samtidigt.
- - - - -
- Berith och Christian och Inga och jag sitter och pratar vid ett glas flädersaft med gin samt skorpor med hallonsylt. Mycket trevligt.
- c 2110 kom 100 + 120 måsar mot V eller VNV rakt över sjön. Det var skrattmås och/eller fiskmås, men proportioner ovissa, det var omöjligt att avgöra eftersom de bara sågs bakifrån.
- 2140 häger ropar utifrån sjön. Berith och Christian säger farväl och reser.

- Tillägg: (a) denna dag, 2 augusti, sågs på kvällen även koltrast, och hämpling både sågs och hördes när den kom överflygande. När vi kom till stugan på e m kl 1735 såg vi också en flock på minst 15 hämplingar vid sandtaget.
- (b) den 31 juli, när jag var vid Krageholmssjön, såg Inga på morgonen en pipare som flög mot V över sandtaget. Det var ljung- eller kustpipare.

S L U T

1974-08-03, lördag.

Fint väder, härlig morgon, varm förmiddag, sedan mulnande men på e.m. och kvällen åter klarnande; stilla och fin halvklar kväll. Jag obsade fågel från tornet 0640-0720, därefter flitiga men ej oavbrutna obsar 0900-1015 och, mera sporadiska, 1015-1315 när jag var ute och plockade hallon. Tämligen flitiga obsar hela tiden 1315-1930, och från tornet mycket noggranna obsar 1930-2015, Johnny Karlsson med fru och spädd dotter kom omkring kl 2000. - Fågel: alla sedda arter nämnda, men arter som setts utan att studeras närmare har anförts utan kommentarer.

- 1 skäggdopping
- 2 häger ofta sedd, enstaka flygande, en gång 2 flyg. i sällskap. Fina gamla ad stående i vasskanter etc. Inalles nog 6-7 ex sedda
- 3 knölsvan: på morgonen sågs 31 vita ad, på kvällen 36 vita ad. På kvällen sågs kullen på ♂ och 6 stora ungar, som nu kan betecknas som juv. Kullen var splittrad: 1 ad och 3 juv låg kvar c 250 m utanför bryggan på sydsidan, där de låg igår; men 2 juv hade återvänt till närmsta klarvattnet och simmade nedanför tornet. Avståndet till de nyssnämnda 4 ex var väl 700 m. Rätt intressant att se hur "upplösningen" börjar. OBS att denna kull är den tidigast kläckta.
- 4 gräsand: mycket mer aktiv än förut, och både på dagen och speciellt på kvällen my. mer synlig på klarvatten. Rörlig; ofta flygande även på dagen. Men en gång, när ~~c~~ c 150 ex var på vingarna, hade de säkert blivit uppskrämda. - På kvällen från tornet sågs säkert 300 ex ligga på närmsta klarvatten, och från andra delar av sjön lyfte flockar på 5 - 45 ex och flög mot Ö, som vanligt. - Andflockar ofta flygande över sjön idag hela dagen är ej nämnda här.
- 5 skedand: en flock på middagen på c 35 ex. På kvällen bl a flock på 12 ex mot Ö.
- 6 vigg: 1 ex på morgonen flygande. På ~~kvällen/flock~~ e m flock på 5 ex flygande
- 7 fiskgjuse sedd några ggr, även såg jag den ta byte
- 8 ormråk: rätt stor aktivitet på f m, bl a flock 5 ex över Silvåkraskogen. Senare 2 ad därstädes. Även andra obsar. Troligen pigg på att kretsa eftersom det var vackert väder.
- 9 brun kärrhök ♂ ad och minst 1 ♀ ad och minst 1 årsung juv sedd på närhåll; därtill på håll i V andra ex sedda, bland vilka troligen minst 1 årsung.
- 10 lärkfalk på kvällen 2 över sjön, de ~~gjorde~~ gjorde mest otroliga jakter på svalorna. Se närmare dessa! Jag såg minst 6 fullföljda jakter i svindlande fart, riktiga "långslag", som slutade med att falken for fram 100-300 m precis över vassen för att till sist, när den missat även här, stiga mycket brant och ofta göra tvära kast efter (andra) svalor. Men miss alla gångerna. OBS att svalorna flera ggr samlades över falken särskilt tätt. Lärkfalkarna var ♂, vilket syntes på storleken.
- 11 fasan hörd
- 12 sothöna mycket allmän
- 13 större strandpipare hörd av Inga vid middagstiden
- 14 vipa hördes på betesmarken (=mellan järnvägen och Silvåkra allé), vilket är intressant eftersom det troligen gäller fågel som ännu är kvar på sin häckplats.
- 15 kärnsnäppa: några små flockar och ett ensamt ex flög västerut på morgonen och f m, summa 10-15 ex. Därtill några obestämda småvadare, summa summarum knappt så mycket ~~ysom~~ som 10 ex.
- 16 glutt hörd vid middagstiden
- 17 svartsnäppa hörd och sedd en gång på morgonen; hörd en gång senare.
- 18 skogssnäppa 2 ex på kvällen, hörda och sedda
- 19 drillsnäppa hörd på morgonen
- 20 enkelbeckasin: ett par ex sedda vid olika tillfällen; de var rundflygande men på morgonen även vid något tillfälle på sträckflykt
- 21 strandskata hörd på e m, och av elump fann jag dem: 2 ex flög högt, ungefär mot SV
- obestämda småvadare: se kärnsnäppa
- 22 skrântärna: kl 0640 ingen sedd

0700	1	"
0715	3	"
c 0930	2 eller 3	
e m	1 eller 2	
kvällen	2	

FORTS

- Alla sedda ex var ad. - Vid middags- tiden hände ofta att jag tittade ut över sjön utan att se något ex. - På morgonen 1 ex med fisk ivrigt anfallet av fisktärna; skräntärnan tappade fis- ken och tog inte upp den igen. - Vid middagstiden såg Inga och jag 1 ex som skruvade sig upp över Ö stranden nära tornet, steg till c 100 m höjd och sedan försvann åt öster. Men obs. att det är mycket större chanser för oss att se detta än att se dem lämna sjön med kurs mot väster.
- 23 fisktärna: flera i sjön fortfarande. Bara ad sedda. Vid ett tillfälle såg jag några sådana som föreföll att sluta sig ihop, eventuellt under påverkan av passerande fåglar (se nedan), men de for ej bort (från sjön).
- 24 fisk/silvertärna: på morgonen före 0720 kom 5 + 6 + 7 ex mot V eller VNV. Sedan ej sträckande sedda förrän på kvällen när minst c 10 + 20 ex reste mot V relativt högt, c 50 meter. (eftersom arten ej bestämd borde den, enligt min vanliga princip, ej heller ha något nummer. GR vid renskrivningen 1984-07-30).
- 25 skrattnås: ofta sedd, men i regel enstaka ex ad i ruggning med tydliga luckor i vingarna ungefär enligt denna skiss:
-
- 26 fiskmås: flera ex sedda
- 27 gråtrut: på morgonen 1 juv, den sökte ansluta sig till havstruten (se härnadan). Senare på dagen sågs bl a 1 + 2 gråtrutar ad flyga ungefär mot V.
- 28 havstrut: 1 ex ad, tydligen samma ex som vanligt, sedd på morgonen. Sågs först flyga, lade sig på vattnet med något byte; då kom 1 gråtrut och "sökte sällskap" men fick ingen uppmuntran. (Kanske riktigast att säga att gråtruten försökte ta bytet! GR)
- obestämda måsar: en del flög över i i glesa förband ungefär mot SV. Dessutom sågs en del måsar långt bort i V delen av sjön, totalt nog 50-75 ex under dagen.
- 29 tornsvala: sedd ofta men i måttligt antal. Endast på morgonen några tiotal ex över sjön
- 30 gröngöling hörd vid middagstiden
- 31 hussvala: ett par ex över kanalmynn. kl 1030. Intressant eftersom arten ej har setta vid sjön på månader, trots att den häckar i närheten.
- 32 backsvala sedd på morgonen i måttligt antal. På kvällen också sedd efter noggranna obsar, men "drunknade" nu för första gången (denna säsong) bland ladusvalorna. Se följande art.
- 33 ladusvala: nästan inga sedda före kvällen men då, kl 1945-2030, så my. flera. Totalt många tusen. Flera ggr "sköljde" ovanligt stora förband alldeles nära förbi mig i tornet; flera ggr var det många hundra ex, och alltid dominerade ladusvalorna starkt, de utgjorde 90-95 eller rentav 97 procent av totalantalet. På kvällen över sjön skattningsvis 6000 - 8000 svalor varav uppenbart mest ladu, även om det är möjligt att andelen back kan ha varit täml. stor bland dem som flög lågt långt ute över sjön. - Över lärkfalkarna (se dessa!) sågs ofta enorma, mycket tydliga förtätningar på c 500 - 2000 ex. Detta sågs många ggr.
- 34 törnskata ♂ ad sedd vid hallonplockning bortåt bryggan på sjöns S sida
- 35 järnsparv hörd f m ett par ggr
- 36 rörsångare ofta hörd sjungande. Däremot aldrig sävsångare.
- 37 härmsångare my. ofta hörd hemmavid som vanl. Läte snabbt "detero"^{id}, el. avslipat till trestavigt "detero"^{yt} eller "teroid" etc. Även sedd nära.
- 38 trädgårdssångare 1 sedd
- 39 lövsångare flera ggr sedd och hörd, och 1 ex sjöng länge.
- 40 buskskvätta 1 sedd
- 41 koltrast ♂ ad sedd
- 42 näktergal hörd på morgonen
- 43 entita sedd my. nära, och hörd
- 44 talgoxe ofta sedd
- 45 svartmes hörd ideligen vid gamla fruktträdg. när jag plockade hallon
- 46 sävsparv: flera sedda längs järnvägen.
- 47 bofink 1 sedd och hörd (bara en!)
- 48 hämpling hörd
- 49 kråka: 3 - 4 ex av "Loman-kråkorna" satt i torrträdet vid oxelallén; även andra ex sedda
- 50 stare: en del bland boskap på f m, och några flockar på kvällen. Även enstaka ex sedda. Ansamling ej studerad men sker ej i SO-hörnet nu.
- 51 skata: några ex sedda på ledningen över ängsmarken.
- TILLÄGG:
- 52 ringduva sedd några ggr
- 53 skogsduva 1 ex flög mot NNO på ~~kl~~ middagen.
- Dessutom: ett fåtal diptersvärmar sedda (utan ytterligare kommentarer).

Slut

0500 tät dimma, men blå himmel kunde anas när solen just höll på att bryta igenom
0520 temp är +6° C. OBS bara 6 grader!

0700-0740 jag i tornet. Underbar, molnfri, spegelblank morgon. Men kyligt. Summa 34 svanar ad syntes, därav i närmsta klarvatten 1. Ungefär 75 - 100 m från den låg en ungsvan av 6-kullen. Denna unge hade ena foten på ryggen. Första ggn jag sett detta. Ingen annan fågel ur denna 6-kull synlig.

Fiskgjuse fiskade men fick intet. Flera gräsandflockar på 13, 15 18 ex etc kom från Ö. Skedand sedd, häger ett par tre ex sedda, sothöns, skäggdopping. Även i ett par vikar (i vassen, ej på närmsta klarvatten) sågs rätt mycket liggande gräsänder, c 50 - 75 sågs. Fasan h. 9 vipor flög högt mot S - SSV, vilket är en ovanlig kurs (de flyger allra oftast mycket mera mot V). I samma synfält kom 12 tärnor in, höjd 150 m, vilket är ovanligt högt (men när de flyger högt är de förstås svårare att upptäcka!). De hade kurs mot V. Skräntärna först ingen sedd, sedan 1 ad, sedan 2 ad. Ringduva s, gröngöling h, hämpling h. Nötväcka 2 ex sedda i björken (vid tornet), obs att den ses sällan här.

0815 näktergal på tomten. 1 kaja flyger mot N-NNO. Kråka i björkarna nära tornet. Skata h. Storspov hörd många ggr på håll

0845-0920 frukost, därvid ~~från~~ från fönstret i trädgården och alldeles utanför: järnsparv h, rörsångare s + sj, trädgårdssångare minst 1, lövsångare flera, härmsångare flera s h, entita 2 - 3, talgoxe flera ex, blåmes 1, hämpling h. - Över vassen backsvala och ladusvala, men bara inalles 10-15 ex, nära. Tornsvala s. Fisktärna! Skräntärna 2 ad. Brun kärrhök; fiskgjuse 3 ex samtidigt, varav 2 i väster, den tredje flög österut med relativt liten fisk, rakt över huset. - Sedan mycket obsande, delvis från tornet, och mycket prat med folk: Hadar Emanuelsson med sällskap, och Per Andell med sällskap, samt flera danskar. / Fågel: härnedan sammelförteckning över allt som sågs före kl 1130:

skäggdopping: många med stora ungar
häger s

storskarv: 5 i sjön. Hadar rapporterade obsen, och alla såg dem, de låg i sällskap i N delen av sjön, dök flitigt, flög sedan runt mycket länge i oregelbundna krokar, ett par ggr med kast nedåt, men de steg my. högt och försvann i riktning S-SV, dock ej med rak kurs. 2 av dem hade ljus buk den ena otydligt, den andra tydligt i gott ljus.

(tämigen)

gräsand allmän, men intet nytt; flygande och liggande på vattnet

kricka några flygande

skedand: flock på 20 ex samt en flock på 4 ex samt flera andra ex, alla flyg.

knölsvan: kullen på 6 stora juv plus ~~en~~ 1 ad var nu återsamlad i närmsta klarvatten, helt nära. F Ö som förut.

bivråk: 1 ljust ex kretsade över Silvåkraskogen

ormvråk: minst 3 ex kretesande därstädes, även sågs enstaka ex kretsa närmare, däribland juv. En gång sågs 2 ex nära varandra varav ~~en~~ den ena hade ljust rödgula övre vingtäckare, som lyste på 1 km håll i gott ljus!

fiskgjuse sedd flera ggr

brun kärrhök ♂ ad, ♀ ad samt juv med stort byte sedda

trana: 3 ex kretsade långt bort över Silvåkraskogen

sothöna aa (=mycket allmän). På närmsta klarvatten c 60 ex som vanligt

kärrsnäppa: 1 ad passerade, därtill hörd.

fisktärna: några över sjön, dock bara 3-4 ex tror jag. Enbart ad sedda.

skräntärna: stundvis borta, men 1100-1130 sågs 3 ad, delvis nära, delvis var de i sällskap. Många personer, både danskar och andra, fick se dem utmärkt.

skrattmåsa ad rugg + juv, summa c 50

fiskmåsa ad + juv, summa c 50

gråtrut enstaka ad, summa c 5

Måsarna, alla arterna, kretsade länge över sjön i gles formering. Tydligt rådde utmärkt termik för sådant. Även mycket insekter flygande högt i det stilla vädret: myror, nyckelpigor, myggor etc.

gröngöling hörd

tornsvala först sparsamt, men kl 1110 bildades plötsligt stor tät flock över tornet, 75 - 100 ex, ivrigt rundflygande om varandra. De skrek ~~en~~ några gånger. OBS vädrets utveckling: se nedan. Och obs insektlivet: se ovan!

ladusvala: mycket måttligt antal
backsvala: " " " }

För insektlivet se ovan!

näktergal sjöng en gång en strof på 2-3 sekunder, det lät: "tziihuutt, zeckekekekekekekeck". Därmed slut. Oväntat! - Dessutom hördes artens varningston flera ggr.

hämpling hörd
 steglits hörd överflygande
 koltrast ♂ ad sedd -
 kråka sedd
 sävsparv 1 ♂ ad sedd i vassen

Småfågellivet var rikt, och ytterligare några arter sågs, "men intet nytt".

Efter kl 1130 fortsatte jag obsarna. Det blev mulet från S-SO, särskilt mörkt i SO, och en svag SO vind började blåsa, men den dog snart ut. Torrväder tills vidare. Inga körde in till Lund för att hämta Mamma till middag. De kom ut kl 1320. Mamma var mycket spröd och disharmonisk. - Jag obsade kl 1330 - 1800, visserligen ej oavbrutet men utan stora luckor. Nedanstående artlista är inte fullständig; den omfattar endast viktiga arter och sådana som inte setts tidigare idag.

storskarv: kl 1210 flög på nytt 4 ex lågt över sjön!

häger ofta sedd, flera ex

gräsand: på e m flockar mot O-SO som vanligt, men flockar idag mycket fler och ofta större än förut; det var över 65 ex i största flocken idag, och totalantalet fåglar blev flera hundra. 1 ex missfärgat: kroppsfärg abnormt blek, delvis vitgul, mönster dock synligt. Främre vingkant skarpt vit, och övre vingtäckarna ljus och starkt gulorange eller ljus gulrostfärgade; denna färg kraftig och iögonfallande.

kricka flera sedda

skedand flera smärre flockar

satterand: 1 ex kl 1220, det fällde i sjön. Kl 1750 sågs ånyo 1 eller troligen 2 ex, som också fällde

brunand: först sågs 1 flygande, sedan 2, sedan 5, alla flygande

vigg 1 flygande

knipa: flock på 7 ex, varav c 3 ♂♂,

flög över sjön på c 75 m höjd

fiskgjuse ofta sedd, tog byte uppe i NO delen av sjön efter kort ryttlande.

glada: 2 ex sedda: kl 1210 kom 1 icke-ruggande fågel sakta över sjön på nära håll, och kl 1545 kom 1 ex över sjön, detta ex ruggade i handpennorna.

gluttsnäppa: 2 ex flög förbi kl 1215

brushane: 1 eller 2 ex kl 1500

enkelbeckasin sedd

drillsnäppa: 1 ex sett och hört vid vattenpöl på vägen nära stugan

skrântärna ~~flera~~ ofta sedd. Omkr kl 1300

sågs 3 ad; och kl 1730 och senare likaledes 3 ad, ofta nära, ibland var alla i sällskap.

Väder nu på f m: fint, men sakta mulnande ungefär från söder. Solskenet mattas alltmera, men det är fortfarande fint. Temp är +18,5 grader C. Nästan stiltje. Bra flygväder för insekter.

gråtrut: enstaka ad, som ruggade övre vingtäckarna, sedda. En vit strimma på manteln framträdde därför ungefär som skissen antyder:

havstrut 1 ad sedd

skrattnås } en hel del flög bort från sjön
 fisknås } med kurs ungefär österut omkring kl 1200-1220. Säkert var det 50 - 75 ex, troligen flera. Kanske något samband med väderlekens förändring.

törnsångare 1 ex i träd vid tomten

näktergal 3 ex samtidigt på tomten

härmsångare flera ggr sedd

büskskvätta 1 ex på betesmarken

koltrast ♀ ad i trädgården

svartvit flugsnapp: 1 ex juv i tallen vid stugan

entita: 1 ex inspekterade ena holken på tomten

kråka: "Loman-familjen" sedd ute i sjön

stare: flock på 200 ex eller något däröver sedd på betesmarken bland boskap.

- - - - -

Kl 1810 körde Inga in till Lund med Mamma. Jag gick en liten runda, ordnade sedan en del inomhus, gick därefter upp i tornet och stod där c 1840 - 1915. Kyllig kväll, temp var +14° C nu; alldeles mulet och mörkt och regntungt var det, men regnet var lätt, delvis my. svagt. Massor av svalor över sjön, speciellt i NO-N. Säkert 4000 ex, eventuellt mycket fler, delvis lågt, delvis till 75 - 100 m höjd. Mest ladu, skattat c 90 procent, men my. osäkert värde. Fö backsvala. Av tornsvala bara 2 - 3 ex.

FORTS

stare intressant: flera flockar sågs långt bort i väster som vanligt; flockar stora, 500 -- 2000 ex/flock; vissa flockar störtade ner ungefär i Krånkemossen, högst 500 m från f d Almen; andra mycket längre mot sjöns NV hörn.

En flock på 2000 exkom enl.

skiss:

Vid X

ramlade

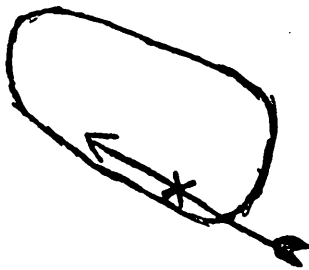
väl 200

eller 300

ex ur

flocken och fällde i buskar i vassen; de övriga fortsatte mot NV.

gräsand: på klarvattnet säkert 250 ex synliga. I en flock på 5 ex som kom till sjön från öster var en ♂ med främsta handpennan (eller handpennorna) klart vit (vita) på båda vingarna, se skiss på spalten härintill. Denna vita färg var mycket skarpt synlig i kvällningen.

missfärgad gräsand:

tornfalk: 1 ex på tråden uppåt sandtaget fisktärna några ex över sjön

(skräntärna icke sedd)

vipa: 1 ex kvar på betesmarken. Jag såg på den, nästan säkert [juv en senfödd]. Den skrek rätt flitigt. Av beteendet att döma, och efter vad jag sett förut, är den så gott som säkert kläckt på denna plats. storspov hörd varnande neråt Silvåkärret.

svanarna räknades my. noga från tornet:

summa 48 ad varav 1 ad med de 6 juv, de låg nu på nytt utanför båtplatsen på sjöns S sida. Vidare 1 ad med 3 eller flera juv i sjöns NO del. Spridda ad och par, summa 8-10 fåglar, låg utefter NV och V sidan, delvis my. långt borta. Alla övriga (det blir alltså 36-38 ad) låg i stor flock utanför f d Almen, men flocken var delvis gles och fördelad över en yta på kanske 300 x 500 meter.

1974-08-05, måndag.

Natten till måndagen regn, delvis hårt enligt Inga. Jag sov över det mesta. På morgonen endast några få fåglar sedda: i trädgården summa 1 svartvit flugsnapp, inga andra småfåglar. Fisktärna sedd i ett par ex över sjön. Skrattnås s, fiskgjuse s, tornsvala s.

Kvällen: vi kom till stugan c 1740. Ösregn. Det hade regnat nära nog hela dagen. Kyligt, mörkt, vått. Jag upp i tornet 1810-1840; regnet var då ganska svagt, men det var dyblött och mörkt. Fågel: häger s h, knölsvan summa summarum 28 ad synliga, därav i närmsta klarvatten 1 ad med de 6 stora juv. Snatterand 2 ex utanför kanalmynningen, de låg till vänster om den stora dubbelbusken som står ute i vassen där. Antagligen den enda dag i mitt liv då jag såg snatterand utan att - hittills - se gräsand. Fiskgjuse 1 ex över sjön, ryttlade och slog efter byte flera ggr i regnet men fick intet. Brun kärrhök 1 ♂ ad över vassen. Tornfalk 1 ex flög förbi, detta var kl 1900 när jag gått ner från tornet. Fasan 3 juv på vägen 1 km norr om stugan när vi körde ut (d v s ut från Lund och hade c 1 km kvar till stugan). Skrattnås: ett par ex sedda, därtill sågs i regnet en flock på 25 ex, den bestod av blandat ad och ~~juv~~ juv, och ad var i ruggning. Havstrut 1 ad över sjön. Fisktärna s. Skräntärna söktes länge förgäves i regndiset, men slutligen fann jag 1 ex långt borta mot N stranden. Efter en stund flög plötsligt 3 ex förbi huset mot S eller SSO. De flög i samlad trupp, höjd 30 - 40 m, och jag tror att alla var ad. Strax därpå sågs 1 ex fiska långt ute över sjön. Summa alltså minst 4 ex denna kväll. Sothöna sedd på närmsta klarvatten etc. Ringduva flög förbi. Tornsvala: oväntat tät flock på c 300 ex över ~~tornet~~ tornet och sjöns SO del, höjd 100 - 150 m; fåglarna rörde sig sakta mot SV. - Större hackspett 1 ex flög förbi mot SSV, artkaraktärer ej sedda, men storlek sedd. Backsvala s h. Obestämda svalor sågs i regndiset över sjön. Sadesärta 1 ad + 1 juv letade mat på vår gräsmatta. Stare: flock 300 ex lågt över vassen med kurs mot V eller NV kl 1830.

Kl 1915-1930 kunde man se ett svagt rosa anflog på det mörka molntäcket i V; regnet slutade, men det var mycket mörkt och kallt, temp = +13,5 grader C. Ladusvalor hördes svagt: rätt högt mot molntäcket flög flera hundra svalor, de drog sig ut över sjön, blev om ett par minuter svåra att se, och strax därefter blev de osynliga. 2 gräsänder flög upp (och satte kurs) mot O - NO. Annars ingen and på vingarna ikväll, vilket är alldeles mot vanligheten.

FORTS

- metrar
- 1940 nu, kl 1940, lyser en blek, ljusröd sol fram genom molnen. Den blir så stark att den bländar. För övrigt helt mullet, så när som på en horisontell, ljus orangefärgad strimma i V längs horisonten, 5 - 8 soldat ~~höga~~ hög. Prognosen för morgondagen sade: vackert väder! - Solen har oskarpa kanter, lyser genom moln eller kanske genom regn. Det småregnar igen, men solen syns helt och hållet, mot underlig, dimmig blekröd bakgrund. Molntäcket högre upp tycks lätta och delvis lösas upp - dock kan detta ha varit en synvilla. Det var svårt att avgöra om det var ett molntäcke eller klar himmel. Färg mörkt stålgrå. (Sällsynt fall; det är ju inte ofta man tvekar om ett mörkt stålgrått parti av himlen är molnfritt eller molntäckt. GR vid renskrivningen 1984-07-31).
- 1959 5 skedänder flyger mot SO, de passerar solskivan som just touchar horisonten. Påfallande att flygande andflockar eljes lyser med sin frånvaro.
- 2006 näktergal hörs, häger hörs
- 2007 1 and faller långt y/ ute, kanske är det en kricka
- 2008 1 gräsand kommer från Ö, faller i sjön
- 2011 c 60 måsar, uppenbart allra mest skrattnås, lyfter långt ute i sjön, går upp tätt, ~~måsar~~ kanske har de blivit skrämde. De malkas, flocken glesnar, de flesta flyger åt SO, men c 15 ex återvänder utåt sjön, flyger lågt, försvinner snart.
- 2017 2 ändrar flyger mot Ö lågt. Det är fortfarande mullet så när som på smal strimma i V vid horisonten; här är himlen delvis klar
- 2022 2 skedänder mot Ö
- 2028 1 gräsand mot Ö
- 2035 obsar slut
- 2037 det börjar regna rätt hårt. Kvällsrodnaden syns fortfarande bra
- 2110 regnet, som varit svagt i c 10 minuter, upphör nu.

SLUT 1974-08-05

Jag var i fågeltornet 0500-0530 och gjorde även observationer c 0645-0730, sistnämnda period dock mindre sammanhängande. Mulet men torrväder. Tidiga morgonen rätt dålig sikt, västra delen av sjön syntes svagt. Senare bättre väder (men solsken blev det först omkring 0740 när vi var på väg till Lund). Fågel:

- 1 skäggdopping
- 2 häger: ett par ex sedda flygande över sjön dålig sikt.
- 3 knölsvan sedd som vanligt men ej räknad ordentligt på grund av ~~våningarna~~
- 4 gräsand 1 ex i vattnet (!)
- 5 snatterand 2 ex på samma ställe som igår
- 6 kricka flera flygande, dels enst ex, dels flockar på 7 resp c 10 ex
- 7 vigg flock 7 ex flög över sjön och kom med väldig fart förbi
- 8 fiskgjuse 1 ex fiskade kl c 0700 och senare
- 9 brun kärrhök båda ?? ad sedda, de kom varandra på c 150 m avstånd men reagerade inte
- 10 tornfalk 1 ex ryttl över betesmarken när vi for iväg kl 0735
- 11 fasan hörd
- 12 sothöna mycket allmän men ej närmare studerad
- 13 rall hörd en gång
- 14 ljungpipare flock 6 ex flög mot S-SSV kl 0520
- 15 drillsnäppa hörd
- 16 fisktärna några ex över sjön, livliga, skrek, 1 ex anföll ena bruna kärrhök-honan som uppenbart blev överraskad, men tärnan upprepade inte anfallet
- 17 skräntärna 1 ad flög över sjön på avstånd kl c 0515 och senare (ingen mås sedd vid sjön!)
- 18 ringduva sedd och hörd, flög i parningsflykt
- 19 tornsvala nästan inga kl 0500-~~0530~~ -0530, men efter 0645 rätt allmän över sjön, säkerligen såg jag 30-40 ex trots kortvariga obsar
- 20 ladusvala flög över sjön 0645 och senare, ganska många och ganska livliga, jagade säkerligen småinsekter (fast jag inte såg sådana från tornet)
- 21 backsvala en del redan 0515 och senare, flög lågt och livligt över sjön och var säkerligen också på jaktflykt
- 22 härmsångare hörd flera ggr
- 23 näktergal dito dito, både det djupa vackra lätet och "knarrandet"
- 24 rörsångare hörd ur vassen, korta och ofullständiga sångstrofer eller antydningar till dylika
- 25 hämpling flög över tornet flera ggr, hördes livligt
- 26 stare: kl 0520 kom en stor flock över tornet österut. Det ven om vingarna på dem. Flocken var uppseendeväckande gles; antalet ex var nog högst 300 - 400 (säkert inte mer än 400) men flockens utsträckning i nord-sydlig led (d v s ungefär vinkelrätt mot dess flygriktning) var säkerligen 300-400 meter, alltså i regel flera meter mellan de enskilda fåglarna
- 27 skata minst 4 ex sedda. Inga såg denna morgon en skata som satt i lilla rabatten och bet av Ageratum-~~vattväxt~~ - korgarna! Vi har länge undrat vilket djur som gjorde detta.

Slut på morgonobsarna 0730. Därefter färd till Lund. Vädret klarnade mycket snabbt och blev finfint.

*Därefter inventering av Vombs ågar,
se följande sidor.*

Jag lämnade Lund per buss 1345, den skulle enligt tidtabellen anlända till Harlösa 1430 men kom redan 1417. Jag tog taxi via stugan till södra änden av den fridlysta delen av Vombs Ängar. Där ligger ett hus som förr i världen, om jag minns rätt, beboddes av "ängavattnaren"; numera bor där en malmöitisk kommunalman vid namn Skude. Jag har haft föga att göra med honom hittills, men han verkar inte sympatisk. Jag ankom till hans hus kl 1445. Härligt väder, jättefin sikt. För inventeringen av Ängarna se följande sidor.

På färden med taxi från Harlösa till stugan vid Krankesjön såg jag 1 fiskgjuse över sjön, 1 gök vid Silvåkra by, 1 törnskata ♂ ad på Vombs Ängar, Ännu 1 gjuse också på Vombs Ängar, samt 1 sparvhök i ungfuret nära vattenverket. Sparvhöken var rätt så röd ovanpå och var säkerligen en juv.

Fann 2 jätteröksvampar på Ängarna, medtog dem hem till stugan, kom dit 1737. Stortvätt i stugan. Upp i tornet 1800 och stannade där till 1825, då Inga kom ut. Därefter fortsatta studier, och jag var ånyo i tornet 1945 - 2000. Oerhört klar kväll, vilken kontrast mot gårdagen!

OBS: utanför stugan vid regnpöl på vägen 2 skogssnäppor, som ropade ivrigt redan kl 1750. Jag såg dem på 12 m håll. De reagerade inte när en tornfalk, ett icke ruggande ex, flög rakt över dem. Härmsångare hörd flera ggr.

Fågel i och över sjön, hela kvällen incl. båda perioderna i tornet. Förkortningar: I = första omgången i tornet. II = andra omgången därstädes.

skäggdopping många (ad) med ungar resp ungfåglar I II

häger enstaka ex flygande och stående I II

knölsvan: I minst 28 ad. OBS att den stora (=störvuxna) 6-kullen nu var uppdelad sålunda: 1 ad med 5 juv låg för sig, och c 100 m därifrån låg 1 ad med 1 juv.

Uppe i sjöns N del sågs vidare 1 ad med 3 stora pulli. Övriga svanar ad låg långt bort i sjöns V ände, enstaka ex även uppe i NV

kricka c 10 - 15 ex sedda

gräsand: både liggande på vattnet nära och på håll, och såsom lyftande och bort-
(såsom) flygande mot O - OSO mycket allmän, nog såg jag 300 - 350 ex

flyga bort, och 100-tals låg kvar. Sedd I men mest II

brun kärrhök 1 ex på långt håll

sothöns massvis, ej studerad

?? ljungpipare: flock på c 15 - 17 ex i rätt tät men oregelbunden formering flög högt mot SV, ej mot V. Nästan säkert denna art

svartsnäppa: I oerhört ihållande lock hördes av ett ex

gluttsnäppa II ~~ett~~ 1 ex hört

drillsnäppa ~~ett~~ hörd

obestämd större vadare: flock på c 15 ex flög västerut, lågt över sjön, Jättefart!

Charadrius?

storspov hörd flera ggr c kl 1720 - 1730, när jag nalkades stugan från Ängarna skrattnås och obestämda måsar, men säkert allra mest skrattnås: I i sjön flera hundra ex, de låg my. långt ute. Invecklade rörelser, en del flög mot SV c kl 1915, det var säkert 50 - 70 ex som gjorde så. Andra låg kvar, andra flög österut c kl 1950, ytterligare andra passerade över mot VNV kl 2010 utan att rasta.

Och så vidare. Öväntat mycket mås.

gråtrut: 2 ad sågs ligga på vattnet I

havstrut 1 ad " " " " I, säkert samma ex som vanligt

fisktärna flera ex i sjön, nog 5 - 6 ex sedda. De var livliga men bildade ej gemensam flock

ringduva sedd flera ggr

backsva} c kl 1920 - 1940, då redan stor insektsvärmning rådde, flög en del
ladusvala} svalor över sjön, antal kanske 300 - 500 ex. De flög ej lågt utan på c 50 - 100 m höjd, och jag tror att de tog insekter på denna höjd.

Senare, hela tiden före solnedgången och ännu kl 2030, var det en enorm svärmning av insekter: diptera som stora "rökar" 3 - 5 meter höga, på långt håll mot Silvåkraskogen (d v s med Silvåkraskogen som bakgrund) 10 meter (höga). "Rökar" syns även över sjöns västra vassar, alltså ~~ett~~ c (2 -) 2,5 kilometer från min obsplats i tornet. Då hade antalet svalor stigit till 5000 - 8000 eller flera. De var mycket livliga, flög kvittrande runt högt uppe, 100 - 200 m högt eller

1974-08-06 forts.

kanske högre. Det är ej troligt att de jagade insekter nu. Insekternas svärmning fortsatte.

sädesärta: några över sjön, de fällde nog för natten
härmsångare hörd
näktergal hörd
koltrast ♀ sedd

stare: jättefloccar. 3000 ex eller fler sågs fälla långt bort i V änden av sjön.
Ett par stora floccar sågs närmare, och en flock på c 1000 ex fällde i sjöns SO hörn, ehuru ovisst om definitivt.

Tillägg:

kl 2030 sågs lärkfalk kortvarigt. Flock skedänder sedd. Storsvärmning av diptera fortsatte. Andfloccar lyfter i sjöns västra ände, flyger hitåt (d v s ungefär mot OSO-SO. Det är gräsand, 50 ex.

kl 2033 ändar fortsätter. Svalor helt borta. Små floccar ändar på 2 - 6 ex/flock flyger mot O - SO. Det är gräsänder och några dykänder, säkerligen viggas.

Inga hörde gluttsnäppa på kvällen.

På ljus på kvällen en oerhörd mängd små ephemerider. De fastnade i spindelnät så att det satt 25 ex! ett nät på 1 kvadratdecimeters storlek, eller ännu tätare. Jag försökte ta dem som satt på stugväggen, men de var svåra och bräckliga. Petade därför ner ett par sprängfyllda spindelnät i två rör. Också litet diptera, närmare bestämt myggor, (svärmade på ljus på kvällen) men bara en eller två procent av ephemerid-antalet.

Beträffande insektsvärmning se även härovan, under backsvala/ladusvala.

~~6-1-11-1974-08-06~~

Forts.

1974-08-06, kl. 1450 - 1615

135

6 gräs-
änder
i vatt-
net

Överfly-
gande dess-
utom:

- 3 ladusvalor
- 1 ringduva
- 1 vipa
- 1 ormråk (mycket fjäll-
vråkslikt tecknad)
- 2 fiskgjusar
- 16 vipor
- 2 ladusvalor
- 1 fiskgjuse med byte
(hel fisk)
- hämplingar hörda
- 1 fiskgjuse med
halvåtet byte
- 18 råkor

De 4 hägrarna och de
2 tranorna lyfte men
fällde ånyo inom om-
rådet.

4 ladu-
svalor

1 ängs-
piplärka

3 ängs-
piplärkor

5 sånglärkor

10 stappar

5 ladusvalor

1 tornfalk ♂ ad sittande
på päl i närheten av boskap

2 tranor
stående

minst 1000
(ettusen) stappar

1 sånglärka

1 sånglärka

1 enkelbeckasin

1 sånglärka juv

1 sädesörla juv

4 buskskvättor

1 enkelbeckasin

1 sånglärka

3 sånglärkor

1 sånglärka

1 ängspiplärka

1 buskskvätta

4 hägrar
stående

1 sånglärka

2 sånglärkor

1 gulörla

2 gräsänder

1 diket

1 sånglärka

Fort.

137

- Det rika beståndet på brännässlor på västra delen av kontrollytan var nu till 100 procent svartnat och dött till följd av tidigare besprutningar. Inom kontrollytans mellersta del (omgärdad av röd linje på kartan) var mängder av örter slokande eller döende; det föreföll mig som om detta gällde för de flesta eller alla dikotyledoner, däremot naturligtvis ej för gräsen. Ovan angivna gräns är endast ungefärlig. Kontrollytans östra del - öster om den med rött markerade biten - föreföll att ha blivit besprutad på nytt. Dessutom hade den bevattnats med gödselvatten.

Lund 7 augusti 1974

Gustaf Rudebeck

Forts.

De 4 hägrarna höll nära samman. 2 av dem var ljusa ad, 1 ex var juv, och det fjärde hade intermediär mantelfärg.

De 2 tranorna var rätt olika: den ena avsevärt större, med ljusgrå mantel; den andra mindre och med manteln betydligt mörkare och ej lika enfärgad. - När tranorna flyttat sig och ånyo fällt inom provytan, låg det mindre ex på ängen, och det andra ex stod bredvid.

En gång flög hägrarna upp - det var första gången de lyfte - ungefär samtidigt med att tranorna flög upp framför hägrarna. De sistnämnda anslöt, så att en rad bildades med 2 tranor främst och 4 hägrar därefter. Så flög de lågt c 120 - 150 m, innan tranorna vek åt vänster och hägrarna åt höger.

S L U T

Jag obsade från tornet 0500-0540 i finaste morgonljus. Även obsar, ehuru ej oavbrutna, c 0630-0730, i gott ljus men delvis snabbt uppdragande molntäcke, som dock snart försvann ~~iff~~ igen. Fågel:

- 1 skäggdopping allmän, i det fina ljuset ~~varvid~~ kunde den lätt bestämmas även på långt håll i V
- 2 häger ett par tre ex sedda
- 3 gräsand: från tornet endast få sedda. Men senare, från c 0700 och särskilt från c 0715, kom mängder av gräsänder från O-OSO. Säkert såg jag 300 eller 400 ex komma så, delvis i stora flockar. En herre som bor i närheten och var i tornet från c 0710 (jag vet inte vad han heter) uppskattade att han sett 700 ex komma österifrån på en kort stund, och den siffran ~~var~~ är helt rimlig
- 4 brunand 2 ~~stora~~ flygande ex sedda
- 5 knölsvan: summa 41 ad sedda, därav de 2 som har kullen på 6 stora juv samt 1 ad som långt ute i sjön har 5 eller 6 juv, dessutom par (nästan säkert utan ungar) på ett par ställen längs N sidan och i NV hörnet, och s resten i glest förband i V och ett par spridda ex utanför S vassen. Ungefär som vanligt alltså. Utmärkt ljus.
- 6 fiskgjuse fiskade i sjön på morgonen i oerhört fint ljus, lyste som en lampa. Efter ett par misslyckade försök varvid den ~~åtm~~ en gång föll i relativt flack ~~varvid~~ snedbana till vattnet, gjorde den ett slag rakt utanför fågeltornet, nära nog vertikalt. Slog med vingarna ett par ggr i vattenytan efter slaget, låg sedan orörlig ett par sekunder, ryckte så till - och lyfte med en mycket stor fisk, vann höjd långsamt och försvann söderut över strandskogen bara precis så högt att den klarade träden. Senare 2 ex sedda samtidigt
- 7 tornfalk 1 ex över betesmarken. Ruggade i vingarna
- 8 fasan tupp sedd och hörd
- 9 sothöna massvis på vattnet
- 10 rall hörd en gång
- 11 drillsnäppa hörd flera ggr på morgonen, delvis nära
- 12 grönbena hörd flera ggr på morgonen
- 13 glutt flock 5 ex flög mot VNV (ungefär) över sjön c kl 0725. När vi sedan var mellan Hardeberga och Östra Torn, körde vi ikapp en flock på 4 gluttar som på c 30 -40 m höjd sträckte västerut. ~~varvid~~ Deras flyghastighet var c 60 km/tim, vi körde 65 och for då något fortare än de.
- 14 havstrut 1 ad över sjön som vanligt
- 15 gråtrut 1 ad över sjön, därtill 3 juv dito, men dessa flög snart bort mot SV
- 16 fisktärna 3-4 ex sedda
- 17 skrântärna ej sedd från tornet trots utmärkt sikt och noggrann spaning. Men när vi åt kl 0710 och senare flög 1 ad utanför, över närmsta klarvatten och sågs fint upprepade ggr
- 18 ringduva sedd
- 19 backsvala rel mycket från tornet, flög snabbt och täml glest omkring på växl höjd, men säkert ~~var~~ var det ett par tre hundra ex, och i det fina ljuset såg jag att alla var back. Se även följande
- 20 ladusvala ej sedd från tornet, men senare 1 eller 2 ex bland backsvalorna. Fler än så sågs ej
- 21 tornsvala i antal sedd från tornet, säkert 20 ex, snabbt och glest flygande, flera kom så nära att man hörde vinandet av vingarna
- 22 lövsångare hörd flera ggr
- 23 näktergal 1 ex sågs nära
- 24 stare enst små förband överflygande
- 25 kråka hörd
- 26 råka hörd
- 27 kaja hörd
- 28 skata hörd och sedd
- 29 nötskrika 1 ex sågs från bilen mellan Stensoffa och Tvedöra, nära.

Tillägg till gårdagen: grönfink ad sågs vid grustaget när jag vandrade hem från inventeringen på Vombs ängar.

1974--08--08, torsdag.

Jag for med tåg till Ängelholm för att besöka Anders och Eva Enemar i Skepparkroken vid Skälderviken. Skulle gå igenom uppsatser för Ornith. Scandinavica. Allt arbete gick fint. Deras dotter Karin var också hemma. Lunch 1230, sedan genomgång av uppsatser samt diskussion med Anders, sedan ett härligt bad. Därefter gick vi upp till Lena Wennhagen--Tihkan och fick kaffe och tårta. Hos henne var även Torsten Malmberg med fru Aimée och ~~h~~ båda barnen på besök. Tihkans sommarvilla heter Havsgården, mycket trevlig; och tomten runtomkring var stor och innehållsrik, full med hallon och krusbär och snår och blommor och enbuskar och vildrosor och mycket annat. Härligt väder dessutom!

Fågel på dagen: måsar, kentska tärnor, drillsnäppor. Svärmning av myror på e m, varvid skrattnåsar tog dem i flykten. Ejder, knölsvan, strandskata, hämplingbo med mycket spåda ungar.

Jag fick bilskjuts med Totte Malmberg och hans familj till Lund. Jag var inte vid Krankesjön denna dag. Men Inga var där och såg bl a en skräntärna och flera fiskgjusar; sistnämnda art ses numera alltid där (d v s på sommaren och tidiga hösten. GR).

1974--08--09, fredag.

På e m for vi ut till stugan vid Krankesjön. Ingen skräntärna denna dag, men sikten var dålig, och obsar gjordes ju endast på e m och kvällen. Fiskgjusar sedda, lärkfalk, brun kärrhök. Mycket ladusvalor, flera tusen men troligen inte över 4000. Starflockar: flera mycket stora sedda, på 1000 - 3000 ex/flock, långt bort i V. De störtade ner i vassen ungefär i riktning mot f d Almen (räknat från vårt torn, förstås). Fisktärna icke sedd. Svanar räknades flera ggr, jag fick lägst 38 och högst 42 ad, men verklig siffra måste varit minst 45 ad. De 6 stora ungarna/ungfåglarna låg neråt sjöns sydsida, 2 av dem låg 150 - 200 m från de övriga. Mycket änder låg i sjöns västra del, och säkert sågs 250 gräsänder plus några skedänder flyga från sjön mot O - SO på kvällen. Även såg jag en flock på 12 - 14 flygande brunänder.

1974--08--10, lördag.

Morgonobservationer i ett par omgångar. Därvid 2 skräntärnor ad. Fiskmåsa, skrattnåsa. 1 näktergal sedd, 1 buskskvätta sedd. Svan sågs men räknades ej på morgonen. Backsvalornas häckplats manglad, men jag vet inte hur många ungar som ströck med. Kanske inte så många. (OBS: denna koloni belägen i sandtaget omedelbart norr om den väg, som går från allmänna vägen strax N om Silvåkra by ner till fågeltornet och stugorna därintill. GR vid renskrivningen ~~1984-08-05~~ 1984--08--05. Detta sandtag var vid denna tid ~~1984-08-05~~ "i drift". Senare upphörde verksamheten där, och avsevärda "terrängjusteringar" skedde. Uppgifter härom finns i dagboken). Det var tydligt att förstöringen av kolonin skett torsdag eller fredag.

På morgonen sågs en fisk/silvertärna juv i sjön. Gjusar ofta sedda, brun kärrhök 8 ad sedd, ormråk juv sedd/nära. Protokoll denna dag ej fullständigt, men intet viktigt utelämnat.

På e m for jag med tåg och buss till Falsterbo. Badade kl 1530 nedanför fågelstationen. Det var gråväder, men badet härligt. Sedan var jag kl 1730 - 2100 på middag hos Erland och Märta Sandström. Mycket trevligt. Erland Sandström har varit bankdirektör men har släppt det jobbet och bor i en villa i Skanör. Han är mycket verksam som naturvårdare i Skanör-Falsterbo. Mycket hygglig och hederlig prick, men han har högst bestämda åsikter, vilket inte alltid är så lyckat eftersom hans kunskap om natur är begränsad. Och någon humorist är han inte. Hans fru, Märta, är dotter till en bankdirektör Leijonflycht, som, om jag minns rätt, arbetade i Handelsbanken i Helsingborg, alltså på samma ställe som min pappa, fast pappa måste varit betydligt äldre. Jag tror att de båda herrarna uppskattade varandra. Denna kontakt torde vara av betydelse, ty det har flera gånger förefallit mig som Erland Sandström och hans fru sökt mitt sällskap.

1974-08-11, söndag.

141

Jag ledde FNF-exkursion i Falsterbo. (FNF = Falsterbonäsets Naturskyddsförening). Start 0900, slut 1230. Fint väder, sol, grant, god sikt, men i NV och NO på långt håll mäktiga åskmoln eller regnmoln. Ännu kl 0745 var det mulet och regntungt i Falsterbo. - Här fullständig lista över sedda fågelarter, med korta kommentarer:

storskarv 1 + 2 + enstaka ex
häger: 6 ex sedda på Ljungen, därav
1 ex flygande med ett hängande ben
knölsvan: 1 ad flög utanför sydkusten
gravand: flera ex; inalles såg jag c
12 - 15 ex. Alla dessa var juv.
gräsand sedd vid Ängsnäset m fl ställen,
totalantal nog ej över 50
kricka dito, inalles 50 - 80 ex sedda
årta 1 ex i krickflock sedd mycket
bra, observerad av mig 5-6 ggr
ejder: spridda ex på reveln (betyder
nog: utanför Nabben, eller kanske
utanför Ängsnäset). Dessutom
sågs kl 0830 en flock på c 60 ex
och kl 1030 en flock på c 40 ex,
båda kom så:

Fåglarna såg mörka ut, men av-
stånd långt och belysning ej god.

obestämd vråk: 1 ex eller kanske 2 ex,
båda på jätteavstånd.
brun kärrhök: 1 juv sedd mycket bra
på Ljungen
tornfalk: flera ex sedda på Ljungen,
ofta ryttlande på närhåll
strandskata: några spridda ex, summa
nog mer än 5 men färre än 10
större strandpipare: flera ggr, bl a
sågs en flock på 4 ex
kustpipare hörd, dessutom 1 ex sett,
detta var utan eller nästan utan
svart på undersidan
ljungpipare: 3 ad flög mot väster,
lockade. Dessutom hörd vid ett
annat tillfälle
vipa: summa ett ex sågs vid Ängsnäset!!
kärnsnäppa: några småflockar samt en
flock på c 25 ex. Nästan bara ad
sedda
brushane: före exkursionens start, kl
0835, när jag gick ut mot mötes-
platsen, kom 11 ex i flock med
kurs mot V längs S stranden
rödbena: flock 12 ex, därtill enstaka
ex sedda

gluttsnäppa: flock på minst 15 ex, därtill
flera ex som var ensamma och vidare
sedd parvis etc. Var allmän.
grönben: ofta uppskrämd, maximum 5 ex
samtidigt. Troligen sågs inalles
12 - 15 ex på exkursionen
drillsnäppa: flera ex sedda, enstaka eller
parvis
myrspov: 2 sedda
småspov: c 2 - 3 ex på utvägen mot mötes-
platsen. Därefter, på exkursionen
alltså, sedd flera ggr, dock alltid
enstaka. Ofta sedd påfallande bra.
Summa sedda ex uppskattningsvis 7 - 9.

(storspov: icke sedd!!!)

skärfläcka: 1 + 1 ex, först på långt håll;
sedan sågs 1 ex mycket nära, delvis
tillsammans med en flock skrattnås och
med kentska tärnor
dvärgmås: 1 juv, ovanligt mörk, låg utan-
för Ängsnäset tillsammans med 3 skrattnåsar,
lyfte, flög alldeles förbi oss,
ryttlade etc etc. Ovanligt fin obser-
vation.
skrattnås: förutom strö-exemplar sågs en
flock på c 75 ex vid Ängsnäset. Se
även kentsk tärna
gråtrut: spridda ex men alls intet rikligt
uppträdande. Några ad och högst c
10 - 15 juv sedda, inte flera.
havstrut: 1 ad sedd av mig, men inte av
de andra
småtärna: före exkursionens början flög
1 ex förbi vid sydkusten
kentsk tärna flög ofta förbi, hördes etc.
Vidare satt på gräsängen vid Ängs-
näset, nära betande kossor, en flock
på ~~75~~ c 75 skrattnåsar och minst
60 kentska tärnor. Jag räknade dem.
Många ad var i ruggning!
ringduva sedd flera ggr
tornsvala sedd i spridda ex, ibland också
2 - 3 tillsammans. Tydligen pågick
sparsamt sträck idag.
sånglärka ofta på Ljungen, enstaka ex
eller som mest 4 - 5 ex samtidigt.
Summa högst 15 - 20 ex sedda
ängspiplärka: på Ljungen minst lika all-
män som sånglärkan
gulärta: ett par småflockar på resp.
c 10 och 7 ex flög mot väster
(begynnande sträck säkerligen! GR
vid renskrivningen 1984-08-05).

FORTS

sädesärla: enstaka ex vid stranden
ladusvala sedd, dock bara enstaka ex
eller några tillsammans
hussvala sedd
lövsångare sedd vid Fågelstationen
svartvit flugsnapp likaså
stenskvätta: flera sedda på Ljungen

dubbeltrast: ett skadat ex juv funnet.
Avlivades, vilket var nödvändigt.
Anmärkningsvärt fynd. Demonstrerades.
Skulle placeras i frysen på Fågel-
stationen
hämpling: flera på Ljungen
pilfink: flera vid fågelstationen
stare sedd i ringa antal
kråka sedd
skata sedd

Jag kom till mitt rum på Fågelstationen c kl 1215, fick lift dit med Sandströms. Klädde om mig, packade, drack läsk, åt kex, ordnade allt i rummet etc, och tog sedan bussen med avgång 1345, ankomst Malmö 1445. Fikade, fortsatte sedan med buss från Slussplan 1530, till Veberöd 1627. Därifrån taxi till lilla stugan vid Krankesjön, ankomst dit 1640. Fint väder, men åskmoln på avstånd. Inga var vid stugan.

- 1640-1830 flitigt fågeltittande: ofta fiskade 4 gjusar samtidigt, och 1725-1730 såg jag 3 ex taga byte, därav ett mycket stort. Senare, men före 1830, sågs ytterl. 2 ex taga byte!! 1 skräntärna ad. Fisk/silvertärna 1 ad och 1 juv, art: nästan säkert fisktärnor. På långt håll sågs dessutom en flock på c 10 fisk/silvertärnor passera mot V. 2 storspovar passerade också mot V omkring kl 1715, de ropade. Änder i farten, de flög i småflockar mot Ö - SO; före kl 1830 blev det högst 100 ex varav 6 skedänder och 10 krickor, resten gräsand. Dock ej oavbruten passning! Brun kärrhök ♂ och minst ett annat ex sågs över sjön. Häger sedd och hörd. Och c kl 1820 flög en rördrom ungefär söderut rätt långt ute över sjön. Det första ex jag har sett på länge.
- 1830-1920 middag. Obsar fortsatte men ej oavbrutet. Andflockar fortsatte att flyga mot öster (eller m 1 m sydost) som vanligt. Gjuse kvar, 1 eller 2 ex.
- 1920-2020 Ånyo i tornet. Stilla, härlig kväll med en del mörka moln i V, men mest klart. God sikt. Lärkfalk sedd 2 ggr, gjorde först jakt på fågel på oerhört avstånd; beteendet verkade som om den utsett bytet på 2 kilometers avstånd. Det blev miss. Senare 1 ex på nära håll över vassen. Svalor sedda, nästan bara ladusvala; de flög högt och spritt och ivrigt kvittrande, och de "sköljde" åt olika håll. Stundvis var de försvunna. Totalantal mellan knappt 1000 och 1500. Några tornsvalor flög snabbt mot S eller SSV. Stare: liten flock och en större flock flög mot V.

skäggdopping allmän
sothöns massor, men på närmsta klarvatten var högst c 30 ex synliga
knölsvan: 42 ad sedda. Kullen på 6 juv sågs icke idag
gräsand mycket allmän, se nedan
gråtrut några på vattnet
havstrut 1 ex på vattnet

Summa synliga fåglar på vattnet c 1400 ex. Men siffror för sjöns V ände och NV ände (och i realiteten för - ungefär - västra tredjedelen av sjön GR) blir som alltid bristfälliga.

Änder: småflockar flög mot Ö hela tiden. Vissa flockar lyfte i sjöns SO hörn, det var totalt c 100 ex fördelade på kanske 10 smärre flockar. Men idag kom mycket fler änder från sjöns västra ände (bättre: västligaste del). Så gjorde många flockar på 25-40 ex/flock; ~~och~~ redan före kl 2000 hade säkert 450 - 500 änder rest från sjön, och av dessa hade alla utom 100 - 125 ex lyft i sjöns V ände eller i varje fall långt bort i sjöns västra del.

FORTS

- 2005 nu passerade norr om tornet c 4 flockar på inalles 250 ex (änder), alla hade lyft långt bort i väster
- 2017 nu kom ytterligare 150 änder förbi, också från sjöns V del.
- detta bete-
ende började
redan c kl
2000 eller
tidigare
- I sjöns SÖ-hörn (= i stort sett närmsta klarvattnet och angränsande vatten, särskilt närmast kanalmynningen) simmade undan för undan ut flottiljer (av änder) på klarvattnet, det var 20 ex, 50 ex etc. Ibland sågs flera flockar på summa 100 ex eller flera, som låg stilla utan att lyfta även om andra flockar kom förbi västerifrån. Så, ett tu tre, startade 10 - 20 ex och gav sig iväg, åt Ö eller SÖ som vanligt. Efter paus kanske 30 ex till. De stimulerades ej till flykt av de stora flockarna som kom från V, såsom angivits under kl 2005 och 2017. - Före kl 2020 hade minst 700, men kanske 900 gräsänder rest mot Ö eller SÖ från sjön, och av dessa hade c 200 startat från SÖ-hörnet men de övriga långt bort i ~~vatten~~ västra delen. Kvar i SÖ-hörnet låg minst 50 - 60 änder (gräsänder) ännu kl 2020, när jag lämnade tornet.
- 2020

Före kl 2020 hände även en del annat, som nämnes härnedan, fast det innebär att redogörelsen inte blir strikt kronologisk.

- 1955 Klockan 1955 upptäckte jag ett jättelikt band av sjöorre, summa c 550 ex, höjd 400 - 500 m. Lätet hördes ett par gånger. Ses mycket sällan på sensommar och höst över Skånes inland (kanske passerar ett avsevärt sträck här-över på väg till ruggningsplatserna, men fåglarna flyger tydligen så högt att de mycket sällan observeras. GR). Se skiss! Observera flockens form. Det var en fantastisk syn mot kvällshimlen.

Skissen visar flockens form men avser ej att återge varje exemplar. Flocken är här uppdelad på 5 "sektioner" på vardera (c) 100 ex, men detta värde är avgjort i underkant, och bästa siffran är: cirka 550 ex.

Vidare sågs! och/eller hördes:
häger sedd och hörd, enstaka exemplar
brun kärrhök sedd
sothöns massvis, men procentuellt färre på grund av den starka ökningen av änder
rall hörd ett par ggr
kustpipare hörd flera ggr, men mycket svagt, långt bort i fjärran
obestämda småvadare: några ex sedda
svarttärna: 1 ex flygande länge över klarvattnet tämligen långt ute.
fisk/silvertärna: enstaka ex likaså
(skrättärna: ej sedd kvällen)
fiskmå/skrattmå sedda men ej studerade; var fåtaliga
ringduva flög över
lövsångare sjöng en gång
hämpling hörd överflygande ett par ggr
rörsångare troligen hörd.

Klockan 2055 - 2059 var jag ute igen och lyssnade: skogssnäppa hördes i ett kör, och kärrsnäppa hördes från flera håll!

Tillägg: sjöorre-flockens flygriktning ej angiven, men ~~den~~ den var ungefär mot V eller VSV.

S L U T

1974--08--13, tisdag.

Ankom till stugan c 1725. På utvägen från Lund 1 ormråk vid Skatteberga. Från stugan med omgivningar sågs: 1 fiskgjuse fiskar, tar fisk efter c 10 minuters jakt, flyger bort. 2 skrântärnor ad, de var ej i sällskap men båda kom nära. När en flock på 7 skrattmåsar flög förbi mot Ö, flög ena skrântärnan åt samma håll. 1 brushane över sjön. (juv) 1 brun kärrhök långt bort i V. Fin kväll.

I tornet från 1905. Redan tidigare hade jag sett att änder var i rörelse, dock blott helt litet: en flock på 11, en på 6 ex etc. Var gräsänd. Jag räknade 45 synliga svanar ad, därav 2 ad tillsammans med de 6 stora juv utanför sjöns södra vass. De 6 unga låg i rad, spridda, så att det var 200 meter mellan de yttersta. Långt uppe i N-NV sågs vidare 1 ad med 6 likaledes spridda juv/pull. Övriga svanar ad låg långt bort i väster, ett par tre spridda ex även i NV. Gråtrut 1 ad. Några skrattmåsar juv samt 2 ad fiskmåsar och 1 juv dito flög mot Ö

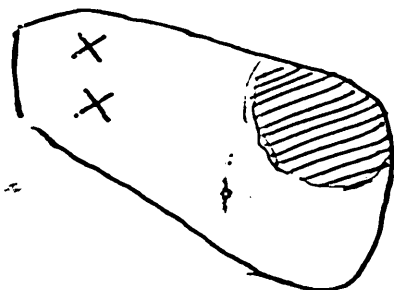
1910-1920 spridda tornsvalor flög ungefär söderut. Ej en svala att se! 1 häger s.

Hämpling hörd många ggr. 1 havstrut ad i ruggning i båda vingarna, som såg ut som skissen visar. Havstruten flyger mot Ö. Fasan skriker. Gräsand snattrar. Sothöns allmänna, i västra delen av sjön ligger de i massor. Skäggdopping sedd. På närmsta klarvatten c 32 sot-höns och 40 gräsänder

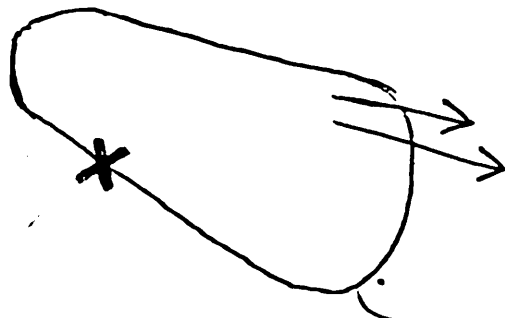
1925 spridda tornsvalor fortsätter, kurs ungefär mot S

Jag räknar fågel i sjön. På dess NO del, skuggad på skissen, ses nästan intet, men i NV och särskilt i V ligger massor, däribland hundratala änder, det är gräsand. Kryss på skissen anger var det ligger mycket fågel.

1930 flock på 7000 starar ses långt bort i V, de kommer delvis nära: 2500 + 500 + 800 gör så. Flera tusen kvar i väster. Alla de 2500 + 500 + 800 flyger förbi mot Silvåkra by. 20 + 30 gräsänder flyger mot Ö. Ytterligare 4000 starar kommer runt; det slutar med att 600 ex far mot O - SO, resten går tillbaka mot V. Svalor ses på långt håll över Silvåkraskogen. Ladusvala hörs. Storspov hörd flera ggr. Flock på 14 nästan säkra kärrsnäppor kommer med full fart mot V. Bra svärmning av diptera, där- till även litet ephemerider, några mycket små, ~~några~~ andra stora.

23 + 13 gräsänder och en flock på 3 gräsänder och 1 skedand, alla dessa flockar flyger mot O eller snarare OSO, och de kommer norr om tornet, också som vanligt. Se skiss här. 2 + 6 + 2 gräsänder kommer med samma kurs, närmare. 1 häger lågt, s h.

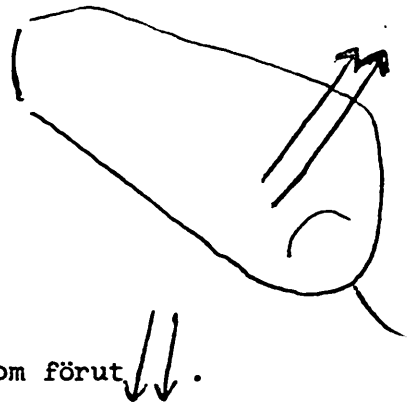
1940 och följande minuter: tornsvalor fortsätter att passera med samma kurs som förut, d v s mot S eller kanske SSV. De kommer glest och delvis långt borta. Ej noga obsade, men flera tiotal sedda inalles.

1942 12 måsar, troligen enbart fiskmåsar, flyger bort från sjön med kurs (c) VSV.

1945 dånande uppflog av starar ur vassen på sjöns sydsida, plats markerad med kryss på ovanstående skiss. Många tusen ex faller efter någon minut. 1 obestämd tärna sedd. Svalor endast på jätteavstånd över ~~Silvåkra~~ Silvåkraskogen; antal sedda ex mycket lågt.

60 + 40 + 10 gräsänder samt 1 kricka reser bort ~~p~~ som vanligt, kurs dock kanske snarare mot Ö än mot SÖ. - På närmsta klarvatten nu 74 gräsänder, beteende anmärkningsvärt, se nästa sida.

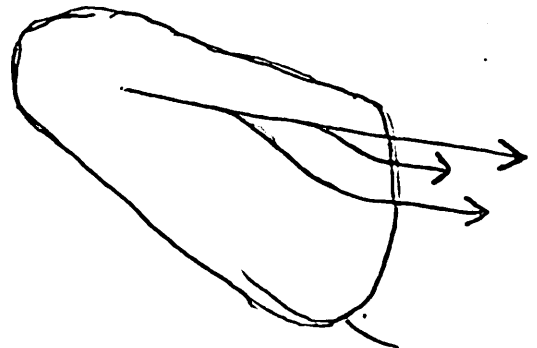
På närmsta klarvatten nu 74 gräsänder.
6 gräsänder lyfter från sjön (men ej från närmsta klarvatten, att döma av skissen! GR); de flyger bort mot NO, vilket är ytterst ovanligt här. Se skiss:
8 änder av de 74 flyger upp, reser mot NO - O (också ovanligt! GR).
8 andra gräsänder lyfte längre bort i väster, flyger bort mot O.
8 andra änder av de 74 lyfter, flyger bort med samma kurs. 2 änder till, likaså.

1955 rall hörd. 5 tornsvalor på nära håll, kurs som förut. 1 häger lågt, skriker.

7 + 2 + 40 + 9 + 15 + 15 + 1 + 16 gräsänder flyger bort med (ungefär) vanlig kurs, enligt skiss här:

58 gräsänder + 10 till, alla likaså!
 4 kråkor flyger österut över sjön.
 Vild svärmning av stora diptera över tornet.

2004 2 + 2 + 3 + 35 + 3 + 9 + 22 gräsänder, beteende som ovan. 2 + 60 + 1 gräsänder likaså!

2005 12 + 6 + 4 + 33 + 7 + 5 gräsänder, beteende som ovan!

Plötsligt hörs tornsvala: en relativt tät flock på c 35 - 40 ex ses högt uppe, fåglarna flyger m 1 m mot SO men försvinner strax mot mörknande himmel! Himlen är till viss del (troligen 90 procent, siffra kanske inte helt säker) klar, och det är ännu bra ljus i väster.

2014 gräsand hörd: 10 ex bryter upp från närmsta klarvatten. Där är nu inga fler änder synliga.

2016 jag ner från tornet.

Rättelse: under kl 1925 står att jag räknar fågel på sjön. Detta är tyvärr inte sant, eftersom inga sifferuppgifter ges för någon enda art. Av betydande intresse är dock uppgiften att sjöns NO del är så fattig på fågel: jämför läget under senare år då antalet fåglar på sjön var bara en bråkdel av vad det var år 1974. (GR vid renskrivningen 1984-08-06).

Kommentar: gräsändernas beteende denna kväll mycket intressant.

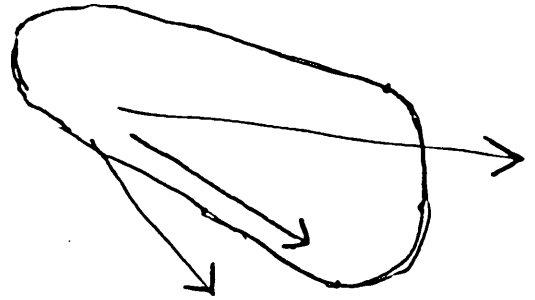
S L U T 1974-08-13

se även Tillägg sid 14 aug, sid. 148.

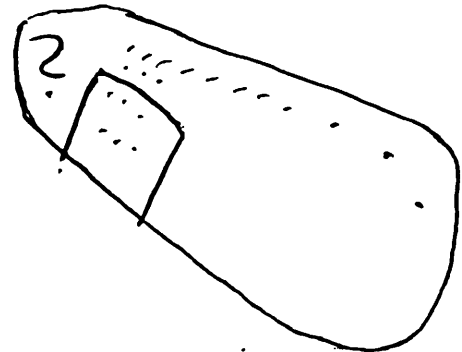
1974-08-14.

I tornet 0525 - 0625. Flera hägrar; trädpiplärka hh, sävsparv hh, rall hh (hh = hörd upprepade gånger).

0535 starar flyger i jättestor, gles flock enligt skiss; obs den radiära spridningen. Det är flera tusen ex, och tydligen har ett stor-uppbrott (från nattplatsen) [ägt rum] just, trots att klockan är så pass mycket. - ↑

Skäggdopping, sothöns. 1 råka flyger ↑. Sädessärla s h, gärdsmåg h. 1 häger förföljde den bruna kärrhöken som bor i sjöns NO del. Näktergal h, skata h, lövsångare flera ex s och h. Skäggdopping-ungar tigger. 1 fiskgjuse. 2 krickor flyger mot SO. Fågel på vattnet: totalt approx 1000 ex, de ligger fördelade enligt skissen här-invid, men ej så mycket i väster som igår. Det på skissen omramade området är det som jag kallar "sjöns V del". Vad som ligger väster därom är "längst bort i väster" eller dylikt.

1 dvärgmåås ad, tyvärr dock oklar (fast jag djupast inne tror att bestämningen var OK).

1 tärna på jättehåll. Tornsvala några få över sjön. En backsvala kommer från Ö (!!)

1 gök flög förbi med kurs mot N. 1 gråtrut ad och 1 havstrut ad, båda simmande.

1 skratmåås ad flygande. Ytterst få änder på vattnet. 1 brunand flygande. Fasan hh. Ensam stare flyger mot SSV, sädessärla flyger mot

NNO (ungefär). Fågel på vattnet i sjöns V del är till tämligen betydande del skäggdopping. 4 brunänder. Mest sothöns. Ringduva h. Nu ses 2 gjusar. Svanen med 6 mindre ungar ligger i sjöns NO del, i vasskanten. Kaja h. Tornsvalor glest över sjön, nog ses 25 ex. Entita h. Gjuse slår stor fisk, ligger stilla 3 sekunder, går upp men tappar fisken i vattenytan. 1 trädpiplärka kommer / rakt över, s h. Gröngöling h, nötväcka hh. Falk ropar, men art oviss (jag tror inte jag kan skilja på tornfalk och lärkfalk på lätet. GR vid renskrivningen 1984-08-06).

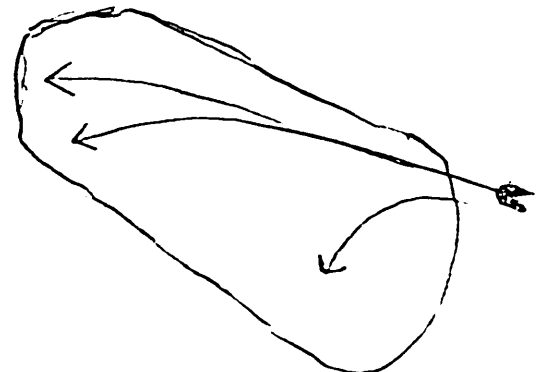
Nu ses 3 gjusar; de 2 som ses på nära håll är inte årsungar. 1 årsung brun kärrhöken kommer på 10 m höjd från SO, gör ansats att slå efter brunand, men denna snattrar, och kärrhöken ger upp medan den ännu är flera meter ovanför anden. - Gjuse flyger mycket lågt med byte. Ung brun kärrhöken slår efter den rätt intensivt men bara en gång. Tornsvalor har nu ökat i antal, snart är det 75 - 100 ex glest över sjön. 2 skogsduvor flyger mot SSV ungefär.

0625 jag ner från tornet. Drillsnäppa hörs. Sångsvankonsert börjar, håller på någon minut; ett slag är den mycket / fyllig. - Väder: härlig morgon, först sol, lugnt; sedan skugga. Utmärkt sikt.

0635 en del svalor på långt håll bland tornsvalorna över sjön.

Efter 0630 ej sammanhängande obsar. 0700 - 0720 frukost; därvid är hela tiden fiskgjusar nära, ibland 4 ex samtidigt. Vi såg 3 ex ta byte. En gjuse är troligen juv, de övriga av oklar ålder.

0707-0709 kom massor av gräsänder ner i sjön de kom från NO eller O. En mindre del fällde / nära, men de allra flesta fällde långt västerut. Se skiss. Säkert sågs 400 ex inalles. Men beteendet var tämligen komplicerat; vissa flockar flög vidare mot väster. Stor rörelse på fågel över V delen av sjön.

0715-0730 gulärla överflygande. Svartmes hörd på närhåll flera ggr. Talgoxe h. Blåmes 2 ex sedda.

Vi for till Lund. I Lund tornsvalor.

FORTS

1974-08-14 forts.

Kom åter ut till stugan 1725. Härlig kväll, lugnt, halvklart, temp +17,5 grad.C. Fågel: skräntärna: 1 ad flög österut kl 1812, Ännu 1 ad sedd kl 1910. Spillkråka 1 ex flög mot S eller SV. Fiskgjuse 1 s, lärkfalk 2 jagade tillsammans, sågs ofta. Glada 1 över sjön. Skrattmåsar minst 10 juv sedda. Rall hörd.

Stare: kl 1800 gles rundflygning av starar efter svärmande chironomider; stor svärmning men stararna var på ~~minst 10~~ 10 - 100 meters höjd, undantagsvis så lågt som 5 meter (innebörd: de flesta starar flög högre upp än där chirrarna svärma. Dock kan det ju hända att glesare svärmning av insekter, kanske av andra arter, förekom högre upp. Borde kunnat avgöras på stararnas beteende, men härom ~~står~~ står intet i originalet på detta ställe. Jämför nedan! GR vid renskrivningen 1984-08-06). Klockan 1850-1910 gigantiska mängder stare efter chironomider, glest fördelade över sjön, antal starar skattat c 5000. Högst underlig syn.

Kl 1915 och senare (sågs starar) i täta flockar: 3000 + 1000 + 2000 + + + +, därtill många stora flockar bort i väster, summa starar kanske 10000, tiotusen, trots att chironomiderna fortsatte (att svärma). Antalet starar, skattat till 10000, är mycket approximativt men rimligen rätt till storleksordningen.

Ladusvala få. Tornsvala tämligen mycket.

Gräsand: flera hundra ex flög mot öster c kl 1830

Fisk/silvertärna: flock på 19 ex flög högt mot väster c kl 1845, störtade nedåt men bara en kort bit, fortsatte sedan med (ungefär) samma kurs som förut.

Kl 1920 - 1927 ej ordentliga obsar; jag skrev hastigt ned vad som skett.

1930 jag upp i tornet. Andflockar flög mot Ö, men massor av änder kvar på klarvattnet: på närmsta klarvatten c 90, utanför yttersta vassruggarna c 600 synliga. Allt var gräsand.

Tornsvalor kom glest ungefär så: ↓ ↓ d v s mot SSV ungefär; dock ej mer än c 30 -- 40 ex sedda. På betesängen: starar i massor, de lyfte och

1932 flög över tornet mot O - ONO kl 1932. Antal minst 7000 ex. Därtill 500 andra som fällde i vassen i norr men snart lyfte igen. Jag vet ej var de blev av. Häger ad s.

Väder: alldeles stilla, vindlöst, mest mulet men torrt, och god sikt.

Sothönsen låg nu mest norrut i sjön ungefär enligt skiss här:

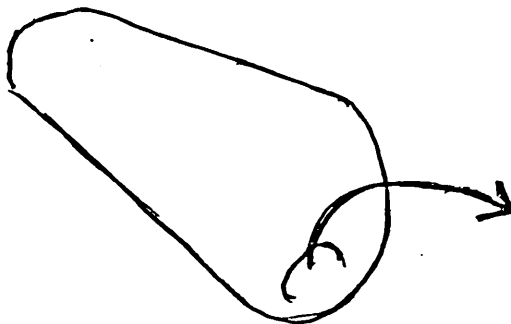
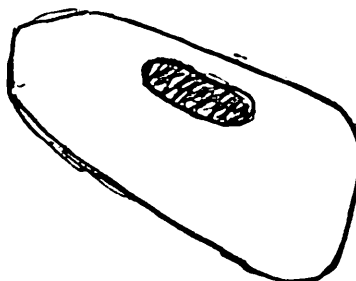
De brukar annars ligga mest i västra delen av sjön. Ändringen idag kanske berodde på att därborta i väster låg en ensam fiskebåt. - Skäggdoppingar sedda och hörda i flertal. (sshh).

1936 andflockar på 50 ex flyger mot Ö; det är gräsand. Däri ett ex med främsta långa handpennorna snövita.

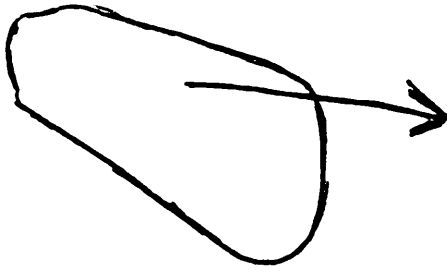
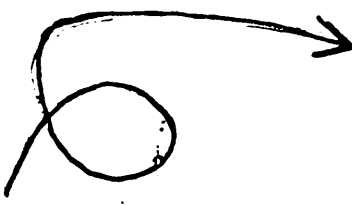
1 bläsand, som inte är ♂ ad, landar hos gräsänderna i närmsta klarvatten. Nu ses inga svalor, inga tornsvalor, inga starar. Näktergal hörs däremot locka, båda lätena. - 1 gräsand med stor vit bröstfläck i flocken på närmsta klarvatten. - Diptera svärmar fortfarande, och högt uppe, men troligen inte bara högt uppe. Rödmyror svärmar, fäller på tornets topp.

1944 38 gräsänder och 1 skedand lyfter från närmsta klarvatten och reser bort enligt skiss:

Enstaka tornsvalor och svalor flyger ungefär mot V. Flock på minst 400 starar flyger lågt över vassen vid sjöns S sida utanför Silvåkra slotts brygga; fäller strax igen. Drygt 60 + 37 gräsänder kommer utifrån sjön (d v s från sjöns mellersta eller västra del) och fortsätter mot Ö. ~~23~~ 23 gräsänder lyfter (då) från närmsta klarvatten och reser också mot Ö.

FORTS

- 12 spovar, det är storspov, kommer högt från Ö, ropar, kastar vilt men fortsätter. Rall skriker.
- 1952 de 12 storspovarna rundflyger lågt över sjön
- 1955 " 12 " flyger mot öster nära tornet. Det ses på näbbblängden att de flesta, kanske alla utom en, är juv.
- 95 mörka ejdrar kommer mot V, höjd c 300 m. Det är absolut ejder (och inte sjöorre); jag såg tydligt att fåglarna var stora och tunga.
- 60 gräsänder flyger mot Ö enligt skiss:
-
- Omkring 1000 starar lågt över sjöns södra vass, de faller strax. Observera den nästan totala frånvaron av svalor! Tornsvala hörd. Skäggdopping hörd.
- Väder: det mulnar, vilket denna gång innebär att molntäcket, som redan är komplett, tätnar. Det kan bli regn.
- Enorma diptersvärmar över alla de höga björkarnas toppar; de går ovanligt högt upp. Över tornet likaså, surret hörs hela tiden. I svärmarna ingår både storvuxna arter och andra ("normalstora", d v s mer eller mindre som en stickmygga. GR). - Flera spridda hägrar s h. 40 gräsänder lyfter långt bort i väster, flyger mot öster. 2 viggas kommer från öster med Vansinnig fart, faller hos 3 andra viggas som ligger ~~vid~~ i närmsta klarvatten.
- 2005
- 2008 näktergal hörd
- 2011 12 gräsänder lyfter nära, flyger ett varv innan de försvinner mot öster; se skiss:
-
- Kråka hh.
- Väder: det mörknar mycket tydligt. Det är alldeles stilla. Väldigt skönt väder.
- 2 gräsänder flyger mot väster.
- 3 osäkra viggas rundflygande. Kricka hörd.
- 2020 Jag går ner från tornet. Temp nu nära +14° C.
-
- 2130 ett helt okänt fågelläte höres: det låter "kupíts kupíts kupíts kupíts kúrrýe kúrrýe".

Jag upprepar härnåmningen:

kupíts kupíts kupíts kupíts kúrrýe kúrrýe

Lätet var ovanligt lätt att härma med bokstäver. Det lät som om det kom från en stor fågel. (Jag gjorde en del efterforskningar och förfrågningar men tyvärr utan resultat. Lätet var så distinkt att jag fortfarande hoppas att det skall kunna avklaras. GR vid renskrivningen 1984-08-07).

- Tillägg: (a) ikväll 14 augusti fin ljusfångst: noctuider m fl fjärilar, därtill tämligen mycket diptera, det var myggor; vidare några få ephemerider och trichopterer, samt en ♂ av skalbaggen Silpha litoralis. x)
- (b) igårkväll 13 augusti efter mörkrets inbrott hade vi ljuset tänd på gaveln på stugans yttervägg. Det var avgjort god frekvens på noctuider, rätt mycket av vissa microfjärilar, några mätare, få diptera, enstaka skalbaggar och skinnbaggar, inga ephemerider och inga trichopterer.

x) även microfjärilar m m, men sådana fångade jag inte.

1974-08-15.

Varm morgon, temp kl 0545 var +14° C, och kl 0720 var det +17° C! Mest mulet, stilla, torrt. Nötskrika flög förbi mot SV, lövsångare sj, ladusvala s, tornsvala s, faran 8 vid huset, 1 fiskgjuse, 1 häger. Gjusen kom mycket nära. Omkring kl 0640 kom mycket gräsänder från O - ONO. Skrattnås 1 juv, fiskmå s också 1 juv. Svartvit flugsnapp. Brun kärrhök 2 ad. Diptera svärmar även nu på morgonen c kl 0645 - 0700. Kl 0700 kom 2 bivråkar med kurs norrut över sjön, de flög i sällskap.

0740 upp i tornet. Lövsångare, 2 trädgårdssångare, svartmes hh, 1 nötskrika flyger mot ~~NO-ONO~~ NO-ONO. 45 myrspovar flög högt mot V.

En del andflockar kom ungefär enligt skissen här och fördelade sig som siffrorna anger. Summa alltså c 100 ex.

Mycket sothöns låg ungefär i det skuggade området i sjön. Svan sågs (för antal se nedan). Fiskgjuse tar stor fisk. 2 skröntärnor ad skriker uppe över sjöns NO del, de ses också men försvinner snart. Enstaka ladusvalor, backsvala några ex, hussvala

ett par ex högt uppe. Ringduva s h. 4 brunänder flygande. Trädiplärka 2 ex kommer över mot S-SSV, flyttlätet hörs. Kråka h, mesar h. 36 knölsvanar ad ses, men flera ex av "vanliga" är osynliga (se även nedan). Brun kärrhök 8 ad flyger norrut. Talgoxe juv s, lövsångare s. 1 ormvråk juv mycket nära, flyger ungefär norrut. Snabbräkning ger minst 1700 fåglar synliga på sjön, men noggrannare räkning strax efteråt ger bara c 1400 - 1450 ex.

0808 kajor h. Bruna kärrhöken 8 ad ses uppe i NO (hörnet av sjön), den anfaller en ormvråk, kärrhöken slår underifrån och slänger klorna upp! Vråken flyger bort mot S. Annan ormvråk ses flyga mot NO. Bofink flyger förbi. Skäggdoppingens ("bili bili...." (som är ungarnas tiggeri-läte) hörs i ett kör. Gjuse kommer från SO, nära; vissa sothöns på närmsta klarvatten flyr in i vassen, men alla sothöns gör inte så. Nötväcka h. Jag hör ett läte "käck, käck käck käck" eller "tjeck....." eller "tjick....." ideligen. Art ej klar, jag känner inte igen klangfärgen. Troligen rall eller åtminstone rallfågel. Blåmes h. Några kråkor s. Annan fiskgjuse ses långt borta i väster, den flyger bort från sjön med byte och håller kurs ungefär mot SV. 2 enkelbeckasiner flyger norrut över sjön.

0817 35 gräsänder kommer från Ö enligt enkelpil på skissen härinvid, men c 8 av dem viker av mot S såsom skissen också visar

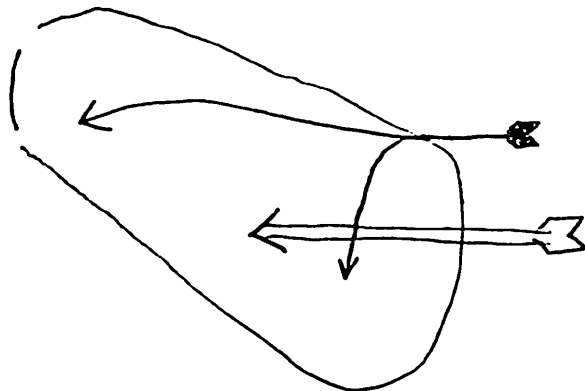
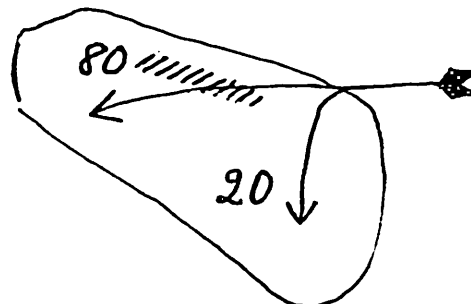
0822 27 tärnor, fisk/silvertärnor, kommer enligt dubbeldragen pil på samma skiss, flyghöjd c 20 m.

0825 jag ner från tornet. Tornfalk ses över betesmarken.

0825-0910 bara föga obsar. Fiskgjuse. Rätt mycket lövsångare. 1 svartvit flugsnapp. Väder: det blir disigare. Varmt, temp kl 0910 är +21° C. Svag vind har blåst upp. Mycket insekter flyger.

0915-1015 vid grusgropen ses en flock på 3 skator, c 15 råkor, c 10 - 15 kajor och 3 kråkor varav en med vita märken, "Loman-märken". Jag ser också fiskgjuse, ormvråk, bivråk, brun kärrhök 1 8 ad och 1 2 ad och 1 ex juv, samt 2 tornfalkar (!!) En flock på minst 12 tärnor, fisk/silvertärnor, ses långt bort i väster. 2 + 6 obestämbara småvadare kommer förbi mot V, troligen är det kärrsnäppor. Några bläsänder sedda långt ute i sjön, därav minst 1 8 ad; inalles är de c 5 stycken.

1025 jag upp i tornet igen. Väder: nu mulet. Vinden är ljum, den friskar avsevärt, den är ungefär V - SV. Nu ser jag ej mindre än 47 knölsvanar ad samtidigt, men bara en enda av dessa för ungar, det är 2 stycken, halvvuxna, och de ligger långt uppe i norr, där huvudmassan av sothöns också ligger.

- 1 lärkfalk ad kretsar över sjön och tornet, höjd 150 - 200 m. 1 fiskgjuse kommer från ONO. 1 ensam brushane mot V. 3 ormvårkar leker med varandra lågt över tallskogen långt uppe i norr; ingen visar ruggning. Troligen är alla juv. 1 fiskmås juv över sjön. Spridda svalor ses i motvind över sjön, det är åtminstone delvis backsvalor. 1 ringduva i parningsflykt. Havstrut och skrattnås (antecknade separat, troligen sedda. GR).
- 1045 Ännu 1 gjuse från Ö - ONO, höjd 75 m. Den förut nämnda gjusen är kvar över sjöns V del. En tredje gjuse kretsar högt i NNV, höjd över 250 m. 1 sädes-ärla över sjön. Hämpling h. - 1 brun kärrhök ♂ ad, som ruggar i handpennorna, kommer lågt från NO över sjön. Det är ett "nytt" ex, stjärten är mycket ljus, översidan relativt mörk men med välavsatt ljusgrå fläck långt ute på vingen, se skiss: Jag har aldrig sett en sådan färgfördelning förut. - Väder: det blir solsken, delvis matt. Vind fortsätter.
- 1058 'Hemma-hannen' av brun kärrhök, den som bor i vassen i NO, stiger snabbt i kretsar. Den nyssnämnde främlingen är redan borta. Fel: främlingen är kvar, de båda ♂♂ möts över sjön, den nykomne flyger bort mot NV. 1 häger ad ses rastande. 1 ladusvala också sedd.

Resten av dagen mycket fågelstudier, om än med avbrott. Omkring kl 1130-1230 var en Zootis-exkursion vid tornet under ledning av Görgen Göransson, Jon Loman och Bo Frylestam. Jag visade 7 - 8 deltagare fågel från tornet. Bra fågelliv då, och fint väder, varmt och soligt. Sedan åt jag lunch i min ensamhet, arbetade med dagböckerna och gick sedan kl c 1330 - 1545 ut att plocka hallon och björnbär. Måttligt resultat, emn härligt väder. Björnbär ännu ytterst få mogna, men skörden ser ut att bli hygglig. Hallon mycket, men en del torra eller fulla med mask. Kom tillbaka till stugan 1545, jättevarm. Satt och arbetade på verandan och åt sedan middag där 1735--1755. Tittade ut. Väder fint och varmt. Hela e m flög mycket odonates både av släktet Aeschna och andra släkten, likaså mycket fjärilar: citron-fjäril; Pieris brassicae allmän, Vanessa io allmän, blåvingar allmänna. Jag tog i olika omgångar en del harkrankar m m på fönstren i stugan.

Förkortningar för nedanstående artlista: Ex = när Zootis--exkursionen var här. Em = vandrigen kl 1330--1545. M = tiden 1600--1830. Listan sammanskrevs 1820-1845.

skäggdopping allmän i sjön Em: från bryggan vid S sidan (=godsets båtlega) räknades 24 skäggdoppingar inom en radie av 250 m; därinom låg också 9 sothöns, 2 skedänder och 5 (knöl-)svanar varav 1 ad och 4 juv (,tydligt) av den stora kullen på 6 ungar. häger: enstaka sedda flera ggr, bl a fina ad knölsvan som vanligt. Se även skäggdopp. gräsand mycket få. Em: under järnvägsbron över kanalen plaskade 2 gräsänder fram, tydligen ♂♂ som var oförmögna att flyga, ruggande, alla vingpennor korta. Jag trodde annars att gräsänderna nu, 15 aug., skulle vara flygfärdiga igen efter ruggningen. skedand 2, se skäggdopping brunand några få sedda flygande fiskgjuse sedd hela dagen, visserligen ej mer än 3-4 samtidigt, men många ex måste ha passerat. Sedd ideligen, tog byte ofta, bl a 3 olika ex på kort stund c kl 1715. OBS att jag inte gjorde oavbrutna studier!

sparvhök 1 ex flög mot SSV vid tornet c kl 1205; sågs av många deltagare Ex duvhök Em: först ett dj-a liv på kråkon nära stugan c kl 1400 - och rakt över kom en duvhök, säkerligen ♂ och nästan säkert juv. Jagade starflock utan framgång. Sågs på 30 m avstånd. - Senare inne i tät ungskog stor fågel utflygande från bestånd av unga tallar den fällde i stor tall på 50 m avstånd, det var en praktfull duvhök ~~♀/♂/♀~~ ♀ juv, satte sig fritt och sågs utmärkt om ock kortvarigt. ormvårk enstaka ex sedda, delvis nära brun kärrhök Em en ljus ♀ ad sedd samt en ♂ ad som säkert var "ny", den hade ena vingen litet sned. Andra ex på håll i väster. Rätt många ex sedda idag. tornfalk Em: 1 ♂ ad utanför huset på betesmarken, flygande och skrikande, nära håll. Kl var 1550 lärkfalk: M 2 ex funna långt borta, högt uppe. Man ser att de är olikstora. De håller sig gärna nära varandra, liksom igår.

1974-08-15 forts.

sothäna sedd men föga studerad, se skäggdopping

brushane M: 1 + 1 ex kom mot V-VSV över sjön

glutt: Ex: 1 ex flygande på avstånd
drillsnäppa Em: 1 ex vid bryggan på sjöns S sida, uppskrämd av mink, se nedan!

skrattmå: några få ex sedda, bara juv
fiskmå: 1 ad sedd

gråtrut: 1 ad sedd M

havstrut: 1 ad sedd M

fisk/silvertärna: i sjön 1 ad och 1 juv, dessa ej i sällskap. Åtminstone det unga ex var troligen fisktärna. Därtill Em: flock på minst 12 ex, nästan säkert flera, flygande mot V eller snarare VNV över sjöns S strand. Fisk/silvertärna även sedd i några ex tidigare, när exkursionsdeltagarna var här.

skröntärna Ex: 2 ad sedda, demonstrerades för deltagarna. Senare, M: 1 ad sedd flera ggr, kanske var det 2 ex. Klockan 1805 kom 1 ex allt närmare utifrån sjön och fortsatte rakt över stugan österut. Jämför gårdagen!

ringduva sedd och hörd flera ggr

tornsvala: helt få sedda

gröngöling hörd 2 ggr, olika tillfällen

ladusvala fåtalig, några ex sedda

backsvala Ex: några ex sedda

obestämda svalor M: sågs i ringa antal

långt ute över sjön

trädpiplärka hörd en gång

gulärta: ett par tre överflygande ex

sädesärta sedd

lövsångare ofta sedd och hörd

?rörsångare nästan säkert hörd

blåmes Ex: flera ex sedda

entita Em: upprepade ggr hörd

sävparv Em: ett par ex sedda

?gulparv nästan säkert hörd Em i gläntan

i Silvåkraskogen

?bofink nästan säkert hörd Em i Silvåkraskogen

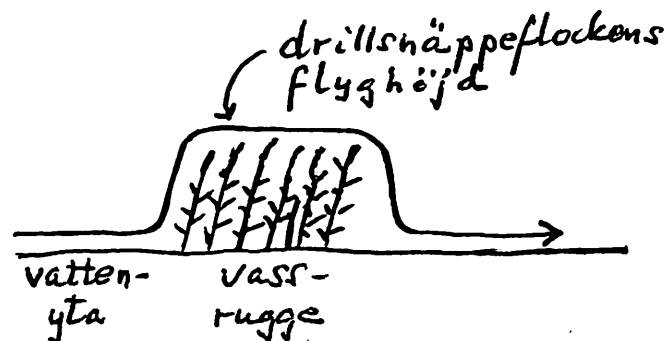
grönfink: 1 ad överflygande Em

hämpling sedd och hörd Em

stare: summa ett ex överflygande Ex!!
skata sedd

mink: jag gick tyst genom strandskogen till bryggan på sjöns S sida (=godsets båtlega. GR vid renskrivningen 1984-08-10). Då stod en mink på bryggan! Stod kvar minst en halv minut, avstånd 6 - 7 meter. Hoppade sedan bort och in bland buskar. Strax därpå, bara några sekunder senare, tittade en ~~mink~~ mink fram under bryggan. Huvudet och halva kroppen syntes. Ovisst om det var samma ex som först setts, eller ett annat ex. Det stod kvar i flera minuter. Jag nalkades ytterst sakta och försiktigt. Minken kom närmare! Minken var mörkbrun. På underkäken, på undersidan nära spetsen, sågs en skarpt avsatt vit fläck, kanske så stor som en femtioöring.

Från ungefär kl 1820 och framåt sker svärmning av små diptera, de har mygghabitus och är väl förmodligen chironomider. Rätt bra svärmning men inga jättelika massor.

Jag gjorde även kvällsobservationer sålunda:

1850 upp i tornet. Drillsnäppa hörd upprepade ggr, enkelbeckasin likaså, även sågs 4 enkelbeckasiner och därefter en flock på 8 dito, de kom nära, flög ungefär norrut.

Väder: härlig, mild kväll, nästan vindstilla.

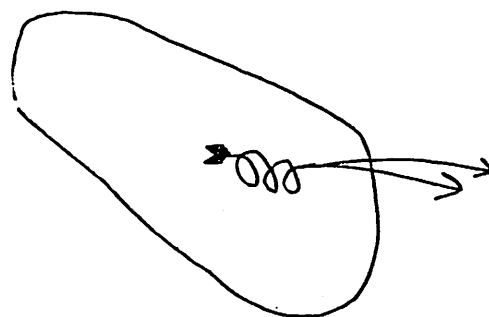
10 - 20 svalor ses långt bort, 5 + 4 gräsänder flyger österut. Flock på 8 drillsnäppor mycket lågt över vatten och vass, egendomligt beteende, de flög runt och höll därvid ungefär samma höjd över vattenytan som de sedan höll över vassstopparna, alltså samma vertikala avstånd till "underlaget". Se enkel skiss härövan. De följde alltså underlagets "kontur", om uttrycket tillåtes. Jag har nog aldrig förut sett detta beteende. - 1 tornsvala. 20 - 30 ladusvalor överflygande. 1 obestämd småfågel också överflygande, den är stor som en fink och har ett läte "pybb" eller "pjybb", som jag inte kan placera.

1 fiskgjuse flyger in över Silvåkraskogen, utan byte.

FORTS

1974-08-15 forts.

1903 22 skrattnåsar stiger över sjön, går upp i krets, flyger österut ungefär enligt skiss:

Hälften av flocken består av ad, dessa ofta ruggande; andra hälften av juv. (OBS: vanliga kursen, rätt långt norrut räknat från tornet. GR vid renskrivningen 1984-08-10).

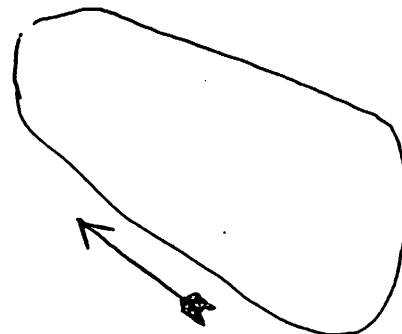
Ladusvalor nu säkert 200 ex över sjön.

De jagar litet insekter, varnar men lugnar sig, flyger mot öster.

1 skräntärna ad över sjön. Ungefär 20 gräsänder och 1 skedand mot öster.

1910 ladusvalor ånyo synliga, skattat antal c 300 - 500.

En flock på c 3000 starar ses långt borta, flyger ungefär parallellt med södra stranden av sjön, d v s mot NV enligt skiss:

Ytterligare några små starflockar på samma sätt. 8 + 4 gräsänder + 14 skedänder mot Ö, men skedänderna vände delvis.

Skräntärnan flyger bland svalor, går upp i spiral som skissen visar här:

1916 skräntärnan reser mot öster!

1917 2500 starar alldeles över tornet, kurs (ungefär) mot V. Ladusvala nu säkert 500 över sjön; ladusvalor lockar ivrigt även över mig där jag står i tornet. På mycket långt håll över sjön 1 liten måsfågel, jag lyckades inte ens avgöra om det var en tärna eller en dvärgmå. Den flyger österut i sällskap med en fågel som troligen är en fiskmå juv; långt håll. - Observera också det ringa antalet iakttagna änder!

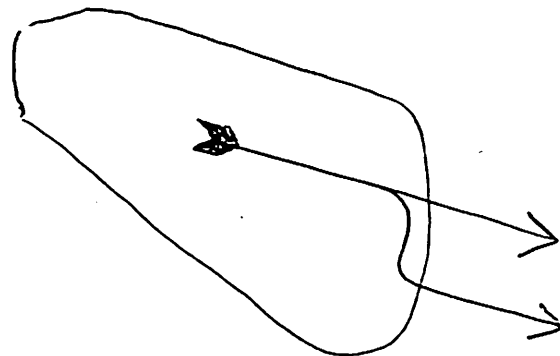
1924 otrolig starflock ses långt borta i NV, flyger (d v s ungefär mot söder). Antal ex uppskattningsvis c 25000 (tjugofemtusen)! ↓

1927 Bosse Svensson med fru och son anländer; Bosse avser att fånga nattflygande insekter på mina lampor etc.

1930 1 knipa rundflygande, for slutligen mot öster. (Jag ner från tornet). Snack inomhus.

1945-1955 flyger massor av änder mot O-SÖ, så:

2115-2210 storartad insektfångst på kvick-silverlampa, lånad av Bosse S.

Tillägg: jag gjorde två skisser av den brune kärrhökhanne som omnämnas kl 1045. Detta eftersom jag ej blev klar över rätta formen på den ljusa fläcken långt ute på vingen. Dessvärre kom skisserna att övertäcka varandra delvis. Jag misstänker att fläckens form är bäst återgiven på den undre skissen.

S L U T

1974-08-18, söndag.

(153)

Vandring med FNF från borgruinen i Skanör - längs V stranden upp till Knösen - tillbaka på vägen till Skanör. Tid 0900 - 1210. Strålände väder och mycket folk och bra stämning, men inte alls lika mycket fågel som förra söndagen vid Ångsnäset.

Nedanstående lista är ej fullständig. Jag antecknade:

häger sedd

knölsvan: flock på c 170 ex utanför Knösen, därav c 140 tätt samlade. Alla såg vita ut, som oftast är fallet här

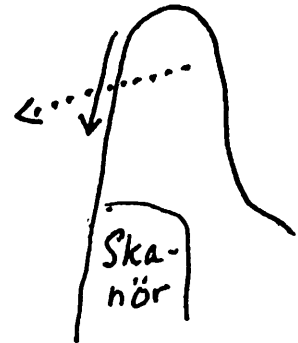
gräsand: flockar av änder, inalles nog 200 - 300 ex eller fler, vistades på eller öster om "yttersta reveln". Lyfte delvis skrämde av båt. Mest var det gräsand.

Denna art även sedd vid andra tillfällen i ringa antal

kricka sedd

brun kärrhök: kl 1030 ungefär kom 2 årsungar väldigt fint i sällskap, alldeles lågt; se heldragen linje på skissen. Samtidigt kom nummer 3 enligt ~~prickad~~ prickad linje; dess flyghöjd var 30 - 40 m. - Senare (ännu) 1 ex observerat i motljus, bestämning helt OK men ålder ej möjlig att avgöra.

tornfalk sågs hela tiden. Ute över badreveln sågs flera ex, delvis lågt och "lekande" med varandra. Även sedd utanför borgruinen, över Knöslandet etc. Omöjligt att veta hur många ex som sågs inalles, eftersom "omsättningen" ej studerades, men nog såg vi 12 - 15 ex (enligt en skattning, som jag fortfarande tycker är helt rimlig. GR vid renskr. 1982-03-10).

ljungpipare flög över: först 3 ad mot SV och senare en flock på c 15, också mot SV.

kustpipare: 3 utsökta ad gick i det grunda vattnet NO om Knösen

gluttsnäppa 1 sedd nära

grönbenarna några sedda, delvis nära

myrspov: 2 ex flög mot V över Knöslandet

storspov ett ensamt ex på betesmark på Knöslandet

skrattnås

fiskmå

gråtrut

havstrut: många ad på "yttersta reveln" (som redan på 40-talet var ett utpräglat favorittillhåll för havstrut. GR)

ringduva sedd

gök: 1 ex flög mot SO över Knöslandet, nära.

tornsvala endast få ex

gulärla

sädesärla

ladusvala

backsvala

ängspiplärka 1 ex

buskskvätta 3 ex

stenskvätta några få, delvis nära

hämpling flera

grönfink 2 ad

steglits flög över när vi nästan slutat vandringen.

Fler anteckningar har jag ej.

S L U T

1974--08--20.

154

Ankom till stugan vid Krankesjön 1705, var i tornet 1707--1750 men fortsatte obsarna från marken till c 1807. Thomas Lindblad m fl kom till tornet 1750. Fågel:

häger flera spridda, summa 6 - 8 sedda
knölsvan summa 42 ad, därav stora
kullen 2 ad och 5 juv, inte 6 juv!
sångsvan: 2 långt i väster, ropade,
flög bort mot Stensoffa(--stationen)
gräsand my. få, 5 -- 8 ex, se nedan
fiskgjuse 1 ex som tog byte. Se även
nedan.
brun kärrhök 1 ♀ ad
sothöns: skattat över 1000 ex
enkelbeckasin 1 + 1

skrattnås c 10 juv
fiskmåsar 1 ad + 1 juv
havstrut 1 ad
gråtrut 1 ad
ladusvala fåtalig

Tiden c 1810 - 1840 fortsatta obsar (säkerligen från tornet). Därvid sågs:

gröngöling 1 ex, flög mot SSV; ladusvala fåtalig. Stare flockar, men inalles högst 500 sedda, trots viss uppmärksamhet även mot väster. Ljungpipare 1 ad flög söderut, och strax därpå hördes den flera gånger på närhåll, även spelet hördes!!

Diptersvärming sågs kl 1835 men var då svag; kl 1850 var den gigantisk! Jag tog några ex i sprit. Svärmarna var idag relativt otydliga (d v s otydligt avgränsade), de var sammanflytande. Millioner ex. När svärmingen ännu var måttlig, flög c 75 - 100 ladusvalor lågt över vattnet, rätt nära, kvittrande, tog uppenbart svärmande insekter. När svärmingen sedan blev hundrafalt större, flög visserligen en del ladusvalor över sjön men högt och spritt, och antalet ~~flög~~ av mig sedda ex var troligen bara omkring 300, alltså alls intet massuppträdande, snarast fåtalig. Inga starar försökte ta svärmande diptera ikväll. Några obestämda vadare flög mot V - SV.

Nya obsar från tornet skedde 1920 - 1955. Resultat:

2 krickor flög förbi. Svalor (=ladusvalor) se ovan. Änder mycket få i "mitt" hörn av sjön (d v s sydosthörnet som alltid), men långt bort i väster utanför f d Almen låg stora flockar. I tub syntes säkert 300 - 350 ex, det var gräsand. Ett par små flockar flög mot öster, men först kl 1939 blev det större uppbrott, och 1939-1955 flög c 170 gräsänder mot Ö, fördelade på c 10 flockar; dessutom kom också en ensam stjärtand.

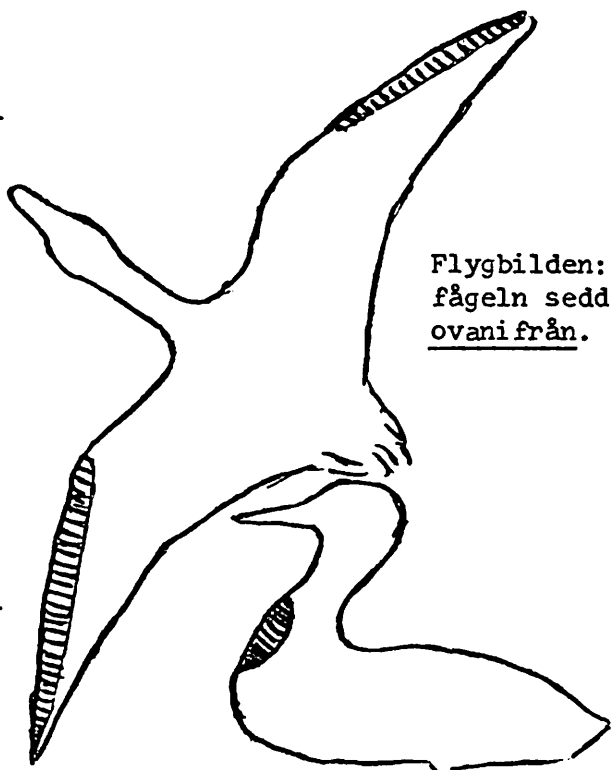
Några fiskmåsar juv mot sydost. Sothöns som förut. Rall hörd. Väder: härligaste stilla sommarväder. Hägrar, kärrhök ♀, ringduva. 1 tornfalk flög över betesmarken.

En intressant missfärgad gräsand sågs. När det ännu var bra ljus, kom 2 gräsänder och fällde bland vassruggarna nära norra änden på närmsta klarvatten. Inga andra änder gjorde så. Den ena av de två var normalfärgad, men den andra hade

- (a) lysande vita främkanter på vingarna,
- (b) en stor vit fläck på bröstet, stor som ett äpple eller en apelsin kanske, men inte större,
- (c) och nästan säkert var dräkten f ö mörkare än normalt, jag skulle snarast tro att den var helsvart eller svartaktig åtminstone på kroppen. Se skisser härinvid.

Fågeln sågs utmärkt, först mot himlen, och sedan, när den fällde i flack bana, mot mörk bakgrund; då lyste de vita vingfrämkanterna. Den ena främkanterna var något mera vit än den andra. Även den vita bröstfläcken var mycket väl synlig.

FORTS

Flygbilden:
fågeln sedd
ovani från.

På kvällen efter mörkrets inbrott var det stor svärmning av diptera, myggor närmare bestämt, samt av små-ephemerider, diverse fjärilar och litet trichoptera. Jag hade tyvärr inget cyankaliumrör men tog i spritburk en mängd diptera samt delvis oavsiktligt en mängd små-ephemerider. Ett spindelnät på c 5 x 15 cm nedanför lampan hade omkring klockan 2100 en dipter som fastnat. Klockan c 2115 hade därtill c 80 små-ephemerider fastnat, och kl 2130 hade antalet små-ephemerider ökat till c 160. OBS: jag tog även, i kvällen före mörkrets inbrott, en del svärmande diptera i annan ~~burk~~ burk. Togs med våt duk. Då svärmade ännu inte små-ephemerider. - Det vore kul att undersöka om det är samma arter diptera som svärmar före resp. efter mörkrets inbrott.

Tillägg om fiskgjuse: från tornet såg jag en gjuse flyga alldeles lågt över sjön. Den sänkte sig till vattnet, flög framåt men lät fötterna släpa i vattnet flera meter. Efter ytterligare 50 - 75 meters rak flykt upprepades detta beteende. Gjusen steg (därefter) uppåt ett par tre meter. Då slog en fisk starkt i vattnet. Ja, själva fisken såg jag förstås inte, men jag antar att var en fisk. Gjusen flög framåt, nu på c 5 - 7 meters höjd, gjorde störtning mot vattnet mycket brant med huvudet före, men (då blev det ett) nytt slag av fisk i vattnet under (gjusen). Då rätade gjusen upp sig och flög sedan bort. Måne fisk som gjusen sårat men missat? Att det skulle ha varit (något) annat djur än (en) fisk anser jag praktiskt taget otänkbart.

Jag kom ut med bussen till Silwåkra. Precis kl 1830, när jag kom till stugans tomt, flög en flock på 10 korsnäbbar mot N eller NO, ivrigt lockande. Omedelbart efter dem kom en flock gulärlor på 10-15 ex. Längesedan jag såg korsnäbb. Jag förmodar det var mindre korsnäbb.

1845 upp i tornet. Fågelanteckningar i original summariska och kladdiga. Följande arter sågs:

knölsvan: som vanligt. Den stora kullen består av 2 ad och 5 juv nu

gräsand: klockan 1917 bröt mycket gräsand upp: ~~40~~ + 15 + 16 + 1 + 60 + 2 + 2 + 6 + 40 + 20 + summa 100 till, ⁽⁵⁰⁾

detta före kl 1940, och alla flög mot O - OSO - SO som vanligt.

kl 1940 kom 20 ex mot väster ovanligt nog

kl 1943 " 70 ex mot O - OSO, därtill 2 skedänder.

Uppbrottet var antagligen delvis föranlett av skrämsel p g av båt (men i och för sig inte onormal tid på kvällen)

skedand: endast de 2 ex som nämndes härovan. Annars bara gräs sedd. Fel; ytterl. häger sedd som vanligt ^(ng få sked sedda!)

brunand sedd få ex

brun kärrhök sedd

sothäna sedd, men ej närmare studerad

rall hörd

gråtrut sedd

fiskmåsar först (tid ej angiven men före 1920) flera ex + flock 12 ex, ^{varav c 4 ad,} därefter

kl 1935 kom en blandflock på 15 skratt- och fisk mot Ö

skrattmåsar se föreg, därtill också kl 1935 en flock på ej mindre än c 120 ex flygande lågt mot O - OSO över norra ~~del~~ delen av sjön

skrântärna 1 ad sågs bra

ladusvala: inga mängder idag. Slut kl 1925

stare: kom till "nya nattplatsen" c 400 m norrut från tornet i vassen utanför stranden. Ej räknade men jag såg inte mycket stare. Därtill dock långt borta i V - NV en flock på minst 2000 (grov approximation). Ankomsten till "nya" nattplatsen slut kl 1908; men flocken på c 2000 i V sågs kl 1920

sädesärta: en hel del kom från S och fällde i vassen nära "nya" nattplatsen för stare

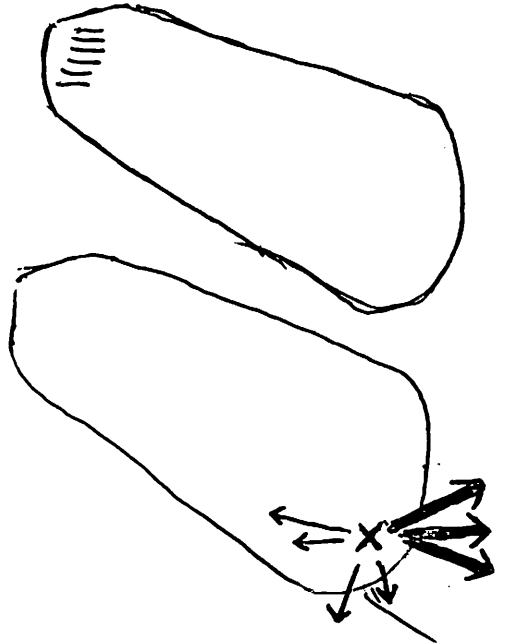
gulärta sedd och hörd, flockar kom men ej räknade (och inte stora såvitt jag såg

kråka sedd

- - - -

Svärming av smådiptera stark även i kväll. Våldiga svärmar av en stor dipter (jag förmodar en chironomid) över fågeltornet. Lugn fin kväll, klar luft men himmel till 3/4 molntäckt, god sikt, tämligen kyligt.

- 0440 upp i tornet. Väder: alldeles stilla, +12° C. Mest molntäckt, men god sikt. Chironomider svärmar. Jag räknar svan: 2 + 1 + 13 + 15 + 6 + summa 10 till, det blir summa summarum 47 ~~knöls~~svanar ad. Flocken på 13 ligger mycket långt uppe i NV; eventuella sångsvanar däri ej urskiljbara. Flocken på 15 ligger uppåt samma håll men något närmare. Ansamlingen utanför f d Almen är slut. De 2 föräldrarna till den storväxta kullen på 5 juv sedda och inräknade i siffran ~~47~~ 47. OBS att kullen även idag består av 5 juv, ej fler. Några (knölsvanar), som jag vet finns i sjön, ~~håller sig osynliga denna morgon.~~ Rall hörd. Gröngöling hörd..
- 0450 gulärlor hörs livligt, de går högt. Troligen ej uppbrott från vassen. Ringduva kuttrar. Mycket änder långt bort i V utanför f d Almen etc. Häger sedd och hörd, ladusvala hörd.
- 0455 1 gjuse från SO ut över sjön. Tranor hörs i mäktig kör från Ö. 1 häger kommer från SO, glider jättefint. Sadesärta flyger över. Kråka hörd
- 0456 stare hörs, 500 - 1000 ex går upp (ur vassen) 500 meter norrut från tornet, det är gårdagens nya nattkvarter. Dessa starar faller strax (igen).
- 0457 2000 - 3000 starar upp men faller strax igen! Tranor ~~hörs~~ hörs mäktigt på håll. Sävspurv h, blåmes h. Skäggdopping s h, rörsångare sjunger så smått.
- 0505 30 ladusvalor ivrigt kvittrande, de flyger mot SO-O. Starar oroliga, faller dock strax. Mycket litet sothöns ses på vattnet, bara några småflockar nära, dessa är på 5 + 5 ex etc. De stora "flottiljerna" (av sothöns) ute på vattnet ses icke. I västra sjön från (ungefär) Almen och norrut ligger änder och en del skäggdopping. Ungefär 8 skedänder och 5 krickor flygande. Starar hörs i stor kör hela tiden men går ej upp. Blåmes h, talgoxe h. Stor mängd svalor mycket lågt över den spegelblanka sjön långt uppe i VNV, det är i storleksordningen 1000 ex, men de är mycket lätta att förbise, flyger livligt men är strax borta. Trädpiplärka h. Rall hh, kråka h, sadesärta s, ringduva s h. 1 fisk/silvertärna lågt över sjön.
- 0511 med tubens hjälp syns svalorna mycket långt bort i sjöns nordvästligaste del ungefär enligt skiss:
Svalorna synliga endast i tub.
Starar kvittrar.
- 0515 Plötsligt uppbrott av stare, det är säkert 25000 (tjugofemtusen); de allra flesta flyger bort mot sektorn OSO-O-NO, se nedre skissen här:
Över tornet gick väl 1000 ex, och m l m mot väster ~~flera tusen~~
över sjön gick under 1000 ex.
(Små pilar på skissen indikerar att starar i relativt ringa antal reste även ungefär mot S och SSV ungefär).
1 brun kärrhök ad vid platsen för stararnas uppbrott kan ha medverkat!
Säkert 500 starar fällde i alarna 200 eller 300 meter från nattplatsen men reste strax vidare. Sävångare troligen hörd flera ggr men bestämning inte bergsäker. 1 fiskmåås ad flyger mot V. Gjusen ses över sjön. Fasan h, gulärta också h. 5 gräsänder flygande. 120 ladusvalor kommer nära förbi med sydlig kurs, kvittrar.
- 0520 gjusen med byte flyger lågt mot SO. Brun kärrhök ♂ sedd
- 0523 ännu en gjuse flyger med fisk mot SO. Gulärta hh, trädpiplärka h; litet ladusvalor flyger över. Storspov hörd på avstånd. Sångare (Sylvia) varnar. Entita hörd. 1 skräntärna ses med fisk. 1 korsnäbb flyger mot S. Nu massor av ladusvalor över sjön, de kommer från väster, nära. Det är flera tusen ladusvalor samt enstaka backsvalar. 21 svarttärnor!! En skata och en sparvhök bråkar i luften, fortsätter ungefär mot söder.

1974-08-22 forts.

- 0530 laddat! gjuse ses, i dess närhet c 1000 svalor. De 21 svarttärnorna ses fortfarande. Skatan och sparvhöken bråkar ~~men~~ ännu! Grönbenas hörs. Massor av svalor. 1 bläsand flygande, är ej ♂ ad
- 0538 2 gräsänder och 1 bläsand flyger mot Ö. Svalor skingras. 2 enkelbeckasiner mot Ö. 500 svalor (följer) efter 1 brushane som flyger tillsammans med 1 obestämbar vadare. Kaja hh. Flera tusen svalor är kvar, även backsvala. 1 gråtrut ad
- 0546 1 gjuse mot SO med fisk! 15 rundflygande brunänder, de flyger (sedan) mot öster, i gles formering eller glest förband
- 0550 bofink flyger över. Skräntärna ad mot Ö. Jag ner från tornet.
-

Inga anteckningar för tiden 0550 - 0800. Men 0800 - 0915 gjorde jag observationer över sjön, ehuru med avbrott. Såg då 1 tornsvala, 1 strandskata, 1 brun kärrhök ♂ ad som inte tillhörde "hemmafågeln"; vidare en flock på 5 bläsänder, alla var ♂ ad! 2 fiskgjusar sedda samtidigt, storspov hörd nära. Skata sedd, och 1 ormvråk sågs över betesmarken. Kl 0945 hördes gröngöling.

- 0946 jag ånyo upp i tornet. Räknar på nytt knölsvanar ad och får:

2 + 2 + 2 + 1 + 4 + 1 + 1 + 1 + 3 + 24 + 2 + 2 → c 700 m norr om tornet, vid östra stranden

utanför vassen. längs S stranden fram till Almen

nära

långt upp i NV

uppe i NV med 4 rätt stora ungar

- Summan blir alltså 45 ad. Familjen med 2 ad och 5 eller 6 stora juv icke sedd. 2 gjusar sedda på olika håll. 1 bivråk långt upp i ~~NNV~~ NNV.
- 1003 Väder: det är tämligen varmt, solen kommer fram kl 1003, molntäcket spricker upp. - Flygande över sjön ses 8 bläsänder varav 7 är ♂ ad och 1 ej ♂ ad. Sothönsen är nu ute på klarvattnet, ~~spårade~~ de ligger fördelade ungefär enligt bifogade enkla skiss:

- Spridda svalor. 1 häger ad sedd.
- 2 gröna korsnäbbar på nära håll, de flyger ungefär mot S-SSV. Rall hörd. På sista tiden har inga sothöns brukat ligga på närmsta klarvatten, eller, om de funnits där, har det bara varit 10 eller 15 ex.

- 1014 1 ormvråk kretsar högt. På annat håll kretsar 3 andra ormvråkar varav 1 ex är extremlyst. Översidan har stora vita eller vitgula fält enligt skiss:
- Jag finner en högflygande andflock, den består av 1 årta, 1 bläsand ♂ ad, 4 gräsänder och 1 obestämd and, flyghöjd c 300 meter, flygriktning väst! Fullfart!

- 1019 nu kretsar 8 ormvråkar, därav den ljusa. Bivråken ansluter. En nionde ormvråk ses i närheten. 1 fiskgjuse har tagit fisk, passerar österut på närhåll.
- 1025 jag ner från tornet
- 1029 1 gjuse nära, lågt, störtar från några få meters höjd snett ner i vattnet, upp med stor fisk enligt skiss: Annan gjuse kvar. Brunänder sedda i väster, troligen inalles 60-80 ex, men bara c 20 säkert bestämda.
- 1045 gjuse kretsar högt med byte, reser sedan mot NO. Ormvråkar sedda, och 1 lärkfalk kretsar över sjön.

FORTS

(Timmarna närmast efter 1045 uppenbarligen inte sammanhängande observationer)

- 1120 en fiskgjuse flyger bort mot SO med byte.
 1135 " " " " " ONO " " "
 1143 " " " " " O " " , och samtidigt flyger en gjuse
 mot V på c 350 meters höjd! 1 kretsande lärkfalk sedd.

Jag plockade björnbär. Därvid föga fågel, dock lockade härmsångare på nära håll i strandskogen

- 1405 Åter upp i tornet. Jag räknar knölsvanar 䴓 och får (a) inalles 14 ex som ligger ensamma eller parvis, (b) 23 som ligger långt bort i NV (och bildar en m l m tydlig flock), samt (c) 12 som också ligger i NV riktning från tornet men på närmare håll. Summa summarum alltså 49 exemplar, en ovanligt stor siffra. (Säkerligen bara ad, d v s fåglar som är helvita eller åtminstone ser helvita ut i fält. Jag brukar alltid räkna dem separat och sedan ange vilka som har ungar etc).

2 tranor kommer längs sjöns S sida, fortsätter ungefär enligt skiss:

1 skräntärna ad ses uppe i norr.

1 fisk/silvertärna " " "

- 1435 ner från tornet

- 1504 fiskgjuse över sjön, den slår i vattnet i rätt flack bana enligt skiss här:

Jag ser hela förloppet: vingarna och främroppen kommer aldrig under vatten, men gjusen får i alla fall en stor fisk, form ungefär enligt skissen här:

Och fiskens längd är nog c 40 % av gjusens kroppslängd från näbb till stjärtspets. Gjusen lyfter med stor svårighet och flyger väl 300 - 400 - 500 meter på mindre än 1 m höjd, stiger, passerar mot OSO-SO.

2 fisk/silvertärnor. - Väder: molnigt men lugnt, torrt och varmt. Temp kl 1510 är +21° C. Nu glimtvis sol.

- 1517 1 gjuse långt bort i VNV, nalkas på 40 m höjd, slår men ger upp, slår på nytt enligt skissen här, faller alltså först m l m lodrätt men ändrar riktning och slår brant men snett ner i vattnet. Den försvinner därvid ungefär 5 sekunder bakom vass, kommer så upp med stor fisk och drar iväg lågt mot ONO!! Otroligt var lätt gjusarna tar byte. Gjusen kommer åter till-synes, har stigit till 50 - 60 m höjd, flyger mot SO eller SSO med bytet.

(Ovisst om obsar oavbrutna!)

- 1545 1 gjuse över sjön, flyger någon minut, slår vackert men missar.

- 1555-1625 2 gjusar över sjön, 1 lärkfalk likaså, ormvråk hörd. 2 tornfalkar, som båda är ♂♂ ad, ses över betesmarken, de gnabbas med varandra, faller nära varandra på trådar. 1 ormvråk faller på ledning mitt emellan två ledningsstolpar; detta beteende är mycket sällsynt enligt min erfarenhet. 2 skedänder rundflygande. Samtidigt med de 2 gjusarna kretsade 1 havstrut ad över sjön, och 1 storskarv flög runt. Brunänder uppskrämda. 1 tornfalk med påfallande trubbiga vingar flög norrut rakt över sjön (förmodligen en juv! GR vid renskrivningen 1984-08-14). Svalor, ärlor (sedda och/eller hörda), korsnäbb hörd.

FORTS

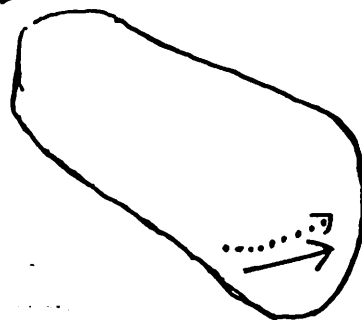
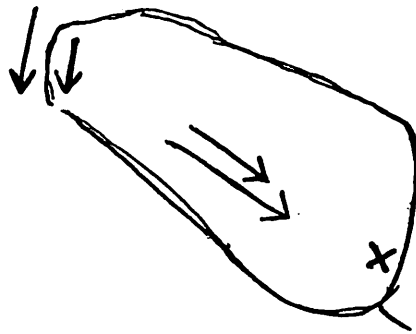
- 1620 stortuppbrott av änder borta i västra delen av sjön, de blev skrämde av motorbåt. Minst 60 + 12 bläsänder, därav massor av gamla öd, flög mot väster. Rätt mycket brunand etc också uppe; en del obestämbara änder också.
- 1621 flyger en gjuse med byte bort mot SO - SSO, och
- 1623 kommer nästa gjuse med byte och flyger bort. Otroligt (vad mycket gjusar man ser, och vad lätt de tar byte)!! Detta har jag sett idag medan jag till stor del suttit och excerperat dagböcker. - Några skrattmåsar sedda, c 6-7 ex. Talgoxe sedd, flera blåmesar sedda.

Väder: varmt, mulet, torrt, lugnt. - Rätt mycket Aeshna flyger, även andra odonater, stora flugor etc etc.

Paus.

- 1800 upp i tornet. Skrattmåsar h. Räknade fågel som syntes: fick summa 1050 ex varav svan 50, brunand 30, andra änder mycket ~~✓~~ få, skäggdopping skattat 70, ~~sothöns~~ sothöns 800, obestämda vattenfåglar 100. Det var tydligt att mycket av sothönsflottiljerna låg dolda bakom vassruggar. Häger 1 ad, rall hörd
- 1805 redan nu flera hundra svalor över sjön; ladusvalor hörs. Svalorna dels längs vattnet, dels högt uppe. De flesta långt borta. 1 + 1 tornsvalor sedda. Hämp-ling h, gulärta s h. Rödmyra svärmar, en del smärre diptera likaså, men de är ej möjliga att se på långa håll. Det kan vara stor svärming.
- 1809 flock 200 starar kommer över tornet, flocken splittras. Rall hörd upprepade ggr. 1 bofink flyger över mot SSV - SV. En del svalor flyger på jättehöjd. Ladusvala hörs ideligen och är säkert i majoritet, backsvala sedd. 1 skrانتärna ad långt borta utanför f d Almen. 1 vipa flyger högt mot SV. 500 starar rundflyger över sjön, tydligen skrämde. 1000 - 1500 svalor stiger, är också skrämde. 2 tornsvalor ses. Trana hörs från Vombs ängar.
- 1822 säkert 500 - 800 svalor lågt över närmsta klarvatten: 90 procent ladu, 10 procent back ses i det goda ljuset. Det är grått och stilla, och fin sikt.
- 1825 Massor av svalor mot SO. Exakt 25 tranor ses flyga uppe i NO, de har kurs mot Vombs ängar. Drygt 25 måsar flyger mot Ö, det är skrattmåsar juv och fiskmåsar juv och enstaka obestämbara ex. En del smärre starflockar ses. Ladusvalor c 1000, de flesta lågt över vattnet, de touchar vattnet när de flyger.
- 1828 1 blekt silvergrå - gulgrå svala ses, den kommer närmare, hela tiden mycket nära följd eller stillsamt förföljd av 5 - 10 - 12 andra. Det missfärgade exemplaret är ladusvala (och de andra också! GR). Översidan blekt silvergrå, stjärt samma färg, undersidan vit eller nästan vit; en svart eller mörk rund fläck på strupen. Se skiss härintill.
Jag följer svalan 3 - 4 minuter; den kommer nära.
Järnsparv hörd, lätet ziiii. Tämigen stora starflockar över sjöns V ände.
1 brun kärrhök ♀ ad flyger på 50 m höjd, den åtföljs av 500 svalor. Nu är (inalles) 2000 - 4000 svalor synliga, de försvinner mycket snabbt mot Ö. Små starflockar ses.
- 1835 och följande minuter: starflockar kommer från V och NV, de passerar över tornet, försvinner mot betesmarken, totala antalet individer däri är under 1000. Gul-ärta h, sädesärta h. Svalor återkommer från Ö, massvis, även från S kommer svalor. Skrانتärna ad ses långt bort i V. Starflockar på c 500 ex inalles cirklar över gårdagens nya nattplats 400 m norrut (från tornet). 2 fisk/silvertärnor över sjön. Litet stare kommer från V-VNV i småportioner. Flock på c 300 starar ses långt bort i V, nalkas ej. Gröngöling hörd.
- 1850-1855 säkert 250 - 350 gulärlor kommer från S och Ö, faller i vassen nära stararnas nattplats. Starar kommer från V. Svalor mycket livliga, det är ladusvalor, de flyger mot VNV - NV i hundratal men ses ej (i) nämnvärt (antal) över sjön. Flock på över 100 gulärlor över sjön.

- Några få tornsvalor. Ringduva h. Diptera svärmar högt men glest.
- 1901 brun kärrhök ♀ ad flyger över vassen.
En del starar kommer över sjön
ungefär parallellt med sydstranden
enligt skiss: (x anger ungefärliga
platsen för nattkvarteret):
Andra flockar av stare kommer
mycket långt borta i väster enligt
pilar på samma skiss; men jag vet
inte hur de sedan betedde sig.
Trädiplärka h. Gulärlor s h. Ladu-
svalor i luften över mig, de flyger
m l m mot NV, men nästan inga svalor ses över sjön. Måne de nu har natt-
plats i vassarna i västra delen?? 700 - 1000 starar har cirklat över vassen
vid nattplatsen men är nu borta.
- 1907 högst 3000 starar kommer nu från betesmarken till nattplatsen, nya nattplatsen.
- 1909 högst 3000 starar till på samma sätt, därefter 300 till likaså. - Starflock
ses långt borta i V, försvinner strax.
Trädiplärka h. Fasan hh. (heldragen pil på)
Högst 500 starar kommer enligt skiss:
De flyger alldeles lågt över sjön.
Ovisst hur de sedan betedde sig.
3 gräsänder flyger mot Ö.
- 1915 75 svalor högt mot NNV. Stararna hörs
hela tiden i vassen. 2 tornsvalor högt.
- 1918 en del starar, men ej mycket, kommer
över sjön enligt prickad pil på samma
skiss. - Båt skrämmer fågel långt ute
på sjön, 6 brunänder gör flyktsväng,
men f ö ses nästan inga änders.
- 1924 200 ladusvalor flyger söderut rakt över tornet! / Rall hörd. Tranor hörda
flera ggr
- 1925 75 - 100 ladusvalor flyger mot O eller SO. Måne de nu har nattplats vid
Vombsjön?? (Beteendet ikväll anmärkningsvärt!) - Väder: härlig kväll.
6 gräsänder flyger mot V, men 5 skedänder mot Ö. Mycket insekter svärmar.
- 1930 jag ner från tornet.

Jag åt middag bestående av blodpudding, och därefter melon och färsk björnbär.
OBS att inga änders var i farten (då), åtminstone praktiskt taget. Mycket insekter
flög. Jag tog insekter på ljus: noctuider, microlepidoptera, massor av diptera av
olika sorter, bl a liksom igår mycket rikligt med psychodider. Prov togs slumpvis
i sprit.

2055 hördes sjöorreflock fint.

2129-2135 hördes trana, dels ett lågt "krrr krr" eller liknande, dels ett läte
som gick högre upp i tonläget, ungefär "krrå" eller liknande.

Ovisst om det var mer än ett exemplar. Men den (eller de) flög över
Krankesjön med kurs ungefär mot Vombs ängar. Jag har bara sällan hört
nattflygande tranor.

Tillägg och kommentarer: (a) mina originalanteckningar från denna morgon klockan
0440 - 0550 är visserligen noggranna men formuleringen är ibland knapphändigare än
vanligt, eftersom morgonen blev händelserik men jag hade alltför litet antecknings-
papper med mig upp i tornet.

(b) i dessa morgonanteckningar finns orden: "obs korsnäbb
igår". Därutöver intet. Det bevisar att korsnäbb skall läggas till gårdagens art-
lista, 21 augusti alltså; men tyvärr helt oklart om antal, beteende, om sedda
eller bara hörda, etc.

Fredag 23 aug. 1974.

162

Jag bodde i stugan natten till fredagen. Morgonen 0515 - 0640 osammanhängande observationer. Härligt varmt väder. Viktigare fågel: 5 tranor flög mot OSO-SO över sjön. Fiskgjuse sedd flera ggr. Brun kärrhök ♂ ad sedd + ett ex av oviss ålder långt borta. Ormvråk sedd. Knölsvan som vanligt. Stora kullen innehåller nu endast 5 juv.

1974-08-23 fredag.

1974-08-24:

-

1974--08--25, söndag.

Jag sov länge. Mycket varm dag; temp kl 1000 = 20° C. Disigt. "Vit" himmel, svagt solsken eller knappt solsken alls. På morgonen före kl 1100 sågs:

fiskgjusar ideligen, ibland 3 samtidigt. En säker juv sedd, och exemplar med byte sedda ett par ggr.

duvhök 1 ex; enligt Magnus Sylvéen som just stod bredvid, var det en ad. Flög lågt förbi över vassen, riktning ungefär SSV - SV

brun kärrhök 1 ♂ ad på närhåll och därefter 1 ♂ adad mycket nära, detta ex hade extremt ljus stjärt som var vit eller vitgrå innerst (=vid basen) men blev kontinuerligt mera grå utåt. Även vingar mycket ljusa.

gluttsnäppa hörd 1 ex nära

häger flera ex sedda

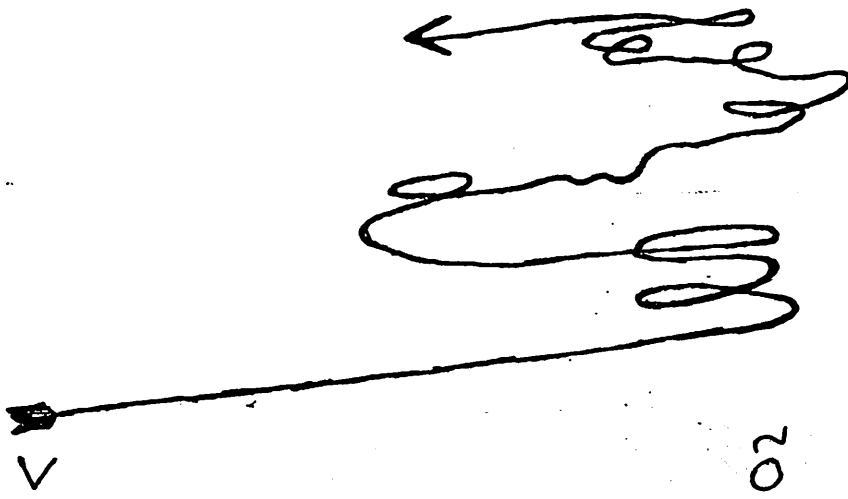
osäker mås: 1 ad, oklart om gråtrut eller fiskmås

ladusvala helt få

trädpiplärka hörd några ggr.

1100 upp i tornet. Härligaste väder, subtropiskt präglad, men mulet och disigt. Jag räknade svanar ad, fick första gången 35, andra gången 39. Tio minuter mellan räkningarna. Kullen på 5 stora juv sedd men ingen ad var synlig i deras närhet. Änder helt få, några uppskrämda flockar på grund av båtar etc. Gröngöling hörd nära. 1 skräntärna ad över norra sjön, den störtdök; följdes i kikare mycket länge, reste plötsligt iväg mot Ö, steg (till att börja med i ungefär rätlinjig bana) men började sedan stiga i "oregelbundna cirklar" enligt skiss:

Steg mycket högt och mycket länge. En gång, när den var högt uppe, kom den nära en bortglidande trut, men ingen av fåglarna reagerade; tärnan fortsatte uppåt. Flög slutligen bort mot väster, höjd c 350-450 meter. - 3 fisk/silvertärnor lågt över vattnet uppe i norr. 4 ormvråkar kretsar över sjön; en är ljus, ovansidan ljus men ej på långt när vit.

Sothöns, skäggdopping, fiskgjuse, 1 gråtrut ad på vattnet, enstaka gräsänder s
1122 Den otroligt snackesalige herr Johan Andersson kom upp i tornet, medförande svärson + barnbarn. Bara en sak att göra: gå ner från tornet. - Mycket folk kom senare till tornet, bl a Anders Larsson med familj och (snart därefter) bl a Magnus Sylvéen med späd dotter samt den snälle men dessvärre debile och påfrestande Mats Håkansson. Långt snack.

(Tydligen inte sammanhängande observationer 1122 - c 1500)

Talgoxe, entita och stare sedda. Några få tornsvalor flög mot SV. Ett par vadare mot SV-SSV, troligen ljungpipare. Kl 1345 c kom minst 40 gräsänder från öster till sjön, och en flock på c 6-7 vipor sågs över sjön. Rall hörd. Fiskgjuse my. ofta sedd, speciellt förmiddag och middag, och jag såg flera ex ta byte: det var höga fiskar. Sylvéen m fl tror det är braxen. Flera gjusar idag utan spår till ruggning, och ~~ä~~ även dräktens översida antydde m l m klart att de var juv.

1405 1 ljungpipare ad flög mot SV

1420 2 korsnäbbar kom rakt över huset mot NO

- ormvråk sedd i ett par ex, bland annat flög 1 ex norrut lågt över sjön.

FORTS

c 1500 upp i tornet. Nu mycket varmt, 22,5 grader C. Disigt, sikt högst 3 km, sol-sken svagt eller noll, vind-stilla eller nästan vindstilla. Minst 3 gjusar ses, därav en ensam och 2 som kretsar tillsammans med en ormvråk. 2 skogsduvor flyger mot SSV. 1 fisk/silvertärna över sjön. Flera tornsvalor. Svanar: summa 39 ad, därav nu 1 ad ihop med de 5 stora ungarna/ungfåglarna. Det förefaller nu tydligt att en unge ur denna kull gått förlorad. Från denna kull med sin förälder var det c 300 meter till den närmast synliga ad. Men så har det ofta varit på de sista 2-3-4 veckorna. - Aeshna-sländor flyger mycket idag, delvis även parningsflykt.

1525 ner från tornet.

Även på e m sågs fiskgjuse åtskilliga ggr, ibland 2 ex samtidigt. Sågs flyga bort med byte, riktning ej angiven; sågs komma från öster utan byte, etc. Jag tycker att gjusarna här nästan alltid tar relativt stora byten.

spillkråka hörd: först "prytt-prytt-prytt...", sedan "kliääh kliääh....".

större hackspett: 1 ex flög mot NO alldeles nära kl 1645, fällde i tallskogen på "Ivans backe".

en egendomlig falk kretsade över sjön kl 1625. Den påminde om tornfalk men hade relativt kort stjärt, dock var stjärten inte alldeles jämn (och kan därför ha varit i ruggning eller varit skadad). På översidan kunde intet rödbrunt ses. Obsen dock ej idealisk beträffande översidan. Oklar; kanske var det trots allt en tornfalk.

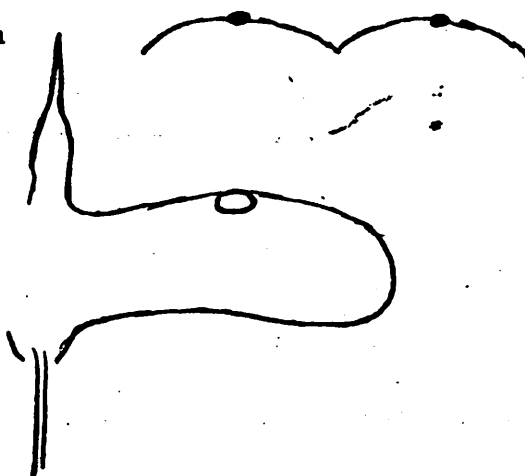
häger sedd flera ggr, bl a ett ex med mycket skarp, rätt liten vit fläck på vingens översida. Även framifrån syntes fläcken mycket bra. Se skisser:

ladusvala och obestämda svalor torde nog i viss grad ha rest ungefär mot söder över sjön på middagen, men i måttligt antal och på låg höjd, enstaka ex dock högre

backsvala hörd en gång

enkelbeckasin: 3 ex rundflygande kl 1715

järnsparv hörd en gång, det långa lätet som ibland blir dubbelt vilket var fallet idag. Kan härmas "hiidiid" (ehuru inte särskilt träffande!)

c 1840 jag ånyo upp i tornet. Göran Högstedt kom dit i sällskap med 3 unga herrar, tidigare obekanta för mig. Trevligt och rätt innehållsrikt. Starar samlades; denna procedur hade börjat långt före 1840! Nu fällde de på nya nattplatsen c 400 meter norr om tornet, i vassen. De studerades ej närmare, men många tusen ex kom. Efter det att huvudmängden anlant, vilket delvis skedde sedan fåglarna samlats på betesmarken, kom en hel del stare från väster över sjön (rättare: från ungefär nordväst över sjön. GR vid renskrivningen 1984-08-15), ofta i rätt små men täta flockar. Långt efter det att de allra flesta starar fällt, kom sena flockar, och ett par ggr visade dessa stor oro. En gång sågs inte orsaken härtill, men minst 2 ggr var det sparvhökar som flög lågt och fällde i buskar i närheten. Jämför ladusvala härnedan.

Ladusvala: samlades ikväll i c 3000 - 4000 ex över sjön, relativt nära och lättillgängligt. Kanske 5000 ex. Delvis rundflygning mycket lågt över vattnet, även nära; delvis stor samling över sparvhök som flög norrut över sjön med byte i klorna. Senare flera ggr stor oro. Ännu kl 2000, sedan ro härskat en stund, var ladusvalor uppe och kvittrade. Orsak delvis okänd, delvis sparvhökar över vassen, liksom för staren.

På kvällen efter kl 1900 flög högst 350 gräsänder inalles mot Ö. De flesta startade i västra sjön. I sydosthörnet eller dess närhet startade kanske 40 - 50 ex. Stora flockar, det var 60 - 70 ex, kom omkring kl 1910. Då följde en skedand med , och i en annan flock en stjärtand. Mycket senare

kom ännu 1 + 1 skedänder, och c kl 2000 kom 5 + 6 skedänder. Den sena tidpunkten för skedänderna är anmärkningsvärd. (Inblandningen av andra arter i dessa gräsandflockar brukar också vara ringa! GR).

Mycket fin kväll, stilla och varm. Se även tillägg nedan.

2010 jag ner från tornet.

- - - - -

Diverse tillägg. Följande arter har också setts vid olika tidpunkter idag:

skäggdopping allmän. Sylvén hade gjort en kanottur på sjön idag och därvid räknat 110 ex; den högsta siffra jag känner till, såvitt jag minns rätt sothöns i massor långt ute, men ej närmare studerade

häger ofta sedd

kricka sedd i några ex

(vigg ej sedd av mig men av Sylvén på kanotturen)

(brunand: 3 ex nästan säkert sedda av mig)

fiskgjusar sedda på e m fram till c kl 1800 men ej senare

ormvråk: även 3 ex skrikande över Silvåkra allé

OBS: ingen bivråk sedd

sparvhök: sedd flera ggr på kvällen i skymningen; se ovan

skrattnås: några ex vid middagstiden men bara c 5-7 ex juv, de kom från öster. På kvällen flög 2 ex mot öster tillsammans med fiskmåsar

fiskmås: flera ggr på dagen enstaka juv eller 2 - 3 - 4 ex i sällskap över sjön. Och på kvällen flög 2 skrattnåsar och c 8 fiskmåsar mot Ö. Jag tror att alla dessa fiskmåsar var juv. Detta var i skymningen. Även sågs under dagen troligen någon ad över sjön

ringduva sedd och hörd

tornsvala sparsamt sedd på kvällen

sädesärla: ett par ex sedda

OBS: gulärla icke sedd idag

rörsångare hörd

rödhake: 1 ex knäppte på kvällen. OBS att detta var den första jag sett här på flera månader!

blåmes: flera sedda över vassen

hämpling sedd och hörd överflygande ett par ggr

kråka: 2 ex flög mot S-SO över sjön på e m; båda var nästan säkert utan vingmärken.

En av gräsänderna i en av de första flockar som flög mot Ö på kvällen hade abnorm färg: allmänfärg ljusare än vanligt, mellanbrun, inte grå och alls inte vitaktig. Denna färg stack av tydligt mot alla de andra (individerna i flocken). Därtill var övre vingtäckarna vitaktiga, eller ev. ljust rostgula eller dylikt. Pennorna var inte ljusa. Ovisst om kroppens allmänna färg var alltigenom ljusare än normalt, t ex på vingpennor, stjärt etc. Men allmänintrycket var ljusare, och därtill kom de vita eller rostgula (eller åtminstone mycket ljusa) övre vingtäckarna. Se skiss härövan, som visar översidan.

På kvällen mycket fint och härligt; ännu kl c 1900 var temp. 20° C, men kl c 2100 var den bara 14° C. Stor mängd insekter flög på ljus. Jag hade intet cyan-kaliumrör och samlade därför ej fjärilar. Noctuiden var påfallande talrika och satte sig nästan alltid vid ljuset. Däremot samlade jag diptera. En oerhört hög procent av diptera utgjordes av psychodider! De fanns i hundratal, och om man tog en serie med hjälp av ett finger som blötts i sprit så var genast nya exemplar där. Tusentals inalles. Även andra smådiptera och enstaka andra djur (= insekter av andra ordningar). Jag tog material "slumpvis".

SLUT

1974-08-26, måndag.

167

Morgonobsar endast 0655-0725 tämligen noga. Dessförinnan tät dimma, men den hade bara börjat lätta - sikten var c 500 meter - när jag över sjön såg 2 gjusar. Kl 0705 var det 3 och kl 0715 var det 4 ex, varav 1 just tagit stort byte! Morgonen gav f 8 häger, 3 flygande brunänder, brun/ kärrhök 8 ad, enkelbeckasin/ hörd, skogsduva 1 förbiflygande, sävsparv hörd ett par ggr, stare sedd.

Det blev en härlig morgon, men vi for till staden 0730. Jag for åter ut till Harlösa 1655, där Inga mötte. Jättefint väder. Obsar vid sjön på e m och kvällen täml. sammanhängande, och ~~fint~~ jag var uppe i tornet c 1730-1750, men då syntes ovanligt litet fågel (se nedan). Det var sol och molnfritt men måttlig sikt, och ostlig bris.

Senare hände mycket, men Johnny Karlsson + fru + späd dotter kom c 1920 och var kvar till 2030, vilket gjorde att obsandet och dagboksföringen blev något mindre noggranna. - Artlista för kvällen efter 1715, då vi kom till stugan:

häger flera ggr s h

rördrom flög mot S rätt nära kl c 2020, syntes bra

knölsvan: omsorgsfull räkning av ad i svårt motljus [på e m och kvällen] och dis gav 39 ex

änder: verkligt stora flockar låg i V hälften. Norrut från Almen, eller rättare NO ut

Först, som vanligt, ringa rörelse, men kl c 1925 drog säkert 200 gräsänder ~~se nedan~~ + 1 skedand mot Ö, och c kl 1935 väl 100 gräsänder till. Åtskilligt senare lyfte i V säkert 200-300 änders, svårt att se i tilltagande mörker, men det allra mesta var gräsand, skattningsvis 95-98 %. Antalet änders - vilket är nästan detsamma som antalet gräsänder - var stort ikväll, säkert många hundra ex.

brunand sedd

skedand 1 + 1 sedda

fiskgjuse : kl 1715 kom 1 ex med byte österut över sandtaget. Senare 1 ex över sjön, men fler ex sågs ej

brun kärrhök sedd

lärkfalk sedd flera ggr, ~~se nedan~~ först 2 ex på håll, senare bl a 1 ex fångande sländor lågt över vassen utanför stugan. Även snabbjakt efter svalor eller ärlor sågs, men resultat okänt. Mycket fint.

trana: 2 ex länge rundflygande över sjön, rätt lågt och delvis nära, ett par tre varv, de fällde nog helt kort borta i V änden framför gården som inte heter Fredrikslund. (Den heter Sjötorp! GR)

sothöns: få sedda. Stora flottiljerna ej eller knappt synliga

storspov: 3 ex flög mot V-VSV rätt högt c kl 1930

drillsnäppa hörd kl 2125 när jag fångade insekter på ljus

fiskmås över sjön, först 7 juv, senare 11 juv, flög m l m mot S - SO

skräntärna: otroligt: kl 1840 sågs en flock på 10 ex nära varandra bortåt Almen; ett par ex störtök, men strax upphörde detta, och alla 10 flög, tyvärr i motljus, mot SO, alltså snett emot oss, och sedan mot S ~~och~~ och försvann bakom träden. Jag såg att flera ex var ad, men åldern på alla kunde ej avgöras. De flög i samlad trupp, och när de flög bort kom de i enkelrad, litet oregelbunden för all del, och c 150 m mellan exemplar nr och exemplar nr 8; de 2 återstående kom strax efteråt, c 200 m bak. Högst remarkabel observation.

tornsvala : mycket få, bara c 5 ex sedda

gröngöling hörd

ladusvala (och obestämda svalor) mycket allmän, och delvis nära, men my. svåröverskådlig, skingrades flera ggr, troligen av lärkfalk, återsamlades ånyo, etc. Därtill en mängd ex på alldeles ovanligt stor höjd. Skattningsvis summa 4000 ex sedda

gulärsla: mycket stora flockar kom till vassen på kvällen. Delvis oroade av lärkfalk etc. Flera hundra ex sedda

stare: kom till nya nattplatsen c 400 m N om oss vid sjöns Ö strand. Ej närmare studerade, och knappast över 3000-5000 sedda; detta är ett skattat totalantal. På betesmarken samlades bara 500-700 ex, men en del flockar kom direkt till nattplatsen, bl a över sjön ungefär västerifrån. Totalsiffra bör ej anges eftersom mina obsar var så bristfälliga.

- - - -

Mycket intressant kväll, stor aktivitet på ladusvalor och ärlor och lärkfalk. Och så skräntärnorna! Någon nämnvärd svärmning av diptera i dagsljus ej sedd; glesa ex sågs i lä av träden, som väntat när det ej är mycket svag vind. Jag kan dock ej bevisa att svärmande insekter saknades ute över sjön där svalorna flög. - Efter mörkrets inbrott stor aktivitet på ljus. Jag tog psychodider m m, alla av mygg-habitus m m, i spritrör, men noctuider och flugor och litet skalbaggar i cyankalium. Denna fångst mycket riklig, slut 2130. Djuren togs på kvicksilverlampa i kväll.

slut

Upp kl 0555 och tittade ut: 1 gjuse flög över sjön rätt nära. Fint väder, lätt dis men molnfritt, och sikt alls inte dålig. Varmt. Därefter obsar 0610 - 0730, visserligen med avbrott men aldrig långa.

0610 kretsade 2 gjusar över sjön

0614 kom minst 300 änder österifrån (ungefär) och fällde i sjön; de flesta flög långt västerut, men uppskattningsvis 50 svängde söderut och fällde m 1 m i sydosthörnet

0622 ytterligare minst 250 änder kommer på samma sätt som nyss + strax efteråt nog 100 till (siffror approx, men de kom snabbt och delvis lågt och delvis dolda bakom alarna). Allt jag såg var gräsand. 2 gjusar över sjön, en tredje kommer rakt österifrån över huset till sjön. Häger enst ex. i sjön som vanligt. Större strandpipare hörd, ladusvala sedd enst ex, backsvala sedd, 1 enkelbeckasin flyger över. Obsar inte oavbrutna här. Jag är inte uppe i tornet men ser från marken svanar, sothöns etc. Studeras inte närmare, dock ser jag 3 svanar ad flyga långt borta i väständan, de kommer (när jag upptäcker dem, n.b.) ungefär från NV, flyger över vassarna lågt och försvinner bakom en vass långt borta. Fäller där. OBS: man måste hålla i minnet att det kan ha varit sångsvan; den finns därborta, såvitt jag vet även i år. ~~Obs~~ Obsen oviktig förstås, men visst intresse har det att se när svanarna flyger. Det sker ytterst litet på sommaren.

0638 4 gjusar ses nära varandra; en har just tagit en fisk och stiger långsamt uppåt, de övriga flyger på c 15 - 25 m höjd. Ett slag är 3 ex Mycket nära varandra, men de reagerar (som vanligt) mycket litet eller inte alls för varandra i sådana fall, åtminstone inte synbart; sedan ~~spred de sig~~ spred de sig och var inom kort på 200 - 500 m avstånd inbördes.

0648 4 gjusar ses samtidigt, även denna gång har 1 ex just tagit en fisk och flyger bort söderut.

0655 nu ses 5 gjusar samtidigt, 1 ex tar fisk och flyger bort ungefär mot S eller SO.

0702 ånyo ser jag 5 gjusar samtidigt, 1 ex flyger just bort med fisk!

0710 ~~4 ex ses samtidigt~~ 4 ex ses samtidigt, därav 1 ex bortflygande med bytel!!

0715 efter kort paus i ~~obsandet~~ ^{grå}obsandet tittar jag upp mot himlen: 2 ^{grå}häger och en liten snövit häger drar på rätt stor höjd över mot V. De flyger tätt tillsammans, ses snett bakifrån. Jag har ingen chans att se färg på näbb eller ben, men jag ser att den vita hägern är oerhört rent vit, inclusive ryggen, och trots att hållet börjar bli långt (de flyger ju bort från mig) fäster jag mig vid att den vita har smäcker form. Jag släpper fåglarna, trots risken att inte finna dem igen, rusar in i stugan, ropar: "Vit häger!" och rusar ut igen, finner fåglarna efter 10 sekunders letande, hållet börjar nu bli hopplöst, jag rusar in igen, tar tuben, vecklar upp den, placerar den, letar ett ögonblick med kikaren ~~över~~ över väständan, ty därborta, på kanske 150 m höjd, är fåglarna nu, finner dem i kikaren, och har den oerhörda turen att snabbt finna dem även i tuben. De kretsar där, den vita är nu kanske 20-30 m lägre än de andra, men de tre återsamlas igen och flyger bort mot SV eller VSV och försvinner. Obs-förhållandena gjorde det omöjligt att se detaljer, som sagt, men vissa saker såg jag utmärkt. Först och främst skillnaden i storlek och vingfång; den vita var väl skattningsvis en halv meter mindre mellan vingspetsarna än de grå.

Inga fick se fågeln men inte på sådant avstånd att den var bestämbar eller njutbar.

0720-0733 vid tre tillfällen ser jag som hastigast efter gjusar över sjön, finner resp. 2, 2 och 3 ~~ex~~ ex.

Tillägg: även sedda på morgonen före 0733: en vipflock på 9 ex flög norrut över sjön omkr 0710; 2 kråkor flög mot NV över sjön, omärkta; trädpiplärka hörd några ggr från 0610 och framåt, men intet stort sträck; ringduva sedd.

1974-08-27.

1974-08-29, torsdag.

Tog buss och taxi ut till stugan, ankomst dit 1445. Var i tornet 1500--1610 i strålände väder, alldeles stilla; lätta och några medelstora cumuli, som råkade i upplösning efterhand. Fin sikt trots halmbränning etc. Därefter obsar med korta avbrott 1610--1800, då Göran Högstedt och Kees Booy kom. Jag var med dem i tornet c 1800--1820. Sedan åt jag middag, men de andra stannade i tornet; ~~men jag återgick till dem c 1905, och vi tre var däruppe till 1935. Även senare på kvällen gjordes obsar. Kaffe till Göran och Kees på kvällen. Snack.~~

Förkortningar härnadan: I = sågs från tornet 1500-1610

II = sågs tiden 1610-1800

III = sågs från 1800 till mörkrets inbrott.

skäggdopping I ~~II~~ III

häger I II III

knölsvan I först räknades 46 ad, senare 50 ad, vilket är mycket. Stora kullen består av 2 ad 5 juv. Därutöver av juv bara ett ex, låg

långt upp i NV nära en ad gravand III flock 11 ex mot V! gräsand fåtalig, en del flög dock upp c kl 1900 och for mot öster kricka I och III, helt få brunand III oväntat mycket, c 50 ex eller kanske fler, uppskrämda av motorbåt, låg långt ute ungefär enl. denna skiss:

fiskgjuse:

I 2-3 sedda,

II sedd

III sedd. Sågs

Även flyga med byte mot S och Ö.

~~ormvråk~~

ormvråk Kl 1515 1 ex mot SV över sjön, och kl 1605 2 ex kretsande i söder

tornfalk: 1 ex långt borta ungefär vid f d Almen, över sjön

brun kärrhök 1 ♀, icke årsunge, sedd på närhall

fasan hörd

sothöns allmänna

vipa 28 ex ungefär mot NV över sjön, detta var före kl 1610. Senare sågs bara 2 + 2 ex

grönben: kl 1615 hörd flera ggr men bara ett ex

enkelbeckasin sedd III

skrattmås II flera dussin över sjön, troligen allra mest juv. Ej sedd I

fiskmås II och senare, säkert 20 juv gråtrut I 1 ad sedd flyga

havstrut I 1 ad låg i sjön; jag förmodar "det vanliga ex"

skräntärna sedd före min ankomst av

Inga och Lisen, ett ex. I ej sedd.

II och III: båda perioderna 2 ad sedda länge

fisk/silvertärna: I ett ex III 1 ex ringduva sedd

gröngöling II ett ex mot S-SV

mindre hackspett III hörd av Göran och Kees men inte av mig

svalor: från 1815 till skymningen stor ansamling, delvis lågt, men delvis högt vissa stunder. Delvis imponerande, särskilt de lågflygande. Nog 8000 - 10000 inalles.

ladusvala dominerade antagligen. I vissa flockar var det 100 procent ladu

backsvala var allmän, och den kan ha varit mycket talrik över sjön

hussvala I några ex över tornet (men senare icke sedd). OBS hur sällan den syns här! trädpiplärka hörd

gulärta kom till sjön i blandade flockar, sädesärta summa högst 250 ex sedda. Alla obsar gjordes III

törnskata: 1 ex i torrbuske i vassen

lövsångare hörd sjunga en gång

rörsångare hörd sjunga rätt halvhjärtat; dessutom hördes unga ex många ggr

entita sedd och hörd

sävsparv hörd

hämpling hörd

stare ansamlades på nya nattplatsen 400 meter norr om tornet, i vassen. Antal totalt 4000 - 5000 ex, 1/2 knappt mer. Även Göran ansåg individantalet mycket lägre än för en månad sedan men över sista tidens bottennotering.

skata sedd

kråka enstaka sedda

- - - - -

Omkring kl 1530 räknade jag antalet synliga fåglar på vattnet och fick totalt säkert 1400 - 1500 exemplar, fördelade sålunda:

svan 60

sothöns ~ 700 - 800

skäggdopp. > 100 - 150

brunand 50

övr. änder 50 - 100 bara gräsand sågs

obest. fåglar

långt uppe i NV

och NNV 350

Summa c

1300 - 1500

FORTS

i realiteten säkert över 1400 ex!

1974-08-29 forts.

Insekter: gles men ej obetydlig svärmning av diptera sågs redan kl 1500, alltså strax efter det att jag kommit ut, och senare. De svärmade lågt. Ungefär kl 1845 - 1930, eventuellt även senare, skedde oerhörd svärmning. Beteende liksom häromkvällen men tätare och troligen annan art. Djuren var likformigt fördelade från c 5 meters höjd och uppåt. Millioner. De syntes som en ljusgrå massa, och de försämrade sikten på 100 meters avstånd.

Kvällen avkyld, det var fint väder, men kl 2045 endast +11° C. Jag tog diptera på ljus, men ej på långt när lika mycket som sist, vilket var 26 aug.

Tillägg:

- (a) i tisdags 27 aug. var Inga och jag ute vid stugan kl 1655 - 1810. Det var regn och tätt regndis, och vi gjorde nästan inga observationer.
- (b) igår 28 aug. var Inga vid stugan. Hon såg en skräntärna vid ett par olika tillfällen, och på kvällen hade hon en jättesvärmning av diptera.

1974-08-30, fredag.

Upp 0500. Morgondimma, och temp +5° C!! Men dimman lättade senare, och jag var i tornet 0610-0625. Just då bättrade sig sikten snabbt över sjön. Men det var omöjligt att räkna svan, sothöns etc., och anteckningarna nedan gäller bara vissa arter:

skäggdopping sedd
häger sedd i enstaka ex
knölsvan sedd
gräsand fåtaligt sedd
fiskgjuse: dagens första kom ut över sjön från öster, rakt över tornet, kl 0623
sparvhök: ej sedd från tornet, men 1 ex kom över betesmarken nära Silvåkra by kl 0632. Ladusvalor varnade livligt
fasan hörd
rall hörd flera ggr. Det tunna, pickande lätet från ungfåglar av rall hördes ofta.
OBS: Även tidigare i år har jag ofta hört det men var då ej alldeles klar över arten. Ett par pojkar i tornet idag kunde det; och troligen meddelade mig Göran Högstedt besked härom redan förra året (fast jag senare glömt det)

sothöns sedda
enkelbeckasin 1 ex sett
skräntärna 1 ad långt ute över norra sjön i morgonsolen, sågs utmärkt. Klockan var 0620. Jag demonstrerade arten för de två pojkarna i tornet.
ladusvala flera sedda. Allmän även på bussfärden in till Lund
hussvala sedd ~~flera ggr~~ flera ggr
järnsparv hörd flera ggr, det lätet som låter som en "liten silverklocka". (Typiskt det som man hör under flyttningen, från sträckande ex. Jag lärde mig lätet på Rossitten hösten 1938. Jag är osäker på huruvida det är begränsat till flyttningstiderna. GR)
sävspurv hörd
stare: massor på telefontrådar över betesmarken i dimma kl 0520 (OBS 0520, alltså tidigt på morgonen). Senare bara ett par småflockar sedda.
kaja sedd
kråka sedd.

Jag tog bussen i Silvåkra by 0640, ankomst Lund 0715. (Denna busslinje, som utgick från Harlösa, hade tyvärr mycket få passagerare och blev nedlagd relativt snart). Efter jobb på Museet for jag från Lund med buss 1610 till Harlösa och tog taxi därifrån till stugan, ankomst dit 1715. Inga, Lisen och Henrik var därute. Vi åt middag tillsammans: tonfisksallad samt färska björnbär med grädde. De berättade att de sett 2 skräntärnor på dagen. Och de hade hört glutt.

Själv obsade jag på kvällen från tomten och från tornet; däruppe var även Hjalmar Dahm med ett par kamrater. Väder: fin kväll, klart, måttlig bris. Här endast viktigare saker nämnda:

häger sedd som alltid
grågås: 1 ex flög förbi när vi åt.
Positiva artkaraktärer ej sedda (men artbestämning tydligen helt klar. GR)
gräsand fåtaligt sedd, och intet uppbrott av fåglar flygande mot öster observerades trots att vi var ute den stund på kvällen när detta brukar ske.
snatterand: 1 ex flög förbi i sällskap med 1 gräsand. Syntes fint: det vita på vingarna var ej rent vitt och ej stort, men det fanns där. Undersidan rent vit. Flög rätt nära, c 250 m håll, men de övriga närvarande i tornet reagerade inte alls. (Detta ej sagt som kritik. Rimligen har ju jag betydligt större erfarenhet! GR)
kricka: ett par smärre flockar sedda
ormvråk: 1 + 1 ex sedda
brun kärrhök: 1 ♂ ad sedd

skräntärna: 1 ad sedd alltifrån kl 1715 till sent på kvällen, dock ej oavbrutet. Gjorde en kul sak: störtdök, kom upp med relativt stor fisk, steg några meter uppåt i allt saktare fart, kastade fisken snett uppåt, tog den igen, och flög vidare. Ögonblicket innan den kastade fisken hölls huvud och hals rätt stelt snett uppåt; fisken for säkert 1/2 till 1 meter genom luften, räknat längs bågen, innan den greps på nytt. Jag fick från början det intrycket att fisken kastades för att placeras i bättre läge, och det tror jag fortfarande.

gråtrut: 1 ad + 1 troligen juv

fiskmås: flera juv

skratmås: några juv

mindre hackspett hörd

svalor samlades i stort antal, dels mycket lågt över vattnet i N och NO, dels högt. Antal omöjligt att få klart begrepp om eftersom en del högflygande "sköljde" fram och åter och försvann mellan varje gång. Stora mängder svalor kom högt in från söder efter kl. 1900. Jag skattade antalet sedda till summa 3000 - 4000 ex.

FORTS

1974-08-30 forts.

ladusvala allmänna
backsvalla troligen mycket allmän bland
de lågflygande flockarna över vattnet
hussvala sedd
sädesärta } kom i flockar och fällde i
gulärta } vassen, summa flera hundra ex,
och båda arterna i betydande
antal. Delvis kom de i m l m tydligt
blandade flockar, men inbördes rela-
tioner (beträffande talrikhet) inte
klara. Flera flockar långt ute över
sjön.
lövsångare sjöng en gång
blåmesar i vassen
stare nattade som vanligt i närheten norr
om tornet, och många små eller medel-
stora flockar kom dit från söder utan-
för våra fönster, ofta precis lågt
över vassen. Eventuell tillströmning
från norr ej sedd, och antal anländan-
de inalles är därför oviss, men ingen

ansamling skedde på betesmarken, och
jag tror bara på en totalsiffra på
3000 - 5000 ex, men detta är en skatt-
ning som kan vara felaktig (och i så
fall högst sannolikt för låg. GR)
kråka: 2 sedda över sjön.

På kvällen, när det ännu var ljust,
sågs en mycket ringa eller åtminstone
mycket måttlig svärmning av insekter:
några små svärmar diptera vid ett par
björktoppar.
På kvällen efter mörkrets inbrott
tände jag lampan ute (=den som sitter
på ytterväggen) och på verandan. Föga
djur kom: några noctuider och helt litet
diptera. Väder: temperatur OK, men det
var en svag eller måttlig bris av osäker
riktning, kanske ostlig. - Jag samlade
ingenting denna kväll.

1974-08-31, lördag.

Obsade vid stugan/tornet som vanligt. För väder etc se nedan. I tabellen betyder
bokstaven "s" att arten sågs men ej studerades närmare.

art	morgon	förmiddag	eftermiddag till kl 1530	kl 1530—1845
skäggdopping	s	många	många	-
häger	c 3 - 4	c 3	c 3	s
knölsvan	36 ad	40 ad och 5 juv	43 ad och 5 juv	se nedan
gräsand	få	några tiotal flyg.	få	s
bläsand	-	7 flygande	-	-
kricka	enstaka s	s	-	-
skedand	minst 4 sedda	några sedda	c 5 sedda	s
brunand	-	över 130 uppskrämda	över 100 uppskr.	-
vigg	-	2 flygande	-	-
fiskgjuse	5 ex varav 1 tog byte	1 - 2 sedda, tog byte	1 - 2 sedda, ev. 3. Sågs ta byte vid något tillfälle	ofta sedd; på 15 minuter sågs 3 ex ta byte!
sparvhök	1 kretsande	1 flög mot NO	-	1 flög mot NNO
ormvråk	-	2 sedda + "krets" av oviss storlek	1 flög mot NO	-
brun kärrhök	♀ ad	♂ ad	extremljus ♂ adad sedd + 1 ex som jagade sothöns	♀ sedd, trolig- gen "ny för dagen"
sothöna	s	s	nog över 800 ex	s
större strandpip.	hörd	-	-	-

FORTS

art	morgon	förmiddag	eftermiddag till kl 1530	kl 1530--1845
vipa	-	12 mot väster	30 + 22 mot öster	-
glutt	2	-	-	-
enkelbeckasin	1	2	-	-
fiskmås	-	1 ad, 2 + enst.juv	några juv	några juv
gråtrut	1 ad	minst 2 ad	c 2 ad	s
havstrut	1 ad	2 ad	1 ad	-
svarttärna	-	-	2 sedda <u>länge</u>	-
fisk/silvertärna	3	c 3	1 högt mot öster	3 trol. sedda
skräntärna	-	-	1 ad	2 el.fler, se nedan
ringduva	-	1	-	-
skogsduva	-	1 mot NO	-	-1
gök	-	-	1 nära mot SV-SSV	-
tornsvala	-	1	-	-
ladusvala	många mot S-SV	ofta sedd	sedd	talrik, se nedan
hussvala	-	-	<u>många mot öster!</u>	-
backsvala	många mot S-SV	ofta sedd	sedd	se nedan
trädpiplärka	sedd och hörd	sedd och hörd	sedd och hörd	-
gulärta	hörd	-	-	hörd
sädesärta	hörd	-	-	hörd
gärdsmyg	hörd flera gånger	-	-	hörd
sävsångare	1 sedd nära	-	-	-
entita	-	c 5 sedda	-	-
blåmes	sedd	2 - 3 sedda	-	s
talgoxe	1	-	-	-
bofink	1	1	-	-
stare	-	liten flock	-	mängder, se nedan
nötskrika	2 mot SV-SSV	1 mot NO-NNO	-	-
<u>Tillägg:</u>				
tornfalk	-	-	-	1 över sjön
skrattnås	-	-	-	2 sedda
brushane	-	-	-	4 flygande över sjön, varav 1 ♂ och 3 ♀

OBS att de 3 sista arterna i tabellen ej står i vanlig systematisk ordning.

FORTS

Kommentarer och tillägg:

- (a) Väder härligt. På morgonen svag vind omkring 0, på middagen ett slag frisk 0 vind, mot e m ånyo svagare.
- (b) Disposition av dagen: jag var i tornet 0655-0730. Efter frukostuppehåll obsade jag sedan från 0830 mycket och var i tornet igen c 1100-1145, delvis i sällskap med Staffan Ulfstrand.
Inga och jag var bjudna till Hans Källander och Lotti i S Sandby kl 1900. Även Berith Persson och Christian Cavallin samt Göran Högstedt var bjudna. Mycket trevligt; men vi kunde alltså inte göra några obsar efter kl 1845.
- (c) Om enskilda arter, även om insekter; efter kl 1530 om ej annat anges:

Knölsvan: efter kl 1530 sågs förutom "de fem stora juv" bara en juv därtill, och den låg långt bort i NNV tillsammans med 2 ad. OBS så få årsungar som är kvar (eller försiktigare uttryckt: som observeras. GR).

Skräntärna: omkring kl 1830 flög 2 ex bort från sjön i riktning mot S-SSO. Men strax efteråt flög troligen minst 3 ex till bort åt samma håll. (Antagligen nästan säkra. GR)

Fiskgjuse: sågs rikligt nästan ständigt under dagen. Många flög bort med byte, oftast mot öster. Men bara en gång blev en gjuse med byte anfallen av en fiskmåls juv; den slog närgånget flera gånger, tycktes sedan ge upp men återkom och slog ett par gånger till. Gjusen flög lågt men reagerade föga och tappade inte fisken.

Svalor: Kl 1845, när vi skulle fara bort, var svalorna talrika, säkert flera tusen. När en kärrhök flög över sjön på 10 - 15 meters höjd, blev den följd av ett moln av svalor, säkert 400 ex.

Ansamlingen av svalor började senast 1815. Tusentals sågs redan då, och majoriteten bestod av ladusvalor. Kanske dominerade ladusvalorna starkt i antal. Det är ibland lätt att avgöra. Men om svalorna håller sig långt ute över sjön, kan artbestämning, åtminstone av ett stort antal individer, bli omöjlig. Denna kväll var läget sådant, att jag inte kunde avgöra andelen backsvalar. Men arten sågs naturligtvis.

Stare: ansamling skedde på betesmarken, där jag först såg c 1000 ex, men senare steg antalet till c 3000. Småflockar och medelstora flockar kom dit undan för undan. Därtill kan flockar ha kommit direkt till nattplatsen i vassen. Noggranna obsar gjordes ej.

Insekter: svärmning av smådiptera var "diffus" men rätt riklig över vassen. Trollsländor av släktet Aeschna var vanliga liksom fallet varit hela sista tiden. Även medelstora arter av andra släkten sågs i rätt många ex.

OBS: i ^{original-}tabellen har jag för ladusvala och backsvala på morgonen skrivit ordagrant: my ↓

Detta betyder förstås att mycket ladusvalor och mycket backsvalar passerade på morgonen med kurs ungefär mot SSV. Denna formulering tyder på starkt eller rätt starkt sträck. Den borde bibehållits även i renskriften.

S L U T

(175)

1974--09--01, söndag.

På natten kl 0015--0030 kattuggla, se särskild redogörelse nedan. -- Jag var sedan i törnet 0530--0640. Härlig morgon, relativt varmt, svag O bris, nästan klart, god sikt. -- Därefter korta obsar c 0815 och, utan stora avbrott, från c 0930. Det blev mycket varmt, 18° C kl 0930 och 23° C kl 1115. Klart och fint men starkt ökande ostanvind, dock ej till mer än c 7--9 m/sek (skattat), och stundvis svagare.

Fågel: (s = sedd men ej närmare studerad; h = hörd.)

art	0530--0640	senare, före 1200	tornet 1200--1230 + delvis senare + tornet 1625--1700	från 1700 till mörkret
skäggdopping	s	s	83 räknades, men fler fanns	
häger	nog 4--5--6	flera sedda, åtm. mest ad	flera s	sh
knölsvan	c 34 ad sedda	s	35 ad, se nedan	
gräsand	flera 100, se nedan	flr ofta oroliga	oro, måttl. antal	fr 1845 flög c 700 ex mot Ö!
kricka	några sedda	några sedda	10	minst 15, flög troligen mot Ö
bläsand		minst 80--100 varav minst 50 % ♂ ad		
<u>snatterand</u>		2		
skedand	över 30 rundflyg.	småflr sedda	s	1 ex i gräs: flock
obest. simänder	få	över 100		
vigg	3 ex: ♂♀			
brunand		60	smärre flockar	
<u>ejder</u>	2 mörka ex med skedänderna, fällde		2 rundflyg	
fiskgjuse	minst 4 ex, 3 sågs taga byte	först 4 intill varandra, sedan bara 1. OBS vind hindersam	ideligen. Sågs ta byte 2 ggr och flyga från sjön med byte 6 + 1 ggr!!	
sparvhök	1 kretsande		1 + 1 sedda	
ormvråk	1	minst 1 + 2 samtidigt sedda	1	h
brun kärrhök	♂ ad och ♀ ad	minst 1 ♂ ad, 2 ♀ ad och 2 juv; trol. 2 ex därtill i V	flera ex sedda	s
tornfalk		1 över huset	1 sedd nära	
fasan	h		♂ sedd	
trana		45 över Silvåkraskogen kl 0945 c		70 kom från NNV över sjön - Silvåkraskogen
rall	h			
sothöns	kl 0530 ej mycket, 0630 många 100!	s	c 800 sedda, approx.	s
brushane		4 mot Ö	6 mot Ö och 5 + 5 mot S	
storspov	1 mot V			
enkelbeckasin	1 ex s + h	3 sedda + ngn till	flock 5 sedd	
skrattmås	ett tiotal juv		flera juv	
fiskmås	enstaka juv		enstaka juv	
gråtrut	1 ad	1 ad	1 ad	

Forts.

art	0530-0640	senare, före 1200	tornet 1200-1230 +delvis senare +tornet 1625-1700	från 1700 till mörkret
fisk/silver- tärna	minst 3	2	1	
skräntärna	4 ad		1 ad	1 ad
skogsduva	1	1		
ringduva		s	s	s
kattuggla	se anteckningar härnadan			
gröngöling	hh på avstånd			
ladusvala	en del	få	efter 1620 saml. över 100 över sjön	oväntad ut- veckling, se nedan!
bäcksva	sedd och hörd	åtskilliga sedda	efter 1620 c 200 ex över sjön	
trädpiplärka	täml. ofta hörd men ej starkt sträck			stora flockar fällde i vassen delvis var det bland flockar
gulärta	sedd och hörd	sedd och hörd	sedd och hörd	
sädesärta	sedd och hörd	några sedda	sedd och hörd	
järnspurv	h			
lövsångare	sedd + ofta hörd			
rödhake	h			
entita	h			
blåmes	s	s		h
trädkryp	ofta hörd			
sävsparv	ofta sedd och hörd, se tillägg nedan			
korsnäbb, troligen mindre	1 ex mot SV			
stare	endast få	s	100 ex bland kor.	obsar ofullst., men säkert över nattade 2000 ex eller flera
nötskrika	h			
kaja	h		6 mot V	
kråka	2 eller 3 sedda			
<u>TILLÄGG:</u>				
stjärtand			1640 flock 90 ex mot V, höjd 300 m!	2 lågt
bivrak			1 ex på e m, rugga- de i stjärten	
pilfink			1 ex rundflyg. över tornet 1630	
duvhök				stor ♀ ad nära!
lärkfalk				c 1845 flög 1 ex med byte och 1 ex utan byte, båda ungefär mot N
koltrast				1 ex flög förbi i skymningen

Forts.

1974--09--01 forts.

177

Kommentarer till enskilda arter:

skäggdopping: kl 1215 räknades 83 ex från tornet. Belysning särskilt bra; fåglarna låg med de vita halsarna mot vinden $\nearrow$ (som var ostlig!). Säkert måste siffran för hela sjön ligga på 100 - 125 ex

knölsvan: de 35 gamla fåglarna, samt ungfåglarna, var fördelade ~~på följande sätt~~ på följande sätt (se skiss!):

- a) 2 ad 5 juv (stora kullen)
- b) 2 ad
- c) 28 ad
- d) 1 ad
- e) 2 ad
- f) 2 ad 1 juv

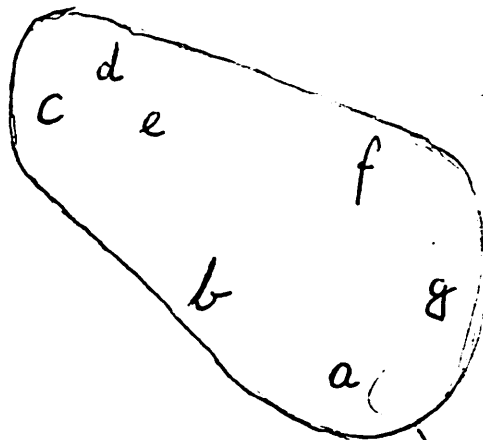
En stund senare sågs även

- g) 2 ad

Ännu en stund senare hade flocken på 28 ad delat upp sig mer eller mindre tydligt på 2 - 3 flockar.

(Tillägg vid renskrivningen 1983-12-13: summan adulta fåglar

a + b + c + d + e + f blir inte 35 utan 37 exemplar!)

gräsand: på morgonen kl 0545 kom 170 ex från öster, kl 0625 kom 300 och kl 0628 kom ytterligare 200, alla från öster, summa alltså 670 ex.

Därefter oro hela dagen, speciellt på förmiddagen. Åtminstone någon högflygande flock sågs (också) på passage mot väster utan att stanna. Men detta gällde bara c 15 ex. - På kvällen från kl 1845 till obsarnas slut kl 1915 flög massor från sjöns västra ände och en del från sydosthörnet mot öster som vanligt. Det rådde då mycket mulet och mörkt väder; se nedan.

OBSERVERA att jakten börjat idag! Under tidiga morgonen hördes en del skott från öster, men ingenting sköts i Krankesjön, ej ett skott (hörde jag där på hela dagen).

bläsand: flocken mycket vacker men också mycket orolig. Kanske lämnade den sjön med kurs mot V. Minimisiffror!

stjärtand: magnifik flock! OBS att 2 ex sågs sedan på kvällen

ejder: 2 mörka, lustigt att återfinna dem flera timmar efter det att de setts för första gången

fiskgjuse: på sena förmiddagen, när det var sol och blåst, sågs den inte lika mycket som på morgonen. Men sedan mycket igen, trots blåsten. Bland annat, utöver vad som står i tabellen:

kl 1415 1 ex med byte mot öster

1440 1 ex tog byte och flög mot öster

1441 1 ex med byte mot öster

senare på e m: 1 ex tog stort byte och flög mot söder.

Andra ex med och utan byten sedda många gånger.

skräntärna: mycket fint sedd. Alla sedda ex var ad. Middags- och kvällsexemplar delvis mycket nära

kattuggla: när Inga och jag kom hem från bjudningen hos Hans Källander kl 0010 var det stor ugglekonsert med "lustiga" läten. Fullmåne var det, och 2 ex sågs flyga alldeles förbi huset, sågs mycket bra. (Anm. vid renskrivningen: tyvärr ingen ytterligare kommentar om de "lustiga" lätena. GRck)

ladusvala } ansamlingen av svalor på kvällen blev nästan ingen, och den som skedde
backsvala } kom till stånd mycket tidigt (, säkerligen) på grund av det mörka vädret. Se tabellen och redogörelsen härneda för vädrets utveckling. Även om detta samband är korrekt tolkat, förblir det oklart varför antalet inte ökade senare på kvällen. Mycket backsvala ingick. Maximiantal samtidigt sedda svalor över lärkfalkarna var (dock) minst 500 ex.

C.

Foots.

1974-09-01 forts.

178

gulärla } stora flockar på kvällen, fällde i vassen
sädesärla }

sävspurv: i originalanteckningarna i tabellen står även orden: "steg upp mot vinden".
Min kommentar nu vid renskrivningen blir närmast, att fåglarna kanske bröt
upp till sträckflykt, ty faktum är ju att sävspurv delvis är dagsträckare,
vilket jag lärde mig redan i Falsterbo på 40-talet.

På kvällen: små svärmar av diptera sedda, men ej mycket, trots att det blivit all-
deles lugnt.

Väder: härlig morgon, se inledningen. På f m och middagen också härligt väder. Om-
kring kl 13 - 14 tilltog den ostliga vinden avsevärt. Sedan blev det inom en
timme grått och mulet men fortfarande varmt. Några regnstänk kom c kl 16.
Därefter från c kl 1630 ånyo lättande och delvis matt sol. Temp kl 1700
var 20,5 grader C. Sedan blev det en oväntad utveckling: mulnande på nytt,
alldeles lugnt, mycket mörkt redan kl c 1815-1830 och senare. Regn från c
kl 1920. Temp kl 1930: 17 grader C.

Intressant dag.

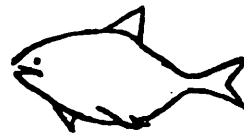
S L U T

1974--09--02, måndag.

(179)

Obsade vid stugan c 0630--0730, med korta avbrott. Såg 4 fiskgjusar, alla samtidigt, av vilka 2 tog fisk och flög bort.

Båda dessa fiskar stora och med hög kroppsform såsom skissen visar:

Vidare såg jag 7 (sju) skräntärnor, alla flög utefter norra sidan. Aldern på alla ex kunde ej avgöras, men jag såg ingen (säker) juv. Över sjön även mycket backsvalor, det var hundratals, och relativt mycket hussvalor, flera tiotal, men inga ladusvalor!

När vi for in till Lund, sågs vid Krankesjöns N sida 1 sparvhök juv. Vidare 2 ormvråkar, troligen juv båda två, som kalasade på en överkörd kanin på vägen, i bästa sällja. Vi stannade, och jag lade kaninen 25 -- 30 m ut på fältet. Skata sågs. -- Inga fler obsar denna dag; vi bodde i Lund natten till 3 sept.

1974--09--03, tisdag.

Ankom stugan 1710. Väder: härlig kväll. Morgonen hade varit mulen, men sedan blev det sol. Såg även nu 4 fiskgjusar, en tog stort byte, låg 3 sekunder på vattnet. Sedan tog en annan gjuse en mycket stor fisk, braxen med frågetecken. Järnsparv hörd. 48 svanar ad och 5 juv sedda, ej flera. En svan ad flög flera ggr några hundra meters sträcka. Summa fåglar på vattnet:

sothöns	c 900
skäggdoppingar	50 skattad siffra
svanar	55 (enbart knölsvan!)
änder	30 synliga; art ej angiven
obest. vattenf.	några ex

summa här ➤ 1035, vilket stämmer bra med min totalskattning, som låg omkring 1100 synliga ex.

Arter f ö:

brun kärrhök 1 ♀ ad och 1 juv
svartsnäppa 1 ex hört upprep. ggr
?småspov hörd flera gånger, tyvärr
blev jag dock inte riktigt över--
tygad om bestämningen

backsvala några tiotal
ladusvala några sedda

fiskgjuse: flera ggr såg jag 4 ex
samtidigt, varav 1 ex flög bort
med byte, ett annat kom från Ö,
och 2 ex flög över sjön. Ett par
ggr såg jag gjusarna ta stora
byten. De flög bort med sina byten
mot O - SO.

tornsvala bara 1 sedd

sävsparv hörd

sädesärta: flock flög över mot Ö;
dessutom hörd

gulärta hörd

fiskmåsa 1 juv sedd men inga andra
måsfåglar. OBS att det var ut--
märkt sikt!

kaja 2 sedda, dessutom flock hörd
på avstånd

spillkråka hörd på långt håll

häger 1 + 1 sedda

änder: en del andflockar sågs, dock ej
många. Kl c 1800-1830 flög ett par and-
flockar till sjön från öster, däribland
c 25 skedänder, samtidigt som ett par
tiotal ändrar på långt håll - troligen
gräsänder - reste mot O - OSO.

skedand: se ovan

gräsand: " "

svan: summa 48 ad sedda såsom ovan angivits,
därtill kullen på 5 stora ungar/ungfåglar.
De gamla (=vita eller tillsynes vita) ex
låg fördelade sålunda: 1 i sällskap med
de 5 ungarna, sedan 1 + 2 + cirka 38 i
gles flock uppe i NV + 2 + 1 + 1 + 2.

lärkfalk: sedd på långt håll 1 ex, och

ett annat ex kom alldeles över tornet,
skrämde nog c 8000 svalor, gjorde stor
jakt men missade.

duvhök: Inga såg 1 ex flyga precis nedan-
för tornet.

sothöns: totala antalet sedda c 900 som
ovan sagts.

FORTS

1974--09--03 forts.

(Det framgår av anteckningarna att jag obsade från tornet i två omgångar på kvällen. Listan härnedan omfattar åtminstone huvudsakligen arter som sågs ~~senare~~ senare på kvällen):

skrattnås: flera tiotal ex flög mot O-SO ungefär kl 1845

fisk/silvertärna 2 ex sedda på långt håll

ringduva sedd

enkelbeckasin 2 ex i sällskap

tornsvala: minst 15 ex över tornet c kl 1850 - 1900, troligen flera

gröngöling 1 ex flög förbi nära

ladusvala allmän, troligen dominerande art

backsvala sedd och hörd, troligen täml. allmän.

Summa svalor i den stilla kvällen säkert 10000 (tiotusen). De flesta lågt över vattnet, en del högt uppe.

(OBS: hussvala ej sedd)

trädpiplärka hörd

gulärta allmän, flera hundra ex fällde i vassen

sädesärta fällde också i vassen, men antal troligen lägre än gulärtlornas

gärdsmyg hörd vid stugan

järnsparv " " "

rödhake " " " ehuru bara kortvarigt

Dubbeltrast: 5 ex flög mot ONO - NO över stugan på kvällen

entita sedd

hämpling överflygande

stare: flock på c 1000 ex på betesmarken. Dessutom kom många flockar från sektorn

V - NV - NNV ■ till vanliga nattplatsen, men summa troligen högst 3000 - 4000 ex.

kaja: flock på c 20 ex sedd, se även ovan

råka: gles flock på 20 ex drog bort mot Ö

kråka hörd.

- - - - -

Ikväll före mörkrets inbrott svärnade en störvuxen dipter i tämligen små flockar. ~~Ute över sjön~~ Ute över sjön, där svalorna for runt, kan svärmning också ha ägt rum, men detta tyvärr omöjligt att se direkt.

+ - - - -

Johnny Karlsson var hos oss ett slag ikväll. Klockan 2015 - 2020, när han for hem, skrek kattuggla alldeles inpå oss vid stugan.

SLUT

1974-09-04, onsdag.

181

Ut från stugan 0520. Grå, fuktig, stilla morgon, +11° C. Molntäcke delvis tunt. Månen ses. Sikt c 3 - 4 km.

0520-0527 sädesärleflock flyger mot S-SO, sedan kommer 2 stora gulärleflockar på c 100 resp c 75 ex mycket högt mot S. Den ena kan ha nattat i sjön, men knappast den andra, (den)kom från N-NNO. Kråka h, starar hörs i vassen i rätt stor kör. Lövsångare sj flera ggr. Inga svalor. Men blåmes h och trädpiplärka h. 2 bruna kärrhökar över sjön

0532 rall skriker. 1 häger lågt, skriker. 3 sädesärlor flyger ↓. Skäggdopping s, svan s

0535 stararna hörs hela tiden. Gröngöling h, rall h; 2 gräsänder kommer från Ö. Svalor i hundratal glest och mycket högt, de flyger ungefär mot SO, bara ladu-svala hörs. Om dessa svalor just brutit upp (från nattkvarteret), måste detta skett långt bort i V eller NV i sjön. Kråka hh. 1 kricka flyger lågt ↓. Talgoxe h, blåmes h, 1 backsvala lågt, 4 sädesärlor rundflygande men reser sedan mot Ö. 2 kajor mot SO.

0540 gulär h. Några få sothöns ses relativt nära, en av dem flyger ↓ (men säkert bara kort sträcka. Om den flugit bort från sjön skulle jag med visshet ha antecknat det. GR vid renskrivningen 1984-08-31). Sävparv h. 10 sädesärlor och enstaka gulärlor upp ur vassen, de flyger mot O eller ONO. Hela tiden stor kör av stare.

0545 stararna upp i tjock massa, flera tusen ex, men bara c 900 ex reser som pilarna här anger, d v s ungefär mot VNV-NV-N: Resten faller genast igen och fortsätter kvittrandet! Några sädesärlor upp, de flyger mot O - NO. Häger skriker, den flyger ungefär mot NO-NNO. Rörsångare h. Stararna ~~ses~~ flyger mellan vassvipporna, en del ses, men ingen stare flyger bort. Ett par skäggdoppingar på närmsta klarvatten. Trädpiplärka h.

0552 Alldeles stilla, lätt disigt, men sikt 3 - 4 km! Massor av svalor över västra halvan av sjön, dels lågt, dels högre. Litet gulär h, trädpipl h, kaja h. 7 sädesärlor mot SO nära håll. Råka h, kråka h, 2 sädesärlor mot Ö högt. Svalor kommer närmare, däri finns mycket backsvala, men ladu hörs. Ytterligare 4 + 1 sädesärlor mot Ö. 1 större hackspett h på närhåll.

0559 stararna upp, de flyger åt alla håll, se skiss: Uppbrottet sker mycket plötsligt, och antalet är säkert 8000 - 10000 (åttatusen till tiotusen).

0600 200 starar upp, de flyger ↓
0601 en stare flyger ↓ Ingen båt ses på sjön.

sothöns ligger spritt, men troligen är inte alla synliga. Fortfarande mycket svalor över västra sjön.

Några sädesärlor flyger mot ~~SSV-S~~ SSV-S och/eller SO. Kungsfågel troligen hörd. 1 snöskata flyger mot Öster, ropar sitt mindre vanliga läte, ett gnälligt "kökö". 1 trut ses på håll, troligast havstrut. En del sädesärlor är åter i rörelse. Svanar ses men jag räknar dem inte.

0605 jag ner från tornet

0606 1 fiskgjuse kommer över tornet

0610 svalor i massor på nära håll, det är 500 - 1000 ex eller fler, de visar skrämselreaktion. (Men ingen orsak därtill kan ses). Både ladu och back!

- - - - -

Föga obsar senare denna morgon.

0733 avresa mot Lund. - Det blev en oerhört arbetsam dag på museet, mängder av telefonsamtal, frågor från kolleger och andra, folk som vill ordna utställningar etc. Därtill skrev jag återstående utlovade artiklar till Bokförlaget Nordens "Djurlexikon", det gällde orden Ärlor, Ökenlöpare och Örn. Artikeln VRÅKAR skrevs och avsändes redan igår 3 sept. - Hade samtal med Christina (Sjöblom) om ev. vikariat på min tjänst, om jag skall vikariera för Staffan (Ulfstrand), som avsikten är.

FORTS

~~182~~ 182
1974-09-04 forts.

182
På e m fick jag bilskjuts av Christina (Sjöblom) ut till undersökningsområdet på Vombs ängar. Se särskilda protokoll därifrån på följande sidor. Vi for ut via Esarp för att träffa Berith (Persson), något som dock misslyckades. Ingen var hemma där. For därför genast till stugan vid Krankesjön, där jag satte av onödigt gods, tog med mig litet matsäck och fick en mycket hastig blick över sjön, som dock inte gav något. Inga skräntärnor sågs, inte heller något annat anmärkningsvärt. Klockan var nu 1655; jag blev sedan avlämnad vid inventeringsytan och genomgick denna kl 1710 - 1830, fortsatte så med kontrollytan kl 1835 - 1905. Gick därefter hem till stugan, ankomst dit 1930. Mötte Kees Booy på vägen.

Inga hade anlänt till stugan strax före mig. Några kvällsobservationer blev det inte; det var för mörkt.

1974-09-04 fortsätter nästa sida.

1974-09-05, torsdag.

Regntung morgon, höstligt väder, djupt mulet, mörkt. Svalor över sjön, däribland hussvalor och backsvalar sedda, men proportioner mellan arterna helt ovissa. 4 gjusar samlades över sjön, alla dessa var stundvis helt nära varandra, och en av dem tog snart en stor fisk, form se skiss:
Den flög bort med fisken mot SO.

Från tornet, där jag vistades en kort stund omkring kl 0650, sågs bara 25 vita svanar, men sikten var dålig på långt håll, och jag hade inte tub idag.

1974-09-04 forts.

Jag inventerade provytan på Vombs ängar kl 1710-1830. Resultatet brukar ren-skrivas på en karts-kiss över provytan, där namn och antal av varje art införes på rätt plats på kartan. Därtill brukar jag ge en lista över fåglar som bara flugit över. Även denna dag gjorde jag en sådan renritning/remskrift, men den blev tydligen lämnad till Johnny Karlsson, som är projektets chef, innan jag tagit ytterligare kopior. Möjligen kan också observationen av en obestämbär örn ha bragt oreda i remskrifterna. Utöver detta fynd var fågellivet på provytan, som vanligt under sommaren och den tidiga hösten, av föga intresse; dock skall sägas att antalet rovfåglar idag var ovanligt högt (se nedan).

Nedanstående siffror är tagna från originalanteckningarna. Exakta individantal för exempelvis vipor och en del småfågel är nästan omöjliga att åstadkomma, eftersom fåglarna ju kan flytta sig under inventeringens gång och alltså, åtminstone ibland, antecknas två gånger eller rentav flera. Men naturligtvis kan också vissa individer förbises.

Härnedan alltså ingen karta men en förteckning över vad som sågs på provytan och vad som flög över.

På ytan, sittande eller uppskrämda och/eller jagande däröver:

ormvråk 1 + 1 + 1
brun kärrhök ♂ jagande
fiskgjuse 2 + 1 + 1 ex, vilket är exceptionellt mycket. Satt på pålar etc.

obestämd eller osäker skrikörn: 1 ex
satt nära 1 gjuse och 1 ormvråk, lyfte, flög bortåt, sågs dock rätt bra. Större än gjusen, tedde sig helt mörk utom på övre vingsäckarna som var ljusare, och det ljusa låg ungefär som på en glada.

fasan ♂
vipa 7 + 2
glutt 1
enkelbeckasin c 1 + 1 + 1 + 4 + 2
ringduva 6 + några därtill
gök: 1 juv
sånglärka c 1 + 1 + 2 + 1 + 4
ladusvala c 10 jagande nära Öbacken
ängspiplärka 3 + 1
gulärta 4 + 1
kaja 2 sedda
kråka 5 + en gles samling på c 15 ex

Överflygande:

häger 1
gräsand 2
blå kärrhök ♂ vix ad, jagande, förföljd (eller åtm. följd!) av 50 - 80 svalor
vipa: flock på 36 ex
ringduva flera ex
ladusvala c 15 ex
backsvala 2 jagande
obestämda svalor: se blå kärrhök
sädesärta 1 överflygande
hämpling sedd Och/eller hörd.

I närheten, men ej på provytan eller kontrollytan, sågs:

trana flock 114 ex
vipa summa 350 sedda
ladusvala mycket, hundratals ex sedda, de flög över mot Krankesjön
stare: bara c 30, också mot Krankesjön!
kaja c 30
råka sedd i antal, men ingen siffra
kråka c 50 sedda.

Väder m m: solig men tämligen kylig kväll, fuktig luft. På provytan mycket vatten i diken men ej för övrigt.

OBSERVERA att inventeringen av kontrollytan remskrivits som vanligt på en karts-kiss över den ytan: se nästa sida.

FORTS

Inventering 4 september 1974 klockan 1830-1910

Gustaf Rudebeck

1974-09-04 forts.

184

trädpiplärka hhörd,
säkerligen bara över-
flygande

Därtill överflygande:

2 skogsduvor,
1 ringduva,
1 rödstrupig pipelärka,
samt några mot väster
flygande ladusvalor, säker-
ligen på väg till natt-
kvartetet i Krankesjöns vassar

Fågelliv på kontrolllytan,
som synes, synnerligen
fattigt på både arter och
individer.

200 m
100
0

--- "Gammalt" dike
-#- Staket
-●- Ledning

2 sånglärkor
2 obestämbara småfåglar

1 sånglärka
1 gulärla flygande, hade antag-
ligen rastat inom kontrolllytan

KLINGAVÄLSÄN

ÖBACKEN

SILVÅKRA

VOMB

Fredag 6 sept. kl 1315 for jag med tåg till Nyköping f.v.b. Stensunds folkhögskola nära Trosa, där en fågelstationskonferens skulle hållas 7-8 sept., med besök på Hartsö-Enskärs fågelstation 8 sept. enligt planerna. Jag hade blivit tillfrågad om jag ville vara ordförande på konferensen och accepterat.

I Nyköping middag ~~med~~ hos familjen Sture Hägerroth. Mycket trivsamt, som väntat. Men jag bröt upp relativt tidigt för att inte komma för sent till Stensund. Fick bilskjuts dit med tvillingpojarna, ~~med~~ som verkligen är ovanligt trevliga och behagliga i umgänget. Kom till Stensund c 2155.

Konferensen vällyckad och intressant. Går inte in på den saken närmare här. Se protokoll. Eftersom vädret på söndagsmorgonen 8 sept var mycket dåligt blev det ingen morgontidig start för Hartsö-Enskär. Gunnar Roos och jag fick lift med Christian Hjort till Nyköping - han skulle sedan vidare till Kalmar och Ottenby. Vi (Gunnar och jag) hann ta ett tåg i Nyköping redan kl 1235, till Lund 1740, till Malmö 1753.

Ornitologiskt fältutbyte av kongressen = 0, men det var ju knappast annat att vänta när man sitter inne nästan hela tiden.

För fågelutbyte vid Krankesjön dessa dagar se Ingas anteckningar!

Måndag 9 sept. 1974. Större delen av dagen gick till att ordna en beställd utställning i Lomma Bibliotek över temat "Djur som förlorats från Skåne" (detta i sin tur berodde på att Zool Museet, inte på eget initiativ utan på anhållan, gjorde en liknande utställning på Lunds stadsbibliotek sistlidna höst omkr 22 okt - 10 nov. ~~Den~~ Den blev lyckad, och nu hade ryktet spritt sig). Tillsammans med kollegerna på museet och fru Marianne Benn på bibl i Lomma hämtades djuren, jag skrev en del texter, vissa textade avsnitt från lundautställningen kunde begagnas på nytt. Jag var med ute i Lomma och ordnade uppställningen i en rymlig och trevlig lokal. Tyckte resultatet blev gott.

Kl 1715 var jag hemma i bostaden, enligt överenskommelse. Inga kom senare, och vi for snarast till stugan vid Krankesjön. Kom dock dit först omkr 1845, i mulet och mörkt väder, och det blev inte mycket obsat på kvällen. Dock något.

Fågelutbyte idag:

- a) när jag åkte bil från Lund till Lomma omkr kl 1330 och just hade passerat Trolleberg, kretsade en rovfågel, antagligen en vråk, över fälten på avstånd t h ~~och~~ och skrämde upp en liten flock vipor (knappast över 30 ex) och en verkligt stor flock ljungpipare (säkert 700 ex, varav 600 tätt tillsammans, de övriga liksom "tvekande" huruvida de skulle följa med viporna eller med de andra). Intressant: trots närheten till Lund är denna lokal ~~vid~~ vid eller nära Höljeån nedströms Trolleberg inte väl undersökt.
- b) från tornet på kvällen och vid stugan. Endast arter som jag åtminstone i någon mån studerade.
 - 1 häger ett par ex sedda
 - 2 knölsvan: trots dåligt ljus gjorde jag ett försök att räkna de adulta exx och fick jämnt 40, vilket är en klar minimisiffra. Inga juv sedda där de 5 stora brukar hålla till; däremot låg 1 ad och 1 juv i en vasskant i NNV, rätt långt bort, säkert samma kull som förut, som nu en lång tid bara haft en unge kvar.
 - 3 gräsand: mycket få sedda. Inget kvälls-"sträck". Ett ex med lysande vit vingframskant, troligen bredare på vänster vinge, sågs flyga förbi, flög dock snett bortåt och kunde aldrig studeras noga ifråga om dräkten. Men vänstervingen hade brett snövitt vid främre kanten
 - 4 brun kärrhök 2 juv sedda, kanske flera
 - 5 lärkfalk 1 ex kom pilande förbi lågt över vassen, nära
 - 6 rall hörd bra
 - 7 kattuggla hördes flitigt nära stugan efter mörkrets fall. Samma hade varit förhållandet sista ~~kvällen~~ kvällarna enligt Inga
 - (8) svalor: aktiviteten nästan slut när jag började obsa. En del dock kvar lågt över vattnet, mestadels rätt långt ute. Säkerligen fanns både back- och ladusvala, men närmare uppgifter kan inte ges. Nog såg jag väl i alla fall flera hundra svalor.
 - 9 stare: nattkvarteret i vassen utanför Ö ~~stranden~~ stranden c 300-400 m norrut från tornet är kvar. Jag såg starar där, men bara kort uppflygande. Vet intet om antalet.
 - 10 kaja sedd förbiflygande några ex.
 - 11 sothöna my. stora mängder, rel. likformigt fördelade på vattnet. Inga störningar av båtar eller annat. Säkert mellan 1000 och 2000, men räknades inte ikväll.

missfärgning

Iakttagelserna som renskrivits på denna sida har gjorts av Inga!

1974-09-06.

Kl 1845: en fantastisk mängd svalor över större delen av sjön. Kan inte uppskatta antalet. Som en grå rörlig massa. Rik insektsvärmning, som "rökar" över vass och buskar.

2 lärkfalkar jagade.

Kees, som stod i tornet då jag kom ut c 1830, hade sett en skräntärna. (Kees Booy, en trevlig holländsk biolog som vistas mycket på Stensoffa-stationen).

1974-09-07.

På morgonen solsken, växlande molnighet, 14° C.

0900 1 fiskgjuse sedd från frukostbordet

0925 1 fiskgjuse, 2 havstrutar, ung brun kärrhök som var mörk, den verkade nästan svartbrun. 1 nötskrika.

0945-1000 i tornet. 2 stora flockar sothöns, en i norr på c 600-800 och en i SV på c 300 ex. Mörka unga bruna kärrhöken jobbade ihärdigt för att få mat men misslyckades hela tiden. 1 brun kärrhök sågs också långt bort i V.

1015 jag åkte till Lund via Veberöd.

c 1800 " kom åter ut till stugan. Massor med svalor ikväll också. Lärkfalkar jagade. Enligt Göran (Högstedt) m fl uppe i tornet var det 3 olika ex. Självt såg jag 2 ex. Ett ex tog en svala enligt Göran. Ingen skräntärna sedd, men 1 tornsvala!

1974-09-08.

0730 1 fiskgjuse och 1 ung brun kärrhök jagade.

0800-0900 under frukosten 3 fiskgjusar, varav en tog en bamsestor fisk i klaret utanför fönstret. Hade uppenbara svårigheter att lyfta med den i den starka blåsten. Den gamle brune kärrhöken passerade över vassen och återkom efter en kort stund. 2 unga bruna kärrhökar möttes och började tumla om i luften. -

Småregn då och då under f m. Sysslade med nedtagning av staketet, varför observationerna blev sporadiska.

1300 ösregn och stark blåst, Riktigt busväder, minst sagt.

1320 innan regnet helt upphört, kom 1 fiskgjuse och började fiska över sjön. Svalor började också jaga lågt över vass och buskar ännu medan regnet pågick, även om det var svagt. Mest ladu, men backsvala sågs (antal kanske påsevärt?), och ett par hussvalor sågs

1325 22 vipor mot S

1330 ytterligare 12 vipor

1335 ung brun kärrhök mot S

1340 annan ung brun kärrhök mot S, den var ljusare än den föregående. 1 gluttsnäppa flyger över. 1 ung brun kärrhök mot N. Ytterligare 1 ung brun kärrhök mot N. 1 häger mot S

1350 regnet tilltar igen. Det övergår i förfärligt oväder med storm och ösregn

1405 4 gluttar mot S. Ovädret avtagit, nu lätt regn. 1 häger slog i vassen utanför första klaret

1410 1 fiskgjuse fiskar över V delen av sjön. Svalorna åter i farten över vassen. 1 skogsduva mot S. Temp. är nu 10° C. 1 häger mot N. 3 gräsänder mot SE. 1 häger slog i vassen

1425 1 häger slog i vassen i V delen av sjön. 1 fiskgjuse över Silvåkra-delen.

1 häger mot N. 1 ormråk över Silvåkraskogen. 1 häger från SV slog i vassen.

1445 2 kråkor slog i vassen. 1 ung brun kärrhök flyger ungefär mot N. Regnet har upphört, men tunga moln hänger lågt över sjön. Den unga bruna kärrhöken tillbakabaka mot S. Fiskgjusen fiskar fortfarande över SV hörnet.

1450 nytt ösregn, men gjusen fortsätter att fiska

1455 ytterligare en gjuse fiskar i ösregnet.

Här anlände Preben Metz och Erik Hansen och stannade på kaffe. De gick häri-från kl 1600. Regn hela tiden.

Tillägg: på morgonen 3 rödhakar i buskarna längs staketet.

1974-09-10, tisdag.

Krankesjön. På morgonen kl 0555 - 0625 obsar från tornet. Fin morgon, molnig och lätt disig först, så att svanarna var svåra att urskilja bortan i västra änden på sjön; men det lättade undan för undan. Artlistan härnadan upptar endast arter som studerats m l m noga; OBS att listan inte står i gängse systematisk ordning:

skäggdopping rätt allmän. Ett läte som jag var osäker på kunde möjligen ha varit av tiggande ungduck. (Normalt känner jag detta läte, men klangfärgen idag gjorde mig tveksam)

häger sedd och hörd

knölsvan: endast 26 ad sågs; siffran dock föga värd eftersom sikten var dålig.

Den stora fem-kullen ej sedd. Ingen juv sedd

grågås: 1 ex flög bort mot N - NO

brunand sedd, mycket få

gräsand " " "

brun kärrhök: jag såg 1 ♂ ad, 1 ex juv och troligen ännu 1 ex juv. Minimisiffror!

ormvråk: 1 ex sågs

sparvhök: 1 ex lågt mot S, alldeles över huset

fasan: ♂ sedd och hörd

sothöna massvis; relativt jämnt fördelad, men ej räknad

rörhöna hörd bra

lövsångare hörd flera ggr, m l m full-

• ständiga sångstrofer

rörsångare: unga ex samt ansatser till sång hörda flera ggr ur vassen

sävsparv: 1 ex sett, steg högt upp, flög ungefär mot S men vände norrut. Hördes också.

dvärgbeckasin: 1 ex kom i rasande stört flykt förbi tornet, så nära att den ringa storleken syntes direkt, även om inga färgkaraktärer kunde uppfattas. Fågeln steg åter över sjön, upp bland glesflygande svalor, men på c 300 m avstånd vände den och kom närmare, innan den i gott ljus störtade ner och föll på "lilla dy-spetsen" där brushanarna brukade fälla. Jag såg näbb längd och storlek bra.

fiskmåsar några få juv

obestämda måsar några ex: skrattnåsar?

svarttärna 1 juv eller hib flög länge över sjön, studerades länge i tub

ringduva

tornsvala 1 + 1

gröngöling hörd

ladusvala : en del } allmänt:

backsvala allmän }

många över sjön, dock högst c 200 sedda; jag kom upp för sent för att se uppbrottet ur vassen.

bofink hörd

stare: enbart småflockar sedda

kråka: några sedda

kaja: några sedda.

På kvällen återkom vi till stugan kl 1740. Härligt väder, rätt kyligt; utmärkt sikt, sol, granna moln. Dagen har varit vacker och vinden måttlig omkring väst. Nu på kvällen är vinden svag, men tydlig. Jag var i tornet 1745-1810 och gjorde där efter "noggranna obsar under middagen och fram till mörkret". (Så står det i originalet, men även om man observerar medan man äter inne på verandan kan obsarna inte bli i egentlig mening noggranna. GR vid renskrivningen 1984-09-03). Bara viktiga arter upptagna härnadan.

häger 1 + 1 + enstaka ex sedda därtill

knölsvan: i norr 2 ad + 2 ad och 1 juv; detta är det vanliga paret. - I västra änden på sjön sågs minst 31 ad inalles. Längs södra sidan, utanför vassen, låg 2 ad + 1 ad. Summa alltså 38 ad sedda. OBS att kullen på 5 juv ej sågs. Bara 1 juv sågs alltså!

gräsand: en del små flockar skrämda av roddbåt; summa knappt 40 ex sedda

stjärtand: ett ex i en av gräsandflockarna

brun kärrhök: minst 1 ♂ ad och 2 ♀♀ ad varav den ena hade lucka i vänster vinge.

Därtill 1 eller 2 årsunga ex. Detta är minimisiffror.

lärkfalk: 1 ex pilade genom svalorna, se nedan

sothöns: massor

enkelbeckasin: 2 ex flygande tillsammans

svartsnäppa: hörd ett par ggr i skymningen

skrattnåsar: c 10 - 12 juv låg på sjön långt ute bland sothönsen, lyfte plötsligt och flög österut.

svarttärna: 2 ex i sällskap över sjön, sågs flera ggr.

tornsvala: 1 + 1 sedda

ladusvala och backsvala: se följande sida!

FORTS

ladusvala } ötroliga mängder. Redan kl 1800 var svalor allmänna över sjön, ej
backsva } minst dess SO hörn, alltså nära stugan/tornet. Men då var antalet
högst några hundra ex. Ökade sedan: kl 1825 - 1835 var det säkert
8000 - 10000; men Inga sade att de ej var i lika täta grå massor som härom-
kvällen. (Se renskrift av Ingas anteckningar av 1974-09-06!)

Några minuter senare (d v s efter 1835) hade antalet stigit våldsamt.
När lärkfalken for förbi, på måttlig höjd och långt borta, samlades täta skaror
på 1000 ex eller fler över den, samtidigt som det var tydligt att 1000 ex bara
var en bråkdel, skattningsvis 5 - 7 procent, av totalantalet. Huvudmassan var
på 50 - 150 m höjd, i viss mån kanske upp
till 200 m. Såvitt jag ~~kunde~~ kunde se flög
inga svalor precis över vattnet. De flesta
flög ungefär inom det område som skissen
visar, men gränser naturligtvis ungefär-
liga:

Kl 1845-1855 var antalet enormt,
och de flög så tätt att det såg ut som
moln på 1000 meters avstånd, trots att en
ganska mörk och väl avsatt molnbank stod
bakom svalorna. Inga sade att de nu var
lika talrika och täta som häromkvällen.
Jag skattade nu antalet till 25000 (tjugo-
femtusen) eller fler. En del oro och
"störtningar" förekom, och särskilt såg vi
att de bildade flera stora flockar, väldigt täta, på uppskattningsvis 1000 -
3000 - 4000 ex/flock, som rörde sig åt olika håll utan att dock avvika helt
från platsen. Flera sådana flockar syntes samtidigt och med ett skattat
(inbördes)* avstånd på 400 - 1000 meter. Strax efteråt blev de svåra att följa:
det mörknade trots klar kväll. ~~Klockan~~ Klockan 1900 sågs fortfarande massor, men
kl 1905 sågs inte en enda (svala).

Backsvalan dominerade starkt bland de ex som kom på närhåll, dessa
var inalles c 200 - 300. Men bland dem ~~flera~~ sågs också åtskilliga ladusvalor.

rödhake hörd

gulärta sedd och hörd över vassen

sädesärta likaså

stare: flockar kom från SV, V, SO etc till nattplatsen, säkert några tusen / exem-
plar inalles. Dessutom samlades en flock på c 2000 ex på betesmarken. De ~~flög~~
flög senare till nattplatsen; men därefter, d v s ungefär kl 1820 - 1840, när
alla eller nära nog alla starar samlats där, blev det uppbrott, och många
flockar flög söderut för att senare återvända. Samling till ~~nattkvarteret~~
nattkvarteret hade börjat redan c 1750, och aktiviteten var slut efter c 1840.

-- -- -- --

Mycket fin kväll. Jag satte i kvicksilverlampan och tog en hel del diptera,
bl a psychodider men också flugor av olika familjer, delvis mycket småväxta.

1974--09--11.

Krankesjön; jag ut från stugan 0510. Rätt mörkt. Temp. är 8° C. Tätt dimma, sikt under 100 m. Alldeles stilla. Rödhake knäpper.

- 0513 sädesärta hh, ett par ex ses också, de flyger över mot Ö. Stort bakgrundsbrus höres flera minuter, troligen av svalor som brutit upp och passerar över, men inte en enda svala ses. Gräsand hh, ropar men torde inte flyga.
- 0517 gulärta h, senare hh. Sädesärta hh, häger skriker. Starar gör uppbrott eller försök till uppbrott, i stora buskarna utanför kanalens utlopp, alltså ej på väntad plats. Oklart låte höres, ett tunt "piie piie". Blåmes h
- 0523 intet kvar av "bakgrundsbruset", som säkert åstadkoms av svalor. Sikt nu högst 150 -- 200 m. Entita h. Rörsångare juv nästan säkert hörda
- 0527 ändrar flyger upp, art osäker
- 0528 plötslig oro på starar på norra nattplatsen. Häger ropar på håll. Starar hörs på norra platsen. Sädesärlor h. Sikten uppåt blir bättre, men sikten horison--tellt är bara 150 -- 200 m, och på 200 m syns föremål bara otydligt. Flera minuter sorlar starar
- 0531 detta fortsätter. Fasan skriker. Lövsångare lockar men sjunger inte. Rödhake knäpper. Sädesärlor hh, delvis överflygande men osynliga
- 0538 ringduva flyger lågt mellan träden. Fasan hh. Sikt nu högst 100 m. Fasan skriker nära, lyfter, skriker. Sädesärta hörs, och 2 ex ses flyga mot Ö lågt över tornet. Sorl av starar hela tiden vid norra platsen, kanske litet även vid den södra.
- 0540 järnsparv h. Sothöns h. Sikt under 100 m. Starar h hela tiden. Sävspurv h. Rall skriker. Sikt 75 m eller högst 100 m. Sädesärlor h, de flyger. Blåmes h, sävspurv också h. Nu är det förstås helt ljust, men dimman är lika tät.
- 0545 jag ner från tornet
- 0546 star-uppbrott hörs mycket bra, men osäkert om alla bryter upp. Detta gäller norra platsen. Jag ser bara summa 2 starar, de flyger över mig med kurs mot O eller SO. Kråka h, järnsparv h, sädesärlor h
- 0550 obsar slut.
-

0600 och senare delvis obsar på nytt.

0622-0624 stort uppbrott av starar, de flög 0622 från norra nattplatsen i massor över huset mot S-SO, och 0624 flög de från södra nattplatsen över huset mot O-NO. Men (på grund av dimman) naturligtvis inte klart att detta var det första, eller det största, uppbrottet. Däremot var det säkert

0625 inte många starar kvar efter 0625.

0638 dimman lättar. Några hundra starar sitter på telefontrådar över betesmarken.

0732 dimman lättar starkt från 0732, och det blir härligt väder med sol.

0735 obsar fortsätter, med avbrott, till 0735, då vi far till Lund. Inga märkliga saker. Skator på tomt. Kaniner.

c 0745 dimman ligger kvar en sträcka på vägen Revinge - S Sandby. Morgonobsar slut.

1705 jag återkommer till stugan med hjälp av buss och taxi. Upp i tornet nästan genast tillsammans med 4 danskar som kom alldeles samtidigt med mig. Kvar i

1740 tornet till 1740. Sedan snabbmat med nästan oavbrutet tittande över sjön.

1820 åter upp i tornet.

Första omgången i tornet nu på em, kl 1705-1740:

Härligt väder, klart, god sikt, men solen var delvis oskarp bakom täta slöjor i SV - V, som mot horisonten tätnade och snarast var som en molnbank, oskarpt avgränsad. Genast jag kom ~~in~~ såg jag att en del svalor flög över vattnet och vassen, det var några hundra ex eller högst 1000, därav säkert 200 - 300 rätt nära över sydosthornets vass och vatten. Där flög - även på nära håll - en mängd smärre diptera, alldeles tydligt av flera arter: olika kroppsstorlek, olika svärmbildningar etc. Det var inga väldiga täta svärmar men tämligen glest med djur litet överallt plus här och där små eller medelstora, m l m täta svärmar. Svalor fångade insekter, det syntes tydligt även om jag ej såg just när insekterna togs.

Fågel: se nästa sida.

FORTS

1974-09-11 forts.

190

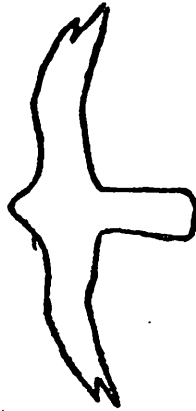
Fågel 1705-1740: (ej i gängse systematisk ordning):

fiskgjuse 1 ex över sjön, delvis ryttl.
ormvråk 1 ex, flög först mot S, sedan
mot Ö över sjön

brun kärrhök: 1 ♀ ad och 1 ex juv sedda,
troligen därutöver något ex.

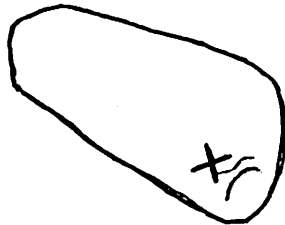
tornfalk: 1 ex flög mot Ö över sjön, rakt
över tornet. Följdes av 300 - 500 sva-
lor, som var tysta. De släppte den så
snart den gick in över östra stranden
och fortsatte mot Ö.

Falken tycktes
rugga symmetriskt
enligt skiss här:
I båda vingarna var
yttersta handpennan
eller yttersta hand-
pennorna icke utvux-
na, vilket gav en
egendomlig och för
en falk mycket främ-
mande flygbild!

häger sedd.

knölsvan: antalet ad ej räknade, men
stora kullen på 5 juv återsågs, den
låg utanför
den vass som
avgränsar
närmsta klar-
vattnet, se
approx. skiss:

brunand: ett par
småflbckar sedda.

sothöna: nog 1400-1500 ex, detta incl.

annat på vattnet, ej analyserat

trana: 5 ex kom från VNV-NV rakt emot
oss över sjön

svartsnäppa: 1 ex flög förbi, tyst,
men syntes mycket bra

större strandpipare hörd ett par ggr

skrattmå: c 10 - 15 ex, alla var tro-
ligen juv, sågs på avstånd, de flög
mot Ö över sjön

svarttärna: 3 ex över närmsta klar-
vatten hela tiden!

obestämda tärnor: 6 ex ~~sedda~~, närmare
ej antecknat, men säkerligen fisk-
eller silvertärnor, som vanligt;
(och sannolikast fisktärna! GR).

ringduva: 1 ex flög på nära håll över
sjön mot SV ungefär. Hade abnormt
kort stjärt och såg mycket märklig
ut på avstånd.

tornsvala 1 + 1 ex sedda

gröngöling härd på avstånd

bofink hörd

sädesärla } då och då sedda, delvis i
gulärla } flockar, men ej många

svalor ökade i antal denna period: kl
1730 troligen 3000 - 4000 sedda, men
ej fler. Se ovan och (mest) nedan.

Idag tydlig korrelation mellan antalet
svalor och antalet svärmande diptera,
något som ingalunda alltid är fallet.

stare: nästan ingen aktivitet före kl
1740. Se nedan!

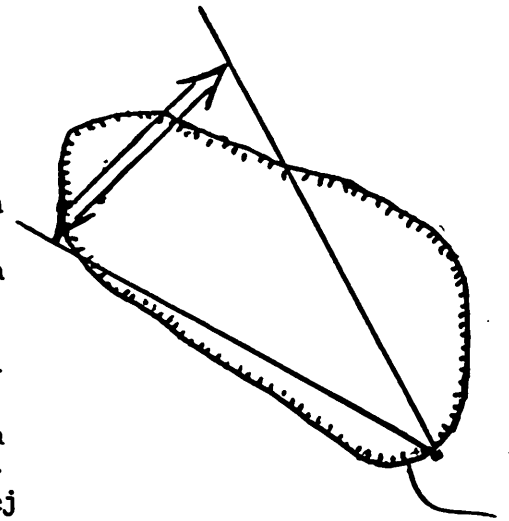
1740-1820: jag var nere från tornet men tittade flitigt. Stararnas aktivitet ökade
my. starkt, 1000-tals ex flög över; det föreföll som om alla till sist
samlades vid norra nattplatsen, den som jag brukat kalla den "gamla"
och/eller den "ordinarie" nattplatsen. Svalor ökade starkt. Intressant
observation av brun kärrhök: 1 ex flög med byte i klorna och benen hängande. Det
var säkert ♀ ad med ljusa övre vingtäckare. Just då kom ett annat ex, nästan
säkert juv, steg upp mot den fågel som bar bytet; detta kastades då och greps av
~~fiskgjuse~~ juv. Obestämd tärna: fisk/silver: en flock på 6 ex flög mot SV-V.
Enkelbeckasin: 2 ex sedda. Fiskmå: 6 juv flög mot V - VNV.

X) denna anteckning om 6 obestämda tärnor skall utgå här. Iakttagelsen
gjordes efter kl 1740 och är införd i korrekt skick på rätt plats.
Kort originalanteckning finnes; den förbisågs vid första genomgången
för renskrivning.

Geck vid renskr. 1984-09-04

FORTS

- 1825 Ånyo upp i tornet. 2 snöskator flyger förbi, ungefär mot NO. Stora andflockar ses uppskrämda på långt håll. Kanske är det brunand. Kricka h. Sädessärla och gulärla s h. Starar har fällt på norra nattplatsen. Antalet synliga fåglar på vattnet är nog 1400 - 1500. Brun kärrhök ♀ flyger lågt. Svalor: antalet synliga skattar jag till 5000 - 8000, varav 95 procent flyger lågt över vattnet. Starar på norra platsen: de uppskräms först av människor som klappar i händerna, sedan av brun kärrhök ♀. Antal nog 5000 men ej fler. Rödhake knäpper.
- 1833 bruna kärrhöken ♀ över sjön. Minst 10000 - 15000 svalor skräms; 2000 av dem kommer alldeles över tornet, i krokig kurs, allt är ladusvala. Sällan har jag haft så gynnsamma möjligheter (att bestämma ett stort antal svalor till arten). En tornsvala sedd.
- 1835 säkert 15000 svalor varav 1000 över tornet, därtill 2000 tämligen nära; de övriga längre bort men relativt nära (emot vad de brukar vara). Rall skriker 1 häger flyger. Flera rallar hörda. Fruktsamt med svalor över sjön, och fler ladusvalor kommer susande från öster. Sädessärla h. Gräsand h. Obestämda andflockar ses över sjön, men intet bortflygande mot öster (som annars är så vanligt här på kvällarna)
- 1840 bara ladusvalor hörs och syns, i massor, och nära. Svalor som en grå massa lågt över hela sjön utom närmsta klarvatten. Antal nog 20000 (tjugotusen) men troligen inte flera. 2 tornsvalor ses.
- 1842 hela rymden i den sektor som angives på skissen är tätt grå med svalor upp till 150 meters höjd; därtill många svalor över vattnet, lågt. Summa kanske 30000, men siffra osäker.
OBS att aktiviteten på starar är helt slut. Hade de ej skrämts (som ovan!) skulle ej en stare synts på en lång stund.
- 1848 nu troligen 30000 - 40000 svalor. De flesta långt uppe i V-NV-NNV, men vad som hörs är ladusvalor.
En storvuxen mygga, nästan säkert en chironomid, i svärm över tornet. Svärmen innehåller mindre än 500 ex. Massor av diptera av olika storlekar över trädskronorna i närheten. 4 tornsvalor jagar där, men det är ej möjligt att se om diptera fortfarande svärmar ute över sjön.
- 1852 otroligt vimmel av svalor, speciellt i riktning mot stora trädet (säkerligen det som står ute i Å vassen utanför kanalmynningen. GR); men eftersom himlen är molntäckt närmast horisonten är det omöjligt att se om svalor störtar ner och faller. OBS att det annars är utmärkt väder, stilla, och fin sikt.
- 1855 svalorna sluter sig ihop i 3 - 4 - 5 mycket täta stora massor, och jag ser att svalorna störtar ner som ett regn ur den närmsta av dessa massor. (Uppenbarligen för mörkt eller för långt bort för att se vad som händer med de andra "massorna". GR). - 2 kråkor passerar mot SV, skriker. Svalor ses i svärmar med största möda uppe i VNV. Rödhake knäpper. Inte en svala längs vattnet.
- 1859 nu syns inga andra svalor heller. 1 häger flyger.
- 1900 rall skriker. Obsar slut.

1974--09--12, torsdag.

192

Jag stannade i stugan vid Krankesjön hela dagen. Obsade från tornet 0600--0700 och 0805--0915 samt, efter björnbärsplockning, 1345--1405; slutligen även på kvällen 1700--1740 etc., se nedan. Jag gjorde upp en artlista för vad jag sett före kl 0800; den följer här.

skäggdopping många
häger c 2
knölsvan X)
sädgå 7 ex högt mot S-SSV.
årets första!
gräsand några smärre flockar
kricka 8 + 40
skedand 1 ex i gräsandflock
brunand: minst 150 ex i
sjöns NO del X)
knipa: ett knip-par flög 2
ggr utanför huset, över
närmsta klarvatten.
Mycket tidigt datum.
brun kärrhök 1 ♀ ad och
minst 1 juv
fasan hörd
sothöna massor
vipa några spridda över
sjön, flög dels mot Ö,
dels ungefär mot S
svartsnäppa hörd

enkelbeckasin: 2 flög högt
mot SSV; 2 andra sedda
skrattnås 1 juv
fisknås 1 juv
havstrut 1 ad
obestämd nås: mer än ett
ex X)
svarttärna 5 ex X)
ringduva 1
spillkråka hörd nära
större hackspett 1 ex mot
S - SSV över tornet
ladusvala massor
backsvala massor
hussvala 1 + 1 + hörd X)
ängspiplärka hörd
trädpiplärka flera hörda
sädesärla ofta sedd + hörd
lövsångare sjöng
järnsparv ofta hörd
snöskata: 5 - 6 ex flög
mot NO kl 0715

blåmes flera sedda
sävsparv: 2 ex uppe och
flög
bofink sträckte : 12 +
5 + 35 + 20 + summa
30 därtill samt en ej
helt säkert bestämd
flock på 50 ex.
grönsiska sträckte också
hörd + flock 18 ex mot
S-SSV + hörd på nytt
hämling: 2 ex mot SSV
stare: stora uppbrottet
skedde kl 0603. OBS
vädret X)
kråka: några sedda över
sjön
råka: 4 mot S-SSV
skata: sedd vid huset

Ny artlista uppgjord 0940 för arter sedda 0800-0940:

skäggdopping
häger
knölsvan: summa 25 eller 26
(ad, avses nog. GR) samt
2 bortflygande ad
gräsand få
kricka 35
ärta 1
brunand 150
fiskgjuse: 2 ex kom c 0920
sparvhök 1 + 1, de skrämde
upp 1000 svalor
ormvråk 1
brun kärrhök: 3 juv i säll-
skap
blå kärrhök: 1 ♀ eller juv
lågflygande

fasan
sothöns
ljungpipare hörd upp-
repade ggr
enkelbeckasin
skrattnås 15
gråtrut 1 ad
svarttärna 8 ex!! XX)
fisk/silvertärna: 2 juv
sedda, de hade gul
näbb-bas.
Större hackspett hörd
sånglärka hörd 3 ggr
ladusvala 2000
backsvala 2000-3000
hussvala minst 3 ex

trädpiplärka
sädesärla
järnsparv
talgoxe
blåmes: oro XX)
sävsparv: oro XX)
bofink: litet
grönsiska: några ex
flög över mot S-SV
gråsparv/pilfink hörd
kaja
råka
kråka

Jag var ute på björnbärsplockning 1000 - 1255. Fick ungefär 4 liter. Såg därvid mycket litet fågel. Svalor var i början allmänna över sjön; sedan borta. Ormvvråk hörd, men ej enda högflygande rovfågel sedd. Kl 1155 hördes trana långt bort i öster, och jag fann en flock på c 15 ex som flög tämligen lågt och en annan flock på c 35 som flög täml. högt, båda med ungefär sydlig kurs. Kl 1200 kom så en flock på c 55 ex rakt över mig åt samma håll, ropande. Se skiss

FORTS

X) fåglar i första artförteckningen, som markerats på detta sätt, har i original-anteckningarna ett sådant tecken som hänvisar till kommentarer efter listan, men dessa kommentarer blev tydligen aldrig skrivna, vilket är beklagligt.

XX) fåglar i andra förteckningen, som markerats på detta sätt, skulle tydligen också fått en särskild kommentar, men ingen sådan är att finna.

Red vid reuskriv. 1984-09-07.

FORTS

Fågelanteckningar gällande (ungefär) tiden 1300-1440:

större hackspett: 1 ex kom ↓

grönsiska: ett par småflockar ↗

blåmes sedd

trädpiplärka hörd

tornfalk: när jag kom hem från bärplockningen sågs 1 högkretsande och 1 sittande ex.

vipa: vid blick ut över sjön sågs en flock på c 80 vipor rundflygande över vattnet, beteendet var egendomligt "tvekande".

brun kärrhök: en ♀ ad sågs kasta byte till en juv. Ungefär 5 minuter senare kom en ♂ ad med byte. En juv som troligen inte var samma ex som nyss, flög mot honom, varvid han kastade bytet, och juv tog det. Sakerligen var detta häckfåglar i sjön; jag har redan tidigare trott att en sådan kull fanns.

kaja: 3 ex flög bakefter kärrhök-honan när hon skulle kasta sitt byte till ungfågeln. När detta skett, följde de denna men flög snart bort. Såg väldigt konfunderade ut!

ladusvala sedd

backsvala sedd

hussvala några sedda

tornsvala 1 ex sågs

ormvråk: 1 ex flög ↓ över sjön

fiskgjuse: 1 ex ryttlande kl 1435

stjärtmes: 3 ex mellan strandens alar, de rörde sig ungefär norrut eller snarare mot NO.

Även sedda:

trollsländor av släktet Aeshna

andra odonater

en del flugor etc

skalbaggar av familjen Dytiscidae flög, de tedde sig ungefär som Agabus.

Jag var i tornet igen kl 1700 - 1740, kanske längre. Gjorde i varje fall en del observationer även efter 1740. De hithörande anteckningarna ser ut såhär: (OBS: arter ej alltid i vanlig systematisk ordning):

gulärta hörd

svartmes sedd

knölsvan: summa ad var 36 - 39 ex.

De flesta, c 28 ex, låg i sjöns NV del. Anteckningar om ev. sedda juv saknas helt.

gräsand: få sedda

kricka: flock c 40 ex med 1 årtä däri

årtä: 1 ex i krickflocken

stjärtand: några flygande ex

brunand: sedd i stort antal även nu

fiskgjuse 2 ex, 1 slog men missade

brun kärrhök ♀ ad och någon juv sedda

rall hörd

enkelbeckasin sedd och hörd

fiskmåc c 2 juv

skratmåc c 75 ex, mest juv i små-

flockar. Dessa båda måsar flög

österut från sjön c 1700-1730

X) svarttärna: minst 5 ex kvar på närmsta klarvatten (över)

fisk/silvertärna 1 eller 2 ex

ringduva

tornsvala bara 1 ex

gröngöling hörd

större hackspett 1 ex flög ↑

spillkråka 1 ex nära håll, flög ↓

svalor samlades över sjön redan före kl 1700, men större antal blev det inte förrän efter 1700. Efter 1715 flög säkert 2000 - 3000 ex över sydosthörnets vass; de flög där länge och torde tagit mycket små flygande insekter, gissningsvis bladlöss eller smådiptera.

ladusvala allmän

backsvala allmän

hussvala några sedda } se även nästa sida

sädesärlor flög över

rödake knäppte kl 1725, 2 ex

snöskata: kl 1700 kom en flock på 18 ex alldeles nära, flög mot NNO-NO. Egendomligt. (ordalydelsen visar att jag sällan brukade se snöskator så tidigt på hösten. GR 1984-09-07).

trädkrypore hörd

grönsiska: enstaka ex sedda, flög ↗

eller var "på rundflygning" ↘

X) se även under svalor på nästa sida!

1974-09-12 forts.

hämpling hörd
stare: de första exemplaren, det var
4 stycken, kom till nattplatsen 1725
kaja hörd
råka hörd
skata sedd

194
svalor: OBS att svalor, enstaka ex eller
högst 8 - 10 - 15 ex i sällskap, följde
efter svarttärnorna över vattnet. De
"slog" inte efter dem men irriterade
tydligt tärnorna, som gjorde snabba kast
för att komma undan. Anmärkningsvärt
beteende!!

Senare: Rabøl i tornet. (Rabøl är en dansk ornitolog, som sysslar med flyttfåglarnas
orientering; ett stort original är det. GR). Vi fick en pratstund, och gjorde trev-
liga obsar. Har antecknat följande:

starar i massor. Hela förloppet ej följt, men säkert 7000 - 8000 ~~ex~~ exemplar.
svalor i oerhörda massor, maximum var c kl 1845 - 1855 med skattat 30000 - 40000
ex, kanske flera.

1823 80 sjöorrar kurs V - VNV, höjd c 1000 m. Rabøl fann dem.
1829 45 ejdrar kurs V, höjd 300 m. Alla mörka
1834 40 ejdrAR KURS V, höjd 500 m. Alla mörka
1845 1 sädgås mot Ö
1855 13 sädgäss fällde i sjön

lärkfalk och sparvhök jagade svalor. Brun kärrhök minst 2 ex sedda, ~~separat~~
troligen 3. Över 500 sädesärlor uppskrämda.

1900-2230 vi hade Kees (Booy) och Göran (Högstedt) på middag. Fint väder,
alldeles stilla, lugnt.

1974-09-13, fredag.

På morgonen mycket litet obsar vid stugan. Men svalor sågs i mängd, och om-
kring kl 0602 blev det stort uppbrott av stare, det sistnämnda sågs av Inga.
2 svarttärnor över närmsta klarvatten, lätt synliga trots regndis och svagt till
måttligt regn. Brun kärrhök sedd. Sädesärlor överflygande mot Ö.

Frukosten: föga märkliga saker, med ett undantag: en storskrake flög runt utan-
för stugan och kom 2 ggr rätt nära. Stor och grann. Mycket tidigt datum.

Jobb i Lund. Trött och i dålig form men fick en del gjort. Väder dåligt, mulet
och delvis regn. Efter besök i våningen for vi ut igen till stugan, ankomst 1827.
Mycket mörk och regnig kväll. Svalor i mängd samt 1 brun kärrhök sågs i diset,
men f ö intet eftersom det strax blev mörkt.

1974-09-14, lördag.

195

Bodde i stugan på natten. Var mycket trött, viladeut. Var uppe ett slag c 0630 men då var intet att se på grund av tät dimma. Senare c 0815 likaså, det var regn+en tungt, djupt mulet, dålig sikt. Knappast något regn föll dock, och det var lugnt och täml. varmt. Kände mig oerhört trött, speciellt på f m. Var i tornet c 1015--1115. Inga for till Lund c 1145 för att hämta Mamma, som sedan drack kaffe hos oss. Alla tre for vi sedan till Lund c 1600, Mamma till Österbo, Inga och jag hem till Sunnaväg. Jag skulle stanna där (för att över natten) sedan leda exkursion till Falsterbo med start 0430 söndag morgon. Inga for tillbaka till stugan c 1730.

Obsar vid Krankesjön: föga före 1015, därefter i tornet en timme (se ovan), därefter rätt flitiga obsar till 1600, om ock ej oavbrutna. Det blev långsamt bättre sikt. - Arter:

skäggdopping flera

häger ofta sedd i enstaka ex

sädgås: c kl 0700 hörd överflygande,

och c kl 1530 flög 6 ex förbi

knölsvan: intressant idag var att de 5 stora juv till stor del låg i vattnet nära 4 ad, senare rentav nära 6 ad. Se enkel skiss härinvid, med approx. skala!

Ingen aggression syntes. Men en stund senare sågs bl a alla 4 ad simma med vingar-na ställda som segel, och detsamma gjorde alla 5 juv, mycket tydligt om ock ej lika utpräglad som de gamla! De simmade nära varandra. En gång simmade alla 5 juv i rad varvid alla, eller åtminstone 4, hade lyfta vingar. Då var 6 ad i närheten, och de som var närmast juv simmade undan. 1 ex flög rentav några meter vid ett tillfälle. Vingar lyfta. Oklar innebörd för mig, men det var intressant, ty det var första gången jag sett ungsvanar bete sig så. - Vid middagstiden räknade jag antalet ad och fick summa 39 synliga ex varav 30 borta i V - NV i sjön.

gräsand få

bläsand några sedda, bl a flock bestående av 3 ♂ ad och 2 andra

skedand: enstaka sedda + flock på 8 ex

stjärtand: flock på c 7 ex på avstånd på vattnet tillsammans med gräsänder

kricka: småflock 15 ex + några få ex s

brunand: enstaka ex flygande, men troligen större flockar liggande på avstånd
fiskgjuse 1 ex på e m, tog mycket stor fisk

bivråk: 1 ex mot Ö över sjön kl 1100

sparvhök sedd 3 ggr vid olika tillfällen; svalor reagerade starkt för dem

ormvråk: 1 + 1 sedda, flög lågt, var ej på sträckflykt

brun kärrhök: förutom dåliga obsar i diset såg jag en ♀ ad och 1 juv som flög emot den. Senare, när sikten var täml. god, kom ♂ ad med byte, varvid ej mindre än 3 juv flög mot den.

Hannen kastade då bytet

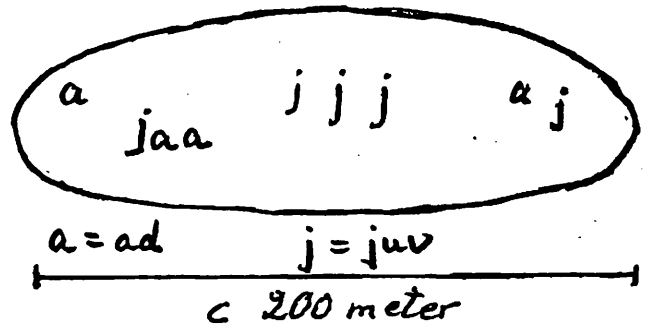
i lyra enligt skiss,

och en juv tog det

mycket behändigt. OBS

att kastet skedde så att

bytet först for snett uppåt!

lärkfalk: 1 ad och 1 juv jättefint över östra stranden, de jagade Aeshna-sländor som idag flög i stort antal

rall hörd ett par ggr

sothöna allmän men ej studerad närmare.

Ett par tiotal låg i närmsta klarvatten.

vipa: en del aktivitet. Några småflockar sågs flera ggr, och därtill kom en flock på c 40 ex från öster kl 1130. Ofta flyger vipflockarna m l m runt över sjön. (Detta har jag sett påfallande ofta! Gärna flyger de också helt lågt, och det ser ut som om de vore på väg att fälla! Men det sker synbarligen aldrig. Märkvärdigt beteende. GR vid renskrivningen 1984-09-07).

enkelbeckasin aktiv idag. Flockar på 3, 3, 6, 4, 5, 3, 7 etc sedda flera ggr. Dessutom hördes den då och då i diset på f m.

skratmås: några juv, 2 ex + några få.

fiskmås 1 juv

gråtrut 1 ad i sjön

FORTS

1974--09--14 forts.

196

svarttärna: 5 ex över närmaste klar-
vatten hela dagen. I regel sågs bara
3 ex samtidigt, men en gång såg jag
4 och en gång 5.

ringduva: enstaka sedda, även i parnings-
flykt

tornsvala: bara 1 sedd

gröngöling hörd

svalor: allmänna i dimman på morgonen
och förmiddagen, men märkligt nog
dominerade då backswalan starkt bland
dem som kom nära, och det var hundra-
tals. Få ladusvalor sedda. OBS att
ladusvala brukar dominera ■ mycket
starkt på kvällarna. Man kan undra
över orsakerna. (Men flera felkällor
finns förstås. GR)

~~trädpiplärka hörd~~

trädpiplärka hörd

gulärta hörd

sädesärta enstaka sedda

lövsångare sedd och hörd, även sång-
ansats hörd

svartvit flugsnapp 1 sedd

rödhake några ex i trädgården

gårdsmyg hörd flera ggr på f m

entita över 6 ex sedda

blåmes sedd i flera ex

talgoxe: några sedda

svartmes hörd upprepade ggr

sävspurv: flera ex uppe och flög

grönsiska: småflockar på 3 - 8 ex flög
över flera ggr

pilfink hörd

stare: enstaka sedda

råka hörd

kråka några få sedda

Tillägg: på morgonen och även senare på dagen var det gott om småfågel
runt huset och tornet: rödhake, lövsångare, mesar.

SLUT

1974-09-15.

197

SkOF-exkursion till Falsterbo. Start från Lund 0430, från Malmö 0500, ankomst till Kolabacken 0535. Det var dimma fram till 1145!! Vi gick via fyrträdgården, där det fanns mycket rödhake men mycket litet annat, ner till Nabben. Oerhört magert. Åter längs S kusten till Golfklubbens hus - Kolabacken, ankomst dit 0730. Här tog vi frukostpaus, gick sedan på nytt till fyrträdgården, där Gunnar Roos demonstrerade ringmärkning av rödhake + 1 trädpiplärka + 1 svarthätta ♀ + 1 lövsångare. Sedan, c kl 0915, gick vi åter östvärt via Kolabacken - Falsterbohus ruin - Söder om Falsterbohus hotell - längs stranden - till fågelstationen och kyrkan; sedan täml. lång rast i skogen Ö om kyrkan. Det var (fortfarande) dimma, sikten var högst 100 meter, ibland ännu mindre, men vi såg att det rådde aktivitet på många bivråkar, (vilket är högst tankvärt!). Därpå vidare mot Ö, sakta och längs S stranden. Och äntligen lättade det när vi var nära det fridlysta områdets gräns; det blev blå himmel, sikten bättre sig till 1-2-3 km, och vi fick se mycket fågel på de små sandöarna närmast V om Ängsnäset. Även västgående ormvråkar m m sågs. Kl 1235 vände vi tillbaka till "stora kurvan" (där sträck-observatörer numera brukar sitta i mängder!); och nu kom vi över Ljungen i solsken och såg avsevärd aktivitet på ormvråk, som nu, liksom sparvhök, mest gick tillbaka (=österut). Även sågs glada 1 ex, brun glada 1 ex, lärkfalk 1, brun kärrhök 1, fiskgjuse 1, flera tornfalkar etc etc. Mycket fin sista timme, som vi därför sträckte ut till kl 1345-1350, då vi startade återfärden. Mycket påfrestande med dessa långa timmar / dimman, men tack vare Gunnar Roos lättade stämningen, som dock ingalunda var fientlig, för allt i världen. Och, som sagt, sista timmen jättebra. Arter:

storskarv 1

häger 6 ex flög söderut

från Ängsnäset

knölsvan c 30 ad

gräsand sedd?

bläsand några småflockar

och 1 större flock

kricka några

skedand 1

småskrake 1

fiskgjuse 1 mot V

bivråk: vid rasten i skogen över 10 eller minst 10 ex, men ej senare; alltså inga vändande ex heller!

ormvråk 100 ex. OBS utgåendet så fort det klarade, men återgång p g av att det var mulet och dimma vid Nabben (enl. Lennerstedt)

glada 1 mot V - VSV

brun glada 1 i krets med ormvråk

sparvhök många ex

brun kärrhök 1

tornfalk några ex, ♀♀ el.

juv, och 1 ♂ ad

lärkfalk 1 magnifik sak!

strandskata / några få

större strandpip: h + h +

1 + 2 + någon därtill

ljungpipare: helt enstaka

ex överflygande vid

fyren & på Ljungen,

summa 1 + 1 + 1 ex;

ej flera.

kustpipare 1 + 1

kärrsnäppa: Nabben-Fyren

flock 30-35 ex, och

nära Ängsnäset nog 200.

Massor av ad m helt el.

delvis svart kvar på

buken. Nästan alla ex

var nog ad.

kustsnäppa 1

rödbena få, men bra

glutt ett par tre, bra

grönben 1 nära Nabben

drillsnäppa 1 sydkusten

enkelbeckasin: flera ggr

1 enstaka el. 2-3 tills.

skrattnås: täml. många ad

hib, men mest juv

fiskmås några / juv

gråtrut 500 inalles, bl a

sågs ruggande ad bra,

utmärkt. (Ej havstrut!)

kentsk tärna ideligen

hörd, många sedda men

ej i stora flockar

ringduva några sedda

skogsduva: flock 17 ex

sedd av några. Själv

såg jag bara 1 ex

sånglärka några ex incl.

1 nyss flygg juv på S

sidan militärområdet

ladusvala då & då i diset

hussvala sedd

obest. svala i diset

flera gånger

backsvala troligen sedd

trädpiplärka sedd + hörd,

även h Lund 0425 & 0430.

ängspioplärka några få

s + h på Ljungen

sädesärta rätt allmän

gulärta få

lövsångare märkplatsen i

fyrträdgården

svarthätta 1 ♀ dito dito

stenskvätta snarast all-

män; på Ljungen avgjort

allmän, trol. 12-15 ex

på liten yta

rödhake massor i fyrträdgården, f ö här & där

rödstjärt 1 + 1 sedda

blåmes sedd

talgoxe sedd

sävspurv hörd Ljungen

bofink enstaka, och smärre

flockar. Ej sträck.

grönsiska enstaka ex samt

en stor flock på c 80 ex

stare sedd nära Kungs-

torp men ej Falsterbo

skata sedd i flera ex

kråka: på Ljungen flock

på 25 - 28 ex, f ö sågs

enstaka ex.

- - - - -

Härtill skall läggas,

att en jättestor flock

vipor sågs på hemvägen,

exakt plats ej angiven.

Antalet bergsäkert kon-

staterade arter: 54

SLUT

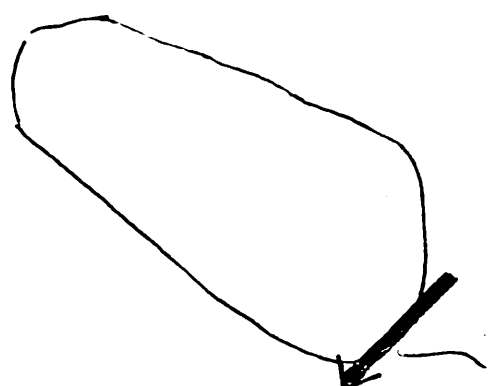
1974--09--27, fredag.

Inga och jag kom ut till stugan i djup skymning. Tog ej tiden, men det måste varit c 1830 (eller senare?). En Nyctalus flög, och 2 hägrar sågs över sjön.

1974--09--28, lördag.

Var i tornet 0630--0710. Först molnigt, frisk vind omkring SO eller kanske S; sedan klarare, och sol fram till 0705. Starkt småfågelsträck, som passerade ungefär enligt skissen:

0640-0650	310 ex	} därav: 250-300 grönsiskor 350-450 bofinkar med inslag av bergfink, kanske 10 %.
0650-0700	420 ex	
		2 sädesärlor
		över 10 taltrastar på rent sträck
		15 starar.

Icke sträckande svalor sågs också:

nog c 400 - 500 ex rundflygande över sjön, varav minst 50 % backsvalor.

En hussvala sedd. Ladusvalor ad och juv sedda. Dessutom troligen sträck av svalor, passerande (ungefär) som övriga småfåglar, men icke inräknat i siffrorna härovan, som synes.

Sävsparv sedd, entita sedd, 3 råkor flög förbi.

c 30 ringduvor förbi i flock; c 20 - 30 skrattmåsar över sjön på avstånd. Häger sedd i enstaka ex.

För övrigt, ej bara under perioden 0640-0700, sågs 1 brun kärrhök juv, 1 fiskgjuse uppe i NV, ännu en duvflock på 30 - 40 ex samt ytterligare 2 ex, alla dessa var ringduva. Sothöns mycket allmänna men ej räknade. Skedand dels en flock som kanske var stor, dels några spridda ex. Kricka 2 ex. Gräsand 50 sedda. Brunand ofta sedd flygande i enstaka ex. Vigg 2 + 5 + enstaka. Knipa: 6 ex fällde. Knölsvan: c 22 ad sedda; se även nedan.

Svalor signalerade ibland rovfågel, men jag såg dem ej. - I trädgården rödhakar. 1 gärdsmyg på ytterverandan.

Viss nyfördelning av sothönsflockar etc. i sjön, men jag ämnar göra närmare observationer innan jag skriver därom.

Det var alltså ett utmärkt fint småfågelsträck. Det gick lågt. Jag observerade från tornet endast vad som kom rakt över tornet och väster om tornet. Lågt flög de, ibland i ström. Massor av ivriga flockar grönsiska!!

Senare obsade jag från verandan, alltså genom fönstret, 0900 - 1000. Såg därvid: sparvhök ♀, några kråkor, kaja sedd; småfågelsträcket fortsätter starkt. I sträcket sågs bl a en talgoxe. Fö ungefär som förut. Massor av grönsiska.

Temp klockan 0630 var c 9°C

1015 " c 14°C, alltså varmare än jag skulle trott igår-
(kväll.)

Fortsättningen av lördagen 28 sept. blev brokig. Inga for till staden för att tvätta c 1030 och ev. hjälpa Lisen och Henrik med flyttning m m. Strax efter 1030 kom Johnny (Karlsson) och Görgen (Göransson) ut och började bygga upp vår nya spalje, till vilken vi köpt virke. Det gamla staketet eller rättare planket var genomruttet och hade redan tagits bort. De jobbade alldeles oerhört effektivt. Sedan kom i tur och ordning Görgens fru med dotter och Johnnys fru med späd dotter. När Johnny och Görgen jobbat i 2 eller 2 1/2 timmar, bjöd jag på öl, kaffe, té, läsk, smör, bröd, pålägg, sylt, kakor, skorpor. Mycket trevligt. Därefter reste fruarna (och barnen); och omkring kl 1500, just när jobbet var nästan klart, kom Inga tillbaka från Lund. - Hela tiden, ja hela dagen från morgon till kväll, var det

FORTS

ovanligt mycket folk i tornet, säkert 100 personer inalles. - Görgen och Johnny för hem c 1515; just då kom Göran (Högstedt) och en stund senare Staffan (Ulfstrand)!! Så blev det kaffe med dem också.

Många mest obekanta personer träffade jag i eller vid tornet. Vid ett tillfälle kom en bivråk från NO, jag såg på vingställningen att det absolut inte kunde vara ormvråk. Men tre västeråsare -- trevliga prickar var det -- förklarade att fågeln var en ormvråk. Jag svarade inte, polemiserade ej med ett enda ord. Vråken kom närmare, mycket fint, kretsade också ett slag, visade alla flygbilder. Det var en medelmörk juv med stor gul vaxhud som unga bivråkar ofta, eller är det rentav alltid, har. Stjärten ej fullt utvuxen, men formen helt OK, väl att märka formen hos unga bivråkar: relativt parallella sidor (och lätt urnupen spets. Se skisser här. Texten är ordagrant avskriven från kladden som vanligt, men texten nämner intet om stjärtspetsen. GR vid renskrivningen 1984--09-11). Huvud helt bivråk, OK. Färg på undersidan enfärgat mörkbrun men ej extremt mörk; intet spår av bröstband på undersidan, men så mycket tydligare bivråksmönster på vingarnas bakkant med flera m l m parallella linjer. Vingframkant brett mörk på undersidan, ej alls som ormvråk. - Ytterligare ett par man var i närheten, och trots att bivråken syntes länge och fint ansåg tydligen alla att det var en ormvråk. Deras motivering: att stjärten var för kort för ~~biv~~vråk. Tänkvärt!

En annan ytterst egendomlig händelse upplevde jag ensam i tornet just när Inga farit till Lund och innan de andra kommit. En rovfågel kom från NO; stjärten såg ut som skissen visar härinvid; och jag var absolut övertygad att det var en glada, men vilken art det visste jag inte än eftersom ljuset var tämligen dåligt. Fågeln kom mycket närmare. Det var en normalfärgad ormvråk med tydligt ljust bröstband och ormvråksvingar OK, (mycket) men stjärten var grunt kluven och hade välmarkerade ehuru inte alldeles vinkelskarpa bakhörn. Jag såg huvud, vingar, stjärt etc. utmärkt. Det var ormvråk. OBS att stjärten's urringning var grund och regelbunden och alls ej betingad av att mellersta pennorna var i ruggning eller utfallna eller dylikt. Lateral pennor föreföll ovanligt långa. Tveksamt om jag sett något sådant exemplar bland alla de 100 000 - tals ormvråkar jag sett noggrant i mitt liv. Mycket tänkvärt.

Jag såg på fågel en stor del av dagen. Stod i tornet i ett par tre omgångar. Övriga obsar blev stundvis avbrutna på grund av umgänge med folk. Rätt egendomlig dag. Artlista:

skäggdopping allmän i Krankesjön

häger: flera i Kr., mycket ofta sedd, max = 6 ex samtidigt

sädgås: på kvällen kom 16 ex som flög mot NV och ej fällde i sjön. Andra små flockar rapporterades av andra observatörer

obestämda Anser-gäss: 4 ex låg i sjön på kvällen.

knölsvan: kullen på 2 ad och 5 stora juv sedd. Juv är nu vitare på bröstet än förut. Denna kull låg på nära håll en stor del av dagen. Delvis var bara en ad nära ungfåglarna. F ö såg jag på morgonen c 20 - 22 ad, senare c 35 ad, ännu senare maximalt 49 ad varav 35 i flock eller rad långt bort i V - NV, så som fallet brukat vara även förut. - Ingen juv sedd utöver de 5!

gräsand: några tiotal sedda. Men fler fanns nog.

kricka: några få sedda, c 10 ex

bläsand: på f m en flock på c 50 ex uppskrämd av båt; däri c 20 ♂ ad. Troligen dessutom annan flock på c 40 ex varav minst 25 - 28 ♂ ad.

FORTS

stjärtand: 3 sedda flygande

skedand: relativt många; flockar sedda långt ute både flygande och liggande.

Inalles nog 50 - 60 ex sedda

- 10 brunand: på f m en flock på c 350 ex uppskrämd av båt. Sedd ofta (även) senare på dagen. (350 är en ovanligt stor flock! GR)
vigg sedd i ringa antal: 2 + 5 + några till
knipa: 6 ex på morgonen.

För totala antalet fåglar på vattnet se tabell och text efter artlistan!

fiskgjuse: 1 ex på morgonen, se ovan

bivråk: 1 juv, se ovan

ormvråk: se ovan. Totala antalet sedda idag 5 - 6 - 7 ex, vilket är mycket litet!

glada: 1 röd och grann över sjön på middagen; den skrämde upp 250 brunänder och 500 sothöns. Kom rätt nära.

sparvhök sedd kanske 6 - 8 ggr, ej flera, och aldrig mer än ett ex åt gången

brun kärrhök: juv sedda flera ggr, dels långt bort, dels närmare. Fällde bl a i "ensamma busken" i vassen. Ingen ad sedd, men nästan säkert såg jag mer än en juv

blåhök: endast på kvällen, då jag först såg 1 ex skrämna upp 300 - 500 sädes-
ärlor ur vassen. Sedan såg jag 2 ex i sällskap och ännu senare 3 ex i säll-
skap över sjön; de skildes snart åt. Alla ex var juv eller ♀♀.

- 20 tornfalk: 1 ex ryttlade vid sandtaget

lärkfalk: 1 ex på långt håll över sjön

fasan hörd flera ggr i kvällningen

rall hörd ofta på kvällen, efter kl 1645, när vinden mojnat helt. Även unga
rallar torde ha hörts; jag tror jag kan låtet nu

sothöna: mycket stora mängder på sjön, säkert 2500 ex. Se efter artlistan

rödbena: 1 ex flög över sjön

enkelbeckasin: sedd flera ggr: 1 + 2 + 1 + 1 + ytterligare ex. Även hörd några ggr

vipa: flock på c 35 ex över sjön på f m. Flocken mycket "obeslutsam". Därtill ett
enstaka ex sett.

skrattnås relativt allmän i sjön, ideligen sedd, även små eller glesa flockar.

Troligen summa 75 - 100 ex sedda, både ad och juv däri

fiskmås: bara 1 ad + 1 juv sedda, därtill något osäkert bestämt ex

- 30 gråtrut: minst 2 + 1 + enstaka ad, samt summa 2 - 3 juv

havstrut: 1 ad

ringduva: på morgonen och f m sågs bara få och små flockar; senare på dagen flera
större flockar, mest på håll och ofta flygande åt annat håll än sträckrikt-
ningen. Orsaker därtill: kanske skrämsel m m. En flock på 300 - 350 ex sågs,
och flera flockar på mellan 50 och 100 ex/flock. Därtill enstaka ex.

skogsduva: flock på 4 ex

större hackspett hörd en gång

mindre hackspett: 1 ex flög mycket lågt över tornet på f m

ladusvala: se dels morgonprotokollet, dels härnadan under backsvala.

backsvala: allmän. För morgon-obsarna se härovan. Senare på dagen var backsvalan
vid ett par tillfällen så starkt dominerande inom det område, som kunde över-
skådas från tornet, att det var svårt att finna en enda ladusvala. Men det
gick så småningom (om man letade tillräckligt länge). Vissa stunder, dels en
gång i gott ljus, dels vid slutet av svalornas aktivitet, var däremot ladu-
svalan allena rådande eller nästan allena rådande. OBS: detta visar felkällor
och felmöjligheter.

Svalorna var allmänna större delen av dagen incl. kvällen. Avsevärt genom-
sträck torde ha skett under dagen. Men totalantalet sedda svalor på kvällen
torde maximalt ha uppgått till 2000 - 3000, alltså på intet sätt extra högt.

hussvala: på morgonen 1 ex, och på e m kanske 1 ex (!!!)

ängspiplärka: ej på morgonen, men senare på dagen några ex överflygande

- 40 sädesärla: på morgonen få, men på kvällen säkert 400 - 500 nattande i Kranke-
sjön. Se ovan, t ex under blåhök.

törnskata: 1 ex satt en stor del av dagen i torrbusken ute i vassen, och tog byte därifrån, d v s den flög ut och tog byten = insekter. Troligen juv. Sent datum!
 varfågel: 1 ex flög med stort tungt byte mot S-SV över sjön på e m, följd av 100 - 200 svalor. Hade tydligen tagit fågel, men jakt tyvärr ej bevittnad. Hade svårighet att hålla sig uppe med bytet
 gärdsmyg: hörd och sedd morgonen, och hörd kvällen
 järnsparv: flera hörda på kvällen
 kungsfågel hörd på morgonen
 rödhake: flera sedda och hörda morgonen, och många sågs och hördes e m och kväll
 snöskata: 2 + 1 ex flög mot NNO över tornet på f m. Nära håll, låte hördes också.
 taltrast: sparsamt sträck morgonen och f m. Senare även sedd från tornet både e m och kväll, och ofta hörd
 rödvingetrast: hörd en gång från tornet på f m
 entita sedd på morgonen
 talgoxe: 1 ex passerade mot SV (i småfågelsträcket!) efter kl 0900
 blåmes sedd
 sävsparv sedd och hörd, men jag såg intet ex på tydlig sträckflykt.
 bofink: bra sträck morgonen, det fortsatte bra till c kl 1000; sedan tog det tydligen rätt rätt hastigt slut eller blev my. svagt. Jag försökte räkna sträcket c kl 1020, men då var det högst 2-3 ex/minut totalt av småfågel. Se morgon-prot!
 bergfink ofta bland bofinkarna. Andel oviss, men jag skattade 3 - 6 procent.
 grönsiska: mycket framträdande element i sträcket på morgonen fram till c kl 1000-1015, då detta sträck slutade. Se morgonanteckn.! Senare ofta sedd, dels i m l m vändande och fällande flockar, dels dock som sträckande. Några flockar, varav åtminstone en på c 100 ex, flög mot SV (på otvivelaktig sträckflykt) även på e m.
 pilfink: hörd f m och e m från tornet, mycket tydligt. (Männe sträck eller lokala ex?)
 * stare: på morgonen före 0640 sågs en del flockar, senare (på morgonen - f m) fåtalig. På e m från c kl 1630 samlades flockar i SO-hörnet nära de stora buskarna utanför kanalens mynning. Antal ex ej räknat, men en gång när de skrämdes upp såg jag minst 3000 - 4000. Hit kom sista flocken c kl 1720, och den bestod av c 800 - 1000 ex. Mycket senare, c kl 1740, kom en flock på c 250 ex, men dessa fällde i vassen c 350 - 450 m norr om tornet, räknat längs stranden.

kaja: några få sedda

råka: " " "

61 kråka: enstaka eller några få ex sedda flera ggr, t ex över sjön.

På e m och kvällen räknade jag 2 ggr rätt noga all fågel som låg på vattnet och fick en totalsumma på c 3600 - 3700 synliga ex, uppskattningsvis fördelade som bifogade tabeller visar. Siffrorna där utgör, om uttrycket tillåtes, en blandning av räkande och skattning. OBS att de obestämda rimligen också består av c 70 - 85 procent sothöns och resten änder av olika slag.

knölsvan	50
sothöns	2500
änder totalt mer än	650
obestämda fåglar	500
<u>långt bort i V-NV</u>	
summa	3700
Änderna kan uppdelas sålunda:	
brunand säkert	350
gräsand trol. mer än	100
bläsand " c	100
skedand " mer än	50
övriga c	50
summa	650

Tillägg och rättelser:

- 61
- artlistan innehåller 2 arter sedda av mig
 - dessutom sågs rördrom från tornet på f m av Staffan Ulfstrand m fl personer
 - en del information, som ej står i artlistan, finnes i morgonprotokollet och överhuvudtaget i hela det avsnitt som föregår artlistan
 - jag finner att skäggdoppingen uteglömts i additionen närmast härovan. Antalet sedda skäggdoppingar kan skattas till högst 50. Endast sällan har jag sett större antal från tornet. Totalsiffrorna för andra arter påverkas alltså inte märkbart. - I artlistan är skäggdoppingen inte uteglömd.

SLUT.

Inga och jag bodde i stugan på natten. Jag var uppe och såg på vädret kl c 0630: regn, igenmulet, mörkt, kyligt, bara +6,5 grader C. Inte minst det sistnämnda var överraskande. Även någon timme senare: samma väder. Och det höll i sig hela dagen, det blev regn av måttlig styrka och mulet och mörkt. Sikt dock ej hopplös, man kunde se Krankesjöns V sida rätt bra.

På middagen kl c 1400 - 1540 inventerade Inga och jag försöksytan och kontrollytan på Vombs ängar. Se särskilda protokoll som vanligt. Samma väder, oavbrutet.

Fågelskådning i övrigt på dagen: jag var i tornet en omgång omkr kl 1000 och en omgång omkr kl 1615. Dessutom mycket tittande från fönstret etc. Här kortfattad artlista över obsade arter från stugan/tomten/tornet. Arter som nämnts utan kommentarer har setts men ej studerats närmare. Se vissa allmänna anm. under sothöna. OBSERVERA

också särskild lista över vad som sågs på Vombs ängar men utanför undersökningsytorna. Se nedan.

- 1 skäggdopping rätt allmän
- 2 häger ofta sedd
- 3 knölsvan: morgonen räknades 34 ad.,
senare på dagen 39 ad.
Kullen med de 5 stora juv sedd
ideligen. Endast en ad sågs i
sällskap med ungfåglarna.
Huvudmassan ad, c 27-28 ex,
låg som vanligt långt borta i
NV i sjön, nära motsatta ändan.
- 4 gräsand: sedd i måttligt antal
- 5 kricka: " " ringa "
- 6 årta: nästan säkert såg jag en årta flyga tillsammans med en kricka över närmaste klarvatten. Den ljusa färgen, m l m silvergrå, på en del av översidan, sågs tydligt, och jag tror verkligen jag vågar anse obsen helt klar, trots att den blev mycket kortvarig.
- 7 skedand: stor flock låg på S sidan, utanför vassen. Rätt ~~mycket~~ spridd, och ej lätt att räkna, men jag tror där var något hundratal ex. De halvdök flitigt.
- 8 ~~mycket~~ vigg: sedd i ringa antal, mest flygande 2 - 5 ex i sällskap
- 9 brunand: ofta sedd, i regel flygande i småsällskap. Den stora flocken från igår däremot inte sedd, även om jag upptäckte en del ex liggande långt ute bland sothönsen
- 10 knipa: 4 ex flygande runt över sjön på ~~morgonen~~ morgonen. Senare 2 + 4 ex också sedda flygande.
- 11 fiskgjuse: 1 ex fiskande i regnet på morgonen omkr kl 0930, och 1 ex dito omkr kl 1615
- 12 sparvhök, endast 1 ex sett på e m ofredande 1 brun kärrhök juv över sjön
- 13 brun kärrhök: en ungfågel ofta sedd över vassarna, kom stundom nära. Mycket grannt. Vid ett tillfälle på e m sågs 2 juv intill varandra. Möjligen även 1 ex som inte var årsunge, men detta ~~mycket~~ osäkert.
- 14 blå kärrhök 1 ♀ eller juv flygande över vassarna N om fågeltornet på e m. OBS: ormråk inte sedd. Säkert mycket ovanligt fall!
- 15 sothöna: väldiga massor på vattnet. Bland sothönsen ~~mycket~~ låg änder (brunand, vigg, gräsand, skedand sedda), ibland i tydliga egna flockar men ofta ganska jämnt uppblandade. Även skäggdoppingar förstås, som lyste vita och var lätta att se (fast därmed inte sagt att varenda skäggdopping ~~mycket~~ lyser vit!). Jag fann att antalet synliga fåglar på sjöns yta i varje fall inte var mindre än igår, och jag tror att mina för gårdagen givna siffror är ungefär OK, även beträffande de ungefärliga antalen av änder. Sannolikt ~~blev~~ dock siffran för skedand höjas.
- 16 vipa 1 ex flygande västerut över sjön
- 17 enkelbeckasin, relativt stor aktivitet på sena morgonen i regnet, och även senare på dagen för den delen. Förutom ett par spridda ex såg vi från fönstret bl a en flock på exakt 10 ex flyga förbi, senare en flock på 8 (kan förstås ha varit samma); och på e m åter en flock på minst 8-9 ex. Alla sågs flyga över själva sjön ett par 100 m utanför stugan
- 18 skrattnås sedd i måttligt antal
- 19 fiskmås enstaka ex sedda
- 20 havstrut 1 ad sedd fint
- 21 gråtrut sedd
- 22 ringduva enst ex sedda

- 23 tornsvala: helt oväntat 1 ex över sjön på f m
- 24 ladusvala: ganska allmän över sjön, flög lågt och var svår att räkna, men flera gånger på dagen blev de skrämde och slöt sig ihopa samtidigt som de ~~steg~~ steg uppåt, och då sågs ~~mycket~~ ofta 100 - 200 samtidigt. Totala antalet torde varit mycket större. Se även följande
- 25 backsvala: sedd över sjön; idag sågs relativt få säkert bestämbara backsvalar, men å andra sidan sågs förstås ideligen svalor på långt håll som inte kunde bestämmas till arten
- 26 rödhake allmän, flera ex syntes helt nära i trädgården, pigga och tjusiga att se i det dystra vädret. De hoppade eller flög korta sträckor och tog uppenbart små insekter, sannolikast små myggor vilka jag sett i stort antal vid ljuse föregående kväll. Även i övrigt allmän, på granntomterna, på järnvägsbanken etc. Genomflyttning uppenbarligen i full gång, som väntat
- 27 sävsparv hörd ute i sjön
- 28 stare: endast sedd i mycket ringa antal från morgonen fram till e m. Men när vi återkom från inventeringen av ängarna, omkring kl 1555, och därefter, sågs den i stort antal. Det var mycket mörkt trots att klockan bara var omkring 16, och flockar av stare samlades till sjöns SO hörn, alltså utanför stugan liksom de brukar. Det syntes att somliga flockar fällde i ~~vassen~~ vassen utanför kanalmynningen, andra flockar däremot några 100 m nordligare, i vassen c 300 eller 400 m nordost från tornet, räknat längs stranden. Hur det slutligen blev med valet av nattplats vet jag inte, ej heller gjordes noggranna räkningar, men flera tusen (minst 4000) ex sågs säkert, och antalet kan ha varit högre
- 29 skata sedd vid huset ett par ggr
- 30 kråka sedd
- 31 kaja sedd.

.oOo. .oOo. .oOo. .oOo.

För obsar på undersökningsytorna på Vombs ängar se särskilt protokoll. På exkursionen ditut såg vi däremot en del fågel utanför de undersökta ytorna, och en lista på desaa arter följer här:

- 1 ~~ringduva~~ sädgås: flockar flög österifrån (ungefär verkade de att komma utifrån Vombsjön), förbi Norregård och fällde väster därom. Först sågs c 150 ex komma och fälla, en liten stund senare kom ytterligare minst 120 + 140 ex. till, så att antalet blev totalt drygt 400; jag tror att det blev uppemot 450 ex.
- 2 blå kärrhök: ♀ eller juv sedd flera ggr över ängar och åkrar nära undersökn-omr, bl a jagande småfågel över en ~~skördad~~ skördad potatisåker. Mer än ett ex kan ha setts.
- 3 tornfalk 1 ex på avstånd på telefonstolpe
- 4 vipa: flockar på inalles minst 150 ex sågs lyfta, sannolikt skrämde, söder om vattenverket
- 5 ringduva: en flock på c 40, en annan på c 100 sedd på avstånd, därtill enst ex.
- 6 bofink } flock på minst 200 ex på skördad potatisfält omedelbart Ö om undersökn-
- 7 bergfink } området. Antal bergfinkar osäkert men skattat till c 10 % av total-
antalet.
- 8 stare: flock på c 50 ex eller fler nära bron över ån vid Öbacken, på Ö sidan bl a betande kreatur.
- 9 ängsbiplärja sedd flera.

Här till protokollet från ängarna:
sid. 204-205

204

Väderlek: dagsregn, djupt mulet, förhållandevis mörkt, kyligt (omkring 7°C). Sikt ganska god.

Mycket vatten strömmade i centrala diket, men inga över-
svämningar på grund av upp-
dämning. Mark dock blöt
av regnet.

4 ladusvalor och 1 backsvala,
alla flygande i lå av träden
längs Klingavälsån.

3 ängsbiplärkor

1 ängsbiplärka

summa c 7
sånglärkor

1 enkel-
beckasin

1 enkelbeckasin

4 stötar

11 ängsbiplärkor

c 5 ängs-
biplärkor

OBS:

inga fåglar i
dammen nära
området sydspets.

Härtill överflygande:

2 gräsänder, 2 + 2
kajor, 1 ringduva,
8 + 11 stötar,
1 ladusvala (minst),
samt 11 + 1 steg-
litsor, och
1 råka.

sånglärka hörd och sedd

1 ängsbiplärka

1 + 1 ängsbiplärkor

3 ladusvalor
rundflygande.
3 sånglärkor

2 ängsbiplärkor

6 sånglärkor

1 enkelbeckasin

5 ängsbiplärkor

5 ängsbiplärkor

3 ängsbiplärkor

2 hämplingar

1 duvhök passerar
här, krätsar, forts.

8 hämplingar

flock 43 ängsbiplärkor

1 häger lyfter, trol.
uppskrämd av duvhöken

1 blå kärrhök ? eller juv jagar över området,
ses rätt länge.

6 ängsbiplärkor

1 sånglärka

2 enkelbeckasiner

4 + 1 kräkor upp-
skrämda ut pöl nära
gränsdiket

Söndag 29 sept. 1974. Tid: 1510-1540. Inventering gjord av Inga och Gustaf Rudebeck.

Väderlek: dagsregn, djupt
mulet, förhållandevis
mörkt, kyligt (omkring
7° C). Sikt ganska god.

Fågel: utöver de som in-
förts ungefär på de platse
där de sågs resp. sågs
flyga upp, iaktogs endast
en individ, nämligen en
förbiflygande tornsvala.

1 ängspiplärka

2 enkelbeckasin

1 enkelbeckasin

2 sånglärkor

11 ängspiplärkor

inte en enda rastande
fågel i denna del, men
4 ladusvalor flög här.

200 m
100
0

"Gammalt" dike

Staket

Ledning

KLINGAVÄLSÄN

ÖBACKEN

SILVÅKRA

205

205

1974-10-04 forts.

sparvhök 1 ex mot NV - VNV över sjön omkring kl 1530

fasan: hörd, och ♂ sedd

rall hörd flera ggr

spillkråka 1 ex flög på nära håll över sjön kl c 1430, kurs ungefär mot SSV

sädesärla: 1 ex flög mot Ö omkring kl 1430

järnsparv flitigt hörd i strandsnåren utanför stugan, detta även efter kl 1600 entita hörd

blåmes 1 ex flög förbi tornet mot SV. Även sedd på kvällen

(?) trädkrypäre nästan säkert hörd ett par ggr

mindre korsnäbb: 2 gröngrå ex flög mot NO-NNO kl 1510

~~domherre~~

grönfink hörd bergsäkert på e m

hämpling: ett par ex i grönsiskeflock. Även hörd på kvällen efter kl 1600

Tillägg:

domherre skall tilläggas bland arter sedda före kl 1400. 1 ex flög mot NO, lockade.

Kanske fanns där 2 - 3 ex ehuru bara 1 ex sågs med säkerhet.

På ängen uppemot Silvåkra by sågs en lustig "flock": 1 fasan ♂, 2 kråkor, 54 kajor och 10 kaniner! Därintill 14 andra kaniner. När en ormvråk jamade och flög ut mot dem på fältet, reste de sig och lyfte öronen men sprang inte bort!! Även ungar fanns bland kaninerna. Vråken svängde snart åt annat håll.

En del trollsländor, det var blå AEshna (Aeschna etc etc) samt någon mindre art (d v s av annat släkte. GR) flög omkring, speciellt så länge det var sol, d v s före kl 1330. Små och medelstora diptera svärmade rätt talrikt i det visserligen rätt kyliga men lugna vädret.

Temp. kl 1115: 9,5 grader C

1215 11 " C

1500 9 " C

1610 8,7 " C.

Temp inomhus i stugan vid ankomsten 17 grader C. Då slog jag på värmen fullt + elementen. Kl 1215 hade temp stigit till 21 grader C. Kl 1600, sedan jag dämpat elvärmen, var inomhustemp 20,5 grader C.

Följande arter sågs efter kl 1600 men före kl 1740:

storskrake: 2 hon-färgade ex låg vid yttersta stora buskarna. På samma ställe låg storskrake ofta även förra säsongen.

blåhök 1 ♀ eller juv över vassen

större hackspett 1 kom från NO och fällde

hussvala 1 ex bland svalorna (=ladusvalorna)

koltrast först hörd, sedan sågs 2 ex uppe och flyga

råka: flock på minst 30 ex flög mot NO omkring kl 1620. De var glest fördelade och hade sällskap med en del kajor.

Fågelliv utöver vad som nämnts härovan + anteckningar om redan sedda arter etc:

knölsvan: de 5 juv. låg hela dagen i närmaste klarvatten. Inga ad svanar låg där. Ungfåglarna växlade läge, de kunde ligga exempelvis 2 tillsammans och 1 ex 25 m därifrån och de 2 andra tillsammans c 250 m därifrån. Eller: 1 ex med 50 m avstånd till nästa och sedan 200 m avstånd till de 3 övriga som låg tätt ihopa. Eller: (på kvällen): 4 ex tätt tillsammans och det femte 150 m därifrån, etc etc.

gräsand: ♂♂ i fin praktdräkt nu. Mycket fler ♂♂ än ♀♀ sedda, men totalantalet sedda exvar ringa, 25 - 50 på hela dagen.

bläsand: utöver omnämnd flock sågs en annan flock på 5 ex på vattnet utanför kanalmynningen; däri var ingen ♂ ad

ormvråk: ej flera ex sedda trots mycket spaning. Men av de 3 som flög m l m tillsammans var det ex som sågs redan förra veckan. Dess stjärt hade

F O R T S

1974-10-04 forts.

208

(Fortsättning om egendomlig ormvråk vid Krankesjön):

"en tendens till stjärt å la brun glada; särskilt när när stjärten hölls hoplagd tedde den sig så: Fågeln sågs ideligen i timtal. (Den hade välavsett vitt bröstband".

Bland dessa 3 ex som flög m 1 m tillsammans var det 2 som särskilt ofta syntes nära varandra.

(OBS: stjärtens form var alltså onormal, visserligen inte mycket men just lagom för att göra bestämningen mycket kinkig och felbestämningar alltså särskilt näraliggande! GR vid renskrivningen 1984-06-29).

sothöna: räkningar av totala antalet synliga fåglar på vattnet gjordes två gånger till på dagen och gav till resultat c 3700 resp 3000. Sistnämnda räkning/skattning noggrannat.

vipa: endast enstaka ex sedda efter kl 1400

enkelbeckasin: senare sågs först 2 ex, därefter en flock på 5 ex som flög mot Ö. skrattnås: på e m flög dels ett par tiotal från sjön m 1 m mot Ö, dels flera små förband på 2 - 6 ex vardera mot NO, högt eller rätt högt. Inalles flera tiotal ex gjorde så. Underlig riktning, jag undrar varthän de ställde kosan.

fiskmås: några juv flög bland skrattnåsarna, dels mot Ö, dels - ungefär 6 eller 8 ex inalles - mot NO. Denna rörelse mot NO svårförklarlig. Jämför trastar härnadan.

ringduva: ett par helt små flockar på 4 + 5 ex flög ungefär norrut över sjön mindre hackspett hörd flera ggr

sånglärka: enstaka ex överflygande åt olika håll. Någon gång 2-3 ex samtidigt. Intet riktat sträck, i varje fall inte efter kl 1400.

ladusvala: se särskilt avsnitt härnadan om kvällsansamling
backsvala dito

ängsfioplärka: enstaka ex överflygande flera ggr

taltrast allmänt eller mycket allmänt rastande. Uppskrämdes ideligen. Överflygande sågs den på eftermiddagen och då lika mycket åt N - NO som åt andra håll.

rödvingetrast fåtaligt hörd

sävspurv: några ex på middagen och e m även sedda, flygande delvis mot SV

bofink: sträcket slut c kl 1400. Hade varit mycket ysvagt men tydligt; fåglarna kom i små flockar på 5 - 15 ex, oftast under 10 ex/flock

bergfink: bland bofinkarna. På kvällen åtminstone en liten flock på c 10 ex, som bestod av bara eller nästan bara bergfink

steglits hörd från tornet på e m

stare: se särskilt avsnitt härnadan

sädgås: 2 ex flög ropande mot O - OSO över sjön c kl 1705. Därutöver intet!

knipa: flock 3 ex över sjön p/p/p på e m.

rall hörd mycket ofta ett slag på kvällen

sädesärta hörd på kvällen, men helt få ex, och ingen enda sågs fälla i vassen.

Kvällsansamling av svalor och starar:

Intressant att studera! Jag obsade oavbrutet kl 1630-1740 men skrev inte upp klockslag etc för varje händelse. Stararna var aktiva redan kl c 1640 och hade satt sig ~~kl~~ c kl 1720, även om de sorlade länge efteråt i vassen. Antal många tusen, skattningsvis 5000-7000. De flesta ~~stark~~ tycktes komma från N-NO. Tidiga starflockar kom först till betesmarken; de som kom senare visade intresse för norra

nattplatsen, men huvudmassan visade intresse för södra nattplatsen, och dit samlades alla. Svalorna dominerades helt av ladusvala. Antalet inalles nog 500 ladu. Summa 2 backsvalar sedda, och ingen hussvala sedd. Svalorna flög länge omkring. Tre ggr, näml. kl 1655, kl 1715-1716 och kl 1728, kom svalorna i stora "vågor" över tornet. Jag såg då bara ladu / jämte summa 2 backsvalar. Men det kan ha varit mera back bland dem som flög långt ute över vattnet. Det är åtminstone möjligt att en del av dessa aldrig deltog i de "vågor" som sköljde in över tornet och stranden.

Slut på 1974-10-04

Några dagar härefter for jag till Tring för att studera variationen hos ormvråk och andra arter av släktet Buteo. Även studier på afrikanska ökenlärkor m fl fåglar.

1974-10-06.

Inga och jag ledde en SkOF-exkursion. Start från Lund kl 0600, åter kl 1500.
 Färdväg: se exk-redogörelsen som sitter härintill och som finns publicerad i ANSER
 (= Medd. Sk. Orn. Förening). Väder: frisk V eller NV vind, temp c 10° C (my. approx.)
 växlande molnighet, god sikt, delvis regnskurar, delvis sol.

Förkortningar:

NB = Norra Börringesjön = Klosterviken

SB = Stora Börringesjön = Södra d:o; obsar idag gjordes från "Skyttanäbben" på Ö sida

K = Krankesjön från tornet

V = Vombsjöns V sida

TL = fågeltornet vid Löddeåns mynning

Bj = Bjärredsstranden

VÅ = Vombs ängar

Arter:

1 skäggdopping några NB, K etc	36 ringduva ofta sedd
2 smådopping 14 ex TL!!	37 turkduva sedd i Malmö
3 storskarv flera Bj, TL	38 kattuggla 1 sedd SB på Skyttanäbben
4 häger flera NB, K etc	39 sånglärka ofta sedd
5 gräsand c 500 ex NB	40 ladusvala några ex sedda
6 stjärtand många flockar; vid	41 kråka ofta sedd
TL kom 50 ex från Ö	42 råka " "
7 kricka sedd	43 kaja " "
8 bläsand "	44 skata " "
9 skedand "	45 nötskrika sedd
10 vigg Bj etc	46 talgoxe ofta sedd
11 brunand sedd NB, K etc	47 blåmes " "
12 knipa sedd NB	48 svartmes sedd
13 storskrak sedd	49 entita "
14 småskrak få ex sedda TL, Bj	50 trädkrypare sedd
15 gravand sedd	51 gårdsmyg sedd
16 sädgås c 30-40 ex SB	52 taltrast "
17 knölsvan K som vanligt samt	53 rödvingetrast sedd
c 1000 ex sedda Bj	54 koltrast sedd
18 ormvråk ej många sedda, men	55 rödstjärt 1 ex sett SB, av flera
bl a 1 <u>ryttlande</u> ex VÅ	deltagare men inte av mig
19 fjällvråk 2 ex VÅ	56 rödhake ofta sedd
20 sparvhök flera ex	57 kungsfågel sedd SB på Skyttanäbben
21 glada 1 ex NB	58 järnsparv flera ex
22 brun kärrhök 1 juv NB	59 ängsbiplärka också flera ex
23 stenfalk 1 ex över Vombsjön	60 sädesärla " " "
24 tornfalk summa c 15 sedda	61 stare flerstädes
25 fasan sedd	62 grönfink sedd Bj och K
26 trana flock c 25 ex SB	63 grönsiska sedd K
27 rörhöna 1 Sjölund, 1 Bj	64 hämpling sedd Bj
28 sothöna flerstädes, massor	65 korsnäbb, säkert mindre k., kom
K, NB	överflygande vid K
29 vipa	66 bofink flerstädes
30 enkelbeckasin flera NB, och	67 bergfink "
sedd K	68 gulspurv sedd
31 skrattnås sedd Bj, antal	69 sävsparv sedd och/eller hörd Bj, K
ovisst, kanske allmän	70 gråspurv sedd
32 fiskmås fåtaligt sedd	71 pilfink "
33 gråtrut allmän Bj	
34 havstrut några ex TL, Bj	
35 fisktärna 1 juv K. Sent!!	

Exkursionsredogörelsen innehåller något mera detaljerade uppgifter om vissa arter.

Fort.

Sydvästskånska rundtur 6 oktober 1974. Färden företogs med buss, och första stoppet gjordes vid Bjärred. Vi vandrade längs stranden till fågeltornet vid Löddeåns mynning. Vädret var olustigt men fågelrikedom stor. Längs en strandlinje på c 2 km räknades i runt tal 1000 knölsvanar! Bland ånderna skall nämnas en flock på c 50 stjärtänder, som anlände österifrån. Flera ^{stor-}skarvar flög över havet. I åmynningen, på kort avstånd från fågeltornet, låg inte mindre än 14 smådoppingar - en verkligt trevlig anblick. ~~Söderfågeln~~ Via Arlöv - Kvarnby - Oxie Börtringetrakten. Svedala fortsatte vi till ~~Norra Börtringesjön~~ Vädret blev nu snabbt bättre. Ormvråk och sparvhök iakttogs från bussen. Norra Börtringesjön hyste massor med fågel, därav minst 500 gräsänder och små flockar av bl.a. vigg, brunand, knipa och skedand. En ung brun kärrhök drog lågt över vassen, och en glada svävade över ekskogen. ~~En~~ Matrast togs på "Skyttanäbben" vid Södra Börtringesjön. Här låg föga fågel i vattnet, men skogen hyste kungsfågel, en sen rödstjärt, flockar av bofink och bergfink. Bland storfåglar må nämnas flera hägrar, en flock på c 25 tranor och ett 40-tal sädgäss. Vid Vombsjöns västsida passerade en stenfalk. På Vombs ängar fanns tornfalk, ormvråk och två mycket granna fjällvråkar; däremot lyste gässen med sin frånvaro, underligt nog. Sista stoppet gjordes vid ~~Kranke~~ Silvåkratornet vid Krankesjön. Sjöns yta var tätprickig av fågel, därav sothöns i tusental men också gräsand, kricka, brunand, knölsvan, några skäggdoppingar m.m.

Exkursionen startade kl. 0600 och avslutades kl. 1500. Inalles iakt-togs 71 fågelarter. Antalet deltagare var omkring 30, och ~~VAVEVRE~~ ledare var

Inga och Gustaf Rudebeck

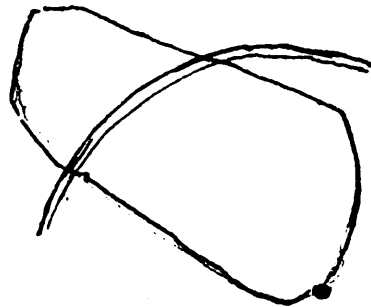
OBS: kontrollera antalet deltagare! GR

1974-11-09, lördag.

211

Inga och jag for ut till stugan omkring kl 1305. Mycket dåligt väder, svagt regn eller duggregn, sikt 1 - 2 km, ovanligt mörkt. Mycket svag vind. Men vi ville ut i alla fall för ett kort besök; för min del det första på c 4 veckor. Jag var uppe i tornet c kl 1330 - 1400 och, efter kafferast och kort promenad, ännu en liten stund. Slutligen gick Inga och jag en runda upp till huset som heter "Saltkråkan" och vidare upp genom tallskogen (=på Ivans ~~Backe~~ Backe, fast vi vid denna tid inte kände till det namnet). Tillbaka gick vi via det nu nedlagda sandtaget. Fågel inalles i trakten: utbytet my. magert ifråga om arter men ej ifråga om individer. Man kunde, trots den dåliga sikten, se större delen av sjön, ungefär enligt skissen här:

I närmsta klarvatten låg my. få fåglar, men invid och utanför de "yttre vassruggarna" låg så mycket flera. Inclusive vad som låg så långt bort, att de med möda var synbara, fick jag antalet synliga fåglar på vattenytan till minst 3700. Kritisk bestämning kunde ske i mycket begränsad omfattning; jag såg att den stora majoriteten var sothöns, men jag såg även några tiotal gräsänder, några få krickor, högst 20 - 30 knipor, 1 kringflygande ~~storskrak~~ storskrak och 2 simmande och dykande sal-skrakar på håll, dessa 2 var ?? eller juv. Jag

studerade dem noga. Därtill sågs 2 bläsänder, och arten hördes flera gånger. Övrigt: häger: rätt många; inte ofta mer än 2-3 ex samtidigt, men det var tydligt att minst c 10 höll till i SO-hörnets vassar. Både ad och juv sedda.

kråka: 1 flög över sjön.

blåmes hörd från vassarna

gårdsmyg hörd flera ggr från vassarna och strandskogen

kungsfågel: flera ex sedda och hörda på promenaden

stare: några helt små flockar och en flock på c 250 - 300 ex sedda över SO-hörnet, när vi skulle fara hem c kl 1610. Det var redan mycket skumt.

En kort stund ~~just~~ just när jag var i tornet blev ~~sikten~~ sikten något bättre, så att man svagt kunde se tvärsöver sjön. Man såg svanar etc, men artbestämning omöjlig. Småfågel: mycket fattigt. Rovfågel: ingenting, så när som på en ormvråk sedd på utresan, alltså ej i området.

Gäss: 1 ex sädgås med skadad vänstervinge, alltså naturvårdad modell Arne Schmitz, sågs flyga förbi. Dessutom en flock på 3 ex och en på 17 ex, alla sädgäss, på avstånd i diset; och sädgäss hördes flera gånger bortifrån Vombs ängar.

Sedda arter idag:

häger

sädgås

obest svan

gräsand

kricka

bläsand

knipa

storskrak

salskrak

fasan skrek på e m

när vi startade

sothöns massor

gråtrut 1 ad över sjön

fiskmås

skratmås } se härinvid:

kungsfågel

pilfink troligen hörd ~~en~~

på e m

stare

kråka 1

skata 1

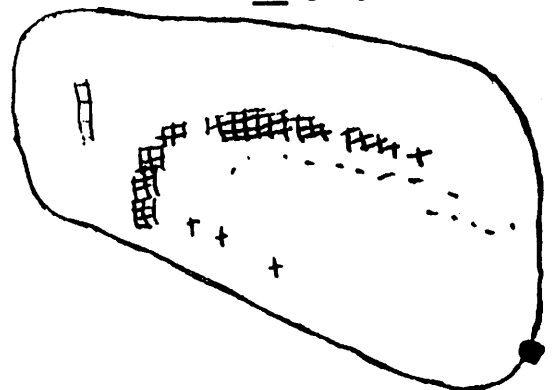
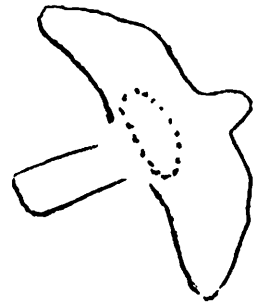
fiskmås och skratmås: i diset, på c 100 m höjd och på rätt nära håll, sågs en flock komma flygande österut, tätt samlad. Den bestod av 1 skratmås ad hib och c 17 fiskmåsar varav c 13 ad och 4 juv.

Jämför artlistan med följande dag!

OBS också att en ormvråk sågs på utresan, enligt besked härovan.

Nytt besök vid stugan och tornet, ankomst ditut c 1205. Arter:

- 1 skäggdopping: summa sedda i sjön bara 3 eller 4, trots gott ljus
- 2 häger: minst 12-15 fanns där, ad och juv
- 3 sädgås 1 + 3 + 4 + se tillägg härnadan
- 4 knölsvan summa c 40 ad och 4 juv. Rätt länge låg 2 ad och 3 juv mycket nära varandra samt ytterl. 1 juv 200 m däriifrån; senare sågs 2 ad och 2 juv på den platsen, 2 ad med 1 juv ett stycke däriifrån. Majoriteten låg långt bort i V och NV, men vid Ö sidan låg 2 ad och på olika ställen i N eller vid yttre vassruggarna något par - jag tror det var två par - samt ett enstaka ex. Alla bestämbara svanar var knölsvan, men fåglarna långt bort i V och NV var inte alltid bestämbara, trots gott ljus etc.
- 5 gräsand: säkert 400 eller högst 500 sedda. Se sothöna nedan
- 6 kricka: flock c 20 + flygande flock på c 50. Se " "
- 7 brunand: summa c 40-50 sedda, möjligen fler. Se " "
- 8 vigg relativt få, högst 100 - 200 sedda. Se " "
- 9 knipa mycket allmän, säkert 300 - 400. Se " "
- 10 storskrake flock 3 ex varav ingen ♂ ad, samt på annat ställe 1 ♂ ad
- 11 ormvråk: flera på avstånd över Silvåkraskogen, dock ej över 4 sedda samtidigt.
1 ex kom lågt över sjön, 1 ex högre, och på e m kom en bisarr sak: en stjärtlös ormvråk. Den var till färgen normal, medelmörk, men stjärten oerhört kort, ett par cm, och alla pennor föreföll lika långa. Den kom lågt över vassen och fällde i vassen och försvann! Ormvråkar ses någorlunda ofta lågt över vassen, men de faller mycket sällan där. Och nu detta stjärtlösa ex!!
- 12 fjällvråk: Inga såg 1 ex på avstånd. Hjalmar Dahm och ~~hans~~ hans mamma, Karin Dahm, som kom på kort besök i tornet, såg också 1 ex. - Dessutom såg Inga och jag 1 ex eller nästan säkert 2 ex på utvägen, nämligen 1 vid Hardeberga och 1 vid västra infarten till Revingeby.
- 13 duvhök: 1 ♂ juv sågs utsökt bra. Den hade ljusa fläckar, eller rättare sagt vita fläckar, inom markerat område på bakryggen på skissen. Fläckarna var rätt små men välavgränsade och satt på bakryggen men kanske även på inre armpennorna, däremot inte på framrygg och övre vingtäckare. Fågeln kom lågt över vassen från N, fortsatte över det öppna vattnet och försvann bakom vassen i S. Sågs 500 m sträcka, och mycket fint. Rasfrågan bör undersökas.
- 14 blåhök: 1 ♀ eller juv sedd länge över vassen första stunden; den flög sakta, sökte uppenbart efter byte, OBS alltså: över vassarna som en brun kärrhök. Den var relativt mörkbrun ovan och tämligen rödbrun på undersidan. Jag tror det var en juv. Men jag har aldrig velat vara kategorisk beträffande fältkaraktärer som skiljer blåhök ♀ ad från blåhök juv. Se även tillägg!
- 15 kungsörn: 1 juv långt nere i S över Silvåkraskogen och Silvåkra allé. Syntes länge, hade den "stolta" hållningen på vingarna och stora vita fläckar på vingarnas översida. Det vita på stjärten föreföll relativt klen utvecklat men syntes aldrig i fördelaktig vinkel. - En timme senare kom 1 kungsörn juv över Krankesjöns V del, visserligen rätt långt bort, men den sågs länge, flög mot N eller NO. Grann juv. Inga såg den också.
- 16 tornfalk: 1 ex på ängen bakom huset. Detta ex har ~~hann~~ fått ett ljusrött vingmärke av Göran Högstedt.
- 17 sothöna: jag räknade 2 ggr antalet synliga fåglar på vattenytan och fick 3500 resp. 3600 ex, exclusive de c 50 svanarna. ~~hann~~ Talrikaste art var naturligtvis sothönan, men som ovan sagts var det mycket änder också. En gång blev det storuppflog av änder i V och NV, men ej i andra delar av sjön. Totalantalet synliga fåglar var nog c 2500 sothöns och c 1000 änder. På skissen härintill anger rutat område var de låg tätast. De flesta låg alltså norr om de yttre vassruggarna, dock ej längst i öster i sjön. Vidare låg många ungefär utanför f d Almen samt, dock i ovisst antal, mycket långt bort i västra änden av sjön. Nästan inga låg på närhåll. OBS också att skissen oundvikligen är approximativ.

- 18 enkelbeckasin: 5 ex blev uppskrämda av blåhöken långt ute i vassen
19 gråtrut: c 20 ex, de höll till långt ute på sjön, i m l m samlad flock. Därav
var nog 15 ad och 5 juv, ungefär. Dessutom enstaka (andra) sedda
20 ringduva i måttligt antal på håll över Silvåkraskogen. Här pågick jakt, och
duvorna var skrämda. Mer än några tiotal sågs dock ej.
21 gårdsmyg hörd i vassen
22 blåmes sedd
23 talgoxe sedd
24 grönsiska: flock på c 10 ex flög förbi mot S eller SV. Eljes ej sedd
25 kråka några sedda
26 skata sedd vid huset.

Observera att antalet sedda småfåglar var mycket litet.

Tillägg: på kvällen i mörkningen kom flera sädgåsflockar till Krankesjön från
Ö och SO, dock knappt över 100 ex inalles. De blev beskjutna - olagligt,
eftersom de ej får skjutas på e m; men jag såg ej numret på den bil som
körde ner med jägarna.

Vidare: blåhök: 1 ♀ eller juv sågs ånyo över sjön någon timme efter
den första obsen. Det kan ha varit samma ex. Därtill dock på långt
håll 1 ♂ ad som kom allt närmare och visade sig fint; och på e m ännu
1 ♂ ad på nära håll över vassarna i SO.

Ännu en gång må understrykas att småfåglarna var särdeles fåtaliga.
Inga lärkor, inga grönfinkar etc!

Inventering 12 nov. 1974 kl 1445 - 1610 av Gustaf Rudebeck och Christina Sjöblom.
Vackert väder, mest sol, frisk vind, drivande lätta moln (sönderblåsta cumuli).
Mycket god sikt. - Klingavälsån hade stor vattenföring, men bevattning av ytan
skedde ej; ej heller genomströmning i centraldiket. Ångarna därför torra!

214

1 ormvråk i trädtopp, sedan
förföljd av 5-6 kråkor

1 skata

214

Därtill över-
flygande (i tids-
följd): 1 ensam
bofink, tät flock 35
vipor kom söderifrån;
minst 1 råka och 1 + 1
kråka flög också över söder-
ifrån på rätt stor höjd.
1 ensam ringduva gjorde
flyktsväng över ytan.

Därtill däggdjur på ytan:
1 + 1 tyskhare och minst
2 + 1 + 3 rådjur, alla
vuxna ♀♀; dessutom minst
5 andra vuxna ♀♀ helt
nära, mellan provytan
och Vombvägen.

Se även bilaga
spec. betr. gäss.

1974-11-12,

forts.

c 30 steglitsor (men
kan ha utgjort del av
stora flocken på c. 75)

1 fjällvråk
sittande, rytlande

20 starar

1 fjällvråk
sittande

1 häckspett hörd
många ggr, rimligen
större häckspett;
satt i träden vid an

2 starar

Flock 75 steglitsor
rundflygande, fällde
på tistlar men blev
skrämda av överflygande
sparvåk och flög bort
utanför provytan, gjorde
sedan ny flyktsväng in
över ytan

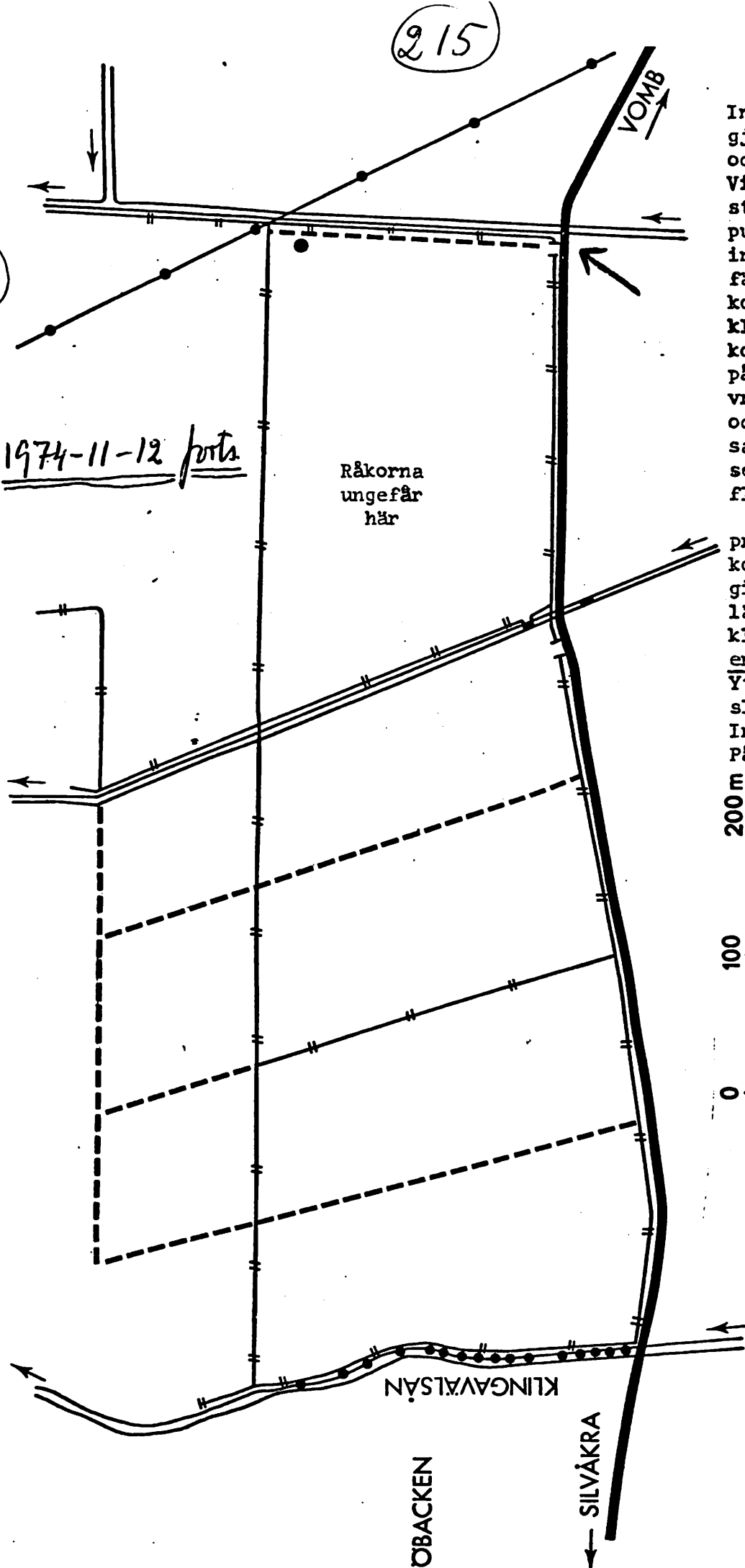
1 kråka

1 häger lyfte

1 fjällvråk

1 kråka

2022

Inventering 12 nov. 1974
gjord av Gustaf Rudebeck
och Christina Sjöblom.
Vi kom västerifrån och
ställde bilen nära den
punkt på vilken den stora
inritade pilen pekar. Vi
färdades alltså längs
kontrollytan. Detta skedd
kl 1435-1440. Då sågs på
kontrollytan en gles flock
på c 25 råkor. 1 fjäll-
vråk ryttlade över ytan
och 1 my. ljus ormråk
satt på en stolpe i grän-
sen. Flock c 30 starar
flög över.

Efter inventering av
provytan återkom vi till
kontrollytan kl 1615 och
gick över den i hela dess
längd och med krokig kurs
kl 1615 - 1640. Ikke en
enda fågel sågs därvid.

Ytan var betad och ganska
sliten, och torr var den.
Inga kreatur betade där.
På del av ytan mycket
Cirsium lanceolatum,
eljes kort gräs.

Tillägg angående inventeringen på Vombs ängar 12 november 1974.

Observera fattigdomen på småfågel: inte en sånglärka, inte en ängspiplärka.
Å andra sidan en steglitsflock av sällsynt format!

Inga gäss gick på provytan. Men de hade utnyttjat den nyligen. På provytans norra tredjedel, både i östra och västra delen, låg rikligt med fällda (ruggade!) gåsfjädrar, dels vingtäckare, stjärtpennor, bröstdun, dels förvånande rikligt med små vita dun, rimligen kropps-dun. På en yta i NV tredjedelen låg 5 - 10 gåsfjädrar och -dun per kvadratmeter, på vissa ytor upp till 25 per kvadratmeter! Majoriteten bestod i sådana fall naturligtvis av smärre dun. Lämningar i form av spillning var inte rikliga, i varje fall inte i jämförelse med antalet fjädrar och dun.

Även på kontrollytan fanns gåsfjädrar ehuru i måttligt antal.

På ganska nära håll, särskilt uppemot Vombs Nygård och vidare mot Norregård och väster därom, gick mycket gäss. Vid ankomsten räknade jag (mycket snabbt och approximativt) till 500 - 600, senare sågs att siffran var omkring 1000. Stora flockar lyfte från områden där de var osynliga så länge de höll sig på marken. Småflockar av gäss flög förbi på avstånd flera gånger, däribland en flock på c ⁴⁰ ~~20~~ ex varav många bläsgäss. Ett ringa antal gamla bläsgäss även sedda betande på avstånd; bland sädgässen; men noggrann räkning gjordes ej.

Lund 15 nov. 1974

forts.

1974-11-12 forts.

1974--11--12 forts.

Här renskrift av anteckningarna över vad som sågs utanför prov-- och kontroll--ytorna på Vombs ängar. (Några uppgifter om gässen redan meddelade i kommentarerna på föregående sida).

Uppåt Vombs Nygård och Norregård sågs först vid en hastig överblick minst 500 eller rättare c 600 ~~gäss~~ sädgäss, flera bläsgäss samt 8 betande sångsvanar ad. Senare, vid noggrannare undersökning, fann jag att antalet sädgäss var över 1000. Vidare sågs 1 tornfalk, 1 fjällvråk, c 500 svartfåglar samt en bläsgåsflock.

Väder: mest klart och fint, lätta moln som ser ut som sönderblåsta cumuli. God sikt, mest solsken. Mycket vatten i Klingavälsån men ingen bevattning av ängarna, inte heller någon genomströmning (i de diken där vattnet ~~kan~~ kan ledas ut.)
Ängarna därför torra.

På ängarna sågs 1 + 3 rådjur, alla var vuxna ♀♀. 1 fjällvråk fäller i träd, lyfter igen. 35 vipor från S, de flög in över ytan. 1 råka och 1 + 1 kråkor kom också från S in över ytan. De flög högt.

Hackspett, säkerligen större, hördes i träd vid ån men sågs ej. 1 fjällvråk, inte samma som nyss, ses både sittande och flygande. Den har mycket mörk undersida.
~~████████████████████~~

Vidare sågs flock på 6 kajor flyga mot SSV, och ungefär mot N kom dels en flock på 15 sädgäss och dels en flock på 40 gäss varav majoriteten var bläsgäss.

Flock 20 starar överflygande.

Ytterligare 5 rådjur, alla ♀♀, skall tilläggas.

Vissa av de på denna sida nämnda djuren befann sig m l m i gränsen till prov-ytan. Detta gäller dock ej för de stora gåsflockarna, ej heller för sångsvanarna. Viss dubbelföring f ö, vilket syns vid jämförelse med kartorna.

S L U T 1974-11-12

Raritetskommittén sammanträdde i Falsterbo 15-17 nov. Vi kom dit 15 nov på kvällen. Själv fick jag lift med Gunnar Strömberg. Uno Unger hade sin fru med sig. Wolf Jennin och Lars Svensson hade kommit redan en dag tidigare och hyrt en bil och gjort exkursion 15 nov. Gunnar Roos, som ej är med i Rk, var delvis med oss på stn på fredagskvällen, men några förhandlingar hölls ej då, endast privatsamtal, bl a därför att ordföranden, Lars Svensson, var på middag hos Christer Persson i Malmö.

Hela lördagen ägnades åt förhandlingar och genomgång av rapporter; ett par tre timmar på eftermiddagen hade anslagits åt samtal om skrikörnar och deras fältkaraktärer, och till det avsnittet var C A Bauer och Magnus Sylvén inbjudna, och båda hade infunnit sig. Lördagskvällen åt vi en god måltid på Skanörs Gästis (alldeles utmärkt mat verkligen) och fortsatte sedan diskussionen av rapporterna fram till kl 2245.

Även en god del av söndagen ägnades åt rapporterna. Vädret var vackert denna dag, och vi såg att mycket fågel var i farten (sparvhök, ringduva, bergfink, grönsiska, domherre; flock 40 vinterhämlingar fällde i björk utanför stationen och åt flitigt av fröna; ejder, havstrut, gråtrut, skrattnås, etc; se närmare fältdagbok, myr fördd av Gunnar Roos, ty obsarna fortgår i höst fram t o m 20 nov, och Gunnar var observatör denna dag). Vi satt dock inne till kl 1230; först då var genomgången klar. Vi åt lite mat i hast och startade sedan på exkursion (Gunnar Strömberg och jag i en bil, Uno Unger + fru i en annan, Wolf + Lars i en tredje). For hastigt till Trelleborg; på vägen 3 tornfalkar, 1 varfågel, 1 lågt ryttlande ormråk vid infarten till Trelleborg. Inne i staden högeligen oväntat en hussvala flygande alldeles framför oss, väldigt sent; jag såg att övergumpen var snarare gråvit än glänsande vit. Vi fortsatte norrut till Svedala (enstaka ormråkar, någon fjällvråk, ett par tornfalkar) och stannade sedan vid Norra Börringesjön. Oerhört med gräsänder på vattnet, säkert mellan 500 och 1000 ex. Några få storskrakar och 1 knipa också sedda, däremot inte en enda annan Anas art. Genomgången var visserligen snabb men rätt grundlig, vi var flera man välutrustade med tub. Fortsatte förbi Börringe station (fjällvråk, fällANDE på ev avsiktligt uppsatt stolpe i granplanterat område; Gunnar fick intrycket att dessa stolpar som var 3-5 m höga och hade en liten tvärså öv erst, var placerade just för rovfågel, i avsikt att dessa skulle ta gnagare som kunde vara skadliga för granplantorna.). Sedan spaning över Börringesjön och horisonten runt. 1 blåhök ♀ eller juv gled förbi ovanligt högt, 1 ormråk dito rätt högt, båda åt S. Spridda ormråkar, 1 stor duvhök fint och fritt flygande, och på långt håll i S 1 kungsörn juv, sågs i flera omgångar, delvis nära 1 ormråk. Men nära kom den aldrig. Stor småfågelflock på håll, troligen bergfink. Gårdsmyg hörd i snår, och bergfink hörd, och snöskatflock sedd. Ute på Börringesjön några smärre grupper svan: 2 ad 2 juv knölsvan där i närheten 5 sångsvanar ad, därtill minst 2 + 2 svanar ad på my långt håll i N; art osäker. Någon tornfalk till. Men utöver svanarna praktiskt taget ingen vattenfågel i Börringesjön (obs kontrassen mot norra sjön, "Klosterviken"!).

For så till Havgård. Rundtitt och titt på sjön. Mycket litet änder synliga, faktiskt färre än jag trott. Summa 1 storskrake sågs i sjön.

Stopp nästa gång där vägen korsar Ystadbanan omedelbart söder om den klassiska "punkt 106"; denna kulle är numera oduglig som utsiktsplats eftersom granskogen vuxit upp till flera meters höjd. Men stoppet vid järnvägs korsningen blev i alla fall jättefint. Tre ormråkar på nära håll över sluttningen, därav en jättelikt ljus "Börringevråk", snövit undertill, stjärten också till större delen vit ehuru kontinuerligt mörknande utåt, och vingarnas ovansida också snövit i ett mycket stort fält som omfattade alla övre vingtäckare; och framryggen var mycket ljus om ock ej snövit. Denna fågel väckte största intresse; uppsvenskarna är ju inte vana att se ormråkar av sådan färg, och de erkände att förväxlingar med allsköns andra arter (ormörn, ljusa fasen av dvärgörn, m m) låg nära till hands om man inte passades sig. På långt håll 1 ryttlande fjällvråk och något närmare 1 dito ormråk över kullarna. På tämligen långt håll åt N 1 ung kungsörn elegant kretsande, delvis ofredad av en ormråk. På stolpe bakom en rätt hög men gles buskridå satt ännu 1 ormråk, minst lika intressant som den extremt ljusa. Den var ljus den här också, så ljus på undersidan att det lyste som en vitgul fläck genom det nakna grenverket. När den flög, sågs att vingarna ovanpå inte var vita, inte heller stjärten var vit, men vingarna hade på täckarna ljusa fläckar; fågeln var just ett "gränsfall mot Börringevråk". Särskilt Uno Unger, som såg den både sitta och flyga (liksom Gunnar och jag), hade intressanta kommentarer om detta ex. Svartmes hördes i skogen. 1 tornfalk ryttlade vid vägkanten. Vi forts upp mot Lemmeströ och sedan på den östligare av de 2 små allmänna vägar som leder till Genarp. Stannade vid Håckebergasjön: massor med gräsand här också, många hundra. Därtill 1 - c 5 - c 15 storskrakar, bland dem flera ♂ ad men också något ex i intressant övergångsdräkt. Hann ej studeras närmare. En ensam knipa ♂ ad sedd. Vi fortsatte efter

1974-11-17.

kort rast här och for upp på Skurupsvägen, tog av åt vänster uppe på åsen, passerade Dörröd och Veberöd och körde sedan mot västra Vombsjöstranden. Det skymde nu. Intet märkligt vid korsningen av åsen utom att Wolf och Lars, som nu körde först, såg dagens andra duvhök.

Vi kom till Vombsjöns V strand omkring 1620. En stor och mycket tät gås flock gick ute på ett fält ungefär V om den plats där "stora ladan" förr stod. ~~Nästan~~ Nästan enbart bläsgåsläten hördes från flocken, men jag hörde sädgås några ggr. Tuben visade att flocken var osedvanligt tät och därtill längre utsträckt (= större) än jag trodde först; ~~men~~ de flesta fåglarna gick med huvudena nedåt och betade, men när de sträckte på halsarna sågs bara bläsgäss, och de som gick närmast och inte doldes av andra befanns också vara bara bläsgäss, med rikligt med svarta streck på u.s.

Det skymde alltså, och från S delen av Vombs ängar kom ett par hundra gäss flygande mot Vombsjön, de kom rätt långt S om oss, men från dem hördes bara sädgäss. Däremot kom en flock gäss utifrån sjön ~~rätt~~ över oss, den bestod av c 12 sädgäss och 6 bläsgäss. Jag tror den fällde hos huvudmassan.

Ett par flockar vigg (c 20 + c 18 ~~ex~~ ex, sista flocken knappast bergsäkert bestämd på grund av det dåliga ljuset men i praktiken säkert vigg) kom med rasande fart västerifrån ut över Vombsjön.

Gudmund Smith med son anslöt till oss ett slag. De hade varit här en god stund före oss och sett den stora flocken komma och fälla, och hört kören. Det var påtagligt att den mest bestod av bläsgäss. Räkning var meningslös så länge den gick på marken, den var osedvanligt tät. Vi trodde fåglarna skulle lyfta och flyga ut i Vombsjön. De kavklade dämpat några ggr men lyfte inte. Smith med son åkte hem. Till sist beslöt Lars S och jag att "hjälpa" gässen. Vi gick ut på den leriga åkern. Det var nu så mörkt att man knappt ens i kikare kunde urskilja gässen på marken, och Lars S syntes inte på 400 m avstånd trots att han bar ljus överrock. Jag stannade efter 200 m, Lars fortsatte. Äntligen lyfte gässen. Trots ~~men~~ vad som sagts ovan var de inte alls svåra att se och räkna mot himlen. Jag gjorde först en totalskattning, så snart jag begrep att att alla var mot himlen; då fick jag 900 ex. Räkade dem sedan, naturligtvis snabbt eftersom de flög mot sjön, men dock först i tiotal, sedan i 50-tal, sedan i 100-tal, (d v s jag började räkningen med 10-tal, fortsatte samma räkning med 50-tal etc); nu fick jag 1050 ex. Det var en oerhörd kör av bläsgåsläten när flocken gick till väders och passerade. Ingen sädgås hörde jag då. För att informera om hur ljus (eller mörkt) det var, bör jag nämna att Lars, när han fick flocken mot himlen, försökte avgöra på de enskilda gässens storlek, vilka som var bläs- resp. sädgäss.

~~Min~~ Kollegerna f ö hade stannat kvar på vägen. De hade fått siffran 500. Jag sade min uppfattning och vad jag kommit till men påstod naturligtvis inte att jag sett 1050 bläsgäss, dels eftersom sädgäss bevisligen fanns inblandade i flocken, dels ~~eftersom~~ eftersom siffran 1050 väl kunde tåla någon justering nedåt på grund av mörkret. ~~Med~~ Med hänsyn tagen här till ~~skildrats~~ ~~skildrats~~ accepterade jag totalsiffran 900 och bedömde det som givet att inte mer än 50 - 100 av dessa kunde ha varit sädgäss. Detta ~~har~~ har skildrats så utförligt av ett särskilt skäl; se nedan. Klockan var ~~c 1653~~ c 1653 när jag räknade gässen. - Förutom gässen hördes flera gånger vipor gnälla utifrån marken, men inga sågs. Kvällen hade blivit molnigare och mörkare än dagen i övrigt. - Vi for nu hem; Gunnar Strömberg avlämnade mig i Lund. Han skulle sedan hämta sina barn i Malmö och återvända till Karlskrona. Wolf och Lars och Uno ~~med~~ med fru återvände däremot till Falsterbo; de skulle bo på fågelstationen ännu en natt och använda måndagen 18 nov. till exkursioner. De avsåg att starta så tidigt att de i gryningen var vid Vombsjön, på den plats där vi stått på kvällen.

Tisdagen 19 nov ringde Lars till mig på jobbet. Ville "avlägga rapport". De hade varit vid Vombsjön i tid, och från sjön hade på morgonen lyft enbart bläsgäss i några omgångar kort efter varandra, ~~men~~ flugit upp och, efter någon tvekan, fällt på platsen där de gick på söndagskvällen. Antalet hade varit: enligt Lars och Wolf 750 ex, enligt Uno 720 ex. Detta är, det måste jag säga, en mycket god överensstämmelse med vad jag kom till på söndagskvällen.

Såvitt jag vet den största i Sverige observerade bläsgås flocken.

Dessa 2 sidor nedskrivna direkt på maskin 20 nov. Någon "icke renskriven originalanteckning" finns alltså inte till dessa obsar.

Lördag 23 nov. 1974.

220

1974-11-23,
Inga och jag for från Lund omkr. 1100. Första ärendet var att prova en jacka, som Sonja Nyström i Tvedöra håller på att sy åt mig. Efter en stund där, med icke endast provning utan även kaffe + nybakta bullar, fortsatte vi ut till stugan vid Krankesjön, dock inte direkt utan via Silvåkra by - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjön V sida - upp till Kävlingeåns avflöde - Hjälmared - Harlösa - mot Silvåkra by - vred till höger vid det nu nedlagda sandtaget och for ner till stugan. Var här ett par tre timmar. Inga gick en promenad, jag var uppe i tornet i två omgångar. Det var fint väder, sol nästan oavbrutet, dock mera molnigt på eftermiddagen. Fin sikt, grant; men hård vind omkring 0 eller SO.

Stor aktivitet på fågel, och många fina obsar. Nedanstående artlista innehåller det mesta och det viktigaste men är kanske inte alldeles fullständig. OBS att utresan ~~från~~ från Lund företogs via S Sandby - Tvedöra; återresan, som startade omkring kl 1545, gick för ovanlighetens skull via Tvet - Torna Hällestad - Tvedöra - S Sandby.

På utresan i Ö utkanten av Lund 1 sparvhök. Gott om råka och kaja. Sedan föga förrän vi, efter uppehållet i Tvedöra, passerat Silvåkra by och hade kärret till höger. Här kretsade på avstånd 1 ormvråk och 1 ung kungsörn, mycket fint, länge synliga på bra håll. Ett kort ögonblick steg en annan örn upp över träden och buskarna i riktning mot Hällestads kyrka men försvann genast igen; jag är nästan säker på att det också var en kungsörn. Den unga kungsörnen som svävade 500 m därifrån, satte genast fart mot den andra fågeln, men, tvärt emot våra förhoppningar, kom de inte tillsynes igen. 1 tornfalk med vitt märke i ena vingen (nyligen ditsatt av Göran Högstedt) ryttlade vid kärret. Ytterligare ett par ormvråkar över ängarna. 1 rådjur låg långt borta. Små flockar sädgäss på avstånd, bara några tiotal tillsammans. Men 1 gammal havsörn med mycket kort vit stjärt flög österut ~~över Vombs~~ uppåt Vombs Norregård. Trots att avståndet var rätt långt, syntes faktiskt att näbben var ljusgul. På en stor plöjnad, S om vägen och V om Södergård, låg 9 ad och 2 juv sångsvanar, synliga vida omkring. En del råka och kråka på ängarna (strax N om vägen, d v s på Johnnys och min "kontroll yta". Vid Vombsjöstranden grant, men så blåsig att man inte kunde se vad som låg på sjön utom på nära håll. Ett par smärre gräsandflockar, skattat högst 30 ex tillsammans. Enstaka gråtrutar över sjön, på avstånd i N flera stycken; däruppe på långt håll även 1 rovfågel som troligen var en örn, men jag fick aldrig in den i tuben tyvärr. Minst 1 ormvråk till, och 1 tornfalk. Ett stycke väster om vägen, på ~~samma plats som~~ samma plats som i söndags kväll, stod en gås flock. Granskades noga i tub: jag fick summa 410 ex, vilket nog innebär att rätta summan ligger omkring ~~400~~ 450, eftersom de stod mycket tätt. Men mer än 450 var det säkert inte. Alla jag kunde se var bläsgäss! Gamla bläsgäss! Mycket fint, och roligt att flocken, eller åtminstone en stor del av den, ännu var kvar. På plöjnad framför gässen stod en flock på c 50 vipor. I Vombsjöns NV del, invid stranden c 500 m österut från NV hörnet, låg en flock på 46 gamla sångsvanar. Alla hade mycket gult; det var Cygnus cygnus. Flockar av gräsand låg också här, men de kunde inte räknas i blåsten. Vad som sågs var bara några tiotal, men stora flockar kan my. väl ha legat längre ute; sådant brukar ju ofta hända i Vombsjön.

Vi for via Harlösa till stugan. På vägen S om Harlösa sågs 1 sparvhök och strax därefter 2 ormvråkar varav 1 stjärtlös eller med abnormt kort stjärt. Vi kom båda två att tänka på gycklarörn när vi såg den! x)

I stugan var det skönt. Vi hade hela veckan haft el-elementen på lägsta värme, vilket innebar att det var c 10 grader inomhus när vi kom. Men det gick fort uppåt, sedan ~~elementen~~ elementen ställts på max.

Jag var uppe i tornet i två omgångar och granskade sjön rätt noga. Träffade en del folk som bl a sade att en grupp danskar sett större skrikörn vid Vomb för ett par timmar sedan. Fågel från tornet och från tomten; allt inräknat så länge vi var ~~en~~ kva vid stugan:

Häger några sedda, men säkert ej mer än 5 ex inalles (ungefär), alltså intet liknande fjolåret då man såg c 35 ex samtidigt.

Gräsand rätt allmän i sjön, flera flockar låg på fritt vatten men ingen nära tornet. Och flockarna var av måttlig storlek, totalt såg jag högst 200 ex. Observera dock att noggrann granskning av västra delen inte kunde ske; vinden var för hård.

Stjärtand: flock på 7 ex flög ~~fram~~ förbi och fällde c 5-600 meter ut.

Inga andra Anas-arter sedda eller hörda.

x) Tillägg: kungsörnen över Silvåkrakärrets bortre del (= V del) skrämde upp 5 hägrar

VVVVV

Vigg: allmän i sjön. Enstaka eller i ett par medelstora flockar låg de bland sothönsen. Men därtill, när en båt långt i V ställde till med stor oro på fåglarna där, sågs stora viggflockar lyfta. Sakerligen såg jag 200-250 ex inalles, och siffran för vad som verkligen fanns i sjön kan ha varit betydligt högre.

Brunand: vid första räkningen och granskningen av de på sjön liggande fåglarna fann jag knappt någon enda brunand. Strax därefter sågs några få ex flygande. Men när det blev stort uppflog i V delen av sjön, syntes rätt mycket brunand, säkert c 75 ex, och minst ~~40 ex~~ 40 ex fälldes c 6-700 m utanför fågeltornet bland sothöns.

Knipa: ~~allmän~~ allmän, minst 150 ex sågs, däribland bortåt 100 i en samlad flock. Totala antalet kan ha varit betydligt högre.

Storskrake: endast c 15-20 ex sedda, däribland 1 nästan säker ♂ juv som flög förbi relativt nära. De övriga långt ute på sjön, bland dem flera ♂♂ ad. Dessutom kom 6 exemplar flygande över sjön rätt högt mot O eller SO; sist i de raden kom en ~~salskrak~~ salskrak!

Salskrak: efter långt letande fann jag 3 ♀♀ eller juv långt ute på sjön. Se även storskraken!

Sädgås: några helt små sällskap på 2, 4 ex etc flög förbi

Knölsvan: vid första vistelsen i tornet såg jag 3 ungfåglar, inte i sällskap utan tvärtom med c 300 - 400 m inbördes avstånd men alla dock relativt nära tornet. På långt håll ~~var~~ tämligen låg 1 knölsvan ad, långt ute på fria vattnet i N halvan av sjön låg 2 ad i sällskap, och mycket långt i V och N låg minst ~~1~~ ex av svan. Huvudmängden var säkerligen knölsvan, men jag tror att det fanns sångsvan också. En flock på c 8 ex som flög lågt över sjön var mycket sannolikt ~~sångsvan~~ sångsvan; denna flock innehöll c 4-5 juv, i övrigt syntes bara ad så när som på de förutnämnda 3 juv rel. nära tornet. Totalsumma sedda svanar drygt 45.

Vid andra vistelsen i tornet sågs på relativt nära håll 2 ad och 3 juv knölsvan i sällskap. Måne de förstnämnda 3 juv som slutit sig tillsammans och därjämte deras föräldrar? Omöjligt att säga, men inte orimligt. Trots mycket letande såg ~~1~~ jag inte mer än 3 knölsvanar juv idag.

Sångsvan: se föregående art.

Ormvråk: flera kretsande över Silvåkraskogen i ganska dåligt ljus (motljus). Men jag såg att alla där befintliga ex (c 4 - 5 inalles) var ormvråk utom ett, som var fjällvråk. Även på närhåll över "Ivans Backe" syntes en ormvråk ~~i~~ i fint ljus, ett mörkt ex.

Fjällvråk: 1 ex kretsande över Silvåkraskogen bland ormvråkar. Se föreg. Längre helt omöjligt att se några färger men vingarna visade vilken art det var. Jag höll den kvar i tuben, och, äntligen, började den komma närmare och slutligen sänka sig så lågt att den avtecknade sig mot skogen: fjällvråk O.

Sparvhök 1 ex sett över sjön.

Sothöna: stora mängder syntes på sjön, men inte mer än sist, åtminstone inte synligt. De låg inte nära Ö sidan och inte i det klarvatten som är närmast tornet. Man hade annars kunnat vänta att de delvis skulle legat på läsidan vid denna ostliga vind, men det gjorde de inte, och inte heller änder eller huvudmängden av ~~svanar~~ svanar för den delen. Jag såg nog knappt mer än 2000 eller 2200 sothöns, de låg som vanligt (eller åtminstone: som de oftast gör) i ett stråk utanför de yttre vassruggarna. Därtill de ovan nämnda ~~ändarna~~ ändarna, summa i runt tal 600-700. ~~Och svanarna. Summa~~ synliga fåglar på sjöns yta alltså c 2600-2900, inte fler, dock med reservation för vad som fanns långt i V. Huvudmängden av den kontingenten tror jag dock faktiskt blev uppskrämd av en båt, nämnd härovan.

Havstrut: 1 grann ad vid sjön, sågs både ligga och flyga, och jag observerade att stora sothönsflockar lyfte och flydde undan när truten kom över. Kanske de specialiserat sig på sådant stort byte.

Gråtrut: flera sedda, ad och juv.

Ringduva: ett par ensamma ex och ett par smärre flockar på c 10-15 ex sedda

Skata sedd

Kråka sedd

Blåmes: några sedda ute i vassen

1974-11-23 forts.

35

23 nov. 1974 forts.

(222)

Gärdsmyg hördes i vassen nedanför tornet

Koltrast sedd

Varfågel: 1 ex flög över SÖ delen av sjön mot nordost

Stare: ett ex sågs över SÖ hörnet av sjön. OBS: ett ex!

Grönsiska: flera gånger sedd, antagligen rörde det sig mest om en och samma flock på c 50-55 ex som, stundom uppdelad i smärre enheter, for omkring och flera gånger satte sig i alarna nära kanalens mynning.

Hemvägen togs via Tvet - Torna Hällestad - Tvedöra - S Sandby. Gott om kråkfågel på vägen. På ett fält mellan Lilla Abusa och Mårydsvägen en ovanligt stor mängd råka, säkert 150 - 200 ex. Två ormvråkar sedda där i närheten.

Tillägg:

- a) idag på utresan en varfågel sedd nära S Sandby
- b) idag i Krankesjön 2 skäggdoppingar. De låg ute på klarvattnet i nordöstra kvadranten av sjön
- c) omkring 8 november, alltså kort efter min återkomst från England, såg jag från min bostad på Sunnaväg två tofslärkor, som sprang på gatan utanför och åtminstone några ggr plockade upp något ätbart från den cementerade gatan, nära trottoarkanten. De flög bort efter ett par minuter. Längre sedan jag såg dem.
- d) på sista tiden, alltsedan omkring 10 november, har jag upprepade gånger sett flockar av sidensvans i Lundå, ibland från vår bostad, ibland på andra ställen, ett par ggr även flockar flygande över stadens centrum. Vissa flockar rätt stora, maximalt uppåt 100 ex, men oftast 30 - 50 ex eller däromkring.

1974-11-23 forts.

1974-11-30, lördag.

Strålande väder. Inga, Lisen och jag for ut c kl 1100 från Lund. Provade kläder hos Sonya Nyström i Tvedöra och fick kaffe och smörgås. Sedan fortsatte vi till lilla stugan vid Krankesjön. På utvägen: summa 4 tornfalkar, vidare 1 ormvråk vid Tvedöra. Och 1 havsörn juv flygande sakta mot N eller NV ett par km öster om S Sandby. Mycket snyggt. (OBS hur sällan man ser örn väster om Revinge! GR). Även sågs 2 flockar fink, bofink och bergfink: en stor flock vid dungen SV Stensoffa, och en (mindre flock) i Silvåkraskogen. Kaja, kråka. Många kråkor lyfte för örnen, men bara en anföll den och förföljde den flera hundra meter.

Stugan och tornet c 1215--1520. Sedan for vi via Vombs ängar -- Vombsjöns V sida -- Harlösa till Lund, ankomst dit 1630. Mycket fin dag. Utomordentligt fint ljus. Fågel:

art	Krankesjön + tornet	Vombs ängar	Vombsjön och marken vid dess V sida, etc.
skäggdopping	2	--	--
häger	minst 12-15 ex, bl a sågs 7 stående intill varandra	1	1 Silvåkrakärret
sädgås	bara 1 + 4 + 3 överflyg.	på avstånd summa c 150 ex överflyg. Ett ex nära	--
<u>knölsvan</u>	1 ad + 2 juv + 8 ad 1 juv + 1 ad + 2 ad + 2 ad + 2 ad + c 27 ad (dessa långt bort i NV) + 2 ad som kom från Ö; en av dessa hade mycket mattare näbbfärg. - Summa alltså c 45 ad och 3 juv.	--	2 ad på sjön; de lyfte, flög mot V
sångsvan	ingen enda sedd	--	c 50 ad i NV hörnet
gräsand	summa c 300 - 500, sätt 400	--	--
brunand	summa minst 100 - 150, många hanner sedda	--	--
vigg	summa <u>över 500 ex!!</u>	--	mycket änder vid "Furets udde", däri med visshet mycket vigg
knipa	summa högst 30 - 40 sedda	--	2 sedda!
<u>salskrake</u>	summa minst 35 ex varav minst 15 ♂♂ ad	--	--
storskrak	4 sedda	--	--
ormvråk	1 sedd från tornet uppe i N och 1 i NV	--	--
fjällvråk	--	jag såg 1 ex; Inga och Lisen såg 2	--
tornfalk	1 bakom stugan (den s k "hustornfalken")	1 på ledning	--
fasan	--	--	sedd mellan Hjälmared och Harlösa
sothöna	minst 2800 exemplar!!	--	--
vipa	--	flock c 40 ex sedd av Inga och Lisen	--

FORTS

art	Krankesjön + tornet	Vombs ängar	Vombsjön + marken vid dess V sida, etc.
gråtrut	1 ad + 2 juv + enstaka ad. Därtill fällde <u>50 ex</u> eller fler uppe i NV	---	några sedda; troligen fanns många över sjön
havstrut	---	---	flera ad långt ute
skrattnås	2 sedda	---	osäkert, se följ.
obestämda måsar	---	---	<u>flera hundra</u> långt ute. Havstrut flera, gråtrut trö. allm., fisk + skratt (my) troliga också
<u>sparvuggla</u>	1 + 1 sedda otroligt fint	---	---
gröngöling	hörd	---	---
gärdsmyg	1 ex varnade ihärdigt för sparvugglan	---	---
snöskata	hörd	---	1 ex Hjälmared
obestämd trast	enstaka högflygande	obestämda trastar	sedda
koltrast	1	---	---
blåmes	sedd	---	---
bofink	hörd	---	---
grönsiska	flera flockar överflygande, antal ex 5 - 40 per flock, kan delvis ha varit flockar som setts mer än en gång	---	---
stare	---	flock 30 se sedd av Inga och Lisen	flock 35 ex
kaja	---	sedd	---
kråka	några överflygande	sedda	sedd
råka	art ifylld som här står, men inga uppgifter för övrigt; sågs dock säkert i området, exempelvis på Vombs ängar (GR vid renskriften 1984-05-22)		
skata	sedd helt nära flera gånger	---	---

Vid återkomsten till Lund såg vi en flock på c 50 sidensvansar nära den plats där Lisen och Henrik bor.

Vid vistelsen i tornet och vid Vombsjön träffade vi en hel del fågelskådare, som rapporterade följande:

- bläsgås hade de hört väster om Vombsjön, men de hade inte sett den
- kungsörn: ej mindre än 5 juv sade sig en grupp danskar ha sett på Vombs ängar
- havsörn: 2 ex sedda av danskarna på Vombs ängar enligt uppgift
- kungsfiskare hade setts av många personer vid kanalen, tydligen nära dess mynning i Krankesjöns SO hörn nära stugan/tornet
- bändelkorsnäbb sedd vid Vombsjön eller i Vombs Fure enligt uppgift av en pojke.

Min egen uppfattning om dessa uppgifter: så gott som säkert är (a), (b), (c) och (d) riktiga. Däremot är jag skeptisk gentemot (e).

S L U T

OBS vår "egen" havsörn juv på vägen!

Lördag 7 december 1974 for Inga och jag ut till stugan vid Krankesjön ett par tre timmar. Dåligt väder, mulet och mörkt. Vid ankomsten dock tämligen hygglig marksikt, så att hela Krankesjön kunde överskådas från tornet, även om det på grund av det svaga ljuset var omöjligt att bestämma vattenfågel på måttliga och stora avstånd. Sedan tätade det och blev dis på gränsen till dimma. Från tornet ett par omgångar spaning; jag såg sothöns (ett par tusen uppskattningsvis), gräsand, vigg, knipa, storskrak och salskrak. Antalet av resp arter endast grovt skattat, och föga värt eftersom mängder av fågel låg långt bort och var obestämbara. Knipa inte mycket idag, salskrak bara några få ex, storskrak däremot flera tiotal, spridda.

Inga gick en runda och såg sparvugglan på andra sidan kanalen, ungefär där järnvägskurvan slutar, i strandskogen. Flera andra personer såg den där. När jag gick dit senare, var den borta. Bara en gärdsmyg varnade. Flera personer sade sig ha sett ännu ett bortåt väster, i skogen S om sjön. När jag gick tillbaka till stugan efter det misslyckade letandet efter sparvugglan, ropade en kungsfiskare helt nära vid kanalen och flög utåt de stora buskarna utanför kanalmynningen.

Peter Öhrström hade sett en ung kungsörn över sjön bara 10 minuter innan vi kom. Inga såg en ung havsörn på sin rundvandring, den flög helt nära över sjöns Ö strand.

Ystad och Krageholmssjön söndag 15 dec 1974.

Trots miserabelt väder for jag med tåg till Ystad på lördagsmiddagen 14 dec. Väderleksrapporten spådde bättre väder för söndagen, och det blev det också. Lördagen alldeles ovanligt mörk och regnig, och blåsten var hårdare än jag trott, det syntes vid Ystads hamn, där jag gick en kort runda efter tågets ankomst kl c 1425. Gott om mås (skratmåsar, gråtrut), eljest intet sett så när som på en mörk ejder i hamnbassänger ^{gråsparvflock och}

Jag bodde på Hotel Continental på natten. Tog det lugnt och hade skönt.

Söndag morgon, omkring kl 0815, när jag tittade ut, var det visserligen grått men mycket lättare molntäcke än på lördagen, och intet regn. Klara fläckar syntes då och då. Måsar, enstaka eller flockvis, över staden, bl a ett par rätt stora skratmåsflocka men även gråtrutar förstås. Förvånande var däremot det övriga fågellivet över staden: det var turkduvor, och det i stort antal. Ensamma eller några tillsammans flög de åt olika håll, dock mest neråt stora spannmålsmagasinet i hamnen, tycktes det. Tåta flocka förekom ej, men man kunde samtidigt se 15 - 25 ex flyga över staden, och inalles måste jag sett över 100 ex, kanske mycket mera.

En sparvhök sågs kretsa över stadens centrum nära hotellet.

Omkring kl 1015 taxi till Krageholmssjön, närmare bestämt till "Jägarehuset" (det heter så på kartan), beläget vid SV delen av sjön, där den privata vägen tar av från allmänna vägen. Gick sedan uppåt längs den privata vägen en sträcka, sedan ner på den trevliga sluttningen mot sjön, där det växer grova lövträd. Mycket högt vatten i sjön, flera decimeter högre än normalt. Ingen is på sjön, men väl 10-15 mm tjock is på den översvämmande ängen vid V stranden. Gick sväng här, fortsatte sedan ner i krokar genom skogen och på fälten till utsiktspunkten vid S spetsen (här bl a gulsparvflock, stor mesflock med övervägande talgoxe, minst 300-400 bergfinkar; nötväcka, trädkrypare, 1 ljus ormvråk etc). Gick sedan längs sjön på den stora udde som skiljer S viken och SO viken. Trevlig terräng. Men plöjnaden var oerhört lerig och tunggången. Mest gick jag dock i skogsridån längs sjön. Gick långsamt, tittade på skrakflocken och övriga fåglar i sjön, såg de 2 havsörnarna ad sitta på Lybeck (där hade de suttit i timmar). Gick från till Krageholms slottspark och gick igenom denna. Bäck (avloppet) oerhört mycket vattenrikare än jag någonsin sett förut, och hela parken var vattendränkt, det rann vatten rikligt från N och NO genom den fina, ovårdade biten av parken ner mot avlopps-bäcken. Kom till skarpa vägkröken vid förvaltarbostaden kl c 1420; hade beställt taxi att hämta mig där kl 1445. Väntade och satt då och tittade över sjön från plats med fri sikt bakom ekonomibyggnaderna. Taxin kom i rätt tid. Snabbt till Ystad. Tåget till Malmö gick 1525, till Malmö 1631, därifrån tog jag buss eftersom det ligger bäst till när man bor på Klostergården. Jag kom hem c 1740, och bara en kvart senare kom Inga tillbaka från Västergötland, där hon hälsat på sin mamma ^{i Axvall} och sin bror med familj på Högetomt.

Skön tur hade jag haft, men det var många år sedan jag gått i så lerig och tunggången mark.

Artlista se nästa sida.

1974-12-15 fots.

- skäggdopping 2 + trol 1 till .
 häger flera ex .
 sädgås flock 5 flög över mot Ö .
 gräsand allm i N delen av sjön, .
 säkert 500 ex .
 brunand 1 ♂ ad .
 vigg en flock på 10, ett par andra .
 småflockar resp enst ex .
 knipa ofta sedd flygande och liggande .
 på vattnet, enst eller parvis, .
 men inga flockar. Summa nog .
 högst 20 ex, men fler kan ha .
 funnits i N delen .
 storskrak praktfull flock på c 180- .
 190 ex varav drygt hälften ♂♂ .
 ad. Dessutom ett par ♂♀ och .
 ng enstaka ex .
 salskrak sedd flera ggr, men alltid .
 bara ensamma ex, flygande och .
 liggande. Ingen ♂ ad sedd, .
 däremot säkert minst 1 icke .
 utfärgad ♂. Totalt högst .
 5-8 ex .
 glada 1 ex lågt över fälten SO om .
 Sövestad när jag for ditupp .
 med taxi från Ystad. Senare, .
 just när jag var nästan färdig .
 med min vandring och stod vid .
 Krageholms slottspark, kom .
 1 glada på håll i NO, kretsade .
 de och gled sedan bort mot SO..
 sparvhök 1 ex kretsade över Ystads .
 centrum på morgonen, men där- .
 efter ej sedd .
 fjällvråk ej sedd på rundvandr, men .
 1 ex ryttlade över stranden .
 nära järnvägen när jag var .
 på återresa mellan Ystad och .
 Charlottenlund kl c 1532 .
 ormvråk summa 3 eller (trol.) 4 ex .
 sedda på rundvandr, därav 1 .
 ljus ex i skogen nära ut- .
 siktspunkten vid sydsidan. .
 Detta ex ej vitt utan snarast .
 ljusbrunt med teckningar el. .
 fläckar i vitaktigt. Detta ex .
 (eller möjligen ett annat i .
 dess sällskap, som jag aldrig .
 såg ordentligt) ropade ett ~~par~~ .
 par ggr. .
 kungsörn 1 juv kretsade över stranden .
 nära sjöns sydl punkt vid .
 vandr. början. .
 havsörn 2 ad satt i torrtopt på Lybeck. .
 Satt mycket länge stilla, sä- .
 kert 2 timmar från det jag ~~såg~~ .
 fann dem. Mycket andfågel låg .
 i sjön nedanför. Av en slump .
 såg jag när de lyfte, de ~~svann~~ .
 flög då bortåt N eller NO och .
 skrämde förstas upp en hel .
 del änder, men på långt håll. .
- tornfalk 2 ex ryttl vid landsvägen mellan .
 Ystad och Sövestad. Eljest ej sedd. .
 Båda precis vid vägen, vek ej undan för .
 bilar som kom 3-4 meter snett nedanför .
 dem .
 fasan sedd och hörd rätt många ggr .
 sothöna några få ex i sjön, ensamma, i vasser .
 eller vasskanten .
 okänt ~~vassvippa~~ läte "pyck" eller "byck" .
 eller "bick", enstaka eller med oregel .
 bundna mellanrum på flera sekunder, .
 hört i viken utanför slottsparken. .
 Klangfärg som sumphönsfågel. Sannolikt .
 minst 2 ex på begränsat område. Art .
 oviss men kan möjligen ha varit ett ~~få~~ .
 mig okänt rörhönsläte. .
 skrattnås allmän Ystads hamn men ej eljes .
 fiskmås sedd Ystads hamn, och flera tiotal .
 Krageholmssjön, ad och juv men trol .
 mest ad. Försökte ibland ta byte från .
 storskrakarna men jag såg inte säkert .
 hur det lyckades .
 gråtrut många Ystads hamn förstas. Över Kra- .
 geholmssjön flög flera ggr enstaka ex .
 eller smärre förband på 3-5 ex. Både .
 ad och juv .
 turkduva mycket allmän över Ystad på morgonen .
 när jag tittade ut från hotellrummet. .
 Flög åt olika håll, dock trol mest ner .
 mot hamnen. Säkert såg jag 100 ex, och .
 jag var inte "med från början". Förutom .
 turkduvor flög måsar (skratt mest) .
 över staden i stort antal. .
 (OBS: ingen ringduva sedd!) .
 större hackspett 1 ex sett nära i de stora .
 lövträden vid strandslutningen N om .
 "Jägarehuset". .
 varfågel 1 ex i trädtopp på avstånd .
 gårdsmyg hörd flerstädes .
 rödhake hörd i Krageholms slottspark 1 ex .
 koltrast flera sedda, jag tror alla var ♂♂ .
 rödvingetrast ng få uppskrämda i strandskogen .
 vid sjöns SÖ del och i parken .
 talgoxe stor flock i skogen nära "utsikten" .
 blåmes mycket ofta sedd .
 entita flera ggr, även med talgoxarna .
 nötväcka sedd och hörd flerstädes .
 trädkrypare hörd vid "utsikten" .
 gulspurv flera nära hackspetten och flock på .
 minst 10-15 i brynet S om "Jägarehuset" .
 bofink några få sedda nära .
 bergfink flera stora flockar, många 100 in- .
 alles; delvis nära, delvis på håll. .
 grönfink enst ex + flock c 18 .
 grönsiska 2 ex i alar vid stranden .
 domherre hörd ett par ggr .
 gråspurv flera vid ekonomibyggnaderna .
 pilfink tydl flockar överflyg vid V stranden, .
 och 1 ex sågs finfint i snår vid Jägare- .
 huset. Här satt säkert flera. .
 kråka bara 1 ex hördes och sågs flyga mot S .
 kaja 2 ex flygande på håll. OBS det ringa .
 antalet kråkfågel. SLUT.

1974--12--21, lördag.

Ut att inventera Vombs Ängar, start från Lund 1210. Lisen följde också med. Vi körde direkt till Öbacken, där jag gick av. JaG gick först till provytan och genomvandrade denna ända till sydligaste spetsen. Sedan tillbaka i sicksack till NO delen av provytan, och så kontrolllytan.

Provytan undersöktes 1240--1345, kontrolllytan 1350--1420. Mulet, grått, sikt 2--3--4 km, vilket är fullt OK för inventering. Mycket mildt; temp. i Lund var 7-8° C. Svag vind, delvis regn i början, men svagt, och det tog slut. Oerhört blött på ängarna, massor av yvatten i Klingavälsån. Ingen avsiktlig bevattning av ängarna, men mycket vatten i "central-diket". Vattenpölar och större vattenytor fanns här och där, dock på provytan i rätt måttlig omfattning och på kontrolllytan mycket litet. Däremot var all mark blöt och vattendränkt. Mellan ytorna, dvs omedelbart söder om "oljevägen", fanns stora pölar och dammar på mark med kort gräs och föga tuvor. Och neråt lövdungarna, alltså längre norrut på ängarna, fanns stora översvämningar, ungefär som i gamla tider. - Fågelliv:

(a) på provytan och över densamma:

- 1 sädgås endast överflygande, först flockar på 9 ++ 3 + 11 + någon liten flock därtill; senare blev det oro på gäss neråt Norregård eller längre bort, kanske p g av närvaron av danska ornitologer, och därvid flög c 42 + 3 + 55 + 28 + 20 + c 60 + högst 30 ex mot S, delvis över provytan, delvis längre österut. Enbart sädgäss, och av dessa c 240 ex flög nog c 100 - 120 över provytan.
- 2 ormråk: 1 ex i träden nära provytans S spets; skrämde av mig lyfte den och flög österut.
- 3 tornfalk: 1 ex envist ryttlande, först över ytans S del, sedan längre norrut. Sågs länge och ofta.
- 4 fiskmås i gleasa förband av ad och juv, därav mycket juv, flög över ängarna ungefär från NO mot SV, totalt c 100-150 ex. Nästan alla kom kl 1240-1315. Fällde ej på provytan, kanske något enstaka ex gjorde så kortvarigt. Se även nedan.
- 5 gråtrut: spridda ex ad och juv flög över ytan, totalt nog 25 - 40 ex. Delvis i sällskap med fiskmåsar. Se även nedan.
- 6 kråka allmän på ängarna: senedan. Men på provytan satt endast ett måttligt antal, trol. aldrig över 15 ex. En del ex överflygande, se ock nedan.
- 7 råka } omkr. kl 1310 stort uppflog av kaja, det var minst 150 + 10 + några
- 8 kaja } till. Vidare av 10 - 15 kråkor och c 10 - 12 råkor. (Allt detta) SV om provytan, men de flög över denna yta mot NO. Fällde ej.
- 9 steglits: flock på 6 ex på Cirsium lanceolatum-bestånden vid Klingavälsåns svaga krök. 3 ex flög upp men fällde åter hos de andra. Därutöver intet på eller över provytan.

(b) på kontrolllytan och över densamma: ingen fågel rastade här, möjligen satt dock några kråkor på staketet längs norra gränsen. Men över ytan flög i början en del fiskmåsar och några gråtrutar, ehuru mycket färre i antal än över provytan. Vidare flög häröver litet sädgås: 20 + högst 10 eller 15 därtill. Och kråka och kanske kaja och råka flög också över.

(c) ängarna och angränsande marker utanför provytan och kontrolllytan hyste visserligen inga stora märkligheter men dock rätt mycket fågel:

- 1 sädgås: utöver vad som ovan sagts flög en del småflockar på långt håll, bl a i söder neråt Sjöbovägen.
- 2 sångsvan: minst 8 ex ad gick på plöjnad rätt nära Vombs Södergård. Det kan ha varit flera än 8.
- 3 ormråk: 1 ex fällde i träd uppåt lövdungarna
- 4 fjällvråk: 1 ex satt länge i litet träd strax V om provytan
- 5 vipa: 1 ex svängde omkring i luften uppåt lövdungarna. Där var ovanligt stora översvämningar, men jag gick inte dit.
- 6 fiskmåsar. Redan kl 1250 blev en mycket stor flock fiskmåsar uppskrämd nere i SV, bortom det gamla "ängsvattnarhuset", som numera bebos av en herre vid namn Skude. Det var minst 600 fiskmåsar, de var länge uppe och kretsade men fällde tydligen igen. Överflygande fiskmåsar i betydande antal kom över ängarna; se ovan. - Vid en del stora pölar och översvämningar just mellan prov- och kontrolllyta vistades c 30-50 fiskmåsar ad och juv samt en del gråtrut och mycket kråka, men de var skygga och lyfte på långt håll. Se ovan och nedan. - Även neråt stora översvämningarna vid lövdungarna sågs fiskmåsar.

- 7 gråtrut: överflygande se ovan. Det var rätt många ex, några dussin kanske, och detta är en hög siffra för denna lokal, men jämfört med fiskmåsaarna var ju antalet ringa. Gråtrutar bestod av både ad och juv. - Den stora flocken på c 600 fiskmåsar innehöll ett ringa antal gråtrutar. - Vid vattenpöslarna och översvämningarna mellan prov- och kontrolllytan stod också säkert 20-25 gråtrutar, mest ad; och några sågs också neråt lövdungarna och översväm. där.
- 8 stare: flock på minst 120 ex sedd över ängarna N om kontrolllytan ett par ggr.
- 9 kråka se ovan; därtill många ex, säkert 30-40, vid översväm. mellan prov- och kontrolllytan, och nog 75 - 100 ex längre norrut, alltså norr om kontrolllytan. Ett ex med vitaktiga vingmärken på båda vingarna sågs väl.
- 10 råka i sistnämnda kråkfågelflockar; ej räknad men säkert några tiotal ex.
- 11 kaja allmän norr om kontrolllytan rills. med kråka och råka. Nog 200 kajor sedda. Slut på obsarna på Vombs ängar med omgivande marker.

Inga och Lisen kom till Öbacken kl 1420 och hämtade mig. Vi for till stugan. Jag gick upp i tornet och var där kl 1428-1453. Mulet, måttlig sikt, men tillräckligt för att granska sjön, även om - som vanligt - vattenfågel på långt håll inte kunde bestämmas. Jag såg från tornet:

- 1 häger några ex flygande Och rastande, ej över 4 - 5 ex inalles
- 2 knölsvan: 2 ad rätt nära varandra i SO-viken. Jag såg inga juv, men sådana kan ha funnits. - Långt uppe i NV låg inalles minst 9 vita svanar, art oklar men troligen knölsvan.
- obestämd svan: se föregående.
- 3 gräsand: på sjön synliga och bestämbara c 250 ex, kanske fler. Lätet hördes ofta. Flockar, de flesta rätt glesa, men fritt synliga på klarvattnet. Se vidare under sothöna.
- 4 vigg: ringa inblandning i sothönsens huvudmassa, och några smärre flockar. Högst 30-40 ex sedda. Se sothöna.
- 5 knipa: spridda ex ute på klarvattnet och därtill ett par flockar, delvis flygande, trol. oroad av havstrutar. Flockar rätt små, c 10 + 20 ex. Se sothöna.
- 6 storskrak enstaka eller parvisflerstädes, både i SO-hörnet och långt ute, men inga flockar sedda. Totalt sågs högst 15 ex.
- 7 salskrak: i SO-viken nära tornet först 3 ♂ ad + 3 andra ex, sedan 2 ♂ ad, sedan 5 ex som inte var ♂ ad. Långt ute sågs enstaka ♂ + en icke-hanne ad + minst 4 flygande ♂ ad + enstaka ex därtill. Totalt sågs minst 15-18 ex varav drygt hälften var ♂ ad.
- 8 duvhök: när vi startat hemfärden kom en stor grann duvhök alldeles över husen i Silvåkra by. Jag var rädd att den skulle jaga tamhöns, men intet hördes, och fågeln återsågs ej.
- 9 sothöns: mycket allmän. På klarvattnet nära vassens yttre ruggar minst 1200 ex synliga, därtill långt i norr nära stranden minst 150 ex, troligen flera. Totalt sågs av mig c 2700 simfåglar på vattnet, varav:
sothöns	1350	→ Alltså summa (minst) 1700 bestämbara ex. Därtill <u>över 900 obestämbara</u> ex långt uppe i NV. Huvudmassan låg samlad tätt längs vassen utanför (f d) Almen. <u>Troligen</u> var det allra mest sothöns och en viss andel vigg.
gräsand	250	
vigg	högst 40	
knipa	minst 30	
storskrak	15	
salskrak	minst 15	
summa c		1700
- 10 havstrut: 3 ad + 1 vix ad över sjön; de fällde ofta och oroad andfåglar och sorhöns.
- 11 gråtrut: summa kanske 10-15 vid sjön eller i sjön; därtill en del ex, kanske c 20 i allt, överflyg. mot V.
- 12 fiskmåsa några överflygande.
- 13 gårdsmyg 1 hörd
- 14 grönsiska 1 ex förbiflygande
- 15 stare: ett ex flög mot V. ■

OBS: oerhört högt vatten i Krankesjön. På hemvägen sågs 1 tornfalk på tråd nära sjön och 1 ormråk vid Stensoffa. På utvägen nära Lilla Abusa - Tvedöra mycket kråkfågel, flera hundra kajor, därtill kråkor och råkor sedda (men i my. mindre antal!). Även 1 skata sedd, och 1 fasan ♀ sedd.

På hemvägen stannade vi hos familjen Nyström i Tvedöra och fick kaffe. Satt där länge: kl 1520 - 1640.

1974-12-22, söndag.

Jag gjorde en vandring på 45 minuter från Klostergården nerom järnvägsbron och åter. Ingen fullständig artlista. Men alla rovfåglar antecknade: det blev summa 1 tornfalk och 1 ormvråk. Vidare noterades 35 ringduvor, 25 skrattnåsar, och knölsvan sågs.

1974--12--25, juldagen.

Fint väder. Milt, till stor del sol, men frisk vind omkring V. Inga och jag gjorde rundtur Lund -- Harlösa -- Vombsjöns V sida (här flera uppehåll) -- Heljesjön -- Vombs by -- Vombs ängar -- Silvåkra -- stugan och tornet vid Krankesjön -- hem via Kvinnevads f d hållplats - Revinge. Start 1130, hem 1430. Vid Vombsjön mötte vi bl a Jens Bruun, vid tornet Jan Elmelid m fl. Artlista:

art	Vegen Lund- S. Sandby Harlösa	Vombsjön	översväm- ningarna	Helje- sjön	Vombs ängar med omgivn.	Krankesjön från tornet	anm.
skäggdopping häger sädgås	2 flyg. Skatte- berga	1 (Elmelid) 1 flygande summa 25 flyg.	40	1 > 13	summa > 250	c 3 - 4 5 överflyg.	+ + +
bläsgås knölsvan			1 ad c 35 - 40 varav över 10 juv			2 ad + 2 juv	+ +
sångsvan obestämd svan	1		c 30 - 40 ad				+
gräsand		c 100 vid Hjälmaröd	fåtalig	50		c 200 synl.	+
kricka vigg				5 7		c 400	+
knipa		8		1 ♂ ad		40 + 15 + mycket fler	+
storskrak		1 överflyg.		4		spridda ex, fåtalig	+
salskrak		2		14 varav ingen ♂ ad		4 + 1 ex; ingen ♂ ad	+
ormvråk					1	2	+
fjällvråk	1 Rev.				1		
havsörn					1 juv		+
blåhök	1 juv Revinge						
tornfalk		1 + 1				1	+
sothöna				15		2200	+
skrattmås		några	trol. flera tiotal ex.			25	+
fiskmås	sedd	några ex	täml. allmän	sedd	flera	flera	+
gråtrut		några sedda	sedd	sedd	sedda	några ex	+
större hackspett						1 ex: Inga	
snöskata					flock 150 ex	2 ex	
grönsiska						10 + 30 + flera till	
stare						c 75 ex	
skata						flera sedda	s hemvägen
kaja	flock	fåtal ex			sedd	fåtalig	
råka	många				allmän		
kråka	många	sedd	sedd	sedd	allmän	några ex	+

FORTS.

Kommentarer:

skäggdoppingen var i fin vinterdräkt.

sädgås: små eller tämligen små överflygande flockar sågs ett par ggr, men de flesta sågs på avstånd på Vombs ängar eller flygande däröver, särskilt uppåt Norregården

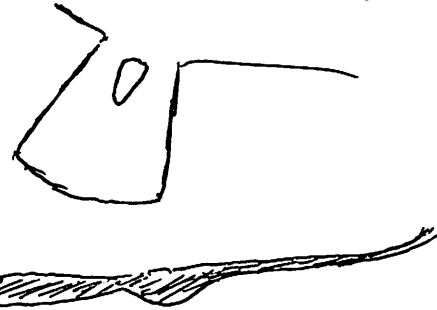
bläsgås: en ad bland c 10 sädgäss; bläsaren gick i vattenkant på grönt gräs. Därutöver ej sedd, trots att danskarna sade att hela denna flock bestod av bläsgäss. Men naturligtvis kan jag ha missat eller förbisett enstaka juv!

knölsvan och sångsvan låg blandade på översvämningarna. Siffror approximativa. På ett ställe 4 ad knölsvanar och minst 10 juv, dessa troligen enbart knölsvan. Inga sångsvanar juv sågs med säkerhet. - I Krankesjön i SO hörnet 2 ad och 2 juv knölsvanar. Inga andra svanar sågs i sjön, men sådana kan ha funnits långt bort i väster; det är nästan alltid svårt att se.

gräsand + övrig andfågel + sothöns i Krankesjön: summa summarum c 3000 ex ~~synliga~~ synliga, varav c 2200 sotare, c 200 gräsänder, vigg mycket talrik, i västra delen ungefär nedanför f d Almen kan ha legat många hundra ex, dock såg jag att här också låg mycket sothöns. Skrakar fåtaliga, se tabellen, storskrak nog högst 10 ex sedda. Några hundra obestämda ex, d v s andfågel och/eller sothöns. Jag granskade fåglarna noga, men siffror ofta approximativa, eftersom säker bestämning var omöjlig på stora avstånd i blåsten. OBS den relativt goda tillgång en på salskrake m m i Heljesjön.

ormvråk: 1 ex på norra delen av Vombs ängar, och 1 intressant ex vid Krankesjöns

Ö sida. Fågeln mörk, men på stjärtens översida fanns en rent vit fläck nära basen, se skiss: Denna fläck synlig på långt håll. Fågeln var skadad eller hade åtminstone abnorm vinghållning; nedre skissen ~~visar~~ visar hur den tedde sig framifrån. Detta jämte färgkaraktärerna gjorde att möjligheterna till felbestämning var stora om man inte iakttog försiktighet. - Den andra ormvråken vid Krankesjön var en normal mörk fågel.

havsörn: 1 juv satt och åt på ängarna nära Norregården, med 4-5 kråkor runtom, och på rätt nära håll gick säkert 150 sädgäss, kanske flera, men flocken i sin helhet ej synlig. - På närmare håll norr om "oljevägen" gick c 75-100 gäss, enbart sädgäss.

gråtrut: spridda ex vid Krankesjön, ängarna, översväm.

fiskmåsar rätt allmän vid Krankesjön, på Vombs översvämningar samt på översväm. vid Revingehed på hemvägen. Därvid sågs dessutom mycket fiskmåsar flyga ungefär söderut mellan Revinge och Skatteberga, säkert 75 - 100 ex, låg höjd. Även enstaka ex senare (med m l m samma beteende).

skrattmåsar fåtalig, se tabellen, därtill fanns ett par tre ex inblandade bland nyssnämnda fiskmåsar mellan Revinge och Skatteberga; och över Silvåkra by sågs en tät flock på c 25-27 ex högt uppe, kanske skräm, men någon orsak härtill kunde jag inte se.

tättingar ej mycket studerade, men allt som sågs är antecknat. OBS: sällsynt med starar i flock i inlandet vid denna tid på året. Grönsiska flera flockar.

Kråkfågel my. allmänna på delar av Vombs ängar, ej minst på området närmast "oljevägen", den bit som varken tillhör provytan eller kontrollytan.

-- -- -- -- --

Vattenstånd oerhört högt. Vombsjön mycket högt vatten. Området väster om Vombsjön hade stora översvämningar, säkert 700 x 1000 m, approximativt, med litet land uppstickande här och där. Även längre nedströms syntes ~~avsevärda~~ avsevärda översvämningar. På Vombs ängar många vattensamlingar. Krankesjön hade mycket högt vatten. Jag tog svartvit-bilder från tornet.

1974-12-29, söndag.

Ösregn på morgonen. detta avtog dock framåt f m. Mycket mörkt och mulet. Flera plusgråder. Kl 1122 start mot stugan vid Krankesjön. Regnet upphörde m l m, men det förblev mulet. Sikt dock flera km. Erik Hansen vid tornet. Jag var uppe i tornet 1150-1245, sedan drack vi kaffe i stugan; sedan sågs stor oro på änder, sedan var jag på nytt i tornet c 1325-1345. Därefter Vombs ängar, med ett par stopp; vi svängde norrut före Södergård, passerade Nygård-Norregård och kom ut till Vombsjöns V strand. Sedan ytterligare ett par stopp. Fullt med ornätologbilar överallt. Massor av vatten. Rekordhøgt vattenstånd i Krankesjön, dito på ängarna; och my. stora översvämning. V om Vombsjön och vid ån vid Revinge etc, trots nyligen utförd "upprepning". Lämna Vombsjön c 1450, till Lund / c 1522.

Mycket rikt fågelliv, stor aktivitet, säkert beroende på att regnet upphörde och att även molntäcket började lätta omkring 1400, visserligen sakta och ofullständigt, men i alla fall. Det blev faktiskt en stund av sol ~~genom molnen~~ omkring 1515-1525, just när vi kom hem; och himlen var då till 50 % molnfri. Sikten var då 20 km; Malmö syntes bra. - Artlista mycket fin:

art	Krankesjön	Vombs ängar	Översvämningarna V om Vombsjön
häger	minst 3 - 4 ex	2 uppskrämda	1 ad
<u>rördrom</u>	1 lyfte nedanför stugan! Flög 75 m. Sågs av mig + Erik Hansen + flera!		
sädgås	flera hundra lyfte långt i NV, nog ungefär NV om Stensoffa. Även 10+10 mot Ö över Kr. samt senare 80 högt mot SO	200 på provytan och 600 utanför utanför Nygård, därtill flyg.ex.	ungefär 50 sedda
allmänt om gässen: ovanligt hög siffra, och delvis på ovanliga platser			
bläsgås		nog 60-80 ex sedda	
knölsvan	2 ad + 1 juv SO-hörnet		minst 25 ad och 15 juv sedda
sångsvan			c 114 ad och 20 juv sedda!
obest. svan	1 ex Krankesjön NV		
allmänt om svan på översvämningarna: summa 139 ad och 35 juv räknades, inalles, av båda arterna. <u>Alla ex ej säkert artbestämda</u> , detta gäller både ad och juv, men de angivna siffrorna är ungefär riktiga			
gräsand	summa c 150 sedda		bara få ex sedda
kricka	3 sedda av Erik Hansen		
vigg	<u>ungefär 1000 ex!!</u>		ej översv., men några ex i Vombsjön
knipa	ungefär 250 ex, varav massor av ♂ ad		
storskrak	inalles 30-50 ex, varav många ♂ ad		
salskrak	summa 10 ex varav 3 ♂ ad		
översvämningarna betr. andfågel se även under sothöna			
duvhök	1 över Silvåkraskogen kl 1230		
sparvhök	1 över Silvåkraskogen kl 1330	1 över ängarna	

forts.

1974-12-29 forts.

art	Krankesjön	Vombs ängar	Översvämningarna väster om Vombsjön
fjällvråk		minst 3 ex sedda	1 ex
ormvråk	1 över Silvåkraskogen	3 ex sedda	också 3 ex sedda
<u>kungsörn</u>		vid Norregård 2 juv varav 1 lätt ruggande och 1 mörkt ex som ej ruggade	
<u>havsörn</u>	1 på långt håll Almen-Stensoffa	1 juv flygande på håll	
blåhök	1 ♀ eller juv över sjön	Inga såg 1 ♂ ad vid Norregård	
tornfalk	den vanliga "hus-tornfalken" sedd	2 + 1 ex, därtill den "vita" vid Silvåkrakärret	2 ex sedda
fasan		1 ♂ sedd	
sothöna	på sjön sågs över 2000 sothöns + över 500 änder + uppe i NV minst 1000 ob.vattenfågl.		
skrattmås			sedd i osäkert antal på översv. samt flock 10 ex över Vombsjön
fiskmås	några ex	allmän, ad och juv	troligen allmän
gråtrut	några ad och juv	allmän	allmän, nog c 20 juv och my.approx. 25 ad
havstrut		1 ad, 1 vix ad, och 1 juv	
ringduva	flock 13 över sjön, trol. uppskrämd av duvhöken		
gröngöling	hörd av mig och sedd av Inga		
sånglärka	1 överflyg. kl 1315		
blåmes	flera sedda		
grönsiska	flock, först 100 ex, sedan 160 ex		
bergfink	flock c 1000 ex, dock på håll och ej kritiskt bestämd		
stare		minst 200 ex sedda	
nötskrika	sedd av Inga		
kråka	några ex sedda	över 50 sedda	många sedda
råka		50 - 100 sedda	
kaja		över 150 sedda	
skata		sedd Norregård	sedd nära Hjälmared

FORTSÄTTNING

1974-12-29 forts.

Därtill begav det sig, att relativt mycket fågel sågs både på ut- och hemvägen.
På utvägen noterades:
tornfalk 1 ex vid Revinge
fasan sedd
fiskmåsar c 250 sedda vid Skatteberga
gråtrut enstaka sedda
koltrast 1 sedd
kråka allmän
råka mycket allmän
kaja många sedda.

Utvägen togs via S Sandby - Revinge.

På hemvägen antecknades:

sädgås 800 ex lyftande vid Sandby mosse
blåhök 1 ♀ eller juv sedd vid Skatteberga
tornfalk: 1 vid Harlösa, 1 Hunneberga, 2 Revinge, 1 Hardeberga och 1 Lund. Detta är
ovanligt mycket och innebär att minst 12 tornfalkar sågs inalles på denna rundtur.
ormvråk: 1 sedd på hemfärden
fasan: flera sedda
skrattmåsar: rätt allmän vid Revinge etc, dock högst 40 sedda
fiskmåsar: många
gråtrut: flera sedda
grönfink: flock 7 ex S Sandby
kråka allmän
råka många sedda
kaja också många sedda
skata sedd S Sandby.

Hemvägen togs via Harlösa - Revinge - S Sandby.

Ytterligare kommentarer saknas.

En av de mycket få kalla dagarna under julveckan, nästan säkert var det nyårs-
aftonen 31 december 1974, gick jag upp till Zootis omkring kl 1230. När jag kom förbi
stationen, flög 4 knölsvanar (2 ad och 2 juv) mot väster på ganska stor höjd.

1

Färder i Donaudeltat 8 - 13 april 1974

- 8 april: 1330-1445 bärplansbåt Tulcea - Sulina vid Svarta Havet, därefter
1530-1600 med samma båt tillbaka Sulina - Crişan.
Kort rundvandring i Crişan på kvällen.
- 9 april: 0950-1440 besök vid sjön Obretinu Mic, belägen V om Crişan. Färden företogs med roddbåt på kanalerna S om Sulina-armen. På eftermiddagen vandring i Crişan med utkanter.
- 10 april: 0950-1130 iakttagelser i Crişan.
1130-1750 besök vid sjön Iacub, belägen ungefär SSO om Crişan. Färden företogs med roddbåt på kanalerna, mest Canal Caraorman.
På kvällen kortvariga iakttagelser i Crişan.
- 11 april: 0715-1830 besök i byn Letea och angränsande skog i NO delen av deltat.
Färden företogs med motorbåt. Utresan gick först nedströms stora Sulina-armen, sedan uppför gamla Sulina-armens östligaste del, därefter på Canal Măgearu till Letea. Återfärden först på Canal Măgearu, sedan på en nordligare route längs gamla Sulina-armen mot VSV + SV fram till det nyuppförda hotellet på Sulina-kanalens norra sida mitt emot byn Crişan.
- 12 april: 0800-1430 besök vid en sjö kallad "Svansjön" och ett par angränsande smärre sjöar, alla belägna ungefär SV om Crişan. Av kartan att döma måste vi ha besökt sjöarna närmast öster och nordost om den stora sjön Isacov.
Färden företogs med roddbåt.
1630-1855 vandring i Crişan med utkanter, även ett stycke söderut i riktning mot byn Caraorman.
- 13 april: 0755-0820 vid flodbåtarnas tilläggsplats i Crişan.
0820-1235 färd med långsam flodbåt Crişan - Tulcea.

Fågelförteckningen innehåller endast de arter, som sågs i Donaudeltat fr o m avfärden från Tulcea 8 april t o m återkomsten dit 13 april.

Förkortningar: ♂ = hanne

♀ = hona

ad. = adult = gammal fågel (utfärgad, könsmogen)

juv. = juvenil = ungfågel (fullvuxen, flygfärdig, självständig, men bärande ungfågelsdräkt, som skiljer sig från den gamla fågelns dräkt; vanligen ej könsmogen).

syn. = synonym = annat vetenskapligt namn, som numera av olika skäl ej, eller ej ofta, är i bruk.

Artlista med kommentarer

Skäggdopping (Podiceps cristatus) sedd i nära nog alla besökta sjöar men i måttligt antal, sällan mer än 5 - 8 ex. samtidigt. Aldrig i trånga kanaler men väl på breda sådana, t.ex. gamla Sulina-armen.

Gråhakedopping (P. griseigena) sedd i de flesta besökta sjöar. Individantal antagligen nästan lika stort som skäggdoppingens. I "Svansjön" 12/4 minst 25 ex., fördelade på ensamma fåglar och flockar på upp till 8 ex.

Svarthalsad dopping (P. nigricollis) enstaka ex. 9/4, och minst 3 ex. i "Svansjön" 12/4.

Pelikan (Pelecanus onocrotalus) 9/4 flock på 80 ex. långsamt glidande mot N eller NV. 10/4 kom över Crişan på f m 3 ad. + 3 juv. och snart därefter 5 ad. + 5 juv.; alla gled ungefär norrut. Alla gamla fåglar var klara onocrotalus. För några ungfåglars del är artbestämningen inte lika säker.

Storskarv (Phalacrocorax carbo) sågs dagligen flyga förbi åt olika håll, men vanligen enstaka eller parvis; endast en gång en flock på 10. Måttligt antal, antagligen aldrig mer än 15 - 25 sedda per dag.

Dvärgskarv (Ph. pygmaeus) sågs i ringa antal 8/4, 9/4 och 13/4. Största antalet sistnämnda dag med c 12 - 15 ex, annars bara ett fåtal per dag.

Rördrom (Botaurus stellaris) hördes tuta på ganska många ställen från vasshaven, även nära byn Crişan. Särskilt runt sjön Iacub ofta hörd. Aldrig någon hög intensitet i lätena. Alla noteringar gäller dagtid.

Natthäger (Nycticorax nycticorax) sedd dagligen fr o m 10/4. De flesta observationer gällde enstaka ex. eller par, som rastade i träd eller snår vid kanalbankarna; stundom lyfte de på långt håll, stundom stod de kvar tills båten kommit helt nära och försökte då undvika oss genom att krypa längre in i grenverket hellre än att ta till flykten. Flera gånger sågos enstaka ex. eller småflockar flyga förbi mitt på dagen, men en ökad aktivitet på kvällarna kunde tydligt konstateras.

Rallhäger (Ardeola ralloides): 11/4 och 12/4 sågos åtskilliga ex. lyftande från träd och strandbräddar vid kanalerna. Stundom flera ex. samtidigt. Mycket talar för att fåglarna anlände från vinterkvarteren just dessa dagar.

Ägretthäger, stor vit häger (Egretta alba) enstaka ex. sedda 10/4 och 13/4. På den långa motorbåtsfärden till Letea 11/4 sågs åtskilliga ex., dock aldrig mer än 3 samtidigt.

Silkeshäger, liten vit häger (Egretta garzetta) sedd dagligen både vid kanalbankar och sjöstränder och rätt ofta också överflygande på skilda ställen. Oftast ensamma fåglar, men dagssiffran kunde likväl gå upp till ca 15 - 20 ex.

Häger, grå häger (Ardea cinerea) sedd nästan dagligen, vanligen ensamma fåglar, ibland 2 - 5 ex. tillsammans. Dels rastande eller uppskrämda ur vass och vid sjöstränder, dels överflygande, stundom högt.

Purpurhäger (Ardea purpurea) sedd dagligen och i större antal än gråhägern. Oftast uppträdde purpurhägrarna ensamma, ibland 2 - 3 ex. tillsammans, vid ett tillfälle 7 ex. i flock. Vistades mest i vassmark.

Stork, vit stork (Ciconia ciconia): bobyggande par sågs flerstädes bl.a. i byn Crişan (1 par), vid Sulina (1 par) samt mellan Crişan och Tulcea (minst 2 - 3 par). Vidare häckade 1 par på kyrktaket i Letea, och från båten Crişan - Tulcea 13/4 sågs ruvande storkar på ett par tre ställen. Enstaka kretsande ex. sedda de flesta dagar, däremot inga sträckande flockar.

Ibis, "svart ibis" (Plegadis falcinellus): 10/4 på f.m. först 2, sedan 1 + 18 ex, alla flygande ungefär norrut. Senare

samma dag flock 19 ex. flygande mot NO. 11/4 på e.m. flock 38 ex., fällande bakom vassfält vid gamla Sulina-armen. 12/4 på morgonen, när vi var på väg mot "Svansjön", flög minst 12 ex. i flock förbi mot öster eller NO. Öväntat riklig förekomst.

Grågås (Anser, anser): sedd dagligen, oftast flygande i par eller småflockar över vassarna. Uppenbart allmän, men eftersom den redan börjat ruva och är känd för sin försiktighet under häckningstiden, blev säkerligen endast en bråkdel av individantalet observerat.

Donaudeltat och kringliggande marker är kända som vinterkvarter för väldiga mängder gäss av andra arter (bläsgås, rödhalsad gås m fl), men dessa vistas inte i vass utan på öppen mark med kort vegetation. Och de flyttar bort i huvudsak före 1 april.

Knölsvan (Cygnus olor): enstaka exemplar, enstaka par och småflockar sedda flerstädes, oftast i sjöarna, någon gång även överflygande. Endast en lokal hyste en större mängd knölsvan, nämligen en liten sjö nära "Svansjön" 12/4. Här låg en flock på drygt 70 ex., och i angränsande vikar uppskrämdes ytterligare något tiotal ex.

Gräsand (Anas platyrhynchos): sågs dagligen, lyftande från kanaler eller småvatten, eller flygande över vassen. Men antalet var ringa, och observationerna gällde i regel ensamma fåglar (mest ♂♂, som väntat) eller 2 - 3 - 4 ex. i sällskap (också mest ♂♂). Enstaka par sågs på åtskilliga sjöar. Flockar på över 5 ex. aldrig iakttagna. Eftersom ruvningen säkert börjat är det sannolikt att antalet lätt underskattades. Men även med denna faktor i minne måste jag säga att gräsanden var mycket fåtaligare än väntat. Professor Rudescu angav att arten minskat i samband med borthuggandet av gamla, ihåliga pilträd vid kanalkanterna; i sådana träd häckade den nämligen gärna. Se även under årta härnadan.

Snatterand (Anas strepera): enstaka ex. 9/4 på färden till Obretinu Mic. Därefter endast sedd 12/4 vid "Svansjön" och angränsande småsjöar. Här uppskrämdes flera par och en liten flock på 4 ex., summa 12 - 16 ex.

Bläsand (Anas penelope): 9/4 på morgonen sträckte en flock på 13 ex. mot NO. Därefter sedd endast 12/4, först en liten flock på 3 ex. (varav 1 ♂ ad.), därefter ett par (♂ ad, ♀), och slutligen en flock på 18 ex. varav minst 12 ut-

färgade ♂♂ - en praktfull syn! - I motsats mot de två föregående arterna häckar bläsanden inte i Donaudeltat utan endast i nordligare trakter.

Stjärtand (Anas acuta): flock på 15 ex. flög mot NO över Crișan 10/4 på f m. - Icke heller denna art häckar i deltat utan är enbart sträck- och vintergäst.

Kricka (Anas crecca): sågs inte varje dag, men flockar på inalles c 100 ex. låg 10/4 på ett öppet område vid Canal Caraorman en kort bit S om Crișan, och 12/4 uppskrämdes c 35 ex. på samma plats. Dessutom hörd ett par gånger i sjöar där mycket änder av andra arter skrämdes upp. - Krickan häckar inte heller i deltat, åtminstone inte regelbundet.

Årta (Anas querquedula): var den avgjort dominerande simanden (släktet Anas). På alla sjöar med riklig förekomst av änder sågs årtor i betydande mängder, ofta hundratal, fördelade på par och småflockar, mera sällan i större flockar på 30 - 50 ex. eller däröver. - Årtan häckar allmänt i deltat. Den är flyttfågel med vinterkvarter ner till tropiska Afrika. På våren återkommer den senare än de flesta andra Anas-arter. Eftersom den häckar över väldiga områden i Europa och Asien upp till c 62° - 65° N, är det troligt att en stor del av årtorna, som vi såg i deltat, var genomflyttare till nordligare häckplatser. Detta är så mycket sannolikare som årtorna ofta uppträdde i flockar.

Skedand (Anas clypeata, syn. Spatula clypeata): oväntat sparsam. 7 eller 8 par iaktogs på exkursionen 12/4 men däröver icke sedd.

Rödhuwad dykand (Netta rufina): 9/4 sågs 1 ♀ vid Obretinu Mic, och 12/4 uppskrämdes på de fågelrika sjöarna flera exemplar och ett par smärre flockar, totalt kanske 12 - 15 ex.

Brunand (Aythya ferina, syn. Nyroca ferina): 9/4 åtskilliga småflockar på Obretinu Mic, totalt säkerligen omkring 50 ex. Därefter sedd 12/4, på en av sjöarna en flock på c 30 ex., på annan sjö flock c 10 ex.

Vitögdd dykand (Aythya nyroca, syn. Nyroca nyroca): var den absolut dominerande dykanden och, eftersom den var mycket talrikare än årtan, jämväl den dominerande andfågeln överhuvudtaget. På alla sjöar med riklig förekomst av änder förekom den vitögda dykanden i mängd. På

småsjöar (diameter c 200 - 400 m) kunde den räknas i hundratal, på stora sjöar (diameter 1000 meter eller mer) ofta omkring tusen fåglar, ibland ännu flera. Av 1000 änder på en sjöyta var vanligen 750 - 850 vitögda dykänder, 100 - 150 årtor, och resten utgjordes av spridda ex. eller små flockar av ett par tre andra, härövan nämnda arter.

Fiskgjuse (Pandion haliaetus): 1 ex. flög norrut över Crișan 12/4 klockan 1830.

Brun glada (Milvus migrans): 2 ex. kretsande över floden 13/4 vid middagstiden, blott några km öster om Tulcea.

Sparvhök (Accipiter nisus): sågs dagligen 8 - 11/4, dels över Crișan, dels på utfärderna därifrån, dock aldrig mer än 2 - 3 ex. per dag. Det gällde lågflygande ex., som tydligen var på jakt. Deras närvaro röjdes vanligen i god tid av ivrigt varnande sädesärlor.

Fjällvråk (Buteo lagopus): 1 ex. vid Crișan 8/4 på eftermiddagen. Flög mycket lågt över torr och öppen mark och ryttlade över ett område med avbränd vass.

Ormörn (Circaetus gallicus): 1 ex. flög norrut över Crișan 10/4 på f m.

Havsörn (Haliaetus albicilla): 10/4 på f m gled 2 gamla vitstjärtade ex. norrut över Crișan, mycket högt. En stund senare kom 2 eller möjligen 3 ex. söderut, också högt och i svårt motljus, varför åldern inte kunde avgöras säkert. - 11/4 på e m, då vi lämnat Letea, kretsade en gammal havsörn länge över oss och gled slutligen mot S. - 12/4 minst 2 ex. över "Svansjön"; minst 1 av dessa var en mörk ungfågel. - 13/4 slutligen sågs från flodbåten 1 ungfågel sitta på en telefonstolpe ganska nära. Stjärten var melerad i mörkbrunt och ganska blekt grått, och allmänna kroppsfärgen indikerade också att fågeln var mer än ett men mindre än tre år gammal. Detta ex. lyfte aldrig trots att båten passerade på c 150 - högst 200 m avstånd.

Stäpphök, blek kärrhök (Circus macrourus): en praktfull utfärgad gammal ♂ kom oss mycket nära vid Crișan 9/4 på morgonen. - Vid ett par senare tillfällen sågs smalvingade kärrhökar i brun dräkt. Högst sannolikt var det ♀♀ eller juv. av stäpphök, men det kan ha varit ängshök (=mindre kärrhök *Circus pygargus*).

Blå kärrhök, blåhök (Circus cyaneus): 1 ex., ♀ eller juv.,
flög lågt förbi Crişan på eftermiddagen 9/4.

Brun kärrhök (Circus aeruginosus): var allmän i deltat och sågs
vid varje exkursion, ofta även helt nära Crişan.
Aktiviteten var olika från dag till dag; särskilt många
sågs 10/4 och ganska många även 12/4. I regel sedd en-
staka eller parvis kretsande lågt över vassarna och
sjöarna, ofta var dock 3 - 4 - 5 ex. synliga samtidigt.
Hannar i parningsflykt på stor höjd iaktogs ett par
gångar.

Tornfalk (Falco tinnunculus): 1 gammal utfärgad ♂ flög förbi
Crişan 12/4 på eftermiddagen. Den stannade och ryttlade
rätt länge och visade sig i mycket god belysning.

Aftonfalk (Falco vespertinus): 12/4 sågs en gammal mörk ♂
med blygrått anflog på översidan vid "Svansjön". Den
manövrerade kvickt och lätt och fångade insekter i flykten
Senare sågs vid Crişan ännu 1 ♂ ad. och på kvällen ett
tredje exemplar. - Även andra dagar sågos småfalkar,
totalt minst 4 ex., men dessa kunde inte bestämmas med
säkerhet.

Fasan (Phasianus colchicus): sågs och hördes flera gånger i löv-
skogen vid Letea 11/4. Inga andra iakttagelser.

Vattenrall (Rallus aquaticus): hördes på nära håll 12/4 vid
"Svansjön". Annars aldrig hörd eller sedd, märkvärdigt
nog.

Sothöna (Fulica atra): var allmän på de flesta sjöar, dels m 1 m
tydligt parade fåglar, dels - och övervägande - i flockar
eller lösa förband på upptill 50 - 100 ex. eller någon
gång mera. Individriktedomen låg långt efter vitögda
dykandens, snarare ungefär som årtans (för siffror se
vitögd dykand).

Rörhöna (Gallinula chloropus): konstaterades endast 12/4. På
morgonen anträffades ett färskdött ex. i Crişan; det
låg under telefonledningen. Senare på dagen hördes rör-
höns i den sjö, som hyste den största flocken knölsvanar.

Mindre strandpipare (Charadrius dubius): sågs vid byn Crişan
9/4 och 12/4 på våt vegetationslös mark med vattenpölar,
på terräng som blivit nerkörd av tunga fordon eller
uppgrävd av grävmaskiner.

Vipa (Vanellus vanellus): i ganska ringa antal på m 1 m torra
lokaler med kort vegetation, t ex naturliga sandbankar

och de flata ängsmarkerna vid Letea. Strödda ex. sågs även annorstädes, flygande över vassen etc.

Brushane (Philomachus pugnax): 10/4 sträckte många flockar mot nordost, inalles flera hundra exemplar. Även de tre följande dagarna sågs sträck i samma riktning, dock av mycket mindre intensitet. - Antalet rastande brushanar var obetydligt, något som är helt naturligt eftersom biotopen sällan passar arten. Den häckar inte i deltat.

Gluttsnäppa (Tringa nebularia): 10/4 på morgonen spelade en glutt för fullt över Crişan, och på eftermiddagen samma dag sågs och hördes arten ånyo nära Crişan. På morgonen 12/4 flög 2 ex. ropande mot NO eller ONO vid Crişan. - Gluttsnäppan är enbart genomflyttare i Donaudeltat.

Svartsnäppa (Tringa erythropus): 10/4 lyfte 1 ex från en öppen, låg kanalbank och flög bort, ivrigt ropande sitt melodiska "tjuftt". På exkursionen 12/4 sågs och hördes arten ett par tre gånger, dock städse i enstaka exemplar. - Svartsnäppan är enbart genomflyttare i Donaudeltat.

Rödbena (Tringa totanus): 10/4 på eftermiddagen ropade en rödbena länge nära Crişan, i sällskap med gluttsnäppan som nämndes ovan. På morgonen 12/4 sedd och hörd tillsammans med gluttsnäppa och svartsnäppa. - Rödbenan är inte endast genomflyttare utan också häckfågel i Rumänien.

Skogssnäppa (Tringa ochropus): uppskrämd från kanalbank på exkursionen till sjön Iacub 10/4. Likaså uppskrämd resp. lyftande från kanalkanter vid ett par tillfällen 11/4, på vägen till Letea. - Enbart genomflyttare.

Storspov (Numenius arquata): endast sedd 9/4 på f m, då 2 ex. flög förbi på låg höjd mot ONO. - Donaudeltat ligger nära sydgränsen för storspovens häckningsområde i Europa.

Rödspov (Limosa limosa): 1 ex. flög förbi Sulina 8/4. - Enbart genomflyttare.

Enkelbeckasin (Gallinago gallinago, syn. Capella gallinago): Sent på kvällen 10/4 flög flera ex. över Crişan. Annars aldrig iakttagen, vilket i viss mån var en överraskning.

Gråtrut (Larus argentatus): några ex. över Tulcea 8/4 tillsammans med andra måsar (se nedan), Därefter sedd i enstaka ex. flerstädes över deltat, alldeles övervägande var det fåglar i ungdräkt eller övergångsdräkt juv./ad. Endast på ett ställe, i gamla Sulina-armen 11/4, sågs en tydlig ansamling på c 20 ex., varav högst 5 utfärgade

eller nästan utfärgade ad.

Silltrut (Larus fuscus): endast sedd 8/4 över Tulcea, 2 eller 3 ad.

Skrattmåsar (Larus ridibundus): sågs dagligen men ej i större antal. Största flockarna var vid Tulcea 8/4, då minst 150 ex. vistades vid hamnen tillsammans med gråtrut och silltrut, och vid Sulina samma dag c 50. Därefter antecknades skrattmåsar på varje exkursion, men inga massförekomster noterades och inga kolonier. Skrattmåsar kunde ses överallt, över kanaler, vassmark, sjöar etc., men sällan mer än 5 eller 10 samtidigt. Jämför följande art.

Dvärgmåsar (Larus minutus): uppträdde i mycket stort antal:

9/4 vid Obretinu Mic minst 220 ex. - 10/4 vid sjön Iacub c 60 ex. - 11/4 på återvägen från byn Letea flock minst 50 ex. på avstånd över liten sjö. Och 12/4 vid "Svansjön" minst 900 ex! Dvärgmåsar sågs alltid vid sjöar i deltat; icke en enda gång sågs de på flykt över annan terräng såsom vassmark eller kanaler. De höll ihop i m m tydliga flockar, flög lågt över sjöarna och kom ofta mycket nära båten. Säkerligen sökte de föda; vi observerade att masskläckning av chironomider förekom dessa dagar. Ibland kunde man råka på flockar på 50 - 100 ex. som låg på vattnet och var mycket orädda.

Minst 95 - 97 % av dvärgmåsar utgjordes av gamla fåglar. Förvånande nog hade de emellertid endast delvis anlagt fortplantningsdräkt med svart huvud. Majoriteten (c 65 %) av de gamla hade ännu huvudet vitt eller svart-spräckligt. - Dvärgmåsen är enbart genomflyttare i deltat.

Smalnäbbad måsar (Larus genei): 1 ex. i nästan ren dräkt sågs på vägen till sjön Iacub 10/4, i sällskap med skrântärnor (se nedan). En sällsynthet i Donaudeletat.

Fiskmåsar (Larus canus): sågs nästa dagligen under utfärderna, men i mycket ringa antal, oftast ensamma ex. eller 2 - 3 tillsammans. Både ad. och juv. noterade. Endast vid Tulcea 8/4 sågs drygt 10 ex. samtidigt, tillsammans med andra måsar.

Skrântärnor (Hydroprogne tschegrava): på vägen till sjön Iacub 10/4 sågs 4 skrântärnor rasta på en låg och lerig kanal-bank utan högre vegetation. Tärnorna lyfte på närhåll och lät höra sina hesa läten.

Fisktärna (Sterna hirundo): 1 ex flög motströms 13/4 strax före vår ankomst till Tulcea.

Observera den fullständiga frånvaron av svarttärnor och vitvingade tärnor. Båda häckar allmänt i Donaudeltat, men de hade ännu inte återvänt från sina vinterkvarter i tropiska Afrika.

Ringduva (Columba palumbus): förekom mycket sparsamt i deltat: 2 ex. 10/4 i stora pilträd vid en kanal, och 12/4 1 ensamt ex. förbiflygande, också vid en kanal kantad med grova träd.

Skogsduva (Columba oenas): sågs flera gånger 11/4 i den fina lövskogen vid Letea, som uppenbarligen var rik på ihåliga träd. Samma dag, och dessutom 13/4 vid färden med flodbåt upp till Tulcea, sågs enstaka skogsduvor vid grova pilträd längs kanalerna; de tycks alltså hålla till godo med sådana träd trots att biotopen i övrigt verkar föga lämpad för skogsduvor.

Turkduva (Streptopelia decaocto): förekom i byar och samhällen i deltat; sågs i Sulina, Letea och Crişan men ej annorstädes.

Härfågel (Upupa epops): sågs i enstaka ex. eller parvis 10, 11 och 13 april, dock endast i ringa antal.

Balkanspett (Dendrocopos syriacus): 1 ♂ sågs hacka ut bohål i en grov, död poppelstam i Letea-skogen 11/4. Vid flera andra tillfällen sågos spettar, som antingen tillhörde denna art eller större hackspetten (D. major). Sådana ex. förekom även i trädrader längs kanaler, alltså i ett f.ö. trädlöst landskap.

Trädlärka (Lullula arborea): flera ex. sågs och hördes sjunga i Letea-skogen 11/4.

Tofslärka (Galerida cristata): sågs och hördes i Sulina, Letea och Crişan men ej annorstädes. På varje plats endast i ringa antal.

Ladusvala (Hirundo rustica): iakttogs dagligen 9 - 13/4, första dagen endast 1 ex. i Crişan; därefter ökade antalet, och på färden till Letea sågs den flerstädes, dock aldrig i stort antal. Ytterst få ex. sågs på sträckflykt.

Hussvala (Delichon urbica): ett enda ex. i Tulcea 8/4.

Backsvala (Riparia riparia): 13/4 sågs från flodbåten en flock på 5 - 6 ex. flyga snabbt mot öster, c 12 km nedströms Tulcea.

Ängspioplärka (Anthus pratensis): 1 ex. flög söderut vid sjön Iac 10/4.

Trädpiplärka (Anthus trivialis): 2 ex. flög norrut över Crişan på morgonen 10/4.

Sädesärta (Motacilla alba): sågs dagligen och var avgjort allmän längs kanalerna, både stora Sulina-kanalen och småkanalerna ute i deltat. Även i samhällena. Flera rovfåglar särskilt sparvhökar, upptäcktes i tid tack vare sädesärlornas ivriga varningsläten.

Gulärta (Motacilla flava subsp.): sågs och hördes i helt enstaka ex. vid Crişan 8 och 10/4. Arten var lätt att konstatera, men inga detaljstudier kunde göras. Sådana kunde däremot ske vid Letea 11/4. Här sågs på olika platser två väl utfärgade ♂♂ med följande karaktärer: undersida mycket starkt gul, huvudets översida mörkgrå (mörkare än många thunbergi-hannars), ögonstreck klart avsatt, långt, och rent vitt. Båda ♂♂ visade samma karaktärer. Ingen ras har dessa kännetecken, däremot stämmer de väl med blandformen Motacilla flava flava x flava feldegg, som förekommer just i Rumänien och angränsande delar av Balkanhalvön.

Gransångare (Phylloscopus collybita): hördes sjunga i videsnår och pilträd i deltat 10 och 12/4.

Vassångare (Locustella luscinioides): hördes sjunga på 2 ställen vid sjön Iacub 10/4 och likaledes på 2 ställen vid "Svansjön" 12/4. Sången Erinrade om gräshoppsångarens men låg mycket lägre i tonhöjd. Observera att endast de två tidigast anländande arterna av äkta sångare iakttogos. Övriga arter, däribland många mycket allmänna, såsom lövsångare, törnsångare, sävsångare etc., hade ännu inte återkommit från vinterkvarteren.

Stenskvätta (Oenanthe oenanthe): enstaka ♂♂ sedda vid Crişan 9/4 och Letea 11/4.

Taltrast (Turdus philomelos, syn. Turdus ericetorum etc):

1 ex. uppskrämdes i Leteaskogen 11/4. Därutöver icke sedd.

Dubbeltrast (Turdus viscivorus): 13/4 sågs från flodbåten på Sulinakanalen 2 dubbeltrastar. De uppehöll sig på en stor, med kort gräs och enstaka gamla träd bevuxen jordvall.

Koltrast (Turdus merula): ensamma ex. sågs 10/4 och 11/4 i vass resp. på kanalbank med höga träd, långt från människo-boningar.

Skäggmes (Panurus biarmicus): sågs och hördes utmärkt 12/4 nära "Svansjön", först 1 ♂ fritt i bladvasstopp, senare 1 överflygande ex. med det skarpa metalliska lätet "ping". Därtill ett par sämre observationer.

Pungmes (Remiz pendulinus): hördes 9-12/4 dagligen när vi färdades på kanalerna eller lade till vid kanalbankarna. Uppenbart ganska vanlig, att döma av frekvensen varningsläten. Flera fjolårsbon också sedda. 12/4 sågs 1 ex. hastigt flyga förbi vid "Svansjön".

Talgoxe (Parus major): sedd de flesta dagar i snår och pilträd utefter kanalbankarna. Inte lika ofta sedd som blåmesen.

Blåmes (Parus caeruleus): sågs dagligen, dels som talgoxen i träd och snår vid kanalbankarna, dels i vassen. Mycket ofta hörd. Uppenbart allmän, men uppträdde parvis eller enstaka, icke i flockar.

Sävparv (Emberiza schoeniclus): sedd och hörd åtskilliga gånger i vassar och videsnår, men individrikedomen föreföll inte vara särskilt stor.

Bofink (Fringilla coelebs): sågs och hördes ofta i Letea-skogen 11/4. I de våta delarna av deltat däremot endast sedd och hörd en gång: 1 ♂ sjöng i ett pilträd vid kanalen ett par km söder om Crişan 10/4.

Hämpling (Acanthis cannabina, syn. Carduelis cannabina): flock på 12 ex i litet träd i Crişan på morgonen 10/4. Småflockar även sedda vid Letea och flygande över Letea-skogen 11/4.

Steglits (Carduelis carduelis): sågs och hördes många gånger vid Letea och Letea-skogen 11/4.

Grönfink (Carduelis chloris, syn. Chloris chloris): 1 ex. 10/4 ^{Crişan} och inalles 4 ex. Letea följande dag.

Gråsparv (Passer domesticus): var allmän i Sulina 8/4 och i Letea 11/4. Aldrig sedd i Crişan eller i våtmarkerna.

Pilfink (Passer montanus): 5 ex. Crişan 9/4. Flock på minst 120 ex. Letea 11/4. Följande dag sågs ett par rätt stora flockar i grova pilträd längs kanalerna 3-4 km ungefär S om Crişan, och sista dagen sågs den flera gånger från flodbåten på Sulina-kanalen, dels vid bebyggelse, dels vid grova träd.

Stare (Sturnus vulgaris): sedd nästan dagligen mest i flockar på 10 - 50 ex., ibland upp till 100 ex. Några gånger även enstaka ex. som satt och sjöng i pilträd vid kanalerna.

Skata (Pica pica): sågs ofta såväl i träd och trädrader som ute i vassar. Allmän i deltat.

Kaja (Corvus monedula, syn. Coloeus monedula): iaktogs rätt ofta. 10/4 flög 27 + 32 ex. mot NO högt över Crişan; det föreföll som sträckflykt. Senare sågs i Letea dels c 25 ex som följde en primitiv plog på fältet, dels en annan flock på c 25 flygande mot NO, antagligen på sträck. Enstaka ex. eller par sågs flerstädes vid pilträd etc. längs kanalerna.

Råka (Corvus frugilegus): vid Crişan sågs 9/4 ett par lågflygande flockar på 6-7 ex. Följande dagar iaktogs enstaka ex. flerstädes, bl.a. vid Letea, och 13/4 en flock på 16 ex. flygande norrut över deltat.

Kråka (Corvus corone cornix): sågs dagligen. Var en allmän fågel i deltat, både vid kanaler, vassmarker och sjöar. I regel enstaka eller parvis. Inga stora flockar sedda, ej heller några sträckrörelser. Alla iakttagelser gäller den grå kråkan.

Gustaf Rudebeck

12 maj 1974 kl 1325-1445. Stor uppåtdämning, massor av vatten i centrala diket; delvis översvämmad och/eller våt; vissa delar dock förvånande torra. Lilla dammen nära S spetsen hade ovanligt lågt vattenstånd. Jämför kontrolllytan!

Inventering gjord av Gustaf Rudebeck

1974-05-12

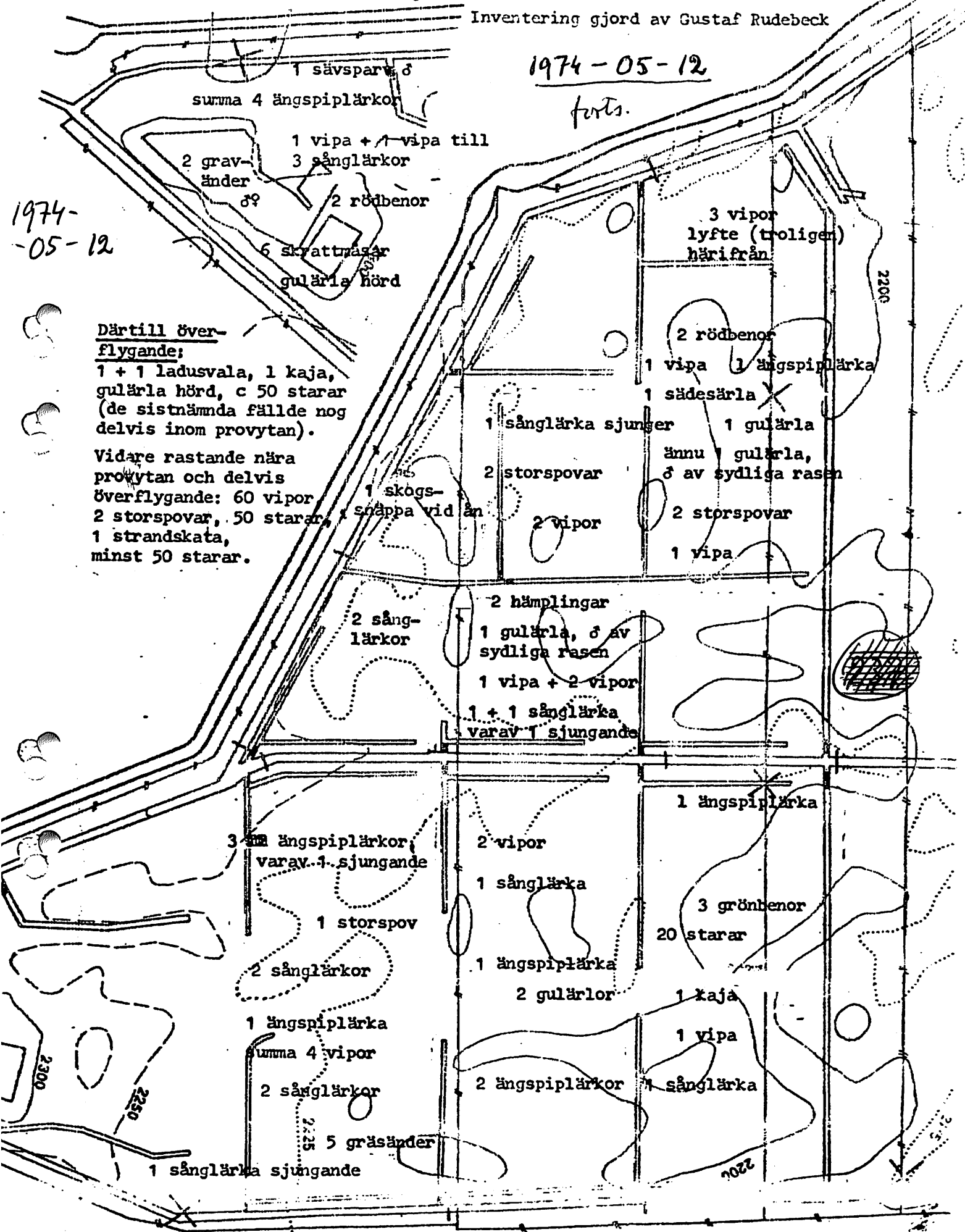
forts.

1974-05-12

Därtill överflygande:

1 + 1 ladusvala, 1 kaja, gulärta hörd, c 50 starar (de sistnämnda fällde nog delvis inom provytan).

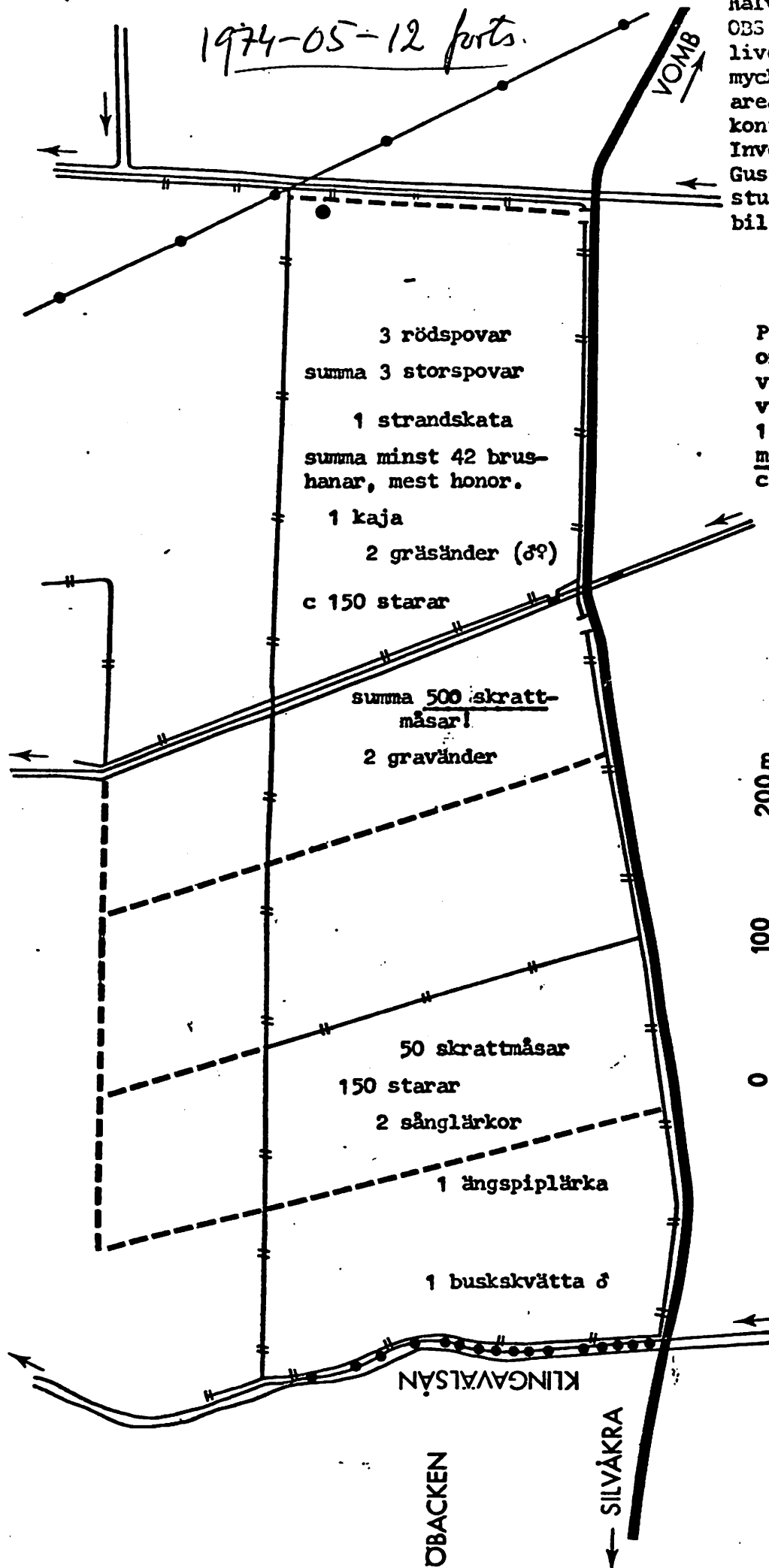
Vidare rastande nära provytan och delvis överflygande: 60 vipor, 2 storspövar, 50 starar, 1 strandskata, minst 50 starar.

12 maj 1974 kl 1450-1535. Östra halvan av kontrollytan ~~hårt~~ översvämnades dess västra halva mycket torrare.

1974-05-12 forts.

OBS även härnadan om fågellivet på angränsande, idag mycket starkt översvämnade arealer, speciellt mellan kontrollytan och provytan. Inventering gjord av Gustaf Rudebeck. Mesta studierna idag gjordes från bil på vägen.

På angränsande yta söder om vägen, där mycket vatten stod på ängsmarken, vistades minst 300 starar, 1 gluttsnäppa, 1 storspov, minst 120 brushanar varav c 80-90 var honor, vidare c 300 skrattnåsar och 2 skedänder (♂?)

När kontrollytan passerades före kl 1300, såg jag bl.a. även 1 svart-snäppa, som dock fälldes utanför ytan.

200 m
100
0

--- "Gammalt" dike
+ Staket
—•— Ledning